De Incarnatione et de Angelorum substantia. ————

MS. 4.º pergamino, completo, sin foliar, bien tratado. ————

R= Mat. De Incarnat.ne et Ang.lis

Jesus Mario
y
Señor San
Joseph.

Aue Mario

Gratia plena.

In sacrosanctae et individuae Trinitatis noe. Diuinis Incarn. Verbi, et eius gloriossae Matris semper Virg. Mariae absque originali culpa

In primis suiesse D[illegible] ... Solius Velit Seraph. Patroni

Incipit Tract. Sume Mat. de Incarnatione, ad N. S. D. Joan. Duns Scoti mentem.

Per P. F. Ildefonsum à Conceptione in Discalseatorum P.P. Tertij Ordinis de pen[itentia] S. P. N. S. Franc. Cenobio Mr. Virg. Mariae à Campos Santos dicat. Vespertini Lectore die quinta Octobris

Anno Domini

M.DCCXV.

Benedicta ... Dominus ... Tu ... in

De Sacrosancto Incarnationis Mysterio, sive Copulatione duarum naturarum, divinae scilicet, et humanae, Consortio in Christo Jesu Domino nostro; proprietatibusque, et affectionibus a tali pro fluentibus Unione, Sermo dicendaturus; Cum talis materia prae valde sit, ad brevem tamen fere Theologiae notitiam compendiosam; quia celebriores Theologicas attingit quaestiones. Sed utinam feliciter ad eius scopum perveniamus. Et ut hoc melius fiat, semper in memoria retinere, divinum Verbum Sapientiam nuncupari; et ut Spiritus inquit Sanctus, Sapientiae 1. n. 4: in malevolam animam non introibit Sapientia; nec habitabit in corpore subdito peccatis. De hac quidem materia disputant Theologi circa sententiarum Magistrum in 3. a 1. usque ad 23. quaestionibus, et ibique Subtilissimus Noster Scotus, cuius doctrinam retinere in animo est; quia ut inquit Apostolus ad Ephes. 4: quosdam dedit Deus Doctores; ut non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omni vento doctrinae. Unde si inter ceteros D. D. hunc dedit Deus Religioni Seraphicae fluendo ebibere debet, ut omni vento doctrinae non circumferatur. In cuius explicatione ut tali methodo tangam. et hanc materiam in 3. partes dividam. in 1.a de possibilitate, divinitate, necessitate, et causis incarnationis; in 2.a de unione, de persona assumente de ipsa natura assumpta, et ex resultante unione; in 3.a denique de proprietatibus, Christo Domino convenientibus tractabo. hoc servato ordine, quod pars quaelibet in disputationes, has in quaestiones, et has in articulos dividam. Sed quoniam aliqui Theologi hic solent aliquorum referre haereticorum errores contra hoc incarnationis mysterium, dabo inter ipsas quaestiones eos refellam. Ideo quod sit.

Disputatio prima de Possibilitate Incarnationis

Quaestio 1.a An Verbi divini fuerit incarnatio possibilis?

Art. 1. Aliqua notantur, et difficultas resolvitur.

Notandum est 1.o quod unio naturae dicitur, nempe et humanae in 2.a Trinitatis Sanctissimae Personae, diversis nominibus a Scriptura et Patribus, Theologis explicatur: quia ab aliquibus, divina operatio, dispensatio Dei vocatur, et ab aliis dicitur Dei demensio, mysterium filii: exinanitio Dei, assumptio humanitatis, unio hypostatica, et incarnatio. Et quia haec postrema nomina sunt frequentiora in hac materia, nota, quod unio hypostatica dicitur, quia humana Christi Domini natura est unita personae, sive hypostasi Verbi divini; vocatur etiam humanitatis assumptio, quia persona Verbi naturam assumpsit humanam ad hoc ut perficeret Verbi personalitate; et demum incarnatio nuncupatur; quia persona Verbi ut effectiva huius sacratissimae actionis fuit incarnata, iuxta illud Joan. 1.o: Verbum caro factum est. Unde hoc nomine caro exprimitur incarnatio; quidem supponit pro tota natura; quia per figuram Synecdoche, pars sumitur pro toto. ratione cuius Verbum naturam sumpsit humanam simul cum anima; ut omnes fatentur Theologi catholici, contra errorem aliquorum haereticorum, ut Arrii et Apollinaris, qui asserebant, Deum Verbum solam assumpsisse carnem; non vero animam.

Notandum est 2.o Subsistentia, sive personalitas solet dici ultimum naturae creatae, esse quo ab illo seperabilis. = Notandum est 3.o, quod unio est duplex: una, quae requirit extrema conjuncta, ut patet assumens, et in utroque recipitur extremo; sic evenit in tali extremo unione; ut inter materiam et formam, quae extrema nectuntur, sic ut unio sit fluens, et possibile aliud; aliter, quod unio in extremo possibili subjective recipitur, et in extremo fluente solumque terminative. sic evenit in unione hypostatica. Notandum est 4. Deum

[illegible]

supposti: ita ut persona divina non solum dicatur, sed etiam supponat, et habet naturam humanam ex qua tractive
supponit in ordine denominationem humanam, quae dicitur intrinsece unitas hypostatica. Ad quod dico quod denominatio
intrinseca non quia natura humana intrinsece informet deum, quia dicitur homo: Ad quod humana natura
subsistit, et magis intime, quam ulla propria parte, unitur personae divinae. hinc 2a nostra.

Dico: Possibile fuit naturam humanam uniri Verbo in unitate suppositi. haec dico est omnium
Catholicorum est quod vere subst. dicitur in 3. dist. 1. q. 1. n. 4. et probatur quia incarnatio facta est:
ergo possibile fuit incarnationem fieri. ans. notatur ex fide: nam Joan. 1o dicitur: Verbum caro factum
est et Rom. 1: qui factus est ex semine David secundum carnem et symbolo Conc. Nic.
et Constantinop. ita loquuntur: Et incarnatus est de Spiritu Sancto. Coa quod ex hoc, quia ab
actu ad posse certe valet consequentia.

Probatur 2o dico ex D. Subt. in loco supra citato: quia illud
est possibile, quod nullam repugnantiam involvit: sed non repugnat naturam humanam uniri Verbo in
unitate suppositi: ergo. Probatur minor: si esset talis repugnantia vel esset ex parte Verbi adsumentis, vel ex parte
naturae adsumptae, vel ex parte unionis; sed nullo ex his capitibus repugnat naturam humanam Verbo
uniri: ergo. Probatur minor quoad 1am partem ex D. Subt. in 3. d. 11. § de 2o dico: quia quaelibet persona
divina est independens perfectionaliter: sed quaelibet independens in aliquo genere dependentiae potest terminare
aliud, quod tali genere dependentiae natum est dependere: ergo personalitas divina potest terminare personalitatem naturae
humanae, quae tali perfectione caret, et ab illa nata est in tali genere dependere.

Probatur 2o, hoc posse
1o quia si repugnaret ex parte personae adsumentis, esset vel quia persona divina est, vel quia talis
persona est. non utrumque 1o: quia terminare dependentiam naturae humanae non est imperfectio in divina persona; cum
persona divina non sit perfectio in parte, sed dantis divinis terminans dependentiam naturae humanae: ergo non terminare
2i cap. quia persona dicitur uniri persona, non dicitur omnibus negative paternitatem, dicunt destruere personam
Patris; non 2o persona; quia non est repugnantia, quod talis persona est; ac verbum dicitur non habet naturam
humanam tale aliquam perfectionem esse fecit, sed dantis notionalis productivi, neque, tale personalis
subsistentia terminans.

Quod non sit repugnantia ex parte naturae adsumptae, probatur: quia ut Verbum divinum in-
carnetur, debet dantis separari personalitas propria a natura humana, et loco ipsius poni persona
divina quae habet incommunicabiliter humanitatem; sed humana personalitas separari potest a natura singu-
lari: ergo non repugnat incarnatio ex parte naturae adsumptae. = Nec denique ex parte unionis repugnat:
quia talis repugnantia esset orta ex parte extremorum, quae non possent simul compati: Ad adveni-
ente absoluta Dei potentia, illa extra non sunt incompossibilia: ergo nec ex parte unionis est impossibile
naturam humanam uniri Verbo divino; proinde ergo incarnatio non est impossibilis.

Articulus Secundus Arguments solvuntur.

Arguitur 1o ex parte personae repugnat unio hypostatica: ergo est impossibilis. Probatur ans: quae-
libet persona divina est actus purus, sed purus actus non est unibilis cum alio: ergo = Probatur minor ans.
ad aliquem probandi dicta minor, minor dicitur: purus actus non est unibilis per modum partis componentis
cum alio, divina non est unibilis per modum dantis infiniti sustentantis quae aliquam deficiat creati, neque
et hoc modo se habet divina personalitas, non 1o, 2o modo.

Ad 1am in nobis: sto quod divina personalitas se habeat
ut actus, se habet ad modum partis: sed per nos repugnat divinae personae se habere per modum partis: ergo
= dicitur: quia talis actus se habet ad modum perfectum: sed dicit modo naturae perfectivae humanae se
habet ut pars: ergo = Probatur non modo maior: quia non omnis actus est pars: ut patet: quia deus est purus
actus, et non potest cum hoc dici implicare: sed sola divina personalitas est actus terminans dependentiam naturae
humanae. = ad dicitur probatur ut dicam ... neque naturam: quia ut aliquid sit perfectivum alterius, non est
necesse perfectivus se habere ut pars: sed divina personalitas dantis extrinsece naturae perficit hu-
manam, quod est suis caput; non 2o intrinsece, ita ut naturam infirmet humanam.

Ad 2am hanc solutionem dicitur:
persona divina uniri non potest cum humana natura, quae cum ipsa destruat unionem per se; sed unionem per se
non destruit, sine eo quod unum ex extremis se habeat partis, quae sit actus, et alterum per modum partis,
quae sit potentia: ergo = Probatur dico maior: persona divina uniri non potest cum humana natura quae

Ac ipsa distinctio unius per se, quod fit per oppositionem ad intrinseca, neque quum distinctio unius per se, quod fit per rationem dependentiae unius ad alterum, dico maior. Et secunda per partes minor, distinguo. Nego. Verbum unitum humanitati, vel distinctio unius per se expressa, non per modum oppositionis factae, sed solum per modum terminantis, et supplentis vices personae creatae.

Sed adhuc inferes: per nos dicitur Personalitas supplet vices creatae personae; sed persona creata verum est quod oppositio ac natura indiuidui, et marca eius a quiens, et per quiens per modum suum: ergo. — Respondeo distinguo maiorem: supplet vices creatae subsistentiae quoad esse reddendi naturam in immediate alteri supposito, dico: supplet vices quoad esse actu a quiens, et per quiens, subdistinguo: quoad esse actu terminantis, dico: in intrinsecus, nego. Neque de ratione personae, sive subsistentiae vel sui, solum est naturam reddere ultimo completam in linea subsistendi; et hoc modo dicitur Verbum supplet vices creatae personalitatis. Secundum autem liberare per modum suum solum est de ratione creatae subsistentiae, et hoc non supplet dicitur Personalitas. Vel est similiter ex eo, quod filius sit divini Patris, vel Patris non sequitur filium esse sicut Patris, sicut in nostro casu.

Argumentum 2: si esset Verbi unio hypostatica esset per Verbum, mutaretur intrinsece dicitur Verbum; sed hoc est impossibile: ergo incarnatio. Probatur minor: unio est relatio ex sua natura fundata in utroque extremo; sed extremum intrinsece mutatur per unionem sive relationem: ergo. — Respondeo nego maiorem, ad cuius probationem minor distinguo: unio est relatio fundata in utroque extremo, si utrumque extremum est capax recipiendi relationem, dico, si est incapax, nego. Solutio data ex 3° notabili.

Instabis: Verbum est intrinsece et formaliter homo: ergo in Verbo fundatur relatio, sive unio hypostatica; atque per consequens mutatur. — Respondeo distinguo antecedens: Verbum est intrinsece et formaliter homo intrinsece subjective, nego, intrinsece terminative, dico. Unio quae hypostatica est relatio ex terminis ad unienda subsistentia solum in natura humana, cuius divina formalis est Personalitas Verbi; humanitas non est intrinsece unita Verbo per unionem physicam in se subsistentem, et Verbum est intrinsece unitum humanitati per terminationem eiusdem unionis; unde si relatio non mutet illud, sed dantem fundantem, inde est, Verbum non mutari intrinsece per talem unionem.

Argumentum 3°: impossibile est mutari; sed Deus mutatur per incarnationem: ergo. Probatur minor: quia per unionem fit intrinsece Verbum, quod ante unionem non erat; ac post unionem fit homo; sed tunc aliquid mutatur, quod intrinsece fit, quod ante non erat: ergo. — Respondeo nego minorem, ad cuius probationem minor distinguo: per unionem fit intrinsece terminative, quod antea non erat, dico: fit intrinsece subjective, nego. Verum non est, quod post unionem fit intrinsece homo, quoniam non est per formam esse intrinsece receptam, sed solum per formam in natura humana receptam, et esse terminatam. Quae relatio non arguit mutationem. Vel potius negatur dicitur relatio dependentiae omnis creaturae, quum dari relatio arguens mutationem in Deo.

Argumentum 4°: incarnare est agere: ergo incarnari est pati; sed Verbum Dei pati non potest: ergo nec incarnari. — Respondeo distinguo antecedens, distinguo consequens: incarnari est pati grammaticaliter, dico, physice et realiter, nego. Neque enim quoniam invenitur dicitur Verbum, quod quum incarnari sed Verbum potest, hoc dari est grammaticaliter, physice, vel est formaliter esse dicitur. Verbum sive recipere apud grammaticos est activum, et recipi passivum; dantur apud physicos recipere significat passivum, et recipi activum; ita incarnari quum est passivum grammaticaliter, physice vel est activum; quia passio correspondens incarnationi activae non est in Verbo, sed se unit humanitati, sed in humanitate, cui se unit Verbum.

Argumentum 5, etiam est dicitur duplex ratio exprimens naturam: intra extrema, quae unionem debet dari per proportionem; sed natura humana non est proportionata ad se uniendum ac Persona divina: ergo. Probatur minor: quia natura humana infinite distat a Persona Verbi: ergo. — Respondeo distinguo maiorem: debet dari proportio entitativa, nego, proportio habitudinis, requisita ad unionem, dico, et minorem nego, ad cuius probationem antecedens distinguo: natura humana infinite distat in entitate a

Psona Vbi, qd. est infinite dicta in habitudine ad unionem, neo. itaq. qd ipso extre-
mi stat in hoc qd natura huma propria caret pslitate, et qd psna D. Vbi sup-
plere posit talis carentiã; cū aut hoc n repugnet, vt probatū ē, inde ē Rx. Ad
hanc solutionem instabis: plus distant Ds et Creatura, qm duo contraria; sed hec negant simul
uniri: ergo nec illa. Px Cons: ex eo duo contraria n possunt simul uniri, quia sunt distincta,
sed Deus, et Creatura magis diversificantur: cum duo contraria v.g. Album et nigrum sint sub
eodem genere, et Ds et Creatura differunt genere etiã generalissimo. = Rx ex D. Thom. dist. Ma-
ior: plus distant Ds, et Creatura, qm duo contraria, plus distant entitative, transeat;
plus distant rationis repugnantis, negatur; itaq. contraria n ideo sunt simul incompossibilia, quia
sunt distincta; nam magis diversificantur (inquit Sanct. Th.) Sapor, et Album, qm Album
et nigrum; quia illa n solum specie differunt, sed hec sub eodem genere et sp. dantur, et nihil
ominus sapor, et Album uniunt inter se, n vero nigrum et Album. Ergo de incompo-
ssibilitas duorum contrariorum dumtaxat oritur ex eorum repugnantia naturali; cum aut natura huma
n habeat repugnantiam natura sua ad se uniendum cum dicta persona; hinc ē Rx. Arg. 6°

Si natura huma uniret Vbo, privaret sua propria subsistentia. Sed n poterat pri-
vari sua subsistentia propria: ergo. Px Min: quia subsistentia ē natura intrinseca subsistentis;
sicut de subsistentia ē ens per se subsistens; sed natura huma n potest sua propria privari
subsistentia: ergo nec sua propria privari subsistentia. = Rx dist. Maior: privaret
sua propria subsistentia opposita inhaerentia, nego. privaret sua propria sub-
sistentia, que reddit incommunicabilem, dico. itaque subsistentia est duplex, una ē, qua natura reddit
incommunicabilis alteri supposito; et alia, que dicit oppositionem inhaerenti in alio; hec quae
de re est intrinseca nature, ideo quod inseparabilis ab ipsa; illa vero ē solum natura ex terminis
ipsius nature, separabilis ab ea. et ē res cuius natura incommunicabilis reddit alteri su-
posito. et hac privaret natura huma, vt assumi posset, seu uniri a Vbo Do. Arg. 7°

Et ē D. Th. 3 p. q. 2: Unio hypostatica vel dicit talis, quia unit pslitate Dei cum
natura huma ex reddendo eã distantẽ a Vbo; vel quia unit, ex iungendo cum pslita-
te Vbi; sed utrumque repugnat: ergo. Px Min quoad 1a parte: quia nẽ reddere p-
ximã Vbo n ē de ratione unionis; sed de ratione Dei, q ē p ximus omnib. rebus per
essentiam, praesentiam, et potentiam: ergo. Px quoad 2um: quia nihil Creatum potest iungere se hue
esse divinum cum esse Creato; sed unio est, et ē quid Creatum: ergo. Rx dist. Maior: unio
hypostatica dicitur talis, quia unit pslitate Dei cum natura huma illã reddendo esse pso-
nali, sive subsistentis, dico; quia unit Dei pslitate proxime ex p ximus reddendo. neo.
itaque unio hypostatica talis ē natura, qd n solum reddat natura p ximã Vbo, sed etiã
a Vbo psonata. qd n habet, de ex eo qd sit omnib. in rebus p essentiam, p sentiam,
et potentiam. = Ad 2um Rx dist. Minor: nihil Creatum potest iungere se hue esse
Dei cum esse Creato vi et ex vi inhaerentiae subsistentiae, dico; vt subsistentia est aliud,
neo. unio g.a hypostatica unit subsistentiae natura huma cum Vbo, quia in natura subsistit
et ad Vbum trahit. qd n repugnat.

Quaestio 2.a An solo Lumine Naturali et Secluso fide evidenter cognosci possit Misterium Incarnationis?

Articulus primus ad questionem respondetur.

Praesens quaestio inquirit an: Seclusa fide, et solo Lumine
nature evidenter cognosci possit Misterium incarnationis? Sed est advertendum, quod lo-
quimur de omni intellectu Creato, sive sit Angelico sive humano. Ad cuius p pleniorem
Captu sit dicta aliqua supponenda. et 1° ē: res supernaturales esse in duplici differentia,
quia alie sunt supernaturales quoad substantiam, et alie dicuntur tales quoad modum p modum,
genere illa sunt que natura ita excedunt vt nullo Convenientia Cognomine natura

ac ad proxi, virtute cognosci poss. Ng. Spx. divinos in ?, vide exh. decretus Electionis hunc, vt illus hanc. et alia similia. ponderaris de genus sic, quid Licet ad entitatis ordinis naturalis sint, n tamen quoad modum existentis. vg. ? Virtutibus Deo nato, qui quidem est ad entitatis naturalis, et supernalis quoad modum.

2° e supponit quod incarnatio potest desiderari Vel vt possibilis, vt vi futura, vt denique vera facta. et de hoc 3tio statu agendi agimus. Cum de 1mo Respondeo dicitur patebit. Sit ??? 1a: Nullus intellectus creatus nec Angelicus, nec humanus potest evidenter, sive de vitalis naturae cognoscere possibilis incarnationis. hoc dico Diuus e inter theologos. et ?? ob, Apostolus ad Ephes. 3. dicit: Sacramentum absconditum a saeculis in deo. et Aristoteles Alexand. ad Regiones ait: Enigma sacratissimum, quod nulla mens creata potest intelligere. ad. Probatur ratione dicitur: entia supernalia quae sub ? ? vitalis naturae evidenter cognosci; at incarnatio e supernatu quoad substantiam: quae Maior e certa: quia ens naturale e extra sphaeram naturae. Minor probatur: quia omnino supernale e, quod natura creata suo spectat contrahi subjectorum ?, et quod deus hypostatice sit unitus homini: quod. = Confirmatur: non ratio naturalis solum demonstrat quod e naturale et intra sphaeram suae activitatis; sed incarnatio cum sit ens supernale, excedit sphaeram activitatis intellectus creati: quod.

Probatur 3° dicitur: vt intellectus creatus cognoscat evidenter possibilitatem incarnationis, necesse e, vt cognoscat causam, ex qua eius dubius possibilitas; sed hoc neque creatus intellectus evidenter cognoscere: quod. Probatur minor: quia causa incarnationis sit. dicitur omnipotentia e pro obedientia naturae; sed hoc neque evidenter creare intellectus creatus: quia dicitur omnipotentia excedat vires naturas; et obedientialis potentia n cognoscat ?? quod se extendit: quod = Confirmatur: quia ad incarnationem cognoscendam, haec tria cognosci debent, nempe, deus, homines et unio; sed deus cognosci n valet; quia est deus adorandus, quod cogitur quod deus, a quo deus et quomodo deus. quod.

Sit 2. dicitur: Nullus creatus intellectus potest evidenter demonstrare incarnationem esse impossibilem. e etiam communis inter theologos. et probatur: quia possibilitas incarnationis e, ait fidei: quod de dubius possibilitas e omnino certa, et vera: quod eius oppositum incertum et omnino falsum: quod n potest demonstrari ratione naturali. Probatur hoc ultimo consequentia: quia de ratione evidentiae e, quod ex veris procedat et verum inferat. Sed n e vt re verum ? intellectus creatus impossibilitas incarnationis: quod n potest evidenter demonstrari incarnationem esse impossibilem.

Sit 3° dicitur: Seclusa fide n potest creatus intellectus evidenti ratione cognoscere incarnationis mysterium ?g? existens. hoc dicitur e communis doctrina Scoti q. 14 Collectionis. Illing deo dicitur in 4. d. 10. q. 8. et probatur ratione evidenti ex Scoto Collectionis 14. art. 3. vbi inquit: quod nulla relatio ad ens illimitatum dependentia sub propria specie ratione potest naturaliter a nobis cognosci ab intellectu creato: Sed qui ex parte sui excedit vbi ag ?? intellectus creatus; sed unio hypostatica e relatio naturae humanae dicta ad verbum divinum sub ratione subsistentis in ?: quod.

Art. Secundus adversa argum. solvuntur.

Arg. 1°: intellectus creatus n videt evidenter incarnationem esse impossibilem: quod evidenter videt esse possibilem. Probatur consequentia: quia inter possibile et impossibile n datur medium: quod. = Respondeo negando consequentia; ad eius probationem distinguo antecedens: inter possibile et impossibile ex parte rei n datur medium, concedo; ex parte actus, nego. Neque enim videre hoc mysterium esse possibile, vt impossibile datur medium, videlicet, suspensio actus.

Arguit 2: ratio naturalis solvit positive omnia argumenta possibilitatis incarnationis: quod ratio naturalis potest evidenter cognosci possibilitas incarnationis. Probatur antecedens quia Subt. D. Scot. in 3. d. 1. q. 1. solvit omnia ?? ex parte ?, naturae et unionis: quod. = Respondeo distinguo antecedens: ratio naturalis solvit positive negative omnia argumenta, concedo; solvit positive, nego. Solvere negative e cognoscere, quod solvi argumenta n ?cunt; positive vero e, n solum cognoscere, quod adversa argumenta n ?vincunt, ?? ostendere

Sed ecce: vel Aliquis nosce probat positive Misterium incarnationis esse credibile: ergo etiam probat esse possibile. = Resp. 1° neg. ant. quia vere nosce non probat credibilitatem huius misterii, sed solum probat supponitur revelatum. – Resp. 2° permisso ant., nego cons. quia credibilitas sumitur ex authoritate dicentis; possibilitas vero ex principiis intrinsecis rei: vel de genuis cognoscimus, misterium incarnationis esse per authoritatem revelatam; non tamen cognoscimus possibilitatem eius: quia intrinseca principia non sunt nobis nota.

Arguitur 3°. Angelus deprehendit evidenter quidquid non implicat contradictionem, etiam quod adeo eveniat: sed evidenter Angelo non dicere rationem, quod deus faciat hoc: ergo. – Resp. min. quia naturaliter novit, quod deus est subsistens, et per se stare independenter, et quod creata substantia est separabilis a natura humana. = Resp. neg. min., et eius probationem permisso ant. nego cons. eo quod licet ab Angelo cognoscatur independentia dei in linea subsistendi, et separabilitas creatae substantiae, tamen nescitur, quomodo ubi deus possit uniri huiusmodi naturae, et naturam humanam subsistere per dictam ubi: quia de hoc subsistendi modus sit supernaturalis.

Arguitur 4. Angelus evidenter scire potest hanc resurrectionem esse possibilem: ergo et incarnationem. = Resp. neg. cons. quia resurrectio quoad substantiam non sit supernaturalis, est tamen supernaturalis quoad modum; qui pendet ex libera dei voluntate; licet autem ens supernaturale non cognoscatur evidenter ab Angelo, inde est etc.

Arguitur 5. ex. d. Subt. in 1. d. 10. dicente, quod obiectum adaequatum intellectus separati est omne ens etiam supernaturale: ergo quamvis incarnatio sit ens supernaturale, poterit ab Angelo cognosci evidenter. = Resp. dist. ans. omne ens etiam supernaturale est obiectum adaequatum intellectus separati, respectu ad naturale inclinationem, conc. per respectum ad naturale attingentiam, neg. intellectus quia separatus habet proportionem ad cognitionem entis naturalis tantum quoad sui perfectionem, adeoque illud naturaliter attingere non potest. + suff

Resp. 2° ad argumentum dist. ans. omne ens etiam supernaturale est adaequatum obiectum separati intellectus, si talem habeat dicit in divinis ordinem ad aliquod increatum, conc. si dicit talem ordinem, neg. licet autem incarnatio dicit in divinis ordinem ad d. verbum tanquam ad aliquid increatum, hinc est etc.

Arguitur 6tum ex Subt. d. in 4. d. 10. q. 8. n. 12. ubi inquit: de malis Angelis dico: quod absolute permittat, quamvis Angelus malus vi sua potentiae cognitivae naturalis, potest intelligere quaelibet intelligibilia creata; et per consequens potest intelligere misteria gratiae; sed etiam ex misteriis gratiae est incarnatio: ergo. – Resp. dist. maior: sua potentia cognitiva potest intelligere argutive, et discursive, conc. potest intelligere evidenter, neg. = Vel 2° Resp. licet Sabro in 4. disp. 48. cap. ultimo quod d. Subt. loquitur de misteriis gratiae, quae non dicunt in divinis ordinem ad aliquid increatum, licet autem incarnationis misterium dicat talem ordinem, inde est etc.

Arguitur 7. ex Scot. in 4. d. 10. q. 8. § Respondeo: Angelus, vel quilibet intellectus separatus potest intuitive cognoscere praesens corpus Christi in eucharistia: ergo et incarnationem evidenter. = Resp. dist. ant. neg. cons. disparitas est, quia ut deinceps dicetur esse corporis Christi in eucharistia est ens naturale, incarnatio vero ens supernaturale, licet autem ens supernaturale excedit potentias naturales, non vero ens naturale, inde est.

Sed contra hanc solutionem dicitur: obiectum intellectus creati est ens in tota sua latitudine; alias intellectus beati non posset deum videre: sed sub latitudine entis, includitur ens supernaturale: ergo cognoscitur ab intellectu, atque inde etc. = Resp. dist. maior: obiectum intellectus est ens in tota sua latitudine sive eius inclinationes, conc. sive eius proportionem, subdistinguo: sive eius proportionem vel adaequatam, vel tenus obedientialem, conc. adaequatam pure, etiam subdistinguo: proportione servata, conc. non servata proportione, neg. Nam Subt. d. in quolibeto 14. docet, quod obiectum intellectus creati potest dupliciter considerari, nempe ut obiectum inclinationis, et ut obiectum proportionis. 1um illud

dicit, respectu cuius ens habet rectum aliquem incoatum, sive in adeo ... adaequare
non potest illud attingere, nisi adiuvetur aliquo principio activo. Sic non Deus est obiectum
... creati adaequati luminis gloriae ... illud est, quod est in extra sphaeram activitatis
ipsius entis, et ad illud attingendum habet aliquam naturam rectam, dum modo illud
ens non dicat ordinem in trinum ad aliud inferius. Solutio modo est clara.

Angelus 8: ex
eo hoc mysterium non est naturaliter cognoscibile ab Angelo, quia non cognoscit naturaliter ubi,
quod est minus eius; Deus in Scot. sent. 2. d. 3. q. 9. Angelus habet, potest naturaliter clare,
salvo a lumine naturae divinitus: quod = Probatur minor, diligo minor: Angelus
potest habere naturaliter ... divinitus, quod naturaliter opponitur libero et dissolento, deinde
quod naturaliter opponitur supernaturali, nego. Illa quae notitia solum est naturalis, quatenus est de
his, quae non pertinent ad ordinem quae est gloriae, ut inquit Subt. D. Scot. non fuit illata
per speciem impressam divinitus non libere, sed naturaliter et independenter, ab obiecto motivo libere,
quae notitia fuit illata inter glorem dona naturalia pertinentia ad naturam perfectionem
naturae intellectus. ad arma alia ... cognoscere est supernaturalis; et dicat ordinem ad supernaturale
agens, nempe, ad speciem impressam divinitus, quae non est debita naturae, ad addit Deo
perducit ut agente supernaturali. Unde si in Angelo inventu daret speciem impressam
a D. Deo ... tunc daret in Angelo speciem mediam, cognitio
supernaturalis dulcis mysterii.

Angelus 9: Angeli reprobi, nempe, daemones noverunt hoc
mysterium; sed non per revelationem: quod naturaliter. Maior, ... ex pluribus Scripturae locis; nam Luc.
4. dicit: exibant autem daemonia a multis clamantia et dicentia: quia tu es filius Dei;
et increpans non sinebat eo loqui: quia sciebant ipsum esse Christum. et S. Matth. etc.
Prob. Minor 2o ex: quia revelatio est donum beneficii. Sed daemones sunt incapaces divini
beneficii: quod = Probatur diligo minor: ... non per revelationem ipsis immediate factam, sed per revelationem
... factam, tum per Prophetas, tum per Angelos bonos, et clarata in Scripturis
divinis ac miraculis declarata, nego. ... Daemones non cognoverunt ipsi Deum hoc
factum, nisi coniecturaliter, et per revelationem Scripturae; quod eiusdem per ..., nam ait in 1. ad
Corinth. 2: Si enim re vera cognovissent, numquam Dominum gloriae crucifixissent.
Sic ... ad plures auctoritates Sacrae Scripturae, quae ... .

Angelus 10 et ultimo
Angelus naturaliter cognoscit potentiam obedientialem naturae humanae. Sed haec est in ordine ad Deum ... dante
... humanae naturae. quod et cognoscit hoc dulcis ... obedientialis; aut de Christo. = Probatur diligo minor.
Cognoscit potentiam obedientialem in ordine ad Deum ut naturale agente, deinde ut agente supernaturalem;
Subdistinguo. quod ad aliqua, omitto. quoad omnia, nego. = Vel aliter Probatur diligo minor;
cognoscit potentiam obedientialem entitative, omitto. relative, nego. Vel subdistinguo. Cognoscit
relative cognitione confusa, et illative, deinde cognitione eiusdem, et clara, nego. Ratio enim est,
quia Angelus cognoscere potest entitatem potentiae obedientialis; licet entitative sit ens naturale, non
relative; quia sic dicit ordinem ad ... infinitum; licet autem ... Subt. D. ratio ad
... eiusdem cognoscere non posset naturaliter, inde est etc.

Ad 2a solutio ... :
quod cognoscit potentiam obedientialem ... sui naturalem entitatem: quod et relative potuerit Angelus
eam cognoscere. Probatur ... : quia ideo est potentia obedientialis cognoscibilis, naturaliter, ab Angelo
... sui entitatem, quia sic est ens creatum, quod non excedit activitatem intellectus creati; sed potentia obedientialis relative accepta est ens etiam creatum: quod = Probatur ... 1a ..., non
... ad eiusdem ... Probatur diligo maior: ideo est cognoscibilis, quia est ens creatum non
dicens ordinem ad ... increatum, deinde quia praecise est ens creatum, nego. et secunda ...
... diligo minor. Ratio enim est, quod ut est ens creatum non excedit activitatem creati intellectus; attamen licet dicat etiam supernaturalis relative accepta potentia obedientialis; sic ... respicit D.
Deum, inde est etc.

Quaes.º 3.ª de incarnaõe Verbi Divini ut facta.
Art.º 1º Sensum quaes. aperit, et veritatem.

Sensus hujus quaes. e: an facta fuerit incarnaõ sive ut alii inquiunt: an Messias venerit, et simul sit verus Deus, et verus homo. Judaei inquiunt, q. Messias nondum advenit et q. e purus homo, quem confidunt esse Messiam Patriarcham insignem, et Potentissimum Regem. in hac mat.ª ut solum Judaei, sed et alii haeretici aberraverunt, sunt eorum errores opiniones, dixit sententia ab illa Judaeorum; nam isti negant venisse Christum; Sabellius, ebion, et alii credunt venisse, et esse Deum, ut admittunt. Nestorius, quamvis in Christo admittat naturam divinam et humanam, ut tamen differt cum catholicis dixit solum Personam Dei. Valentinus asserit carnem Christi ut fuisse de Virgine sumptam, sed de coelo tendisse, et per Virginem verum transiisse, veluti per canale. Apollinaris aiebat, q. pars divinitatis fuit deitas in sese humanitatis, et q. Deus erat in corpore loco animae. hic ss.ª errores, quos refutare, per nunc, ut venimus, sed de Judaeis asserere Messiam venisse, et pugnemus.

Pro quo suppono, q. unum ex propriis nostrae Relig.nis dogmatibus, e mysterium incarnaõis, ut inquit Nost. Sub. D. Scot. in 3. d. 1. q. 1. § 3.ª Certa primum 2g. Supponendo, et sic inter nos ut e dubium, an Messias venerit; cum venisse confidamus; ut de solum de Judaeis procedit quaes. et duo inquirit: 1um e: an venerit Messias; et 2um an: fuerit simul verus Deus, et homo verus:

Certa 1a q. ad fidem sit: ma Catholica dicit: de fide e, Messiam jam venisse, et sic incarnaõ e facta. Prob. 1º ex 1º Jon. ubi inquit: Verbum caro factum est: g.º = Prob. ex 2. ad Philip. ubi inquit Apost.: humiliavit se usque ad mortem; sed mori ut poterat nisi in carne: g.º verum carnem adsumpsit, ut mori posset. = Prob. 2: quia Samaritana dixit: scio q.a Messias venit, et tunc Jesus ei respondit: ego sum, qui loquor tecum: g.º

Ut 2a dicit et e certa de fide: Messias in lege promissus e verus homo. e etiam dicit de fide. Prob. ex Sacra Scrip.ª quia in 8.º Jon. dicitur: quaeritis me interficere hominem, q. veritatem vobis locutus sum: g.º = Prob. ex epist. 5. ad Rom.: sicut per unum hominem peccatum in mundum intravit in mundum ... multo magis gratia Dei in gratia unius hominis Jesu Christi: g.º

Ut 3. dicit: Praedictus Messias e etiam verus Deus. etiam e de fide hic dicit. et Prob. ex Isaiae 9: Parvulus filius natus e nobis: et vocabitur Deus, fortis: g.º Prob. ex eodem Isaia Cap. 45: vere tu est Deus absconditus, Deus Israel Salvator: g.º Messias e verus Deus.

Art.º Secundus Judaeorum arg.ª diluuntur.

Arg. 1º dicit Judaei: si Messias jam venisset, ut deberet probari ex Sacra Scrip.ª ut constat dicitur: g.º Prob. Mi.: quia in Scrip.ª dicitur: veniens veniet et ut tardabit; ubi asserit Messiam ut venisse: g.º = Resp. ut d.º min., ad cujus probaõem dicitur, q. hic textus erat Baptismus Isaias ante diem adventus; cum aut dicit, q. postea veniret; inde e dicit.

Arg. 2. dicit eandem dicit: secundum Scrip. Messias debuit Judaeos a servitute liberare; sed hoc factum ut e: g.º ut venit. = Resp. dicit mi.: debuit liberare Judaeos a servitute corporis, nego. a servitute peccati, dicit et servitute ... min. dicit. itaque Messias adventu Judaei fuerunt liberati a servitute peccati, mortis, et damnaõis. ut dicitur ex 1. ad Coloss: eripuit nos ex potestate tenebrarum.

Arg. 3. dicit eandem dicit ex Scrip.ª dicitur, q. Messias suo adventu Judaeis multos debebat facere divites; sed hoc ut dedit: g.º quia ut venit. = Resp. dicit mo.: multos debebat facere divites spiritualibus, nempe gratiis, dicit temporalibus, nego. et in hoc Judaei falluntur, quia accipiunt literaliter, q. solum spirituale e intelligendum; aut Messias suo adventu multas gratias distribuit; inde e dicit.

Arguitur 4. et est de 29 dz: si Messias esset verus homo, esset similis veris hominibus; sed ita non est: ergo. Probatur minor: quia ceteri homines habent propriam subsistentiam; sed Messias non habet propriam subsistentiam, cum subsistat per Verbi subsistentiam: ergo. Respondetur non dato minori, ad cujus probationem dico: majori et minori, nego consequentiam: quia ut Messias sit verus homo similis omnibus hominibus, satis est, quod constet ex anima rationali et humana carne, ut constat ex Symb. fidei S. Athan. *anima rationalis et caro unus est homo*; quod etiam Messias deposcit, ut ex eodem Symb. constat: *perfectus homo ex anima rationali, et humana carne subsistens*.

Arguitur 5. et ultimo contra 3. concl.: Messias passus est; sed Deus pati non potest: ergo Messias non est Deus. Respondetur distinguendo majorem: passus est secundum humanitatem, concedo; secundum divinitatem, nego. Cum autem Messias sit Christus, qui duas habet naturas, divinam, scilicet, et humanam; inde est, quod secundum humanam passus fuerit, non secundum divinitatem.

Disputatio Secunda de Convenientia Incarnationis.

A possibilitate incarnationis ad ejus considerandam convenientiam progredi ordo postulat: nam postquam vidimus principia ad Verbi divini incarnanti possibilitatem, perscrutatum sumus de convenientia, politica mysterii; quare sit;

Quaestio 1.ª an conveniens fuerit Deum incarnari?

Articulus primus: quaestio proposita resolvitur.

Cum incarnatio spectari possit sub respectu, ut ad Deum authorem, ut ad naturam humanam, ut denique ad universum orbem terrarum; ideo de illius convenientia proposita ad haec tria agendum est. An sic, incarnatio conveniens fuerit, tum respectu Dei; tum respectu hominis; tum denique respectu creaturarum creaturarum. Ad quod ejus explicationem notandum est, quod conveniens alliud est, quod convenit cum competenti et connatuali, v.g. calor, qui conveniens est igni; quia illi connaturalis est; et alliud quod est dubium cum decenti, et congruenti, v.g. honor, et virtus, quae congruunt naturae intellectuali.

Hoc notato, dico 1.º *Verbi divini incarnatio conveniens fuit Deo*. Probatur 1.º: quia congruum est naturae boni communicare se; sed Deus est summe bonum: ergo Deo congruit, se communicare per incarnationem. Major patet: quia ut inquit D. Dionisius de divinis nominibus, cap. 4: *bonum est diffusivum, seu communicativum sui*: ergo. Probatur 2.º: quia conveniens est illud agere *ad extra*, per quod suae perfectiones maxime manifestantur; sed incarnatio Verbi ipsas perfectiones divinas manifestat: ergo ipsa Deo conveniens est. Probatur minor: quia per incarnationem manifestantur divina attributa: ergo. Antecedens probatur: nam D. Damascenus inquit, quod sapientia Dei manifesta fuit, cogitando modum inexcogitabilem, quo una persona esset *Deus et homo*; omnipotentia ostendit eum patrando, et excogitando effectum opus omnino supranaturale; ipsius justitia redimendo peccatum per incarnationem, et exigendo condignam pro peccatis satisfactionem; bonitas ejus, cum creaturas, quas amavit, ad divinitatis consortium evexit; et sic de ceteris attributis: ergo.

Dico 2.º *humanae naturae etiam conveniens fuit incarnatio*. Probatur 1.º: quia illud convenit naturae humanae, ex quo valde honoratur humana natura; sed per incarnationem ita est eveeta, ut illi debeatur valde honorari: ergo est illi conveniens. Probatur minor: quia per incarnationem ita est [illegible] soli Deo exhibetur: ergo. Confirmatur: adoratio latriae; sed adoratio latriae est maximus honor, cum soli Deo exhibeatur: ergo. Probatur 2.º: quia per incarnationem fit homo perfecte beatus; sed beatitudo est conveniens humanae naturae: ergo. Major patet: nam ut inquit auctor libri de spiritu et anima cap. 9. apud S. Aug.: *propterea enim Deus homo factus est, ut totum hominem in se beatificaret, et tota conversio hominis esset ad ipsum*: ergo.

Dico 3.º: *conveniens fuit toti universo incarnatio Verbi divini*. Probatur 1.º: quia perfectio est summe conveniens toti universo; sed incarnatio est summa perfectio: ergo. Probatur major: quia universum exigit, quod melius est, sed perfectio melior est non perfectione: ergo. Confirmatur: quia est perfectio universi, quod contineat ens, quod simul sit Deus et homo; sed hoc ens est ipsa incarnatio Verbi, sive ipsum Verbum incarnatum: ergo. Probatur 2.º: quia major claritas est major perfectio universi; sed haec claritas major evenit mundo per incarnationem; nam ante ipsam non erat reperta una persona cum duabus naturis, sicut videtur post incarnationem:

Articulus Secundus: objectiones solvuntur.

Argr 1º cõ 2ª dub: incarnao ē opus liberū respectu Dei: ergo nō fuit dō diviniū. Resp. Dist:
quia si esset divinū dō esset necessariū quid; sed non est quid liberū: ergo. Resp. Maj: quia g̃ esse
ret ad boni naturā, ē dō necessariū: sed incarnatio ē bonū Dei: ergo = Resp. dist. ant., n. cõ. Ideo
ad eius probaõem maior, dist. Esset quid necessariū Deo si ejus inclinao se diffundi per incarnationem esset
alit. neo. Et paret ex dictis. Resp. itaq. incarnao ē quid liberū et quid necessariū respectu
diversorū; nā ē quid liberū, qua ē opus ad extra, et quid necessariū, qua ē adintra dalis inclinao
Summi boni ad se diffundēs per incarnationem.

Sed dices: quo pacto se nō diffunderet per incarnationem, fuit
violentus. pd cõ: quia tunc ē aliq. violentū, quando ē detentus dª suæ naturæ inclinaõe: ergo. Resp.
n. cõ. Ideo dist: quia dalis inclinatio subordinata est voluntati: quod ē talis, ut ni sit violenta, vel
in pot. divina; quæ in ratione suorū actuū nō ē violenta; quia talis potentia quoad exercitium
actuū suorū creat voluntati subordinatur.

Argr 2º. Se diffundere ē de natura boni: ergo defectus dō.
esse perfectio, quod incarnao nō fuit executa. = Resp. dist. ant., n. cõ. Supposito d. sequentia, scilicet actualis
diffusio sit perfectio in Deo. Solū nō inclinao seu potentia ad se diffundēs ē illius perfectio; alias tali
perfectione ab æterno carraret; cum ab æterno actualiter nō se diffunderet. hoc clare pd: v.g. in
attributo misericordiæ; quia proximus naturæ propensio ad misericordiam sit in filo Dei perfectio, tamen
actualis diffusio nō spectat ad indolem Dei perfectionem; quia cum ab æterno careret tali perfectione.

Sed inhibes: actualis diffusio adintra ē perfectio in Deo: ergo et diffusio actualis ad extra. = Disp: quia
ex dicta doctrina infert, quod in dō diffusio actualis adintra nō sit perfectio, sed solū potentia ad se
diffundendū; sed hoc ē falsum: ergo. = Resp. dist. ant., n. cõ. Ideo disparitas ē: quia actualis diffusio
adintra ē quid necessariū in Deo; cum sit necessarium ejus hujus exercitium; at dō exercitium se d.
medii adextra ē omnino liberū; quia eum dō, necesse creare, nō necess., sed omnino
liberū habet exitum.

Resp. 2º et melius, quæ responsio ad disparitatem sit talis, nō quod sit perfectio
in Deo actualis diffusio adintra. Cum ratio ē; quia alias esset perfectio aliqua in Patre quæ in
filio nō esset. cum filio nō competat, sed solū Patri diffundere per intuitum suæ naturæ. Similiter esset
in Patre et filio perfectio quæ nō esset in Spiritu Sancto. cum solū Patri et filio, nō vero Spiritui
Sancto conveniat actualis diffusio per voluntatem. Unde absolute ē dicendū, quod actualis diffusio
(sive adintra, sive adextra) solū per suppositive ē perfectio in Deo, et tam, scilicet actualis diffusio
supponit virtualem diffusivitatem.

Argr 3º. Si diffusio boni esset ratio divinæ incarnationis in dō
maius bonum, scilicet summum, Deus diviniret per incarnationem; sed ita nō ē: ergo. Resp. Min: quia
maior diffusio esset, si tres personæ fuissent incarnatæ: ergo idem. Si una persona duas
traheret naturas humanas. 3º. quia diffusio, quæ dō beatis diffundit, ē maior; nam cum unioe
beatifica nō competit miseria, sed compossibilis ē cum incarnatione: ergo per incarnationem nō exhi-
buit Deus maius bonum; atque ad dl.

Resp. n. cõ. Minor: quia per incarnationem maius bonum fuit
diffusum. ad probaõem Resp. dist. lg. maius bonum, sive maior diffusio extensiva
esset, si tres personæ incarnatæ fuissent, con. maior diffusio intensiva, neo. nam intensi-
ue tanta per personam diffunderetur tres personas, quam tres. Unde incarnao ē maior diffusio ad extra
= ad 2um eadem Resp. eadem solutio; siquidem si una persona plures assumpsisset naturas, talis
diffusio esset maior extensive. Ad 3um Resp. dist. Min: diffusio, qua dō beatis
diffunditur ē maior inter diffusiones accidentales, cõ. inter substantiales, neo. Itaq. Deo diffunditur
vel per gratiam, vel per visionem beatificam: inter quos modos nobilior ē 2º, quam 1º. at hy-
postatica unio ē substantialis, et beatifica accidentalis.

Argr 4º. Deus incarnao esset dō divinitas
quia per illam manifestant attributa. Sed ita nō ē: ergo. Resp. Min: quia nō manifestat libe-
ralitas: ergo. Resp. ant: quia in satisfaõe fuit prodigus; sed prodigalitas ō dō liberalitati.
ergo. Resp. maj: quia uno opere poterat satisfacere superabundanter: ergo. = Resp. n. cõ. Min.
ad eius probaõem maior ant, et respondet ant. probans: Et dist. ant. per omne, nā cõ: quia christi
satisfao nō fuit prodiga, quamvis fuit superabundans; nam quod ē prodigus respectu divitiarū ē liberale
respectu regis. Unde Deus, cum sit æternus rex summi dedit exercere liberalitatem, ut ubi
abundavit delictum, ibi superabundaret et gratia.

Argr 5: maius bonum nō debet ordinari ad mi-
nus: sed vita Christi ē maius bonum, quam salus hominum: ergo. = Resp. dist. Maj: quod nō debet

ordinari vita Xpti ad hominum salutem, tanquam ad finem primarium, et tanquam ad finem 2arium, nec. tag. in Scoti sent. finis primarius incarnationis non est peccati remedium et mundi salus, sed Dei gloria et ordinatio ad ultimum: at aut haec ad ultimum ordinatio sit maius bonum, quam vita Xpti; hinc est &c.

Arg. 6. Maior fuisset dilectio, si nos gratis redemisset: quod non fuit conveniens &c. — Rx. nego ans: quia maior est gratia donando nobis filium suum. — Si dicas: donare nobis filium suum, est tradere innocentem pro nocentibus: sed est quid iniustum tradere innocentem pro nocente: quod non est gra &c. — Rx. ad iniustum dico maius: est quid iniustum tradere innocentem pro nocente, quod invitus tradatur contra suam voluntatem, nego quod tradat ex sua voluntate, nec. et ait Xptus oblatus est quia ipse voluit; unde est &c.

Arg. 7. Convenientius fuisset, si Angelicam assumeret naturam: quod non humanam. — Rx. nego ans: quia magis manifesta fuit eius potentia; nam infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia. Deinde: quia Redemptio fuit saltem secundum modum incarnationis; et sic conveniens fuit hanc pro hac, quam pro Angelis reparare.

Arg. 8. et est 2a dicens: privatio propriae bonitatis non est conveniens naturae humanae; sed per incarnationem fuit natura privata propria bono, naturali scilicet de condita, nempe propria subsistentia: quod. — Rx. dico maiorem: privatio propriae bonitatis non est conveniens naturae, si terminetur nuda privatione, vel in melius bono, dico. Si privatio sit ordinata ad melius bonum, nego. Sed aut privatio propriae subsistentiae in natura sit ordinata ad subsistentiam Verbi, quae est melius bonum; unde est &c.

Si dicas: quando talis privatio sit in ordine ad maius bonum, tamen ad tale bonum non habet natura naturalem appetitum, sicut ad propriam subsistentiam; sed ad quod habet natura naturalem appetitum, est magis conveniens naturae: quod. — Rx. nego maiorem: quia 2us D. Scot. q. 1. prologi et ad quaestionem Sed. A. etiam habet natura humana appetitum naturalem ad unionem hypostaticam, sicut ad et ad quamlibet supernaturalem perfectionem.

Arg. 9. et 2o contra hunc dicens: ex eo quod non fuit conveniens naturae unio hypostatica, quia illi esset conveniens maior honor; sed hoc est falsum: quod. Rx. minorem: ideo esset talis honor, quia illi deberet adorari latria: sed hic soli Deo debetur: quod non naturae; quod de &c. — Rx. nego minorem, ad cuius probationem maiorem dico: quia illi deberet adorari latria ratione suppositi divini, cui unitur, dico; ratione sua, nego. et hoc modo non est inconveniens; nam sicut soli Deo debeatur adoratio latriae ratione sua; tamen propter unionem facta in Verbo est conveniens naturae humanae.

Arg. 10. et ultima sic dicens: incarnatio fuit bonum universi: quod fuit iure exigentiae eius: quod gratuitum sed exigit ab eo. pd. haec propositio: quia unaquaeque res exigit, seu appetit quod est sibi bonum: quod. — Rx. dico ante, nego cons.; quia incarnatio solum dicit, quod est conveniens universo, propter eius perfectionem: non quia exigitur ab eo. unde est potentia neutra in universo. de cuius ratione est perfici a Xpto, respectu cuius non habet exigentiam.

Quaestio 2.a an magis conveniens fuerit Filium incarnari, quam Patrem, et Spiritum Sanctum?

Art. unicus respondet ad quaestionem.

Suppono quod quam resolutum, quod quaelibet Persona divina potuit incarnari. unde non est quaestio de possibilitate, sed de convenientia. an scilicet convenientius fuerit filium, quam Patrem et Spiritum Sanctum incarnari? = Suppono 2o quod licet incarnatio quoad effectum ad extra, sit opus totius Trinitatis, ut ingenti dicit axioma theologicum: opera Trinitatis ad extra sunt indivisa; tamen terminative, quod una Persona terminare debuit: quia Deus Trinitas potest vel sub ratione principii causantis, vel sub ratione suppositi sustentantis. primo modo omnes tres Personae conveniunt; quia in ipsis est una natura, sive una virtus productiva creaturarum; 2o modo non conveniunt: quia cum sint Personae realiter distinctae, in unaquaque est distincta ratio terminandi naturam humanam.

Suppono 3o quod et si Personae divinae in unitate essentiae conveniant, ut sint unus Deus; eis tamen aliqua peculiariter conveniunt, vel ut propria, vel ut appropriata. ut propria: paternitas, quae convenit 1ae Personae; filiatio 2ae; et spiratio passiva 3ae. [illegible]

Assis supposit sit una dictio: Conveniently filius, quam Pater et Spiritus Sanctus incarnari fuit. Ex dictio: quia divinus erat, ut q ab aeterno erat Dei filius, fieret in tempore filius hominis; ut tolleret aequivoco et confusio ex hoc nomine filius si Pater, vel Spiritus S. incarnarent: g. = confirmatur: quia conveniens erat, ut illa Persona, quae est Sapientia increata, per quam facta sunt omnia, fieret Sapientia incarnata, per quam reformarentur omnia; sed filius est illa Persona, quae appropriate dicitur Sapientia: quia per intellectum procedit, cuius Sapientia est Prolatio: g. = confirmatur 2: quia decebat ut eadem Persona, quae erat Mediatrix Patris, et Spiritus Sancti, fieret Mediatrix inter Deum et hominem g.

Angelus dicitur: haec Persona sunt aequales perfectione: g. non est magis conveniens una, quam alia incarnari. = Ad hoc ante, non dico aeque: quia manet, dictio non convenit, quae fundatur in perfectione; sed in proprietate notionali. = Sed in verbo magis conveniens est, hanc dependere a proprietate notionali Patris, quae filius: g. = Ad dictio ante: magis conveniens principaliter, et imperative, dictio ministerialiter et obedientialiter, nec hoc quia dependet a filio alius ministerii, quia Pater praecepit filio, et misit eum, iuxta illud ad Gal. 4: Misit Deus filium suum. a Patre quoad depende imperative.

Quaestio 3.a an conveniens fuerit humanam potius quam Angelicam a Verbo assumi naturam?

Notandum primus aliqua notanda ad quaestionem.

Pro huius resolutione quaestionis 1.o noto, quod Deus variis modis potuit fieri homo; potuit sibi creare corpus et animam, et hoc modo assumere independenter a creatione generatione, non dicendo ex Matre originem, nec Nativitate. Et si ex Matre vellet originem ducere, potuit illam formare extra Adami propagationem, ita quod esset formata per solam eius extraordinariam potentiam, et ad Adami posteros non spectaret. 2.o noto, quod maior perfectio est in Angelo, quam in homine; sed cum de ratione maioris perfectione sit, quod inter Deum et hominem sit maior similitudo, quam inter Deum et Angelum; siquidem in homine anima refert Dei effigiem in natura, in Persona et in potentia, in natura: quia ut inquit S. Augustinus serm. 7. de imagine. Sicut Deus est ubique, omnia vivificans, movens et gubernans; ita anima in suo corpore ubique tota viget, movet et gubernat; quod non convenit Angelo: cum non sit substantia ordinata ad vivificandum corpus. In Persona: quia homo procedit a homine, sicut in divinis una Persona ex altera procedit: Angelus vero unus non procedit ab alio. Denique in potentia: quia in hoc est potentia ad corporeas actiones: sicut in Deo: qui cum sit ens continens eminenter, corporeum et spirituale: ac hoc modo potest ex se determinari quae variae anima habet; cum ordinat ad actiones spirituales, et corporeas. quod Angelus habere negat: cum quia sit spiritualis simpliciter, non ordinatur ex sua natura ad actiones corporeas. Unde manifesta manet maior convenientia inter Deum, et hominem, quam Angelum.

Assis, quia notandum, sit una dictio: Conveniently fuit assumi a Verbo natura humana, quam Angelica. Probatur dictio: Verbum assumendo humanam naturam, adoptavit omnes homines, et fuit eorum Redemptor; sed si naturam assumpsisset Angelicam, non adoptasset, nec esset Redemptor omnium Angelorum; cum quilibet Angelus sit distincta species: g. = confirmatur: quia conveniens fuit quod homo Deus esset visibilis, quae invisibilis; sed assumendo naturam humanam est Deus visibilis factus, non vero si Angelicam assumpsisset g.

Probatur 2 dictio: Conveniens fuit Dei perficere totum universum, quae una tantum parte vestitum; sed naturam assumendo humanam fuit totum universum Deificatum, quod non fieret per assumptionem Angelicae naturae: g. Probatur minor: quia ut inquit S. Pater Gregorius Papa homil. 29. in evangelia: omnis creaturae nomine significatur homo: quia habet communem esse cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum animalibus: et intelligere cum Angelis; sed Angelus non est omnis creatura; g. per assumptionem ipsius naturae non esset Deificatum, sicut per naturam humanam assumptionem. = Confirmatur: quia peccante primo Parente, nullus homo remedio indigeret; sed Angeli peccante Lucifero, plures Angeli remanserunt

Art.° Secund.° Solvunt.r objectiones.

Obiices 1°. ea natura magis opportet unibilis Verbo, quae magis habet cum ipso similitudinem. At sic est Angelica respectu humanae: ergo. Probatur minor ex S. Isidoro in lib. de Summo bono dicente: quanto subtilior est natura, tanto plenius assistit ad similitudinem divinitatis expressam. Sed natura Angelica est subtilior, quam humana; cum magis expers sit a soliditate corporea: ergo. = Resp. distinguendo minorem: quae majorem habet a similitudine cum Divina natura, sub ea ratione, qua est ei unibilis, concedo; sub alia ratione, nego. Et hoc habet natura humana, potius quam Angelica: quia ratione suorum, per quam est unibilis est haec; magis exprimunt per haec quo absoluto ordinem dicunt, quod non habet Angelus. Unde quamvis Angelus ratione suae simplicitatis magis exprimat Deum, sub ratione essentiae: quia totus spiritus est non tamen exprimit suorum per modum praedicationis; cum aut hoc modo sit unibilis, inde est etc.

Obiices 2°. assumptio Verbi, sive incarnatio eius fuit, ut pateret eius misericordia. At reparando Angelicam naturam magis appareret misericordia Dei, quam naturam reparando humanam: ergo. Probatur minor: ubi est major miseria, ibi est major perditio: sed major perditio est in lapsu Angelorum, quam hominum; cum fuerit gravius peccatum Angelorum, quam hominis: ergo. = Resp. nego minorem, ad cuius probationem nego: quia in hominis lapsu fuit major miseria; cum omnes homines lapsi fuerint; non vero omnes Angeli.

Obiices 3°. damnum mortale fuit peccatum Angeli, quam hominis; At peccatum mortale est irremediabile: nam ex eo mortale dicitur: quia mortem aeternam inducit, et per peccatum damnationis reum reddit: ergo damnum hominis, quam Angelus erat incapax redemptionis; aut inde non fuit conveniens Deum, quam alium reparare. = Resp. distinguo minorem: At peccatum mortale est irremediabile vel negative, vel privative, sive formaliter, dico vel negative, ut privative, ergo, et non dicitur negative est irremediabile, quod nullo modo remitti potest. Et sic est peccatum Angeli, et damnatorum. privative est, quod non habet aliquid dignum, per quod remitti debet. Sic est peccatum in Spiritum Sanctum, ut dispersero etc. Variae vero est, quod habet dispositionem ad remittendum, sine qua nullo modo remitti potest. Sic hominis peccatum erat irremediabile, non vero duobus primis modis: et sic non est eadem ratio de reparatione hominis, ac Angeli.

Dubit: an tempore conveniente facta fuerit incarnatio? Resp. affirmative: quia Deus fuit Medius utriusque in finem; ergo quaecumque in forma est conveniens adventus Medii. Ergo. Probatur quia conveniens fuit, ut non fuerit ab initio Mundi, nec differetur usque ad finem: ergo.

Disputatio 3.ª De Necessitate Incarnationis.

Nulli dubium est, quod aliquid potest esse conveniens, quin simul necessarium sit; quapropter visa iam convenientia huius Mysterii, ad examinandam necessitatem eius pergimus. Ideo sit:

Quaestio 1.ª An Verbi incarnatio fuerit necessaria?

Art.° 1.° Aliquibus suppositis resolvitur quaestio.

Supponendum est 1.° per huius quaestionis maiori claritate, quod omnes homines post peccato Adami fuerunt obnoxii, et debitores condendi, et dictiones, ut docet ex Concil. Trid. Sess. 5. Cap. 2. = 2° est supponendum, quod necessarium, ut ad praesens attinet, est in duplici differentia: nam aliud est absolutum, et hypotheticum aliud: sive ut dicunt Theologi dicunt, Unum est necessarium antecedens, et aliud consequens. Cum illud est, quod Deo ita est, ut illi repugnet non esse. Sicut Deus necessario existit, ut repugnet non esse Deum. 2um vero est, quod res dicitur necessaria ex suppositione, quod ita sit. Ut ex suppositione, ad hoc currat, necessarium est ipsum moveri; non tamen necessarium est ipsum currere. de Ista necessitate non est quaestio: siquidem nullus Theologus fuit, qui asserere incarnationem illam fuisse necessariam, ut dictionem simpliciter Deus non adimpleret. Unde est de 2.ª necessitate.

3°. est supponendum, quod utraque necessitas potest dividi dupliciter. Uno per respectum ad finem, dicitur in ordine ad media. et de 1.a est quaestio. Et hic adhuc est duplex. Una simpliciter requisita,

et solum dicitur quid. 1a est, sine qua absolute loquendo finis obtineri non potest. Sic v.g. est necessaria navis ad mare transeundum. 2a est, quae deducit solum ad modum commodiorem finis obsequatur. V.g. equus est homini necessarius ad iter agendum. His suppositis duo in presenti inquirimus. 1um est: an supposito hominis lapsu, necessaria fuerit incarnatio ad eius reparationem. 2um est: an supposito, quod Deus decreverit hominem reparare, opus fuerit illius reparationem per incarnationem efficere, quod ex sequentibus dicendis patebit.

Sit 1a dico: supposito hominis lapsu non fuit incarnatio simpliciter necessaria. Haec dictio est D. Subt. in 3. d. 20. q. unica § ad istas quaestiones et probatur 1o ex Sacra pagina: nam Sapientiae dicitur: quis tibi imputabit, si perierint nationes, quas tu fecisti? ergo non fuit necessaria simpliciter incarnatio, cum soli liberalitati Dei tribuatur. = Probatur ex D. Athanasio lib. 3 contra Arrianos, ubi sic inquit: Poterat Deus vel ante adventum Christi solummodo loqui, et solvere maledictionem: ergo.

Probatur ratione 1o: illud est necessarium simpliciter ad finem obtinendum, sine quo finis obtineri non poterit; sed reparatio hominis lapsi potuit obtineri sine incarnatione: ergo. Probatur minor: quia Deus potuit gratis condonare peccatum, et remittere illud, non exigendo satisfactionem: ergo. Deinde probatur: quia ut tenet V. Subt. D. Scot. in 3. d. 20. de potentia absoluta Dei potuit creatura Deo satisfacere pro peccato mortali: ergo satisfactio potuit exhiberi absque incarnatione; atque ideo etc.

Sit 2a dico: supposita voluntate Dei ad satisfactionem peccati non fuit simpliciter necessaria incarnatio. Est D. Subt. in 3. d. 4. d. 1. q. 1. et probatur ex D. Aug. lib. de agone Christi cap. 11. dicente: Sunt stulti qui dicunt, non poterat aliter Sapientia Dei homines reparare, nisi susciperet hominem: ergo incarnatio non fuit necessaria simpliciter ad hanc supposita Dei voluntate. Probatur: quia si esset simpliciter necessaria, non posset non esse ad reparationem hominis; sed ex D. Aug. potuit fieri reparatio absque incarnatione: ergo.

Sit 3. dico: supposito decreto ab aeterno de incarnatione in tempore faciendo, talis incarnatio fuit necessaria ex suppositione, sive necessitate consequentiae. Probatur dico: quia necessarium ex suppositione est, quod non potest non evenire ex suppositione; sed supposito, quod Deus ab aeterno decreverit verbum incarnari in tempore, non poterat in tempore non fieri incarnatio: ergo.

Nostrae secundae adversa jacula franguntur.

Contra 1am dico: Arguitur 1o: si supposito hominis lapsu non esset simpliciter incarnatio necessaria, posset gratis et liberaliter condonare culpam: sed falsum est: ergo. Probatur minor: quia Deus debet servare justitiam; sed in tali condonatione gratuita culpae non esset justitia: ergo. = Respondeo negando minorem, ad cuius probationem nego antecedens: debet servare justitiam negativam, concedo; positivam, nego. Justitia negativa est, non facere injustitiam; justitia positiva est, quod semper teneatur ad rigorem justitiae. Ad hanc semper Deus tenetur; non vero ad istam.

Contra ea insto: sicut justum est punire malos, ita injustum est eos non punire: ergo Deus injuste operaret, remittendo gratis peccata etc. = Respondeo distinguendo antecedens: sicut justum est punire malos, ita injustum est eos non punire, in judice inferiori, concedo; in judice supremo, nego. Quia iste, cum sit legum conditor et non teneatur legibus, potest uti ex rationabili causa peccata remittendo; non vero sic judex inferior: quia hic tenetur operari iuxta leges [illegible]; cum autem Deus sit supremus judex, [illegible].

Contra 2am dico: Arguitur: supposita voluntate Dei ad peccati satisfactionem fuit necessaria simpliciter incarnatio: ergo. Probatur antecedens ex D. Cyrill. lib. 5. Thesauri cap. 7. dicente: [illegible] debuit aliter reparari necessario Deus factus est homo. et D. Ambr. ad Hebreos 3: tantum fuit peccatum nostrum, ut salvari non possemus, nisi unigenitus filius Dei moreretur pro nobis: ergo. = Respondeo negando antecedens, ad cuius probationes ex auctoribus [illegible] necessitate [illegible], quia ut dictum manet, non erat Deus obligatus ad talem satisfactionem per incarnationem; cum potuerit per Angelum vel hominem id facere. Ad quod [illegible] in sequenti quaestione videbitur.

Arguitur 3o: peccatum habet infinitam malitiam: ergo solum a persona infinita potuit deleri per condignam satisfactionem; atque ideo fuit simpliciter necessaria incarnatio ad satisfactionem supposita voluntate etc. = Respondeo cum Subt. D. Scot. negando antecedens: quia ut ponderat V. doctor, peccatum non est infinitum, nisi quia separat ab infinito, ut inquit Scot. in 4. d. 50. q. 6: peccatum non dicitur infinitum, nisi quia separat ab infinito, vel quia formaliter malitia [illegible]
et sic [illegible]

hoc n. poterat satisfacere p. aliis; cum solum sibi mereri valeat gratiam: ac sunt scripta negativa incarnatio ad mereri; et ad condigne satisfaciendum. — Contra hoc venit esse bene pro voluntate, n. de absoluta. et ut melius videatur, in sequenti quaestione notum erit. quare sit.

Quaestio 2.a An pura Creatura potuerit condigne et ad aequalitatem Deo satisfacere pro peccato hominis?

Art. 1.us aliqua notantur ad resolutionem.

Praesens quaestio quae valde celebris est in hac materia; de cuius meliori intelligentia aliqua notanda. Est 1.um quod hic per puram creaturam n. intelligunt theologi Angelum vel hominem in puro naturae statu; quia supponunt D. Subt. et alii, quod haberet plenitudinem gratiae, et alia supernaturalia dona, quae Christus habuit, excepta sola unione hypostatica: quo de solum est sensus, quod pura creatura excludat unionem hypostaticam cum divinitate; n. vero gratiam sanctificantem, et caetera dona supernaturalia. Sive sensus est: an Angelus vel homo, qui sit Deus, ut Christus, si sit sine peccato originali, et haberet tantam gratiam, quantam Christus habuit, potuerit condigne pro humano peccato satisfacere, et eos redimere, supposito decreto Dei de condigna satisfactione exhibenda.

2.o est notandum, quod Scot. in 4. d. 15. q. 1. § Ideo. sic. Ad scire satisfactionem in communi est sciendum est redditio voluntaria aequivalentis, alias indebiti. cuius definitionem p. singulas explicat per hoc ipse D. dicit redditio ut genus et denotat, quod n. est simplex oblatio, sed debiti redditio: et quod satisfactio est actus justitiae, et ad alterum. ponitur voluntaria; quia est actus virtutis justitiae, et omnis actus virtutis moralis debet esse voluntarius: et ita quoque ut intelligatur, quod satisfactio debet esse ex libero arbitrio; nam si ita n. esset, potius diceretur satispassio quam satisfactio. dicitur aequivalentis, n. aequalis, quia n. requirit in satisfactione aequalitatem in entitate, sed in valore et aestimatione. ponitur denique § alias indebiti; ut denotetur, quod illud, quod redditur, n. debet esse alio titulo debitum.

Jam de 3 explicatur satisfactio absolute. 1.a est, quae continet omnes conditiones, quas positiva definitio explicat. et haec vocatur satisfactio ex toto rigore justitiae; quia est satisfactio perfecta. 2.a est in qua n. requirit ultima conditio, nempe, alias indebiti, et haec nuncupatur satisfactio condigna, et ad aequalitatem; quia sive id, quod reddit, sit ex gratia creditoris, tamen de vero exigitur redditur aequale debito. 3.a est, in qua deest aequalitas, et vocatur de congruo; quia licet acceptet creditor pro toto debito, tamen hoc est ex sua liberalitate remittendo partem debiti. vide cum dicitur satisfactio imperfecta.

3.o est notandum, quod satisfactio adhuc est 2.x in aequalitate; nam una est aequalitas Geometrica; et altera Arithmetica. 1.a est, quae ex justitia distributiva magis debet satisfactio personae digniori, et quae minus digna. 2.a vero est, quae ex justitia commutativa tantum dat quantum. v.g. decem nummi pro decem, sive tantae levitatis, veniens paritur gravior offensa, sed est duplex Arithmetica, nempe et Geometrica. Et in peccato n. cernitur 1.o modo, sed solum in 2.o

4.o est supponendum, quod opus meritorium habet duplicem acceptationem. una est habitualis, et actualis altera. 1.a est, quae datur p. gratiam habitualem, vel aliud Dei supernaturale donum, quod dignificat personam principaliter, et ultimate et commendantur opus personae. et haec est acceptatio passiva. 2.a vero est, quae ultimate cadit super actum meritorium, et intelligitur super addita gratiae per novum Dei voluntatem et legem positivam, p. quam promittit dare praemium supernaturale pro tali opere. et haec acceptatio est activa, et n. confert operi meritorio dignitatem aequalem praemio, Bellarm. supponit ex vi primae acceptationis, vel, ut Subt. D. innuit in 1. d. 17. q. 2. quod acceptatio facit opus dignum vitae aeternae, ergo confert valorem ad tale praemium et pretium, loquitur de 1.a acceptatione, n. vero de 2.a ut ex textu Scoti ostendit Vide Mastr. 3. d. 3. q. 1.

Ex qua doctrina bene infertur, quod docet Subt. D. in 1. d. 13. q. 3. § Ad tunc est ulterius. et in 3. d. 19. § In ista quaestione. sic, quod nullum opus est complete meritorium independenter a acceptatione Dei. cuius ratio est: quia seclusa acceptatione de conferendo praemio, potest Deus nullum conferre praemium intuitu illius operis. opus, tale opus habeat maximam dignitatem in ordine ad omnia, quia Christus habet supremum dominium. Jam omnia

opera Creata, poterit Deus illud opus acceptare titulo Creatoris, etsi nullum premium debere operanti: ergo vel opus caruit premio, nec aliud est, vel condescensionis Dei promissio, sive pactum debentis premium pro dato opere.

Supponendum est 3º, quod adhuc de potentia absoluta, nulla Creatura potest ex rigore satisfacere Deo omnino condolentis satisfactionis Christi: quia valor satisfactionis satisfacientis fuit de alioquin infiniti, quia quid (ut postea videbimus) Christi dominus satisfactio, valor autem condignitatis non solum fuit sufficiens sed etiam superabundans. = Denique supponendum est, quod satisfactio a pura Creatura nunquam esset ex toto rigore justitiae quod est eius in nostra se, tum nec Christus sic satisfecit, ut suo loco dicemus. Unde sensus huius quaestionis est: an pura Creatura supposita gratiae plenitudine quam Christus habuit, potuerit Deo satisfacere ex rigore adaequante gravitatem offensae ipsi illatae, ita quod respiciendo dignitatem et condignitatem satisfaciendi pro peccato. Contra quam distinguunt sic: Aliqui ut S. Th. ac quid. alii sentiunt, ut sequitur de potentia.

Sit ergo nostra dicendum: *de potentia Dei absoluta, et dignitatem eius extraordinariam disponentis, potuit pura Creatura Deo satisfacere ad aequalitatem pro peccato generis humani.* Hic est Suar. d. in 3. d. 20. n. 9. et probatur ex eodem loco citato, § de illud. Ubi inquit: *Unus purus homo potuisset satisfacere pro omnibus, si fuisset receptus sine peccato et habuisset summam gratiam, quam Christus habuit. Sicut potuisset fieri de possibili:* ergo Dixit d. W. Subt. Doc.

Probatur ratione dicti: ut homo satisfacere de alia de condigno et ad aequalitatem, sufficiens est, ut eius opus, quod sit tantae dignitatis quantae indignitatis fuit peccatum: sed homo dictus capiens totius generis humani, summa gratia, aliisque potentiis donis supernaturalibus, eliceret potentiam actum Charitatis, vel obedientiae, tantae dignitatis, quantae indignitatis fuit Adae peccatum: ergo. Probatur minor: ille actus Charitatis haberet omnia principia, unde sic dignificari posset, opposita principiis, quibus indignificatum fuit peccatum Adae: ergo esset aequalis et condignus dati actus. Probatur consequens: quia tota gravitas peccati provenit a principiis, et motivis, et circumstantiis: ergo.

Ans. Sic probatur:

Adae peccatum fuit tantae gravitatis vel ratione personae peccantis, vel ratione Dei offensi, vel ratione et naturae actus peccaminosi: sed haec omnia essent in actu Charitatis istius hominis puri, proportionaliter: ergo. Probatur minor 1º: quia Adamus, qui fuit persona peccans, non erat dignior isto puro homine, quem supponimus sine originali labe receptum, et omnigena perfectum: ergo. = 2º: quia Deus ipse quem eliceret actum Charitatis, esset idem Deus, quem Adae peccatum offenderat: at actus Charitatis est magis gratus Deo, quam peccatum displicens; cum Deus sit pronior ad bonum, quam ad malum; et actus malus non sit magis oppositus Deo, quam bonus actus illi conformis: ergo. = 3º: quia peccatum in ratione offensae et injuriae non est simpliciter infinitum: ergo nullo ex capite repugnat actum Charitatis elicitum a dato homine puro aequalem offensae, sive injuriae Deo illatae: atque de Dei.

Probatur 2º. ratione: quia in peccato sunt malitiae morales, quae videlicet destruunt in primaevae rectitudinis debitae, in esse actuum, aversio a Deo, et conversio ad Creaturam. Ratione autem peccans ultimum finem ponit in Creatura, et Deo facit injuriam, illi auferens honorem finis ultimi: sed haec omnia redderent Deo per actum Charitatis elicitum a puro homine in gratiae plenitudine dicto: ergo Deo satisfaceret aequaliter. Probatur minor: quia talis actus esset rectus rectitudine debita, cum esset moraliter bonus; et ratione illius recti actus restitueret Deo ratione finis ultimi; ut est evidens: ergo per talem actum redderent Deo omnia, quae per Adae peccatum fuerunt ablata: ergo.

Probatur 3º. dicti ratione, et est ratio dicti ratione Thomistarum: ideo Christus ad dictum non potuit purus homo Deo satisfacere de condigno et ad aequalitatem, quia peccatum est infinitum in ratione malitiae: sed hoc falsum est: ergo. Probatur minor: quia si peccatum esset infinitum in ratione injuriae, vel esset infinitum infinitate extrinseca et absoluta, vel intrinseca et finali; sed haec ratio nulla est, ut non possit homo Deo satisfacere: ergo. Probatur minor: quia si est infinitum peccatum extrinsece et absolute, aliud poterit a puro homine: quia eius opera tenderent etiam in ipsum Deum, ut in obiectum infinitum, ergo pariter haberent illam infinitatem extrinsecam, et absolutam.

Si dicatur peccatum est infinitum intrinsece et finaliter? Ad hoc sic argumentor: ergo si unum peccatum non esset maius alio in ratione offensae, et injuriae: At maior offensa ex eo oriri

minor: quia eodem ā SS. PP. explodit exemplo Stoicorum omnia peccata in eadem gravitate ponentium, quia attendebant Deum absolute offensum, qui in peccato quolibet peccatum est maius alio in ratione offensae: quae non est infinita in ratione, cum infinita nil sit maius: ergo de &c.

Item D. Thomas, quod offensa, et iniuria crescit iuxta dignitatem personae offensae. ut cum peccatum sit contra Deum, qui est infinitae dignitatis, inde est quod censeatur habere malitiam infinitam. = Resp. 1°: quia falsum est quod peccatum solum crescat iuxta dignitatem personae offensae: quae nulla est solutio. Prob. ans.: quia cum peccatum veniale cresceret infinite in ratione offensae cum sit contra Deum; sed hoc est falsum, licet similiter ratione magis parum: quod. = Resp. 2°: quia minus peccatum est gravius alio in ratione malitiae, si fiat cum maiori cognitione: quae pariter erit cognitio in ratione offensae. prob. cons.: quia malitia ideo est talis, quia est deliberata; sed offensa etiam voluntaria est: quae quod auget peccatum in ratione malitiae, illud crescit in ratione offensae: sed in ratione malitiae non auget sive ex dignitate personae: quae nec in ratione offensae.

Tandem: quod peccatum est Dei offensa et illius offensa eodem modo voluntario, sic crescendo cognitione; sed Dei cognitio potest esse minor, et minor: quod eo modo, quo crescit cognitio in peccato, erit ipsum peccatum; sed in peccato esse potest ignorantia, ut minor cognitio: quae si ratione cognitionis est maius peccatum, etiam ratione ignorantiae erit minus. Prob. haec cons.: quia si cognitio auget peccatum, ita ignorantia illud minuet. ut pt.: nam si puer, et amens regem percuteret, minor offensa esset, quam si quis cum cognitione; sed non alia ratione nisi, quia esset minor cum cognitione, quam ille regem percutit: quae maior gravitas non provenit ex dignitate personae offensae.

Resp. 3°: quia gravitas offensae non crescit arithmetice ad aequalitatem personae offensae, sed ad proportionem cognitionis, quam habet de illa et gravitatis magis, in qua versatur: quae cum offensa similiter ex his capitibus, numquam erit infinita et sive sit infinitum, datum facto non offendit. Prob. ans.: quia si cresceret gravitas offensae arithmetice ad aequalitatem personae offensae, etiam arithmetice cresceret obsequium: nam sicut quo dignior est persona, quae offenditur, eo gravior est offensa; ita quo praestantior est persona, cui honor exhibetur, eo etiam praestantior erit honor exhibitus: quae pariter crescit honor: quod si est actus honoris ratione personae, quae admittatur, peccatum cresceret in ratione offensae iuxta aequalitatem arithmeticam personae offensae, datum honor exhibitus aequivalet offensae; cum etiam crescit ratione personae, cui exhibetur modo sic: falsum est quod sic crescat honor ratione personae cui exhibetur: quae et quod crescat peccatum ratione personae offensae: ergo de peccatum non est infinitum; proinde quod potest purus creatus satisfacere pro illo.

Ad 2. Solvunt Thomistarum argumenta.

Arg. 1° ex D. Ambr. cap. ... ad hebraeos verbis: tantum fuit peccatum nostrum, ut salvari non possemus aliquo modo, nisi unigenitus filius Dei moreretur pro nobis. et S. Leo Serm. 1. de Nativitate, ait: nisi esset verus Deus, non afferret remedium; idem faciunt Aug., Cirill. Alex. et D. Thom.: quod ex mente SS. PP. non potest purus homo satisfacere Deo ad aequalitatem pro aliorum peccatis, sed requiritur ad satisfaciendum persona quae sit homo-Deus.

Resp. 1° istos authores loquutos esse, quia SS. PP. loquuntur de puro homine excludendo gratiam sanctificantem, et ordinem supernaturalem, sive de homine in originali peccato existente. = Resp. 2° quod SS. PP. loquuntur de satisfactione superabundante, quam purus creatus ex natura non potest: sed ad eam requiritur, quod satisfaciens sit simul Deus et homo; non loquuti sunt de satisfactione ad aequalitatem, de qua agimus. = Resp. 3°: SS. Patres, prius eloquuntur de satisfactione supposito decreto, quod Deus voluerit ex rigore satisfactionem, ut ubi abundavit delictum, ibi superabundaret gratia. quod est eundem; nam iuxta plurimos SS. PP. determinavit potius Deus hanc reparare, ut hoc Christo adiuncto carnis. ut patet. D. Aug. lib. de agone Christi cap. 11. dicens: sunt stulti, qui dicunt: non poterat aliter sapientia Dei homines reparare, nisi susciperet hominem: quod

Arg. 2°: ut homo dignus satisfaciat pro peccato debet reddi opus tantae dignitatis, quantae malitiae fuit peccatum; sed purus homo etiam tota vita sua non potest elicere opus tantae infinitatis, quantae malitiae habuit peccatum: quod

Prat. min: quia pecc. ē in finitum in rat. offensæ; d. aut. puni hay esse finitum in bonitate: f. Prob. maj: quia pecc. crescit ex dignitate personæ offensæ; d. peccat. ē contra Deum, q. ē infinitæ dignitatis; f. = Resp. n. min., ad cuius p. bat. trat. maj., et f. sing. distingo: pecc. crescit ex dignitate personæ offensæ ad aliquid, nego: quae aliquam proportionem dd.

Vel aliter disting: crescit relative ex dignitate personæ offensæ, do. crescit intrinsece et formal. subdistinguo: crescit juxta capacitatem aut. offendentis, tr. crescit supra capacitatem aut. offendentis, nego suppositum. Videlicet, quod aliquid possit crescere supra eius capacitatem; q. omnes fere tribuunt effect. suum juxta suam capacitatem; ratio cum dicunt, quod quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur. quod patet etiam in lapide, ing. si ponat. [illegible] nullatenus ei tribuere videndi effectum; cum lapis sit incapax recipiendi talem effectum.

a paritate dictat, quod pecc. n. ē intrinsece infinitum in rat. offensæ; quia cum aut. offendens ex omni principio finitus sit; inde ē, quod ad infinitatem n. habeat capacitatem, ex q. clare infert, quod solum relative ē infinitum, et sic, proxima nos [illegible] in finitis. Idem hoc crescit geometrice, hoc ē, aliquis pecc. minorem, quam creat circa dignum obiectum, majorem habet indignitatem, quam habet, quod distat circa obiect. minus dignum; n. do crescit intrinsece habet obiectum; ing. dendit. [illegible] sicut n. habet [illegible] malitiam, quanto plus

Ad 1um. Inpos. iniuria ē illata excedit iniuriam factam cuicumque personæ, etiam digniori; quod ē infinita. Prob. ant.: quia ex eo infert dicere infinitum in rat. entis, quia excedit quod cuncto ens, etiam perfectus, perfectum: q. = Resp. 1° dist. ant.; Deus ē in finitus in rat. entis, quia excedit omne, nego. quia ex deo facta: quia n. [illegible] contineat entia formaliter, do. eminenter, [illegible] q. n. reponit in iniuria sup. infinitum personæ offensæ, do. propter aliqua infinita [illegible]: [illegible] in finitis relative [illegible] substantia, nego supposit., nervos q. [illegible] aliud ē clara in aeternitatibus; nos recipit obiect., sicut Deus, quod obiectum ē supra ordinem, et dari n. ad mitendi ad iram infinitis simpliciter in talis actu. et magis [illegible] recipientis, paritas [illegible]

2° inst.: ad infinitatem n. requirit, q. aut. offendens sit infinitus: q. nulla ē [illegible] Prob. ant.: quia ab actu finito [illegible] potest peccatum infinitum: q. Prob. ant.: nam si quis [illegible] sit offensa, esse finitus. Prob. maj.: quia si alterius in maj. [illegible] Deus quod [illegible] offensa, ob dubio [illegible] peccat.: q. pari ratione. = Resp. n. ant. ad cuius p. bat. [illegible] ant. et maj. [illegible] et [illegible] q. nec con. cum disparitas [illegible] quia [illegible] n. ē incapax crescendi in gradu rat. alicuius [illegible] ad [illegible] ē intrinsece finitus, n. habet capacitatem ad crescendum in infinitum; inde [illegible] quamvis perfectus [illegible] offensus [illegible] in finito offendisse.

Ang. 3°: gravitas pecc. attendit rat. personæ gravitatis offensæ; dignitas [illegible] satisfacere personæ satisfacientis: personæ offensa est Deus, [illegible] in finit. Persona autem satisfaciens ē creatura, quæ ē finita: q. [illegible] gravitas in finitis: q. [illegible] maj. dictat ex illo [illegible] axioma: Honor in honorante, et iniuria in [illegible] offensi. = Resp. dist. maj.: gravitas pecc. attendit rat. gravitatis personæ offensæ, [illegible] geometrice, n. [illegible] dignitatis personæ offensæ, n. [illegible] ad [illegible] 1° n. [illegible] axioma: quia hic honor [illegible] rat. personæ honorantis; nec iniuria rat. personæ offensæ; [illegible] honor [illegible] habeant [illegible] principia.

Resp. 2°, et melius [illegible] dedi. non [illegible] axioma: honor [illegible] Deus a patientis geometricum, do. [illegible] patens [illegible] quia maj. honor [illegible] personæ dignior [illegible] honor a persona [illegible] digna [illegible] et maj. [illegible]

Argr 4 ex eod. medio: pectm malu in… bono, quo privat, sive a quo avertit: quia privaões ex suis oppositis mensurant… privat nos Do summo et infto bono. = Rx 1o Retorq. do argtum… gravitatem sumit ex bono quo privat. et dignitas obiecti; etiam sumit ex bono, … aut de Agentis gravitatem pecti. = Rx 2o omissa mai, disto minor: pectm privat nos Do bono infinito finito modo attingendo, do modo infinito attingendo, nego minor… atq pectm privat nos bono infto, per obiectum, et finitus attingendo, … nempe finitis sit finitus, inde e, quod modo finito attingat. ex quo clare colligit, quod solum ex parte, et relative pectm sit infinitum, quod libenter concedimus, et ptnos nil facit.

Argr 5: Lethale pectm meret pena simplr infinita: ergo supponit pena talis culpam infinitam simplr; aliter Ds iniuste puniret. = Adver S. S. in 3. d. 19. q. 1. ad 3 ad 3um. et 3. d. 20. q. 6. in fine. neg. do antis: pectm mortale meret penam infinitam extensive, non intensive, sive meret penam infinitam in duratione. pro quo quod sicut pena infert infinitum in pecto: ergo etiam infert infinitum in actu charitatis istius huius puni; … pro tali actu meret beatitudo in infinitum duratura: ergo argtum.

Dicendes: ergo pena e infinita in durae: ergo etiam pectm erit infinitum, cum pectm sit causa pene. = Rx iuxta antem doctrinam, isto ante disto, dopns: ergo pectm erit infinitum extensive, do. infinitum intensive, nego. atq pena e infinita in duratione; quia cum in voluntate damnatorum duret pectm, ideo etiam durat pena. ut vtingt D. Aug. de fide ad Petrum circa medium: permanebit eius iniquitatis malo, permanebit etiam retributionis damnatio. non quia damnati actu demereant, quia sed in Deo; sed quia cum voluntarie ceciderunt e hac vita, ideo voluntarie se obiecerunt pene in aeternum duraturae. quod explicat S. D. in 4. d. 46. q. 4. ad 2um. de servo sese in foveam proiciente; ex qua exire non valet, sine sui dni auxilio, quod servus per se e ex se voluit, sive volendo voluit semper in illa fovea manendi.

Argr 6: ex sua natura pectm e dei destructivum. cum privat Do ex dignitate finis ultimi; et illum … nititur: quia pectm e aversio a Do, et conversio ad creaturas, ergo ex natura sua habet malitiam simplr infinitam. = Rx disto ans: e destructivum dei ex parte, do infinite, nego. vel aliter: natura, do infinite et phil, nego. vel aliter: infinite, nego. ex parte, subdistinguo: ex parte pro affectu indebito, finito modo tendendo, do. infinito modo tendendo, nego. atq … finis ultimi Do auferat per pectm, tamen iniuria Do illata nullum infert damnum in re ipse in Do. ut dicitur ex 35 Job, ubi inquit: *Si peccaveris, quid ei nocebis? et si multiplicatae fuerint iniquitates tuae, quid facies contra eum?* et ad solvendas plurimas argtorum ad veritate, quod pro pectm Ds in se non laedit, nec … Ds, … ex parte.

Argr 7: satisfao, que supponit pacem debiti veniae, non e ad aequalitatem talis esset istius huius puri satisfao: ergo … pars debiti pecti. atq erat carentia istius puri huius: sed hanc supponit a Do veniae, ideo puri huius, cum ipse mereri non posset sui eliciti: ergo … quia principium meriti non cadit sub merito. = Rx 1o retorq. do argtum: ergo Xpti, Dmi satisfao non fuit ad aequalitatem. … quia pars debiti pecti… fuit carentia redemptoris. sed Xptus supponebatur venia … tale pena, cum Xptus non potuerit mereri incarnaoem: ergo Xpti satisfao non fuit ad aequalitatem; modo sic: hec coa e falsa: ergo una ex pmissis, … ut e … : ergo mai, aut de falsum fundamentum ad … .

Rx 2o … mai, neg. do minor, ad cuius pbaoem mai distinguo: pars debiti pecti quo ad culpam erat carentia istius puri huius, nego. quo ad penam, subdistinguo: quo ad penam subiective acceptam, nego. obiective acceptam, do. atq pena potest considerari dupliciter, obiective, et subiective. obiective considerat, cum attendit ipsa pena ad quam hoc ordinat. subiective vero cum attendit ipsa indignitas peccatoris, in qua fundat, … quod habet obtenius, ut obtenderis tali, vel tali pena mulctetur. carentia istius puri huius, e pena obiectiva pecti. …

decernret punit hominis ad satisfaciendum, aliquam partem debitae poenae remisisset, sed liberaliter remi-
sit in satisfactione Christi Domini; et nec damnum non remisisset eius quod habet ad satisfaciendum condigne, in
pectore rationis offensae peccati, et ad mulctandum ipsum peccatorem poena aeterna, ideoque non remi-
sisset partem illius poenae subeundae. Arg. 8: ista non est satisfactio condigna, quae ex se debitum non

aequat, sed indiget gratia et acceptatione creditoris; sed huiusmodi esset ista puri hominis satisfactio;
ergo non est aequalis. Pr. min. quia non poterat purus homo satisfacere Deo nisi per actus supernaturales;
sed ad hos eliciendos requiruntur supernaturalia principia gratiae et auxilia Dei: ergo = R. 1. retorquendo
argumentum: quod Christi Domini satisfactio non fuit aequalis; cum fundata fuerit in gratia et acceptatione Dei.
quod nullus apparet in Theologia sententia = R. 2. nego maiorem; quia condigna satisfactio non
excludit gratiam habitualem, aliaque supernaturalia dona, quae sunt in huiusmodi principia meriti de con-
digno; quod patet in iustis, nam gratiam et acceptationem Dei habent in operibus condignis ad vitam
aeternam.

Sed dices: ille dumtaxat satisfacit condigne, qui de suo solvit, quod ad debitum solvendum
est satis; sed purus homo ex suis non solvit sed ex gratia et acceptatione Dei: ergo eius satisfactio non est condigna. =
R. distinguo maiorem: ille dumtaxat satisfacit condigne, ex toto rigore iustitiae qui de suo solvit, concedo;
condigne seu aequaliter, nego. Et distinguo minorem; sed purus homo ex suis non solvit sed satisfaciens ex rigore
iustitiae, concedo; ad satisfaciendum aequalem ad offensam, subdistinguo: ex suis non solvit cum dominio proprie-
tatis, concedo; ex suis cum dominio libertatis, nego; ideoque ad condignitatem solum attendit aequalitatem valo-
ris operis satisfactorii cum offensa solo cum dominio libertatis in merendo et satisfaciendo. Veniendo
in nobis, quod non solum est actus virtutis, et etiam supernaturalis, sed etiam per actus [illegible] merentur de condigno
apud Deum; quamvis dolor operum ex multis titulis debita et [illegible]: quia sunt a nobis cum vero
dominio libertatis, reddente Deo alios titulos. Unde ad satisfactionem rigorosam exigitur ratio, ut sit
alias indebitum.

Sed adhuc urges: talis satisfactio puri hominis poterat recipi a Deo: quia alio titulo est
debita: ergo non est satisfactio cum dominio libertatis, ut pendet. = R. distinguo antecedens: poterat recipi a
Deo, quia Deus cogi non potest a creatura, concedo; poterat recipi a Deo, quia non sit aequalis peccato, nego.
Verum non est, quod satisfactio puri hominis recipi potest a Deo: cum multis aliis titulis sit Deo debita. Quare nec
non potest, quia ipsa satisfactio non sit aequalis peccato; et cum hoc in sensu procedat, negandum, unde est [illegible].

Arg. 9: pro peccatis [illegible] fuit satisfactio necessario requirenda: quod opus meritorium alicuius personae singularis
aequalis esse non potest [illegible] dicere [illegible]. = R. 1. nego [illegible], quia de potentia absoluta Dei posset dari aliqua
persona singularis esse ita intensa, ut omnibus aequaleat peccatis. = R. 2. nego suppositum, dicentes
nempe quod sit persona singularis, quia ut supponimus, talis homo purus esset [illegible]. Arg. 10:

Meritum condignum hominis dumtaxat esse potest pro se ipso: quod repugnat condigna satisfactio puri hominis pro
aliis. = R. 1. distinguo antecedens: meritum [illegible] pro se, quod de [illegible] extra ordinem, nego,
quia cum de facto sit partis et acceptatio Dei ut solum habent quae, gratia sit principium meriti, hinc
est [illegible]. = R. 2. nego antecedens; quia ex Scot. in 3. d. 18. q. [illegible] [illegible], non est de ratione meriti
de condigno, quod sit in illo, cui praemium confertur; nisi quod quis solum meretur, et non aliis; quia quod unus
pro alio meretur, meritum est in merente, et praemium in illo pro quo meretur, et pro quo acceptatur.

Nullus potest Deo satisfacere pro suo proprio peccato: ergo multo minus pro peccatis aliorum. Arg. 11:
quia potest quis plus pro se quam pro aliis. = R. 1. nego antecedens; quia de potentia Dei absoluta, potest tan-
ti potest condigna satisfactio pro peccato proprio saltem mortali, quod veniali ut in [illegible]
nito probant Scoti Theologi cum Scot. in 3. d. 2. et in 4. d. 13. q. 1. art. 2. Sed quantum
adistud. = R. 2. distinguo antecedens, nego consequentiam; quia homo iustus potest aliis mereri, quamvis ipsi
non meretur. Ut patet in Beatis, qui nobis plura merentur, et ipsis mereri non possunt. Sed dices:

7. mo arguitur: homini non expediri potest: quod si non remittitur culpa, nec remittitur poena debita accep-
ta per locum: quia dum adest culpa est reatus ad poenam; sed per hoc est culpa non remissa: ergo et poena.
= R. distinguo antecedens: culpa est reatus ad poenam, debitam de potentia ordinaria, concedo; de potentia absoluta, nego. Quia ad poenam privativam, subdistinguo:
satisfactio quaedam remissione poenae, [illegible] privativae, nempe, dolor [illegible] poenae hominis, vel
[illegible] beneficii.

Quaestio 3.a An Christi Domini satisfactio fuerit infinita in valore morali?

Articulus primus, aliquibus notatis resolvitur quaestio.

Certamen magnum inter doctores est, solum contra paucos est praesens quaestio, ut quae eius complementum caput ex aliqua supponendo, et 1.um est, quod hic non quaeritur de infinitate; nam communis theologorum sententia est, quod Christi Domini merita fuerint infinita. qua tamen infinitate dubitatur. 2.o est supponendum, quod non loquimur de operibus physice sumptis; nam etiam omnes conveniunt, quod non fuerint simpliciter infinita talia opera. Verum solum de valore morali eorum operum est difficultas: an, scilicet, Christi Domini opera fuerint simpliciter infinita moraliter?

3.o est supponendum, quod meritum apud omnes est: obsequium cedens in utilitatem, aut honorem alterius, movens ipsum suo complacentia remuneratorem, ut merenti aliquod praemium conferat. quae de ratione in omnibus fere coincidit cum definitione tradita a Sub. d. in 3. d. 18. §. incepta quaestione. Unde opus, quod perfecte omnibus potest esse adaequatum motivum movens ad aliquod praemium retribuendum, vocatur meritum condignum; opus autem, quod solum inadaequate movere potest remuneratorem ad praemium conferendum, ita ut in ipso praemio conferre gratia interveniat promerentis, supplendo operis aestimationem, meritum congruum appellatur.

Ex qua doctrina manifeste infert, quod omnes, qui Christi meritum esse simpliciter infinitum asserunt, fateri debent, quod quodlibet opus Christi habet infinitam acceptabilitatem passivam, sive infinitam virtutem movendi Deum ad praemium conferendum; quia cum meritum intrinsece constituatur per virtutem movendi remuneratorem; consequenter infinitum meritum dictum debet per virtutem infinitam movendi promerendum ad praemium conferendum. quod etiam constat: nam ratio particularis non destruit rationem communem, sed potius illam perficit: ut patet in infinite superaddita sapientia, quae non immutat rationem sapientiae, sed eam potius in sapientia ratione perficit: ergo pari ratione de merito.

4.o est supponendum, quod si meritum Christi est infinitum, simpliciter negandum est fatendum, nullum Christi opus in ratione meriti esse maius altero: quia si unum excederet ab alio, absdubio excessum non haberet infinitum: cum infinitum in sua linea sit inexcedibile. Unde clare constat, quod meritum simpliciter infinitum haec duo importat: 1.um infinitam virtutem movendi voluntatem promerentis ad praemium conferendum; et 2.um, quod in ratione meriti, sive valoris moralis nullum excogitabile sit meritum, a quo excedi possit.

5.o est supponendum, quod praesens quaestio non procedit de valore sumpto in ordine ad Dei acceptationem, (de qua postea). Sed tantum est de valore morali operum Christi respectu; sive de sua ratione intrinseca in linea morali. Unde sensus est: an ex dignitate personae Christi Domini ita dignificentur eius opera, ut sint simpliciter infinita moraliter? ex quo est ultimo supponendum, quod meritum Christi potest esse infinitum dupliciter. nimirum simpliciter, entitative et formaliter, et tantum quid, sive extrinsece, et ratione alterius. 1.o modo esset, si Christi meritum haberet infinitatem, quam ipsum de suo haberet. 2.o modo, si tantum haberet quandam dignitatem a Deo Verbo, communicatam humanitati Christi, ex unione ipsius cum persona cum humana natura: ex qua unione cum dignificata maneat natura, consequenter actus humanitatis dignificati sunt, sed haec dignitas est extrinseca, et ratione alterius.

Circa hanc quaestionis difficultatem 2.x est opposita sententia. 1.a est Thomistarum firmiter asserentium Christi Domini merita esse simpliciter infinita in extimatione morali. quam sententiam etiam sequuntur aliqui scotistae a mente D. Sub. aberrantes, citati ss.[?] P.[?] Merin.o et P.[?] Delgadillo. 2.a est sententia, quae opposita tenet Christi opera in valore morali non esse simpliciter infinita, sed solum tantum quid. hanc tenent scotistae cum suo Sub. Mag.o in 3. d. 19. §. incepta quaestione. vers. quantum quoad valorem. et in 4. d. 18. q. 1. §. de 2.o dico. quam sententiam utrumque indico, qua ego ut veritati illam excedo subsequens conclusio.

Sit q.^a nra. dico: Christi Dni. satisfactio in ordine morali non fuit simpliciter infinita, de dantis ex intrinseco, et de se quidem. Hanc dico duplici ratione probari; quarum 1.^a probatur 1.º: quia velle aliquid Christi non est tanto acceptabilius, Deo ... quanto ... apud Deum, quantum ... aut volitio est velle divinum: ergo velle aliquid ..., quo meruit, non est simpliciter infinitum. Probatur 2.º quia infinitum simpliciter in aliqua linea existere non potest in ordine, aut ... linea; cum nullus opus ... valorem, quam infinitum: ergo. = Confirmatur: quia si Spiritus Sanctus v.g. assumeret carnem, opera humanitatis eius essent etiam divinum infinita in ad... sanctitatis ... pro eodem ... supposito: ergo Christi Domini opera non sunt divinum simpliciter infinita. Probatur 3.º: quia in eadem linea non possunt dari duo infinita simpliciter rei ... cum ... dare infiniti sit non habere superius, nec aequale, et seu identificare omne eiusdem rationis et perfectionis: ergo cum meritum Spiritus Sancti, si humanitatem assumeret, esset aequale merito Christi, ex utriusque merito resultaret maius meritum, evidens est, quod Christi meritum non est infinitum simpliciter, et intrinsece.

Probatur 2.º dico: Christus merere non potuit plus, quam Deus praemiare potuit: ergo Christi meritum non est intrinsece infinitum. Consequentia patet: quia Christus non est maior Deo; etiam quia ... et meritum est negatio ... Probatur antecedens: quia Deus non potest conferre merenti gloriam intrinsece et formaliter infinitam; ergo si Deus nequit dare praemium simpliciter infinitum, certum est, quod meritum Christi non est infinitum simpliciter. Probatur antecedens: quia quidquid Deus ... dare ... praemium ..., est intrinsece finitum; alioquin sequeretur, quod ille, qui tali praemiaret gloria, gloriam dando fuerit, quanta Deus fuit ... etiam quia si Deus praemiaret, vel conferre posset infinitum praemium, ex hauriret ... praemiandi ... praemia simpliciter infinita, in ... etiam impossibile meritum infinitum simpliciter.

Probatur 3.º dico: meritum simpliciter infinitum habere debet infinitam acceptabilitatem passivam in ordine ad actualem acceptabilitatem praemiantis; sed merita Christi non habent infinitam acceptabilitatem passivam: ergo non simpliciter sunt infinita. Probatur minor: quia ut omnes fatentur, Deus suo iure et dominio utens potuit non acceptare Christi opera; sed si Christi merita essent infinite acceptabilia, Deus non posset non acceptare talia opera: ergo. Probatur minor: quia hic est bona consequentia: hoc est infinite amabile: ergo hoc Deus negare amare: ergo pariter hic est bona consequentia: hoc est infinite acceptabile: ergo Deus illud negare acceptare. Probatur consequentia: quia ideo bonum infinitum est infinite amabile, quia ratione sui infinita bonitas exigit amorem infinitum; sed ... meritum est simpliciter infinitum: ergo ratione sui infinitum exigit infinitam acceptabilitatem, quae est dotium acceptantis, sicut amoris dotium ... Si Deus potuit non acceptare Christi merita, evidens signum est, quod non fuerunt simpliciter infinita.

Probatur 4.º dico; et est ... ratio ... ad ...: ideo ... Christi merita sunt simpliciter infinita, quia habent formam digni ..., quae est simpliciter infinita; sed haec ratio non probat: ergo. Probatur minor: quia stat bene, quod forma sit simpliciter infinita, et quod non possit effectum formalem infinitum; quia finito modo communicat subiecto: sed sic evenit in meritis Christi: ergo minor probatur: nam ideo ipsa ... subsistens, quamvis sit formaliter infinita, non reddit humanitatem infinite sanctam, quia ei communicatur finito modo. Minor probatur: quia forma dignificans opera Christi est ... ; sed haec modo finito communicatur operibus; cum solum communicet modo unione, quae est quid finitum: ergo.

Confirmatur haec ratio: quia forma eo modo, quo unitur subiecto, illi perfectionem ... ; nam perfectio subiecti non commensuratur perfectione formae, sed ... maius vel minus, quo forma exhibet subiecto: ergo tunc forma ... possidetur a subiecto, quod ei ... modo communicatur; sed forma dignificans opera Christi non unitur ipsis operibus perfectissime ...; cum haec sit per dependentiam, et non ... ratione unione illis uniret: ergo ... perfectio esset in operibus Christi, si possibile ... = Confirmatur 2.º: quia ... opera non habent infinitam simpliciter. Cum ... operibus ... tali ... unione non est humanitas infinite sancta: ergo nec eius opera infinite aestimabilia.

Stendit Thomista quod hoc est verum in linea physica, in qua forma finito modo communicatur, non de in linea morali; in qua forma dignificans ... operibus. =

Sed quia dum de valore operis loquimur, agimus de valore vero et reali operum Christi: sed fra, a qua dicta opera valorant, quamvis sit infinita, non communicat operibus suum totum dignitatem, ergo. Prob. min.: quia cum Personalitas suum totum dignitatem se communicare operibus, necesse est aliquid quo, quod in ordine ad aestimationem eodem modo se haberent ac ipsa divina Personalitas. Sed hoc est impossibile: ergo. Prob. min.: quia valere Christi, quo meruit, est quid creatum; sed quid creatum non est ita aestimabile, sicut id, quod extenderetur ultra divinam Personalitatem: ergo opera Christi non sunt ita aestimabilia ac est Personalitas divina; atque inde haec non communicat operibus suum totum dignitatem.

Suaded 2°: quia meritum ut tale, non solum dicit dignitatem Personae, sed etiam bonitatem moralem illius operis: sed bonitas moralis excessum admittit: ergo tale meritum non est simpliciter infinitum. Prob. min.: nam maior bonitas fuit in acceptatione mortis, quam in ieiunio quadragesimo: ergo moralis bonitas excessum admittit: sed quod excessum admittit, non est simpliciter infinitum: ergo. = Suad. 3°: quia Christus plura edidit opera: ergo quodlibet opus fuit simpliciter infinitum in linea morali; atque quodlibet habet suam Personalitatem, quae est ipsa infinita infinite dignificans opera Christi: sed repugnat, quod omnia Christi opera fuissent simpliciter infinita: ergo. Prob. mai.: quia talia infinita vel haberent varias partes, vel non. Si hoc: implicat, nam de ratione infiniti est excludere varias partes. Si 1um, vel sunt aequalia, vel non. Si sunt aequalia: ergo non sunt infinita simpliciter; cum infinita duo repugnent in eodem genere; cum quodlibet concludere totum perfectionis genus, quod est respectus ad varias infinitas. Si vero non sunt aequalia: ergo opus includens minus perfectionis non est infinitum; sed hoc opus habet fra infinita: ergo ideo est, quia non communicat suam totam suam perfectionem; atque inde Christus.

Suad. 4°: quia Christus satisfecit inquantum homo, non vero ut Deus: sed Christus ut homo non potuit communicare suis operibus valorem simpliciter infinitum: ergo. Mai. patet: nam si satisfecisset ut Deus tota Trinitas satisfecisset; cum opera Trinitatis ad extra sint indivisa. Min. vero prob.: quia Christus ut homo erat agens finitum, quamvis Personae dignitatis: sed agens finitum non potest producere valorem simpliciter infinitum: ergo. Tandem: quia Christus satisfaciens ut homo, non potuit suis operibus dantibus valorem communicare, quam si ut Deus satisfactionem exhiberet: ergo eius satisfactio non fuit simpliciter infinita.

Resp. Sader ponendo, quod Personalitas inquantum cadit supra principium quo et proximum, quod est humanitas, Christus satisfecit ut homo. Si vero reduplicet supra principium quod, quod est divina Personalitas, inquantum, quod satisfecit, in quantum Deus. Unde eius satisfactio fuit simpliciter infinita: cum valor satisfactionis sumatur a principio quod, et istud in operibus Christi sit Personalitas divina; quia actiones sunt suppositorum. = Ad 1°: quia Christus ut Deus, et ut explicat principium quod dantis per communicationem idiomatum denominatur satisfaciens, sicut denominatur moriens, non solum vere est verificatur est mortuus, quamvis Deus vere, et realiter non habet humanitatem: ergo pari ratione de satisfactione; cum hanc per mortem exhibuerit.

Ad 2°: quia actiones ex suppositorum dicuntur, quia prius est quod natura supponatur completa in suo esse subsistenti, quam quod in actione procederet. Ergo solum denominative actiones sunt suppositorum. Ante probo: nam prius est, quod quaedam compleat in suo esse quidditativo, et in respectu, ratione cuius sunt tantum a subiecto, quam quod aliquis effectus producat: ergo pari forma. Unde ratione vera actionis est naturam, servata, complendam per quam subsistit in suo esse subsistenti. Non solum actiones suppositorum dicuntur, quia suppositum ut tale aliquem influxum habet in operibus Christi; nam in aliqua actione correspondere Verbo adaequate quae non esset communis toti Trinitati; sed oppositum est de fide in Concil. Toled. 6. Cap. 1. et in Concil. Later. sub Innoc. 3. Cap. Firmiter et Summa Trinit.: ergo.

Ad 3°: quia principio, quod principium quod est principium quo proximum et proxime. Sed talis influxus principii quod non sufficit, esse debuisset, et influere in operibus Christi, dans hoc esse mediante humanitate, quae detraheret, et veluti deprimeret principium quo: ergo valor communis esse finitus, atque de Christi merita, non sunt simpliciter infinita. = Ex deneg. 3 da paro: quia Christi merita sunt infinita; sed non simpliciter, ut probatum est: ergo infinita secundum quid. = Confirmat: sed sunt Christi opera; cum procedant a cuius volunte infinita qua non habuit, et veluto cum Persona: ergo.

Ant. 2° Secund. Alvunt. Absum. da Thomistarum.

Arg.r 1.o ex Clem.e 6. in Suo extravag.e Cap. Unigenitus de poenitentiis et remi-
ssione. Sed 5. ubi ingt, qd una Sanguinis gutta Xpti esset propter unionem ad Verbum, sufficiens ad redimendum totum genus humanum: qd Adam: q.a de thesauro eccles. non est aliquis terminus formandus propter infinita merita Xpti: ergo. = Rx. hoc, et similibus aliorum authoritatibus: hae authoritates probant, qd Xpti merita sint infinita simpl.r intrinsece, neque extrinsece, et ex quib. dico quia omnis sint infinita propter unionem ad Verbum (ut ingt Clem.) tamen ratione personae dicuntur in illud in merita Xpti, circa merita humilitatis, quae est principium quo ut de omnis sit simpl.r infinita persona, licet natura humana sit simpl.r finita, inde est. Prodeunt

Veteranos argts in Thom. Sen.o nam d. Thom. 3. p. q. 7. art. 11. loquens de gra habituali Xpti ait: qd est infinita intra suum genus; quia habet quidquid potest pertinere ad rationem gratiae hoc non obstante gra Xpti, a multis ex Thomistis dicitur simpl.r infinita; et quia habet [illegible] in ratione suspendentibus ut ingt Cajet., et quia divinitus augeri potest, ut tenet Capreolus: qd omnis a PP.s dicuntur Xpti meritis infinitis bene stare poterit, qd a Thom. appellet non simpl, sed solum secundum quid propter unionem, nempe ad Verbum divinum, qd est sufficiens ut sint infinita, in infinite sufficienti ut ex reductis non possint, neque exhauriri posse, est, qd sint talis merita supra superiore ordinis, et talia ut non sit exhaurit ille majus excellentia merita ex tali [illegible] personae satisfacientis; esse de simpl.r non infinitis est [illegible] [illegible] ad [illegible] proprie [illegible] infinita infinito modo [illegible], qd in Xpti meritis reperiri non valet.

Sed d.a dices 1.o: Xpti merita excedunt gravitatem offensae. Ad hoc [illegible] neg. si merita Xpti non sit simpl.r infinita: qd. pamus; quia satisfactio Xpti est infinita secundum quid ratione personae satisfacientis, et iniuria est infinita secundum quid ratione personae offensae, qd non est major satisfactio, quam iniuria; ad hoc est falsum: qd meritis Xpti est simpl.r infinitis, ut sit major satisfactio quam iniuria. = Rx. nego ant.; ad [illegible] maj. dicitur. sed eodem modo, neque sit et [illegible] modo, [illegible] iniuria sit secundum quid infinita ratione personae offensae, et ordinis superioris, sed est Xpti satisfactio tamen haec est longe superioris ordinis, quam iniuria ratione personae satisfacientis. et [illegible]: quia iniuria fundatur solum in unione affectiva et morali cum D. Majestate offensa; at de Xpti satisfactio non solum fundatur in unione morali, sed etiam physica merita cum persona satisfaciente. ratione cuius est majoris aestimabilitatis, quam iniuria offendit. qd patet in filiatione naturali filii Dei, quae est majoris aestimationis, quam adoptiva; quia haec solum fundatur in unione affectiva, illa vero in unione physica.

D.a dices 2.o: quia res superioris ordinis potest aequari per alias eiusdem ordinis, etiam inferiores, si multiplicentur in infinitum: qd licet Xpti satisfactio sit supremi ordinis ad alias satisfactiones creatas, tamen hae multiplicatae in infinitum, potest propterea aequari, et sic merita Xpti exhauriri poterit. = Rx. ant.: quia per nos merita puri creaturae, omnis sint inferioris ordinis, ita possunt crescere, ut adaequent gravitatem offensae, quae est superioris ordinis: qd. = Rx. 1.o retorquendo arguitur: licet d. Thom. 3. p. q. 7. art. 11. gra Xpti adaequari non potest per [illegible], [illegible] Thomistarum sent. non est talis gra simpl.r infinita: qd omnis Xpti merita non sint simpl.r infinita, tamen aequari non possunt. Rx. 2.o dist. ant.: res superioris ordinis aequari potest per alias eiusdem ordinis, si excessus non sit valde notabilis, [illegible], si sit valde notabilis, nego. [illegible] merita Xpti, et aliorum est excessus valde notabilis; quia ut dictum est valor meritorum Xpti fundatur non solum in unione morali, sed etiam physica [illegible], ratione cuius majoris [illegible] in morali aestimare quam alia merita. hoc patet in exemplo posito de filiatione naturali et morali. [illegible] adoptivae. Unde omnis merita creata crescere possint, ut adaequent gravitatem offensae, quae superioris ordinis est, non tamen Xpti merita [illegible], et [illegible] exhauriri poterunt. Arg.r 2.o

ex adaptis Thom. oppositum adserentibus: Sot. in 3. dist. 19. § [illegible] ad sufficientiam ait, quod ex [illegible] suppositi, et ratione suppositi habent quando ratione extrinsecus, quare Deus potuit acceptare illa (nempe merita) ut infinita, ex quib. [illegible] ait: qd habet [illegible] ut possint acceptari ad praemium infinitum, et simpl.r infinitum in ratione meriti, [illegible] de Thom. merita Xpti ratione dignitatis suppositi habent [illegible], ut acceptent [illegible] infinitis: qd. hoc [illegible] validissimus [illegible] in quo [illegible]; sed [illegible], salvo meliori, [illegible] tali fundam.to

solvit argum. et sic omnia quae respons. dmi Scoti, aliq. ex doct. Scoti praevio quaere

Qd arguitur pro dign. meriti: qd hét dignitatem, ut possit acceptari ad praemium infinitum sine inaequalitate, ē simpl. infinitum, meritum ad praemium infinitum hab. ergo. Et dign. meriti Christi, ex Scoto merita Christi habent dignitatem, ut accepta sint pro infinitis habitu, meritum supposit. qd habeat infinitatem pro infinitis sine habitu, ergo ... Deus acceptavit pro infinitis nec alludit, quo accepti pro infinitis extensive, sive pro infinitis Scoti, qd non ē praemium simpl. infinitum: ... non sit. Et quia valeret pro infinitis ... ē Christi dmi meriti solum habent quando ... rationem suppositi, ut ... Scoti dicit acceptari, et sic hoc asserimus Scoto, qd ex natura sua infinita. hic solum ē ... Scoti, nam postquam dixit, qd Deus potuit acceptare illud in infinitum, addedit quae sunt dicendo illud meritum ex parte operantis, sive, extensive pro infinitis. Ad 2. de cong.

arguitur: ideo Deus ... satisfactio Christi ē simpl. infinita, quia ratione suppositi habent dignitatem, ut acceptentur pro infinitis. Ad hoc non probat satisfactionem Christi, esse simpl. infinitam: qd ... quia stat optime, qd Christi satisfactio acceptetur pro infinitis, et qd sit finita: qd ... ad praemium principale. Et ad 4. dico, ad: quamvis aliter possit acceptare possit qd infinitis, non tamen infinite. Et in 4. d. 15. q. 1. § de 2° dub. in fine ingt: Idem posse Christi fuit bonum finitum, et ita acceptata secundum totam rationem meriti in ea. Et in 3. § in ista quaest. dicens: quantum ad suffic. sequitur: dico, qd meritum Christi fuit finitum: quia a principio finito essentialiter dependens, etiam accipiendo ipsum cum omnibus circumst., sive cum respectu ad suppositum Verbi, sive cum respectu ad finem, quia omnes respectus erant finiti, aliter fuisset velle creatum, ratione humanae Christi, sicut velle Dei increatum, et sic in acceptatione. quid ... qd

... solvitur in tantum: satisfactio, quae in valore mortis non ē simpl. infinita, non potest habere vim satisfactoriam pro culpis sine habitu infinitis: qd debet habere valorem simpl. infinitum. Ad ans: quia causa principalis effectum sine habitu infinitorum habere debet virtute principali infinita: qd pariter causa mortis. Ad ans: nam ex eo Theologi infinitum in finitis, in Deo omnipotentia quaeque producit effectus sine habitu infinitos: qd ... Ad non ad ans, sed ... probat ... ratione, nam cum ... ē ... qd causa principalis ... effectum ex se et ex natura sua, causa ... mortis, solum ... movet ... finitis. Ut declarare dictum, qd Deus omnipotentia, quia producit effectus, sine habitu infinitos, quos ex sola natura ... infinita ... non suppositi meriti: cum non ... actu et ... remissionem peccatorum. quare ... satis ē infinitas ordinis in satisfactione Christi, ut habeant ... pro infinitis sine habitu iniurias; nam pro hoc meritum Christi sit in valore et ex ... inaequalitas pro iniuriis gravioribus, et gravioribus infinitis.

Ad adhuc inst.: quia Christi merita ex se, et ex sua natura habuerunt vim satisfactivam pro infinitis: qd nullo ... Ad dign. ans: merita Christi ex sua natura habuerunt vim dignae satisfactionis pro infinitis, ... talis vis satisfactionis ex se habere remissionem peccatorum, meritum ita ut ex se movere Deum ad remissionem, ... merita Christi ex sua natura habent vim movendi Deum ad remissionem peccatorum, non ... habent actu ipsam peccatorum remissionem. et adhuc merita Christi ... movent ... ex ordinatione ipsius virtutis ... ut pro acceptatione habituali ... habituali inclusive, et in ... hypostasi, ipsa opera valorem ... gloria; quamvis non ex acceptatione actuali, et ... pro ...

Arg. 3°. effectus neque perfectior causa excedere: qd effectus infinitus, neque ... in causa finita; ... sed meritum Christi ē finitum, neque aequivale pro culpis sine habitu infinitis. — ... ans dico, ... effectus infinitus actu, et simpl. neque ... in causa finita simpl., ... effectus infinitus sive quid, ... neque ... in causa ... quid, sive extensive infinita, neque in causa quae non ē extensive infinita, ... ut Christi quae satisfactio valeret pro infinitis syncategorice non requirit, qd habeat valorem simpl. infinitum ... sufficient ut eius valor sit extensive infinitus, hoc ē, qd ratione alicuius circumstantiae careat ... et ... ratione dignitatis suppositi in de esse ...

Arg. 4°. ... dignificans opera Christi ē simpl. infinita, pro ... infinitus ad ... dicitur Decretum: opera bona et valorosa: qd tale decretum ē infinite dignum. ... 1°. quia in decretis ... sumitur ... 2°. quia perfectio ... dicitur ... ... ratio ... hoc decretum, opera Christi valorosa ē simpl. infinita: qd — ... 1°. quia ... principium quo, nempe, humanitas, in actibus Christi sit finitum, tamen principium quod, nempe, Verbum ē infinitum. ... actibus ... suppositum, ... — ... 2°. quia

in operibus Christi displacet Deo, ut talia opera exprimunt indignitatem; et indignitas atque Christo dignificans est infinita: ergo est infinite displacere in his operibus: atque inde etc.

Ad 1um retorqueo argumentum in Scotistarum sententia: peccatum in ratione offensae est decretum explicans entitatem peccati, et Maiestatem Dei offensi, quae dicit ut formam gravificantem offensae, et dicta subsistentia ut formam dignificantem opera meritoria; at quamvis tales formae sint formaliter infinitae, non admittitur ab Scotistis in peccatis simpliciter infinitas: ergo [illegible] paritas. — 2° Ad retorqueo argumentum in Thom. Sententia: Deus unitur cum intellectu Beati loco speciei actuans illum in ratione ut docent Salmat. Tract. 3. disp. 2. dub. 2. §. 9. n. 102: ergo dicta essentia unita intelligibiliter cum intellectu Beati exprimit decretum dicens materialiter intellectum Beati et formaliter essentiam Dei, et intellectus Beati adhuc in ratione intellectionis non est simpliciter infinitus in Thom. Sententia: ergo licet Christi meritum sit decretum materialiter dicens bonitatem physicam actus, quae est finita, et formaliter dignitatem personae, quae est infinita, tamen meritum non erit simpliciter infinitum. Ad 3° adhuc retorqueo argumentum in communissima sententia: quia humanitas sanctificata per Verbi subsistentiam, ut sic deificata est decretum dicens materialiter humanitatem et formaliter ipsam deitatem, sanctificantem, quae est infinita. At tamen humanitas non est formaliter infinita: ergo. — Ad 2um retorqueo argumentum: ideo iuxta adversarios meritum Christi est simpliciter infinitum, quia est decretum dicens formaliter personam, seu subsistentiam, quae est simpliciter infinita: sed in Scoti sententia subsistentia non est formaliter infinita: ergo nulla est ratio. Nunc ergo in forma, et directe ad argumentum. Ad distinguo antecedens: forma dignificans opera Christi est formaliter infinita, et modo finito communicata, concedo; modo infinito communicata, nego. Et ratio est, quia, ut docet cum Augustino, denominatio in decretis non solum sumitur a forma, sed etiam a modo, quo forma communicatur; cum omnis forma se tribuat effectui, et denominet iuxta subiecti capacitatem, ut patet in entitatibus [illegible]; unde cum forma dignificativa operum Christi finito modo unitur, nam unitur mediante unione hypostatica, quae finita est: inde fit etc. — Ad 1am confirmationem Ad 1° nego suppositum: sic, quod dicit Deus non sit principium quod; quia non est operationibus, sed tantum dominationibus: et sic nulla est causalitas in operibus Christi; alias tota Trinitas personaliter mereretur, vel actiones ad extra Trinitatis essent divisae. Ad 2° distinguo minorem: actiones sunt suppositorum denominative, concedo; formaliter, nego. Itaque ideo actiones esse suppositorum dicuntur, quia prius est, quod natura supponatur completa in suo esse subsistentiali, quam quod in actiones prodeat. Unde verior ratio petitionis est natura sanctificata completa per subsistentiam in suo esse subsistentiali. Non ideo actiones suppositorum dicuntur, quia supposita aliquem habent influxum in operibus Christi; quia cum actio aliqua divina correspondet ad extra, quae non esset omnis totius Trinitatis, quod est definitum in Concil. Tolet. 6. Cap. 1. et Concil. Lateran. sub Innoc. 3. Cap. firmiter ex Summa Trinitate.

Ad 3° permissa maiori, et minori, nego consequentiam; nam licet dedamus, quod principium quod sit Deus suppositum, et quod influat in operibus Christi, tamen agit in virtute principii alio, quod est principium quo, quod sit infinitum, meritum tamen erit semper finitum, quia principium quo finitum est. Et patet hoc ratio: quia actus essentialiter et intrinsece infinitus non posset pendere et liberi ab aliquo causis formaliter finitis, etiam causa concurrente infinita, dummodo causa finita esset hujusmodi causalitatis: ut evenit in Dei concursu, ubi causa secunda subordinatur primae, quae est infinita, et effectus non est infinitus. Cujus ratio est: quia causa infinita modificat, et coarctat per causam finitam. Unde quamvis Verbum per totum haberet influxum in operibus Christi, non tamen haec essent infinita, quia per alias causas finitas modificarentur, et redderentur finita, sic per voluntatem humanam Christi, quae est finita. — ad 2am confirmationem Ad, quod in operibus Christi Deus displicet finito modo, non vero infinito.

Argues 5: ideo pro nos Christi merita non sunt simpliciter infinita, quia Christus satisfecit ut homo, non vero ut Deus; sed si satisfecit ut homo; cum sit minor Deo non potuit reddere aequivalens pro peccato: ergo ejus satisfactio non est aequivalens, quod est falsum: ergo. Minor probatur: quia peccatum Deum offendit secundum divinitatem: ergo. — Ad distinguo maiorem: pro nos Christus satisfecit ut homo, unitus Verbo, concedo; ut homo purus, nego. Nos quidem dicimus, quod Christi satisfactio fuit secundum humanitatem Verbo unitam, ex qua unione eius opera tantam excellentiam recipiebant, ut longe superarent malitiam peccati.

Arg. 6.° actiones meritoriae Christi à SS. PP. dicuntur Theandricae, id est, Dei viriles; seu actiones Dei et hominis: sed actio Theandrica tam procedit à Verbo quam ab humanitate: quia tam Verbum, quam humanitas ipsa influit in actiones: sed actio in qua Verbum physicè influit, est infinitè valoris: ergo. — Resp. negando min., dist. min.: actio Theandrica tam procedit à Verbo, quam ab humanitate, ita ut Verbum aequè influat ac humanitas, nego; ita ut actio illa procedat à Persona, quae simul est Deus et homo, conc. Ideo enim Christi opera Theandrica dicuntur, propter unionem Dei, et humanae naturae in eodem supposito; non vero quia Christi omnes operationes sint mixtae ex divina, et humana; quod est evidens in Thom. sent.; nam D. Thom. 3. contra gent. cap. 14. hanc explicans, nempe operationes Christi dici Theandricas, quia sint mixtae ex divina, et humana, tanquam haereticam refutat, vera quae solutio desumitur ex D. Ambros. 3. de fide. cap. 19. dicente: *hoc in ostendit Dei viriles operationes, quod sit operatio Dei verè facti, et humanati.*

Arg. 7. et ultimo: quamvis humanitas Christi secundum se non sit adorabilis adoratione latriae, tamen ut divinitati unita est adorabilis tali adoratione: ergo licet opera Christi non sint infinita secundum se in ratione meriti, ut divinitati tamen unita dignitate infinitae meritoria. prob. cons.: quia excellentia divina reddit Deum adorabilem supremo cultu latriae, ita ipsum reddit dignum infinita existimatione: sed excellentia divina humanitati unita per unionem hypostaticam reddit ipsam adorabilem supremo cultu latriae: ergo excellentia divina unita hypostaticè operibus Christi, reddit etiam talia opera infinitè existimabilia; atque inde etc.

Resp. 1.° nego ant., non tamen conseq., ad cuius probationem nego min., dist. maj.: ita ipsum reddit dignum infinita existimatione quidquid, sive in ordine supremo, sive in infinita existimatione simpl., nego. Ideo enim humanitas Christi est adorabilis adoratione latriae, nihil est aliud, quam habere ius ad supremum cultum; at cum omnis cultus sit finitus, habere ius ad supremum cultum, est habere tantum ius ad aliquod bonum finitum, quod debetur humanitati ratione unionis cum Persona divina, cum ratione talis unionis habeat ius ad omne bonum possibile pure finitum, opus verò esse infinitè meritorium, est habere ius ad infinitum aliquod possibile, ad praemium infinitum, et habere infinitum meritorum valorem, quod non conveniunt Christi meritis, ut constat dictis et in probationibus etc. — Resp. 2.° quod hoc praedicatum adorabile tribuitur ad totum suppositum: quia soli supposito genuflectamus: nam cultus est in ordine ad honorem exteriorem; qui ut extra se per, non est possibilis, ratione cuius ad totum tribuitur suppositum; at vero praedicatum merens propriè et formaliter cadit super principium, quod elicitivum operationis, et cum hoc principium non sit suppositum, sed humanitas in suo esse completa, inde est, quod sint finita merita, quamvis tribuantur esse infinitè humanitatis in adoratione latriae.

Quaestio 4.ª an Christi Domini Satisfactio ex sua natura fuerit Superabundans?

Art. Primus aliqua notantur ad quaestionis resolutionem.

Praesens quaestio duo supponit, et unum inquirit. Supponit Christum Dominum pro aliorum peccatis satisfecisse, et quod eius satisfactio fuit condigna: inquirit autem an fuerit condigna, et superabundans ex natura rei, et ex parte dignitatis, an potius est tantum non ex natura rei, sed ratione Dei acceptantis? pro cuius majori claritate, 1.° noto, quod fuerunt aliqui, qui dixerunt, quod Christi satisfactio non fuit ad satisfaciendum pro peccatis aliorum, sed solum fuisse satisfactionem factam, ut judaeos à Romanorum captivitate eriperet, et ad pristinam revocarent libertatem. quem errorem alii sustinent judaei: sed oppositum constat ex Psalm. 106. v. 2: *dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici.* Et quod haec redemptio sit per Christi Domini satisfactionem, et à peccatis, clarè insinuat Math. Cap. 1. *vocabis nomen eius Jesum, ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum,* et Apost. ad Titum 2: *dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate.* Et ex Trid. sess. 6. cap. 7: *dilectus unigenitus suus, Dominus noster Jesus Christus: qui cum essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, et pro nobis Deo Patri satisfecit.*

Noto 2.°, quod Abailardus apud D. Bernard. Epist. 190. hunc etiam sustinuit errorem; nam licet negabat potestatem diaboli in homines, et ideo negabat satisfactionem Christi esse necessariam ut ab illa potestate eriperentur. quos praedocebat, quod incarnatio solum fuit propter nos, ut Christus Dominus nos sua instrueret doctrina. Sed Abailardus est definitus, sed verè nos peccatores sub diaboli potestate detineri; et quod Christus Dominus nos verè redemit. eundem Pelagiani tenuerunt errorem,

aderendi peccatum originale ab Adamo non vere, sed tantum per imitationem dixerunt, ratione cuius asserebant quod nec Christi satisfactio, nec alterius erat necessaria; imo etiam pro peccato actuali negabant Christi satisfactionem esse necessariam; quia dicebant, ipsum peccatorem viribus naturae posse se ab actualibus liberare peccatis.

Deinde est de fide ex Concil. Trid. et ex SS. PP. contra Pelagianos, dicendo ab Adamo propagatione, et non per imitationem tantum, dimanasse originale peccatum; et hoc viribus naturae non posse satisfieri pro peccatis aut vitiis contrahi aeternis: ut in materia de gratia communiter dicunt theologi, et patet ex Concil. et SS. PP. ex quo non debent Lutherani inferre, quod indigemus nostra cooperatione et satisfactione, ut a nostris mundemur peccatis, quia Christus condigne satisfecit; nam haec condigna Christi satisfactio fuit, ut nobis mereretur de condigno auxilia ut sufficientia, ut efficacia, quibus adiuti peccata disponimur, et postea gratia iustificante, qua interius renovemur, ut Paul. ad Hebr. inquit: quod obtemperantibus illi factus est Causa salutis aeternae; et ad Coloss. 1. ait: adimpleo ea, quae desunt passioni Christi in carne mea; et sic nostris etiam operibus et nostra indigemus satisfactione.

Resp. 2º quod condignitas satisfactionis Christi potest sumi dupliciter. 1º ut dicit aequalitatem et valorem in ordine ad personam. 2º ut explicat ius in ordine ad 2º ut exprimit ius in ordine ad Personam. Ius in ordine ad rem est titulus, quem acquirit merito acquirit in ordine ad personam, et hoc ius fundatur in aequalitate rei ad rem. Ius vero in ordine ad Personam est titulus, quem operans acquirit ratione operis meritorii in ordine ad personam, quod ius licet aequalitatem supponat operantis cum praemio, non tamen ex eo oritur, sed pendet ex voluntate praemiantis, seu acceptantis hoc meritum in ordine ad illud praemium. Ex hoc quaeritur 2º notabile pendet resolutio nostrae quaestionis, in qua inquirimus: an Christi Domini satisfactio ex sua natura fuerit condigna, et superabundans, an vero ex acceptatione divina Dei?

Circa hanc quaestionem duplex est opinio. Prima negat meritum Christi ex sua natura habere aequalitatem et superabundantiam ad debitum peccatorum, contingit, quod ad hoc est necessaria divina acceptatio. Sic tenent Scotistae, Rada, Frass. et Faber cum Subt. Doct. in 3. d. 19. q. 1. §. Si inquies. 2ª opinio tenet sic, ratione quod eius resolutionem sequentes pro...declarabo.

Resp. prima: si Christi satisfactio accipiatur pro ordine ad personam, sive ut dicit ius ad rem, non solum fuit intrinsece aequalis, sed etiam fuit superabundans, independenter ab acceptatione divina. Ita Subt. Scot. in 3. d. 19. Si inquies. Lit. B. et d. 20. q. 1. §. ad 1º. Lit. C. et §. tunc ad quaestionem dico, ubi probat hanc dictis illa verba Psalm.: Copiosa apud eum Redemptio. Et probat ex Paulo scripto ad Chor. 6. scribit: empti estis pretio magno et ad Rom. 5: Ubi abundavit delictum, superabundavit et gratia. = Confirmatur ex SS. PP. quia Caius Papa epist. 1ª decreto exponens verba Pauli, inquit: Validum factum est donum libertatis, quae debitum servitutis, et Clem. VI in extravag. ait: non gutta sanguinis modica, quae tamen propter unionem ad verbum, pro redemptione totius generis humani suffecisset, sed copiose velut quoddam profluvium noscitur effudisse: quod antecedenter ad acceptationem merita Christi fuerunt superabundantia, non solum aequalitate, sed ex sua natura.

Probatur 2º ratione: quia Christi Domini satisfactio esse debet intrinsece condigna et superabundans, nec est aliud, nisi quod magis placeret satisfactio, quam displicuerunt peccata; sed sic Deo placuit Christi satisfactio: ergo haec fuit intrinsece superabundans. Probatur minor ex Subt. D. in 4. d. 15. q. 1. §. quantum ad istum quod articulum ubi inquit: de potentia tamen ordinata non disposuit Deus sibi reconciliare inimicum, nisi propter obsequium magis gratum, quam offensa eius erat sibi displicens, et tale obsequium eius est passio Christi. Vel meritum eius.

Probatur 3º ratione: quia si acceptatio satisfactionis Christi, ut illam acceptavit, quia ex se condigna erat vel non; si 1º: quod tenet, si 2º: quod supposita acceptatione divina merita Christi habuerunt condignitatem; sed hoc est falsum. Probatur minor: Subtilis qualiter Christus esset vere Redemptor, cum non ex condignitate operum eius fuisset facta remissio peccati; probatur falsum est, quod merita Christi sua habuerunt condignitatem non ratione sui, sed ex divina acceptatione. = Confirmatur hac ratione: quia si divina acceptatio operibus conferret condignitatem, tam opera puri hominis (supposito decreto de condigna satisfactione ex his factae) possent de via ordinaria satisfacere de condigno: quia de potentia ordinaria posset illa acceptare; sed hoc est directe contra...de potentia ordinaria fieri posse: ergo. = Confirmatur 2º quia opera Christi valorem habuerunt, pro delicto malorum Angelorum: ex Joan. 2º: ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi; sed non fuerunt acceptata pro malis: ergo habent condignum valorem ante acceptationem.

Probatur 4º ratione: quia illa condignitas et superabundantia divinae satisfactionis Christi, quae repugnat satisfactioni ex hisdem puro creato; sed superabundantia per acceptationem non repugnat puro creato: quia Deus potest talem puram creaturam

acceptare satisfactionem: ergo. = Respondetur: quia independenter ab acceptatione merita Christi ex suo valore facti habuerunt valorem respectu offensae dignitatis, ut acceptarent pro infinitis extensive: ergo ex suo facti valore merita Christi tale habuerunt dignitatem, ut crederent gravitatem offensae. ans. è D. Subt. in 3. d. 19. n. dicentis: ex facti valore suo, quod habuit, non potuit acceptari in infinitum et pro infinitis, sed pro finitis: tamen ex circumstantia suppositi habuit quendam valorem, quare Deus potuit acceptare illud in infinitum, sic, ex tensive pro infinitis: ergo.

Prob. 2o dr: si satisfactio Christi acciperet pro ordine ad praemium, sive eius dictum ius ad personam, non è condigno pro omnibus peccatis ex suo intrinseco valore, seu independenter ab acceptatione divina ceteris ex D. Subt. in 3. d. 19. § unica quaest. et in 1o. d. 18. q. 3. § Nunc et desideranti valore: quia secluso de acceptatione de praemio conferendo, potuit Deus intuitu illius operis nullum conferre praemium, sive tale maximum habere dignitatem; nam cum Deus supremum habeat dominium omnium suorum operum, potuit illud acceptare opus titulo creationis, supremi dominii, et alio titulo; et sic nullum conferre praemium operanti: ergo independenter a divina acceptatione etc.

Prob. 2o: quia meritum duo est: liberum, et bonum, et dignitas in ordine ad praemium et ius in ordine ad praemiandum, ad stringens ipsum ad praemium conferendum; sed de acceptatione secluso non intelligitur ius in ordine ad praemiandum, praemium intelligitur ius, sive dignitas ad praemium: ergo. maior è evidens: et minor declaratur exemplo: nam si quis conductus laborare annum in vinea ob servitium, hic valore illius laboris annui, debitum, et collationem unius denarii, aliquid ex tribuit; sed si pactum non antecedit, potest dominus vineae denarium non conferre hoc illi laboranti: ergo.

Prob. 3o dr: quia meritum ut tale comparatur cum praemio ut causa illius: atqui nequidem intelligatur acceptatio, sive pactum praemiantis, non intelligitur meritum ut causa praemii: ergo. maior è certa: quia meritum vocatur ab omnibus, illud quod è causa meriti praemii. Minor 2o prob.: quia id è causa alicuius effectus, quod per suum influxum connectitur cum effectu; sed secluso acceptatione meritum non connectitur cum praemio: ergo. Prob. min: nam acceptatione secluso posset Deus nullum conferre praemium intuitu illius operis, ut dictum è: ergo. = Respondetur: quia SS. PP. et sacra pagina opera iustorum digna appellant in sensu, quod propter acceptationem et promissiones Dei: ergo hac secluso, et si opera sint æqualia cum praemio, non deberent appellari digna. ans. patet ex Dril. Magiand. Cap. 8. dicente: opera iustorum sunt digna remunerari vita aeterna: quia Deus bene operantibus mercedem misericorditer promisit: ergo.

Art. 2o Secundae Contrarias solvuntur Objectiones.

Obiicitur 1o ex Subt. D. in 3. d. 17. q. 3. § ad aliud; ubi inquit: qui secundum se considerantur absque tali acceptatione divina secundum strictam iustitiam non fuisset dignus tali praemio extrinseco bonitate, quod habet ex suis principiis: ergo secluso acceptatione meritum Christi non dignum. - Respondetur: nam S. D. in 3. d. 19. n. 7. ait: merita Christi valore suppositi habuisse de genere quandam valorem, et non de digno. = Respondetur ad 1a cuius sic dicitur ex: absque tali acceptatione Deus non fuisset dignus tali praemio, et non fuisset dignus complete, sed inco[m]plete, subdistinguo: non fuisset dignus tali praemio pro ordine ad praemiandum, do. pro ordine ad æqualitatem Dei ad nos, nego. Hic solvitur testa ex eodem. Scot. loco cit. dicens; Ideo videtur: valor meriti non habet complete, nisi habeat valorem digni, ut digne ordinabitur ad praemium. = ad quam Respondetur ex Claud. frass. tract. 1. disp. 1. Art. 1. Sect. 3. q. 3. quod D. Subt. ibi explicat per acquisitionem, ac recentiores per valorem et dignitatem. Valor autem cum non sic impleatur, è quia non è integer valor, vel non è verum ius ergo praemiandi, quod non habent Christi opera meritoria, sed solum ex acceptatione divina.

Obiicies 2o: si Christi satisfactio ex se, et secluso de acceptatione esset superabundans, nostra opera essent superflua; hoc non è dicendum: ergo. Maior prob.: quia posita æquali satisfactione pro debito nulla alia exigitur è: ergo. = Respondetur non de maiori, ad cuius probationem concedo dico: posita æquali satisfactione nullo alio exigitur quoad sufficientiam, do. quoad efficaciam, subdistinguo: in parvulis baptizatis do. in adultis, iterum subdistinguo: iuxta praesentem providentiam, nego iuxta ex ordinem, do. nego. Christi satisfactio ut sit nobis meritoria, necesse est ut nobis applicetur, et quod de fontibus Salvatoris hauriamus aquas per sacramenta vel per actus spei et dilectionis, aut per opera vitae poenitentiae. Nam condigna satisfactio Christi fuit ad merendum nobis auxilia, quibus ad gratiam sanctificantem disponamur; et ad hoc semper indigemus cooperatione, ut inquit Apost. ad Colos. 1o. adimpleo ea, quae desunt passionis Christi in carne mea. Ita ergo firmiter tenemus, merita Christi fuisse tanti valoris, dignitatis et efficaciae, ut sine aliqua nostra cooperatione possent nobis summam promereri gratiam, et gloriam: de facto tamen nostra

indigent cooperatione ex dispensatione divina; quia intercedente Deo statuit, quod illa condigna merita Christi D. quoad efficaciam applicentur parvulis Baptizatis sine propriis meritis, et cooperatione; adultis vero solum quando cooperarentur ad propriam salutem. Non licet ergo Christi satisfactio, et poenae [illegible] pro nostris peccatis, non valet inde inferre, nostra opera esse superflua: cum per ipsa nobis applicentur opera Christi, eiusque merita; ut particularis causa [illegible] suam [illegible] influxum universalis causae.

Obiicies 3°. Si satisfactio Christi fuit superabundans per ordinem ad pretium seclusa divina acceptatione, Deus non posset tale recusare pretium, [illegible] non [illegible]. [illegible] Maior. [illegible] pretium, tenetur creditor illud ex iustitia solvere. [illegible] Maiorem: Deus non posset tale recusare pretium ratione [illegible] operis, et dignitatis ad pretium, [illegible] ratione [illegible] praemiis, nego. Itaque aliud est [illegible] operis cum pretio, et aliud est eius in ordine ad pretium. Seclusa [illegible] acceptatione non tenetur creditor ex iustitia ad tale pretium [illegible]; quoniam independenter a tali acceptatione operis habet [illegible] cum praemio.

Obiicies 4°. Valor satisfactionis operis Christi non adaequat gravitatem offensae: ergo non est condigna ab intrinseco. [illegible] na[illegible] offensa fuit [illegible], ut dixi, [illegible] non satisfecit ut dixi, [illegible]. [illegible]: quia in satisfactione attenditur dignitas satisfacientis et in offensa dignitas personae offensae. [illegible] in finite offensa, in finite excedit [illegible] satisfacientis [illegible]. [illegible] [illegible] dignitatis [illegible] Minor: [illegible] non satisfecit, ut dixi [illegible] nos [illegible], [illegible] dignitative, nego. [illegible] ut [illegible] est [illegible] elicitivus operis satisfactionis; [illegible] est principium dignificativum satisfactionis. Unde [illegible] operis est ab humanitate; valor vero meriti a dignitate Verbi. [illegible] [illegible] Maiorem: attenditur dignitas personae offensae praecise, nego; attenditur dignitas et modus, quo participatur, [illegible] adeo dignitas Verbi [illegible] participata ab humanitate satisfacit, quam dignitas personae offensae [illegible] offensa; [illegible], quod in Christo [illegible]

Obiicies 5°. Satisfactio, quae non est pro omnibus peccatis, non est superabundans; [illegible] Christi satisfactio non est pro omnibus peccatis: ergo. [illegible] Minor: nam peccata eorum, qui [illegible] praedestinarunt, iam erant remissa: ergo pro illis [illegible]. [illegible]: quia Christus [illegible] non satisfecit pro illis peccatis, quae non sunt a Deo remissa: ergo. [illegible] nego Minorem ad [illegible] [illegible] [illegible] erant a Deo remissa in intuitu meritorum futurorum Christi, [illegible] aliter, nego. [illegible] [illegible] non satisfecit quoad sufficientiam pro illis peccatis [illegible], quae non sunt a Deo remissa, nego. [illegible] [illegible] ad hanc necesse erat, ut peccantes [illegible] ad fontem gratiarum per opera bona [illegible]. Obiicies

6°. Christus non meruit Unionis hypostaticae: ergo nec remissionis peccatorum. [illegible]: quia per peccatum fuit [illegible] debitus carendi incarnationis. [illegible] opera Christi pro nos non possunt mereri incarnationis, cum principium meriti [illegible] cadat sub merito: [illegible] valor meritorius operis Christi non adaequat vim demeritoriam peccati originalis. [illegible] argumento respondet diversimode [illegible] [illegible] aliorum [illegible] solutionem [illegible] dom. [illegible] Tract. 4. de incarnatione q. 2. [illegible] [illegible] ad eum [illegible] Maior [illegible]: quia (ut videbimus postea) primum decretum incarnationis praecedit praevisionem peccati: ergo carentia huius [illegible] non fuit contracta per peccatum. [illegible] [illegible]: quia per peccatum [illegible] debitus carendi Christo, ut Redemptore: [illegible] Christus non potuit mereri esse nostrum Redemptorem: ergo. Maior [illegible]: nos per peccatum [illegible] debitus carendi omni beneficio supernaturali; [illegible] nobis dari Christum ut Redemptorem est supernaturale beneficium: ergo. Minor [illegible]. [illegible]: quia ut Christus mereri posset nostrum esse Redemptorem, [illegible] erat, ut a Deo [illegible] aliquod auxilium ad tales actus meritorios; [illegible] Christus mereri non potuit tale auxilium; cum hoc [illegible] ad omnes actus meritorios: ergo Christus non potuit mereri collationes tales auxilii; ac inde, nec nostrum esse Redemptorem. [illegible] Tract. 6. de Incarnatione, Controv. 3. Sect. 1. § 3. iudicat, hanc instantiam adaequate solvi non posse; a [illegible] Theologis [illegible] principiis, nullo magis facile solvitur [illegible]

[illegible] 1°. [illegible] Maiorem: per peccatum [illegible] debitus carendi privative Christo, ut Redemptore, [illegible] positive, nego. [illegible] Minorem, [illegible]. Et ad [illegible] Maiorem, Maior [illegible]: [illegible] privative debitus carendi omni beneficio supernaturali, [illegible] positive, nego. Itaque ut [illegible] est [illegible] 2. huius disp. 3. in solutione [illegible] argumenti, per peccatum [illegible] debitus carendi privative omnis beneficii supernaturalis; non positive; quia talis carentia non erat [illegible] debita tali peccato. [illegible] cum satisfactio [illegible] supponat, etiam supponit Christi satisfactio gratis remissum [illegible] positive, privative, videlicet [illegible] ut Redemptorem. [illegible] licet Christus mereri non [illegible] nostrum esse Redemptorem, non tamen ex hoc infertur quod non posset nostrorum mereri remissionem peccatorum: cum haec remissio [illegible] Christo, ut Redemptore; et [illegible] supponit remissionem gratis [illegible] supernaturalis beneficii.

Arg. 2° ex exemplo P. Sendin, quod ad superabundantiam meriti non exigit, quod plus mereatur opus bonum, quam demereatur peccatum; sed solum requirit, quod plus placeat Deo opus bonum, quam displiceat peccatum. Cujus ratio est, quia meritum formaliter est valere, quod est potentia movere complacentiam praemiantis in ordine ad praemium reddendum; demeritum vero sive peccatum, quod est potentia movere offensum ad rationabilem aversionem et indignationem contra offendentem; ergo cum plus placeat Deo quodlibet opus Christi, quam displiceat peccatum, ut cum Subt. D. Anthonius in 2° ratione probatur, dicens hinc est, quod meritum Christi est superabundans respectu demeriti peccati, et licet quivis justus non potuerit mereri ~~esse~~ nostrum Redemptorem, potuit tamen pro nobis Deo satisfacere pro peccatis; cum ejus opera magis placeant Deo, quam displiceat peccatum. Et licet huic responsioni videtur quod: quod Christi satisfactio non compensat totum demeritum peccati. = Respondeo distinguendo antecedens: non compensat totum demeritum peccati quoad culpam, nego; quoad poenam, subdistinguo: quoad poenam sub ratione acceptatam, nego; secluta acceptatione, concedo; et distinctione data solvitur argumentum.

Objicies 7. Deo de 2° quod: Christi opera fuerunt theandrica, ratione cujus debuere valorem ut plus placerent Deo, quam peccatum displicuit: sed secluso aliquo pacto Deus obligabant, ut ea acceptaret pro talibus peccatis; ergo inde deo. = Respondeo distinguo antecedens, non concedo consequens. Quia obligatio quae est Deo complectivum meriti, non oritur ex valore operis, sed supposito valore, oritur ex stipulatione, sive pacto Dei, quo Deus se obligat ad dandum tale, vel tantum praemium, talem, vel tale operanti.

Objicies 8: ex D. Subt. in 1. d. 17. q. 2. §. *Ad primum dicendum*, dicentis: *potest dici obtingit: actum meritorium esse dignum acceptari*; ergo ex mente Scoti ante acceptationem est dignitas in opere meritorio. = Respondeo distinguo antecedens, distinguo consequens: ante acceptationem est dignitas in opere meritorio pro ordine ad praemium, concedo; pro ordine ad praemiantem, nego. Et hoc fatetur Scot. auctor. cum inquit, actum meritorium esse dignum acceptari, idest, pro subsequenti acceptatione, quod etiam nos fatemur.

Objicies 9°: offensa secluso pacto habet dignitatem in ordine ad Deum puniendum; ergo pari ratione satisfactio Christi, secluta acceptatione, habet dignitatem in ordine ad Deum satisfaciendum. = Respondeo negando antecedens; quia Deus non habet tum, ut tali vel tali poena peccatum puniat, secluta lege Dei, qua ordinavit, peccatum tali poena esse puniendum. Unde licet ex se peccatum habeat dignitatem ad poenam, secluta dicta lege, non tamen habet dignitatem ad talem poenam, nec Deus obligatur ad puniendum poena tali, independenter a Dei voluntate.

Quaestio 5.ª Quaenam sit gratia, a qua valorantur opera Xpti.

Art.° prim.° aliquibus suppositis resolvitur quaestio.

Cum in praedictis quaestionibus tractatum sit de valore operum Christi, nunc veniat inquirere: ex quo capite conveniat talis valor. Plurimi sunt dicendi modi, quos refert Caihill. de Incarnatione disp. 3. q. 2. p. 1. ubi illos omnes, nostrum dicendi modum in hac re pro sententia videbitis. Sed ut clarius procedam, suppono 1°, quod juxta praesentem communiter satisfactio condigna culpae non est separabilis a merito condigno collativo gratiae, ut omnes fatentur Theologi cum nostro Subt. Mag. in 1. d. 15. q. 1. Cujus ratio est: quia talis satisfactio debeat fieri per opus aeque placens, ac offensa displicuit, ut sic aequalis, ratione (?) indignitatis, et ... ad ... offensum in offendente, et opera peccatorum non placeant Deo, juxta illud: *dona iniquorum non probat Altissimus*; inde est, quod ad satisfactionem requiritur sanctitas ex parte satisfacientis, ut sit condigna satisfactio, sicut requiritur ad meritum condignum.

Suppono 2°, quod dignitas, et sanctitas, etiam quod sanctitas ... entitates sunt valde diversae, immo et separabiles; nam lex divinae gaudet etiam quid illos, quibus inimicus est; ergo dignitas et amicitia sunt separabiles. Sed dignitas sanctitatis est dignitas amicitiae, quia illos ... Si in Christo esset peccatum (permanente unione hypostatica) esset dignitas: cum hoc ille esse filius Dei, et esset adorabilis ... adorare; et tamen non esset sanctitas: de facto vero in satisfactione Christi considerari debent et attendi et sanctitas per gratiam summa, qua decorata est ejus humanitas; et dignitas, quae ... est persona, ratione cujus hoc supposito, quod deiformiter operans, est Dei filius. His ita suppositis, Dico:

Valor satisfactivus Christi sumitur a personalitate Verbi, et a gratia habituali sanctificante, a gratia adaequate.

Probatur dicta conclusio: quia valor satisfactionis sumitur a sanctitate, et a dignitate satisfacientis; sed sanctitas Christi est gratia habitualis et dignitas ejus est divina personalitas; ergo ab utraque sumitur valor operum ejus. Confirmatur: quia valor operum Christi est quid infinitum; sed est ratione divinae personalitatis; ergo hoc est per verum valorem operum Christi; non sic sed non per se totum valorem; cum hic ... ratione meriti, debebat convenire a gratia: ergo hoc et personalitas divina adaequate sunt dignitas operum Christi.

Art. Secundus adversa enervans argumenta.

Arguitur 1°. Satisfactio dolorosa operationis Christi est sola dicta passiones; ergo. Prob. Nam operis Christi fuit condignus in finitis; sed talis condignitas fuit ratione dictae passionis; ergo. Minor patet ex Suar. d. in 3. d. 19. n. 1. ubi inquit: *Si autem illud meritum esset alterius personae, tunc nec ratione operis, nec ratione operantis haberet condignitatem adaequatam illius in finitis*; ergo. = Resp. n. d. ans. ad cujus probationem maior dicitur: valor operis Christi fuit condignus ratione passionis, ergo ratione meriti, nec. utrumque in Christo operibus et reperitur dignitas, et reperitur ratio meriti. hoc convenit aequaliter habituali, illa vero a passione; cum autem utrumque reperiatur, hinc est, quod utrumque poni debeat ut satisfactio adaequata. Arguitur 2°. Dignitas operis Christi est illius intrinseca; sed dicta passio non est satisfactio intrinseca illarum; ergo. maior probatur: nam dignitas est satisfactio hujus operis: opera dolorosa; sed hoc opus debet esse intrinsecum; cum ejus [illegible] in genere causae formalis; ergo. maior probatur: quia dicta passio [illegible] operibus mediante; ergo non est satisfactio intrinseca. = Resp. P. Sendin, [illegible] passione esse [illegible] intrinsece mortali, [illegible] physice. sed haec [illegible] Resp. n. d. maior; quia dignitas operis Christi, [illegible] ex intrinseca; ratione cujus negamus Christi opera esse intrinsece infinita. ad probationem maior dicitur: dignitas est satisfactio ex intrinseca hujus [illegible], [illegible] est satisfactio intrinseca, nec. et [illegible]: ejus satisfactio est in genere causae formalis ex intrinseca, [illegible] in genere causae formalis intrinsecae nec. [illegible] dignitas, [illegible] gratia habitualis [illegible] in genere causae formalis extrinsecae; [illegible] in linea morali [illegible] opera Christi, quae moralis extrinseca [illegible] physica mediata operis Christi [illegible]. valor autem intrinsecus operis Christi est bonitas moralis praedicta a dicta persona, et gratia, [illegible] satisfactio adaequata. Sed instabis: ergo tam gratia habitualis, quam passio dicta influunt moraliter in opera Christi. sed hoc repugnat: ergo. Prob. minor [illegible]: quia [illegible] dicta passio non influit in operibus Christi, [illegible] operis Christi non [illegible] finita; ergo. = Resp. dist. [illegible]: tam gratia habitualis quam dicta passio influit moraliter [illegible], [illegible] eodem modo nec. et minor [illegible] [illegible]: [illegible] dicta passio non influit [illegible] in operibus Christi, [illegible] non influit [illegible]. Ad reliquum argumentum [illegible] gratia, et passio influunt in operibus Christi, [illegible] modo; [illegible] gratia [illegible] influit; [illegible] passio solum [illegible] ex quibus [illegible] moralis ex [illegible] prudentes, ut judicent Christi opera esse infinite digna, et meritoria. Arguitur 3°. Si gratia habitualis, et dicta passio essent, a quibus valor operis Christi sumitur, gratia et passio essent [illegible] satisfactio adaequata; sed hoc repugnat: ergo. Prob. minor: nam talis satisfactio adaequata esse in genere causae formalis extrinsecae [illegible] gratia [illegible] esse causa formalis extrinseca. Prob. minor: quia gratia [illegible] non influit [illegible]: [illegible] influit non est causa formalis; ergo. = Resp. [illegible] n. d. minor, ad cujus probationem [illegible] maior dicitur: [illegible] gratia influit [illegible] physice [illegible], [illegible] moraliter [illegible], nec. [illegible] gratia sumi valet, ut est principium [illegible] operis Christi physice, ut est moraliter principium [illegible] operis. 1° modo est satisfactio in [illegible] operantis; 2° modo est satisfactio, ex qua [illegible] ex [illegible] prudentes judicantes opera predicta [illegible] gratia in [illegible] esse valorosa. et in hoc sit [illegible].

Arguitur 4°. opera Christi solum valorant a gratia: ergo. Prob. ans. quia [illegible] a persona [illegible] valorarent, quia persona [illegible] dignitatem humanam. sed illa non dignificat: ergo. Prob. minor: quia in Scot. Sent. dicta persona non [illegible] humanitatem [illegible] nec illa dignificat. = Resp. n. d. ans. ad cujus probationem [illegible], [illegible] et [illegible] [illegible], [illegible]. [illegible] est [illegible]: quia [illegible] non est denominatio pure moralis, sed [illegible] et physica, quae debet a satisfactione physica convenire; et cum dicta passio vel aliud praedicatum [illegible] in Scot. Sent. non possit se habere ut satisfactio physica in [illegible] humanitatem, ut postea videbimus; inde est [illegible], at vero dignitas est denominatio pure moralis, ut patet in Reg. [illegible], ut alia dignitate ejus convenire possit a dicta passione.

Art. 3. aliqua dubia pro complemento examinans.

Dubium 1°. an in [illegible], quo humanitas Christi [illegible] esset in pecto, satisfacere exhiberet? = Resp. 1°, quod juxta praesentem providentiam non satisfecisset. Prob.: quia in hac providentia satisfactio fit per modum meriti, ratione cujus non potest Christus condigne satisfacere pro offensa, sine eo quod mereatur remissionem illius; sed ad meritum condignum requiritur in subiecto status [illegible], [illegible] conveniunt [illegible], ut [illegible] de merito [illegible] theologi; ergo.

Resp. 2°, quod in alia providentia potuisset Christus in pecto existens satisfactionem exhibere. Prob.: quia meritum sub [illegible] meritum [illegible] ad gloriam; satisfactio vero sub [illegible] satisfactionis exigit solutionem poenae; sed [illegible] est solutio poenae, quae [illegible] ad gloriam; ergo. = [illegible] Scot. in 4. d. 15. q. 1. § *de quanto* asserunt [illegible] quod de facto [illegible] dari satisfactio condigna

et temporalis poenae, quae debet meritum condignum: quod in casu quo quis poenitens impleret Sacramentalem satisfactionem impositam, in peccato lethali existens, in hoc casu, inquit Scotus, haberet satisfactionem sufficientem pro reddere aequivalentis, in quo totum solvere debitum satisfactionis: ergo. Quaeres 2.o an in hac suppositione opera Christi non fuissent ex gratia: ergo nec condignae satisfactoria. = Respondeo distinguendo antecedens: non fuissent ex gratia, gratitudine amicabili; concedo: gratitudine, sive ex timore aequivalenti cum offensa, nego: ad satisfactionem enim sufficit gratia de secundo genere, quia praedictis modis pure solvuntur; 1.o sane requiritur, quod est satisfactio per modum meriti: unde in tali casu Christus esset dignus dignitate filii Dei et suppositi divini; non dignitate amoris, sive amicabilibus, nam ad hanc amicitiam exigitur gratia: cum haec sit origo, sive radix amicitiae inter Deum et homines. Quod autem hic praestaret, quia non debet satisfactio absque meritu condigno provenit ex eo, quod in hac quia non datur status medius inter filios Regni et haeredum: unde illi, qui non est debitor haeredum, est filius Regni, et haeres gloriae.

Dubium 2.o an Christi opera hanc habuerint superabundantiam valoris, ex eo quod aeterno se obtulit Patri pro illo? = Respondeo negative. Et ratio: quia si Christus non se offerret aliquid pure creatum, illa oblatio esset opus [illegible]: ergo esset superabundans. Et confirmatur: quia Christus, ut res oblata, est oblatio, ideo oblatus non tribuit actum infinite superveniens ad superabundantiam; alias pure satisfactio creata esset superabundans: ergo. Unde valor superabundans operum Christi est ex eo, quod exeunt operatione mediante unita personae Verbi, quae est ratio aequa opera Christi valorem superabundantem. Ut plurimum dicitur cum nostro Subtili Doctore Scoto et [illegible] Clem. 6. dicente: quod propter unionem ad Verbum exeunt Christi opera inexhaustibilia.

Dubium 3.o an in operibus Christi, unum sit majus altero? = Respondeo affirmative ex parte operis, et negative ex parte operantis. 1.a pars ratio: quia illud unum opus potest elici a Christo cum majori gratia habituali majori cum intensione, quam aliud; et opus cum majori intensione est majus opere cum minori intensione elicito: ergo. = 2.a pars etiam ratio: quia ex parte operantis solum attendit dignitas personae; sed haec est eadem, et aequalis in omnibus operibus: ergo.

Quaestio 6.a an in Christi omni satisfactione intervenerit perfecta, et specialis justitia?

Ubi primum praemissis aliquibus resolvuntur difficultates.

Praesens quaestio difficultas nostra: an Christus ex sola justitia, ex virtute habuerit satisfactionem; nam certum est, quod in satisfactione Christi fuerunt plures virtutes, scilicet, virtus obedientiae, religionis, misericordiae, etc. Unde quod inquiritur est: an virtus justitiae proprie dicta etiam fuerit in tali satisfactione. Quod cum majori claritate, noto 1.o quod Justitia varias habet acceptiones: 1.o sumitur pro sanctitate, in quo sensu omnes sancti justi vocantur. Et haec acceptio latissima est, et versus extra nostram rem. 2.o sumitur pro virtute distribuente aequalitate cum regulis rationis, et sub se comprehendit non solum virtutes, quae nos bene disponunt in ordine ad alterum, ut sunt gratitudo, misericordia, praedictas; sed etiam omnes illas virtutes, quae bene nos disponunt in ordine ad nos ipsos. In quo sensu inquit Scotus in 4. d. 46. q. 1. quod prima justitia est Dei ad se ipsum quasi ad alterum, quatenus se, et suam diligit bonitatem. Et haec acceptio etiam est lata. 3.o sumitur justitia pro quavis virtute bene nos disponente in ordine ad alterum, quatenus inclinat nos, ut alteri praestemus quidquid ipsi debitum est ex quocumque titulo. V.g. praedictas respectu Parentum, Religio respectu Dei, et obedientia respectu Superiorum. 4.o denique sumitur pro justitia speciali supponenda, nempe pro ea virtute speciali, cujus munus est instituere qualitatem inter aliquos secundum debiti rationem. Et ut haec justitia bene intelligatur.

Noto 2.o quod justitia sic a Ulpiano definitur: est constans, et perpetua voluntas jus suum unicuique tribuens. Et cum jus idem sit ac debitum alteri, sive oportet, quod hoc est duplex, unum legale, et alterum morale. Jus est ad quod reddendum, quis lege adstringitur. 2.um vero, ad quod redditum quis tenetur solum ex honestate virtutis. Et virtutes, quae solvunt debitum solvunt, vocantur partes potestativae justitiae propter similitudinem, quam habent cum justitia proprie dicta, verumque, quia sunt ad alterum; attamen a proprie ejus ratione recedunt, et quia aequale non respiciunt, vel quia non respiciunt debitum legale, sed morale. Sic sunt Religio, quae reddit jus, sive debitum Deo; Praedictas, quae jus Parentibus reddit; et obedientia, quae jus Superioribus tribuit. Quae virtutes non possunt jus reddere aequale; nam ex [illegible] 4. Ethicorum Cap. 3. Deo, Parentibus, Patriae, et Superioribus non potest reddi jus aequale.

Noto 3.º q.d debitum legale aliud e ad æqualitatem arithmeticam, et aliud ad æqualitatem geometricam, sive proportionale: 1.m spectat ad justitiam commutativam; 2.m vero ad justitiam distributivam. hisque notis, circa hanc difficultatem e duplex opposita sententia. 1.a e [illegible] disp. 1. sect. [illegible] qui defendit [illegible] in tract. de incarnatione. Controv. 4. sect. 1. asserit [illegible] [illegible] 2.a d.o, et verior sent.a affirmans satisfactionem, e q.d tenent omnes Thomistæ et Thomistæ quos citat Castell. de incarnatione. disp. 3. q. 3. n. 3. [illegible] q.o [illegible]

Prob. dc.: satisfactio Xpti fuit ex perfecta et speciali justitia commutativa. ab hac dc.e n.e alienus [illegible] D. in 3. d. 19. et 20. et in 4. d. 15. q. 1. et [illegible] ab Apostolo ad Rom. 3. dicit: quem posuit propitiationem per fidem in sanguine ipsius ad ostensionem justitiæ suæ. et sicut per unius delictum, [illegible] per unius justitiam. et 1. ad Cor. 1: qui factus e nobis sapientia a Deo, et justitia et sanctificatio et redemptio: q.o = Rend. [illegible] q.d hic agit n.e de vera et speciali justitia, sed de justitia [illegible] = dc.: quia ut [illegible] S. Leo Pap. ser. 2. de Nativit.: hanc potissimam viam elegit, qua ad destruendum opus diaboli n.e virtute uteretur, sed ratione justitiæ. idem [illegible] S. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 13. et Dionys. de hierarch. ecclesiast. cap. 3. ait: q.d Xptus in judicio et justitia diabolum superavit; sed hic agit de vera justitia: [illegible] sed nisi: quia agit de justitia in judicio. sed in judicio attendit justitia [illegible] suas [illegible], nempe, attendendo æqualitatem ex lege: q.o

Pr. [illegible] dc.: quia Xptus dominus reddidit [illegible], [illegible], obligans ipsum Deum ex justitia ad remunerandum [illegible]: q.d hæc redditio fuit ex justitia commutativa. [illegible]: [illegible] hic requirit æqualitatem. [illegible] Pr.: quia suppositio pacto Isaiæ 53: si posuerit pro delicto animam suam, videbit semen longævum, ex illis [illegible] meritis Deus obligabatur. sed n.e ex gratitudine; quia hæc n.e datur in Deo, [illegible] ex suo [illegible] repugnet, requirit n.e alterum ut benefactorem; et nullus e benefactor respectu Dei: q.o obligatur ex justitia. = Nec Deus obligatur ex fidelitate; quia fidelitas n.e requirit merita, ut [illegible], sed ad [illegible] ut donationem, sine qua n.e obligatur Deus ad dare promissa; q.d e [illegible] se requirit [illegible] [illegible], sed Xptus exauditus fuit pro sua reverentia, q.o [illegible] clamore valido et lachrymis [illegible] ad Patrem, hoc e merita [illegible] [illegible] fuerint [illegible] [illegible] n.e [illegible] [illegible] meritorum: q.o n.e ex fidelitate præcise; [illegible] ex justitia.

Pr. [illegible] 2.º: quia actus emptionis, venditionis et pretii solutionis, [illegible] justitiæ commutativæ: sed satisfactio Xpti pro nobis perfecte e actus emptionis et venditionis, et pretii solutionis: q.o Pr. minor ex 1. Cor. 6: empti enim estis pretio magno. et 1. Petr. 1: n.e corruptibilibus auro, et argento redempti estis, sed pretioso sanguine agni immaculati: q.o = [illegible]: quia obligatio ex pacto [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] æqualitatem, [illegible], semper sequitur justitia commutativa; [illegible] fuit satisfactio Xpti [illegible] præcedente pacto: si posuerit animam, et sequitur promissum: videbit semen longævum.

Art.º Secund.º opposita solvuntur fundam.ta

Arg. 1.º: ex Arist. 5. ethicor. cap. 1. justitia debet esse ad alterum; sed Xpti satisfactio n.e fuit ad alterum; q.o Pr. min.: nam Xptus n.e solum Patri, et Spiritui S.to satisfecit, [illegible] sibi ipsi: [illegible] tota Trinitas fuerit offensa per peccatum: q.o = [illegible] dist.o maiorem: debet esse ad alterum [illegible] [illegible] [illegible] sed Arist. e intelligendum [illegible], diversitas juxta diversitatem [illegible] [illegible] ad justitiam, ut [illegible] in tutore; qui ratione administrationis rei familiaris pupilli potest esse debitor, et ratione [illegible] potest simul esse creditor. ita Xptus, quia [illegible] fuit debitor, et quia [illegible] fuit creditor. [illegible] quia in se habuit [illegible] [illegible] 1. ad Corinth. 1: mediator Dei et hominum. et cap. 5: q.d mundum reconciliabat sibi.

[illegible] 2.º dist.o eandem propositionem maiorem: debet esse ad alterum [illegible], salvo in natura, [illegible]: in persona, [illegible] si [illegible] [illegible] fuit sufficiens in Xpto dño, ut secundum humanitatem fuerit sibi obediens secundum divinitatem, ut [illegible] [illegible] actus externæ religionis, obed.a [illegible] n.e erit sufficiens in præsenti [illegible] et omnis [illegible]: q.d Xptus secundum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et operans a [illegible], et operare [illegible] [illegible] potuit satisfacere obedire, [illegible] Arist. autem solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quia n.e cognovit [illegible] [illegible].

Arg. 2º ex cod. Instit. Cap. 6. docente; quod Patris ad filium, et Domini ad Servum non potest esse vera justitia: Seu obligatio; sed Christus ut homo est Servus Dei et filius ejus: ergo = Resp. 1º disting. majorem: Patris ad filium non emancipatum non est vera obligatio ex justitia, concedo ad filium emancipatum, nego. Et hujus emancipatus est, qui est extra Patris potestatem; filius vero non emancipatus, qui est sub Patris cura, et potestate: et de Verbi Christi tamquam Dei filium, est sana non dex fide-iussor, et sic non pro se satisfacit, sed pro nobis; quia ut filius non est reus sed ut fide-iussor, et sic ex justitia potuit Patri satisfacere. = Resp. 2º disting. eandem majorem: Patris ad filium non est vera obligatio ex justitia, si obligatio oriatur a filio vel servo, concedo si oriatur a Patre, vel Domino volente se obligare, seu promittente aliquid dare sub conditione alicujus operis a filio vel servo faciendi, nego. Illud est clarum.

Arg. 3º. Si Christus in sua satisfactione exercuit actum justitiae proprie dictae, hic esset justitia commutativa; sed hanc non: ergo. Prob. Min: 1º. quia ex Subt. d. in 4. d. 46. q. 1. S. hic primo. ex principio. in Deo non datur justitia commutativa; quia non potest esse aequalitas simpliciter: ergo = 2º. quia commutativa justitia exigit, ut satisfaciens abdicet a se dominium rei, pro qua satisfacit; sed Christus, ut homo, non potuit a se abdicare dominium suarum actionum, nec illud transferre in Deum: quia Deus erat Dominus illarum actionum: ergo = 3º. quia ille qui pro suis satisfacit peccatis, non exercet actum justitiae sed poenitentiae. sed Christus pro nobis satisfecit: ergo non per actum justitiae sed poenitentiae. = 4º. quia justitia commutativa supponit laesionem ejusdem justitiae; quam intendit resarcire; sed justitia Dei, seu aequalitas ejus non laeditur per hominis iniuriam: nam tunc in quolibet peccato praeter ejus malitiam, esset specialis ex laesione justitiae malitia, quam oporteret explicare: sed nullus hucusque doctorum de hac speciali malitia dixerat: ergo.

Resp. ad 1um argumentum negando minorem, ad cujus 1am probationem Resp. disting. antecedens: non datur in Deo justitia commutativa simpliciter dicta, concedo. justitia commutativa non simpliciter dicta, nego. Itaque justitia commutativa est duplex 1a est simpliciter talis, et est, quae datur inter homines, et in hac datur aequalitas dati ablati cum re, pro qua fit satisfactio, sine eo, quod ille, cui satisfactio fit, aliquid antecedenter donet; 2a vero est, quae reperitur inter servum, et dominum, quae fundatur in conditione aliqua antecedente, qua Dominus vult acceptare servi satisfactionem, et quasi ei facultatem praebere, ut pro prius habeat dominium certae rei, pro qua possit ei satisfacere. 1am ergo negat Doctor Subt. in Deo, non vero 2am.

Ad 2am probationem Resp. majorem disting. dico: commutativa justitia exigit, ut satisfaciens abdicet a se dominium rei, pro qua satisfacit, si talis satisfactio sit pecuniaria, concedo. si sit in honore, et fama, nego. hoc patet etiam inter homines; cum in satisfaciendo honorando alium per oppositum actum, non abdicando a se dominium talium actuum. = Ad 3am probationem Resp. disting. majorem: ille quis in peccato mortali pro suis satisfacit peccatis, non exercet actum justitiae, transeat. ille qui in gratia satisfacit, non exercet actum justitiae, subdistinguo: justitiae distributivae, nego. justitiae commutativae, adhuc subdistinguo: non satisfacit, ex impossibilitate satisfacientis, concedo ex exigentia debiti, et convenientia satisfaciendi peccato, nego. in nobis semper est actus justitiae in satisfaciendo, et est actus poenitentiae: quia sunt propter duo motiva: nam per actum poenitentiae satisfacimus ex motivo vindicandi peccatum: per actum justitiae ex motivo reddendi aequale pro peccato. Verum licet a nobis non reddatur aequale arithmetice, hoc tamen est propter nostram impossibilitatem; et ad impossibile nemo tenetur, at vero in Christo hoc fuit possibile, tunc cum ex commutativa justitia aequalitas reddita pro nostris peccatis. an in Christo fuerit virtus poenitentiae? postea examinabitur.

Ad 4am hanc solutionem invenies: homo non tenebatur ex justitia commutativa satisfacere: ergo nec Christus pro Deo: quia fideiussor non est magis obligatus, quam debitor; sed debitor, nempe, homo non tenebatur ex justitia commutativa; ergo nec fideiussor, scilicet Christus. = Resp. disting. antecedens: homo non tenebatur satisfacere ex justitia commutativa, ex se, et secundum se proprie dicte, concedo non tenebatur secundum exigentiam debiti, et secundum convenientiam satisfaciendi peccato, nego. Verum non est, quod homo non tenebatur ex se ad satisfaciendum ex commutativa justitia; quia ex se non poterat exhibere satisfactionem condignam, et aequalem arithmetice; et cum ad impossibile nemo tenetur: inde sequitur, quod homo non tenebatur ex se ad satisfaciendum ex justitia commutativa: at vero secundum exigentiam debiti tenebatur homo ad talem satisfactionem ex commutativa justitia, verum cum Christus non satisfecerit secundum vires, quas homo habebat; sequeretur quod tunc ejus satisfactio non fuit condigna, nec superabundans; sed satisfecit secundum debitum exigentiam, et condignitatem satisfactionis pro peccato commensurabiliter; ideo ex justitia satisfecit commutativa; cum satisfecerit, ut potuit, ut debuit, et ut oportuit.

Ad 4am probationem Resp. dato majori, nego minorem. ad cujus probationem dicimus, quod in quolibet peccato sit specialis malitia ob laesionem justitiae divinae, quod non est inconveniens: nam tunc Deum inhonoramus, seu ei auferimus honorem debitum titulo supremi Domini, Parentis, benefactoris &c. Consequentia non est absolute negatur, hanc specialem iniustitiam explicari in quolibet peccato teneri: (dummodo materialiter sit satis,

ut accidit, quando sine expresso animo lædendi jus divinum, seu in honorem Dei, peccatum committitur): quia est per proprium conseqs omne peccatum, et quasi generalis circumstantia omnium peccatorum. Sic l. sed probatur, ut quod per se in tendit dabis in æqualitas, tunc debet concedi: quia sic mutat speciem, et est iniuria formalis.

Argt. 4. Ubi non est obligatio, non potest esse redditio actus justitiæ; sed Christus Dominus non erat obligatus, seu debitor: ergo. Pr. min: quia homines solum erant debitores: ergo non Christus. = Rx. distinguo majorem: ubi non est obligatio, nec ex motivo solvendi debitum pro se, nec pro alio, non est actus reddionis ex justitia, concedo; ubi non est obligatio solvendi debitum pro se, est tamen pro alio, non est actus justitiæ, nego. Quamvis enim Christus pro se, sive pro peccato proprio non habuerit obligationem satisfaciendi, cum pro nobis non habuerit peccatum; tamen erat obligatus, ut homines fidejussores ad satisfaciendum, pro eorum peccatis. ergo sic eius satisfactio fuit actus justitiæ, et cum fuerit ad æqualitatem arithmeticam, hinc dicimus, quod fuit actus justitiæ commutativæ.

Argt. 5. ex Pe. Sendin: peccatum non est simpliciter iniuria contra Deum: ergo satisfactio Christi non supponebat lesionem justitiæ commutativæ per peccatum. Pr. ans. quia peccatum non fuit in victo Domino Deo; sed scienti et volenti non fit iniuria, juxta commune datum: ergo. Confirmatur: quia lesio iuris alterius solum est in eo, quod ei auferat aliquod bonum ipsi utile, aut illi fit aliquod damnum; sed per peccatum non aufert a Deo aliquod bonum sibi utile, nec aliquod damnum sibi fit: ergo. = Confirmatur 2: quia si peccatum esset contra justitiam, statim teneremur ad satisfaciendum, quod est falsum. ergo. Ostendo hoc discursum quem habuit lex D. Thom. ethicor. 5, ubi inquit: *justitia versari inter utile, et nocivum, inter damnum, et lucrum, inter plus, et minus, ac demum inter datum, et acceptum.*

Rx. ad argumentum nego ans, ad cuius probationem etiam nego minorem: quia peccata a nobis fiunt invito Domino; cum Deus non velit nos peccare, et nos peccando nos utamur actionibus. Præterea dico, quod ut peccatum sit simpliciter iniuria contra Deum, est sufficiens, ut honor Dei auferatur per peccatum; nec ut principi, qui [illegible] iniuria, sufficit, ut contra suam voluntatem eius honor auferatur. = ad 1am confirmationem Rx. distinguo minorem: per peccatum non aufert Deo aliquod bonum, et utile commodum in trinum, concedo; extrinsecum, nego. Per peccatum enim Deo aufertur extrinseca gloria et honor, et licet non sentiat iniuria Deus, tamen sic tractare est minus, et opetit [illegible], quo in sic [illegible] Apost. 2. ad Thim. hanc virtutem esse *vas in honorem, sanctificatum et utile Domino.* Unde si quis in his bonis extrinsecis Deum offendat, ipsius damni præ sentiet. = ad 2am confirmationem Rx. quod est verum, quod statim ad satisfaciendum teneamur, sed quia ab ecclesia est determinatum tempus, tunc usque, donec pervenerit, non tenemur.

Argt. 6. ex eod. Pe. Sendin: ideo per nos Christi Domini satisfactio est ex justitia commutativa, quia ex suppositione pacti antea, Deus manet ex justitia obligatus ad promissum conferendum. Sed hoc est falsum: ergo. Pr. min: quia implicat in Deo talis suppositio; ergo. Pr. ans: implicat suppositio in genere decretum aliquod pro essentiis Dei; sed obligatio orta ex justitia, seu iure creaturæ in bonis [illegible] per promissionem est suppositio decernens esse pro essentia Dei: ergo. Pr. min: nam hæc suppositio decretum minuit dominium Dei: ergo. Pr. ans: quia dominium est facultas moralis utendi re aliqua sine iniuria alterius; sed ex suppositione promissionis Dei, sic obligat Deus, ut non maneat in Deo facultas utendi re promissa, juxta placitum suæ voluntatis absque læsione iuris creaturæ: ergo dicta suppositio decretum minuit Dei dominium; ac per consequens repugnat. alias posui confirmationem Pr. Alius, quo idem probat. Unde ex solutione huius argumenti, clare desumitur solutio confirmationis ipsius.

Rx. ergo ad argumentum nego minorem; ad cuius probationem ans nego. et maior distinguo, nego minorem. Et eius probationem nego: quia ad justitiam commutativam non requiritur simpliciter ab altero proprii dominii. ut est evidens in hominibus, qui satisfaciunt ex commutativa justitia, quod alicui famam abstulerunt. tunc non non abdicant a se dominium actus, et tamen tali cum dominio actus solvat justitiam commutativam: ergo pari ratione in Deo. ad probationem Rx. distinguo majorem: dominium est facultas moralis utendi aliqua re sine iniuria alterius dominium proprietatis, concedo; dominium libertatis, nego. Itaque dominium est duplex. unum est proprietatis, et aliud libertatis. Dominium proprietatis est quod dicitur dominium, sive productio facultatis; libertatis vero est, facultas utendi re aliqua cum sola libertate, non vero cum proprietate. Et hoc est duplex. unum simplex, et aliud ex suppositione. Unum reperitur in nobis respectu Dei; aliud reperitur in Deo respectu nostri. ex quo sequitur, quod ex suppositione pacti, seu promissionis manet ita Deus obligatus, ut non maneat in ipso facultas utendi re promissa, juxta suæ voluntatis placitum, absque læsione iuris creaturæ.

Attamen hoc nullum est inconveniens, quia nullum decretum Dei est pro essentia. nam essentia Dei perfectio est, dominium proprietatis, quod semper est idem in Deo. et quamvis dominium libertatis sit etiam Dei essentiæ perfectio, et maneat Deus vi talis pacti sic obligatus, ut sine læsione iuris creaturæ, non possit uti re promissa secundum beneplacitum suæ voluntatis divinæ; hoc tamen non est imperfectio in Deo: cum ipse Deus sic voluerit manere obligatus. [illegible] ex suppositione pacti tenetur

Deus ad conferendam gloriam tanquam praemium, illi, qui meritum ex habuit, ut patet ex Apostolo dicente: Cursum consummavi; fidem servavi; in reliquo reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus justus judex. patet etiam ratione: nam ut communiter theologi, gloria confertur hominibus, et ut merces, et ut corona. si ut corona, ex meritis praeviis, et sic ex justitia. si ut merces, ante praevisionem meritorum, et sic ex sola gratia; et tamen quod confertur ut corona manet obligatus illa ut ultra non possit repromittere ... beneplacitus sui voluntatis, sine qua ratione juris creaturae, et hoc non detrimentum est Dei perfectionis, cum in nostro casu.

Quaestio Septima. An Christi Domini Satisfactio ex toto fuerit rigore justitiae?

Art. Primus. Sensum aperit quaestionis.

Cum jam ante quae stabilitum maneat, Christi satisfactionem fuisse ex justitia commutativa, nunc examinandum est: an fuerit ex toto rigore justitiae. pro quo a statuis tenent thomistae communiter, et ex nostris Trad. 1. disp. 1. art. 1. sect. 3. q. 4. ne Castill. disp. 3. q. 4. Durand. q. 4. Pont. et [illegible] Boyvin. et P. Delgado ... cap. 6. gabor ... P. Sepd. Tract. 6. de incarnatione Controv. 9. sect. 2. ... dubio. 11. Ad quid nos sentiamus in hac re, infra videbis. quod dicendum est, quod ad satisfactionem ex toto rigore justitiae plures assignant conditiones, quarum si aliqua desit, satisfactio non est ex toto rigore justitiae.

Prima quae est, quod sit ad alterum. 2a quod fiat ex aliunde indebitis. 3a quod non fiat ex bonis creditoris. 4a quod sit ab ipso debitore et solutore. 5a quod non sit ex acceptis ab ipso creditore. 6a quod non possit ab ipso creditore juste repudiari; sive ut explicant, quod creditor teneatur sine pacto eam acceptare. Dico quod hae sex conditiones in satisfactione Christi requirantur, ut dubio fuit ex toto rigore justitiae: nunc ostendendum non adfuerunt, et aliqua non reperitur, ejus satisfactio non fuit ex rigore justitiae.

Nostra dicta: Satisfactio Christi non fuit ex toto rigore justitiae. Probatur hoc dictum: quia licet prima conditio reperiatur, non tamen caeterae; ad aliquam deficiendi conditionem non est satisfactio ex toto rigore justitiae, ut patens est: ergo. Probatur minor: quia defuit 2a, nempe, quod fit satisfactio ex aliunde indebitis: ergo. Probatur antecedens: quia duplici debito, neque satisfacienti unica solutione, nam si Petrus debeat ... centum ex emptione et centum ex furto, francus offerendo solo centum, minime satisfacit: quia per collationem centum datum extinguitur debitum ut centum; et aliud debitum ut centum insatisfactum manet. Ad eo deprimitur a peccato extante debito omnis Christi operis titulo supremi domini, creationis et beneficiatoris: ergo post peccatum debent ob aliquod ... Sequi sibi oblato per ipsum peccatum: ergo est duplex debitum, et unica solutio; ac proinde etc.

Probatur etiam quod defuit 3a scilicet, quod satisfactio non fiat ex bonis creditoris. Probatur: quia bonus actus satisfactorius Christi est quid creatum: ergo dependens a Deo, hic quod conditio defuit in satisfactione Christi. Probatur: quia omnis actus satisfactorius Christi est quid creatum: ergo dependens a Deo ut a causa prima: ergo principaliter est Dei, quam Christi; siquidem est a Deo ut movente, et satisfaciente, dirigente; Ad omnis actus creatus titulo creaturae dependet et sub dominio Dei, magis quam sub dominio creaturae: ergo si actus satisfactorius Christi est sub dominio Dei, sive creatoris, Christi satisfactio fit ex bonis creditoris: ac proinde non est rigore justitiae. = Petent thomistae, quod opera Christi ut satisfactoria non sunt sub dominio Dei; quia in hac consideratione totum desumunt valorem a supposito: et suppositum ut pote divinum, non est sub dominio Dei. Ad hoc

quod Christi satisfactio non est ex rigore justitiae. Probatur: quia jam ei defuit 1a conditio, nempe, quod sit ad alterum: ergo. Probatur antecedens quia actus Christi ut satisfactorius non est secundum thomistas sub dominio Dei, quia sic involvit in recto dignitatem ..., quae est independens: ergo Christi Domini satisfactio non est ad alterum. patet consequentia: quia actus satisfactorius, ut satisfactorius dicit ordinem adaequatum ad personam, ut satisfacientem; At persona satisfaciens ut satisfaciens non est sub dominio Dei: quia sic est ipse Deus juxta thomistas: ergo persona ut satisfaciens non est alter ab eo, cui satisfactio fit: ergo dum thomistae hanc se volunt statuere conditionem in satisfactione Christi, primam abrogant, nempe, quod non sit ad alterum.

Si vero thomistae respondeant, quod actus satisfactorius in adaequate sumpti a Deo, et sic hic inadaequate dicto est satisfactorius, ut persona possit per illos actus Deo satisfacere. — Dico: quia datus actus in adaequate a Deo dictus, vel est sub dominio Dei, vel non. Si est sub dominio Dei: ergo per illum non fit satisfactio ex rigore justitiae: cum hic exigat, quod non fiat ex bonis creditoris. Si non est sub dominio Dei, ad quid identi ficatus cum Deo: ergo est etiam

Deus; q. deberet q. talis actus condignus satis satisfaciens sit ad oltervis: g. nec ex rigore justitiæ talis satisfactio.

Desunt etiam 4ª conditio, videlicet, q. sit ob ipso creditore pro sui liber. hæc conditio ostenditur esse q. Deus habuit ius exigendi satisfactionem ab ipso peccatore. Ratio est: quia est offensa sua honore Dei; nam hoc q. peccatum contemnit infinitam dignitatem Dei, præferendo creaturam Creatori; sed offensum in honore habet ius exigendi satisfactionem ab ipso offendente; et etiam potest respondere alio quocunque et etiam excellentiore, comparative ad illum: g. & de clare dictæ diversitas inter restitutionem, et honoris. nam v. g. debentis mortuo restitutionem fieri potest a quo lo sine eo, q. fiat a debente; sed restitutio honoris debet fieri a debente honorem, ab eius denique rendere. Ex cuius doctrina eius dictis est, q. Christi satisfactio non habuit 4ª conditionem; cum Christus non fuerit debens, debitoris Dei.

Quinta etiam deficit conditio, id est, q. non sit ex acceptatione ab ipso Creditore. ex explicatione huius conditionis maxime ... AA. omnes ... , q. si quis Creditori sit remissa aliquis pars debiti, q. tunc satisfactio non erit ex rigore justitiæ. quia ... ad satisfaciendum ... pure liberaliter ... remissa pars debiti. et quo sic satisfactio Christi ... non fuit ex toto rigore justitiæ: nam ... a Creditore pure liberaliter remittitur aliqua pars debiti, satisfactio non fit ex rigore justitiæ. sed sic fuit in satisfactione Christi: g. ... quia hoc q. peccatum contrahit debitum carendi omni beneficio supernaturali; ac inde carendi etiam beneficio incarnationis in ... homini ... sent. quoad substantiam, et in sent. ... quo ad modum, nempe, ut Redemptoris: g. inde ... a meritis ... Christi, quæ ... decrevit incarnationem pure liberaliter remittendo partem debiti: g.

Denique 6ª deficit conditio, nempe, q. non possit iuste repudiari a Creditore, sive q. teneatur Creditor sine pacto eam acceptare. ... quia in ... acceptatione erant Christi opera aliis titulis ... debita: g. inde ... acceptatione potuit iuste repudiari satisfactio, sive non acceptari ... peccatum ... = ... quia ... debitum est impossibile: g. non ... ad infinitam acceptabilitatem actuis Creditori: ... sine pacto non tenetur Creditor acceptare Christi satisfactionem: g. hæc non fuit ex toto rigore justitiæ.

Arg.ª Secundæ Sent. oppositæ solvuntur.

Arguitur 1º: quia S. Salvian. Massil. lib. 4. de provid.ª et judicio Dei, inquit: in illo (scilicet in Christo) ipsa magnitudo justitiæ rigore ... . et plures ... SS. PP. ... Christum ex justitia satisfecisse: g. = ... et similes auth.ª SS. PP. ... loquuntur de justitia ... , ... de justitia, quæ talis vocatur, nempe, ex toto rigore justitiæ.

Si dices ... g. satisfactio Christi fuit ex rigore justitiæ. probatur ...: quia rigorosa satisfactio est illa, quæ est ... debito et quæ est danda, quando exigi potest a Creditore; sed talis fuit satisfactio Christi. ... nos ... ex ... justitia: g. = ... ad ... rigorosa satisfactio est illa, quæ est ... debito, et quæ est danda, quando exigi potest a Creditore, ... et quæ ... conditiones omnes ad rigorem justitiæ ... est tum Christi satisfactio ... servaverit, inde est ...

Arguitur 2º: gratia et justitia opponuntur: sed non est duplex gratia ... a gratia rigorosa: g. neque justitia ... rigorosa justitia; ... in Christi satisfactione ... justitia: ... gratia rigorosa = ... quia ... vocatio est pura, seu rigorosa gratia respectu illius, cui ... auxilium autem ... propria gratia, non ... rigorosa gratia. hoc ... in ... parvuli ad statum supernaturale, per receptionem habitus fidei, spei et charitatis, quæ sunt in baptismo; ... est pura, seu rigorosa gratia respectu parvuli; ... auxilium, quæ ei postea ... adulto ... ad supernaturaliter operandum, ... propria gratia, ... non gratia rigorosa, seu ... gratiosa: cum ... debito ... sit, q. ... habitus fidei, spei ... auxilia ... ad supernaturaliter operandum ... auxilia ... propria gratia: quia illi non ... debita ex justitia.

Arg.º 3º: Christus satisfecit ... opere humano ut divino ... ; sed humanitas ... divino ... debita ... auxilia et habitus: g. non satisfecit ex gratuita acceptatione. = ... quia etiam si Christus alia non habuisset ... gratia habitualis, et ... , ... gratia ... potuisset satisfacere: cum tunc esset Dei plus ... : g. ex se infinite gratus ... = ... debita ... ex justitia, ... = ... ad ... , non ... quia supposita ... , hæc esset ex gratia, imo maxima gratia, ... in ... posita ... omnia merita Christi, tunc non excluisset ... Dei; et sic non est rigorosa justitia.

Arguit 4°: Ordinatio justitiae requirit strictè, q.d. deriventur ius ex solo libero de habentis: quod in Christo satisfacere potuit requirit sic arguit; nec in donare, sed quia recte transfert dominium in donatarium, iuste et ex rigore justitiae exegit donatarium; sed hoc loquo solum est ius est libera lidde donantis: quod = Resp. dist. 2° ant. ~~requeret~~ in humanis, dico; in divinis, nego. Cum ratio: quia in humanis vere et proprie in donare transfert dominium; at hoc in divinis non potest transferri: cum res donata ante, et post donationem sit sub vero dei dominio; quia semper manet res creata. Arguit 5°.

satisfactio ex rigore justitiae non excludit gratiam antea: quod Christi omni satisfactio potuit esse ex toto rigore justitiae. Sic arguit exemplis. Sit Paulus qui celebret Paulo viginti nummos, cum aut videns Paulum impotentem ad solvendum, daret gratis ipsi nummos viginti ut lucrando post ullatum, et elevatum solvere. Sine dubio posset Paulus in negotiando quinquaginta lucrari, et inde quadraginta octo dare, et sic solvere ad rigorem justitiae: cum non solvere ex gratia sed ex suo facto: quod = Resp. neg. ant. ad cuius probationem dico ante, nat. Cons. et ratio est: quia licet mutuatarius gratis pecunias acceperit ob mutuandum, non tamen accepit diligentiam industriam, et negotiationem, quia hoc actus non sunt illius, quod gratis pecunias dedit; at hoc Christi opera sunt dei, ut nullo posset pari, aut fieri ex gratia dominium, et sit dei donum, valere cum a valere Christi dependet justitia.

Argt 6°: dominium dei in actus Christi non impedit privatum Christi dominium in eodem actum: quod ex proprio potuit Christus satisfacere. Sic arguit quod dominium potest dominium duorum in solidum ut in initio donationis dat dominium in donatario et in donante: quod respectu eiusdem rei etc. = Resp. dist. 2° ant. dominium dei non impedit privatum Christi dominium liberatis, dico; proprietatis, nego. Christus quod ut hoc sunt domini suorum actuum dominio libertatis, non sub dominio proprietatis: quod requirit ad rigorem justitiae. ad quod probans antecedens nat. dominium in solidum duorum in eadem re et respectu eiusdem neg. quia tale dominium duorum in eodem genere statueret duas causas totales respectu eiusdem effectus simul, quod repugnat, ut docet ex philosophia. Idea in initio donationis dominium dat in donatario et abdicat eiusdem in donante eodem physico modo quo in physica dominus de introducit novam formam, et expulsive antiquam in initio generationis. Videre Pef Sendes, tract. 6. de Incarnatione dub. impugnat dominium in solidum apud duos.

Sed dices primo: in libertate Christi sit facere ut diaconi ius, et dominium in actus liberos humanitatis: quod Christus habet illud in suos actus, non solum libertatis, sed etiam proprietatis. Sic arguit. quia in eius est libere eligere hunc, vel illum eligere actum, et sic non acquirit ius in actum nisi recipit sit electum: quod = Resp. neg. 2° ant., quia non libertas non est causa, aut ratio, cur sic acquirat ius, aut dominium actuale in actum nunc libere electum, sed solum est pura conditio, qua posita sic ex se habet ius in illum valere suorum dominium proprietatis. quod patet in productione fructus ex arbore, quae non est ratio, ut dominus acquirat ius et dominium, sed tantum est pura conditio ex qua posita probatur ius, quod in arbore habet, acquiritur et actuale dominium in fructus arboris. ex quo patet ad probationem, quae est falsa quoad 2ᵃᵐ partem.

Sed adhuc instabis: quod hoc solum probat, deum dantis ex se habere ius in actus Christi, post quam sit electus; non vero antequam eligant: quod sic in libere eligere Christi erat eligere hos actus solidum, valere huius dominium ante potuit ex rigore justitiae satisfacere. = Resp. neg. 2° ant. quia deus independenter a creatis plenum habet dominium in causas, quod dum illius, ac proinde in effectu obiective quam dum illos quaque est in creato, et non eligit. hoc patet in ancillo; quae potest non decipere, et tamen postquam decipit partus eius est domini sui, et quam hunc non potest sibi domino satisfacere: quod patet in nostro casu; cum maximam habeamus subiectionem deo, quam ancilla domino suo.

Sed iterum instabis: deus poterat illos actus non exigere, sed fruito: quod stante tali cessione optime poterit Christus pro illos satisfacere ex justitia. patet exemplo: nam si dominus non exigeret a servo, seu cum illo pactaret, quod ex labore divisio, ei ex justitia satisfaceret, in tali casu ob cessionem domini in suum servum, iste posset ex justitia satisfacere: quod pari passu. = Resp. neg. 2° cons.: quia ipsa cessio esset in deo gratiosa; quod ad rigorem justitiae hoc est de fruitione deo. Nec paritas probat deus tenet: nam dominus potest tradere expoliare suo iure, quod non tenet in deo: quia cum tale ius, seu dominium sit eadem ficatum cum deo, inde est, quod non possit deus a se abdicare tale ius, seu dominium. Argt 7° et ultimo

ex Sub. nostro D. Scot. in 4. dist. 15. q. 1. § quantum ad istud. ideo potest purus homo deo satisfacere

pro peccto, quia Ds poterat n̄ exigere opera pure creaturæ titulo creationis, et tunc creaturæ opera bñ exigita poterat satisfacere: q.ª ex sub. d. Deus, n̄ potens sua opera, vt sibi demum, solio opera desunt apta ad satisfaciendum. = Prædicto desegni: desunt apta ad satisfaciendum ex rigore justitiæ, neo. ad satisfaciendum per modum meriti, de ex justitia, sive alia virtute, id. sua gr. quæ ita n̄ ē ōte quacunque satisfacere, id deo, quæ ē ex rigore justitiæ, inquo omnes requirunt idoneæ. in cito loco agit Sot. de satisfaciene in generali respiciende ipsitas cuiusbis delicti, sive ex gratitudine, sive ex alia quacunque virtute. vt ipse sub. d. animad vertit in eade, q. 5ª Respdeo in fine.

Disputatio Quarta de Motivo Incarnationis

Antequam de incarnationis substantia tractemus, eius sunt examinandæ causæ; et cum inter has finales caeteris antecedant, de illa prius agemus. quæ ppt sit.

Quæstio 1ª An vi præsentis decreti Christus venire[t] Adamo non peccante.

Art.º Prim.º aliqua notant ad resolvendam quæstionem

Pro huius celeberrimæ difficultatis resolutione ē notandum, q.ᵈ eo mō fuit res inter nos, sicut ab antiquo s.ᵗ de vnione et decreto. v.ᵈᵉ merito hic inquirimus: an Christus Dominus incarnari decreverit propter humani generis redemptionem, vt si Adamus n̄ peccasset, Dñus naturam assumpsisset humanam? an ita sit eius decrevit incarnationem, vt fuisset à lapsu peccati dependens? et licet solvere sit votis motivum, vt cur Deus decrevit incarnationem. q.ᵈ n̄ debet intelligi de motivo respectu Dei; quia istud solum ē dª bonitas: nam vniversa propter semetipsum operatus ē Dñus. sed intelligi debet de motivo respectu medij, q.ᵈ Deus elegit ad manifestationem suæ bonitatis in tali mysterio. Notandum ē 2º; hanc quæstionem difficultatem de motivo huius præsentis decreti, circa incarnationem; quia de fine motivo alterius decreti, q.ᵈ potuit Ds circa illud habere, nil certum possumus enodare: cum pendeat ex sola libera Dei voluntate pura, et possibili; cuius nullum habemus revelationem. vnde præsentem debemus resolvere quæstionem ex his, quæ sunt à Deo revelata, et quæ ab ecclesia et SS. intelleuntur.

Notandum ē 3º q.ᵈ Dñus naturam assumpsit humanam, n̄ solum vt nos à peccatis redimeret, sed etiam propter alios fines; sicut ad leges ferendas, vt dixit Trid. sess. 6. cap. 21. dicente: *Si quis dixerit Christum Jesum à Deo hominibus datum fuisse vt Redemptorem, cui fidant, n̄ autem legis latorem, cui obediant, anathema sit.* Et ipse Dñus apud Jon. 18. inquit: *ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati.* Et sic venit vt magister. et in vitæ exemplo, q.ᵈ assequentes per viam salutis recto itinere incedamus.

Notandum ē 4, q.ᵈ incarnatio ē duplex. vna prout dicit præcise vnionem Verbi personæ cum humana natura, et sic ē quoad substantiam. alia q.ᵉ ē secundum circumstantias, seu secundum modum passibilem, humani generis redemptionem. Et vnde Christus simpliciter sumptus, et vt Redemptor accepitus diversa exigunt signa; in 1º signo fuit simplex decretum ante peccati prævisionem: in 2º autem signo, sive subsequenti ad prævisionem peccati, fuit decretum vt Redemptor homo. ergo sequitur, q.ᵈ salus hominum fuit motivum incarnationis quoad circumstantias: n̄ 2º quoad substantiam.

His igitur notatis 1ª Sent. ē D. Thomæ 3. p. q. 1. art. 3, et in 3. d. 1. q. 1. art. 3. asserentis expressum incarnationis motivum fuisse peccatum; ex quibus quæ inquit, q.ᵈ si Adamus n̄ peccasset, Dñus naturam n̄ assumpsisset humanam. hanc sent. sequuntur plurimi Societatis Jesu. 2ª Sent. asserit fuisse primarium expressum incarnationis motivum fuisse excellentiam huius mysterij, et manifestationem Dei bonitatis et aliorum attributorum, secundarium autem redemptionem generis humani. quare hoc de fide, ē 1º ratione Dñus fuisset

incarnatus. Sic N. Subt. D. Scot. in 3. d. 7. q. 3. et d. 19. q. unica. Vlens. 3. p. q. 1.
S. Alb. Mag. 3. d. 1. art. 4. et quos omnes Scotistae, quos amplectimur, et pro sequentibus pro-
bamus dicta. Sit ergo prima dictio: Decretum Incarnationis praecessit praevisionem peccati. Sic D.
Subt. in 3. d. 7. q. 3. § Sed hic sunt. et d. 19. § In isto quae. et in Respons. in 3.
d. 7. q. 4. § Alec ordo est. et Pr. ex Sacra pagina: quia Prov. 8. dicitur: Dominus
possedit me ab initio viarum suarum. Ubi Septuaginta vertunt: Creavit initio viarum
suarum. et ad Ephesios 1°: elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. et ad Heb. 8: quos
praescivit et praedestinavit conformes fieri imaginis filii sui, ut sit ipse primogenitus in
multis fratribus. et ad Coloss. 1°: primogenitus omnis creaturae, quoniam in ipso condita sunt
universa, omnia per ipsum, et in ipso creata sunt, et ipse est ante omnes: ergo si Christus fuit prae-
destinatus caput omnium praedestinatorum, fuit ante peccati praevisionem praedestinatus. Respondent aliqui,
quod haec loca Scripturae intelliguntur de Christo non ut homine, sed ut Deo. = Sed contra 1°: nam in primo loco
dicitur: Dominus creavit me; sed Pater non dicitur Dominus Verbi, ut Deus est, sed ut homo est: ergo. = Contra
2°: quia Verbum non fuit creatum; sed sic loquitur textus: ergo non de Verbo ut Deus est. Minor probatur ex D.
Athanasio in Symbolo fidei, dicente: Filius a Patre solo est: non factus, nec creatus, sed genitus.
= Contra 3°: quia Divus Epiphanius tom. 1. Cap. 4. in Epist. Concili omnia ex Apostolo, loca allega-
ta intelligit de Christo ut homine: ergo. Item Divus Sardicense. Epist. ad omnes Episcopos, by
primogenitus exponit de Christo homine: ergo. Respondent alii Christum Dominum esse caput omnium praedes-
tinatorum, non ordine causalitatis, sed dignitatis et excellentiae. = Sed contra: quia Scriptura Sacra loquitur
de ordine causalitatis: ergo. Probatur antecedens: nam ad Coloss. 1° dicitur: primogenitus omnis creaturae, sed
hic textus est intelligendus de ordine causalitatis, saltem in intentione, quamvis non in executione:
ergo. Probatur minor: quia ut consequenter dicit textus Sacer, Christus fuit exemplar ceterarum creaturarum:
quoniam in ipso condita sunt universa, omnia per ipsum, et in ipso creata sunt, et ipse est ante omnes;
sed exemplar prius intenditur ab agente, quam illud ad cuius exemplar fit: ergo si Christus
fuit exemplar, ad cuius imitationem Deus omnes effinxit creaturas; Christus fuit ordine intentionis
causalitatis caput omnium creaturarum. Minor probatur ex D. Athanasio. Ser. de SS.ma Deipara:
Christus loquendum est (inquit) quod Deus fecerit nos secundum imaginem Dei; secundum imaginem
eius, et similitudinem, istius modi incarnationis, et acceptae humanitatis nos Deum fecit. quid cla-
rius? ergo. Pr. ratione dicta Scoti: ordinate volens, prius vult finem, quam ea, quae sunt ordinata
ad finem; sed finis primo a Deo intentus fuit communicatio suae bonitatis, et manifestatio attribu-
torum: ergo cum unio hypostatica in ordine ad hunc finem sit valentior inter omnia opera creata,
haec unio erit propinquior fini, et inter omnia creata opera primo volita: ergo hypostatica unio
fuit volita ante praevisionem peccati. = Confirmatur haec ratio ex doctrina D. Thomae. Quia in eius
sententia electio praedestinatorum antecedit praevisionem damnatorum, et reproborum, ac virtutis: ergo etiam
antecedit praevisionem peccati originalis. Probatur consequentia: nam originale peccatum non potuit praevideri absolute futu-
rum, antequam praevideretur elatio malorum Angelorum; quia peccatum originale fuit commissum
ex suggestione Diaboli: ergo si decretum electionis antecedit omne decretum reprobationis, etiam de-
bet antecedere decretum primum, et praevisionem peccati originalis. Pr. 2° ratione dicta, et est Scoti praedi-
cti: quia privatio peccati Adae ex sua natura est carentia gratiae actualis in Adamo; sed carentia
gratiae praesupponit receptionem illius: ergo prius Adamus fuit praevisus habens gratiam, quam eius carentiam
gratiae; Minor sic: omnis gratia Adamo collata, sive in statu innocentiae, sive in reparationis statu, fuit
illi data intuitu meritorum Christi venturi: quia nullus effectus praedestinationis Adami fuit inde-
pendens a meritis Christi: cum Christus sit caput omnium praedestinatorum hominum, et nobis meruerit
beatitudinem: ergo si intuitu meritorum Christi fuit gratia collata Adamo, et haec gratia fuit prius

quã pecti praevisio, signum evidens ē, qd prius fuit Xptus decretus, quam praevisio pecti. = Confirmatr evidens; nam quod dictur ex D. Paulo ad Colos. 1. dicente: ipse ē ante omnes; sed n ordine executionis; ut pt: qo ordine intentionis. tunc sic: n potuit ds praevidere pectm, antequam essent de facto pectm: cuj opposito sequeretur adesse: qo si prius fuit Xptus, quam haec pectori, praevisio vde erit, ante decretum pecti: ergo de dicto.

Px 3o dicta vdae ex D. Thomae principijs deducta: ait qm 3. p. q. 1. art. 1. in Corp: ad rationem summi boni ptinet, qd summo modo se creaturis communicet; qd quidem maxime fit per hoc, qd naturam creatam sic sibi conjungit, ut una persona fiat ex tribus Verbo, aia, et carne: qo ex mte D. Thomae medium utilius ad se communicandum ad extra, ob manifestationem suae gloriae, erat ipsa unio hypostatica; sed ex D. Thom. in his, quae optime sunt disponenda, semper ē accipiendum, qd melius ē, si possibile ē: qo si ē optime disponenda manifestatio bonitatis et aliorum attributorum, et unio hypostatica ē melius medium ad hanc manifestationem, unio hypostatica erat prius a Deo intenda; cum sit summa manifestatio suae bonitatis. Confirmatur: quia Ds titulo suae bonitatis suam decrevit diffundere bonitatem, sed juxta D. Thomam praecipua communicatio ē unio hypostatica: qo ex vi efficaciae intentionis, qua suam voluit communicare bonitatem, voluit primo unionem hypostaticam. Sic enim D. Thom. 1. p. q. 19. art. 2. in Corp: Unde hoc pertinet ad rationem voluntatis, ut bonum quod quis habet alijs communicet, Deus qd possibile ē, et hoc praecipue pertinet ad voluntatem, a qua procedit quaedam similitudinis divinae omnis perfectio: qo decretum incarnationis praecedit praevisionem pecti.

Dices 2a: ex vi praesentis decreti Xptus omnino venisset, etiamsi Adamus n peccasset. ē omnium Scot. cum suo sub. Mag. Scot. in 3. dist. 7. § sed his sunt. et dist. 19. § dicitur. q. Vers. quantum ad 1um et in report. d. 7. q. 4. § Tertio de Tiardus est. et Px 1o: quia si ex vi praesentis decreti Xptus praecessit pectum, ut ante dictum ē: qo venisset etiamsi Adamus n peccasset. pt Cons: quia si prius fuit decreta incarnatio, quam pectum, a hoc n fuit dependens incarnatio: qo executioni mandabitur, Adamo n peccante.

Px 2o Dicta ex principijs D. Thomae; quia si pecto deficiente, Xptus n venisset; Xpti adventus, sive ejus existentia, dependeret a pecto; sed hoc ē absurdum: qo Maior ē evidens. et Minor suadetur ex D. Thom. qui 1. p. q. 98. art. 1. dubitat: an in statu innocentiae futura essent generationes? et tunc quasi respondet: respondeo, qd in statu innocentiae fuisset generatio ad multiplicationem humani generis, alioquin pectum hominis esset valde necessarium, ex quo tantum bonum consecutum ē, etc.; sed majus bonum ē existentia Xpti, quam justorum, et generationis: qo si absurdum ē existentiam justorum dependentem a pecto, ē absurdum in D. Thomae sententia majus absurdum erit asserere existentiam Xpti dependentem a pecto hanc: qo hoc deficiente, Xptus venisset.

Confirmatur haec vda: quia D. Cyril. et D. Athanas. acriter contra Arrium disputarunt; quia Arrius affirmabat, Dei filium nasse factum propter creaturas, adeo, ut si Deus vellet creare n decrevisset, filius futurus n foret. Contra quem errorem sic arguit a laudandus Athan. lib. 3. contra Arrianos; prope. med. per haec vba: Animadvertite, quam audax sit impietas in istis verbis: primum, quia opportebat filium propter nos, et nos n propter filium editum esse; nam nos ejus causa creati fuerimus, sed ille nostra, adeo, ut ipse nobis, nos n illi gratias debeamus. et eod. arg. utitur Cyril. lib. 5. Thesaur. Cap. 3. ubi ait: Sic ut nobis gratias, qui propter nos et infra: Si propter nos filius factus ē, primi nos erimus apud Deum, sic nos Deum primo, deinde filium propter nos intendisse videbit: qo absurdum ē dicere filium n esse venturum, Adamo n peccante.

Praeterea, qd ea vba SS. PP. sicut D. Thom. arguunt D. Thom. Xptum factum ē ob reparandas creaturas, taliter, qd deficiente indigentia reparationis, Xptus n venisset: qo creaturae sunt gloria Xpti, et Xptus deberet gratias referre creaturis. pt Cons; quia contra SS. PP. infestabant Arrianos, qd creaturae

essent gloriae Verbi, et quod Verbum deberet imprimere gratiam Creaturis, quia haereticus conveniunt Verbum seu factum propter Creaturas vel deficiente existentia Creaturarum non existeret Verbum: ergo Christus seu decretum, et factum fuit, teste Thom. propter redemptionem Creaturarum, vel deficiente necessitate redemptionis, Christus nullatenus veniret. Quod Creaturae sunt gloria Christi, confirmatur: quod Ariani ... de Verbo, asserunt Thomistae de Christo: quod vel angeli S. Th. non tenent doctrinam haereticorum Arianorum, vel etiam nec tenent doctrinam Thom.

Probatur 3° dictum: quia si propter nullam aliquam Christus non veniret, Adamo non peccante, maxime quia decretum incarnationis fuit in remedium peccati; sed hoc non probatur: ergo. Probatur minor: quia quando volumus velle aliquid propter duo motiva, quorum singula per se sunt sufficientia ad eandem volitionem, deficiente uno, non sequitur volitionem ... ob ... obiecto volendo: sed decretum incarnationis etiamsi pro motivo habuerit reparationem peccati, non tamen habuit ... et eam habuit ut unicum motivum; quia habuit etiam communicationem bonitatis et excellentiam Christi meritorum, et aliud fuit, quod illud sequitur: ergo adhuc deficiente peccato, Christus veniret ex vi praesentis decreti.

Probatur 4° dictum: quia quando sunt duo motiva in aliqua actione, quorum unum non connectitur cum alio et unum est perfectius altero, deficiente minus perfecto, utique exerceri potest datio; sed in actione incarnationis sunt duo motiva, quorum unum non connectitur cum alio, et manifestatio bonitatis Dei est perfectius motivum, reparatio vero peccati est minus perfecte: ergo hoc motivo deficiente, poterit fieri incarnatio. Probatur minor ex Sac. Scrip. in qua plura ... Secundum incarnationis motivum esse reparationem peccati; primarium vero manifestationem bonitatis: nam 1. Cor. 1. dicitur: ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis a Deo sapientia, et justitia, et sanctificatio, et redemptio: et in Symb. propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de caelis: ergo. Sed 3° dictum: ex vi primi decreti Christus non fuit volitus vel Redemptor, sed in illo signo abstrahit a carne passibili, vel impassibili: ad solutionem argumentorum clarum modo perfecit hoc dictum: ideoque breviter probatur: quia in 1. signo fuit Christus decretus solum quoad substantiam; sed sic abstrahit a carne passibili, vel impassibili: quod maior dicta ex 4. notabili: minor vero probatur: quia si in alio signo fuit Christus decretus ut passibilis: ergo in illo primo signo abstrahebatur a passibilitate.

Argumenta Secundae Thomistarum Fundamentum Solvuntur.

Arguitur 1° authoritate S. S. et Scrip.ae in qua clare dicitur 1um incarnationis motivum fuisse redemptionem peccati: sic in Symb. ... dicitur: qui propter nos homines et propter ... Luc. 19: Venit filius hominis quaerere et salvum facere, quod ... et D. Aug. ser. 8. tolle morbos, tolle vulnera, et nulla est causa veniendi: et plura alia tradunt Scrip.ae et SS. P. P. loca. Sed respondet Scot. in 3. d. 7. q. 3. et d. 19. dicendo eadem nempe, quod Christus v. g. non veniret vel Redemptor sublato morbo peccati, non vero non veniret vel glorificator. Ead. responsione satisfit ad authoritates Scrip.ae Venit vel redemptor, quaerendo quod perierat, sed si non periisset, non veniret vel Redemptor, veniret tamen vel glorificator. Sed huic responsioni instatur Vasq.: quia hoc propositio solum est vera: Christus Dominus vel passibilis, venit propter redemptionem hominum. Et haec falsa: Christus Dominus venit propter redemptionem hominum. Probatur: quia quod est causa solum circumstantiae, (v. g. quod Petrus venerit nudus, et pauper) non est sufficiens, vel absolute dicitur causa veniendi; sed quod nos Christus veniret vel passibilis est circumstantia solum incarnationis: ergo. Resp. quod dicitur ... propter absolute loquendo est vera: quia licet substantia incarnationis decreta fuerit independenter a redemptione, exinde foret tamen in rerum natura, quamvis peccatum non fuisset commissum; de facto tamen propter ... accessit modus passibilitatis per novum aliud decretum. Vel dicitur, quod quamvis propositiones absolute acceptae debent intelligi non de incarnatione praecisa a modo, sed de illa sub modo illo, quem de facto habuit, quare illa propositio: Christus Dominus venit propter redemptionem hominum, est vera; esset tamen falsa cum hac restrictione: Christus Dominus quantum ad substantiam; vel cum hac: Christus Dominus quatenus abstrahit a modo passibilitatis. Sed adhuc instabis: etiamsi hoc propositio esset cum dicta restrictione, sic, Christus Dominus quantum ad substantiam veniret propter remedium hominum, non esset falsa: ergo. Probatur antecedens: quia medium necessarium ad nostram salutem non solum fuit

ácuiuy tìa incarnaiŝ, ∂ ípsa qpp^d incarnes qpad subs^q: q^d si redemptio é causa singlis simul ac subs^a incarnatij, dicto pp. dli. — Rx ñ d^o ans; ad cũz ŷ bãy ant dis^q d^o medũ negxiũ ad nrz solucz esset qoqß ipsa subs^a incarnaiŝ absluti, et temp^l a theo. exspecialiter, sub distino: mediũ negxiũ ipsi mõs incendentũ e ipsa incarnes qpad subs^q, neo. secundũ, ad hui dístinguo: respu Dei decerentij incarnaiŝ, d^o respu ipsius met subsj incarnaiŝ, neo. itaq^z duplicj motũ Ds incarnaiŝ decreuit, nempe qpad subs^q in 1.º segno ppp^t manifestaiŝ sua bonitij sue, et huĩ maiestatij excelly: et in 2.º segno curuntij ppp^t hois remediũ. Et dery cũ hac dicta, q^d in 1.º segno fuit decreta incarnaio ante pecta praeuiseoz; in 2.º segno post pecti praeuisioz: et cũ noc motiũ sit post decretũ incarnaiŝ qp ad subs^q, inde é, q^d hic ppp é falsa: xptus Dmnq gntaz ad subs^z **Veniret ppp^t remediũ hois.**

Arg^t 2.º quiq^{to} ss. PP. et script^e inquint, q^d pecto de fineto, xptus ñ Veniret, utunt^r pcti negatiũ: et ppp negatiua é absluté accipiendi: quia negtio é natz malignantis: q^d — Rx dis^q d^o maioz: utunt^r ppp ne negatiua positiué, neo. negatiua negatiué, d^o ppp negatiua positiué é, qp negat excludendo aliud motiũ; negatiua d^o negatiué, é quæ negat, sed ñ excludit aliud motiũ, sed illud omittit. Vg. in Gen. 22. inq^t Abrahamus de Sara: **Vere soror mea é;** qnuis sit negatiua, ñ tamẽ excludit sarã **Sororẽ esse Abrahami:** q^d pari ratione.

Sed dices d^o dis^z negatiue afferri ss. PP. neg^{re} Dñm^s sibi carne assumpsisse huma^z, et in d^o esse redemptionem, solz, siue plures negtio, hic ppp negtiuz absluté sumunt; sed ñ alia ratio, nisi ppp negaaz: q^d similit^r in nro casu. — Rx dist. maioz, neg^{do} minorz; et ratio é: quia ñ é ratio, ppp negtiũ, sed quia sic fides docet: et cũ fides ñ doceat motiũ incarnaiŝ solũ esse redemptionem pecti, sed potiuy ex sacra scrip^{ra} dedisse, dixit aliud esse motiũ, nempe, sue bonitij manifestaaz, ut pt in prob^{ne} 2° et 3°; hinc é dli.

Arg^t 3.º q^{do} Ds incarnaiŝ primo efficaciter decreuit, voluit dbuy incarnari in carne passibili: sed decretũ incarnaiŝ in carne passibili pendet a praescientia pecti Ade: q^d Adamo ñ peccante dli. Px maior: quia q^{do} Ds primo efficaciter voluit incarnaioz, vel voluit dbuy incarnari in carne passibili; vel impassibili; vel abstrahendo á passibili et impassibili: sed 2^z, et 3^z dici neg^t: q^d 1^z asserdũ é, sic, q^d in carne passibili dli. Px min: quia si Ds primo voluisset dbuy incarnari in carne impassibili, de facto carnẽ assumpsisset impassibilẽ; sed hoc é falsũ, ut dicat q^d huic arg^{to} dari Cones^a sed ȷ eius solucõ,

Rx 1.º Retorq^{do} argũ: in illo segno ante ad praeuisioz pecti, in q^o Ds ex conato decreuit assumere Adamũ, et decreuit illum assumere in carne impassibili; vel passibili; vel abstrahendo ab utraq^z; sed ñ primũ: quia si Ds ita decreuisset, de facto assumeret illũ in carne impassibili. ñ 2^z: quia ex conato, caro é passibilis ppp^t pectũ originale: q^d cũ ex conato Ds decreuerit Adamũ assumere ante pecti praescientiam, ex vi illius decreti, Ds ñ voluit assumere illũ in carne passibili. Nec 3^z: quia eadẽ é ratio, ut pbat d^a nos in xpto. quomodo q^d é hoc argũ soluẽdũ, ut in utraq^z sent.^a veritas pateat: sic.

Rx 2.º dis^q d^o maioz: q^{do} Ds incarnaiŝ primo efficaciter decreuit, voluit dbuy incarnari in carne passibili passibilitate intrinseca, d^o passibilitate extrinseca, neo. et min. pariter dis^q d^o decretũ incarnaiŝ in carne passibili passibilitate intrinseca pendet a praescientia pecti Ade, neo. passibilitate extrinseca, d^o. itaq^z 2^x é passibilitas, intrinseca una et extrinseca altera. intrinseca é, qua q^d libet corpus quatuor distans qualitatibus varijs, é passibile, et mortale. extrinseca v^o é, illa subjectio, quam liberum sanguinẽ esse pecti, ad mortẽ, et ad miseriã, et qua nunc caro nrã passibilis é ppp^t pectũ. vae xptus ex vi primi decreti, seu in 1.º segno veniret in carne passibili in primo sensu; et de facto sic venit; et ppp^t redemptionẽ venit in carne passibili in 2.º sensu.

Sed d^a instare poteri: q^d primus decretũ fuit mutatũ: pt 1°: quia in 1° [illegible] segno Ds decreuerat xptũ in carne impassibili, passibilitate extrinseca, et in 2.º post pecti praeuisionẽ, decreuit illũ passibilẽ passibilitate extrinseca: q^d — Rx ñ d^o cõq^z, ad cũz probaq^z d^o ant, nãt sa[illegible] quia ex vi primi decreti solũ fuit xptus decretũ passibilis passibilitate intrinseca, et praeruq^z á passibilitate extrinseca, quæ fuit decreta in 2.º segno, et cũ inter se ñ opponant passibilitas intrinseca et extrinseca, et maxẽ cũ fiant in diuersis segnis, hinc é dli. Sed ñ potes instari incarnaio est

unica actio: quod erga ipsa non fuerunt in Deo duo decreta, nec facta fuit propter duo motiva, nec in duplici possibilitate. = Resp. dist. ant., nego cons. quoad omnes eius partes; quia incarnatio plures includit respectus; nam includit respectum incarnationis quoad substantiam et respectum eiusdem quoad modum; quae quidem sunt in Deo duo decreta; unum de incarnatione quoad substantiam, et aliud de incarnatione quoad modum, sive circumstantias; adamus primum antecedit peccati praevisionem, posterius vero illam sequitur. Unde licet unica sit actio, hoc non obstat, ut plura sint decreta habens; nam sicut velle homo pergere, licet non possit nisi per mare, vel terram; ille virtualiter duo(?) habet decreta; et prius unum de agendo vel per terram, vel mare: et tamen unica est actio in itinere ad consequendum finem per tale medium: quod fuit unum.

Arguit 4º. in Scoti sententia idem effectus penderet a duplici causa totali et adaequata: quod nec incarnatio a manifestatione gloriae et a hominum salute. Probatur cons.: quia haec sunt duae causae finales totales; quia una sublata adhuc venisset Christus: quod = Resp. non dari cons., nam incarnatio non dicit tantum unum, sed duo: quia aliud substantiam, et aliud modum incarnationis. Unde incarnationis substantia pendet a gloria Dei manifestanda tanquam a causa totali; modus vero incarnationis, in carne, nempe, passibili, pendet a hominum salute. Ex quo sequitur, quod unus, et idem effectus non pendet a duobus causis totalibus.

Arguit 5º. incarnationis decretum est supponi(?) nostrum dixerit: quod non aliter quam per revelationem illud scire possumus; at SS. Sacra Scriptura et Ecclesia loquuntur per revelationes: quibus credere debemus. Modo sic: quando Sacra Scriptura SS. et Ecclesia de incarnatione Verbi loquuntur, non aliter assignant causam, sive motivum, quam redemptionem a peccato: quod hic est. = Resp. dist. ant., dist. cons., subdist. et cons. eius: distinguo consequens minorem subdist.: non aliter assignant causam, sive motivum incarnationis, ut de facto exstitit et revera facta est, concedo; ut esset consequenda ex hypothesi quod peccatum non esset commissum, nego; quia ex pluribus Scripturis textibus, et SS. PP. auctoritate oppositum constat, ut evidens est.

Et dices: SS. PP. et Ecclesia semper(?) absque addito dicunt quod deficiente peccato, Christum non venisset; nam D. Aug. Ser. 8. de verbis Domini ait: Si homo non periisset, filius hominis non venisset: quod = Resp. distinguo ant. dicunt, quod Christus non venisset, ut modo venit, nempe, ut Redemptor, et ut passibilis ex intrinseco, concedo; quod non venisset nullo modo, nego; quia hoc non dicunt SS. PP. nec Ecclesia.

Arguit 6º. quodlibet opus Christi fuit opus Redemptoris: quod quodlibet Christi opus supponebat captivitatem, et peccatum; at si parentes, Patres Adamus non peccasset, tunc non fore(?) captivitas: quia natura permansisset integra in illo statu in quo fuerat condita: quod nec fore incarnatio quoad substantiam; atque de rursus = Resp. 1º distinguo ant.: quodlibet opus Christi fuit opus Redemptionis, vel praeservativum, vel sublevativum, concedo; sublevativum solum, nego. duplex enim est Redemptionis munus; aliud quo praeservat, ne quis cadat; et aliud, quo a captivitate, vel lapsu sublevat. Primum exercuisset Christus, si venisset in carne impassibili, Adamo non peccante; secundum vero exercuit, dum de facto passibilem ex intrinsece carnem induit.

Resp. 2º. distinguo ant.: quodlibet Christi opus est Redemptoris absolute, nego; extensive, concedo = Vel aliter: est opus Redemptoris ex vi primi decreti, nego; ex vi secundi decreti; concedo. itaque in 1º signo cum decrevit producere Angelos, et homines, totum quod mundum visibilem creare propter Christi merita praevisi tunc ab hominibus a carne impassibili, sive(?) tene meritum Crucis, et passionis. Videns autem in alio posteriori signo, Christum futurum esse Redemptorem per nova Crucis merita, quae extensa fuere merita praecedentia ad ipsius summet formam(?), quod opto(?) dimisso(?) erat dandum propter merita Crucis. Talis vero extensio possibilitate(?) tingere, probat exemplum visionis Beatae.

Asserunt enim multi theologi, quod visionem potest creare, quam Deus Beato manifestat de novo, per eandem met visionem, quam Deus videbat, addita quadam extensione eiusdem visionis ad illud novum obiectum. Similiter quoad modum Christi meritum, quod ad substantiam, quod in signo priori non attingebat hanc redemptionem, illa attingere potest in posteriori signo per quandam quasi extensionem sui ad novum illud finem; seu per hoc quod sit de novo ordinatum illud quasi antiquum meritum theandricum. Unde si hanc non fuisset peccata, Christi merita,

sic, actus obed., Relig. &c. fuissent absolute non omnes extensiva ad merendum redemptionem hominum. Adamus e ad videndum, q. hic extensio non fuit facta, quia merita non fuissent in carne possibili sufficientia; licet essent qo haec redemptione in solum sufficientia sed superabundantia, fuit g.o facta, quia vi primi decreti ad redemptionem hanc non fuerunt destinata.

Arg. 7.o Medium, Deus prius vult sanctitatem in primis, quam media ad illam: erin Deus e voluntas dandi gloriam praedestinatis prior quam voluntas dandi gratiam et merita; sed hoc non obstante non e opera dei constitutio sanctitatis sine medio, seu mediatione; nec gloria electio sine meritis, et gratia: g.o pariter ex eo q.d praedestinatio Christi facta fuerit ante peccati praevisionem, non sequitur, q.d peccato deficiente, Christus non venire. = Rx distin. maj. et min.; neg. cons. disparitas e: quia medium est medio necessaria, ad consequtionem salutis intentam. et si sufficiax inde salutem pendet ab illis, tanquam a mediis. Eodem e de meritis ad electionem gloriae intentam, vt coronam; at incarnatio, quam Deus suam ob sui gloriam decreuerat, et ad sua manifestanda attributa, poterat exequi absque peccato, q.d redemptionem exhiberet; licet hic sit finis secundi decreti, non primi.

Sed dices: incarnatio de facto fuit executa redimendo homines: g.o stat decretum de hac redemptione; atque de peccato deficiente Christus non veniret. = Rx distin. ant.: fuit executa ex vi primi decreti hanc redimendo, neg. ex vi secundi decreti, conc. nam ex vi primi solum fuit decreta incarnatio quoad substantiam, ex vi autem secundi quoad circumstantiam, nempe, de homine redimendo. vnde peccato deficiente, Christus veniret: licet ita incarnatio fuerit decreta. et non veniret vt Redemptor, quia vt inquit Math. cap. e 9: non e opus valentibus medicus, sed male habentibus.

Art.o 3.o pro complemento aliqua examinantur dubia.

Dubes 1.o quomodo sint intelligenda signa decretorum Dei? = Rx Sub. d. Scot. in 3. dist. 19. § in ista quaestione. quinque signa rationis ducuntur in Deo. in 1.o signo Deus se intellexit in ratione summi boni. in 2.o intellexit omnes creaturas. in 3.o praedestinavit homines ad gloriam, et gratiam, et circa alios actum habuit negativum, de non praedestinando. in 4.o praevidit illos, qui peccaverunt in Adam. in 5.o denique praevidit de remedio, quomodo ejus filius mortem redimerent. et licet in operatione Dei sit duplex ordo, nempe, posterior, et prior; seu secundum intentionem et secundum executionem, ideo e notandum, q.d Christus fuit prior ordine intentionis; non vero ordine executionis.

Dubes 2.o an his in signis aliquid possint alii intelligi? = Rx affirmative. et pro claritate, de singulis loquar. De 1.o signo, dico, q.d quod Sub. D. inquit, Deus se intellexisse sub ratione summi boni, debet intelligi; q.d in signo illo etiam se amavit, itaque fuit perfecte beatus. Sic Scot. in 3. d. 32. q. vnica. § ex hoc patet. = De 2.o signo, dico, q.d in illo Deus terminat cognitionem ad omnes creaturas possibiles, potius quam ad futuras; ratio cum Scot. cognitio illa secundi signi vocatur scientia simplicis intelligentiae.

De 3.o signo, dico, q.d cognitis omnibus possibilibus creaturis in 2.o signo, in 3.o jam voluntas circa illas se exercere incipit; videratque per scientiam simplicis intelligentiae diversas hypotheses esse suae omnipotentiae opus maximum, in quo resplendet Dei bonitas, Christum ante omnes creaturas decrevit; quia erat omnium creaturarum medium vtilius ad primarium finem intentum erat, nempe, ad summo modo possibili suam manifestare bonitatem, et pro eo decrevit indeprehendere creaturas, dolidex, quod Christus foret, etiam si nulla esse decreta creatura, vt inquit Scot. in 3. dist. 7. q. 4. in reportatis § 3.o dexs. Dico dame, decrevit omnes electos, tam ex Angelis, quam ex hominibus, ita vt Christus esset exemplar causa omnium; quia ad instar illius sunt omnes praedestinati.

Postquam vero Deus electos omnes tam Angelos, quam homines decrevit, Adamum constituit morte caput hominum, cum illoque pactum init, sive pepegit, q.d si de arbore vetita non gustaret, in omnes suos posteros justitiam originalem erat transfusurus; si autem comederet, ipse et

pro decri sui erant d' naturam exigentes maculas, vase autem a Regno gloriae essent exules, ex pro-
licati exigentiis juste, et subjicerent aliis poenis. ista omnia decrevit, et decrevit de ... uni-
versum ad electorum statum, sed in illo 3° signo a Nob. statuto, d' prae hensa. De 4° signo, dico
quod in eo videt Deus Adamum peccantem, ob quod eius posteriores foedata manebant; quo vero, cum status
naturae lapsae intrinsece exigat, ut humana species propaget, et hoc fine alios decrevit possibiles homines,
qui nondum erant decreti, ut Nob. Faber in 3. d. 20. q. 2. n. 2: ubi sic inquit; loquendo de statu inno-
centiae: Soli nunc electi essent nati in statu innocentiae, quos elegit, non ex motivo reprobationis
illorum, sed ex exigentia status naturae lapsae. De 5° denique signo, dico, quod in illo Deus sua propter
nimiam charitatem humano generi voluit subvenire, et cernens, quod aptissimum sui in se ... reme-
dium erat, quod Dei filius, qui iam erat decretus, in carne veniret passibili, ut sua morte mundum
aeterno suo patri reconciliaret, decrevit eius mortem dependere ab eius acceptare; Dei autem filius
eam acceptavit, suamque eximia obtulit merita patri ... juste, secundum suae volun-
tatis placitum, quod ea acceptavit, ut efficacia pro electis, et ut sufficientia pro omnibus aliis, qui praedestinati non
erant; et videns horum finalem impoenitentiam, eos ad aeterna destinavit tormenta. Quod deducitur ex
his quinque signis, quod primus omnium ordinum, fuit ordo unionis hypostaticae. Secundus, ordo gloriae,
et gratiae. Tertius, ordo naturae, ut erat in statu innocentiae. quartus, ordo naturae lapsae per peccatum;
quintus, ordo naturae ut reparatae, et naturae ut punitae pro peccatis plurimis reprobatorum. Dubium 3°: an
solo ex ite peccato originali Christus venisset ex vi praesentis decreti? = Resp. affirmative. et Pr.:
quia Christus venit principaliter propter hoc peccatum, ut canit ecclesia in benedictione cerei paschalis:
O vere necessarium Adae peccatum, quod Christi morte deletum est. O felix culpa &c. Sed Adae peccatum
est originale: ergo. - Confirmatur: quia originale est peccatum originis, et radix caeterorum, et causa lapsus
totius humanae naturae: ergo propter eius remedium Christus venire. Dubium 4°: an solis excitibus actua-
libus peccatis venisset Christus vi praesentis decreti? = Resp. negative, et ad utile, quod in hoc dubio
est sermo de Christo ut Redemptore. nunc 2 Pr.: quia primario motivo desinte, cessat ...
ratio; sed originale peccatum est primarium, et principale motivum, cur Christus venit postea: ergo. = Confirmatur
quia S. Greg. Lib. 4. in Reg. cap. 1. inquit: Si Adam non peccaret, Redemptorem nostrum carnem
nostram suscipere non oporteret. ergo. = Confirmatur 2°: quia vi praesentis decreti venit Christus propter
humanae naturae peccatum, iuxta illud Isaiae. cap. 53: propter scelus populi mei percussi eum; sed
solum originale peccatum est peccatum naturae humanae: ergo hoc desinte, et actualibus existentibus non venire. Dubium
5°: an deperito omnium peccatorum tam originalium, quam actualium, sive personalium fuerit motivum
incarnandi in carne passibili? = Resp. affirmative, sed cum dicitur nemine, quod principium motivum
fuit originale; secundo vero minus principale. Pr.: quia Jon. 11. dicitur: Sanguis Christi domini
emundat nos ab omni peccato. et rursus: ipse est propitiatio pro peccatis nostris, et totius mundi: ergo.
Quod autem originale sit principium motivum, pr.: quia primarium venit Christus ad delendum peccatum
illud, quod est origo, et radix caeterorum, et hoc est maius aliis; sed hoc est originale peccatum: ergo.
Pr. minor: quia illud est maius peccatum, quod magis ad ... salutem habet; sed magis ad ...
habet salutem originale, quam possibile: quia istud solum dese in fuit personae; illud de totius
humanae naturae: ergo.

Art. 4. Contra supra posita signa ponuntur argumenta.

Arguitur 1°. Si foret series decretorum vera, sequeretur nullum esse signum, in
quo reprobis ... exclusio poneret decerni; ergo. Pr. ant.: quia non in signo antecedenti ad praevisio-
nem peccati; sed nec in signo secundo subsequenti ad peccati praevisionem: ergo. Pr. 1a pars
doctrina Nob. in 1. d. 41. § potest aliter dici. decretum ... ubi sic inquit

quod Petrus et Judas aequales in naturalibus et aequaliter obtenti a Deo in esse existentiae offe-
runtur objectum diligentiae, et ideo dilexit Petrum Beatitudine, et circa Judam actum habuit negativum,
nec potuit ordinando illum ad gloriam, nec ad poenam: quod ille in initio, a quo intelligitur electio
Petri ad gloriam, intelligitur reprobatio negativa Judae: a quo intelligitur decretum eius existentiae
pro to. neque reprobatio negativa supponit decretum existentiae illius, qui negative reprobatur; aliter
creare omnes possibiles reprobos negative duxerunt: quia reprobi illorum non dare aut posit.
vus Dei diligentiam, ordinantium illos ad gloriam; si electio praedestinati facta fuit ante praevisionem peccati
praevisionem: quod existentiae reproborum etiam fuerunt decretum ante peccati praevisionem. Suadetur 2° hoc.
Ratio: quia si reproborum existentia decreta fuisset post peccati originalis praevisionem, reprobi non pec-
cabilent in Adamo: quod. Probatur sequela: nam ut posteri Adami peccent in Adamo tanquam
in capite, necesse est ut posterorum voluntas sit transfusa in Adamo, ratione cuius dicantur,
quod in Adamo duxerunt moraliter ad peccatum. Sed ut sit talis transfusio voluntatis
posterorum in Adamo, posteri debent esse futuri: quod antecedenter ad originale peccatum omnes
illi, qui peccaverunt in Adamo, supponebantur futuri. Probatur minor: quia ductus moralis
ad meritum, vel demeritum requisitum, supponit futuritionem ex parte principii ducentis:
quod patet ratio.

Ad argumentum nego antecedens, ad cuius probationem nego majorem; et antecedens probationis distinguo:
intelligitur solum quod Petrus et Judas sunt eodem initio, nego; quod diverso initio, do. Si non illo
intelligitur, nempe, quod in initio in quo offertur Petrus in puris naturalibus, sine eo, quod
ex parte illius aliquid videatur motivum, Deus illum ordinavit ad gloriam; et in initio finge
fuit Judas oblatus objectum diligentiae, (sive hoc initium sit idem, sive diversum; a quo
solum praescindit) mere negative se habuit; quia nec illum ordinavit ad gloriam, neque
postea elegit ad poenam, quousque videatur aliquod motivum ex parte reprobi, sic impenitentiae
finalis.

Ad confirmationem nego antecedens, ad cuius probationem nego majorem: ut posteri Adami pec-
cent in Adamo, necesse est, ut posterorum voluntas sit transfusa in Adamo, et eorum
existentia actualiter decreta, nego. Ut sit transfusa, et posteri elegantur ab Adamo aeternae,
do. Itaque posteros in Adamo peccare duo importat: et Adamum peccare, et posteros, ex
illo tunc, et nunc descendere. Verae sunt, quandoque de eo futurum fuerit, non intelligatur ipsos in
Adamo peccare; tamen quando purificata ex eius existentia decreta, est verum, descendere
illos, qui in Adamo peccaverunt; nam verum est diversa illos, tunc et nunc ex Adamo des-
cendere, et quod Adamus peccavit, quod erat caput morale omnium illorum: et quod verum veri-
ficari, quamvis posterorum existentia sit decreta post praevisionem peccati Adami, optime veri-
ficari, quod in Adamo peccaverunt. Ita de pactum cum Adamo fuit non solum pro his quo-
rum existentia erat iam decreta absolute, verum et omnibus aliis sub ratione, quod ab illo
descenderent, sic quod Deus pactum fuit cum Adamo: Si legem, quam praecipimus tibi,
servaveris omnes, qui ex te orti fuerint, gratiam, et justitiam originalem accipient
at si illam violaveris, omnes qui ex te descendent, in filiis peccato. Verum
mihi liberum erit, hos vel illos posteros ex habere. ex quo non Deus
alligat, et transfundit posterorum voluntates in Adamo, etiam si posterorum existentia
non intelligatur absolute decreta; quia de omnibus veri fuerit, quod peccabunt in
Adamo, quotiens veri fuerit, et Adamum peccasse, et eos ex Adamo descendisse.

Ad rationem praedictam 2° ans: ductus moralis personalis, et qui praeruptad
meritum vel demeritum personale requirit, sive supponit futuritionem absolutam ex
parte principii ducentis, do: ductus moralis in aliis, in quo tanquam in
capite interpretative, nego antecedens. Itaque peccatum Adae esse ... posterorum,
non est, quod posterorum voluntas innatae se exercuerit, sive in esse posterorum innate sua
velle reperiat, sed quod Adamus innate sua exercuerit libertate circa illud, dum

ia Supponebat Statuta Capud Morte totius generis humani, quod Satis erat, ut prudentissi-
me conspiraret; quod Sibi posteri erant Fundamentum operi, quod Fundamentum erat ipsi, et
Capiti: quod pro exemplo nec enim prodit Servum velle rempublicam, quod Rex, aut Prin-
ceps tanquam Caput morte reipublicae fuit; sive decernit. Arguit 2º Sed Transgres-
sione non regeret futuros posteros, etiam haec possibiles peccavissent in Adamo; Sed hoc
falsum; quia creaturae possibiles non sunt entia, nullam actionem habere possunt; ergo = Resp. Neg.
Maiorem, et Minori, non do Cons. Verum non, quod Creaturae possibiles non peccasse in Adamo. Ratio hoc
est: quia non existunt dependenter ab Adamo, quod requirit. Creaturae autem sic non existendi, Ratio est,
alterum posterorum existentia dependet ab Adamo. quamvis non stante Adami peccato; quia fuit de-
creta, et subiecta suo Capiti, nempe, Adamo; et sic evidens est, quod in ipso peccavere.

+ Ideo

Quaestio 2.a An Creatura aliqua possit esse physica Causa, saltem instrumentalis Unionis hypostaticae?

Art. 1. Primus. Resolvit praesentem quaestionem aliquibus Suppositis.

Pro huius claritate quaestionis Suppono 1º quod non loqui de Causa effici-
enti; quia apud omnes certum est, hanc Causam esse tres Personas Divinas; nam licet
sit opus ad extra, et opera Trinitatis ad extra sunt indivisa: quia in illis est Unica,
et indivisibilis virtus, nempe, Divina omnipotentia. + Ubi de Causa instrumentali
quaestio est examinanda. + hinc est, quod sola SS.ma Trinitas est efficiens principalis Cau-
sa Unionis hypostaticae. Suppono 2º, quod ut ex Philosophia datur, instrumentalis Causa, quae est
proprie talis, est, quae causat non propria virtute, sed in virtute principalis Causae; quia
instrumentum quietum nullam intrinsecam habet virtutem, sed solum cum tempore in actuali motio-
ne a principali Causa, quod videlicet illa utitur ad effectum producendum. Et de hac instrume-
ntali Causa loquimur in praesenti: an, scilicet, Deus aliquo elevare servit, vel
elevare potuerit Creaturam, ut esset sibi causa instrumentalis huius Mysterii incar-
nationis?
Suppono 3º praesentem moveri difficultatem de prima effectione huius Mysterii;
nam certum est, quod Deus potuerit nova Unio, saltem partialis Verbi Divini ad partes
Sibi(?), quae per numerosas Corporis Christi aggenerabantur per tempus sed unica;
quia ex parte Verbi tota Subsistentia datur cuilibet Corporis parti erat Uni-
ta: a quo tamen prohiberi fieret ista Unio, an, scilicet, a Deo immediate, an per huma-
nitatem tanquam instrumentum physicum, vel alio modo? nil certo definiri potest. Asse-
ro(?)
quod Suppositis circa hanc difficultatem 1.a Sent. asserit posse Creaturam assumi ut physicum
instrumentum ad Unionem hypostaticam. Sic Suarez. disp. 10. Sect. 1. Becan. c. 2.
q. 5. n. 4. et Lorca disp. 18. n. 7. 2a Sent. oppositam tenet est quae Communis est inter
Theologos, et ex principiis, Sed. evidens. cuius quae Sent. est nostra 1a de-
Sub li

Creatura potuit esse Causa physica instrumentalis Unionis hypostaticae. Prob. 1º: quia si Cre-
atura aliqua elevari posset ut instrumentum Causa Unionis hypostaticae, Praecise B.
Virgo Maria; sed haec non potuit elevari; ergo. Prob. Min: quia Unio hypostatica

ē quid Creatum; cum sit opus solius Dei; iuxta illud Abac. cap. 3: Domine opus tuum in medio annorum vivifica illud; quem text. S. Aug. et alii SS. PP. explicant de opere incarnationis. Ad secundum subst. D. Thom. in 4 d. 1 q. 1. nulla creatura potest elevari ut instrumentum creationis: ergo. Pr 2do et hac ratione roborari ans. probatio: quia ex Psalm. 135. Deus ē, qui facit mirabilia magna solus; sed omnium mirabilium maximum ē unio hypostatica: ergo ē solius Dei: atque inde nullum creatum. — Confirmatur: quia B. Virgo non potuit concurrere ad missionem Personae D.: sed unio hypostatica, seu incarnatio ē missio divina, et actualis communicatio, seu datio D. Personae: ergo. Pr 3o ex: quia B. Virgini concedendus ē concursus ille, quo, ut sit vere Mater Dei, ē necessarius, nec concurrit ut Mater, et ē vere Mater; quia vere ut Mater concurrit; sed ad salvandam Christi maternitatem in B. Virgine non ē necessarius concursus instrumentalis ad unionem: ergo. Pr minor 1o: quia concursus Matrum in productione filii non ē instrumentalis, sed principalis; cum sit actibus; 2o quia Mater, quae ē Mater, quia virtute materiae ... sed solum quia materiam praestat, et eam ministrat; sed Deipara ministravit materiam, quae, deinde ... Deus compleuit propria subsistentia in eodem, in hac, in quo Persona creata resultasset: ergo B. M. Virg. etc.

Art. 2o Secundae adversae sent. fundamenta solvuntur.

Arg. 1o ex Hesichio hom. 2. de B. Virg. ubi eam appellat instrumentum incarnationis. et S. Amb. epist. 82. inquit: per hominem et mulierem caro eiecta ē de Paradiso: per virginem iuncta ē Deo: ergo et communiter SS. PP. virginem vocant instrumentalem causam unionis hypostaticae. — Rx omnes SS. PP. fuisse locutos de concursu dispositivo; quatenus scilicet B. Virg. suum purissimum sanguinem ministravit ad formandam humanitatem hypostatice uniendam Verbo; non de loquuntur de concursu effectivo, de quo est quaestio. unde quando SS. PP. Mariam purissimam instrumentum incarnationis vocant, nomen instrumentum in ea propria significatione non usurpant, qua a Phil. solet accipi; sed in latiori, quo instrumentum solet accipi, pro eo, quod ad productionem aliquem concurrit, quomodocumque id hoc sit. Arg. 2o: Creatura est in potentia obedientiali respectu Dei: ergo elevari potest ut instrumentum incarnationis. — Rx dist. ans.: est in potentia obedientiali in eo, quod eius non repugnat, et eam potest destruere, conc. in eo, quod eius repugnat, neg. itaque 3. creatura esse in potentia obedientiali respectu Dei; ē, esse sub illius potestate, ut eam annihilare possit et ut mediante illa facere possit, quidquid non repugnat; non de requirit, ut solum detur obedientialis potentia, quod mediante illa possit Deus omnes et singulos producere effectus, quos mediis aliis entibus producit. hoc petet, nisi si oppositum esset, itaque non ē, et in potentia obedientiali respectu Dei; sicut nec mediante obedientiae requiritur frigus ... idem ē de calore; medio quo neque fieri frigidum. Arg. 3o: verba consecrationis instrumentaliter attingunt transsubstantiationem; et sacramentum gratiam: ergo. Sed verba; quia transsubstantiatio ē quid creatum, et gratia pariter: ergo. — Rx dist. ant. neg. conseq. ad cuius probationem dist. ant. ... de nostra: disparitas ē ratio: quia verba consecrationis et sacramenta sunt instrumenta moralia; non physica; et hic de his sit quaestio; hinc ē etc. Arg. 4o: virtus activa intellectus elevatur ad producendam visionem beatam: ergo Virg. B. elevari poterit etc. — Rx 1o dist. ant. neg. suppositum dissentientis, scilicet B. Virg. habere virtutem inchoatam respectu huius mysterii, sicut habet intellectus respectu visionis beatae. — Rx 2o neg. conseq. absolute; quia visio beata ē actus, qui non petit creationem, sed productionem a potentia vitali; at vero incarnatio creationem petit; et creatura elevari non potest ad creationem; inde ē etc. — Rx 3o, quod hoc argumentum non probat; nec si probaret, sequeretur virginem B. vel quamlibet creaturam posse esse causam principalem incarnationis, sicut ē intellectus principalis causa visionis beatae.

Sed dr. 1°: Solutio dicer: Deus potest B.ᵃ Virgini dare efferre vere eius hoc modo sol-
dem in actu 2° seu actuali motione: q.d. Rx neg.do ans: quia sic posset assumi quodlibet ad pro-
ducendum quodlibet; pro designo quod musica posset assumi ut potius instrumentum ad producendum
Anglum, q.d. e ridiculum. Ad ultimum solutio 4.ᵗⁱ argumenti dicer: B. Virg. e causa principalis
humanitatis Christi pro nos: q. et causa instrumentalis unionis; quia ergo sequitur ad humanitatem. = Rx dis-
ando, neg. conseq: quia unio non sequitur ex influxu et natura humanitatis, sed ex influxu crea-
tivo Dei, qui creat unionem, ut humanitas uniat Verbo. Unde B. Virgo e causa principalis
humanitatis; cum ad eam ministraret sanguinem S.ᵐᵘᵐ, cum sanguis unitas; non e causa unionis;
cum haec sit a solo Deo. Arguitur 5°: Deus habuit peculiarem habuit actionem in unione hy-
postatica: q. non solum 2ᵃ trini; ac designans non quid creatam unio hypostatica. Rx ans:
quia assumere e ad se sumere; et ad se sumere e agere: q. cum assumere huma-
nitatem pro prius sit Verbi, designum e, ut habuerit peculiarem actionem; atque inde dici. = Rx
neg. do ans; ad cuius probationem nego consequentiam: assumere e agere quatenus assume signi-
ficat formaliter humanitatem, et unionem illius cum divinitate, 2° quatenus significat trahere ipsam
naturam et ad se reddere, ut reddat incommunicabilem, nec primo modo assumptio unit
soli trinitati; posteriori vero soli venit Filio; et priori modo e proprie actio assumptio;
2° q. e modo solum e terminatio: quia terminus non e principium ipse producendi; sed
dantis trahendi.

Quaestio 3.ᵃ an, fuerit Causa aliqua physice dispo-
sitiva Unionis hypostaticae?

Status Primus: ponitur resolutio quaestionis.

Circa praesentem quaestionem e 2ᵃ opposita sent.ᵃ 1ᵃ tenet fieri unionem hypostaticam
media aliqua supernaturali qualitate, sc. gratia. Sic D. Bonav.ᵃ Alens. et Alij. Quorum
inter se hi Auct. non uniant; quia D. Bonav.ᵃ asserit gratiam esse medium ex parte
entis, et docentia ad hypostaticam unionem. Alensis vero defendit esse medium om-
nino negativum sed quid quasi inter se opponent; Secunda sent.ᵃ oppositam asserit. e q.
nostri Subt. D. Scot. in 3. d. 2. q. 2. Iuxta eam q. sic nunc 1ᵃ dc. Secundum ordinariam

potentiam unio hypostatica facta fuit absque gratia, sive qualitate supernaturali physice dispo-
nente. Rx dc: quia Christo Domino fuit collata plenitudo gratiae, eo q. e Unigenitus
Patris: q. gratiae collatio supponebat humanitatem esse personatam a Verbo. = Confirmatur: quia
solitos spectat ad esse substantiae, seu ad complementum substantiae naturae: q. prius natura
debuit personari, quam reciperet gratiam, quam spectat ad esse accidentale. = Confirmatur 2°: quia
nos prius natura personamur, quam recipiamus gratiam: scilicet si exigit peccatum absit;
ut in Primo Parente et Virgine S.ᵐᵃ patet) q. et potius Dominus; atque inde dc.

Sit 2ᵃ dc: de potentia Dei absoluta non repugnat gratiam praecedere hypostaticam unionem,
ut causa dispositiva. Rx dc: quia Deus poterat animam creare cum gratia et alijs supernatura-
libus donis; illamque postea unire corpori, seu ei infundere et tandem humani-
tatem inde resultantem, assumere: q. Rx ans: quia in Resurrectione animae Beatorum
sunt unienda corporibus ornatae supernaturalibus habitibus: q. pariter fieri potuit dc.

Status Secundus: de alijs satisfit argumentis.

Arguit 1º: humanitas, aut alia natura ex se non est apta ad unionem, quia necesse est dispositione ali-
qua adornari; ac per consequens gratia est dicta. = Resp. 1º neg. conseq. ant.: quia ex se natura humana est apta
ad unionem hypostaticam, cum dicat naturalem inclinationem ad suppositum Verbi; ut ex Scoto diximus
in q. 1. 2º aliqui ut huius mag. in solutione instantiae 8ª arguunt. Unde evidenter probatur non esse gratiam dan-
dam a supernaturali dispositione, postulando unioni. = Resp. 2º defendendo oppositam sententiam, nempe, huma-
nitatem non dicere naturalem inclinationem ad suum suppositum, dist. ant.: natura ex se non est apta ad unionem
hoc est, non dicit naturalem inclinationem activam, conc. hoc est, non potest uniri Deo Verbo, nisi praecedat
aliqua dispositio, neg. itaque natura ex se dicit potentiam obedientialem respectu Dei, quod est satis, ut uniatur
sine eo quod gratia disponatur.

Sed dices: in ingressu substantiae prius materia disponitur ad
receptionem formae: ergo pari ratione. = Resp. ~~[struck through]~~ est ratio: quia dispositiones,
quas agens generans praemittit, ad introductionem formae, tendunt ad nudandam materiam a praeexi-
stenti forma, qua expulsa et materia manente nudata ab omni forma, sine alia dispositione
generans introducit formam suam; at Deus in unione hypostatica non exuit necessitas humanitatem expolia-
ri alia subsistentia, sed solum seu propria resultantia.

Arguit 2º: ordo divinae sapientiae exigit
ut quae maxime distant, non uniantur nisi medio dispositione aliqua: ergo. Probatur ant.: quia in
visione beata, qua Deus et intellectus uniuntur, requiritur ut intellectus creatus disponatur lumi-
ne gloriae, ut cum illo Deus intentionaliter iungatur; sed hoc est, quia Deus et intellectus maxime
distant: ergo. = Resp. dist. ant.: quae maxime distant, non possunt uniri nisi medio aliqua
dispositione, sic, ipsa unione, conc. vel omnino. hoc est, alia dispositione ante unionem, neg.
ad probationem nam supponitur maior; nempe, quod lumen gloriae ponatur ut dispositio, ut Deus
uniatur cum intellectu in ratione speciei intelligibilis; sed lumen gloriae solum ponitur, ut intel-
lectus dicatur principium sufficiens in ordine supernaturali ad eliciendam visionem supernatura-
lem, qualis est beatifica.

Quaestio 4.ª Utrum Christus Dominus sibi de facto meruerit, vel saltem mereri potuerit substantiam incarnationis? Hic primo aliquibus notatis, resolvitur quaestio.

Pro huius claritate quaedam sunt aliqua notanda et 1º est, quod non loqui de prioritate
temporis in assumptione humanitatis; nam pluribus in Concilijs damnatum est, quod humanitas
extiterit omnino tempore, quam uniretur ad Verbo. Sic in 6.ª Synodo. in act. 13. et
Leo primus in Epist. 11. definit: animam Christi Domini non prius tempore extitisse, quam fue-
rit unita carni et Verbo. Unde solum est quaestio de prioritate naturae; an, scilicet, Christus Do-
minus in illo priori naturae, in quo fuit anima unita corpori, prius quam uniretur Verbo,
meruerit unionem hypostaticam.

Notandum est 2º, quod procedere non solum ordinaria potentia, sed etiam se-
cundum Dei absoluta. = 3º est notandum, quod etiam procedit quaestio non solum de operibus hypostaticae
unionis antecedentibus, sed etiam de subsequentibus; scilicet, an per opera antecedentia, vel sub-
sequentia unionem hypostaticam meruit de facto vel potuerit mereri de possibili in-
carnationis substantiam.

Circa hanc quaestionem prima sententia tenet, quod Christus Dominus secundum ordinariam
potentiam non potuit mereri substantiam incarnationis; bene tamen de potentia Dei absoluta. Sic Pater
Delgadillo tract. de incarnatione cap. 6. disp. 2. dub. 4. et 3.ª 2.ª quae docet id non posse fieri
nec de ordinaria, nec de absoluta potentia. Ita tenent Scotus in 3. Durandus de incarnatione
q. 2. Boyvin de incarnatione q. 9. quid quod nos sentiamus, patet ex sequentibus conclusionibus.

Sit conclusio 1.ª
Dico: Christus Dominus per opera antecedentia unionem hypostaticam prioritate naturae non potuit eam

mereri de potentia ordinaria. Probatur ex D. Aug.o in Enchirid. Cap. 36. dicente: quid mi natura humana in homine Christo meruit, ut in unitatem personae unici filii dei singulariter esset assumpta? quae bona voluntas huius boni propositi studium, quae bona opera praecesserunt, quibus mereretur ille homo, ut una fieret persona cum Deo? et tract. 82. in Joann. absolute inquit: neque illam susceptionem hominis ulla merita praecesserunt, sed ab illa eius susceptione merita eius cuncta coeperunt. et denique lib. 2. contra peccatorum meritis: Cap. 7. ait: neque meruit ipse (loquitur de Christo) ita verbo dei conjungi, ut ipsa divinitate unus filius dei, et idem ipse unus filius hominis fieret, praecedentibus suae voluntatis meritis fecit: ergo ex mente Aug. Dr.

Probatur ratione 1.o: quia meritum est actus secundus libere productus a persona, cui conferendum est praemium; sed ante unionem hypostaticam Christus nullum potuit elicere actum liberum: ergo. Probatur minor: nam pro illo priori natura ad unionem nulla erat persona: ergo. = Confirmatur 1.o quia meritum est per operationem, sed ante unionem hypostaticam non fuit aliqua operatio: ergo. Probatur minor: quia persona complementum spectat ad completum subsistentiae naturae; operatio autem ad esse accidentale: sed bona natura exigit, ut prius compleatur esse substantiale quam accidentale, cum operatio sequatur ad esse: ergo si pro priori naturae ad hypostaticam unionem natura Christi non erat substantialiter completa, nec habuit operationem aliquam, ac proinde Dr. = Confirmatur 2.o: quia unio hypostatica est donum, et gratia dei, ut inquit Luc. Cap. 1: per viscera misericordiae dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto. ergo non ex justitia; sed si eam mereretur Christus, eam non esset donum, et gratia, sed ex justitia: ergo.

Probatur 2.o ratione Dr.: meritum fundatur in operatione, et effectu gratiae; sed natura nulla potuit habere gratiam, nec operationem ante unionem: ergo. Probatur minor quoad 1.am partem: quia gratia est accidens; sed antequam natura sit substantialiter completa, non potest recipere aliquod accidens: ergo. Probatur: ut sit pro subsistentia; cum sit complementum substantiae, non potest recipere aliquod accidens: ergo. Probatur: minor quoad 2.am partem: quia nulla est operatio in natura capaci substantiae sine tali subsistentia; ergo ante unionem ad verbum Deo natura nulla habere potuit operationem. Probatur antecedens: nam actiones sunt suppositorum, sive verum complete subsistentium: ergo. Probatur 3.o ratione Dr.: quia principium meriti non cadit sub merito; sed incarnatio, cum sit fons, et radix omnis gratiae, est principium omnium operum meritoriorum, dum respicit unionem, quam respicit Christi: ergo incarnatio non potest cadere sub merito. minor distat; et major probatur: nam alias ex opposito sequeretur, quod homo posset primam sibi mereri gratiam suis per opera dare primam gratiam praecedentem. et quod idem esset causa et effectus in eodem genere; nam incarnatio in genere causae efficientis est causa meriti; et meritum esset causa incarnationis, quod Christum Dr. Dominus, quod genus causae ad efficientem reducatur; ut in divinis dolores; attendendum est, quod Christum Dr.

Sit 2.a Dr.: Christus per opera subsequentia non potuit mereri incarnationem substantiam. Probatur: quia opus meritorium debet praecedere praemium, seu rem, cuius est meritorium; sed opera subsequentia incarnationem non praecedunt eam; aliasque nescirent subsequentia: ergo. major probatur: nam meritum se habet ad praemium, sicut medium ad finem. Minor distat: ergo Dr. = Confirmatur: quia incarnatio, seu unio hypostatica est principium omnium meriti Christi: ergo non potest cadere sub operibus meritoriis ab ipsa procedentibus; ac proinde Dr.

Sit 3.a Dr.: nec de potentia absoluta potuit Christus per opera antecedentia mereri substantiam incarnationis. Probatur: quia haec unica ratio: de potentia dei absoluta principium meriti non potest cadere sub merito; sed incarnatio, seu hypostatica unio est principium meriti: ergo. minor distat, et major probatur: quia si de potentia absoluta principium meriti posset cadere sub merito, tale meritum se ipsum posset mereri; hoc repugnat, nam idem nequit se ipsum praevenire: ergo Dr.

Art.us Secund.us adversariorum Solvunt.r Argum.ta

Arguit.r 1.o ex Psalm. 44. ubi Regius vates: dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem, propterea unxit te Deus &c. quem locum d. Greg. Naz. orat. 4. intelligit de unione hypostatica; sed ly propterea exprimit meritum; ergo = R. 1.o ex d. Alex. Epist. 140. quod in hoc textu unctio exultationis indicat exaltationem, Resurrectionem, quam Christus pro bono opere promeruit; et haec non est meren incarnationem secundum substantiam (insuper sic predictum quoque) sed solum secundum circumstantias: hinc est, quod non est text. pro nobis.

R. 2.o dedendo textum loqui de unione hypostatica, et dico omnino: ly propterea exprimit meritum ut causam finalem, non ut causam efficientem, neo. itaque ? fuit hunc sensum: ideo unxit te Deus divinitate, seu in hunc finem facta est unio, ut diligeres justitiam et odio haberes iniquitatem. sic exponunt. S. Aug.s Anselm. et B. Bed. ita ut particula propterea sit in sensu finali, non vero in sensu causali. dilexisti justitiam et odisti iniquitatem, quia in hunc finem unxit te Deus.

Arguit.r 2.o ex d. Basil. homil. de huma generatione Christi, ubi ait: digna fuit humanitas, divinitati conjungi: ergo supponit unio aliquod praecedens meritum. = R. d. Basil. loqui non de dignitate meriti, sed de congruentia, et necessitate.

Arguit.r 3.o ex Apocalyp. Joan. cap. 5: dignus est agnus, qui occisus est, accipere divinitatem, ergo = R. 1.o quod ly dignus non denotat dignitatem meriti, sed signi fuit debitum et exigentiam naturae: quia natura, quam Deus decreverat sibi substantialiter uniri, debebat eis (?) talis dignitas, quod debitum, seu exigentiam, ... = R. 2.o neg. cons.: quia ly accipere divinitatem non exprimit assumptionem humanitatis, sed denotat manifestationem ejusdem divinitatis, quae ac facto fuit manifestata, nam judaei dixerunt: vere filius Dei erat iste. hoc sed illo patet exemplo, quo utitur Mag. 2 Lorca disp. 20. n. 27, inquam, quod ille dicitur accipere gladium, aut vestem, non solum qui de novo accipit, verum qui de novo utitur gladio, aut veste, quam habebat. unde sequitur, quod hic textus solum significat, Christum merito suae passionis promeruisse sui nominis exaltationem, et divinitatis suae ostensionem.

Arguit.r 4.o natura humana Christi fuit per priori natura antequam uniretur divino verbo: ergo pro tali priori potuit mereri substantiam incarnationis. prob. cons.: quia pro illo priori erat natura singularis; atqui stante sent.a actiones sunt singularium: ergo. prob. min.: neque ex eo stante negant Christi merita esse simpliciter infinita, quia talia operantur sed supposito divino, sed solum humanitatis: ergo = R. dist. ant., neg. cons. ad cuius probationem dist. maj. aliquid min.: in stante sent.a actiones sunt singularium ut quo, transeat, ut quod, neg. et aliter: sunt singularium tantum de facto, quae de morali, neg. de facto tantum, subdistinguo: sunt de facto et connotative ly supposito, trans. sine tali connotatione, adhuc subdistinguo: in natura supposita, vel suppositabili, trans. in natura non suppositabili, neg. itaque ut natura in actione perfecta, debet esse substantialiter completa; et ly substantialiter completa natura sit subsistentia; inde est, quod ... hoc non est, quia suppositum influat, sed quia ipsum natura connotat, ut operetur; quia operatio sequitur ad esse, prius debet supponi esse, quam operatio; et ly complementum esse substantialis naturae sit subsistentia; hinc est &c.

Sed contra inobis: ut natura operetur, non requiritur simpliciter subsistentia: ergo si pro priori natura est natura singularis, bene poterit operari. prob. ant.: quia anima separata non est subsistens completa, et potest operari: ergo = R. distinguo ant.: ut natura completa operetur, non requirit subsistentiam, neg. ut natura incompleta operetur, non requirit, subdistinguo: ut natura incompleta operetur, non requirit subsistentiam, si talis natura existat sine subsistentia per aliquod tempus distinctum, trans. si existat pro uno instanti tantum solum, neg. ad probationem min. distinguo: sed anima separata potest operari, quia existit pro aliquo

dicto temporis, tunc si existeret solum sine subsistentia per instans naturae, nec quia in istius naturae non est sufficiens ad operandum, sed requirit instans temporis. Resp. 2º distinguo antecedens: ut natura operetur ut cumque, non requirit simpliciter subsistentiam, transeat. ut operetur meritorie non requirit subsistentiam, nego. et ad probationem distinguo minorem: sed anima separata potest operari meritorie, nego. alio modo, transeat. Itaque proprie loquendo loquimur de operibus meritorijs, quae operationes debent provenire a natura personata; cum meritum sit ab homine viatore (ut inquiunt Theologi) et anima separata non elicit opus meritorium nec de congruo, nec de condigno, ut inquit sub. Nost. Scot. in 4. dist. 21. q. 2. per haec verba: ponere meritum de congruo, vel de condigno in anima post mortem, non videtur doctrinae Theologicae conforme, quae ponit statum illum ab istis immunem. Sed contra solutionem sic dices:

instans naturae est sufficiens ad operandum: ergo. Probatur antecedens: quia in Scot. sententia Angeli in primo instanti naturae potuerunt peccare, sed peccatum est per operationem: ergo. = Resp. distinguo antecedens: instans naturae est sufficiens ad operandum in natura completa, transeat, in natura non completa, subdistinguo: si status separationis licet ei durantis, transeat, si non sit, nego. et majorem pro bono distinguo: si ... potuerunt Angeli peccare, quia eorum natura erat in termino completa, transeat, si non esset, nego. Et cum natura sit per prius ad unionem non sit in termino subsistentiae completa; inde est Ad. Arguit

5: in Scot. sententia Angeli meruerunt primam gratiam habitualem per opera, quae non praecesserunt illam velut durative; ergo et Christus mereri potuit unionem hypostaticam. = Resp. distinguo antecedens: meruerunt de congruo, transeat, de condigno, nego. et natura consequentia. Itaque Angeli solum de congruo meruerunt gratiam habitualem; siquidem per illa priora naturae ad gratiam habitualem, excitati fuerunt Angeli gratia actuali, varie cum elicuerunt aliquem supernaturalem actum; non vero meruerunt de condigno; cum gratia habitualis tunc non esset in Angelis. Christus autem nec de congruo, nec de condigno potuit sibi mereri incarnationem; quia cum non erat natura subsistentiae completa per illo naturae priori, sicut natura Angelica; non potuit aliquam habere operationem, per quam mereri posset. Arguit 6: Christus de facto meruit

gratiam SS. P.P. collatam; sed haec gratia fuit collata ante unionem hypostaticam: ergo. Sed parit ante unionem potuit Christus eam mereri. = Resp. distinguo majorem, distinguo minorem: sed haec gratia fuit collata ante unionem executive et intuitu illius, transeat, ante unionem pr... vero, et inde per ... ab illa, nego. Nam gratia collata SS. P.P. fuit intuitu meritorum futurorum Christi. Et ... quae est disparitas rationis inter gratiam SS. P.P. collatam ex meritis Christi praevisis, et unionem hypostaticam: quia gratia SS. P.P. collata non fuit principium meritorum Christi, sicut fuit unio hypostatica, sed fuit effectum meritorum illorum. et cum meriti principium cadere non possit sub merito; inde est Ad. Arguit 7º et est 7ª Sp.

Sr. natura non minus pendet in operando a ... vel ab aliqua per sensus locali, et loc... ... quam ab aliqua subsistentia; sed potuit hic Christus humanitas esse ... in tempore, sine aliqua determinata per sensu dimensionibus omnibus, cum principijs ad agendum requisitis, sine aliqua determinata per sensu et nec ... in loco: ergo pariter sine subsistentia. = Resp. permittendo majorem, minorem et consequentiam, et... sub haec ... nos: quia tota ratio, cur negamus posse de absoluta potentia mereri sibi incarnationem, non est, quia subsistentia simpliciter requiritur ad operandum; sed quia sequeretur principium meriti cadere sub merito; et cum hoc esse non possit; hinc est Ad.

Arguit 8°: non repugnat aliquem primo ordinari ut bonum et postea ut praemium; ergo idem evenire potest in unione hypostatica; quia Deus potuit ex sua libertate ordinare naturae humanae Christi ad unionem hypostaticam, et postea eius providendo bona opera futura ab ipsa unione procedentia, ea ordinare ad dandam unionem ut ad praemium. Probatur antecedens: quia in doctrina Thomistarum et Scotistarum communi sententia electio praedestinatorum ad gloriam est independens a praevisione meritorum, quibus tamen meritis praevisis ipsi iterum eliguntur ad gloriam, quasi ad coronam et praemium: ergo. Respondetur non dato antecedente, ad cuius probationem distinguo antecedens, nam ratio disparitatis est: quia prima: nam electio ad gloriam licet sit primo ordine intentionis, est tamen ultimo ordine executionis; et sic se habet ut effectus ad quem merita procedunt; at vero unio hypostatica sicut est primo ordine intentionis, ita est ordine executionis. Unde cum non potest habere rationem effectus respectu operum Christi, quae ab ipsa unione procedunt. = Secunda disparitatis ratio est: quia gloria non est principium meriti beatorum, sed est finis et terminus; et ideo si cadit sub merito, non sequitur principium meriti cadere sub merito; unio vero hypostatica fuit in Christo radix, et principium omnis meriti: et sic sub merito cadere non potest. Arguit 9°: Deus potuit conferre humanitati Christi, antequam uniretur Verbo, pro aliquo instanti temporis, et tunc illi conferre gratiam; sed stante gratia, et humanitate singulari in instanti temporis existente, potuit haec humanitas elicere opera: ergo potest mereri etc. = Respondetur concessa maiori, distinguo minorem: stante gratia, et natura singulari potest elicere opera non meritoria, concedo; opera meritoria, nego. Quia tunc gratia non esset principium meriti: cum hoc habeat ob unionem hypostaticam, quae est fons, et origo totius meriti. Sed contra instabis: tunc gratia potuit esse principium meriti: quia Deus suo absoluto posse ordinare potuit, ut gratia independenter ab unione hypostatica esset meriti principium: ergo. = Respondetur dato antecedente, nego consequentiam. Ratio est: nam negamus Deum posse de lege extraordinaria conferre gratiam vi merendi; cum hoc fateamur in nostra sententia asserente, quod potuit pura creatura Deo satisfacere pro peccato, ad quam satisfactionem gratia esset principium radicale meriti: cum in tali casu supponamus non dari unionem hypostaticam. Quod vero, quod negamus est, quod, ut merito stabilito est de facto, potuerit gratia esse radix, et origo meritorum; nam de facto gratia est ratio merendi, quia ei est collata Deus intuitu unionis hypostaticae, quae est fons, et origo omnium meritorum ex ordinatione Dei. Arguit 10: Christi merita ut futura, potuerunt praevideri a Deo prius prioritate rationis quam decretum Incarnationis: ergo illa merita potuit Christus mereri decretum illius. Probatur antecedens: quia intentio, qua Deus habuit se se Incarnandi, prior est decreto illius exequendi; sed in illa intentione Incarnationis merita praevideri potuerunt, ut futura: ergo. = Respondetur 1° non dato antecedente: ad cuius probationem nego maiorem: quia intentio, qua Deus habuit se se Incarnandi, cum sit efficax, non est prior decreto illius exequendi, quia sic includit voluntatem executivam. Respondetur 2°. nego antecedens, ad cuius probationem nego minorem: quia merita cum a voluntate Christi dependeant, praevideri non possunt nisi post praevisam voluntatem Christi, quae praevideri non potest, nisi post decretum exequendi Incarnationem, non in intentione, sed in executione Incarnationis: et ratio est: quia merita cum sint actus secundi, non spectant ad Deum in intentione, sed in executione. Arguit 11° et ultimo: Deus posset dare unionem hypostaticam humanae naturae in praemium operum, quae faceret unione ipsa mediante, per modum anticipati stipendii; ut evenire in casu, quo Rex dignatur dare arma et equum militi in praemium victoriae, quam mediantibus iis consequeretur; sed opera subsequentia arma, et equum essent meritoria eorundem: ergo pariter Christi merita essent meritoria unionis, per modum anticipati stipendii. = Respondetur retorquendo argumentum: ergo dat ut praemium, dat ex iustitia, et quod sit meritum receptum; sed Rex non dat militi arma et equum ex iustitia, nec ob praevisum receptum; sed miles pugnat ex iustitia: ergo Rex non potest dare nec per modum anticipati praemii, ob [illegible] ratio est nulla.

Rx 2° neg.° ant. quoad 2.ᵃᵐ partem; et rao ē: quia datio equi esset mera gra reddita ad victoriā obtinendam in certamine. tum etiā: quia miles tribueret equus si vinceret; radio autem n̄ potest habere rao̅ pr. mij archetypali respu donationis. cum gra n̄ possit cadere sub merito. tum deniq.: quia armo et equis donata fuerunt militi n̄ sub ddōe operum futurorum, d aliterq. d ipsi facti, postea essent sub militis dominio equus et arma; v̄ donata fuerunt, n̄ quia miles meruit, sed ut mereret; q. n̄ ex justia, sed ex mera gra acquirit &c.

Art.° Sext.° aliqua examinantur dubia.

Dubiū 1°: an Christus meruerit dhnuoy sue Incarnatis? = Rx negative. Px: quia decretū exequendi Incarnationē, includit dhnuonē eiusdē; cū sit opus dei, seu opus alterius: at xptus n̄ meruit, nec potuit mereri decretū exequendi Incarnationem; q.° = Cfrar: quia unio hypostatica ē p. pretio ex vi decreti exequendi; q. Incarnatio dam in primo sui esse, quam in dhnuone, nequit esse premiū.

Dubiū 2°: an Christus meruerit ex hac Virgine, seu matre dici, et nasci? = Rx negative. et Pxt. D. Aug. Lib. de predest. Sanctorum cap. 15 ubi de Incap.ᵉ xpti loquens ait: neque retributa ista generatio, sed tributa, ut alienus ab omni obligatione peccati de Spiritu, et Virgine nasceretur; atqui si fuisset premiū meritorum xpti propterea n̄ dixisset tributa, sed retributa: cum datio premij sit retributio. q.

Dubiū 3°: an Christus meruerit venire ad corpus in resurrectione? = Rx affirmative. et Px: quia Christus pro prius aliquo tempore prius elicuit opera meritoria; q. potuit pro illo dare merere venire.

Quaestio 5.ª an S.ma Virgo Maria, et SS. P. P.es meruerint, et quomodo, substantiam, et circumstantias Incarnationis?

Art.° Primus: sensum aperit quaestionis.

Px sensu q.ᵉ def.° nē an S.ma Virg. et SS. P. P.es meruerint de pot. abs. subiq. Incarnationis? quia licet deus decreuerit gratis offerre solum intuitu Incarnationis, potuit tamen hoc absolute n̄ velle: cum potuerit decernere dare gratias v.g. Abraham ex sua pura liberalite n̄ decernendo Incarnationem; et postea potuit dicere Deus: si mediante ma gratiam Abraham tale fecerit opus, v.g. suum immolet filium, intuitu talis boni operis, mei dniam dbum hypostatice uni ex decernenda filio suo; et sic postea Abraham immolando suum filium, et ds decernendo Incarnationem, hanc potuit ille mereri, n̄ q.ᵉ ē in hoc sed di f. sed subiq., q. grā offeras intuitu Incarnationis, inquirimus an meruerint eam, et quomodo SS. P. P.?

Pro quo advertendo q. in Incarnatione, et ē ipsa quoad substam, et sunt circumstantiae quaedam, hōk sunt in 3. ciplici; nam alie sunt antecedentes v.g. Baptismus eius, annuntiatio &c. aliae sunt concomitantes v.g. fieri in hoc tempore, hoc loco, ex Virg.ᵉ &c. aliae subsequentes v.g. adoratio Magorum, laudatio angelorum, et visio Pastorum. = Ulterius Ai circumstantiae aliae fuerunt gaudiosae, ut sunt omnes oppositae; aliae pse requisitae ad solvendam hanc ad Incarnationem v.g. mea, pro, unio, et persona. alij autem alij terminis illas explicant, dicendo, quod circumstantiae pse sunt intrinsecae; gaudiosae vero extrinsecae. Sit 1.ᵃ dc: S.ma Virgo Maria, et SS. P. P.es nec de condigno, nec de congruo meruerunt Incarnationem

Subiecto. Sic D. Subt. in 4. dist. 2 q. 1. § ad primum versicul. Ex hoc Deo in universi operis, vel non fuit aliquod opus merens gratiam, neque sola incarnatio filii dei, et hoc si ad illam nulla merita praeexsistunt. quod utrumque verum est in ordinatione divina de illa incarnatione: quia si tempore conceptionis praeexistunt aliqua merita Mariae, non tamen erant bona absolute respectu incarnationis, sed forte accelerationis, ut insinuavit excellenter incarnationis praeordinata: quod ex mente Scot. &c.

Probatur ratione: quia ad meritum, sive de congruo, sive de condigno &c., requiritur gratia; sed omnis gratia datur intuitu incarnationis, quae est origo omnis gratiae: ergo nullus justus potuit nec de congruo, nec &c. = Confirmatur: principium meriti non potest cadere sub merito; sed incarnatio quoad substantiam est meriti principium: ergo non potest cadere sub merito Virginis nec SS. Patrum.

Sit 2.da dico: B.ma Virgo Maria, et SS. P.P. meruerunt de congruo, non autem de condigno, incarnationem quoad circumstantias ex trinsecas. v.g. temporis, loci, accelerationis, et propagationis ex eorum stirpe. Probatur quoad B.mam Virginem ex p.bis Scoti sup.a positis, sed forte accelerationis. quoad S.S. P.P. probatur ex Psalm. 11. dicente: propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exurgam, dicit dominus: ergo suspiria, et orationes SS. P.P. meruerunt accelerationem, seu ut tali tempore veniret.

Art. Secundus Solvunt Contraria Argumenta

Arguitur 1.o opera B.mae Virginis et SS. P.P. habuerunt conditiones requisitas ad merendum incarnationem quoad substantiam: ergo. Probatur ans: nam talia opera fuere elicita ex supernaturali gratia. = Confirmatur 1.o: quia talia opera praecesserunt tempore illam: ergo = Confirmatur 2.o quia in tere-stri pactum nam Gen. 22. dictum fuit Abraham: in semine tuo benedicentur omnes gentes: quia obedisti voci meae: ergo. = Respondetur negando ans; ad cujus probationem dico: fuerunt elicita ex gratia collata intuitu meritorum Christi, vel aliter, neg. = Ad 1.m confirmationem dico: praecesserunt tempore incarnationis in executione, concedo, in intentione divina, nego. = Ad 2.m confirmationem dico: antecessit pactum ad meritum incarnationis quoad substantiam, nego; quoad circumstantias extrinsecas, concedo. non quoad substantiam, ut dictum est, quia illam meruit. Subiecto apprehendere meriti principium. Arguitur 2.o: si SS. P.P. meruissent incarnationis accelerationem, decretum incarnationis mutaret: sed hoc repugnat: ergo. = Respondetur negando majorem: quia non est sequitur, quod deus primo decreverit ponere incarnationem tali tempore et post decreverit an-ticipare tempus illud propter merita SS. P.P.; nam de vera tunc mutaret decretum; sed quod affirmamus est, quod deus videns hominum peccata ipsorum decrevit Redemptionem; in tali autem instanti non etiam decrevit tempus incarnationis; sed postea praevidens bona illorum opera SS. P.P.um, qui extiterant tempore, quo facta fuit incarnatio, decrevit pro tunc illam fieri pro tempore tali. Sed instabis: quia ab aeterno fuit decreta incarnatio pro determinato tempore: ergo = Respondetur distinguendo ans: ab aeterno fuit decreta per primum decretum, nego. per aliud supponens merita SS. P.P. praevisa, concedo solum in se primum decretum fuit decreta incarnatio quoad substantiam. Arguitur 3.o: pro illo signo pro quo fuit incarnatio decreta quoad substantiam fuit decreta omnibus suis circumstantiis; sed quoad substantiam fuit decreta ante praevisionem meritorum SS. P.P.: ergo. Major probatur: nam sequeretur, ex opposito, illud decretum non fuisse perfecte prudentis: ergo = Respondetur negando majorem, ad cujus probationem ans nego, quia ad prudentiam perfecte spectat, quod deus ab aeterno decreverit rem, et ejus circumstantias. quod autem hoc fiat unico, vel multis decretis, in uno, vel pluribus signis variis, non pertinet ad prudentiam rei dic. sed veluti exigentiis rerum; quae illum spectant, quod prius praeditae existant, quod non possint in tempore, loco &c., ita exigunt quod decretum de ipsis elicitum praecedat decretum de earum circumstantiis, essendi hoc, illo loco &c.

Quaestio 6. quomodo B.ma Virgo meruerit Maternitatem

Art.us Primus: Ponitur resolutio quaestionis.

Supponimus in hac quaest. cum Soto de justit. et jure. q. 1. art. 4. et cum Castello de Incarnat. disp. 9. q. 6. quod B.ma Virg. meruit esse Matrem Dei, ut docetur ex eccl: quia quem meruisti portare. et ex pluribus SS. P.P. authoritatibus; nam S. Ambr. lib. 2. de Virgo. ait: quid in singulis memorem, quae digna fuit ex qua filius dei nasceretur: et Damasc. lib. 4. cap. 15. illam appellat, Sanctam, admirabile ac summo Deo dignum templum. et S. Aug. Serm. 2. de Nativit. inquit: talis eligitur Virgo, quae dantem ipse haberet meritum, ut dei filium ipse susciperet. et Damian. Serm. 2. de assump. ait: singularis eius sanctitas et gratia hoc promeruit, quod susceptione dei singulariter judicata est digna. et passim SS. P.P. sic loquuntur. Unde quod nunc examinandum est, an tale meritum fuerit de condigno, an vero solum de congruo? Circa quam quaestionem differunt

Prima sent. tenet Virginem B.mam solum de congruo meruisse Maternitatem. Sic omnes thomistae et ex illis Claudius praeden. tract. 1. disp. 1.a art. 2. sect. 3. q. 2. Felix de Incarnat. Cap. 9. difficult. 6. Boyst. q. 9. et Barthom. diss. de Incarnat. a. 4. Secunda vero sent. [illegible] oppositum defendit B.mam Mariam de condigno meruisse Maternitatem; adamantque, [illegible] asserunt hoc posse fieri solum attento posse dei absoluto. Sic P.r Jo. Delgadillo de Incarnat. cap. 6. difficult. 2. dub. 21. et P. Fran. a Rechon de Incarnat. disp. 1. cap. 8. sect. 8. defendunt, quod de facto meruit Virgo de condigno esse Matrem Dei. Sit de hac re, cum Segnito de Vtraque merito explanatissimus, quare [illegible]

Sit modo [illegible]: B.ma Virgo Maria meruit de condigno Maximam dignitatem Matris dei. Ita docet Frass. potest ex subt. D. in 3. d. 3. q. 1. n. 10. Et quod dicitur dicat: Si authoritate ecclesiae aut Script. non repugnat, videtur probabile, quod excellentius est attribuendum Mariae; sed Mariae attribuere meruisse de condigno Maternitatem est excellentius, et non repugnat authoritati ecclesiae, aut Script.: ergo attribuendum est Virgini meritum de condigno respectu Maternitatis. Probatur ex D. Bernardin. Senens. Serm. 61. art. 1. Cap. 3. dicente: B.ma Virgo quae pro statu consensus illius plus meruit quam omnes homines, et angeli pro meritis operibus suis; sed hi omnes et angeli per sua opera meruerunt de condigno: ergo et B.ma Virgo Maria; modo sic: tunc Maria meruit Maternitatem: ergo de condigno illam meruit. = Probatur ex D. Ambr. Epist. 28: dicente: quid loquar quanta sit virginitatis gloria, quae meruit a Christo eligi, ut esset etiam corporale dei templum: ergo.

Probatur 2.o ratione deducta: quia si aliqua defuisset condigno de facto ad meritum de condigno, maxime [illegible] et [illegible] acceptatio dei; sed haec non defuit, sed ea fuit: ergo. Probatur min: nam deus efficaciter elegit B.mam Virginem ad Maternitatem, quae ne fuit [illegible] talis electio efficax, ex vi illius manebat deus obligatus ad acceptanda media necessaria ad executionem talis muneris; sed unus ex mediis, quibus fuit executa talis Maternitas, fuit obsequium voluntarie meritorium Virginis, quod talis obsequium meritorium habet acceptationem ex vi efficacis electionis. Probatur min subsumpta: quia ut docent SS. P.P. si B.ma Virgo non praeberet

illu[d] d[i]censi: ecce ancilla d[omi]ni &c, d[i]cebat n[on] fuisset hoc, (n[on] absolute, d[e] ex hac n[on] d[icitu]r) q[uo]d respexit d[omi]n[u]s ad d[i]censi[onem] virg[inis], tanquam ad meritu[m] maternitatis, et illu[d] acceptavit ad dignitatem matris; v[n]de canit eccl[esi]a: quia respexit d[omi]n[u]s humilitatem ancillae suae, &c, hoc e[st], quia acceptavit meritu[m] subjectionis meae, ex hoc p[ro]merida sum dignitatem matris &c.

D[ici]t: quia S[anctissi]ma Virgo Maria, q[uan]do d[e]scenda e[st] munus altissimu[m] maternitatis, erat gratia plena, et ita ad d[eu]m p[er]veneret intimum indensionis suae gr[ati]ae, ita q[uo]d amplius intendi non poteret, v[t] d[ici]t dixit Paraninyphus: ave gr[ati]a plena; sed p[er] d[i]censi[onem] ad Paraninyphi anuntiatio[nem] meruit S[anctissi]ma Virgo aliq[uo]d p[re]miu[m] de d[i]gno in hac vita subordinatu[m] p[re]mio vitae aeternae: q[uo]d cu[m] n[on] fuerit augmentu[m] gr[ati]ae habitualis, sequit[ur], q[uo]d fuit p[re]miu[m] maternitatis; ergo inde hanc meruit de digno S[anctissi]ma Virgo Maria.

Art. 2.o Secund[um] Fundam[entu]m Solvunt[ur] Contraria.

Arguit 1o: Auctoritates p[a]t[r]um n[on] exprimunt meritu[m] de digno: q[uo]d n[on] p[ro]bant q[uo]d S[anctissi]ma Virgo meruit d[i]gne maternitatem. — R[espondeo] 1o retorq[uen]do argum[entu]m: auctoritates n[on] exprimunt meritu[m] de congruo: q[uo]d = R[espondeo] 2o q[uo]d auctoritates id exprimunt salte[m] implicite: quia ex intelligentia earu[m] hoc modo, nullus sequit[ur] inconveniens. Arg[uit] 2o: ex Scot. in 1. d. 40. § ad quaest. et dist. 41. § potest aliter: ordinate volens p[ri]us vult fine[m], quam ea, quae sunt ad fine[m]: sed maternitas e[st] finis meritoru[m] virg[inis]: q[uo]d p[ri]us fuit volita, quam merita: q[uo]d illa intelligi n[on] potuit esse p[ro]p[te]r illius merita. Et m[ino]r: quia ideo dantur gr[ati]a fuit collata virgini, vt mereret esse mater dei: q[uo]d = R[espondeo] neg[an]do m[ino]rem, ad cu[m] p[ro]batione[m] n[on] aliquis: quia p[ri]us fuit e[ss]e d[ic]ta, n[on] ideo e[st] electa in matrem, quia p[re]visa e[st] cu[m] dantes meritis, v[n]de sicut in [Christ]o, (teste Subt. d. in 3. d. 7. q. 3. § ad hic sunt. vers. dubius) p[ri]us voluit d[eu]s summam gloriam, et gr[ati]am, quam vnio[nem] hypostatica[m]: ita in virg[ine] Maria p[ri]us voluit gloriam, gr[ati]am, et merita, quam q[uo]d esset mater filij dei. Q[uo]d de q[u]o SS. P.P. asserunt, dantur gr[ati]am, dantaq[ue] merita fuisse virgini S[anctissi]mae collata, vt digna esset mater dei; n[on] loqunt[ur] de ordine decretoru[m] dei, seu de meritis in aeternitate p[re]visis, sub absoluta futuritione; sed de gr[ati]a et meritis realiter in tempore exhibitis. q[uo]d in statu nul-la quidem p[re]cesserunt merita virg[inis] antequam assumeret, seu in executione temporali eligeret in dei matrem. et praecipue p[re]cedit humilima designatio illa virg[inis] in dolentem dei. de cu[m] excellentissimo valore eng[it] d. Bernardin. Senens. q[uo]d fuit maior, quam valor operu[m] angelorum et hominum. ex q[u]o SS. P.P. attendentes hac merita in tempore exhibita a virg[ine], inquiunt, q[uo]d S[anctissi]mae virgini fuit data dantaq[ue] gr[ati]a, vt esset dei mater. Caeteru[m] cu[m] hoc stat, q[uo]d in d[ict]a p[re]visione, seu aeternitate data fuisset dantaq[ue] gr[ati]a virgini, antequam decernet d[eu]s q[uo]d esset dei mater. Sed d[ic]ta in sub[stan]t[i]a.

[illegible] Christus p[er] accidens pendeat ab hac n[on] M[ater] p[ro] se dante, vt p[ro] te creaco, exigit aliqua[m] causa[m] d[e]q[ue], quae sit ante [Christu]m, eius humanitatem et meritu[m] cuius; sed ista causa fuit de facto B[eatissi]ma Virgo Maria: q[uo]d de facto eius causalitas, et ratio causae, ide[m], maternitas p[re]cedit (n[on] solum in re exhibita existens in tempore, sed etiam secundum decretum futuritionis in mente d[iv]ina) [Christu]m, eius humanitatem, ipsius merita, et d[e]signat S[anctissi]ma Virgo n[on] potuit mereri talem maternitatem, quia ita principiu[m] meriti caderet sub merito: cu[m] omnia merita virg[inis] orta habuerunt ex meritis [Christ]i.

Arguit 1o: quia si S[anctissi]ma Virgo meruit maternitatem, illa[m] meruit ex [Christ]i meritis: q[uo]d [Christu]s meruit talem habere matrem: q[uo]d meruit id, a quo pendet in sui existentia, et sit principiu[m] meritoru[m]: q[uo]d vel S[anctissi]ma Virg. n[on] meruit de digno maternitatem; vel principiu[m] meriti cadit sub merito, q[uo]d repugnat. = Arguit 2o quia virg[inis] merita supponunt [Christu]m omnibus cu[m] suis causis, vt meriti principiu[m]: q[uo]d si meruit esse matrem, meruit esse causa[m] principij meritoru[m]: n[on] merendo maternitatem, meruit, q[uo]d [Christu]s ex ea gigneret q[uo]ad sub[stanti]am, et existentiam, q[uo]d e[st] principiu[m] meritorum virg[inis].

Rend. variis variij D.D. huic argum.to, sed eorum solutionib. omissis, sic nos respondemus. 1.o neg. do maior. quia ipse non existit causa 2a Xpti. q. ut clare percipiatur e ad uertendum q. Xpti humanitas, s. alia qualibet creatura duplicem dicit respectum. 1s e transitus, et in se spectabilis ab effectu; nempe, ob humanitate, q. e relatio dependentia a Deo; 2s e predicamentalis ad causam 2am et separabilis ab effectu, illiq. accidentis, q. respectu e dependentia ad causam 2am, sine quo respectu, et dependentia potuit Deus ponere Xpum, et humanitatem eius, ut fit in Adamo. Vide sequentes, Deus prævidens sua decisionis Xptum absolute futurum, cum omnibus suis meritis a primo sue conceptionis instanti, ad ultimum vitæ suæ, absque provisione respectu ad Mariam dependentiæ, sed solum cum respectu transitu ad Deum. Et in hoc q.a signo Xptus meruit Mariæ gratiam, ut ipsa mereretur quod Xptum prævisum absolute futurum, erexit a Maria. ex quo evidenter fit, q. dat locum, ut prime vice meruerit maternitatem, absque eo, q. meritum principij cadat sub merito: nam evidenter a Maria erat Xptus præsuppositus, ut principium meritorum ex vi solius dependentiæ essentialis, et respectu transitus ad Deum. Vide ponimus duplex decretum, unum, seu primum, quod ad absolutam futuritionem Xpti ipso solo actu orto a Deo, ut a causa primo; et secundum, quod ad absolutam eiusdem actionis, qua oritur a Maria, tanquam a causa secunda. Rx 2o dis-

go do eandem maior: Xptum petat ipse aliquam causam 2am, quæ sit ante ipsum Xptum secundum absolutum in causa, trado; secundum relativum, nego, et dist. mi. sed esse causa e prima vice secundum relativum, trado; secundum absolutum, nego. quia sic variat suppositio: nam arguit a prioritate, et posterioritate causæ et effectus, sumpta ex suis secundum esse absolutum eorum inter quæ e solum prioritas et posterioritas; ad prioritatem, et posterioritatem inter causam et effectum sumptam simul, hoc e secundum esse relativum eorum, inter quæ nulla e prioritas, et posterioritas: quia relativa sunt simul natura, semper, et definitione. Sic illo in volunt falsum supponit. Q. de causa ad absolutum in causa sequitur absolutum in effectu, et ponderat consequentia relatio, Xptum e prævisus absolute futurus cum omnibus suis meritis secundum absolutum eius ex absoluta futuritione; et absoluto exitu Mariæ etiam merita secundum absolutum eius. Et sic non exit primo absolute futurus Xptus quo aliquo instanti a secundum eius absolutum. Et sic non erexit absolute futurus a Maria etiam: quia sunt in tempore Dei et gratia Deo, in quo non erexit absolute futurus a Maria etiam: quia sunt in tempore Dei et gratia secundum concurrerunt ad exitum Xpti, sic in prævisione de Adamo, cum absolutum in causa sequatur absolutum in effectu, et ponderat consequentia relatio causæ et effectus, videlicet, fallit ergo, hinc e, q. dat locum, ut Xptus mereatur Mariæ gratiam, ut Maria ponderat meretur maternitatem. Hæc e 2a solutio; sed meo videri 1a e melior. Ad 1am disputationem, Rx 1o

sto anteced., neg. do cons. quia sunt non in textu: qui Mariæ e principium meritorum ipsius ex dt ordinaria: q. Xptus meruit tale ordinaria etc.; sic patet. — Rx 2o dist. anteced. et 1a cons. dist. do 2am dispositionem: q. Xptus meruit id, a quo pendet in sui existentia, et e sit principium merita, ex suppositione, secundum absolute, nego. ita quod Xptus, ex suppositione futuritionis pendet a Virg.e meriti, ex suppositione, secundum absolute, nego. itaque Xptus, ex suppositione futuritionis pendet a Virgine, non vero absolute. Liberum cum eo, sit principium meriti, ut pote absolute futurus, non sequitur, non vero absolute. Liberum cum eo sit principium meriti, quia nascitur ex Virg.e sed solum ex suppositione, sed cum hæc suppositio q. sit principium meriti, quia nascitur ex Virg.e sed solum ex suppositione, sed cum hæc suppositio dicat eius meriti principium; hinc e etc. — Ad 2am disputationem dist. anteced., dist. q. disputationem q. si meruit esse matrem Dei, meruit esse causam principij meritorum ex suppositione, trado; absolute, nego. pro quo q. idem argumentum, cum disputatione, fieri potest de patre et sponte meritis de congruo. Solvantur ergo adversarij. Sed 3a 1a solutionis, quæ: illa actio, quæ transit ad Xptum, aut exigit Deo tanquam a causa 1a, e creatio, vel generatio? si e generatio: ergo non potuit prævideri Xptum dm absolute futurum absque causa 2a. Si e creatio: ergo non potuit oriri a Maria: quia nulla creatura creare potest: ergo. — Rx, q. illa actio nec e generatio nec e creatio in illo signo; quia tunc non e decretum modi illius actionis: sed e qui duo, et cum ipso posto ni segreto eius decernitur modus, orto hoc a Virg.e et tunc e generatio.

Argu^r 3°: n̄ potuit B.ma Virg. mereri de condigno Maternitatem, quia mereret Incarnationem quoad substantiam; at ipsa non hanc n̄ meruit: E. Maior pr: quia si Virg. meruit esse Dei Matrem simul meruit, ut ex illa fieret Deus homo: at hoc ē mereri Incarnationem: E.

= Rx 1° Retorq. argum: quia idem fieri potest argu. de merito de congruo: E.

= Rx 2° dist. Maior: quia mereret Incarnationem merito absoluto, et simpl.^r n. merito ex suppositione, etiam, cum sit meritum ē duplex: unum absolutum et ex suppositione aliud. quod hoc declarat exemplo: si Rex v.g. in aliquam decreverit civitatem pergere; et postea civis aliquis suo opere meritum obtineat, ut potius in suam, quam alteram domum sedeat; hic sicuti crede n̄ censet mereri adventum Regis simpl.^r et absolute; mereri tamen pro sua bona opera, ut Rex in suam recipiat domum, sub tali receptio supponat adventum Regis in civitatem. sic pariter in nostro casu. Sed dices d^o nemo mereri potest de faciendo, nisi mereret positionem damni, et sic: et B.ma Virg. mereri n̄ potuit ipsam Maternitatem, nisi ipsam mereret ipsam; at n̄ potuit mereri ipsam, quia ita mereret et Incarnationem quoad substantiam: E. = Rx 1° Retorq. argum. de merito de congruo. = Rx 2° dist. ant: nemo mereri potest de facto simpl.^r, nisi mereret positionem damni, et sic d^o n̄ potest mereri desuper, neo. tali, B.ma Virg. n̄ meruit Maternitatem simpl.^r at solum desuper. hoc ē, B.ma Virg. n̄ meruit, quod adveniret ipsum Virginis Mater, quia sic meruisset Incarnationem quoad substantiam. at meruit Maternitatem desuper, id ē, postquam ex lege decrevit seu Incarnationem filii et statuit ipsum assumptam carnem ex aliqua Matre; tunc B.ma Virg. meruit, quod eligeret in Matrem, et sic n̄ meruit nisi fieri Incarnationem, at dentem ut Ds uteretur ea, ad suum perficiendum decretum de Verbo Incarnando.

Argu^r 4°: ad meritum de condigno requirit pactum et acceptationem; at hic n̄ dabatur: E. B.ma Virg. n̄ meruit condigne Maternitatem. = Rx neg. d^o Minor: quia ut diximus in probatione 2^a dict.^s adfuit pactum. Deus a eo modo divinalē pactum, ut Gen. 26. n. 4. fuit facta promissio adventus Christi: Benedicentur in te omnes gentes, seu in semine tuo: quod ē satis, ut omnes feminae exercitarent bene operari ad merendum bonis operibus, ut ex earum stirpe nasceretur. et sic se disposuit B.ma Virg. etc.

Argu^r 5° et ultimo: duo praemia condigna inter se diversa, n̄ possunt correspondere eidem merito; at gloria aeterna quae correspondet operibus meritoriis, est praemium ipsius condignum, et ē diversa ab Incarnatione B.ma Virg; quia pro opere meritoria de condigno mereret gloriam aeternam, n̄ poterat condigne aliud exigere praemium; unde n̄ potuit condigne mereri esse Matrem Dei. = Confir: quia gratia ē semen gloriae: E. n̄ est radix operis meritorii ad Unionem hypostaticam, ad quam pertinet Maternitas etc.

Rx 1° dist. Maior: duo praemia inter se diversa et n̄ subordinata, n̄ possunt correspondere eidem merito, omitto: duo praemia subordinata neo. Et sic praemium Maternitatis est subordinatum praemio vitae aeternae; hinc et d. = Rx 2° dist. eandem maior: duo praemia inter se diversa n̄ possunt correspondere eidem merito, primario seu simpl.^r, d^o duo praemia, quorum unum sit principalius et alterum minus principale, neo. quod potest esse in ipsis operibus meritoriis; nam de condigno merentur gloriam, et augmentum gratiae; sed hoc augmentum sit minus principale motivum. sic in merito Virg. praemium principale est gloria, et minus principale est Maternitas. = ad confirmationem dist. ant. ē semen gloriae ex natura Dei, neo. ex ordinatione d. ideo dicitur condigne. quod non est radix Maternitatis primario, d^o secundario, neo. quod ut, emphasi d. Hier. tom. 1. Epist. 22. de custod. Virginitatis, fere in fine: Maria sola est eiusdem puritatis, ut Mater Dei esse mereretur. Ubi de dignitate, quod gratia quae fuit Virg. B.ma Mariae, fuit n̄ solum ad gloriam promerendam, etiam ad Maternitatem assequendam: ut inde d. ad hic de disp. 4. huius primae partis de Incarnatione.

Pars Secunda [illegible] Tractatus 8.

Actenus de possibilitate, decentia, necessitate, et exhibitione incarnationis tractavi; nunc vero in hac 2.a parte de Unione, de Persona assumente, de ipsa natura assumpta, et Unione ex resultante, agendum erit.

Disputatio prima de Unione hypostatica secundum se.

Quaestio 1.a an detur Unio realis distincta ab extremis, et quid sit?

Articulus Primus ad quaestionem Resp.

Unio quae in praesenti supplicitur[illegible] modo: non alia est Unio, quae in praesenti est actio incarnativa a toto Trinitate procedens. et haec vocatur a D. Subt. Unitio. altera vero est, quae est entitas quaedam, per quam humana natura Unitur Verbo, et quae extra relatio denominans formaliter unitam. Praesens ergo difficultas est: an actio illa, qua Deus humanitati unitur, sit productiva alicuius entitatis, distinctae a Verbo, quae ab humanitate distincta, qua actu et formaliter terminante, dante que nexu, humanitas cum Verbo uniatur. et simul an sit talis Unio quid absolutum, vel relativum, accidens, vel substantia? Pro quo suppono, quod in assumptione humanitatis a D. Verbo 4.or reperiuntur. primum Unitio, quae est actio totius Trinitatis secundum extra, manatus a D. Verbo 4or reperiunt. primum Unitio, quae Uniunt extra. Secundum est terminus, nempe, Deus et homo. tertium Unio formalis, quae Uniunt extra. quartum denominatio resultans ex tali Unione, scilicet, Christus. hic modo non agimus de 3.o, nec 4.o de quibus; de 1.o et 2.o etiam quaerimus: an Unio haec sit mutua relatio? Certa hanc pondeo;

Alexand. 3. p. q. 7. art. 2. ait, quod hanc Unionem esse qualitatem absolutam. Suarez d. 8. sect. inst. quod est modus substantialis etiam pradicamentalis Secundum quid, et transcendentaliter relationis. alii denentur talem Unionem esse accidens relativum secundum esse. alii, ut Cardillus quod est accidens de praedicamento habitus. et certa pro duobus plurimi denent, quod non est quid distinctum productum; sed dicunt, quod post hominem et ipsa immediate fuit unita humanae naturae. sic Merselius q. 3. dub. 7. et Alii thomistae, quos citat P. Gonet, et sequitur. sed omnes notamus dicendi modos, et sequenter erit

Sit 1.a Concl.:

per actionem incarnativam fuit de novo producta quaedam entitas realis, realiter ab extremis distincta. Sic Venerabilis Subtilis D. in 3. d. 1. q. 1. n. ad 1um dicto. Et probatur: quod non est de se tale, debet fieri et denominari per aliud a se, seu in ipso receptum tale; sed denominatio a forma per Unionem denominante. Sed humanitas est de facto, et denominatur actu Unita D. Verbo: ergo per aliquam de novo in ipsa humanitate receptam, et ad Verbi Personam transitum. Probatur Minor: quia humanitas non se habet respectu Spiritus Sancti (cui est praesens) sicut se habet respectu Personae filii; sed non est alia ratio, nisi, quia est Unita Personae filii, non vero Personae Spiritus Sancti: ergo

Sit 2.a Concl.

entis, nempe; Unio hypostatica est relatio extrinsecus adveniens in praesenti natura humana et Verbo Divino. Sic D. Subt. in 3. d. 1. q. 1. n. 3. Verbo dico, ergo [illegible] non dicit per se aliquod absolutum: quia quodcumque absolutum intelecto in altero extremo non intelligitur perfecta ratio Unionis; quia Unio non intelligitur ad se, sive concomitter absolutum in uno extremo, sive in duobus: cum non sit ratio, saltem dicit Unio relationem. Dico et probatur quod sit Unio relatio: quia haec est cuius totum esse est ad aliud, non ad se. Sed sic est Unio hypostatica. cum Unio non intelligatur ad se: ergo Unio hypostatica est relatio.

Pb. minor q. sit relao extrinsica ad uniens: quia ista e, quæ posita extrins. non resultat, sed requirit actio agentis ad eam: sed sic se habet unio hypostatica: nam Deus poterat creare naturam humanam, et Deus, Ille, naturam humanam et Verbum Deus non uniret, sine actione incarnativa a tota Trinitate: ergo hæc unio e relao extrinsecus adveniens.

Sit 3. dc: Unio hypostatica formalis, et per quod accepta est relao non mutua et disquiparantiæ. Sic D. Thom. 3. p. q. 2. art. 7. ubi inquit: Talis dicitur unio relatio, non autem Deus, quia sit eiusdem rationis in utroque extremo, qualis est similitudo: quia non est relatio eiusdem rationis in natura assumpta, et persona assumente; persona autem Dem assumens nulla habet relationem realem ad naturam creatam. Et dicit. 3o. art. 7. est q. ista unio relatio disquiparentiæ realis ex uno extremo, cui in altero nulla relatio correspondet, vel saltem nulla realis.

Pbr q. ratione: quia e non mutua, quæ e relis in uno extremo, et rationis in altero: sed unio hypostatica e realis in natura humana et rationis in Verbo: ergo. Pr. minor q. ad 1am partem; et 2am: quia Verbum et humanitas ret. unione, ergo pr relationes, quæ sit realis. sed non e realis in Verbo: quia ob suam immutabilitatem non potest recipere novam entitatem realem: ergo solum e realis ex parte naturæ assumptæ. = Pbr q. sit disquiparantiæ; nam relao disquiparantiæ e illa, quæ non e eiusdem rationis, et denominationis in extremis: sed ista e relao unionis hypostaticæ: Pr. minor: nam in natura humana vocatur relao dependentiæ et personati, et in Verbo dicitur relao independentis, et personantis; sed hæ relationes sunt diversæ rationis: ergo.

Sit 4. dc: Unio hypostatica e intrinsece accidens, et non subsa. Pr. dc: quia ut dictum e, unio hypostatica e relao: sed hæc e in creatis intrinsece accidens: ergo. = Dixi: quia ideo non esse accidens, sed subs.a, et minus substantia, quia ex opposito sequeretur, q. hypostatica unio non esset substantia, ut dixerunt denent SS. P.P. et Concilia; sed hoc non sequitur, ut in solutione argumentorum patebit: ergo e intrinsece accidens.

Ad 2o Secundo argumentis in oppositum fit satis.

Arg. 1. 2a pa prc: per illud unitur actu et formaliter D. Verbum humanæ naturæ, per q. in ea exercet rationem dui et complementi ultimi: sed hoc præstat per suam personalitatem, absque aliquo medio intermedio: ergo per actionem incarnativam non producitur Xi. Pr. minor: nam nil creatum potest esse actuale exercitium, sive actus secundus virtutis dicativæ personalitatis Dei ad extra: ergo per solam personalitatem Dei D. Verbum formaliter humanam naturam. Pr. ans: quia non minus e infinitum D. Verbum, et purus actus in tanto natura, quam ipse Deus in ratione principii productivi: sed ex eo q. Deus e infinitus et purus actus in ratione principii productivi, exercitium producendi res ad extra non potest esse aliquid distinctum ab eius infinita virtute productiva: ergo.

Pr. disso maiorem: per illud unitur actu, et formaliter D. Verbum humanæ naturæ, per q. exercet rationem dui, et ultimi complementi, ut quo, to. ut quod, neo. et alias minor. Sed hoc præstat per suam personalitatem nempe, esse rationem prædictam ut quod, idem e, e id quod unitur humanitati, to. ut quo, hoc e, id quo formaliter unitur humanitati, neo minor. quia unio non e quid unitum, sed e quid uniens, unitum; et sic non e ratio unita, sed ratio uniens. nec media ut quod, sicut ora conjungit manum, et collum, sed tantum ut quo, sicut actio inter agens, et passum. ad probationem dicendum: quia hæc unio non ponitur ut virtus, sive actuale exercitium, seu ut actus 2o dicativus, virtutis personalitatis Dei, sed solum ut terminus, sine quo non, actualis exercitii. nec hoc tripliciat personalitatem Verbi Dei. Ac ipsum theandricum exigat unionem illam distinctam, ut illum ratione actu et formaliter unitum. Ad paritatem dico, q. non tenet: quia licet D. Verbum sit infinitum in ratione dandi ad extra, sicut Deus in ratione principii productivi ad extra, non tamen paritas: quia Deus in producendo agit iuxta suam virtutem; at Vbum in incarnatione

n agit D. Vbu actiue tierda sua Virtute, sed mere passiue dicitur se habet; et idcirco exigit naturam assumptam, et sexuit ... ... vel illa incarnatio sit quoddam ... , seu ... , quas ... negatio exigit; at autem vnio dicit ... exigi a ... ; hinc est ...

Arguitur 2°

Si Pater et Spiritus Sanctus vnirent naturam humanam a Verbo assumptam, vnio eorum esset sine medio aliquo ab ipsis distincto: ergo ... ratione. Respondeo antecedens: nam si esset necessarium aliquod medium vnionis, vt illud esset eiusdem rationis ac illud, quo de facto vnitur Verbum humanitati, vel esset diuersae rationis; sed neutrum potest esse: ergo. Probatur minor quoad 1am partem: nam illud medium non posset esse eiusdem rationis, quia habent modi rationis diuersae quasi speciei; sed modi vnionis constantes Patrem, et Spiritum Sanctum naturam humanam, habent modos diuersae rationis, quasi specie ... , quia Verbum diungitur Verbi humanae naturae: ergo. Probatur minor: nam in ratione personarum ss.ae Pater, filius, et Spiritus Sanctus sunt quasi diuersae speciei: cum constituant per ... relationes diuersae rationis: ergo et Pater et Spiritus Sanctus ... Maior: quia modus vnionis debet specificari a ... : ergo cum ... sint specifice diuersi, etiam modi vnionis. Probatur minor quoad 2am partem: quia in entibus absolutis diuersae speciei, reperiri ... et defectus secundae perfectionis speciei ... : at ex ... species se habent veluti numeri; sed ... perfectum esse debebit vnius illorum modorum vnionis, quo ... diungentes personas ... ergo non possunt esse diuersae rationis. Probatur minor: quia non esset, vt de inaequalibus sumeret: at diuersae personae sunt aequales in perfectione: ergo. Respondeo ad argumentum negando antecedens ad cuius probationem dico, quod esset ille modus vnionis eiusdem rationis cum illo, quo ... Verbum vnitur nunc humanae naturae. Et ad probationem minoris ... , nam etiam minor ad eius probationem ... antecedens: in ratione personarum ss.ae Pater filius et Spiritus Sanctus quasi diuersae speciei in ratione ... ; nec ... in ratione ... cum principijs, transeat. Itaque casu quo Pater et Spiritus Sanctus humanam vnirent naturam, ... modus vnionis esset ... , ... in vnione ... naturam cum ... et esset eiusdem rationis: ... vnio hypostatica est relatio ... : quia essent relationes eiusdem generis, et fundamentum ... ad vniens de fundamento personis, vt docent Thomistae ... quia ... tres ... personae sunt quasi diuersae speciei, eodem tamen modo traherent vnionem: ... in ratione ... essent eiusdem rationis: cum traherent sub eadem ... ratione ... tum denique: quia vnio esset ratio vniendi ... quod resultaret ex illis ... esset ...

Arguitur 3°. Creata subsistentia immediate vniret per se ipsam humanam naturam: ergo et persona diuina. Respondeo 1° negando antecedens ex D. Thoma in 4. d. 12. q. 1. a. 5. et ... ad quartum: quia per propriam subsistentiam natura transmutatur ... , ... relatione transmutati ad transmutans, ... transmutatae passiua ponimus modum vnionis ... ex ... Respondeo 2° ... , negando consequentiam: quia subsistentia creata ... ad vnitum ab extrinseco naturam ... subsistentia ... ; ideo ... non exigit vnionem, ... vnitur humanitati, ... subsistentia aliena seu ab extrinseco pro vniens.

Arguitur 4°. Si daretur vnio realis distincta ab extremis, haec esset extensa, et indiuisibilis; spiritualis et materialis; sed hoc repugnat: ergo. Minor ... : quia esset ex parte naturae materialis, et extensa; et ex parte Verbi spiritualis et indiuisibilis: ergo. Respondeo distinguendo consequens: esset materialis, et spiritualis ... ratione subiectiue, et terminatiue, ... in se, nego: quia in se esset indiuisibilis ... quamuis subiectiue, ... ratione naturae esset materialis, et extensa; et terminatiue, ... ratione personae Verbi, esset spiritualis, et indiuisibilis, quod non repugnat.

Arguitur 5°

Et est ... : in 5.a Synod. Cap. 4. Can. 4. ... exprimere vnionem hypostaticam fuisse factam secundum relationem: ergo. Respondeo, quod 5.a Synodus est ... Nestorium ... ponentem in Christo duas personas ... quandam mutuam ... effectiuam ... Verbi ... humanam naturam, et in ea relationem ... (seclusa a propria persona) ad personam ... relationem vnionis, ... relationem negaret Synodus, et ... esset ... D. Thomae ... art. 7. in Corpore, ... Respondeo ... , quod vnio, de qua ... est relatio quaedam.

Arguit 6.º ex Aquit. q. relatio ad relatum n. dat per se actio, seu motus; sed actio unionis dat per se actio, seu motus; siquidem est relatio ex extremis ad unionem: ergo. = Rx. dist.º maior: ad relatum in terminis ad unitis, tr. dat per se motus; n.º ad relatum ex terminis ad venientis, neg. et lis unio hypostatica sit relatio ex terminis ad venientis; inde e, q.d ad illos dat actio, seu motus.

Sed d.ª dices: q. incarnatio e actio accidentalis, et consequenter hypostatica unionem erit substantialis; sed hoc e d.ª q.q. et dub.; ergo. = Rx. d.º, q.d incarnatio sit accidentalis, n. sequitur, q.d unio hypostatica sit accidentalis. Et ratio: quia actiones sumunt denominationem a termino totali, et lis terminus totalis sit incarnationis actionis sit Christus, q. e subst.ª hinc e, q.d licet actio intrinsece sit accidentalis, n. sequitur, q.d incarnatio sit accidentalis, hoc pl. exemplo: nam generatio et productio unionis [illegible], et productio substantialis, n. quia intrinsece sit talis, sed quia ejus terminus totalis, nempe totum substantiale, e subst.ª quo immediate producitur a tali actione: q. apparet in nostro casu; unde subst.ª vel accidentalis unioni sumitur a vinculo in quo, n. vero a vinculo quo. et lis vinculum in quo in unione hypostatica sit d. Verbum, sive d. Verbi persona; inde e &c.

Arg.t 7.º Christus, ut e hic homo e subst.ª per se una, et includit in se n. solum humanitatem, et Verbum, sed etiam eorum unionem; sed in recto suo substantiali n. includit relationem: ergo. = Rx. dist.º maior: includit humanitatem, Verbum, et unionem eodem modo, neg. diverso modo, n.º nam unio includit ut id sine quo n. ad rectum substantialis; n. vero e pars substantialis compositi.

Arg.t 8.º ex dictis [illegible] [illegible] ep. hesin. Can. 2. hypostatica unio e substantialis: ergo n. e relatio: lis omnis relatio sit accidens, n. vero subst.ª = Rx. dist.º ans.: e substantialis quatenus humana natura unitur d. lis personaliter, d.º quia intrinsece ipsa unio e subst.ª neg. quia ista unio exigit in natura, q.d repugnat substantialis vel substantialis dicitur [illegible] ex [illegible].

Arg.t 9.º si [illegible] actionis incarnationis esset relatio unionis, in Christo essent duae personae; sed hoc e error Nestorii: ergo. Prob. mai.: nam ex sententia terminus actionis incarnationis e relatio unionis, et n. personalitas Verbi: ergo ex vi talis actionis n. habet humanitas d. personalitatem: ergo habet propriam: ergo duae personae. = Rx. neg.º maior. ad cujus probationem d.º antec., dist.º consequens: ergo ex vi talis actionis n. habet humanitas d. personalitatem, formaliter n.º consequens, neg. [illegible] 3 unio e terminus unitionis, et persona e terminus formalis unionis, n. vero unitionis, sive actionis incarnationis; quia eas producit Verbum, q.d e [illegible] hominis. et sic ex vi actionis incarnationis habet humanitas d. personalitatem, quia terminus totalis incarnationis actionis e totus Christus resultans ex duabus naturis, d.ª nempe, et humana in una persona Verbi; quamvis immediatus terminus productus sit sola unionis relatio.

Arg.t 10, et e [illegible] 3 q. [illegible]: in unione hypostatica [illegible] ex terminis dicitur unitus: nam Verbum dicitur unitum homini, et homo unitus e Verbo: ergo hic relatio e [illegible]. = Rx. dist.º ans.: [illegible] quae ex terminis dicitur unitum eodem modo, neg. diverso modo, n.º [illegible] diverso modo, quia in uno extremo, scilicet, persona d.ª e relatio sustentantis et in altero, nempe, natura e relatio sustentati.

Sed d.ª dices: q. e duplex relatio, scilicet, sustentantis, et sustentati; hoc repugnat: ergo. = Rx. neg.º cons.: quia solum e unica relatio, et haec subjective, sive in natura e relatio sustentati; in Verbo autem, sive [illegible] e relatio sustentantis. et sic n. duplex, sed unica dantis e relatio.

Arg.t 11: [illegible] realiter dicitur Verbum unitum humanitati, quam humanitas Verbo: ergo si relatio e realis ex parte

Vnioq nat; ad Vbu, pariter ex pte Vbi ad natu. = Rx diqo ansi: Jam relo' x dicitur Vbu Vnitu humti, &c, Jratiue, Vo Subtiue, neo relo m Vbu hoc nat humu, Jue eius Immutbltez, et eu reddit in Immutbla pt sol x. Cotex ii dicitur Subtiue rel x Vnitu: quia illa Verbo relo Vniu n Subtat in ipso Verbo st in huma natu.

Sed da in nobis: Vbu dicitur sal x Vnitu humti, st humdtu sal x Vnita Vo Verbo: sed humdtu e sal x Vnita, quia in se hbt sate Vniog: g et Vu Vbu: tu omis denomio salty puniat a fta exinde sali. Rx diqo maior: Vbu dicitur sal x Vnitu humti, st humdtu Vo Verbo, st et eodem moo, nto. s x et aliquo moo, Vo. neq Vu Vbu dicitur Vnitu sal x Jratiue; natu autem sal x Subtiue. et n repugnt denomio saltj a fta exinde in alio: vt evenit in Deo, q denominatur sal x Creator p relom Creaturę ad ipsum Deu Jratu. et hoc oritur ea immutabilite ipsius Dei. Argt 12. et e

Vn 4 g Vcg. qd spectat ad Vplemtu Subtile, Suu subis Crety e ens subile et n accidens; sed Vnio hypostica spectat ad Vplemtu Subtile humtis a Vbo assumptę: g. Rx minor: quia supplet Vu Psolitu Crety. = Rx neg do minor, ad cuius probatm nor ansi: siquidem Vnio n supplet Vires Crety Psolitu; sed solu necat humu natu do tu Psolite. plura olia obijci solent ad vsam; sed ex dictis facile solui poss.

Art. 3. Jn quo examinant dubia.

Dubi 1o: an assumptio humtis ad Psolitez Verbi sit vna eadem rel actio tu Creaone aiq, et petuoe humtis xpti? = Rx negtiue: quia natu assumptio tribuitur Vo Verbo, et e Supnralis. Creao po aiq e actio Vlays, et pregrediens assumptioq eiusdem, a Verbo. et petuo humtis tribuitur Sp. Sto Virg. Mi; alias n esset Xpti Mater: g. Sunt tres actiones rel x dictę. Dubi 2o: ad quod predicamtu ptineat Vnio hypostica, vt e relo ex termins adveniens? = Rx, q Ven d. Subt. in 3. d. 7. q. 2. dic. Sp. ptinet ad predmtu passionis. Sic mingt Scot: Jncarnao fuit vna factio relatiua actiua Vlius Vnitatis: Cui correspondet factio passiua relatiu, quę, sic, hoc factu e Vlius, quę fuit Vnio passiua natę hitiuę ad Verbu, et hęc passio fuit in natu huma, et Jrmus eius e Verbu: g. Dubi 3o: an in Vnioe hypostica sint ponde dup relaones? = Rx ex d. Subt, negtiue: quia e sufficiens Vna, vt Vbu dicitur Jratiue Vnitu humti, et humdtu Subtiue Vnita Vo Verbo. = et Jsto: quia d. Verbu ob suu immutbilite, e incapax Subiciendi relaom: g Sols e Vna in humte Subiecta, et ad Verbu Vu Jrata. Dubi 4o: an assumptio humtis sit pta actio? = Rx negtiue: quia assumptio sal x n e actio, quę Jrao natu humę, v de gramticali moo solu dicitur actio: quia exprimitur p Verbu, qd apud grammaticos e actiuu.

Quaeo 2.a an Vnio hypostica sit omnium maxa?

Art. 1o primus resolvitur quaeo.

Presens p quaeo duplex examini potest, an, sic, in rae Vniog

sit unio hypostatica omnium unionum maxima? Vel an in ratione doni sit maxima unio?
quae cum modo explicata. Suppono quod haec unio potest dupliciter considerari modo
primo in ordine ad extrema, quae uniunt, non quatenus realiter, sed prout inter se uni-
untur: secundo in ordine ad causam, [illegible] quo uniunt. Vg. unio animae, et corporis
in hac considerari dupliciter: primo ex parte extremorum, nempe animae, et corporis
non inter se, sed quatenus uniuntur: et secundo ex parte causae, ex quo uniunt, scilicet hoc.
hoc supposito, quaero de ipsa unione. Sit conclusio 1a dico: Unio hypostatica in ratione uni-
onis non est omnium maxima. Haec dicitur est Scot. in 3. d. 6. q. 1. ad argumenta. Et probatur: nam
unio magis, et fortius est maior unio: sed probatur assumptum: illa censetur maior unio, quae facit
magis unum: sed sic est unio magis, et fortius: cum facit unum non solum in persona, sed etiam
in natura, quod non reperitur in unione hypostatica; nam haec facit duplex in natura, licet
sit unum in persona: ergo unio hypostatica non est maxima unio. Sit 2a dico: Unio
hypostatica in ratione doni, et beneficii est maxima omnium. Est haec Scot. d. loco,
Augustinus alibi, et probatur ex divo Aug. de praedestinatione SS. cap. 15, dicente: haec unio
est excellentissima, dantoque nanus nisi subjectio eundem esse proprie, ut quo alius
apponeretur, non haberet: ergo. Et probatur ratione: quia per hanc unionem Deus sub... unit hominem,
et homo dicitur Deus, et ei debetur adoratio latriae; et hoc non fit per visionem beatam:
ergo in ratione doni, illa est maxima.

Articulus secundus, in quo solvuntur argumenta.

Arguitur 1o. si qua unio est maxime distantium extremorum, haec unio hypostatica maxime distantium: sed unio ex-
tremorum maxime distantium, est maxima unio: ergo. Respondeo negando minorem: quia licet unio haec
sit nexus extremorum maxime distantium, hoc solum probat unionem hypostaticam esse maximam
virtutem, non vero maximam unionem: cum maxima unio sit, quae facit extrema magis una in uni-
tate naturae, et personae: cum autem hoc non faciat hypostatica unio: inde est solutio. Arguitur 2o. unio
...eius animae, et animae Christi in triduo mortis fuit dissoluta: ergo non est maior unio, quam
hypostatica. Respondeo distinguo antecedens, nego consequentiam. quia non solum maior unio in inamissibilitate,
sed in maiori unitate. Vel solum probat argumentum unionem hypostaticam esse indissolubilem, quod
dedimus; non autem probat esse maiorem unionem. Et ratio cur prima unio est dissolubilis,
est, quia habet ... non vero unio hypostatica: quia divus Florentius noluit naturam
a Verbo assumptam esse separabilem, sicut animam a corpore. Arguitur 3o: ex D. Bernardo
lib. 5. de consideratione ad Eugenium cap. 8. dicente: inter omnia, quae unum recte dicuntur,
arcem tenet unitas Trinitatis. Secundo loco illa praecedit, qua e diverso tres substantiae
una persona in Christo sunt: ergo. Respondeo ex Sub. d. loco supra cito, D. Bernardus
loqui de perfectione extremorum unitorum, non vero de perfectione unionis formaliter acceptae; nam
hoc sumitur ex maiori unitate illius, quod resultat. Vel cum alterum extremum infinitum
sit, nempe Verbum divinum, et alterum substantia perfecta inde, scilicet natura humana: ideo
ex parte extremorum perfectissima dicitur. Arguitur 4o: ex hypostatica unione resultat aliquid
magis unum, quam ex unione animae et corporis: ergo. Probatur antecedens: quia simpliciora extrema componen-
da disponunt ad maiorem unitatem compositi; sed Verbum est quid simplicissimum: ergo ex hac
parte quod resultat, est magis unum; atque inde etc. Respondeo negando antecedens, ad cuius probationem

max dicitur. Simplicitas ex tribus dispositionibus, habet cum maiori, unitas dispositionis, et ultra hoc requirit ad unionem primam, quod extra simplicitatem possint intrare ad faciendum unum in natura, seu essentia, secundo et ultra non requirit hoc, nec etiam cum hoc habet, sicut ex tribus simplicissimum: quia solum intrare potest ad faciendum unum in Persona, non in natura, sed maior, ipsa, unde est dictum. Arguitur 5° et est dicta 2a ratio: quia si daretur optio eligendi aut Beatitudinem aut hanc hypostaticam unionem, illa potius eligeret, quam esse: ergo quia est maius donum. = Respondetur distinguendo antecedens: potius eligeret, quia utilius, concedo; quia maius donum, nego. hoc patet exemplo: nam si tempore famis poneretur panis, et gemma, potius panis, quam gemma eligeretur, licet gemma esset excellentior, et quia panis utilior.

Arguitur 6°: Beatitudo est summum bonum hominis: ergo = Respondetur distinguendo antecedens: Beatitudo obiective est homini summum bonum, concedo; Beatitudo formalis, nego. 1a est ipse Deus; 2a dico est aliud et hic minor, quam illa; et unio hypostatica maius donum, quam Beatitudo formalis. Si autem contra hanc rationem aliqui ex Sacra Scriptura adducerint testimonia; Respondetur, quod solum in hac re se habuit per clementiae; ut inquit in 3. Sent. d. 2. q. 1. § ad argumenta. Vers. Vel magis, per haec verba: proprie loquendo potest dici, quod neutra est maior alia: (loquitur de unione hypostatica, et Beatitudine) quia sunt alterius rationis.

Quaestio 3.a Quid sit Terminus formalis Incarnationis? Articulus Primus Respondetur ad quaestionem.

Suppono, quod actio productiva duos habet terminos; quorum unus dicitur terminus qui, seu totalis; et alter quo, seu formalis. prior est id, quod producitur, sive tota res producta; posterior vero est forma qua mediante ille terminus totalis producitur, seu completur. v.g. in substantiae generatione, terminus qui est suppositum, sive compositum ex natura, et subsistentia; terminus vero quo est ipsa subsistentia, media qua compositum habet esse. Suppono 2°, quod 3. modis considerari potest actio unitiva. 1° in ordine ad Deum totum, qui est causa, et principium per quod fit, quo modo vocatur unitio a D. Subt. 2° in ordine ad Personam Verbi, quae unit humanitatem, quo in sensu dicitur terminatio. 3° denique accipitur in ordine ad naturam assumptam, et sic humanatio dicitur, sive Incarnatio. quibus suppositis, et variis Sententiis omissis, ut materia clarius intelligatur.

Sit 1a Dictio: Terminus totalis, et adaequatus, seu qui, Incarnationis, seu actionis unitivae Verbi cum humana natura, est Christus, sive Deus-homo. Sic communiter omnes Theologi. et Ratio: nam Christus est id, quod correspondet actioni unitivae Dei: ergo Probatur antecedens: quia Christus est totum id, quod Deus intendit, quando humanitatem unit cum dicto Verbo: ergo = Confirmatur: nam Christus est Verbum ipsum subsistens in humanitate; non in confusione substantiae, sed in unitate Personae, ut inquit D. Athanasius in Symbolo fidei, per quam sociantur in unione, et subsistunt dicta natura, et humanitas: ergo Christus est terminus qui, seu totalis actionis unitivae Dei.

Sit 2a Dictio: Si Incarnatio sumatur, ut est unitio, terminus formalis ad quem est ipsa unio hypostatica. Ratio: quia terminus ad quem est, qui producitur per actionem; sed per unitionem dantur producitur unio: ergo

Sit 3a Dictio: si Incarnatio sumatur, ut est terminatio, terminus ad quem formalis est dicta Personalitas. Ratio: quia terminus formalis ad quem terminationis est id, quod terminat, vel suppositum Verbi, sive Verbi Personalitas est id, quod formaliter terminat humanam naturam: ergo. Confirmatur: nam per terminationem intenditur, quod humanitas subsistat dicta subsistentia: ergo haec est terminus ad quem formalis terminationis.

Sit 4.a Dico: Si incarnatio sumitur, ut est humanatio, seu incarnatio, terminus formalis ad quem est humanitas. Probatur: quia ipsum formaliter est homo ab humanitate; sed illud, quod in hoc totali habet rationem formae, est terminus ad quem formalis: ergo. = Confirmatur: nam magis proprie dicitur: Deus factus est homo, quam homo factus est Deus: ergo.

Articulus Secundus adversa enervantur Argumenta

Arguitur contra 1am conclusionem: Terminus qui, seu totalis incarnationis actionis debet esse quid creatum et temporale: sed ipsum non est quid creatum: siquidem hoc ipso est factum; ipsum est Creator: ergo. Maior probatur: quia omnis actio, quae fit in tempore, est productiva alicuius temporanei; sed incarnatio facta est in medio temporum: ergo. = Respondeo distinguo maiorem: ipsum non est quid creatum, si sumatur formaliter et copulative, nego. Si sumatur materialiter et disjunctive, concedo; itaque ipsum formaliter sumptum, et copulative est terminus qui seu totalis actionis unitivae: quia sicut quid creatum, et de novo productum: nam ante illius actionis unitivae, quae temporalis est, non erat; sic de Creatore dicitur, non temporaliter, sed solum secundum quid; quia scilicet non habet humanitatem, quae est creata.

Arguitur 2.o contra 2am conclusionem: actio unitiva Dei est subsistentia: ergo eius terminus formalis debet esse substantia et non unio, quae est accidens. = Respondeo distinguo antecedens; nego consequentiam: quia ut actio aliqua dicatur substantialis satis est, ut sit terminus immediatus substantia; terminus autem immediatus in unione hypostatica sit substantia; nam est verbum, etc., incarnatio etc.

Arguitur 3.o contra 3am conclusionem: illud habet rationem termini formalis incarnationis, quod magis habet rationem proprii effectus; sed sic est de verbo; nam est actus dans et perficiens humanitatem, quae est veluti materia data, et perfecta per verbi subsistentiam: ergo. = Respondeo distinguo maiorem: quod habet rationem proprii effectus, in ratione terminationis, concedo; in ratione unionis, aut humanationis, nego. Et propterea secunda ad reliquum respondetur: verbum quidem dicitur terminus formalis incarnationis, sumptae pro modo terminationis, non tamen pro modo unionis vel humanationis; quia sic suos habet terminos incarnatio, ut ex dictis patet.

Arguitur 4.o: Licet daretur modus unionis inter materiam, v.g. et formam, tamen non esset talis modus terminus formalis generationis: ergo pariter modus unionis inter naturam humanam et Deum verbum non terminus formalis actionis unitivae Dei. Respondeo antecedens: quia terminus generationis est ille, qui constituit terminum totalem; sed terminus totalis generationis, nempe compositum vel suppositum, non constituitur per ipsam unionem: cum unio non sit pars, sed nexus partium; sed per ipsam formam, sive totalem, qualis est humanitas; sive partialem, qualis est anima rationalis: ergo unio non est terminus formalis generationis, sed forma; terminus quidem totalis, forma totalis, v.g. humanitas; terminus vero partialis formalis, forma partialis, nempe anima rationalis.

Respondeo distinguo antecedens: non esset talis modus unionis terminus formalis generationis in ratione terminationis, concedo; in ratione unionis, nego: nam id, per quod constituitur terminus totalis, est terminus formalis terminationis, seu generationis quatenus est actio terminativa; at terminus formalis productionis, seu generationis, quatenus est actio unitiva materiae cum forma, est unio, seu nexus, qui materiam et formam unit per generationem. Unde ad probationem distinguo maiorem: sed terminus totalis generationis, quatenus est terminatio, non est unio, concedo; quatenus est actio unitiva, non est unio, nego. Solutio patet ex dictis.

Dubitari potest de complemento quaestionis: quibus sit terminus formalis a quo incarnationis? Respondeo, quod incarnatio, ut est terminatio, recipit terminum a quo est carentia subsistentiae [illegible] ut vero est unitio est carentia unionis. Et denique ut est humanatio, est carentia humanitatis. Et probatur: quia terminus a quo directe opponitur termino ad quem; sed hic est, ut supponitur: ergo propositum etc.

Dei

Disputatio 2.a de Persona assumente.

Hac in 2.a disp.e examini opportet medius rave Auc Verbus, q.d ē Psona assumens, humanus traxit naturam quare sit.

Quaestio 1.a An Persona Verbi ratione alicuius absoluti, vel relativi humanam traxerit naturam?

Art. 1.o Primum sensum quaestionis aperit.

Supono 1.o cum Subt. d. in 1. d. 7. q. 1. et in 3. d. 1. a. 2. ad suppositione; et cum omnibus Scot. dari in Deo Subsistentiam absolutam; qua independenter à relativis, subsistat perfecte, complete, et independenter: vide clare in text, q.d in d.o Verbo, ut postea dicemus, dat hic subsistentia absoluta, quae ē perfectio simpliciter simplex, et sic toti Trinitati communis. Supono 2.o q.d assumptio naturae duo dicit, scilicet, principium actionis et eius terminum. Et sic conveniunt Theologi, q.d naturae divinae secundum se deitatem dicunt esse principium radicale, et remotum assumptionis humanitatis; quia ex ea, tanquam ex radice, oritur totus ... proxima et immediata trahendi quae reperitur in relativa subsistentia d. Verbi: nam cum de secundo sua subsistentia absoluta ē fons, et origo ipsius Personalitatis Verbi. Ad dictum totum ē an ipsi subsistentia absoluta, proxime, et immediate convenit humanam trahere naturam?

Supono 3.o q.d sicut verum apud Theologos scil. solum filium fuisse incarnatum, ut ex Conciliis, et SS. P.P. constat; nam sic ē definitum in Concil. Later. sub Martin. 1.o in Later. sub Innocen. 3.o Cap.e Firmiter. et in 5.a Synod. Collatione 8. Can. 14. et ex 1. Joan: Verbum caro factum ē tamen non caruit fuit haeretic. Patri passianos, qui dicebant, (teste Socrate, Lib. 2. Cap. 19) totam Trinitatem fuisse incarnatam. Ex quos etiam insurgit D. Aug.e Lib. de Incarnatione.

Supono 4.o q.d quamvis conveniant Theologi omnes, solo, secundam SS.mae Trinitatis Psonam incarnatam fuisse, et naturam assumptam trahere ut quod, nihil omnino dubitat de assumente quo, seu de ipsa ratione formali, qua Verbum humanam traxit naturam. Circa quam dicitur triplex ē Theologorum Sent.a prima ē Durand. in 3. d. 1. q. 2. qui defendit proximam rationem et immediatam trahendi naturam humanam in Verbo fuisse Subsistentiam absolutam, non vero fuisse relativam. Secunda Sent.a tenet totam rationem trahendi esse totam entitatem Verbi, quae includit absolutum, et relativum proximè. Sic Ochamus. in 3. q. 1. art. 2. 3.a denique ē D. Thom. 3.a p.e q. 3. art. 2. Nostri Doct. Subt. Scot. in 3. d. 1. q. 5. D. Bonav. Lin. 3. d. 1. art. 1. q. 2. asserentium esse relativam, sive proxime relativam rationem formalem trahendi. Ideo q. 3 cum illos.

Sit nostra dic: Ratio formalis et proxima, seu immediata, qua D. Verbum humanam traxit naturam, non ē subsistentia absoluta, et communis; sed relativa et personalis. Prob. ex Concilio Toletan. 6. et 11. dicente: Solus filius suscepit humanitatem in singularitate Personae, non in unitate divinae naturae, id ē, in eo q.d ē proprium filio; non in eo, q.d ē commune Trinitati. Et in 6. Synod. actione 8. dicit: in Incarnatione Pater, et Spiritus Sanctus sola voluntate, et affectione communicasse: q. ex Conciliis D. Et in 1.o Concil. ... sic dicit: Incarnatio filii tota Trinitas operata ē; quia inseparabilia sunt opera Trinitatis: Solus tamen filius formam servi accepit in singularitate Personae; non in unitate divinae naturae, in id, q.d proprium ē filii, non q.d Trinitati commune:

Prob. 2.o ex 6. Synod. general. actione 8. in fine, ubi inquit: quia Pater, et Spiritus

Sanitus nihil in Incarnatione habent divinae, nisi benignissimam voluntatem; sed si humanitas immediate fuisset terminata subsistentia absoluta, et divina, Pater et Spiritus Sanctus divinae sent. cum filio, non solum in voluntate et in omni operatione, sed etiam in ratione humanitatis: Sic ergo terminatio illa esset divinis tribus Personis divinis quae licet distinctis sent. quod non fuit terminatio primario terminata a subsistentia absoluta, sed a relativa.

Pr. ratio ex Subt. d. deducta:

Si praedicta Personalitas Verbi non esset ratio formalis proxima et immediata terminandi naturam humanam, sed absoluta Dei subsistentia; sed hoc est falsum: ergo. Pr. min.: nam si ratio formalis et proxima, per quam d. Verbum terminavit naturam humanam, esset absoluta Dei subsistentia, tres Personae SS. me Trinitatis simul terminarent naturam et essent simul incarnatae; sed hoc est contra fidem et dilectio: ergo. Maior Pr.: quia illud dicitur formalis in quo est ratio formalis terminandi; sed subsistentia absoluta licet adversario est ratio formalis terminandi; et est Trinitati divinae: ergo. Maior dicitur: nam ex eo d. Verbum dicitur, quia habet rationem formalem terminandi. Minor est evidens: ut patet sent. adversariorum et contra legitime infertur: ergo.

Ans. Secundo arguitis in oppositum fit Satis:

Arg. 1º: pellit ratio divinae d. Verbo terminare formaliter naturam humanam, per quam virtualiter distinctae personae suppositi creati; et est capax terminandi potentiae obedientialis naturae; sed haec conveniunt d. Verbo ratione subsistentiae absolutae, non relativae: ergo. = Pr. ex d. Subt. nego maiorem: quia ratio formalis terminativa in Verbo non est ex eminentia virtuali; sed solum ex independentia in ratione suppositi: nam d. Verbum non dicitur naturam per modum compleventis, et effluentis, sed solum suppositi terminantis, cui terminativa virtus competit praecise; quia in se, et ex se habet rationem suppositi omnino independentis.

Arg. 2º: per id convenit d. Personae humanam terminare naturam, per quod ei convenit subsistere; sed d. Personae convenit subsistere per absolutam subsistentiam, non autem per relativam: ergo. = Pr. dist. maiorem: per quod convenit subsistere essentialiter, nego. per quod convenit subsistere personaliter, conc. d. D. ergo Verbo competit subsistere essentialiter per absolutam subsistentiam, et personaliter per relativam, et per hanc humanitatem terminavit, non per illam.

Si dicas: Personalitas Verbi est eadem cum d. natura: ergo non minus terminat naturam humanam d. subsistentia absoluta, quam relativa. = Pr. dist. ant.: est eadem, realiter, conc. formaliter, neg. et haec formalis distinctio est sufficiens, ut Personalitas d. Verbi verbi terminet naturam, quin ea terminaverit absoluta subsistentia. Sic formalis distinctio est satis, ut ex eo d. moveret filio, non vero Paternitas, licet Paternitas, et essentia d. sent. eadem: nam hic identitas solum est realis, non formalis.

Arg. 3º: Vel ergo d. Verbum assumpsit humanitatem, illi tribuit esse absolutum, et essentiale, vel solum esse relativum? Si primum: ergo per absolutam subsistentiam: quia absolutum esse non potest tribui a relativo. Si secundum, non poterit esse: nam Persona Verbi gerit vices Personae creatae; sed haec est quid absolutum: ergo. = Pr. d. Verbum tribuisse suam subsistentiam relativam et naturam mihi subsistentia dist. maiorem probans: Persona Verbi gerit vices Personae creatae quoad aliquid, d. quoad omnia, neg. et mihi dicta in sent. assignando esse quid spirituale; et natura in sent. adhuc remanente dicere negatur. Nor Cor.: ergo relativis absolute et simpliciter non potest gerere vices absoluti, bene dantur tamen in hoc, in quibus absolutum et relativum conveniunt; cum Personalitas d. et creata conveniant in hoc, quod est naturam terminare, et esse incommunicabilem, ut quo, et ut quod reddere, hinc est etc.

Arg. 4º: d. Verbum naturam assumpsit humanam per rationem, per quam ei convenit assumere; sed hoc ei convenit per naturam Dei: ergo. Pr. min.: nam verbum factum est hoc, quia est Deus; sed est Deus per naturam Dei: ergo. = Pr. dist. maiorem: per rationem, per quam ei convenit active et effluenter, neg. per quam ei convenit terminative, d. per naturam quae Dei est active et effluenter Deus incarnans, non incarnatus; nam hoc habet ratione proprietatis relativae: Et autem in hoc sensu procedat quo, inde est etc.

Argt 5º. D. Verbu dicit nriu huma mediante nara dª: g. Pr ans ex D. Damasc. lib. 3. cap. 6. ubi ingt: divinam nam Dei esse incarnatam secundu SS. Athanasium, et Cirillum g. = Rx nando ans, ad cuj pbaco dicit ans: nam dei esse incarnatam imadte, neo mediate, tº idaq. dª nara potest dici incarnata mediate, et remote, inqntu s.c. e cu dº Verbo, vi in Verbo, q. fal. et q. ximè e incarnata; n 2º q. ximè, et fal., quia ipsa dª nara dicit huma. et in hoc sensu loquit S. Damascen.

Argt 6º et e initio ad solucs ante: si humidos imate dicat a Pslite Verbi, et mediate a dª nara, erit duplex unio, seu relao. Pro hoc e falsu g. = Rx neg. maiore: nam qdo dicimus imadte nara huma dicari a Pslite D. Verbi, et mediate a dª nara n ponimus duas relaones. Pr dandu unicu cu duplici dco; unius imotu, s.c. Verbi Psonalites, et alter mediatus, nempe dª nara. s.t fit in similitudine int duo alba; na primario dicit similitudo ad albedine, seu decreu Albi; et secundario ad subjectu, cui inest dalg albedo.

Argt 7º: Creata Psona dicit pfeone; di in scol. sent. Psona dª facti Hidrase eo n dicit: g. neg. supleri p eam, Pr p absolutam subsistia, quae pfeone libe. = Rx 1º in sent. neganti Pslite creata esse quid positivu, neg. maiore. = Rx 2º in sent. dicendte esse aliqd positibe p modo maxi, et dist. mini, neg. cog. quia licet n dicat pfeone endoba, damen potest suplere vices creata Psona: siquidem pcipitare potest eunde fale effectu, quem creata pcipitaret; qui effu e reddere nara in imuicabile ut quo, et ut quod.

Argt 8º: essia dª modi fienda p Paternite e pos gerativa: g. pari absoluta subsistia, ut modi fienda p filione, erit ros duplendi pprio Pslites. = Rx omisso ant., neg. cog. dispariter stat in eo, q. essia dª sola n potest esse ros pp alius hoc q. e posse pcurere adintra omib. spetaret Psonis: in praesente dº nullus inconveniens in hoc, q. sola filiao ret humites: cu respu nara creata individus subtes, saltem pletg, n differant fal. subsistia, hypostasis, suppositates, et Pslitas.

Argt 9º: ex subt. D. Psonis distinc. ut p relaones: g. filiao e ros falis dicandi g. humites denomin filio Patris. = Rx dist. ant., et 1º cog. neg. suppdar 2º; s.c. g. filiao denominet subta: siquidem solus denominat spetus resultans ex nara et Pslite. q. spetus, nempe, Christus potest denominari Dei filius, s. e hoc Dei filius; n t humidas in abstracto.

Argt 10: ex eo q. nara huma pptr subsistat subsistia absoluta, n sequir q. tres ut Psonae sint simul incarnatae: g. Pr ans: nam magis intime uni tur Psona dª cu dª essia, quae dª Psona cu huma nara; pr ex illa unioe n seqt, q. Psona dª, quae unit essie, etiam uniar psenalr cu alia dª Psona, cu qua e etiam unita essia: g. minus sequir, q. huma nara, quae e unita ut essie, et Psonis Verbi, uniat etiam Pslitx cu aliis Psonis. = Rx neg. ans, ad cuj pbaco nar supp. maior, nempe, q. dª Persona uniar cu dª nara: quia e unio, identitas. Si autem in hoc sensu intligat, dicenda e maior, et dist. mini, nar supp. dp pptu, s.c. q. nos dicamus, q. si unirent tres Psona cu huma nara, unirent int se Psonae. Pr de Psonis int se n uniunt, sed potius identificant in nara, n t int se; quia int se real. diguunt.

Quaeo 2.ª an Deus, seu Subsistia absoluta, ut comunis tribus divinis Psonis, possit humanam assumere naturam, et ei imate uniri?

Artus primus breviter resolvit difficultm.

De facto nara huma n fuit terata a subsistia absoluta, ut in praecedenti

quæ ōnē stabilitas manet. Vᵈᵉ īnt Theologos præsens examinatur dificultas de possibili an sic, subsistētia absoluta, qua individuus Deitatis, atque hic nᵘ Deus, q in tribus subsistit personis, quatenus præscindit à relativis subsistentijs, posset assumere, et ei immediate unire naturam humanam: quæ absoluta subsistentia ē modus quidam, quo dᵃ natura, ut præscindit à personis, ē substantia completa, per se existens, et independens à subiecto, à quo sustentetur, et ab aliqua parte, à qua compleatur, necnon incommunicabilis ulli extrinseco complemento à se ret ī distincto.

Pro cuius maiori claritate advertendo, qᵈ in creata subsistentia duo possunt distingui: unum, qᵈ ipsa compleat naturam, quæ sine illa, ut solita esset incompleta, et imperfecta; aliud verum, qᵈ eam reddat incommunicabilem vel verum, i dicat qᵈ sit ultimus terminus ipsius naturæ. quæ duo simul coniunguntur in creatis, ut nequeat unum sine altero causare. Verum dᵃ in divinis, natura essentia divina, ut præintellecta divinis personis, cum infinita sit, ē omnino completa in ratione naturæ, non tamen ē incommunicabilis; siquidem tribus communicatur adorandis personis. Vᵈᵉ subsistentia absoluta non significat naturam infinite completa, et perfectam; et reddit incommunicabilem per dᵒˢ subsistentias relativas exquio, merito; inquit Scot. d. in 3. d. 5. q. 1. n. 2. qᵈ si de ratione subsistentis sit, qᵈ naturam efficiat incommunicabilem, verum per absolutam subsistentiam non potest esse terminus naturæ humanæ, nec eam immediate assumere: cum per talem subsistentiam non possit reddi incommunicabilis natura. Ex solum remanet solvenda dificultas, de ratione, et complemento naturæ.

Sit conclusio:

Deitas natura ut subsistit absoluta subsistentia, et à relativis præscindit, potest humanam terminare naturam, et illam subsistere reddere. Sic Scot. in 3. d. 1. q. 2. n. 6, dicens: qᵈ autem ipsa essentia per se existens posset esse terminus proximus illius unionis videtur, quia illa nullius habet esse à persona, sed ē prius naturaliter quam sit persona, et dat esse personis: ē non natura dicit negative, et per se subsistens, licet non incommunicabiliter. Videtur autem qᵈ incommunicabilitas non sit necessaria ratio proxima terminandi istam dependentiam, sed subsistentia singularis. ex quibus verbis sic

Probatur conclusio: essentia divina cum sua absoluta subsistentia habet omnia requisita ad terminandum, et uniendum sibi naturam humanam: ergo potest eam terminare. Probatur antecedens: essentia ista sic inspecta ē infinita in ratione existendi, et subsistendi, et omnino independens ab alio, ut à subiecto, sed ens sic se habens, ē cum omnibus requisitis ad sibi uniendam, et terminandam naturam: ergo. Probatur minor: quia non alia ratione dᵘ Verbum potuit terminare naturam, nisi quia habuit virtutem infinitam in sua relativa subsistentia, saltem radicaliter, et erat omnino independens in ratione subsistendi; ergo à pari ratione.

Articulus Secundus opposita sententia et argumenta solvuntur.

Arguitur ex SS. P.P. et Conciliis: quia SS. P.P. et Concilia non agnoverunt hanc unionem: ergo non potest dari. = Pro dissolutione antecedentis, negando consequentiam: quia licet eam non agnoverint, non infertur, qᵈ non possit dari: siquidem SS. P.P. et Concilia solum loquuntur de unione actu facta; et hic sermo est de possibili, inde ē sic. Vel ergo dᵒ Vasq.ᵘᵉ inquit nostræ sententiæ adversari SS. P.P. et Concilia. dicimus, qᵈ hoc ē verum actu, non vᵒ de possibili: quia SS. P.P. et Concilia agebant contra hæreticos Euthichianos et Nestorianos; quorum illi asserebant unionem Verbi fuisse factam in unitate naturæ; isti vᵒ negabant factam fuisse in unitate suæ naturæ, sive personæ.

Arguitur 2: Deitas essentia ut præscindit à personis, non habet subsistentiam absolutam: ergo. Probatur antecedens: quia si eam haberet, sequeretur, qᵈ daretur in Deo suppositum absolutum, et persona absoluta: sic essent 4ᵒʳ personæ, qᵈ ē hæresis: ergo. = Confirmatur: quia si haberet subsistentiam absolutam, esset terminus ultimus: siquidem subsistentia ē terminus ultimus naturæ, quæ afficit: sed essentia dᵃ, ut præintellecta à personalibus subsistentijs, non potest esse terminus ultimus; quia tunc esset incommunicabilis tribus divinis personis: ergo non habet subsistentiam absolutam; ac per inde non poterit humanam terminare naturam, nec eam sibi immediate unire.

Rx ad argutum nando ans, ad Argum pbans nar Mai: quia p. suppdum et personam diminuitur Dex en ligit id q. e omnino indmuctbile; Lz aute, esse et esset dmuctbij drebus duinj pso-nis; hinc e etc. = ad dsunr desigt mai: esset dlmus drum dmuctbis, do. dlmus drum endmu-cobliz, neo, et pacet pbo de liquit: Subsistia e dlmus drum naz, vel dplenaz vel reddens endmubley, do. reddens endmuctley ppie Sub distinguo: Subsistia Creata, do. Subsistia dr, itere Subdistinguo: Subsistia dt relatia, do. absoluta, neo. de rade q. Sub-sistia vt sic n. e dplexe naz: quia lz Subsistia relatia, seu Psonty dz dplexe naz, nei de rate Subsistiq vt sic e esse dlmus drum reddens naz endmuctley: quia lz Sub-sistia absoluta dz naz reddexet endmuctley duinz Psonis, sd hoi vz q. hbet ex tali, vel tali rate.

Argt 3o: hac in hypothesi, aut deum esset hic hoo; sd hic hoo e Psona: q. naz sic assumpta esset in unite Psong. = Rx nando mixez: quia s^t Psona n signi-ficat p hunc dm deus; ita neq. p hunc dm hoo. vde Luet dmunit hic hoo sit no-men suppositi, aut Psong; damg in dxo casu n fore sic: quia hic hoo solu esset sub-sidens p subsistia, qui n esset psonalis, sd dantz qui cplexet naz dlmo dpleg dmu-cobliter, n 2o endmuctli.

Argt 4o: illa Subsistio absoluta n impediret pprie resul-tantiq pprie psonlitey: q. id fieri n potest. Px ans: solu id potest impedire resultnz psolity pprie, q. ei potest tribuere idome, q. hbre o. pprie psolite; sd Subsistia ab-soluta n potest tribuere naz assumptg endmuctlite, quz pprie tribuexet psona: q. = Rx nando ans, ad Arg pbay nar Mai: quia satij e, vt pprie psolitas impediat, q. naz tribuat primum effem, nempe, dlmg dplentz: et lz naza sic assumpta hbe-xet primz effm, nempe, independz a subsite, hinc e etc.

Argt 5o: si naza huma drexet a Subsistia absoluta, careret omni psolite, dz pprie, quz aliena; sd hoi e impsible: q. Px Mai: quia careret pprie vt supponimus; sd e lz careret aliena: quia vt diximus n e Psonte absoluta, subsistia: q. = Rx disto mai: careret omni psolite immediate, do. mediate, subdistinguo: careret omni psolite Creata, do. diua, neo. quia tunc ille hoo esset dres Psong mediante subsistia dmi, s^t hic deum, seu individuz deitz e dres p-sonz dz, mediante absoluta subsistia, quz hic deum immediate connotat. e sic naza assump-ta esset in dmubley a dribus relatiuis subsistiis.

Argt 6o: quia eadez argutz fieri potest de pfectionibus diuinis; siquidez sit infinitg, independentes, et a se; sd hoi fieri n potest a pfectionibus: q. nei a Subsistia absoluta. = Rx nando maiz. et e roo dispatitas: quia attributa, vg. sapia, bonitas, et n possunt esse in Creaturis, nisi secundum rasz fig. et sic implicat Creaz esse sapiente, sapia diuina, nisi p dmuctg i domatuz; at vo subsis-tia dr absq. rate fig potest drare naz.

Arguit 7o: p nos subsistia absoluta humz potest drare naz: q. et existia dr. pbat Cons: quia existia dz naz virtute dtinet omnem viz cuiuscunq. ter Creatz: q. = Rx dsto ante, nego Cons: quia licet ea possit pducere, n tamen drare. et disto pbo: existia dr virtute dtinet, virtute drarum, neo. virtute p-ductiua, concedo. itaq. lz existia dr n sit dlmus drum dz naz, suplere n potest in genere causg fialz, saltez extrinsez, subsistiz, siue psolite, Creatz naz, quz est dlmus drum illius.

Sed drinsbit: q. saltez poterit suplere existiz humanz. Pxtr: quia suplet pprie subsistiz osfluando suz subsistiz, sic poterit existiz suz exist-ia osfluando: q. = Rx nando Cons. lz sic p rase: quia naza ex pfectione potest pprie suam subsistiam; n 2o pprie existiam: quia hc e iden fiada rel. ca naz.

Quaestio 3.a an tres Personae divinae simul possint eandem terminare Naturam?

Status primus Scoti mens ponitur, et probatur.

Ut certum supponimus, quod maxime clarere quoniam tres divinas Personas simul posse humanam terminare naturam mediate; nam, ut quae ante diximus, Deus subsistentia absoluta potuit eam terminare; et haec absoluta subsistentia sit communis tribus adorandis Personis; hinc est, quod mediante hac absoluta subsistentia potuerunt tres divinae Personae terminare humanam naturam. Unde solum est difficultas de terminatione immediata a relativis subsistentiis.

Sed etiam est supponendum, quod praesens quaestio non est de susceptione successiva; nam licet in omnibus Personis divinis eadem sit ratio terminandi, unica tamen de facto divinum Verbum humanam terminavit naturam, sed de possibili potuit terminari a qualibet persona; ex quo sequitur, quod loquimur de susceptione simul tanea; an, scilicet, tres divinae Personae simul, et immediate potuerint terminare humanam naturam? Circa quam difficultatem est duplex opposita sententia. 1.a D. Thom. 3. p. q. 1. art. 5. quam sequuntur omnes Thomistae, et ex nostris eam amplectuntur Pontius, et Bosqluis. 2.a quae est Scoti, hic negativa; illa autem affirmativa. Sit nostra negativa sententia.

Sit nostra dico: Tres divinae Personae non potuerunt simul, et immediate eandem terminare naturam. Est D. Subt. Scot. in 3. d. 1. q. 2. n. 9. et probatur ex D. Anselm. lib. 2. Cur Deus homo, cap. 9. dicente: Plures personae nequeunt unum eundemque hominem assumere in unitate personae: quare in una persona tantum hoc fieri necesse est. Et lib. de Incarnatione Verbi, cap. 4. ait: Filio incarnato non est necesse alias quoque personas incarnari, sed impossibile.

Probatur etiam Subt. D.: quia unum, et idem non potest simul a pluribus dependere totaliter; sed si natura creata terminaretur simul, et immediate a tribus Personis divinis, dependeret totaliter et adaequate a pluribus: ergo. Major est certa; et colligitur Subt. D. ab inductione: nam probat exemplo causae efficientis totalis. Et minor suadetur: quia id dependet totaliter et adaequate ab altero, quo existente illo posito, caeteris quibuscunque seclusis: sed natura assumpta a quacunque Persona divina existeret per se, seu subsisteret, et esset completa subsistentia etiam si non assumeretur ab aliis Personis, sicut est de facto a Verbo assumpta: ergo.

Probatur 2.o ratione D.: si tres divinae Personae simul possent eandem numero terminare naturam, illa natura assumpta esset infinita: sed repugnat naturam creatam esse infinitam: ergo. Probatur major: ex eo infertur divinam naturam esse formaliter infinitam, quia ipsa eadem numero potest esse indivisibiliter in tribus divinis Personis: ergo pari ratione est de natura creata, si simul assumatur a tribus Personis divinis.

Probatur 3.o ratione: quia natura personata non potest ulterius personari simul: ergo. Probatur antecedens: quia natura personata ratione personae redditur incommunicabilis: sed quod est incommunicabile, non potest ulterius communicari, ut simul supponitur: ergo. = Confirmatur: quia natura ratione naturae licet propria personalitate non potest simul terminari ab aliena: ergo. Patet consequentia: quia non alia ratione natura licet [illegible] propria non potest terminari ab aliena, nisi quia per suam propriam [illegible]

possibile reddit in dmuebbz; sed natura liz possibile v.g. Verbi, e in dmuebbz ratione possibilitatis Verbi: quia non potest simul trahi a possibile Patris, nec Spiritus S.ti

Arg.ta secund.o Thom.as fundam.ta solvunt.

Arg. 1.o: Si repugnaret, quod eadem nat. natura simul a tribus traheret. Personis, hoc repug.t est, vel ob rationem Personarum trahentium, vel ratione naturae trahibilis? sed nullo ex hiis repugnat: quia. Prob. min. quoad 1.am partem: nam tres divinae Personae non se excludunt a termino in eadem natura, ut patet in Divin.: quia quoad 2.am etiam prob.: quia natura creata est trahibilis a Persona div.a Verbi ratione potentiae obedientialis; sed eandem potentiam obedientialem habet respectu caeterarum Personarum: quia.

Sed. Resp. Neg. maj. nec min.; ad cuius probationem 1.ae partis dico ante, non valere: ratio disparitatis est: quia natura div.a est infinita, ob quod capax illa redentificari cuilibet Personae, quod in huma natura non evenit: quia haec non identificari liz possibile d. Verbi: et insuper finita et limitata est sui Sanctitate unica possibile. = Ad probationem d.o 2.ae partis dico. Min.: natura huma eandem habet potentiam obedientialem successive respectu d. Personarum, d.o simul, subdistinguo: simultate potentiae, nego: simul potentia simultatis, d.o potentia d.o obedientialis, prius est ad successive non est ad simul, et immediate trahendi: quia liz cum potentia sit ad subsistendum, et per unam subsistat totaliter, et adaequate, nequit per aliam simul subsistere.

Sed 3.a in tribus: quia in nat.a est 3.x potentia obedientialis respectu trium Personarum: quia licet una sit reducta ad actum per assumptionem unius Personae, poterunt caeterae reduci per assumptionem aliarum. = Resp. omisso ante, nando cons.: nam Scot. in 3. d. 1. q. 2. § ad quaestionem vers. ad 2. et 3. inquit: *ex hoc, quod una est reducta ad actum, non reducunt alia: et potest reduci illa alio, sed non liz actu alterius pos per quod in possibilitatem actum.* Sed potentia ad multitudinem non potest reduci ad actum liz nigredinem. = Resp. 2.o dico neg.: poterunt reduci successive, d.o simul, nego.

Arg.t 2.o: ex d. Aug.o Epist. 3. ad Volusianum; ubi inquit, quod in d. ut.o Incarnationis: *tota ratio facti est potentia facientis*; sed omni potentiae divinae non repugnat, tres Personas eandem assumere naturam: quia. = Resp. dico maj.: *tota ratio est* in his, quae non repugnant, d.o in his, quae repugnant, nego. Et liz repugnet, sive implicet in volunt. tres Personas simul esse in eadem creata natura; inde est ratio.

Arg.t 3.o: humanitas secundum se est assumptibilis a quocumque Persona div.a: quia omnes simul poterunt eam trahere. ante est ver.; aliter nec successive posset assumi. Cons. 1.o Prob.: nam in eo instanti, in quo una ex divinis Personis natura assumpsit, aliae duae Personae potuerunt agere secundum ultimum se pos in eandem natura: quia. = Resp. d.o ante, neg.o cons.; ad cuius probationem neg. ante: nam inquit Scot. n. 7. *et si dicas, quod potest simul agere quaelibet persona ad uniendo illam naturam sibi*, nego: quia impossibile est, quod simul uniat pluribus: quia impossibile est totaliter respondere dependentiam eandem rationis ad plures personas, liz sit tota trahi ad unam personam. Et ad

utrumque subsistentia non possit personas simul agere. Arguitur 4º: eo ipso quod nos natura eadem non potest simul a tribus divinis personis assumi; quia est de ratione, et natura personae reddere naturam in omnibus ...; sed haec ratio non probat: ergo. Probatur minor: quia illa de ratione vel est personae ut sic, vel personae creatae, vel personae divinae? Si est personae ut sic, est personae creatae, et divinae; ratio cuius sequitur in divinis non posse simul tres divinas personas eandem naturam terminare. Si est personae creatae: ergo natura personanda a divina ... non habet ... de non ulterius personari. Si illa de facto est propria divinae personae: ergo non probat: quia eadem natura in Patre personata, iterum personatur in Filio, et Spiritu Sancto: ergo non est proprium personae naturam in omnibus ... reddere alteri personae: ergo.

Respondeo negando minorem, ad eam quod probat dicimus, illud esse personae ut sic, et sequitur, quod divinae, et creatae ... de ... ; Respondeo natura ... ad cuius probationem dicitur ... eadem natura in Patre personata, iterum personatur, seu donatur ob suam ... et infinitatem ... alio modo, nempe ... natura divina est ... modis ..., primo a se; secundo ab alio per intellectum, et 3º ob alio per voluntatem, unde in Patre non redditur absolute in omnibus, sed adhuc ... Filio, et Spiritui Sancto redditur tamen in ... 1º modo in ..., in Filio 2º in ... modo, et 3º modo in ... in Spiritu Sancto, et totum fit ob ... naturae; quae ... non reperitur in natura creata, et sic de ceteris.

Arguitur 5º: in sententia Scoti ... corpus potest simul esse in pluribus locis: ergo et eadem natura ... a pluribus personis. Probatur: quia sicut natura per ... est totaliter personanda, sic unum corpus est totaliter unum locum replens; sed hoc non obstat secundum sententiam Scoti potest unum corpus esse in pluribus locis: ergo. Respondeo ... natura ... ad cuius probationem dicitur ... et eodem modo nempe ... et disparitatem ... quia locus est ... extrinsecum, et ... corporis; ideo ... potest esse corpus in pluribus locis; at ... est ... intrinsecum naturae, ... et ... est de ... ratione; ratio cuius ... excludit ... eadem natura; ... et sic de ceteris.

Arguitur 6º: in sententia Scoti potest simul divinitus esse duo subiecta cum eodem numero accidenti: ergo et duae vel tres personae in eadem numero natura. Respondeo 1º negando antecedens: quia Scotus negat, quod idem numero accidens possit esse simul in pluribus subiectis. Respondeo 2º ... antecedens: quia Scotus (in sententia Scoti) quaelibet ... se habet in hac re; ... disparitas est ratio: quia accidens ... primum subiectum, in quo est, non redditur in omnibus ... ut quo, ratio cuius potest esse in alio subiecto; at ... natura ... reddit in omnibus, et sic non potest simul ... alteri personae.

Arguitur 7º et ultimo: transsubstantiatio corporis Christi in Eucharistia ... pluribus sacerdotibus dependet, quorum quilibet esset sufficiens: ergo. Respondeo ... antecedens: a pluribus sacerdotibus dependet tanquam a causis ..., ... nempe ... causis moralibus, subdistinguo: ... sumptis, ... simul ... sumptis, nempe quia simul non ... plures causae ... totales ... ex ... Scotus in 4. dist. 6. q. 2. § Respondeo. ... ... et sic de ceteris.

Quaeo 4.a an una Persona divina plures possit trahere naturas?

Articulus primus: resolutio ponitur quaestionis.

Sit q. 2 di: una d.a Persona plures potuit simul trahere naturas. ita Scot. in 3. d. 1. q. 3. §. Respondeo etc. Pr. ratio Scoti: plures naturas simul assumi a Verbo non repugnat: ergo. Pr. ans: quia non repugnat nec ex parte Verbi, nec ex parte naturae: ergo. Pr. ans quoad 1m partem: quia Verbum infinitam habet virtutem trahendi: ergo ex hac uni non potest pro unius trahendae natura. Pr.: quia de facto Verbum h. duas trahit naturas, nempe, divinam et humanam: ergo illud. ans quoad 2am partem Pr.: nam licet una natura trahi non possit a pluribus Personis, tamen una Persona potest plures naturas trahere: ergo. Pr. ans a paritate: quia licet unus effectus esse non possit a pluribus causis totalibus, tamen plures effectus ab eadem causa totali esse possunt: ergo.

Articulus Secundus Solvuntur contraria Argumenta

Arguitur 1o: vis generativa in Patre est infinita; et aliud filium generare non potest: ergo quamvis potentia assumendi sit infinita, non poterit tamen aliam, et aliam trahere naturam. Pr. ex dictis Maj. et Min., tandem cons. Et e ratio: quia generatio Patris habet terminum infinitum, et adaequatam potentiam generandi: quia est terminus ... at 2o potentia assumendi ad extra, dum habet finitum in natura, et sic quaelibet Persona potest assumptione cuiuscunque naturae, potest aliam, et aliam trahere.

Sed dices: potentia trahendi in d.a Persona est expleta quoad naturam trahit divinam: ergo non poterit aliam trahere. = Pr. dist. ans: est expleta ad intra, 2o ad extra, nego. Et sic Verbum humanam potuit trahere naturam.

Arguitur 2o: si una Persona d.a simul plures assumeret naturas, sequeretur, quod duo d.a ..., ut d.a dicit potentia simul de eodem praedicari; hoc autem licet: ergo. Pr. Maj.: nam si assumeret v.g. naturam aquae et ignis, calor, et frigus simul existerent; sed calor, et frigus sunt contraria: ergo. = Pr. nat. Maj.; ad cuius probationem Maj. dist. calor, et frigus, qui simul existerent simultate suppositi et trahentis, 2o simultate ... et velut pendentis naturae, nego. Vel ... diversum esse suppositum naturae aquae, et ignis ... in divinis: nam d.a dicta attendi debent pro ... ...

Quaeo 5.a an casu, quo una Persona divina plures assumeret naturas, esset unus, vel duplex homo?

Articulus Primus resolvit quaestionem.

Pro sensu dictorum, inquit Scot. in 3. d. 12. examinandum: v. de si homo masculine sumatur, et prout significat naturam et suppositum, certum est, quod non esset plures sed unus homo; at 2o si in abstracto accipiatur, evidens est, quod esset plures homines, idem una Persona plures homines ..., ex quo infertur, quod ex significatione vocis eius resolutio pendet. Caeterum theologice est solvenda dicta difficultas

Sit nro dc: casu, quo d. Verbum plures simul assumeret natas, n. esset plures homines, sed vnus hoo. Sic tenent Scotus suo loco Subt. d. in quodlib. 11. § de textu Versu. Vbi ait: Deretum n. numerari ad solum numerum fa., sed oportet, qd loco hoc sit numerus suppoti habentis fao; q ex Subt. d. requir suppoti multiplicatio ad numerarum; sed in casu posito n. multiplicant supposita: q n. e multiplicatio numerorum, siue hominum. Pr dic ex ipso d. Subt. in 3. d. 6. q. 1. §. et Vers. ad argudo, vbi inquit: dico, q et si in xpto sint duae volunt.es; n. do-mer duo volentes; quia deretum n. numerari absque numerare suppoti: q pari rane in nro casu; licet n. numeret nisi vnum suppostum, siue duas numerent natas.

Pr 3o ex d. Subt: quia in Christo st. duae filiones reales, quarum vna e ab aeterno, sola ad Patrem, et alia temporalis sola ad Matrem; de ipso tamen e vnus filius, n. rane natarum: licet in ipso sint duae natae. Sd rane ꝑ sonae: q si vna ꝑsona plures natas assumeret, esset vnus hoo. — ꝑbat: quia Verbum assumens humitem se habet vt substentans, et sans; sed quia duas res sat, et substentat, n. dicit duo substantes, sed vnus; sicut ex Scoto vnus hoo plures habens filios, n. e plures Pres sed vnus Pr; licet tot hbeat paternites, quot filios: q pari fuit etc.

Itus Secund.e Satisfit Argutis in Contrarium.

Argr 1o Scot. in 3. d. 1. q. 3. hanc opponens quaestionem, inquit, qd e res similis illi Aucto in 1. d. 12. ad illam quaestionem: an Pr et filius sint dicendi duo spiratores? ad quam negatiuè respondet; eo qd numerale duo dicat et substanti-uum spirator, seu vis spirotiua, quae in Pre et filio e vna; sed in casu quo Verbum assumeret v.g. tres natas, numerale tres suum opponeret significatum, seu appellaret supra humites: q tunc xptus diceret tres. = Rx negando minorem: quia lq homo (secundum receptionem, quam de tali vce formamus) includit subsistentiam. et sic si n. multiplicent humites, numerale tres falso apponeret suum significatum supra lq hoo.

Arguitur 2o pluralitas deretorum n. infert ex pluralite suppotorum, sd ex pluralite farum; sd in xpto, casu quo plures assumeret natas, pluri ficarent fas, licet n. suppoa: q esset plures hoes. Pr maior: quia ex eo Deus e vnus, quia e vna nata, licet sint tria suppoa: q = Rx dist.o minorem: n. infert ex pluralite suppotorum, sd farum simul, Rx sed farum tantum, neo. nos q2 dicimus, qd ad pluralitem deretorum requirit n. solum pluralitas farum, sed etiam suppotorum; et simul suppotorum, et farum. rane cuius in diuinis n. st. tres Dij: quia licet sint tria suppoa, e tantum vna nata. Vnde infert, qd si in xpto n. multiplicant suppoa, n. e plures hoes, licet sint plures na-turae.

Arguitur 3o Si Verbum assumeret duas natas diuersae speciei, v.g. Angelicam et humanam, esset hoo, et Angelus; q si plures assumeret natas humanas, diceret hoo, et hoo; siue duo hoes. Pbt cons: quia ex eo diceret Anglus, et hoo, q e duo, quia duas hbet natas: q = Rx dist.o ant: esset hoo, et Anglus in cōcreto, neo. in abstracto, dd. et exemplis seruatis ad reliquum respondet. qd pat: na in xpto st. duae filiones, ad Patrem vna, et altera ad Virginem, et tamen in concreto n. dicit duo filij, sd vnus filius. Lac e album, et dulce, et tamen n. st. duo in concreto Lacte album, et dulce, sd vnum.

Articulus Sextus aliqua dubia Examinantur.

Dubium 1.° an Persona Creata alienam possit terminare naturam? — Resp. quod de absoluta potentia non repugnat. Sic communiter Scotistae. Et Ratio: quia Deus sua potentia absoluta potest naturam Petri v.g. privare a sua propria personalitate, et eam ad aliam unire: ergo. Ratio antecedentis: quia sic est factum in Incarnatione Verbi: nam natura humana fuit sine propria personalitate unita Personalitati Verbi; sed non minus est potens Persona Creata ad terminandum, quam divina; licet sit infinita: nam haec infinitas est ad terminandas duas simul naturas: ergo.

Dubium 2.° quid addat supra naturam suppositum Creatum? — Resp. quod in Scot. sententia est problema per sententias dictas. Et sic utramque illarum potest defendere, qui voluerit. Mihi autem magis placet addere entitatem positivam, quam sententiam defensavi in Physica.

Dubium 3.° an Subsistentia totius sit ex pluribus composita subsistentiis partialibus? — Resp. negative. Et Ratio: quia illud dicitur proprie et per se subsistere, quod est ita in se ultima actualitate, ut non sit ordinabile ad aliud; sed pars quaelibet ordinatur ad totum: ergo nulla pars habet propriam et partialem subsistentiam; ac proinde Subsistentia totius non est composita ex subsistentiis partialibus; sed est una simplex, quae per se et immediate afficit totum.

Dubium 4.° an si Verbum v.g. assumeret naturas Angelicam et humanam simul, esset inter has naturas communicatio idiomatum? Resp. affirmative: quia in tali casu Angelus diceretur homo, et homo Angelus: nam communicatio idiomatum fundatur in unitate Subjecti, sive suppositi; sed tunc suppositum foret unum: ergo. — Confirmatur: quia non alia ratione datur nunc communicatio idiomatum inter naturam divinam et humanam, nisi quia in eodem supposito uniuntur: ergo.

Disputatio 3.a de Unione hypostatica ex parte Naturae assumptae.

Praecedenti disputatione vidimus ea, de quibus poterant oriri difficultates de unione, ex parte Personae assumentis; nunc vero restat, ut videamus, quae spectant ad ipsam unionem consideratam ex parte naturae assumptae, et naturarum, quae assumi potuerunt. quare sit.

Quaestio prima an natura qualibet potuerit a Verbo immediate assumi?

Articulus primus aliquibus notis resolvitur quaestio.

Notandum est 1.°, citra dubium esse, loquendo de humana natura: siquidem a Verbo et ab alia Persona divina erat assumptibilis; nam quod factum est in uno individuo naturae humanae, idipsum fieri potuit in caeteris. ex quo expulsus manet error Wiclephi, quem refert Waldensis Lib. 1. doctrinalis fidei antiquae. Cap. 44. qui asserebat nullam aliam humanitatem fuisse assumptibilem a Verbo, praeter illam singularem et individuam, quae assumpta est.

Notandum est 2.°, varia esse naturarum genera; nam aliae naturae sunt spirituales, ut Angelica; aliae materiales, et haec sunt vel rationales, ut natura humana; et aliae irrationales, ut natura Brutorum. aliae sunt substantiales, ut natura Lapidis; aliae accidentales, ut natura albedinis, coloris, etc. ex quibus omnibus,

(propter hum. nat.) quaedam dif. quibus notis, q[uo]d eius veritate

Sit 1.a di: Verbum D. potuit sibi unire natam Angelicam. Pr: quia n[on] maior ratio de natura Angelica, quam de humana: siquidem p[er]sonalitas Angeli vel aliqua absque ea; s[ed] p[er]sonalit[as] humanae: g[o]. = Dicitur: quia D. p[er]sonalitas dicunt p[er]solitas Angelica, s[ed] p[er]sonalitas humanae: g[o]. = Dicitur ex D. Paul. ad Heb. 2: nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahae; g[o] nata Angelica erat in p[otent]ia obedienti, s[ed] humana; atque inde &.

Sit 2.a di: nata irrationalis completa potuit assumi a D. Verbo. Sic Scot. in 3. d. 2. q. 1. §. ad secundum argumentum. Et Pr: quia ita à tali natura aliqua suppositalitas: q[uo]d eam potest supplere D[eus]. = Dicitur: quia licet nata irrationalis non esset p[er]sonata; siquidem p[er]sona e[st] intellectualis natae in omni obliquo existentia; esset tamen supposita; sed sic esset in omnibus: g[o] hunc effectum D. praestare supposit: ac p[er] designandum.

Sit 3.a di: nata lapidis assumi potuit à D. Verbo. Pr: quia nata lapidis e[st] apta ad suppositari alieno supposito: g[o] p[er] D. suppositari potuit. ant. p[ro]b[atur]: nam n[on] e[st] magis determinata nata lapidis ad p[ro]prium suppositum, quam humana nata; et haec e[st] apta ad alienum. Con[sequen]tia p[ro]b[atur]: quia ex eo humana nata supposita potuit à D. Verbo, quia erat apta ad suppositari p[er] alienum suppositum: g[o].

Sit 4.a di: D. Verbum potuit immediate terminare natam accidentis: ita Scot. Et Pr: quia accidens e[st] natum ad terminari, et sustentari; g[o] potuit à D. Verbo sustentari, et terminari.

Sit 5.a di: mat[eri]a prima ab omni forma separata; et aliqua forma separata à mat[eri]a potuerunt assumi à D. Verbo. Pr: quia licet ista n[on] habeant p[ro]prias subsistentias, s[ed] tamen capaces subsistendi subsistentia totius; sed D. Verbum potest illis subrogare suam subsistentiam loco subsistentiae totius: ut p[ate]t in a[nim]a; quae e[st] forma separata, et unibilis D. Verbo, ut accidit in triduo mortis: g[o].

Articulus Secundus Solvuntur opposita argumenta.

Arg[umentum] 1.[um] contra 1.[am]: p[er]solitas Angeli n[on] distinguitur à sua nata: g[o]. Pr[obatur] ex Arist. 7. metaphis. Cap. 9. dicente: in his, quae sunt p[er] se, idem e[st] quod quid e[st], et id cuius e[st]: g[o]. = R[espondetur] neg[an]do ant., ad cuius p[ro]bationem, dicimus, q[uo]d Arist. loquitur de identitate p[ro]ximenti; et sic sensus e[st], q[uo]d nata Angelica et supposita eiusdem, s[ed] in eodem p[re]dicamento ad differentiam compositi, quae n[on] s[unt] p[er] se: quia subiectum, in quo est, e[st] subiectum, quae spectat ad p[re]dicamentum subiectum, et accidens p[er]tinet ad aliud. n[on] lo[quitu]r loquitur de identitate reali.

Arg[umentum] 2.[um] contra eandem 3.: nata Angelica e[st] incorruptibilis: g[o] eius p[er]solitas destrui n[on] potest, atque inde nec assumi. = R[espondetur] 1.[o] dist[inguen]do ant.: e[st] incorruptibilis sumpta incorruptibilitate p[ro]prie loquendo, c[onceditu]r; quia e[st] in mata; sumpta p[ro] annihilare, subdistinguo: e[st] incorruptibilis ab agente creato, c[onceditu]r; ab increato, neg[atu]r: quia s[ed] Deus eam creavit, potest pariter annihilare. = R[espondetur] 2.[o] d[ato] ant., et c[oncess]a, neg[an]do ultimum c[on]sequentis: quia ad hoc ut D. Verbum terminet natam Angeli, n[on] e[st] necessarium, q[uo]d sit eius p[er]solitas, ut corrumpatur; sed e[st] satis, ut impediatur eius resultantia, ut in fuit in nata humana assumpta à D. Verbo.

Arg[umentum] 3.[um] contra 2.[am]: ex D. Damasc. 3. de fid. cap. 18: esse e[st] p[ro]pter operari; sed nata irrationalis nequit Deum videre, nec ipso frui: g[o]. = R[espondetur] quia q[uo]d n[on] potest minus, n[on] potest maius; sed visio beata e[st] minus, quam hyposta[ti]ca: g[o] si nata irrationalis n[on] potest minus, illa, n[on] c[on]cedi[tu]r. = R[espondetur] disting[uen]do maiorem: esse e[st] p[ro]pter operari vel immediate, vel p[er] mediationem, c[onceditu]r; immediate proxime, neg[atu]r. [P]r[obatur] quia q[uo]d aliquis n[on] e[st] vestitus verum: nam humanitas [Christ]i habuit esse à sorte dei, et tamen n[on] habuit

operaõs increatã. = ad 2m. fãaẽ distḡ. 2 maĩ: q ñ potest minus ñ poterit maius in eodem ge-
nere, 2o in distḡ. neḡ: quia minus ẽ formius, quã hoc; et hoc potest hanc generare; ñ 2o
formius. Argt 4o 2o idez: hypostã unio ẽ pro sanctificanti; et repugnat natã creatã ce-
reddi formalr Sanctã: ḡ. = Rx 1o nando maiez: quia in Slot. Sent. unio hypostca ẽ
pro sanctificanti. = Rx 2o ̃ unio maĩ, distḡo minez: repugnat natã creatã reddi
formalr Sanctã Sanctitate in ordine ad Beatitudinez, 2o in ordine ad Cultũ, et reverentiã,
neḡ: quia reverentia ad ẽ Latriæ ratione Suppositi. Sic Crux dicitur Sancta: quia Xptu
illa tetigit. et 2o sa. dicuntur Sacra; ñ quia sentiãlli Sanctitas aliqua inhæreat, sed
quia Sacris usibus destinantur. Argt 5o 2o idez: quia indecens esset, q Deus esset Mus-
ca, Leo, Equus, &c. ḡ. = Rx nando ant: quia ñ esset imperfectio potius; licet esset negati-
ua indecentia, hoc ẽ, ñ decentia; adamque esset quia pr 2 [illegible] ẽ natũ, q ñ ẽ in dominis,
s. d. ñ ẽ, q dicitur Deus flagellatus, &c. Arguit 6o 2o idez: sequeretur, q tunc esset Persona et
ñ esset persona; hoc implicat: ḡ. Px mãr: quia esset Persona: ut habere Verbi personalitatẽ;
et ñ esset Persona: quia hæc ẽ intellectualis natã: ḡ. = Rx negdo maiez: quia, ut inquit
Subt. D. unio hypostca ñ ẽ natã esse personatiua, nisi eo, q assumit, sed Corpus ex perso-
nari; et natã [illegible] dicitur ñ habet capacitatẽ; unde ẽ &c. ut de solis intelligere effecti
suppositandi. Argt 7o et ẽ 2o 4 q. dez; nã 2a 3 q. [illegible] pos. antia argumta.
assumptio Creatã ad subsistendum 2a subsistã ẽ ad hoc, ut loco propriæ subsistentiæ [illegible]
natura 2o. Sed accidens ñ habet propriã subsistentiã: ḡ. = Pbat: quia 2. subsistentia ẽ comple-
mentũ subsistentis in genere substantiæ: Sed accidens ẽ ñ in genere substantiæ: ḡ. = Rx distḡo maiez:
assumptio Creatã, quæ ẽ capax subsistentiæ pro, vel suppositandi ẽ ad hoc, &c, 2o quæ
ñ ẽ capax, neḡ. et 2a mini, nar [illegible]: quia ñ dicimus, q accidens subsisteret, 2o ñ
supponeret a Verbo 2o, sed solũ a fornimus, q durareret. = ad 2m. fãaẽ distḡ. maĩ: ẽ
complementũ subsistentis respectu natã substantiæ, 2o respectu accidentis, sub distinctione: in ratione subsi-
stentis, neḡ in ratione durantis, 2o sequenti argumto patebit magis solutio. Argt 8o 2o idez:
si Verbum 2. assumeret v. g. Albedinem, diceretur Album; sed hoc repugnat: ḡ. maĩ
euidens; nã diceretur Album, s. d. modo hoc dicit. min 2o Px: quia si diceretur
Album ab Albedine, hæc esset informans pro; sed hoc repugnat, ut dicit imperfectionem: ḡ.
= Rx nando mĩnez, ad cuius probationẽ [illegible] mãr: quia ut inquit Subt. D. in 3. d. 1.
q. 1. § de primo Vers. accidens in Subtc dicit duplicẽ respectũ; unus ẽ subiectivi-
ficati ad sustentificans. q respectus ñ dicit imperfectionẽ in sustentificante. alter est
inhærentis, seu inhærentis ad id, cui inest. et hic dicit imperfectionẽ. accidens si assu-
meret ã Verbo 2o solũ primus diceret respectus ad ipsum; ñ 2o secundus. Sed dices
2o: hi duo respectus sunt in accidente idem ficati: ḡ ñ potest ex habere unus sine
altero. = Rx 2o ant, nando [illegible]. q pt: nã in intellectione sunt identificati
hi respectus, nempe, ipsa intellectio et qualitas: et tamen si poneret in lapide
intellectio ex habere effectũ qualificandi; ñ 2o intelligendi; et hoc [illegible] inseparab-
ilitas Subti. sic [illegible] in nro Casu. Argt 9. et ẽ 2o ultima dez: mãa prima
separata, ut pro separata a forma, ñ habet partẽ subsistentiã: ḡ eius loco ñ potest
subsistere 2a. = Rx nando [illegible]: quia ẽ sufficiens, q sint capaces subsistentiæ

totius: alias nec animam, nec Corpus assumi potuissent in triduo Mortis.

Quaestio 2.a an Natura Creata cum Sua propria personalitate assumi potuerit à Verbo D.?

Status primus: aliquibus Suppositis resolvitur quaestio.

Suppono 1.o quod praesens quaestio triplici modo examinari valet. modo 1.o scilicet hoc est, an: assumpserit Verbum [illegible] ipsius naturae personam, et concomitanter naturam? Secundo modo, medio[illegible], id est, an: d. Verbum assumpserit naturam, quae esset actu personata? 3.o denique modo in sensu diviso, videlicet, an: assumpserit naturam, quae antea fuerit personata, licet tamen persona fuerit destructa, ut ipsam assumeret naturam?

Suppono 2.o quod quaestio procedit de potentia absoluta; non vero de ordinaria: nam de fide est, quod Verbum d. naturam assumpsit, humanam absque personalitate cum personalitate. Nec est difficultas de primo modo: quia est non est de fide quod [illegible] naturam assumpsit. Vero in 2.o et 3.o modo examinari potest, pro cuius resolutione

Sit 1.a dictio: Verbum d. non assumpsit naturam, nec etiam potuit assumere licet cum propria personalitate. Sic Scot. in 3. d. 1. q. 2. 1.a pars est de fide contra Nestor. et probatur ratione Scoti: quia una natura dependere est non potest nisi ab uno [illegible] dependere: sed natura personata dependet a propria persona: ergo a Verbo dependere non valeret; atque inde etc.

Probatur 2.a pars, quae est Scot. in 3. d. 5. q. 2. ex 5. Synod. Gener. l. Coll. 8. Can. 5. vero dicitur: Si quis non confitetur Dei Verbum Carni secundum subsistentiam unitam, et propter hoc unam eius subsistentiam, seu unam personam, anathema sit. ex quibus verbis sic efficaci ratione probatur dictio: Quibus colligitur in Christo unam dari personam, ex eo quod humanitas fuit assumpta ad subsistentiam Verbi; sed hoc illatio nullo esset, si natura cum propria personalitate posset assumi a Verbo: ergo.

Probatur ratione: quia personalitas est sui ultimus et complementum adaequatum naturae: ergo natura illud complementum habens, non poterit ulterius alio affici. — Confirmatur quia de ratione personalitatis est naturam in communicabilem reddere: quod non esset, si personalitas non est incommunicabilis, ut probat aliis incommunicabilem reddat; atque inde etc.

Sit 2.a dictio: d. Verbum non assumpsit naturam, quae prius fuit personata. Probatur dictio: quia si esset, Christus esset non illius Virginis; quod repugnat: ergo. Probatur antecedens quia genero eius non esset [illegible] ad personalitatem; sed quia genero eius [illegible] fuit ad d. personam, dicitur B.ma Virgo dei Mater: ergo. Probatur minor: nam esset [illegible] ad naturam hanc iam in naturam, quae in persona: ergo cum hoc sit opus ex fide, [illegible] fidei, asserendum est Verbum divinum assumpsisse naturam, quae antea personata non erat.

Art. Secundus argumenta Solvuntur Contraria.

Arguitur 1.o Iulii, Episcopus Apostolicam, cum d. Aug. damasc. Amb. et Subt. d. Scot. in 1. d. 49. q. 14. lit. F. et in 2. d. 29. lit. E inquiunt, quod d. Verbum assumpsit hominem. sed qui dicit hominem, dicit quid personatum: ergo. — Resp. quod Iulius et PP. simul et Scot. loquuntur de homine in abstracto, hoc est, secundum humanitatem, non vero in concreto, id est, secundum naturam personatam. vel quod d. damasc. lib. 3. de fid. cap. 9. dicit; quod assumpsit, quod in nobis natura plantavit, dicitur: quantum ad essentialia, non quantum ad personam. vel dicite ad argumentum cum damasc. quod Verbum assumpsit hominem individuum, non autem personatum. Arguitur 2.o: haec propositio est vera: Verbum assumpsit hominem; sed hic homo in theologorum sententia explicat naturam personatam: ergo. — Resp. distinguendo naturam: est vera, quia

Sumit' verbum pro abstracto, 1.º quia verbum naturam assumpsit in concreto, neq. est aliquid mix: sed hic hoc explicat naturam personam, 2.º absolute et directe, 3.º quod sumitur verbi abstracto, neq. in sensu S.S. et D.D. aliud pro sic exponitur, quod hic hoc sumitur directe pro abstracto; vel pars pro toto; non quia est illud fere x dicit; sed quia dicta propositio non est absolute nando.
Argu. 3.º verbum per non non assumpsit hominem, sed humanitatem sine propria personalitate: ergo B. Virg. Maria non est vera mater dei, et hominis. = Rx nando cons: quia ut Virg. Maria sit vera mater dei, et hominis, sufficit, quod genuerit humanitatem ut copulante unione ad personam verbi.
Argu. 4.º Si natura assumeretur a verbo sine propria personalitate, natura esset videnda sub verbi personalitate: ergo. Pr. ant: quia tunc carens propria persona-lite, ad quam natural x inclinat: ergo. = Rx nando ant. quia ex Scot in 4. d. 49. q. 14. et in 2. d. 29. ... C. humanitas habuit appetitum ad subsistentiam d. verbi: ergo non est videnda sub illo.

Quaeo 3.º an verbum assumpserit verum corpus?

Artus primus ponit resolutio.

Sic gratia: verbum d. assumpsit verum corpus. est de fide. et Pr. ex Jon. 10: potestatem habeo. ex Pllo ad Rom. 1. qui factus est ex semine david secundum carnem. et Luc. Cap. 24: palpate, et videte, spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere. et hoc est definitum in duplici Chalced. Constantinop. Later. et Symb. Athan. ubi dicitur: xptum perfectum deum, perfectum hominem ex anima rationali, et humana carne subsistentem: ergo. Pr. ratione: quia si ita non esset, inanis esset fides nostra: si de vere non esset passus, mortuus, et sepultus, et vere resurrexisset; sed hoc fide credimus: ergo. = Prob. quia xptus debuit satisfacere debuit in ea carne, quae peccavit; sed illa fuit humana: ergo et caro xpti.

Art. secund. hereticorum solvunt argumenta.

Arguit 1.º pro Luciano, Cerdone, Marcione et Manicheis, qui erronee indicarunt xpti corpus non esse verum, sed phantasticum. et sic ex Pllo ad Philip. 2: in similitudinem hominum factus: ergo. = Rx 1.º disting. ant: in similitudinem hominum, quia apparebat peccator ut homo, 2.º quia erat similitudinarie homo, neg. sic S. Ambr. et Chrisostom. = Rx 2.º disting. ant: in similitudine vera, quae non excludit identitatem, 3.º aliter neg. sic Gen. Cap. 5. dicitur, quod Adam genuit filium ad imaginem et similitudinem suam.
Argu. 2.º ex 2. ad Chor. Cap. 5. et si cognovimus xptum secundum carnem, sed iam non novimus: ergo. Sic arguit a fausto heretico. = Rx, quod Apostolus loquitur, de se ante Ascens. qui tempore carnaliter ambulabat, usque ad Ascens., quo tempore spiritualiter efficiebat. sic 6.ª Synod. exponit text. = Rx 2.º quod loquitur de xpto ante mortem, quo tempore erat passibilis; et post mortem, quod erat impassibilis.
Argu. 3.º caro non est capax, seu particeps Redemptionis: ergo non debuit assumere corpus. Pr. ant ex d. Pllo 1. Chor. Cap. 2: caro et sanguis regnum dei non possidebunt: ergo. = Rx nando ant: quia corpus glorificabitur in Coelo. ad auth. Rx disting. eam: caro et sanguis id est, qui agunt secundum carnem, et sanguinem, 3.º absolute, neq. quia qui secundum suggestionem carnis operantur, non possunt deum videre.
Argu. 4. cum Valentin. et Apollin: ex 1. Chor. Cap. 15: primus homo de terra terrenus, secundus homo de Coelo coelestis: ergo xpti corpus non fuit verum, sed coeleste. = Rx, quod xptus dicitur

hoc Celestis; quia Celestis Viâ duxit. Vel: quia obivit sua Dep. fuit Beatus in via. Vel: quia simul fuit dei filius. Vel: quia fuit Dep. Virtute Spiritus Sancti. Vel: quia erat impeccabilis; sequidem nunquam peccaturus erat.

Quaestio 4.ª An Verbum assumserit animam, et Corpus unita?

Articulus primus: resolvitur difficultas.

Pro sensu q.nis quaestio est: an Verbum assumpserit animam, et Corpus ut unita; seu ut melius dicam, an assumpserit praedictas partes essentiales prius inter se unitas unione, quae sit actualis, ut sensus secundus dicitur sentiunt; quia dabatur unio non est essentialis pars, sed solum conditio sinequa non?

Contra quam dixerunt aliqui Theologi tempore Alexand. tertii, quorum sententiam refert Magister in 3. d. 6. et 7. non tanquam errorem, sed tanquam opinionem; qui dicebant d. Verbum assumpsisse animam et Corpus, non ut unita, sed ut divisa, et separata. quem errorem prius retulit, et impugnavit Hugo de S. Victore in Apologia de Incarnatione Christi, quae habetur tom. 3. et post Scolasticu.

Catholica est sub sequens dicendum: Verbum divinum assumpsit animam, et Corpus non separata, sed unita. hoc dicendum est statuitur ex plurimis decretis. praecipue ex Epistol. 8. Cirili in Concilio Calcedon. et Ephesin. approbata, et Epistol. Sophronii, quae habetur in 6. Synod. General. action. 11. Statuitur etiam veritas huius dicendi ex Concilio Lateranensi sub Alex. tertio, ut patet Cap.e Cum Christus de haereticis. ubi (ut notat Coria num. 16) hic error specialiter damnatur: ergo

Probatur nunc ratione: quia ex fide statuitur, quod Christus mortuus est, et resurrexit; sed neutrum fieri potuisset, si Verbum non assumpsisset animam Corpori unitam: ergo. Probatur minor: quia mors est destructio unionis animae ad Corpus; et resurrectio est reunitio, seu restauratio eiusdem unionis: ergo. = Confirmatur: quia Verbum assumpsit naturam humanam individuam, et singularem, sed haec includit animam, et Corpus unita: ergo.

Art.s Secund.s haereticorum solvuntur argumenta.

Argues 1.o: Si Verbum assumpsisset partes essentiales ut unitas, esset verus homo; sed sic fuisset quaternitas personarum, quod nullus catholicorum admittit: ergo. Probatur minor: quia personam dicitur homo sit, et quod verus homo suam habeat personam, sequitur totius huius erroris fundamentum. et in hoc fundamento est magnus error. quare ut clarius pateat. = Concedo sequelam maioris, nego minorem. ad cuius probationem dicimus, quod licet Christus sit verus homo; est tamen persona trina personarum; ut est non quarta, sed una ex tribus, quae divina essentia constituunt Trinitatem.

Argues 2.o: Si d. Verbum assumpsisset animam unitam Corpori, etiam ipsam assumpsisset unionem; sed hoc est contra communem sententiam; nam ad hanc unionem est unio alia: ergo. = Respondeo 1.o primo absolute maiorem, negando minorem:

Seqquidem n. esset proprium; nam licet unio sit realiter ratione uniendi, et ad unum ratione reale n. dest alio; inde est Cl. = Cr. 2o duga mane: cum assumpse sit ipse Verbum. vel quo, dr. vel quod, neo. quia ut dictum est en q. 3. 2. 3 p. hum. Christi omnino quod, seu solum termini hypostatice est Christum-hoc. Unio de est solum dedo.

Quaeo 5.a an Verbum veram aiam rationalem assumpserit?

Resolut. Prim. resolvit difficultas.

Licet dicant Theologorum catholicum veritatis sentent. sit, d. Verbum veram assumpsisse aiam rationalem; tamen n. levi nititur fundam.to ad hanc veritatem ingsiam; siquidem n. defuerunt heretici, qui hanc aiam ratiolem Christo negaberent. unde ut melius clariori hic error pateat, est advertendum, quod est duplex error apud hereticos: primus negat in Christo fuisse aiam sentientem, et illius loco illius fuisse Verbum. sic sensit Arius ut refert S. Aug. heres. 49. et S. Epiphan. heres. 69.

Secund. error quamvis credat in Christo aiam viventem et sentientem, negat tamen aiam rationalem, quam mentem appellat. Ro Apollinaris, q. in principio cum Ario sensit, post 2o aliquibus divinis argutis, solum negabat rationalem aiam et loco eius Deum ponebat. sic refert S. Athanas. in Epist. ad Epictetum. Aliquid Catholicum sententiam in sequenti dic. dicam.

Sit 2a ratio Catholica dic: Verbum d. assumpsisse veram aiam rationalem eiusdem speciei cum ceteris animabus hominum. sic Concilium Calcedon. et Ephes. action. 1. Synod. 5. general. action. 8. can. 4. et 11. et plurima pariter dedant Concilia. Probatur ex d. Athan. in Symb. fidei perfectus Deus, perfectus homo ex aia rationali, et humana carne subsistens. et ex Math. Cap. 26: Tristis est aia mea usque ad mortem. et q. haec aia sit spiritus probatur ex 27. eiusdem Math: in manus tuas Dmne commendo spiritum meum, et inclinato Cap. emisit spiritum. q. sit rationalis probatur: nam admiratio est proprio sit. probatur aiam rationalem: sed aia Christi habuit admirationem: nam Luc. 7. dicitur: miratus Jesus fidem illorum. et Cap. 2o: proficiebat sapientia &.

Pr. ratione physica: quia in hoc eadem est aia vegetativa, sentitiva et rationalis, ut in libris de anima tradunt Catholici; q. n. bene negavit Apolinaris unum, et dixit alterum. Probatur ratione Theologica: quia Deus n. potest informare corpus. q. Pratum: nam informare est de ratione partis: sed Deus n. potest se habere ut pars quia ille est pars divitum totius, et omnis pars imperfecta est. q. Probatur denique: quia Christus meruit, et satisfecit, etiam q. oravit: sed haec omnia fieri n. possunt nisi ab aia rationali. q. = Probatur: quia cum Christus incarnatus fuerit ad redimendum hominem totum, assumere debuit id, q. in hoc potissime ceciderat; at hoc fuit

aiæ rationalis: quod Arriani, et Apollinaristæ errarunt, et hæretici sunt: hoc sine fundamento negantes.

Art. Secundum. Enervantur hæretica fundamenta.

Arguitur 1.º et est fundamentum Apollinaristarum: Si Verbum Divinum aiam assumpsisset rationalem, seu mentem, sive intellectum, poneret in ipso cogitationes inclinantes ad peccandum: sed hoc repugnat: ergo. Probatur major: nam sic eveniret in cæteris hominibus: sed quia non aliud est de eius ratione. = Respondeo negando majorem, quia Christus habuit intellectum ~~et voluntatem~~ cæteris praestantissime et fulgentissime. Ad probationem majoris dico: sic eveniret in cæteris hominibus, quia hujusmodi cogitationes sunt effectus peccati, ideo quia sunt propria aiæ, neque enim in Primo parente Adamo ante lapsum non erant cogitationes istæ, quæ nunc despicienter vocabulo censentur quas diabolus post peccatum seminavit ex fraude: Christus autem ipse immunis fuerit ob hoc peccato; unde est Christus.

Arguitur 2.º et est Arrianorum fundamentum: Si Verbum assumpsisset aiam, tunc in Christo fuerunt tres substantiæ; sed hoc damnavit Damascenus 3. de fide. Cap. 36. Bened. II. et Concil. Francof. ergo. = Respondeo ex Aug. 3. de Trinit. Cap. 16. Theolog. Pop. et Concil. Toletan., quod non est in divinis in Christo esse tres substantias, quarum una deleta, vel Verbo, et alia intellectuali. Simpliciter non debet dici in Christo sunt tres substantiæ. Cujus ratio est: quia ea aliquando numerant, et uniunt, non debent numerari partes remotæ, et partes partium, sed propinquæ. Unde numerando partes hominis non dicitur sunt quinque partes, scilicet intellectiva, volitiva, remotiva, vegetativa, et sensitiva. Sed dantur dicere sunt duæ partes, corpus, nempe et aia. Sic in proposito, sunt in Christo duæ, scilicet divina, et humana, quamvis humana plures habeat.

Arguitur 3.º Si Verbum assumpsisset aiam, posset peccare; hoc repugnat: ergo. Probatur major: neque enim aia, quæ est libera, posset fieri in malum. = Respondeo negando majorem: posset peccare remote, hoc est ut non esset unitum, non proxime, neque posteà latius hoc videbit.

Quæstio 6.ª Utrum D. Verbum assumpserit Sanguinem?

Art. Primum. a Quibusdam Notis resolvitur quæstio.

Pro hujus resolutione quædam sunt aliqua notanda. Et 1.º est, quod multiplices esse partes humanæ assumptæ: quædam essentiales propriè existunt, ut corpus, et aia; aliæ integrantes, ut caput, brachia, crura et aliæ excrementales, ut capilli, ungues, et ea omnia, quæ sanguis superfluus ad nutritionem, et corporis integritatem non producunt.

Notandum est 2.º quod integrantium partium quædam sunt propriè de integritate humani corporis, ut caput, ossa, cerebrum et reliqua: quædam verò de veritate duntaxat, non autem de integritate, ut sanguis, spiritus vitales, et aliæ qualitates, seu aliæ humores, qui ea ratione dicuntur de veritate corporis; quia humanum corpus sine illis, saltem sine sanguine, qui est basis, et vitæ fundamentum, existere non valet.

Notandum est 3.º quod theologi,

cu Cajetano q. 54. art. 2. duplicē in humano Corpore dari Sanguinē, quorum alterum radicalem & nutrimentalem dicunt, qui nō perfecte decoctus; et naturalē aliter, qui ē perfecte decoctus. quæ Sanguinis divisio, tam Medici, quam Philosophi admittunt: nam Sanguinem esse duplicem, alt. minus depuratum, tantū ē accidentalis defectus; qui nō tollit, vt Verbum assumpserit secundum Sanguinem; nō de primo vt vult Cajet.

Noto 4.º Controversiam esse inter Theologos: an Verbum immediate assumpserit Sanguinem; vel solum mediate, sive mediante humore, vel corporis suis habuerit subsistentiam, nec subsistere subsistentia Verbi. Durand. negat in q. 1. d. 10. vllum Sanguinem, sive partem, sive nutrimentalem a Verbo fuisse hypostatice unitum. Caj. & et plurimi Thomistæ. Velardi dicitur in Sanguine Ponentes, asserunt partem Sanguinis nō de nutrimentali fuisse assumptum a Verbo. Cæteri autem Theologi docent omnem Sanguinem, qui fuit in Christo, dum in Corpore mortali viveret, fuisse subsistentia Verbi subsistentem. cuius quæ sententia sit.

Prodit: Sanguis Corporis Christi fuit hypostatice Verbo D. unitus immediate, sive ad eius subsistentiam unitus. Sic D. T. d. 16. q. 2. et Prob. ex Phō. 1. de partib. animalium. Cap. 2. et 3. et lib. de histor. animalium. Cap. 19. quib. in locis, inquit, quod Sanguis ē pars, nō solum quantum ad Consistentiam vitæ, Sed etiam in toto parte Corporis. et Senec. idem affirmat lib. 2. q.q. naturalium. et Damasc. 2. de fid. Cap. 12. idem ait. hinc: quod

Probat: quod omnes Philosophi docent Corpus ex 4.or elementis ē in humano hoīe: Sed Corpus ex 4.or elementis ē Corpus ex 4.or humoribus, quorum unus ē Sanguis: ergo hic D.
Probat 2.º: quia nomine Sanguinis intelligitur mixtio omnium humorum; nam humores si sint in parvali portione, mixti sunt cum Sanguine, et cum eo per totum Corpus diffunduntur: Sed ubi Christi Corpus humanum ē hoīs indutum: ergo et Sanguis; ac proinde D.

Prob. 2.º ex Sacra Scrip. nam Math. 26. dicit, Bibunt Christus Apostolis Calicem: qui pro vobis, et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. et ad Ephes. 1: in quo (nempe Christo) habemus redemptionem per Sanguinem eius. et 1. Joann. 1. Sanguis Jesu Christi emundat nos ab omni peccato. et Nazianz. orat. 50. inquit: Verbum Caro factum ē, nō putatiue sed vere, quia assumpserit Corpus ex Carne, et ossibus, et Sanguine dicitur. ergo Sanguis ē de vere Corporis, et nostræ redemptionis pretium: ac proinde hypostatice assumptus a Verbo.

Prob. 3.º ex Epist. 1. D. Petri. 1. nō auro Redempti estis, sed pretioso Sanguine agni immaculati; sed nō poterat redemptio dimitti Sanguinis, nisi sit infinitæ virtutis et meriti, quod habere nō poterat absque unione cum Verbo: ergo D. Probat: ex Clem. 6. in extravag. Unigenitus, Ubi ait: modicum Sanguinis guttam propter unionem ad Verbum sufficere ad redemptionem totius generis humani: ergo Sanguis fuit D. unitus Verbo. Prob. 4.º ratione theologica sic:

Verbo, v. ex vi verborum: hoc est enim Corpus meum, ponitur sub speciebus panis; et ex vi verborum: hic est enim Calix Sanguinis mei, et sub speciebus vini; Anima vero ponitur sub speciebus panis, non quia est immediate unita Corpori, et ideo ponitur sub speciebus vini, quia est unita Sanguini. = Confirmatur: quia ex dictis Sanguis Christi continetur sub speciebus panis per concomitantiam per connexionem cum Carne, sed si non esset Sanguis pars Corporis, nulla esset connexio, siquidem non est connexio vestis, quae tamen centum habet Christi Corpus: ergo. = Confirmatur 2º: quia eadem adoratione debet adorari Sanguis in Calice, qua per se adoratur, cum continetur 1º et per se sub speciebus vini, ac adoratur Corpus Christi in hostia; sed hoc adoratur adoratione Latriae propter unionem ad Verbum: ergo. Fit 5º: a Verbo est assumptum quidquid pertinet ad integritatem humani Corporis; sed procul dubio est Sanguinem ad integritatem Corporis humani pertinere: ergo. Major dubitari nequit, Verbum enim integram assumpsit humanitatem. Minor probatur ex Arist. lib. 3. de hist. animalium Cap. 2. ubi ait, Sanguinem esse partem similarem Corporis animalis, et Senec. Lib. 2. qq. natural. inquit: quasi pars nostri est Sanguis, qui tamen et ipse est, parat non et alia, et nihilominus in numero est eorum, quibus vitale Corpus efficitur. Et S. Aug. Epist. 146. inquit idem: ergo.

Art.us Secund.us Arguitur in oppositum fit Satis.

Arg. 1º: Sanguis non informatur anima, nec vivit; sed Verbum solum partes viventes assumpsit: ergo. Major est Arist. lib. 3. de hist. animalium Cap. 19. dicente: palpitat intra venas sanguis animalium omnium, et quandiu vivo servatur, servet agitatione, et fervet. Et 2. de partib. animalium Cap. 3: non enim Sanguis continuus Carni, neque cognatus est; sed in Corde, et venis, quasi in vase, continetur: ergo. = Resp. Dist. Majori, negando assumptionem; minorem quia Verbum immediate assumpsit omnes partes, et singulas, quae ad veritatem pertinent, integritatem, et perfectionem naturae, sive viventes, sive non. Cum autem Sanguis, sive non vivat, ad naturae veritatem pertineat; hinc est &c.

Sed contra insistitur: quia Arist. lib. 3. de hist. animalium Cap. 19: Sanguis animatur, et fervidus vivit. = Confirmatur 1º quia solo Sanguinis effusione emoritur animal: ergo. = Confirmatur 2º: nam sola imaginatione Sanguis movetur ad Cor et ad alia distantia loca: ergo. = Resp. dist. antecedens: Sanguis animatur, et fervet quatenus est diffusus in subiectis aliis, vel sanguis spiritualiter sumptus, nego. quia ut tenet Scot. in 4. d. 10. q. 4. §. hic duo. vers. sed dubium est, Sanguis est discontinuus a Matre, et Patre, ut inquit Arist. 2. de partib. animalium. Cap. 8. q. 1: neque sene dolore rupta vena fluit Sanguis extra Corpus, ubi in venis, velut in vase, includitur. Et dicitur solum per luxum posicionem, non vero per intus sumptionem Carnis.

Ad 1am Confirm. Resp. dissoandi, negando Cons. quia si solo effusione Sanguinis emoritur animal, ideo est: quia Sanguis est vitalis, et praecipuus in humanis operationibus vitalibus; non vero quia Sanguis vivit. = Ad 2am Resp. neg. dist. ant.: solo imaginatione Sanguis movetur a se, nego; supple, movetur ab alio existente in partibus solidis, quae, mediis spiritibus vitalibus, movet Sanguinem, &c.

Arg. 2º: Si Verbum immediate assumpsisset Sanguinem per unionem et dicendum posset dici Sanguis: sed hoc falsum est: ergo. = Confirmatur: quia

assumendo Sanguinem assumpsit duas naturas: q. = Rx. nando maiorem quia licet
materia diversa sit illius, habet conveniens Verbum et naturam completam; n. dicuntur partes alias
Verbum diversas dici. = ad confirmationem nando antecedens quia Sanguis et Corpus absolute
loquendo non sunt duae naturae, sed duae partes, quae ordinantur ad unam naturam, scilicet humanitatem integram, et completam reddendo. Arguitur 3.º quia nos Sanguis non est animatus: ergo nec a D. Deo assumptus. probatur consequentia: quia ex eo capilli, ungues, lachrimae et sudores non sunt hypostatice
uniti immediate Deo, quia non sunt partes animatae: ergo pari ratione. = Confirmatur: quia ex illo
Sanguis non est pars corporis: ergo non est unitus. = Rx. distinguo antecedens, nando consequentiam. ad cuius probationem
nando antecedens: quia ratio obiqua non sunt unita, est, quia non sunt de integritate, et veritate humanitatis, sed partes excrementa, et ad ornatum naturae: quibus si aliquis deficeret homo, ideo
est, quia absunt a corpore immediate D. Deo. Demitto non 1.º quia sunt immediate unita. =
ad confirmationem dicendum antecedens et nando consequentiam: quia nec nos dicimus Sanguinem esse partem corporis, sed esse partem humanitatis operamus. Arguitur 4.º Sanguis in Circumcisione effusus non erat
unitus: ergo. Rx. antecedens: quia ex D. Damasc. quod semel assumpsit, nunquam dimisit,
idem argumentum fieri potest de Sanguine in triduo Mortis. = Rx. nego antecedens: quia
ille Sanguinis pars erat modica, de qua non intelligitur loquitur Damasc. alias eadem
ratione diceretur Verbum non sibi assumpsisse Corpus, quia pars praeputii abscisa
manet servanda, cum non unita. = Sed melius videtur melius Rx. nando antecedens, distinguo antecedens probationem: quod semel dicitur quantum ad partes principales et integras, sive adequate
sumptas, nempe, toto Sanguine, Corpore, et anima, concedo, quantum ad partes minus principales, et quae non sunt absolute necessariae ad integritatem physicam humanitatis, nego. Sic se habent
aliquae guttae Sanguinis, quae servantur in terris, et praeputium in sensu plurium
D.D. quia non spectant ad primaevam debitam physicam naturam. Item in triduo humiditas
dimissa, sive non fuit eius. Arguitur 5.º nostra Redemptio fuit facta per modum meriti;
sed in merito non attenditur valor rei oblatae, sed dignitas offerentis: ergo ex dignitate
personae Christi, et non ex valore Sanguinis pendet nostra redemptio; atque adeo quod tribuitur
Sanguini peccatorum remissio, est figurata locutio, in qua per sinecdochem nomine Sanguinis tota intelligitur humanitas, ut sufficit ipso Mors et passio; quia in ea
Sanguis effusus est. = Confirmatur: quia lachrimae et sudor Christi D. sicut quae licet
offerebantur vim habebant ad nostram iustificationem. sed non fuerunt unita D. Verbo:
ergo ex eo quod Sanguis sit nostrae iustificationis Rx. Rx. distinguo maiorem, distinguo minorem: sed in
merito pure sumpto non attenditur valor rei acceptae, seu oblatae, concedo, in merito accepto per modum satisfactionis, nego. quia sic sumpta Redemptio est
attendendus valor rei oblatae: et cum Christi Redemptio non solum fuerit per
modum meriti, sed etiam satisfactionis; inde est Rx. = ad confirmationem Rx. distinguo maiorem,
nando, nando consequentiam. quia ex Script. non dictat primum, sicut secundum. Arguitur 6.º
Si in triduo consecraretur hostia, in illa esset Corpus exangue, et consecratio eundem
esset ratio, ac est per se; sed tunc non esset Sanguis: ergo illa non est pars integralis Corporis, ut humanitatis; atque adeo Rx. = Rx. distinguo maiorem, quae est expressa D. Thom. D.
et minorem per minorem, nando consequentiam: quia Corpus, quod significatur per Verbo consecrationis, est illud,

q.d vere ē à parte rei, q.do Verbo præexunt; et sicut in triduo fuit exangue, ita ante, et post fuit cu Sanguine, qui Sanguis ē vera pars Corporis vivi, ut vivi, licet in se vivo n̄ sit. Vel q.d in triduo d.i exquit. eiusmodi sanguine ex stat. n̄ esse Corporis ptis, hoc ē intelligdu de Corpore mortuo, n̄ de vivo.

Arg.r 7.o; et ē validior ad ante; solvitur: ex vi verborum sub speciebus panis ponitur idem Corpus integrum, q.d Verbum ēmaté assumpsit; sed ex vi verborum sub speciebus panis n̄ ponitur Sanguis, s.t ponuntur Cap.d Manus, &c. q. Sanguis n̄ ē pars Corporis vivi à Verbo q.do assumpti. = Resp. dist.o Maior: ex vi verborum sub speciebus panis ponitur idem Corpus integrum integritate primaria, et secunda, ea quæ spectant ad proximam Corporis structuram, n̄ ponitur idem Corpus integrum integritate secundaria, seu secunda ea, quæ pertinent ad integritatem operationis, n̄ o. et cum Sanguis hoc modo 2.o se habeat, hinc ē &c. Ex qua doctrina infert, q.d Sanguis licet n̄ sit pars integralis Corporis in primaria structura, s.t Caput, Manus et pes solida; ē tamen pars integralis integritate operationis: quia ē pars humidi idem: quia requirit, ut Corpus vida fruatur. Etiam quia ē id, mediante quo aia exercet operationes vitales. q. ē pars Corporis vivi à Verbo d.o assumpti, licet n̄ ponatur sub speciebus panis ex vi verborum, s.t Caput.

Et ratio huius discriminis ē 1.o: quia Verb. d. Corpus assumpsit huius, ut esset hoc, s.t caeteri hoes (absq.d peccato) ideoq.d assumendo Corpus, assumpsit et Sanginem; at in Euch.ra instituit Sacrificium et Sacramentum in memoria Passionis et Obitus, in qua fuit Sanguis separatus a Corpore; unde cum dicitur Corpus ponitur sub speciebus panis ex vi verborum n̄ ponitur Sanguis nisi per concomitantiam. = 2.o discriminis ratio ē: quia illa verborum verba Corpus xpti significant per modum cibi: et verba verbi: hic ē m Calix &c. significant Sanguinem per modum potus: q.

Art.s Sextus aliqua Examinat Dubia.

Dubitat 1.o an Sanguis in triduo fuerit Verbo unitus? = Rx dupliciter esse sent. q; quia de hoc nihil ē ab Ecclesia definitum, neq.3 dementis, vel erroris nota merentur negare fuisse unitum. ubi advertis Pio Papa et nonnullos Recentiores, q.d Pius secundus (qui ipsi tamen rem hanc definisse) sic loquitur in quadam Epist: misa ad B. Jacob. de Marchia: die 28. April. ann. 1464. nos autem neq.3 epis huiusq.3 n̄ determinavimus. ex quo, si vultis, p utramque sent.a respondere poteris.

Dubit 2.o an Sanguis informetur aia? = Rx negative. et Pr: quia Sanguis cum nulla ex pp.datib. humor solidus: et repugnat q.d ea sit subiectus pro forma in pte discontinuis: q. Mai. pp. ex Arist. 2. de partib. aialium cap. 3: dicente: n̄ m Sanguis humus carni, neq.3 Cornatur ē sicut in Corde, et Venis, quasi in vase humor. Mi ē evidens; et ex in fert. = Rx: quia in Sanguine nulla apparet vitalis operatio: cum nec sentit nec vegetat; licet m n̄ f. intus sumptionis, &c. q. ma.a potiora. Dubitat 3.o an aliquid Sanguinis effusi ā xpto d.o præservatum in terris? = Rx, q.d Latin n̄

hac re nil desitu sit ab ecclesia; tamen omnis, et vera sententia affirmative Res-
quod sequitur ex Pio 2.º in quodam Epist. misso ad Abbat. S.ᵗᵉ Mariæ Cantonen-
sis decrevit, ubi inquit: Veritati fidei nullatenus repugnare affirmare, Re-
demptoris nostri de Sanguine praefato fidem, effuso in Passione, ut docent ex an-
tiquis doctoribus, ob ejusdem Passionis memoriam aliquam partem reliquisse in terris.
= Dicitur: quia sic videtur in instrumentis, scilicet Lanceo, clavis, etc. Passionis: ergo.

Dubitatur 4.º an guttullæ illæ Sanguinis, quæ apparent in instrumentis Passionis, vere retineant partes Sanguinis? — Resp. affirmative. et Probatur: quia ex eo quod Christus voluit hoc facere, credere debemus id esse, ut Sanguis ille esset super Passionis testimonium et major fidei objectio, et fidelium devotio; et ad hoc multis solvunt, quod Sanguinis veri retineat partem: ergo.

Dubitatur 5.º an totus Sanguis, qui in ecclesiis servatur, et a fidelibus colitur, sit verus Sanguis in Passione a Christo effusus? = Resp. negative: quia ut refert S. Athan. lib. de Passione imaginis Domini nostri Jesu Christi, servatur in quadam ecclesia sanguis a quadam imagine Christi effusus ex percussione judæorum Berythi: quæ Athanas. hist. fuit approbata in Conc. Nicæn. 2. action. 4: ergo.

Dubitatur 6.º an Capilli, ungues, lachrimæ, et sudores fuerint assumpta a Verbo? = Resp. juxta communiorem sententiam negative: quia haec omnia sunt extrema naturæ; et sic nec pertinent ad integritatem, nec ad veritatem humanitatis: ergo. Verum omnia ista, in hac sententia, non retinebunt in Corporibus gloriosis.

Dubitatur 7.º an praeputium vere Carnis servetur, et an colatur? = Resp. affirmative: quia Caro praeputii sub Summorum Pontificum oculis, et Romanæ Curiæ aspectu reverenter custoditur, et digne veneratur, nam quolibet anno in Cardinalium aspectu in Paschalibus feriis ostenditur in Lateranensi Basilica: ergo.

Dubitatur 8.º an organizatio Corporis Christi praecesserit tempore in instanti? Resp. negative cum Suar. d. in 3. d. 2. q. 2: quia alias praecederet natura. Consequentia est: quia organizatio in Nat. sent. est ultima dispositio ad formam specificam; et ultimo instanti temporis: ergo. = Dicitur: quia ex opposito daretur naturaliter major [illegible] dispositio, sine [illegible]; hoc repugnat, ut ex Philosophia docet: ergo. Et advertite, quod hic loquimur de formatione Corporeitatis, per quam actu, et formaliter materia 1.ª redditur organizata.

Disputatio 4.ª de Christo, qui resultat ex Persona assumente, et Natura assumpta.

Cum jam explicata maneant extrema hypostaticæ unionis; nunc restat, ut videamus id, quod ex his resultat extremis: quare sit,

Quaestio Prima an in Christo Domino sint duæ existentiæ realiter distinctæ, vel potius Christi humanitas existat per existentiam divini Verbi?

Ante Primum aliquibus Notis quaestio resolvitur.

Notandum est 1.º, quod ut mei philosophi docuerunt, duplex est esse; scilicet essentiæ

existentiae, et Subsistentiae. primum est: id quod primo in re aliqua deprehenditur, et est primum et radi-
cale principium per quod praedicata omnia, quae ipsi rei conveniunt. Secundum est: actus metaphysicus
per quem res, quae prius fuerat in potentia obiectiva seu in causis, et ipse nihil, fit actu,
et ponitur extra suas causas. tertium denique est: quo res existit in individuo, et
personaliter. Notandum est 2º omnes Catholicos D.D. convenire, in Christo esse unicum esse subsistentiae
seu personale: quod D. Nestorius negans in Christo non fuisse duas Personas, sed unam dantur,
scil. divinam; siquidem natura humana Christi subsistit per subsistentiam Verbi divini. Conveniunt etiam,
contra Eutichem non fuisse unam naturam, sed duplicem, divinam nempe et humanam, una solum inter
Theologos est contentio de esse existentiae. 1º quod 2 sent. Scotus tenet Christi humanitatem existere
per existentiam Verbi, et sic unicum dantur esse in illo. S. Thomas; 2a quae adhuc in Christo
duas esse existentias, sicut et duas naturas: ita Scotus. His quibus hic notatis,

Sit conclusio: in Christo sunt duo esse existentiae; unum naturae divinae, et alterum naturae creatae, seu humanae. est expressa
mens D. nostri Subtilis in 3. d. 6. q. 1. et Pa. ratione, ex ipsius Scoti. et 1a est: humanitas genera-
nis, seu id, quod per generationem recipit esse, et tamen non existere in rerum natura ad esse existentiam, ut
est ipsimet existentia, vel aliquid habens existentiam: alias non recipiet esse existentiae per generationem;
sed humanitas Christi, quae est haec, vere est genita a Matre, et ab ea fuit edita in tempore
Sancto obumbrante Spiritu: quod illa humanitas per generationem recipit esse existentiae, quod esse ante non ha-
bebat; sed esse increatum, seu existentia Verbi non producitur per temporalem generationem: quod humanitas illa
generati habuit aliud esse existentiae ab existentia Verbi. Maior est Arist. 9. Metaph. text. 7.
et Min. S. Damasc. Lib. 4. de fid. Cap. 13. Probatur 2º ratione Scoti: vel humanitas ut dicitur
a Verbo est aliquid, vel nihil? si nihil: quod D. Verbum nihil assumpsit, quod est ridiculum.
Si aliquid, vel illud est in potentia obiectiva, vel in actu? Si dantur in potentia obiectiva: quod Verbum
non plus humanitatem assumpsit, quam quodlibet ens possibile, quod etiam ridiculum apparet. Si actu
est aliquid; quod ut assumpta a Verbo humanitas habet existentiam: quia humanitas in actu et existentia
idem est; accipiendo &c. Confirmatur haec ratio, et est etiam Scoti: quia existentia non distinguitur realiter
a re ex a causis; sed in Christo sunt duae naturae realiter distinctae: quod et duae existentiae. Probatur 3º ex
principiis Thom: quia anima Christi prius natura, quam assumeretur, informabat Corpus Christi,
et illi dabat existentiam: quod tamen habuit naturam propriam. Probatur ante: quia secundum Thomistas
materia prima existit per existentiam propriam, et similiter forma; sed propter hanc rationem adversarii
est anima; Licet non admittant tertiam entitatem: quod. Confirmatur: quia Thomistae negant quatuor
existentias in divinis, et dantes reducunt unum esse, Trib. Personis divinis: quod humanitas
propriam habet existentiam, et non Verbi divini. Probatur consequentia: quia alias unio esset facta in ali-
quo divino, et esset in tribus D. Personis: quod verum est humanitatem propriam habere existentiam, distinctam
ab existentia Verbi divini.

Art. Secundus. Thomam Solvunt Argum.

Arguunt 1º a Thom. ex Epist. Sophronii approbata in 6. Synod. act. 11. ubi de
Christi humanitate dicitur: in illo, (id est in Verbo) et non in seipso habuit existentiam unam.
et ex Damasc. Cap. 22. dicente: natura humana in Verbo habet existentiam. et ex aliis
SS. P.P. locis, quibus videtur humanitatem Christi existere per existentiam Verbi. d: quod. Resp.
Sophronius solum velle Christi humanitatem semper extitisse unitam Verbo: quia non

praeterit tempore ante existens, id est, sine unione cum Verbo. = ad Damasc. Rx, quod ut notat Soria, dalio Verbo non vere existunt apud Damasc; vel quod sumit existentiam pro Subsistentia. = ad SS. PP. Rx, quod loquuntur more physico; non quod metaphysico, et secundum proprias partes ex natura rei; et ideo solum excludunt prioritatem temporis; non naturae.

Sed dices: si non in priori temporis ante unionem ad Verbum natura non habuit propriam existentiam; ergo neque in priori naturae: ergo. Rx nego: quia si in priori naturae haberet existentiam, eam haberet in tempore ipso: at certum est deinde eam non habuit in tempore ipso: ergo. = Rx nando minorem, ad cuius probationem distinguo maiorem: eam haberet in tempore pro priori naturae, concedo; pro priori temporis, nego. Et [illegible] probatione minorem distinguo: quia deinde loquuntur de prioritate temporis; non de naturae.

Arguitur 2o ex Philosopho 2. de anima. Cap. 4. text. 37. dicente: Vivere viventibus idem est quod esse; at hic Philosophus affirmat idem esse inter esse et existere: ergo non bene probatur ab Scot. dist. ex dist. inter existentiam et naturam. = Rx retorquendo argumentum: falsos vivere in viventibus idem est quod esse; at humanitas Christi vivebat vita aliena divina Vita Verbi: ergo = Rx 2o admissa auth.e distinguo minorem: affirmat Philosophus identitatem formalem, nego. realem, concedo et hanc ponimus nos inter naturam, et eius existentiam.

Arguitur 3o: existere est proprium suppositi; at in Christo datur est unum suppositum: ergo. = Probatur 1o: quia ex opposito sequeretur, quod Verbum existeret existentia creata: ergo. = Probatur 2o: quia existentia creata non est perfectio estis naturae, at unum quidem supplens naturam: ergo si Scotistas supplet subsistentiam huius naturae, ideo existentiam. = Probatur 3o: quia ex Arist. Cap. de subst.a suprema est suppositum, seu persona: quia ipsi per se 1o competit existere: ergo cum deinde in Verbo sit unum suppositum, consequens est, ut sit unica dantur existentia.

Rx ad argumentum distinguo maiorem: existere in [illegible] ut quo et ut quod, seu [illegible] est proprium suppositi, concedo. existere in sensu quali, nego: quia sic solum est proprium naturae singularis genitae ut productae. sic Rx d. Bulb. in 1. d. 12. q. [illegible] ad secund. principale. = ad 1am probationem distinguo antecedens: Verbum ut hoc existere existentia creata, concedo, Verbum ut deus, nego. = ad 2am probationem nego antecedens nam [illegible]: quia licet suppleri poterit subsistentiam huius naturae: quia expoliari poterit ab illa, non sic existentia: cum sit, [illegible] naturae. [illegible] dicendum [illegible] rei [illegible] inter existentiam et naturam, [illegible] proprium existentiam; quia productio rei [illegible] existentiam; et cum natura sit producta; inde est [illegible] existere esse producta secundum suam essentiam: quia hoc [illegible]. = ad 3. am probationem distinguitur antecedens: suppositum, seu personam competit per se 1o existere ut [illegible], concedo. alio modo, nego.

Arguitur 4o: si Christi humanitas propriam haberet existentiam, ab existentia increata distinctam, unio hypostatica esset accidentalis; hoc est falsum: ergo. Rx nego maiorem: quia quidquid advenit enti in actu completo est illi accidens; at natura humana, stante quod habet existentiam, est ens in actu, et [illegible] Verbum: ergo. = Rx nando maiorem, ad cuius probationem [illegible] distinguo minorem: natura humana est ens in actu entitativo, concedo; in actu formali, nego. et ex duobus entibus in actu entitativo, fieri potest unum per se, ut ex Philosopho [illegible].

Arguitur 5o: si in Christo esset duplex existentia, etiam esset duplex esse: at repugnat duplex esse in Christo: quia non potest dici aliquid duo: ergo. = Rx distinguo maiorem: esset in Christo duplex esse existentiae, concedo; duplex esse personale, nego. et hoc solum repugnat. et quod non potest dici aliquid duo [illegible] quia ut [illegible] diximus q. 5. dub. 2. [illegible] multiplicare subiectum non est satis multiplicare [illegible], at requiritur etiam suppositum multiplicare, quae in Christo

n. dependit. dicu tamen potest in obliquo; id est: Xptum habere naturam Dei et humanam, ex quo solum manet aliq. quaestio an, sic, Xptus sit dicendus aliquo modo?

Arguitur 6.° Si humanitas non existeret, esset etiam verbi; B. V. Maria non esset vere Dei Mater: sed absurdum est hoc: ergo.
Resp. Negstur maior: quia in sua generatione non atingeret dei existentiam, sed solum humanitatem: ergo = Resp. 1.° Vedo [illegible] argutum: et leo, iuxta [illegible] humanitas non habet existentiam, quia B. V. M. non esset vere Dei Mater; cum eius generatio non atingeret existentiam Dei. Sed B. V. M. nullo modo atingere potest existentiam Dei, quia efficienter non potest eam producere; et sic in sides. Ergo vo[illegible] nil probat. = Resp. 2.° Transeundo maiorem: quia ut B. V. Maria vere sit Dei Mater sufficit, ut genuerit humanitatem, quae in instanti temporis fuit personata a Verbo. Sic Pater dicitur generare hominem, licet non producat animam rationalem, quae in instanti, quo cum altero finitur, est homo, datur corpori anima; ita B. V. M. dicitur Dei generatio, quia in instanti terminus generationis fuit [illegible], sive hic homo Deus.

Argr. 7.° Unius dei subsistentia est unius esse; sed Xptus est una res: ergo. = Resp. distinguo maiorem: unius dei subsistentia eo modo, quo potest esse una, est unius esse, [illegible] alio modo, nego. Xptus ergo est una res personaliter: et sic est unius esse personale; est tamen multiplex existentialiter, et ideo duplex esse existibile.

Quaestio 2.ª Quid sit communicatio idiomatum, et quomodo fiat?

Art. 1.us Unitas ad divinum responde[illegible]

Aliqui dicitur solet pro sensu quae examinari ab aliquibus Theologis, nempe: an praedicata, quae sunt dei de homine, et quae sunt hominis de Deo in Xpto praedicentur, et quomodo? De qua diffuse tractat Subtilis D. Scotus in 3. d. 7. q. 1, et 2. pro cuius maiori intelligentia est supponendum, quod veritas propositionum communicatione praedicatorum, (seu idiomatum, ut loquuntur Theologi) non est formalis, sed solum identica: quia fundatur in eodem subiecto, suppositi, aut personae. Unde ad hic respondendo, dico: quod communicatio idiomatum est mutua praedicatio attributorum divinorum, et humanorum inter Deum, et hominem quatenus eandem terminant personam. est omnium Theologorum. Sed est clara ad cuius veritatem notandum, quod haec mutua praedicatio naturarum debet in concreto non in abstracto. Sicut in Laice [illegible] sunt verae hae propositiones: Album est dulce; dulce est album; ista vero falsa: Albedo est dulcedo; dulcedo est albedo. quia veritas illarum propositionum oritur ex identitate subiecti: quia hae propositiones: Album est dulce, hunc faciunt sensum: subiectum albedinis est subiectum dulcedinis. Sic pariter hae propositiones: filius dei est mortuus, hunc reddunt sensum: persona, quae dicit generationem Dei est persona, quae dicit naturam humanam, quae est mortua.

Adverto enim, quod veritas propositionum communicationis idiomatum debet exprimi per propositiones affirmativas, et non per negationes absolutas; nam cum sit verum, quod lac [illegible], album non est dulce, nec Xptus [illegible], homo est aeternus, negatur tamen absolute dici: lac non est dulce. Xptus non est aeternus. Et ratio est: quia, ut loquuntur Logici, negatio est malignitatis naturae. Et sic omne subiectum, seu seqitur, quod praedicatum, quod negat, nullo modo, aut secundum nullam naturam conveniat subiecto.

Haec autem divina communicatio idiomatum extendit ad propositiones, et praedicationem essentiae, quae audivi naturam; et hanc non propositiones contrarias sunt, non sunt contradictoriae. Unde hae propositiones sunt verae: Deus est mortuus; Deus est immortalis; istae autem falsae: Deus est mortuus, Deus non est mortuus: quia prima est contraria, secunda contradictoria. Et haec idiomatum communicatio fundatur in immediato colloquio: quae sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se.

Becanus autem Cap. 7. q. 1. n. 4. ex Cyrillo in Epist. ad Acacium in Concilio Ephesino notat, quod Christi omnia attributa sunt in triplici differentia; quaedam in illis divinum vere divinitatis, v.g. esse aeternum, omnipotens &c.; quaedam vero humanitatis, v.g. dormire, ambulare, in tempore nasci &c.; et quaedam vere utriusque, v.g. mereri, esse Redemptorem &c.: quia duo spectari possunt in debito satisfacti, seu meritorio Christi, scilicet substantia seu entitas actionis, quae attribuitur humanitati, et valor operum, qui est dignitate ex persona. Ex praedicatis 1. et 2. generis fiunt propositiones ostendentes veram formulam communicationis; non vero ex praedicatis 3. generis.

Verum est sciendum, quod praedicata ex propria unius naturae non possunt de altera in abstracto praedicari, ut etiam in concreto illis redundare. 1. sp. ex 2. §. et secundum est eundem: quia redundans sequitur id, supra quod cadit, esse naturam potentem, cum praedicatur utrius subiecto; et illi naturae v.g. dicta non sit vero, cum Christo divinum attributum humanae, sed solum de persona; inde est &c.

Ab hinc tamen regula, docet Suar. d. in 3. d. 7. q. 2. in fine, excipienda esse praedicata, quae exprimunt unionem naturae ad Personam. Et sic non valet: Deus est subsistens in utraque natura: Deus est divinitas resultans; Deus ex unione mutatus est quod factus est homo. Et est vero: quia haec communicatio propter unionem fit, ideoque eam supponit, non effectu causam. Et sic ad secundum quaesitum satisfactum manet. Et est communicatio explicata, modo quo theologi catholici illam explicant. Quae plura videre volueris D. D. consulat; quia ad nostrum intentum dicta sufficiunt.

Lutherani autem longe aliter de communicatione hac theologizant. Dicunt quod in eo sistere quod propositiones, seu attributa divinae naturae sunt realiter communicata humanitati Christi Domini, secundum ipsam met Personam Verbi. Unde quae o[…] has propositiones communicationis idiomatum esse veras: humanitas Christi est omnipotens; est ubique praesens. Christus Dominus secundum humanitatem est omnipotens; est praesens ubique, et alia similes, eo, quod attributa divina sint proxime et immediate, et realiter (sicut Verbi persona) sunt communicata humanitati. Ex quo inferunt, quod sicut vere dicimus humanitatem subsistere subsistentia divina, sic etiam debere dici, humanitatem esse omnipotentem, et ubique praesentem immensitate divina.

Quam hypothesim probant ex D. Paulo ad Collos. 2. dicente: in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, quod omnia essentialia, seu attributa Dei sunt communicata humanitati Christi. Ad quem textum bene omnes catholici D. D. quod est intelligendus illius de communicatione mediata, non de immediata: quia media subsistentia relativa D. Verbi, communicata sunt sacratissimae humanitati Christi, essentia, et divina attributa; nos apud catholicos certum est solum personalitatem Verbi fuisse proxime et per se humanitati unitam. Unde absolute est verum dicere: in Christo omnia inhabitant divina &c. Et de eodem hoc est per communicationem idiomatum, quam supra cum D. D. theologos explicabimus. Et si dicant, quod divina seu absoluta subsistentia potuit uniri tribuemus; sed nunc de praesenti loquimur.

Quaestio 3.ª An Christus Dominus secundum quod homo est, sit filius Dei adoptivus, vel naturalis? Hanc 3.ª primus resolvimus quaestionem a Theologis suppositis.

Celeberrima inter Theologos est praesens difficultas, ad cujus maximam claritatem suppono 1.º quaestionem non procedere de Christo ut Deo; quia sic certissimum est, et in dubiis de fide esse Christum filium naturalem, atque proinde habere jus ad haereditatem aeternam. Unde difficultas examinanda de Christo ut homo. Contraria dupliciter, quod ly ut reduplicet solum suppositum naturae: et ideo quod ly ut reduplicet suppositum naturae, a Deitate, vel personalitate. Et quidem utrumque 3 ratione est: quia primum; quia sic ly ut reduplicet suppositum naturae sine conditione personae, non habet locum quaestio: quia ut ex definitione adoptionis constabit, adoptio conditionem personae; secundum est ratio: quia ly ex citata definitione dicta conditionem personae, hoc exigit, ut collige quaestio habeatur.

Suppono 2.º quod homo est capax adoptionis, ut filius ad Rom. 8. ait: *accepistis spiritum adoptionis*. Et ad Galat. 4.º: *ut adoptionem filiorum reciperemus*. Et ad Ephes. 1.: *in adoptionem filiorum per Jesum Christum*. Cui conferri gloriae tanquam haereditas, ut inquit Concil. Trid. Sess. 6. cap. de Justificatione: *Justis proponenda est vita aeterna, et tanquam haereditas filiis, et tanquam merces bene operantibus*. Quaeritur igitur praesens quaestio: an haec adoptio conveniat Christo ut homini.

Suppono 3.º non esse ab ecclesia definitum Christum esse filium adoptivum, etiam non: quia licet sit definitum Christum ut hominem non esse filium adoptivum, tamen est in sensu Nestoriano: nam Elipandus et Felix Christum dividebant cum Nestorio in duas personas, et statuebant accidentales distinctiones inter ipsas; et proinde ponebant duos filios Dei, solum accidentaliter seu per affectum inter se unitos: quorum unus esset verus Deus, et filius naturalis Dei; alter vero purus homo, et sic filius Dei adoptivus ita purus ut nihil Deitatis esse in illo. Qui error in Francofordiensi Concilio fuit damnatus, ut omnes dicti fuerant catholici Theologi; non vero est damnatum asserere Christum ut hominem esse Dei filium adoptivum in sensu catholicorum unam dantium personam, nempe divinam, in Christo ponentium.

Suppono 4.º adoptionem sic communiter definiri: *est gratuita et liberalis assumptio personae extraneae ad haereditatem*. Quae definitio ab omnibus admittitur Theologis: quam expresse habet Concil. Francof. ad Episcopos Hispaniae. pag. 143. col. 2. his verbis: *quid est adoptio, nisi charitatis copulatio, qua pater adoptivus copulat filium, qui ex proprio non habetur?* Et in eadem Epist. ait: *adoptivus non dicitur, nisi qui est alienus; et adoptio non dicitur ex debito, sed ex indulgentia*. Et in Sacro Syllabo. Col. 5, dicitur: *proprio adoptivus dici non potest, nisi qui alienus est ab eo, a quo dicitur adoptatus*. Ex qua definitione

Suppono 5.º tres conditiones ad adoptionem esse requisitas. Quarum 1.ª est: ut interveniat mutuus consensus inter adoptantem, et adoptatum: quia adoptio est quasi quidam contractus: quare si adoptatus est adultus, et sui juris, requiritur ejus consensus; si vero fuerit parvulus exigitur consensus suorum tutorum. 2.ª est, quod sit gratuita; nam si ex aliquo fit titulo onerosa, adoptio non erit, sed alius contractus. 3. denique est, quod persona adoptata sit extranea, id est, quod non habeat jus succedendi in haereditatem, ad quam assumitur.

Sed duplex extraneitas requiritur in adoptato: primo est unitatis substantiae, seu quod adoptatus non sit substantialiter unitus cum adoptante, seu unitatis per generationem naturalem, sed solum affectu, ut dextrae Francof. Concilium in 4.º supposito citatum. Secunda est, quod ille, qui adoptatur in instanti generationis non solum non habeat jus ad haereditatem, ad quam adoptatur, sed nec exigat aliquid in illo unitum naturae, quod sit dispositio de congruo deferens jus ad haereditatem.

Q. de Lu. in Xpto d. natura, cujus prius natura habuerit esse in se, et postea fuerit unita Perfectiti Verbi: quo tamen in instanti reali, in quo e completa, et ab formade generata unioy habuit ad Verbum, ideo habuit dispositionem de iure ad hereditate, et n censet extranea. hanc extraneitatem esse requisitam ad adoptiog fatet N. Subt. D. Scot. in 3. d. 10. q. 1. lit. § Si hoc n placet, ubi haec verba: potest alio modo dici, q requirit extraneitas in instanti temporis, vel naturae, taliter, q n necesario comitetur aliquo genere naturae, ut dispositio de iure & frente ius ad hereditate.

Supposita supradicta, triplex e sententia proximo a statut Xptum ut hominem esse proprie filium naturale, n vero adoptivum. Sec. D. Thom. 3. p. q. 23. 2a nega Xptum esse naturale filium, sed affirmat esse adoptivum. e[st] autem antiquus Scotor, quos nunc sequuntur ~~[illegible]~~ Cavell. Franc. Fich. delgadill. et alij. quos sententia in via Scot. esse probabilior videtur. 3a e[st] distinguens de filio duplici, nempe naturali, proprio, et adoptivo. primum, q naturaliter generate a Patre oritur. secundo q n e natura genitus, nec extraneus, sed proprius; tertius e qui e extraneus, et adoptatur. hac sententia e Maior. et plurium Scotor. in suis manuscriptis. quid q a afferet, pro sequentibus dicimus pro ut ideo nra videbo.

Sit prima dictio: Christus d. ut homo, seu secundum naturam humanam n e dei filius naturalis. Pr dicitur: quia filius naturalis e ille, q oritur a vivente naturali a principio vitae coniuncto in similitudine naturae; sed Xptus ut homo his n habet conditiones: q. maior e Scot. minor q a sic pr: quia licet Xptus ut homo procedat a Deo vivente, n tamen naturaliter, nec in similitudine naturae, sed libere: quia natura humana Xpti n e similis naturae divinae; nec principio vitae coniuncto; nam productio humanitatis ex divinitate speciali n tendit ad communicandam naturam divinam Xpto; sed solum ad communicandam subsistentiam divina, et dominandi, vasitudinis, communicat divinitati; q.

Sit 2a dictio: Christus omnino in quantum homo nec e, nec dici debet filius dei adoptivus. e[st] expresse mentis Scot. in 3. d. 10. q. 1. lit. in fine. et e expressa in Decreto dictantino p solitar. Can. ... ubi inquit: Xptus n suscepit gratiam in Bap.mo Joannis, nec filius dei adoptivus factus e. quid clarius pro nra sententia? & 2. Claud. Frat. Bosvin. et alij conque Scoticus, lib. Maior dicto.

Pr dicitur 1o: Si Xptus ut homo esset filius dei adoptivus, necesario n esset filius proprius; sed Xptus ut homo appellatur filius proprius; q n e dicendus adoptivus. maior pt: quia ex Decreto Francof. in Epist. ad Episcopos hispanos filius adoptivus et proprius se invicem excludunt, sicut ait Decretum pag. 653. col. adoptivus siquidem n habet aliud significans, nisi ut cui Xptus n sit proprius filius dei: quia adoptio n e, nisi charitatis loquutio, quo pater adoptat sibi filium quem proprium n habet. minor vero e d. Pauli in Epist. ad Rom. 8. qui proprio filio suo n pepercit. et Adrian. Pontifex sic exponit: nam si proprius appellat, quomodo erit adoptivus. Loquitur autem inferitur q.

Sed Resp. dicitur, q d. Paulus loquitur de Xpto ut deo, n vero ut homine, in quo sensu e quaest. — Sed contra: quia loquitur de Xpto ut homine; sed sic negat esse filium adoptivum, cum eum proprium appellet. q. maior pr ex ipso Pontifice Adriano dicente: quia n q traditur secundum divinitatem,

et Secundum id quod homo erat, illius nominis, qui traditus est κατ' ἐξοχὴν. Ipse suo proprio Dei filio pepercerat; quo loquitur de Christo ut homo; in eo sensu: ut homo est filius proprius: quod non adoptivus: licet adoptivus, et proprius sint diversi; ut declarat Francof. Concilium, atque Adeo nimis &c.

Probatur 2º ex D. Aug.º Lib. 3º Secundum Manichæum. Cap. 3. ubi sic arguit: Lege Scripturas, nunquam invenies de Christo dictum quod adoptione sit filius. quod propterea Francof. Concilium, in Epist. ad Episcop. Hispaniæ, post quoddam S. Hilarij testimonium ait: Tu vero quicunque es, qui Christum per nomen adoptionis, unde tibi hoc sensus venit, ut illum sem dixe: Patriarchæ nescierunt; traditores hoc nomen tacuerunt; Doctores fidei nunquam non docuerunt. igitur ex SS. P.P. et Concil. probatur conclusio.

Probatur 3º ratione Theologica: ut aliquis adoptetur, necesse est, ut sit extraneus ad id ad quod adoptatur: ita ut illius generatio non conferat aliquid tanquam dispositio conferens ius ad hæreditatem; sed Christus in eodem tempore, cum homo fuit, habuit unionem hypostaticam, quæ est dispositio conducens ad hæreditatem: ergo. Probatur minor: quia unio hypostatica tribuit radicale ius ad hæreditatem; sed licet tali unione non habuit Christus extraneitatem, requisitam ad adoptionem, ut patet ex Subst. d. in 5º supposito hic quidem licet dato: ergo. Confirmatur: quia gratia adoptionis nullum ius supponit in subiecto quod ad hæreditatem adoptatur: nam gratia est quæ primum confert ius ad hæreditatem: sed gratia habitualis illa data Christo supponit in ipso ius ad gloriam: quia supponit hypostaticam unionem, quæ est ius radicale, et causale ergo.

Probatur 4º deinde: ille qui adoptatur, esse debet extraneus adoptanti, et alienus ante adoptionem; sed Christus ut homo, nunquam fuit Deo Patri extraneus: et sine iure ad hæreditatem ergo. Probatur minor: quia homo non potest adoptari ad subsistentiam, et ultimum complementum naturæ; seu antequam subsistat et sit omnino completus; quia adoptio est acceptio personæ; sed Christus ut homo, seu humanitas subsistens, et completa ultimo per divinam personalitatem antecedenter non potest ut extraneus: ideo sic ut ea subsistens non est extraneus; quia subsistit per personalitatem divinam, quæ non est extranea Deo Patri: ergo nunquam &c.

Sit 3ª conclusio: Christus Dominus ut homo est filius proprius Dei, hæc conclusio probatur a sufficienti partium enumeratione: quia Christus ut homo est Dei filius; sed non naturalis, ut patet ex 1ª conclusione, nec adoptivus, ut deducitur ex 2ª. ergo est filius proprius. hoc enim significat nomen proprius; scilicet, negationem extraneitatis. Confirmatur: quia sic D. Paulus eum vocat in Epist. 8. ad Rom: qui proprio filio suo &c.: ergo.

Solvuntur argumenta adversæ Sententiæ

Arguitur 1º contra 2ª et 3ª conclusionem: quia ad Rom. 8. dicitur: qui proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: sed est traditus secundum quod est homo, ut Pontifex Adrian. in Decretal. Epist. 3. fatetur: quod secundum humanitatem est filius naturalis. = Probatur ideo maior, et minor, nam do Rom: quia ut in 3.ª conclusione diximus Christus est filius proprius. hoc est, dicitur negatione extraneitatis. quod non probat esse naturalem filium, ut ex 1ª conclusione est notum. et de tam Concilio, quæ S.S. P.P. solum vocant Christum filium proprium, quod nos fatemur; non vero eum naturalem appellant.

Arguitur 2º: quia unionis est

xpti humanitas summè sancta, Deo grata, et hæres vitæ æternæ: ergo Xptus secundum humanitatem est filius Dei naturalis. Prob. ant. quia humanitas per unionem habet physicè participationem sanctitatis, ius ad hæreditatem, et divinam naturam per physicam unionem: ergo. = Rx 1o Retorqueo argumentum: ideo per vos Xptus ut homo est filius naturalis, quia est summè sanctus, Deo gratus, hæres vitæ æternæ, et habet naturam divinam: atqui hoc habet Spiritus Sanctus, et tamen est hæreticum asserere esse filium naturalem: ergo. Rx 2o dist. ant.: per unionem xpti humanitas est summè sancta sanctitate substantiali, et hæres radicalis vitæ æternæ, conc. est sancta sanctitate accidentali, et hæres formalis vitæ æternæ, neg.: quia in nostra sententia unio hypostatica non sanctificat formaliter, ad probationem. Cons. dist. ant.: humanitas per unionem habet physicè participationem sanctitatis substantialis, ius radicale, et divinam naturam per unionem physicam mediatam, conc. sanctitatis formalis, formale ius, et naturam divinam per unionem immediatam physicam, neg. Solutio clara.

Arg. 3o: productio unionis hypostaticæ per fœcundi modum est generatio, quæ productio genere habitualis: at hæc facit filium adoptivum: ergo illa naturalem. = Rx 1o negando suppositum: quia productio unionis non est generatio humanitatis, ut supra dictum est. = Rx 2o permisso maiori, et data minori, negando cons.: quia licet sit per fœcundam non tamen est origo viventis a vivente etc.

Arg. 4o: humanitas xpti est unita personaliter Verbo: sed illa persona est filius: ergo humanitas est unita physicè filiationi æternæ, modo sic: illa filiatio est naturalis: ergo vere secundum humanitatem dicitur Xptus filius naturalis. = Rx esto toto syllogismo, dist. subsumpt. minor: illa filiatio est naturalis si consideretur identificata cum divina natura, transeat. si consideretur ut terminus humanæ naturæ, neg. Et pariter cons.: quia non valet: humanitas est unita filiationi: ergo humanitas est filia: nam ad filiationem exigitur, ut fundamentum et subiectum, cui tribuitur filiatio procedat ab illo, respectu cuius est filius, ut vivens a vivente principio vitæ conjuncto in similitudinem naturæ, quod non reperitur in Xpto ut homo.

Arg. 5o: unio hypostatica ex vi sua formali est communicatio personæ divinæ, et consequenter divinæ naturæ: at hoc satis est, ut Xptus dicatur filius Dei naturalis: ergo. Pr. min.: quia ideo Verbum est filius Dei naturalis, quia habet communicatam divinam naturam: at hanc habuit Xptus; alias dici non diceretur: quia Xptus est homo divinæ naturæ: ergo. = Rx 1o Retorqueo argumentum: ideo per vos Verbum est filius Dei naturalis, quia habet communicatam divinam naturam: at hanc habuit Spiritus Sanctus: ergo est etiam naturalis filius. Vide solutionem.

Rx 2o negando minorem, ad cuius probationem maiorem dist.: ideo Verbum est filius naturalis Dei, quia habet communicatam divinam naturam per veram generationem, conc. quia præcise habet communicatam divinam naturam, neg.: quia sic Spiritus Sanctus esset naturalis Dei filius. Et min. dist.: at hanc habuit Xptus immediate, neg. mediate, subdistinguo: per veram generationem neg. per communicationem, conc. Itaque unio hypostatica ex vi sua formali est tantum communicatio immediata personalitatis, non divinæ naturæ; et sic tale ratio filiationis naturalis est communicatio personalis naturæ, quæ per veram generationem fit. Præterquam quod licet dederimus, quod unio hypostatica est communicatio naturæ divinæ, tamen non sequitur naturam humanam esse filiam naturalem: quia Spiritus Sanctus 2o communicatur, et tamen non est naturalis filius: quia non communicatur per veram generationem. Cum autem actio incarnativa, seu productio unionis hypostaticæ non sit generatio; inde est etc.

Argr 6.° et è D.° 20. [illegible]: quia SS. P.P. Xptum docuerunt filium adoptivum; [illegible]
1. adversus hæreses. Cap. 21. [illegible]: Fuctus homo Verbo Dei, ut adoptionem percipiens fiat filius
Dei. Et S. Hilar. 2. de Trinit. post [illegible]: potestatis divinitas [illegible] humilitas adoptionis. Et Maximus Taurinensis Lib. 1. de Candido Ariano: Sic natus
non adoptione filius, sed natura, etiam et adoptione quando filius et Christus. [illegible]
[illegible] ex SS. P.P. testimoniis Christus è Dei filius adoptivus secundum quod homo è.

Rx SS. P.P.
adoptionis improprie [illegible]; n. de Christo, quia Iren. et Hilarium. ipsam unionem Subiect. [illegible] Verbi Christus hominis adoptionem appellant; et hæc adoptio Christi sumpta [illegible] sumptioni ab ipso unione Subiecti: Secundum ipsos [illegible] n. differt filiationes diu[illegible]: nam ut diximus, de Verbi abs[illegible] potuit assumere. [illegible] inquit [illegible] natura [illegible] n. potest [illegible] filius; [illegible] [illegible] ad S. Hilar. [illegible], [illegible] Lectio videtur mendosa: nam [illegible] in aliquibus Codicibus sit illud: adoptatio in aliis legitur: adoptatio. inquo potius [illegible] facile [illegible] [illegible]; et sic de non nihil.

Argr 7.° ex Jon. 14: Pater major me est; sed Xptus n. è inferior [illegible] filiationis [illegible]: Secundum [illegible] è in æqualis [illegible] filiationis adoptivæ. = Confirm. ex
Rom. 8. Ubi dicitur Xptus coheres noster: Si filii et heredes, heredes quidem Dei, coheredes
autem Xpti; sed n. è coheres noster secundum naturam et filiationem naturalem, [illegible]
2.° ex eod. Jon. Cap. 11: Xptus è primogenitus in multis fratribus; [illegible] è primus [illegible]
[illegible] filius adoptivus [illegible]

Rx ad [illegible] priore: quia [illegible]
[illegible] Pater major me è; S.S. P.P. [illegible] Deus non [illegible]
[illegible] adoptionis [illegible] servili, [illegible] Xptus [illegible] homine [illegible] in [illegible]
[illegible] Xptus esse Dei filius adoptivus. = Ad 2.° [illegible]; [illegible] quia
[illegible] sit inferior [illegible] filiationis [illegible], quæ in 3.° [illegible] determinamus. = ad [illegible]
[illegible] Xptus appellari [illegible] coheredem et fratrem, sed [illegible] [illegible]
Xptus è filius [illegible] Dei, [illegible] et nos; [illegible] nos sumus filii [illegible]
[illegible] è simili: nam si quis heres naturalis filius, alium adoptaret, [illegible]
filium diceretur coheredes, et fratres; licet 1.° naturalis, et 2.° adoptivus.

Argr [illegible] ad
Rom. 1. dicitur Xptus prædestinatus filius Dei; sed prædestinatio è adoptio: [illegible]
[illegible] è adoptare ad hæreditatem. = Rx [illegible] ad [illegible]
[illegible]: prædestinare è adoptare quod [illegible] superat [illegible] ad [illegible]
[illegible] habet, [illegible] requirunt ad adoptionem; quia [illegible] prædestinatione
[illegible], ad [illegible] ordinet ad gloriam, sive sit extraneus, sive
[illegible] adoptio requirit extraneitatem: hæc autem [illegible] Xptum, hinc
[illegible] Subt. [illegible] in [illegible] 3. d. 8. Xptum posse dici filium
Dei adoptivum: quia, inquit, [illegible] filius Trinitatis quia [illegible] Trinitas adoptavit; et [illegible]
[illegible] adhibeo. [illegible] Rx [illegible] problem [illegible] in hac q. ut omnes fatentur
[illegible] è [illegible] filius Dei è filius hominis, [illegible] filius hominis sit filius Dei [illegible]
[illegible]: [illegible] in 3. d. 2. q. 1. n. 11. [illegible]
[illegible]: [illegible] negari [illegible]: imo nec credit quod Xptus sit filius Dei
adoptivus.

Argr 10: [illegible] nos Xptus ut homo n. è filius Dei naturalis; [illegible] è filius adoptivus [illegible]
[illegible] n. agnoscunt [illegible] hoc 2.x genus filiationis [illegible] Juxta, [illegible]
[illegible] filiationis, [illegible] = Rx [illegible] ad [illegible] quia [illegible]
[illegible] filius [illegible] è, quia n. agnoverunt
[illegible] filius [illegible]

Arguitur 11.º extraneitas ad adoptionem requisita solum a gratia habituali auferri poterit; sed Christus prius fuit existens et subsistens, quam gratia habituali ornatus: ergo fuit extraneus; et sic adoptivus. — Resp. negando maiorem: quia extraneitas requisita ad adoptionem, etiam debet poni per se primo, et vere dimanare, et unitatem dicere suppositi: quia ex vi dotis unionis habet [illegible] de iure ad hereditatem. Unde licet in priori ad gratiam supponatur Christus existens et subsistens, non tamen extraneus ut diximus lib. hoc Magist. Stat. in ultimo supposito huius q. — Sed dicitur: distinctio unitur humanitas cum Deo; sed haec unio non tollit extraneitatem exigitam ad adoptionem ergo. — Resp. neg. min. maiorem: unio accidentalis ... substantialis, nego et minorem distinguo; non tollit unio ... quia distinctio non unio physice substantialis humanitatis cum Deo; at hypostatica unio substantialis physice unitur humanitas cum Deo; quae unio est ius et ... ad hereditatem, quae secundum illam est sufficiens, ut Christus non sit extraneus extraneitate ad adoptionem requisita.

Arguitur 12.º gratia habitualis est eiusdem rationis in Christo ac in nobis; sed in nobis est ius adoptivum ad hereditatem rationem gratiae: ergo et in Christo per locum: quia gratia non potest esse in subiecto sine eo, quod illi tribuat suum effectum formalem; sed formalis effectus gratiae habitualis est facere filium Dei adoptivum ergo. — Resp. distinguo maiorem: in nobis est ius adoptivum ad hereditatem ratione gratiae, quia de connotato habet extraneitatem. — absolute nego: quia per se gratia per se et ratione sui non est forma adaequata constituens filium adoptivum, sed exigit personam extraneitatem. ... ut sit forma adaequata constituens ... requiritur connotatio personae ... in Christo gratia non connotat extraneitatem, inde est, quod non praestet effectum reddendi filium adoptivum.

Arguitur 13.º quod Christus ratione unionis hypostaticae ... aeterna beatitudine et gloriae, seu hereditate non debet, quod etiam ... ratione gratiae habitualis ad talem hereditatem: siquidem gratia est semen gloriae et fructus ... semen ... in ... gratiae, ... ex illo fructu gloriae quod ... seminavit ... in Christo, ut homo, debuit ex illo fructu ... in Christo ut homo gloriae ergo in Christo ut homo est forma filiationis adoptivae. — Resp. dato, et ..., nego ... verum ... est, quod gratia in Christo est semen gloriae, ex hoc tamen non sequitur quod sit in Christo forma filiationis adoptivae: quia ut in solutione antecedentis argumenti diximus, requiritur extraneitas connotative, quae in Christo non reperitur. Unde ratione gratiae est Christus praedestinatus ad gloriam, et sic gratia est semen gloriae.

Arguitur 14. Christus ut homo est proprie servus Dei; ergo et filius adoptivus: ... nego ... et ... bare: ... est ... ratio: nam servitus et subiectio reperiuntur in natura, quae est ... subiecta ... at adoptio requirit extraneitatem, quam non habuit Christus. Et advertite, quod ... felix in epistola ad episcopos Hisp. ... 12. negavit in Christo servitutem, seu esse servum loquitur ... de Christo secundum divinam naturam, non ... humanam.

Arguitur 15: in Christo ut homo reperiuntur omnes conditiones ad adoptionem ergo. Prob. antecedens: quia est gratuita assumptio ad hereditatem, ... ergo. et denique ... quod sit persona extranea ergo. Prob. de 1.º ... Deus ... Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. de 2.º: quia Christi voluntas semper fuit subiecta Deo: non mea voluntas, sed tua fiat. denique ... 3.º quia natura humana ... sanguinis ... ergo. — Resp. nego antecedens, ad cuius probationem ... quod sit extranea persona ad cuius probationem ... quod extraneitas exigita ad adoptionem non est ... adoptati, sed ... adoptantis, et sic argumentum nihil probat.

Arguitur 16: Christus ... natura ... ordinaretur ad hereditatem; sed sic natura humana Christi est sufficienter extranea ad adoptionem: ergo Christus ut homo

e Dei filius adoptivus. ... D. Ilar. in Respons. n. 17 ... hoc verbo: de virtute tamen divina potest dici filius adoptivus ...; secus vero alius homo qui prius natura habuit naturam humanam, quae ordinaret ad hereditatem, et sic fuit sufficienter extraneus. Et deinde ...

... 1° Sub. d. fuisse loquutum ... esse textum ... adamus ... naturae ... defendamus. = ... 2° ... prius natura habuit naturam, quae ordinaret ad hereditatem ... quae ... radicalis, nec ... esse extraneum ... ordinem radicalem ad hereditatem, unde ... non potuit esse extraneus. Et ... in eodem sensu.

Duplici sensu intelligi potest naturam Christi esse prius natura, quae ordinaret ad hereditatem. 1° quod natura humana fuerit prius natura, sive prioritate naturae, quae ... 2° ... prioritate naturae fuerit subsistens ... Si 1° intelligatur modo ... sensu ... augustinus ... naturae ... nempe, esse Christum ... talem prioritatem, quam nos ... defendimus, nihil probat: nam ... natura ... extraneus ... Si 2° modo intelligatur ... natura prius subsistere ... hoc non probat extraneitatem ... ad hereditatem ... ad excludendam extraneitatem.

Sed ... instabis: tunc Christus est extraneus, quando est filius adoptivus ... ad ... radicalem habet ius ad hereditatem ... 1° Redargutio ... habet ... ius ad hereditatem ... non est extraneus ... non est adoptivus. = ... 2° ... ad ... adoptivus ... ad excludendam adoptionem ... adoptio non esse extraneus ... extraneitatem ... multoties diximus ... radicaliter ... extraneitatem excludendam: ... extraneitas excludatur ... radicale, nempe, per unionem ... naturae ... personae; hinc ...

Quaestio 4a an in Christo sint duae filiationes, una aeterna ad Patrem, et alia temporalis ad B. V. Matrem?

Articulus Primus resolutionem ponit quaestionis.

Circa praesentem difficultatem triplex est D.D. sententia. Prima est nostri Alexand. Alens. 3. p. q. 10. docentis Christum Dominum, quatenus Verbum, referri unica reali relatione ad Patrem et Matrem. 2.a sententia est D. Thom. 3. p. q. 25. art. 9. affirmantis Christum referri ad Patrem et Matrem duplici relatione ... secundam relationem, qua refertur ad Patrem, esse realem; illam vero, qua refertur ad Matrem, esse rationis. 3.a denique est Subt. nostri Doct. in 3. d. 8. n. 10. asserentis in Christo duas relationes reales, quarum una, scilicet aeterna, refertur ad Patrem; et alia, nempe, creata, refertur ad Matrem, iuxta quam

Sit prima dicendum: Christus Dominus duplici relatione refertur, una aeterna ad Patrem, et alia temporali ad Matrem. Est Subt. ... Sup. citat. ubi inquit: ego dico ... est filius in Christo ad Patrem, et alia ad Matrem. quid clarius? Probatur: ... in Christo ... duas ... habitudines ... natura ... similiter ... productio ... naturae cognitione. Sed ... alia ... est productus a Virgine, cui est similis in natura ... humana, sicut ... prima ... similis ... in natura ...

Pr 2º. R.: quia Xptus praeter Aeternam filiationem habet aliam, qua refertur ad Matrem. q. Pr ant: nam Xptus vere est filius Virginis: ergo aliam relationem. ant. est de fide. Cons. p. Pr: quia sicut quod sit Virginis filius verus, vere refertur ad Virginem per relationem filiationis; sed non potest referri per aeternam: ergo. Pr min: quia si Aeternus Pater Virgini generaret a Virgine est, et ob eam vere per generationem assumeret naturam humanam, in hac hypothesi Aeternus Pater non diceretur Virginis filius per suam Paternitatem, nec ad eam posset referri: ergo nec filius divinus referri potest ad Virginem per filiationem aeternam. Pr 3º. R. est ex paritate antis rasus: si Pater assumpsisset naturam humanam a B.ma Virgine genitam, uti facere potuit, ut diximus, Pater vere verus esset homo, et ipsius homo verus filius B.mae Virginis: ergo haberet per aliquam, a qua diceretur filius ipsius Virginis; sed per illa, qua denominaretur Virginis filius, non posset esse Paternitas divina: ergo deberet esse relatio alia ab ipsa Paternitate divina; sed Xptus nunc habet talem per..., quam haberet Pater casu quo esset genitus a Virgine; si Xptus de facto est genitus: ergo vere verus Xptus Aeternam praeter filiationem, qua ad Patrem refertur, aliam temporalem habet qua refertur ad B.mam Virginem.

Pr 4º. R. in Xpto sunt duae generationes, sive duae nativitates, et duae naturae producentes: ergo et duae filiationes. ant. est de fide et ex Damasc. Lib. 3. de fid. Cap. 12. Cons. 2º Pr: quia multiplicatis duabus et fundamentis, quantumcumque subjectum remaneat, etiam multiplicantur relationes. sed si in Xpto sunt duae generationes, ibi multiplicantur fundamenta: ergo et relationes. Pr Maj: quia non alia ratione Pater divinus eadem manens dupliciter refertur ad filium, et ad Spiritum Sanctum, nisi quia multiplicantur fundamenta proxima, scilicet generatio et spiratio activa: et hi, nempe filius, et Spiritus Sanctus: ergo si in Xpto multiplicantur hi, scilicet natura, et fundamenta proxima, nempe generatio, in natura, in divina, et humana, sequitur multiplicatio relationum: et ex Dam: duas generationes in Christo veneramur.

Fit 2º. R. duae relationes positae in Christo sunt reales. est etiam Marian. num. Sed. Mag. ubi ait: Duo ergo, quod alia est filius in Xpto ad Patrem, et alia ad Matrem, et utraque est realis. Nunc ergo Pr Rat: filiatio Aeterna est realis. Sed etiam temporalis: ergo duae relationes in Xpto sunt reales. Maj est apud omnes certa; Minor Pr per quod sunt illa relationes reales, quae omnia habent requisita, quae ad relationem realem desiderantur, scilicet extrema realia, ex quibus sequitur independenter ab ullo actu intellectus; sed talia se habet filiatio Xpti temporalis: ergo. Pr Min: quia habet Matrem generantem, et naturam genitam; sed haec sunt extrema realia: ergo.

Pr 2º: quia si B. Virgo purum genuisset hominem, esset vera Mater illius per quam haberet dominium per relationem vere realem, et ipse esset vere filius eius per veram relationem realem. sed non minus genuit Xptum Dominum, seu non minus cooperata est ad eius productionem, et ... quam si esset Xptus purus homo; nec Xptus minus realiter accepit suam naturam, et ... ex ea per veram generationem: ergo est eius filius per veram, et realem filiationem. — Confirmatur: quia Xptus filius Virginis fuit non denominatione extrinseca, aut alia rationis per aliquam per in ipso. sed filiatio Aeterna, ut ante dixi, non potest suam per filiationem Aeternam convenire per ... Virginis filius: ergo necessario ad ipsam refertur per relationem aliquam realem.

Sent. Thomas, quod est dispar ratio inter generationes puri hominis, et Xpti generationem; nam purus homo genitus a Virgine accipit esse et naturam et personalitatem simul; Xptus autem accepit naturam, non vero personalitatem, et ita filiatio vera realis sumitur non a natura, sed a personalitate: inde ergo — Sed contra: quia hoc non obstat ad veram relationem realem: ergo. Pr ant: nam Virgo B. est vera Xpti Mater per relationem realem, licet Xptus ab ipsa non acceperit personalitatem: ergo Xptus est verus et realis filius eius per suam filiationem ...

Sicuti Virg.e n accepit suu filiationis p.t eo q pariter Patris ex eo P.ma Virg. Mater vera sui Filii p veteris veri; quia genuit humitez, qnuis tradas dua filiia: S. Xptus hanc accepit humitez veré, et real.r g.

Da 2.o: quia n solum en fert filionez imate subtari en supposito; sed hoc e falsy: g. et 9 ad filios ve.i debeat Virg. Maria simul cy natura generare d. verbi p.s ng. P.r mix. quia iux.a ad trarios sunt operaies sunt suppositiy n aute natus, damez ipsi fatemur actiones n sunt ... xi imate en supposito sed in natura; aliis Xptus n habet aliquas operaies humas: g.o sunt filios specied ad supposito, q.d illo denomir filius, ex hoc damez n sequir, q illo debeat imate subtare en supposito, n aute en natura.

Da 3.o: nai si Spiritus S.o p q. humitez acciperet a P.ma Virg.e genitio, n merius esset Virg.s filius quaz mo e Xptus; S n esset filius Virg. p ad ternus filionis: quia dale n bet Spitus Sanctus: g. p temporale; sed illa temporalis relato n subtaret imate en supposito, seu en psona Spitus Sancti: g. imate subtaret en natura; mo sic illa filionis relatio esset realis, sequidez veré, et real.r esset Spitus S.o Virg. filius; g.

Pr 2.o p.i: quia en Xpto veré et realis sunt duae generationes passivae p.r duas naturas. S hai sunt las unite supposit: g. ag dali unite suppositi e duplex realis relatio. Mai e mix ss.e de fide. Coa 2.o sic P.r: quia ad generationes passivas correspondet relatio generationis activae; sed hae sunt duae, nempe divina p.r generatio aeterna, et huma p.r generationes temporales: g. e duplex sat relatio realis en Xpto.

Art. Secund.s adversa argum.ta Enervant.

Arguir 1.o 9.o Lg. Reg. duas filiationes eiusde speciei esse n posse en eode subto. S duae filiationes ss.e duae fili.e: g. — P.r 1.o et scoto natura manet: quia n e universal vera; sequide videmus diversos gradus intensivos coloris en eode repiri subto. cu sent solo nu.o dispentes. — P.r 2.o dug.o maior; duae filiationes eiusde speciei esse n pos.e en eode subo.o unoq dante habente natura, p mitto; duas habente naturas, neo.; nos si verbi pluribus assume ret naturas humanas, quae licet ex illis posset habere matres diversas, sunt essent eiusde speciei. — P.r 3.o p misso mai, dug.o mino: sunt filiationes ss.e duae fili.e diversae, sed eiusde ratio, neo.; quia aeterna filiatio n e eiusdem speciei cum filiatione temporali.

Arguir 2.o: si en Xpto esset alia filiatio respu Matris diversa ab illo, quae e respu Patris, en quolibet ho essent duae filiationes, una respu Patris, et alia respu Matris: sed hoc da n e: g. P.r mix: quia en naralibus P. et Mater habent rationes unius principii respu filii: g. — Pr. natura maioris: quia e dispar ratio: quia cy P. et Mater sint unica causa totalis generationis, sint atq unicus duus totalis filionis haius ob ppter geniti; n v.o sic euenit en Xpto generatione ng P. aeternus, et Virg. deipara n deuxaunt tanquam duae causae partiales ad generatione Xpti; sequide Xptus S.e e sine Matre ab aeterno genitus. Sic e en temporale sine P. nale: sic habet aliqua sty. Sed hic responsio minime n p baret: ideo g.

D. illo sic en surgo: q en Xpto n sunt duae relationes. Probo Bg: ex eo, secundu Scot. d. en Xpto darentur duae relationes, quia ad multiplicatione fundamentorum, et ditin sequir relationum multiplicatio. Sed hoc ratio n sufficit ex respu Scotie: g. P.r mix: quia J. P. tenet plura fundamenta ... respu filii et filias

plures respiciunt tres respectu Parentis: sed hoc non obstante rix: respectus dat unica relatio
quod Matre, v.g. quia mortua, utro Patre, filius adhuc refert ad alium; quod signum
est, quod Pater v.g. diversa sunt relatione, ab illa quae referebat ad Matrem, quod existeret
erat. = nec valet dicere, quod remanet relatio inadequata: quia talis relatio nunquam a
Philosophis fuit cognita: quod quaeripsi sit a nobis.

Resp. ad argumentum, dist. a maiorem, non minorem, ad eam quae probatur dicendo ant. Pater et Mater habent rationes unius principii, respectu filii diversimode causantis, conc. eiusdem omnino modi causantis, nego. itaque filius duplum relatione refert ad suos Parentes: nam ad multiplicationem Terminorum multiplicantur relationes; et Pater et Mater sunt termini diversi. Cujus ratio est: quia Matre, v.g. deficiente, filius refert ad Patrem, quod verum non esset, si quilibet non esset terminus totalis, et adequatus relationis; sequitur diversi terminum relationis, siquidem a termino totali et adequato quo deficiente desinit relatio: quod si ista non deficit, licet desinat terminus, nempe Mater, evidens est, quod Mater non erat terminus, vel cum Patre unus terminus totalis, et adequatus. Unde terminus utriusque Parentis est diversus, seu diversae rationis.

Sed 2do instabis: quia Pater et Mater unam adequant causam in generatione prolis: quod eodem modo causant, seu sunt eiusdem rationis in linea causandi filium. = Resp. dist. ant. nego cons.: quia Mater, et Pater unam adequant causam respectu totalis, et simul sunt diversi in linea causandi: nam Mater causat in genere materiae, et in genere principii pat.
Praeterea quia hic non est relatio, quae surgit in ordine causalitatis, et relatione materiali, seu de praedicamentali et quam loquimur; sed de relatione praedicamentali, quae surgit ex proprio fundamento, et terminum et rationem proxima fundandi: et cum relationes praedicamentales, quae dantur inter Patrem et filium sint diversorum Parentum: cum similes non sint: inde est, quod plures dentur rationes diversae.

Sed adhuc instabis: in Patre et Matre generantibus filium datur unica datur proxima ratio fundandi: quod et unica relatio. Pr. ant.: quia datur unica generatio activa: et haec est ratio proxima fundandi: quod = Confirmatur: quia etiam datur unicus terminus, scilicet generatio passiva, seu natura genita; sed pro non ad multiplicandum relationem exigit multiplicationem terminorum: quod = Resp. dist. ant.: in Patre et Matre datur unica ratio proxima fundandi cum diversis respectibus conc. cum unico respectu, nego. quod probatur a paritate rationis: nam ponerent plura alba, in quolibet esset unica ratio proxima fundandi, scilicet unica, et tamen tot essent relationes in quolibet albo, quot essent alba similia: quia quoties ponerent terminum, toties essent diversae rationes ad relationem similitudinis. = ad confirmationem dist. dicitur Matris: est unicus terminus cum eodem respectu, nego. cum duplici respectu, conc. quia non eodem respectu filius, sive generatio passiva, sive natura refert ad Patrem, quo refert ad Matrem, quod patet ex ratione, quae in prima solutione insinuavimus.

Sed adhuc instabis: quia ex praedicta doctrina sequitur, quod idem effectus non sit a pluribus causis totalibus, sed hoc est contra Sub. d. quod = Resp. sequela: nam pro nos Pater et Mater quilibet est terminus totalis et adequatus relationis filii: quod = Resp. negando sequelam Maioris, ad cujus probationem dicendo ant. dist.: est terminus totalis et adequatus relationis, quia in filio dantur duae, conc. quia solum datur unica relatio, nego. Praeterea quamquam sint in ordine diverso, quod in totali sensu non repugnat.

Ex qua tota doctrina infertur, quod opus duplicem dicit relationem: quia sunt in ipso duae generationes passivae. Unde si Pater, Matre, vere in generatione operi diversi haberet veri, tunc essent in filio plures relationes. Sed advertere debemus, quod quando

inquit Scot. d. Scot, ad mult. filiationes fundamenti, et dici mult. plurimi relationes, n. e intelligibile q. simul requirere unius 3 mult. filios, sed unus, d. alterius: ne ut mult. plicent relationes similitudinis v.g. in albedine sufficit, q. ponat dici, sic, Albus est e d.a

Arguitur 3.o Si in Xpto essent duae relationes filiationis, seu duae filiationes, Xptus esset duo filii; at hoc plurimum falsum e; q. P. 1. Maior: quia filiatio distinct. filius; at nos sunt in Xpto duae filiationes; q. — R. negando maiorem ad cuius probationem maior distinguitur: filiatio distinct. filius si filiationes sint in eodem supposito nego; si sint in diversis suppositis d.o quia (inquit Scot. Sup. l. 2. n. 18) Verbo n. plurificant, neque plurificient, dam fil., quae suppositis sola in plurimis fieri n. sufficit, maxime v.g. n. plures fiunt sive eiusdem rationis, sive eodem rerum expressi, pos. esse in eodem supposito: sic Xptus n. e plures volentes sive hat. p. duas voliciones.

Arguitur 4, et e d.a 2a d.ne: relatio filiationis p. se respicit suppositum et n. naturam sed in Xpto solum e unum suppositum; q. et unica relatio relatio. P. 1. maior: quia si respiceret naturam humanam posset dici v.g. filio; q. — R. dist. d.o maiorem: filiatio p. se respicit suppositum, tanquam subiectum denominationis, d.o tanquam subiectum inhaesionis, nego. quia cum accidens, ubi e relatio inhaereret in d. supposito, q.d nullus admittit. ad probationem n. ani: quia denominationes fiunt in directo n. vero in obliquo; sive in eo q.d se habet ut quod n. autem in eo q.d se habet ut quo, hoc p. exemplo: nam similitudo, qua unus albus e simile alteri albo fundatur in albedine ipsius inhaeret immediate, quae n. denominat, sed albus: quia n. dicitur: Albedo e similis alteri albedini, sed dicitur: hoc Album e simile alteri albo. pariter operationes dicuntur suppositorum, sive immediate inhaereant in natura. v.g. relatio filiationis inhaeret immediate in natura Xpti, sive suppositum denominative filium. sic ex Arist. 3.o de aia. non dicitur intelligere, et n. aia, quamvis haec sit subiectum immediatum inhaesionis, et p. ipsum intellectio exerceatur.

Sed d.o inibi: quia subiectum filiationis d. q. n. e natura, sed suppositum: quia filiatio e p. praedicatum p. sonalis; q. pariter in humanis. — R. 1.o sic anti, nando Cons. r. tamquam paradoxis e: quia in humanis filiatio immediate sequitur generationem: quia natura generatur, et p. naturalem resultam sequitur suppositum: at in divinis n. generat divina natura, sed solum suppositum. — R. 2.o etiam d.o anti, nando Cons.: discrepantiae e ratio: quia filiatio creata e accidens, et sic requirit subiectum, cui insit p. modum inhaesionis, q.d fieri n. potest in d. supposito, sed in humana natura; at d.o filiatio increata e substantia, quae solum exigit subiectum cui insit p. modum constitutionis. — R. 3.o n.o d.o ani: quia filiatio divina quodammodo respicit p. suam entitatem relationis in natura divina; et ipsam denominat ad filium constituendum, ita q.d si divina natura vel ratione diceret a Patre illa filiatio ei sicut ipsi illam denominaret filium Patris; et ratio obliqua sic eam n. denominat, e identitas realis inter naturam et Paternitatem.

Arg.i 5.o illud e filiationis subiectum, q.d e divinus completus et adaequatus generationis; sed hic n. e natura, sed suppositum; q. P. 1. Minor: quia divinus adaequatus generationis e subsistens; q. — R. nando maiorem: quia humanus completus generationis e subsistens; et tamen hoc n. e subiectum filiationis: nam ut dictum e, subsistentia subiectum denominationis, n. d.o inhaesionis: quia istud e natura.

Sed d.o dicent: quia si filiatio inhaeret naturae et n. supposito sequeretur q.d si Verbum dimitteret naturam assumptam, ille homo diceretur filius: quia maneret in humanitate eadem filiationis relatio. At hoc videtur absurdum; q. — R. dist. maiorem: ille homo diceretur denominative filius, si e satis q.d natura sit sine supposito vel p. proprio vel alieno, d.o si n. e, nego. quia multi dicunt requiri ad filium naturam esse suppositum; alii d.o hoc negant: ideo sic e solutio posita. 2.o quod ex Doctoris sent. defensare poterit eligere q.d voluerit.

Arguitur 6.o Si hypostatica unio facta fuisset post suprema adhuc P. dex. p.

posset dici Mater Dei, cum ei desit una dependentia; sed hoc est falsum: vid. SS. PP. et Decr. contra Nestorium asserunt Mariam vere esse Matrem Dei Mater, quia genuit hanc Deum, et non purum hominem. Ergo. Minor probatur: quia adhuc facta distinctione permanet fundamentum illius Relationis. Ergo. — Resp. negando maiorem, licet enim per bonam: quia subsistit alterius personae nullum habet fundamentum in natura, nec in actione, quae recepit esse; ratione cuius si illa persona non haberet dicta natura, in ipso generatione, non posset genita aut filius nuncupari respectu illius, a quo fuit producta natura: quia nullam connexionem habet cum actione, quae incepit esse natura. Et sic merito SS. PP. et Decr. contra Nestorium deludebant Virginem. Pmg non fuisse dicendam Matrem Dei Matre, si eius generatio actio ad purum fuisset producta homo.

Arguitur 7.° Illi homines plus habent a suis Matribus, quam Christus: sed e relatione Veri habet quod plus habent: ergo hoc minus reperitur in Christo. Probatur maior: quia habent ab illis humanitatem et subsistentiam seu suppositum; sed Christus a Virgine est solam habuit humanitatem. Ergo. — Resp. negando maiorem, ad cuius probationem maiorem distinguo: habent ab illis humanitatem et subsistentiam quasi per dictam influxum, nego; per eundem influxum subsequenter, per eundem primario natam ad humanitatem, et per realem naturalem ad suppositum; dato ad Virginem quasi primario natam, nego actio generationis dicitur ad subsistentiam complete; sed non quasi per dictam influxum producitur; si quidem natura producta, necessario et quasi natura sequitur suppositum quia si illius impediatur. Probatur quoque quod in dicta manet, quod sequitur illius est substantia terminus naturae et inhaesius; ratione in aliis hominibus licet sint per naturam suppositum, licet homines tamen determinentur per se relationem in natura in habendo, inde est, quod non sit omnis plus quam in Christo.

Arguitur 8.° Saltem modo Christus non est Virginis filius per dictam relationem realem. Ergo. Probatur antecedens: quia mortuus fuit ille filius Dei humanitate et post resurrectionem fuit alia acceptio illius esse, quam fuit per generationem. Ergo est aliud esse acceptum. At modo Christus dicitur Virginis filius: ergo non nisi per extrinsecam relationem. Sed eadem modo Christus est filius Virginis post mortem, accedendo: quod si post mortem non habet relationem realem licet, nec antea: acquisitam etc.

Resp. eandem esse dicendum de aliis hominibus post resurrectionem. Et sic D. Subt. Scot. negat antecedens: ad probationem quod vero inquit, quod post resurrectionem eandem habebit relationem, quam antea habebat: quia quoties existit natura aliqua semel per generationem accepta ab aliquo parente et eiusdem parens, semper resultat relatio eadem. Licet enim interrumpatur existentia illius naturae, et iterum postea ab alio, licet non quod mediatio fuit terminus non est eadem et aliud existentiae, filius quoque est eadem; et eadem ratione qua fundamentum reddit, et filius reddit eadem. Trus f. Scot. re Soidat, quod alio producere receptionem est post resurrectionem: quia illa non dolet filiationem, quae fundatur supra illud esse acceptum per generationem.

Arguitur 9.° ideo admittenda esset relatio realis de rigore, ut Christus vere diceretur filius Virginis: at absque tali relatione potest dici Virginis filius. Ergo. Probatur minor a pari: quia Deus potest dici Dominus Creatorum absque relatione reali. Ergo. — Resp. ex Scot. negando minorem: quia quo ratione B. Virgo dicitur Mater Christi, quia eum genuit humanitate; ea dicitur Christus filius Virginis, quia accepit humanitatem ab ipsa Virgine genitus; quia non est minor ratio, cur ad generationis actionem B. Virginis sequatur in ipso relatio maternitatis; quam quod ad generationis passionem sequatur in Christo filiationis relatio. Ad [illegible] nego locum probationis: quia est disparitas ratio: nam in Deo non est ratio alicuius, ob quam dici [illegible] nescio [illegible] relatio realis, ex eo quod sit Dominus Creaturarum; cum habet rationem ipsi a parte relationem [illegible] immutabilitatem, quae facit, ut non sit capax realis relationis, simpliciter [illegible]; quia est capax illius novae relationis filiationis, ratione naturae [illegible]

Art. 3.º Sextius dubia aliqua Examinantur.

Dubit. 1.º an Xptus ut homo sit filius dicendus SS.mæ Trinitatis? = Resp. negative et Pr: quia sequeretur, q. esset filius sui ipsius; sed hoc habet Not. in 3. d. 10. q. 3.ª & in divinitate? Opponitur: quia quoties Scriptura Xptum vocat filium solum intelligitur relative ad Patrem; g.

Dubit. 2.º an sit dicendus Xptus filius Spiritus Sancti? = Resp. negative et Pr: quia in 11.º Toletano in Confession. fid. ex Aug.º in Enchiridio. Cap. 38 et 39. necnon et 20. de Trinitat. Cap. 10. damnat Xptum posse dici Spiritus Sancti filium, sic his verbis: neque Xptum Jesum nullo modo Spiritus Sancti filius credi, vel intelligi potest, nec suus; g.

Dubit. 3.º an Xptus ut homo vere sit Servus dei? = Pro resolutione advertendo, q. Servitus est quadruplex. 1.º est naturalis, qua omnis creatura creata servit deo: ut pt. Sapie. 16: tibi factori tuo creatura deserviens. 2.ª est legalis, qua lege et non a natura est introducta. sic sunt adducti ad laborem &c. 3.ª est peccaminosa, qua homo subditur peccato, seu diabolo. sic Jon.º 10: qui facit peccatum, servus est peccati. 4.ª denique est penalis, qua homo obedit deo metu pœnæ subeundæ. sic dicitur Rom. 2: non accepistis spiritum servitutis iterum in timore.

Sit q. nunc ad quæstionem: Xptus Dmnus. ut homo vere est servus dei servitute naturali, non vero servitute legali, nec servitute peccaminosa, nec pœnali. Pr. 1.ª pars: quia Xptus ut homo est sub potestate dei, et omnes suas actiones, suosque labores in obsequium eius debet impendere, titulo creationis, et redemptionis; g. 2.ª pars pt: quia servitus legis amittunt excludit, cum ad hæreditatem dmni, et dominium Xpti dmo donum eius; Xptus habuit iam, &c. g. 3.ª pars pt: quia peccatum non fecit; g. 4.ª denique pars Pr: nam obediebat deo propter deum ipsum; g.

Dubit. 4.º an Xptus fuerit subjectus deo Patri? = Pro solutione nota, q. tribus modis posset dici Xptum fuisse Patri subditus: 1.º ratione inæqualitatis naturæ humanæ respectu divinæ; 2.º ratione voluntatis dei, quæ est superior voluntate creata Xpti. 3.º denique ratione obedientiæ præstitæ præcepto et mandato Paterno. de 1.º et 2.º non est dubium: quia dicitur 1. Jon. Cap. 14: Pater maior me est; et hic manifestat statum subjectionis Xpti; g. ubi de 3.º est difficultas an, sic, ratione alicuius præcepti fuerit subditus Patri?

Resp. g. Xptus fuit subditus Patri ratione præcepti, cui obedire tenebatur. Pr. ex Jon. 10. et 14: Mandatum accepi a Patre meo. et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. et ex eod. Jon. Cap. 14: Ego præcepta Patris mei servavi. et denique ad Philip. 2. ubi d. Ap. Xptus factus est obediens usque ad mortem; g. et hæc de 2.ª p.te huius de incarnatione Tract.

Pars Tertia Christus Mediator?

Cum in 1.ª et 2.ª parte huius Tract.us actum sit de fundamentalibus; nunc quo ad tertiam spectant, demonstrabo, sic, de præcipuis et Xpto dmno donis, quæ ipsi sunt.

Disputatio prima de Sancte, & gra Xpti Dmni.

Hac in disp.e agendum est de Xpti gratia, aliis sanctificantibus, et donis. Et prius de gratia ipsa quærendum.

Dubio 1.º an Christi humanitas sanctificetur formaliter per aliquod gratuitum divinum a gratia habituali distinctum?

Artic.^o prim.^o aliquib. Notatis quaestio resolvit.

Pro hujus claritate quaeq. noto 1.º hic non esse sermonem de justificatione, et sanctificatione a statu contrario, qua quis transit a statu peccati ad statum adoptionis filiorum Dei: quo aliquis Christus Dominus nunquam peccaverit, transire non valet a supp.^o ill.^o statu ad supp.^a ordo sancte; sed solum hic sermo est de justificatione et sanctificatione a statu privativo, qua quis transire poterit a statu puro naturalis ad statum gratiae, qua sanctificatione absolute Christus sanctificatus est, qui licet nunquam in enim temporis fuerit sine gratia, tamen solum, quia enim natura sine illa fuit.

Noto 2.º quod quadruplex est gratia, ut dicunt Theologi, nempe gratia unionis, quae habitualis nuncupatur, gratia habitualis, seu sanctificans, gratia gratis data, et gratia capitis. Gratia unionis est ipsamet hypostasis Verbi, quae ideo gratia dicitur, quia est dono humanitati a Verbo assumptae sine merito illius naturae. Gratia habitualis est habitus supernaturalis a Deo creatus et infusus in anima, quo illa sanctificatur, et Deo efficitur grata. Gratia gratis data sunt illa supernaturalia dona, quibus Christus illustratus est ad debite implendum munus Legislatoris et Redemptoris. Gratia denique capitis est ipsamet habitualis gratia Christi Domini, quatenus in illo existens est principium sanctificandi alios, scil. Angelos, et homines, quorum est caput. de 3.^a et 4.^a gratia non est quaestio in praesenti, sed de 1.^a et 2.^a, per quam formaliter sanctificetur humanitas?

Noto 3.º quod gratia habitualis haec 4.^or efficit homini. 1.º ipsum facit intrinsece Deo gratum. 2.º dat illi aliquod esse divinum participatum: quia per gratiam efficimur consortes divinae naturae. 3.º efficit illi principium intrinsecum operandi meritorie. 4.º denique, cum sit supernaturalis qualitas quaedam, animam summe exornat, ut a Deo diligatur.

Noto 4.º quod ratione gratiae redditur quis gratus Deo, sanctus, et justus. et dicitur gratus: quia ratione gratiae est dotatus dono charitatis, qua diligit et obiecto amat ad Deum aeternam et supernaturalem beatitudinem. dicitur sanctus: quia est impollutus non habens maculam ullam peccati mortalis: nec illa non sanctos, quae dicuntur venialis carentiam, et proprio Beatorum; et fuit speciale privilegium B. Mariae Virginis. et dicitur ibi fuit in vita. Justus denique dicitur: quia ratione gratiae habet jus ad vitam aeternam. quae omnia perfecte modo fuerunt in Christo; quia Matth. 3. et 17. dicitur: hic est filius meus dilectus. Luc. 1.º quod ex te nascetur, sanctum vocabitur filius Dei. et Isaiae denique 45: nubes pluant Justum.

Noto denique 5.º quod in Verbo divino incarnato, seu in ipso D. Verbo incarnato, duo haec dicuntur possunt. primum est divinitas, seu natura divina; secundum est proprio subsistentia, seu ipsa Verbi personalitas, ut Verbo formaliter obiecto dicitur natura. et tertium est unio personalis ipsius Verbi cum humanitate. hinc tunc vero est inter Theologos: per quid horum humanitas sanctificetur formaliter? seu an praeter haec sit necessaria gratia habitualis ad formaliter esse sanctificandam humanitatem? et quia jam de facto, quae de possibili poterit examinari per se non esse factum, ideo de omnibus erit resolutio. + omnibus

Circa quam dicitur triplex est dicendi modus. 1.^a sententia quia scil. D. Thomas, et Jesuitae defendunt Christi Domini humanitatem fuisse sanctam, et justam ratione unionis; discordant tamen; quia contraxit, dum uniuntur ratione personalitatis; Vasq. ratione solius divinitatis: et alii ratione utriusque, scil., personalitatis et divinitatis. sed sententia 2.^a unus faciunt

omnes hos negat dicendi modos. Et ut clarius videas, sequentes propositiones videbis quae etc.

Sit 1.a propositio: humanitas Christi Domini non est formaliter sancta per Verbi personalitatem, prout a natura divina distinctam. Sic tenent Scotistae. Et probatur: quia Verbi subsistentia, seu proprietates relativae formaliter non est sancta: ergo nec Christi humanitas est per illam sancta formaliter. Probatur antecedens: quia quando dicimus non esse tres sanctos vel tres divinos, sed solum esse unum sanctum et unum divinum. Sed si proprietates Verbi a natura distinctae participarent sanctitatem formalem, essent in divinis tres sancti vel tres divini, sicut sunt tres relativi per relationes: ergo proprietates Verbi in se formaliter sumptae non est sancta; atque inde nec impertire poterit effectum formalem sanctificandi. = Confirmatur: quia in Scotistarum sententia divinae proprietates non dicunt perfectionem, nec amabilitatem: ergo nec sanctitatem.

Respondet Eminentissimus Lugo, quod licet proprietates Verbi non sanctificent formaliter divinam naturam, nec ipsum Verbum: quia non est radix prima beatitudinis Verbi: respectu tamen naturae humanae est prima radix beatitudinis supernaturalis illius humanae naturae; nam ideo sanctificat, quod illam reddat pulchram, decoram et amabilem, ut illam heredem dicat divinae et aeternae beatitudinis, et sanctificat formaliter humanitatem. = Sed contra 1.o quia secundum ipsum solum datur in Deo unus sanctus, essentialis, divinus, et absolutus, et nulli dantur sancti relativi: ergo a fortiori ex sua doctrina proprietates formaliter non est per se sanctificans, nec sanctus; atque inde etc. = Contra 2.o quia ut proprietates impertiret naturae humanae talem pulchritudinem etc., debebat eam prius distinguere a natura Dei; hoc falsum est: quia in sententia Verbum est heres beatitudinis increatae, ita esset eiusdem beatitudinis heres natura humana, et sic beareretur infinita Dei beatitudine, quod est pluribus falsum: ergo et responsio Cardinalis de Lugo.

Sit 2.a propositio: Christi Domini humanitas non sanctificatur formaliter per essentiam divinam, seu per naturam infinitam. Est contra Scotistas. Et probatur:
quia humanitas est unita proxime et immediate Verbo, seu Deitati; sed entitates sanctificant formaliter sua essentia, in quantum immediate est unita subiecto alicui: ergo. = Respondet Eminentissimus Lugo, quod esse formaliter effectum sanctum potest convenire a forma sola mediate unita; nam humanitas deificatur ab ipsa Deitate, licet quae solum mediate unita humanitati.

Sed contra: quia esse Dei fieri a humanitate non est effectus formalis aliquis, sed solum extrinseca denominatio, orta ex immediata unione; sed esse sanctum est intrinseca denominatio conveniens a forma intrinsece inhaerente: ergo. Probatur maior: quia si esset formalis effectus, natura humana diceretur formaliter Deus, aut deitas; et per effectum formalem sanctitatis diceretur formaliter sancta, seu sanctificata; sed humanitati repugnat esse formaliter Deus, seu divina deitas non ob ipsam unionem mediatam: ergo maior, quae primum sequitur ex Divo Thoma et S.S. 6. Cap. 7. et Concilio infert: ergo.

Probatur 2.o et 3.o: quia humanitas non est formaliter subsistens subsistentia absoluta et divina, etiamsi humanitas sit unita mediate illi subsistentiae absolutae: nec est formaliter immensa, nec formaliter superior, nec intelligens formaliter etc., etiamsi mediate unita: ergo pari ratione etc. Et est certum contra haereticos, et a fortiori: quia non est maior ratio unius, quam alterius. Probatur 3.o et 4.o: sanctitas stat formaliter in omnium Theologorum sententia, in amabilitate fundata in intrinseca pulchritudine illam decorante, et pulchrum faciente in ordine supernaturali: sed hoc tribui non potest a divina natura, nec ab aliquo divino praedicato: ergo. Probatur minor: nam nullum divinum praedicatum potest informare humanitatem, nec se habere ut forma respectu illius: ergo. Probatur antecedens: quia se habere ut forma, vel informare dicit imperfectionem: ergo illi repugnat naturae divinae, et cuicumque divino praedicato, sequitur non posse informare humanam naturam: ergo nec illi effectum impertire formalem sanctitatis: quia hic effectus formalis est forma exhibita subiecto per modum informationis; respondent etc.

Sit 3.a propositio: ipsa unio hypostatica seu gratia unionis non est forma formaliter sanctificans Christi humanitatem. Probatur: quia unio gratia sanctificantis non forma

sanctificans: quae non praecedit formaliter et per se sanctificandi. Prob. ant.: quia nulla additio dat effectum formalem alterius, cum sit additio ad gratiam unionis, seu hypostatica unio est additio ad sanctitatem repertam in Christo: ergo prior est eiusdem; et maior prob.: quia igni approximatio non facit formaliter ignem; nec approximatio caloris formaliter calefacit, sed utrumque approximatio est additio, ut ignis formaliter calefaciat: ergo.

Dicitur 4.o dico: ut Christi Domini humanitas sit formaliter sancta, exigit gratiam habitualem. Sic Scot. in 3. d. 2. q. 1. §. ad argumenta principalia. vers. ad rationes probantes. Prob. 1.o: quia Christus fuit formaliter sanctus; sed non per divinam naturam, nec d. per personalitatem, nec per unionem, ut iam probatum: ergo per aliquid aliud; sed non est aliud nisi gratia habitualis: ergo. = Confirmatur: quia Christus habuit gratiam habitualem, ut est de fide; sed in thomistarum sententia gratia habitualis sanctificat formaliter ex natura rei: ergo per illam fuit Christus formaliter sanctus.

Prob. 2.o dico: quia esse Christum formaliter sanctum, est esse in humanitate per aliquid intrinsece inhaerens in illo; sed sic se habet gratia: ergo. = Confirmatur 1.o quia effectus formalis, et primarius alicuius formae non potest praestari nisi ab ipsa forma: sed nihil aliud sit, quam ipsa forma immediate subiecto: sed esse formaliter sanctum est effectus formalis, et primarius gratiae habitualis, ut omnes docent theologi. item Trid. ss. 6. cap. 7: ergo anima Christi non est formaliter sancta nisi per gratiam habitualem. = Confirmatur 2.o: quia Christi gratia est eiusdem rationis cum gratia iustorum: sed haec sanctificant per gratiam habitualem formaliter: ergo et Christum.

Prob. 3.o dico: nam Christo fuit data gratia habitualis, ut eliceret operationes meritorias: ergo eadem gratia habitualis sanctificabat formaliter Christi humanitatem. ant. est verum: quia meritum est actus supernaturalis productus immediate a voluntate, tanquam a potentia elevata per gratiam. Cons. vero sic prob.: quia sicut quod sit gratia habitualis in voluntate illam elevante, est per modum formae, sive in genere causae formalis; sed esse gratiam in subiecto aliquo per modum formae, sive in genere causae formalis, est subiectum reddere formaliter tale: ergo si gratia habitualis est in Christo ad opera meritoria, cum sit per modum formae, ipsum Christum reddit formaliter sanctum.

Dicitur 5.a dico: de potentia absoluta Dei potuit Christi Domini humanitas sanctificari formaliter absque gratia habituali. haec in dicto mente omnes divinum theologi. adamus eiusdem Subt. D. in 1. dist. disp. 17. q. 1. art. 2. Prob. quae X.o ex omni theolog. sententia et praecipue ex nostro Subt. D. Scot.: quia quidquid Deus facit mediis causis secundis, potest sine illis: ergo quidquid potest facere media gratia, facere potest sine illa. = Confirmatur: quia in Scoti sententia gratia non sanctificat ex natura rei, sed ex ordinatione divina: ergo sicut nunc ex ordinatione Dei gratia praestat effectum formalem sanctificandi, potuit ipse Deus ordinare, ut ab alia forma hunc effectum tribueret; atque adeo sine gratia etc.

Omitto 3.o dico

Art. 2.us Secundo fundam.to Solvuntur contraria.

Arguitur 1.o contra 1.am concl.nem ex pluribus SS. PP. testimoniis, in quibus clare probatur Christi Domini humanitatem fuisse sanctam per Verbi personalitatem: nam Nazianz. orat. 36. inquit: divinitate delibutus, hoc est humanitatis unctio est. Et S. Cyrill. lib. 4. in Ioan. cap. 29: Christus natura unctus, non sicut alios sanctos, sed quia Verbum caro. et Div. Thom. sancti ... in Epist. ad episcop. hisp. p. ... Christus natura unctus, non per gratiam: quia in illo fuit plene divinitas. Et alia similia tradunt antiqui authores: ergo per aliud a gratia producta dicta fuit Christi humanitas sanctificata. = Resp. 1.o SS. PP. et Div. Thom. loqui de sanctitate in ordine ad cultum; non vero de sanctitate in ordine ad vitam aeternam, de qua est quaestio.

Ad 2^m SS. PP. primo loquuntur de modo et gradu sanctitatis: non vero de facto, quo Christus sanctus est. Vel SS. PP. sic sunt intelligendi; Christum non esse sanctum sanctitate positiva, qua sancti operantur transeuntes a statu peccati ad statum gratiae, nec sanctitate mutabili, nec unctione sensibili unctione sicut sacerdotes et reges. Sed esse unctum unctione invisibili, et interna. Et sic SS. PP. inquiunt, quod Christus non est sanctus eodem modo, et gradu, quibus nos sancti sumus; ac sic Christus sanctus a primo instanti conceptionis, ex conditione. = Ad 2um. Ad, quod per ly nasci intelligi debet esse sanctus a primo instanti conceptionis; sicut hoc dicimus natum filium Dei: quia a primo instanti habuerunt existere. Ad 3^m, quod SS. PP. loquuntur de conditione; quia conditionem dicunt erat gratia habitualis humanitatis Christi, ex unione physica ac supposito Divino; non autem loquuntur de ipsa sanctificatione formali, de qua nos in praesenti loquimur. = Ad 4^m quod Div. Th. et SS. PP. loquuntur in sensu causali, non vero in sensu formali: quia persona Divina, vel Deus natus fuit causa, et origo, seu fons, ex quo fuit derivata sanctitas gratiae habitualis in humanitate: non vero fuit forma formaliter ipsam sanctificans humanitatem, quod patet: nam quod SS. PP. dicunt, Christum sanctum esse [illegible] per naturam, et quod nos sancti sumus spiritu sancto et Dei Filio, quod Christus est noster justificator, et Redemptor, loquuntur in sensu causali, non vero in sensu formali: quod patet satis. Arguitur 2°. Personalitas

ut dicta a natura divina, et entitas divina: quod ut sic distat humanitate, participatione entitatis divinae vere, et realiter: quod eam sanctificat: quia sanctitas est participatio naturae divinae. = Ad primum antecedens, distinguo: distat humanitate participatione per modum sui entitatis divinae, concedo; per modum formae, nego subsumptum. quia dicta personalitas in forma non potest humanitatem; sed distinctio: quia ista quod

distat humanitate participatione per modum sui, entitatis divinae humanitas est formaliter sancta; sed per nos divina personalitas distat humanitate participatione per modum sui divinae entitatis: quod. Ad maiorem: quia subsistentia divina distat humanitate formaliter subsistere, et ideo non est humanitas per modum sui: quod patet. = Ad naturam maiorem, ad cuius probationem distinguo: subsistentia divina distat humanitate formaliter terminative subsistere, concedo; formaliter subsistere, nego. Magis divina personalitas sui tribuit sane in forma ut diximus in 1. q. huius magis per hoc, sic, quod habet naturam; at quod sanctitas formalis est qualitas physica, quae non potest sui exhibere effectum, nisi per informationem; ac eius effectus sit in genere causae formalis; ac autem hoc repugnet personalitati; hinc est etc.

Arguitur 3°. humanitas est impeccabilis ratione suppositi divini: quod quia per talem suppositum habet aliquid essentialiter repugnans peccato; sed quod repugnet peccato, est sanctitas: quod hanc habet humanitas ratione suppositi divini. = Ad distinguo antecedens: humanitas est impeccabilis extrinsece ratione suppositi divini, concedo; intrinsece, nego. quia ut repugnet peccatis divina personalitas non tamen naturam humanitatem habenti personalitatem, divinam terminative et distinguo subiective: sed quod repugnat peccato est sanctitas formalis, concedo; sanctitas subiective, subdistinguo: repugnet extrinsece, concedo; intrinsece, nego.

Arguitur 4°: illud est intrinsece sanctum quod habet ius ad vitam aeternam, et est gratum Deo; sed humanitas ratione suppositi divini est Deo grata et habet ius ad vitam aeternam: quod est formaliter sancta ratione suppositi divini. Maior probatur: quia non alia ratione quis dicitur sanctus per gratiam habitualem, nisi, quia per eam est gratus Deo, et habet ius ad aeternam vitam. Minor 2^a patet: quia Christus ratione suppositi divini saltem est filius proprius Dei; sed sic habet ius ad vitam aeternam: quia non est extraneus: quod. = Ad distinguo maiorem; illud est intrinsece sanctum, quod habet ius formale ad vitam aeternam, concedo; quod habet ius radicale, nego. Et servata hac distinctione respondes ad reliquum argumenti. quia proprius filius solum habet radicale ius ad hereditatem, seu ad vitam aeternam; non ius formale per unitatem gratiae habitualis.

Arguitur 5.º humanitas dicitur c[um] supposito Verbi est debita gloria, seu beatitudo; sed hoc est effectus gratiae; ergo. = Confirmatur: quia ratione divini suppositi est dilecta a Deo humanitas; ergo est sancta. = Respondeo distinguo majorem est debita beatitudo formaliter, nego; ex exigentia, seu consequentia, distinguo; ex congruitate solum est debita beatitudo, impeccabilitas et alia supernaturalia dona; non tamen formaliter: quia potest assumere naturam damnatam. = Ad confirmationem distinguo antecedens: est dilecta physice, et extrinsece, distinguo formaliter, et intrinsece, nego. Est physice dilecta: quia est dicta unita Verbo: non autem formaliter: quia Deus potest assumere hominem peccatorem; qui fuit a Deo gratus physice; et formaliter ingratus per peccatum.

Arguitur 6.º et est ratio 2.ª Scoti: ex eo divina natura non reddit humanitatem formaliter sanctam; quia ei non unitur immediate: sed ad talem effectum praestandum non exigitur talis immediatio: ergo. Probatur minor: quia in Scoti sententia gratia est forma sanctificans formaliter humanitatem; et gratia in Scoti sententia non unitur immediate animae; siquidem ex Scoto in 2. d. 26. et in 1. d. 8. q. 4. gratia immediate unitur voluntati: quia ut inquit Subtilis Doctor: *non requiritur aliquid esse forma informans aliquod, ut ipsum sit tale per ipsum; quia forma non est forma informans totum*; quod tamen dicitur tale per ipsam formaliter: ergo. = Respondeo 1.º hoc argumentum esse efficacissimum contra Scotistas, qui majorem huius argumenti ponunt, ut pendant; sed quia a nobis non admittitur, ideo aliter modo

Respondeo 2.º negando majorem, et sic tota vis ruit argumenti: quia nos non ideo affirmamus divinam naturam non posse formaliter sanctificare humanitatem, quia ei non unitur immediate: siquidem haec ratio non convincit, ut optime arguitur ex Scoti doctrina probat; et quia color v.g. immediate unitur quantitati, et tamen reddit totam substantiam formaliter coloratam; negamus tamen: quia de ratione sanctificantis est conjungere a forma; ut sit in genere causae formalis; quod evidenter repugnat divinae naturae: quia nunquam se habere potest per modum formae informantis: neque hoc imperfectionem involvit divinae naturae, minime repugnantem.

Sed contra urgebis: quia ut aliquid sit formaliter tale per aliquid, non requiritur, quod sit forma eius: ergo ut sit humanitas formaliter sancta per naturam divinam, non requiritur, quod haec sit forma eius. Probatur antecedens ex Subtili Doctore in 1. d. 8. q. 4. docente quod Deus a sapientia sapiens formaliter, quin sapientia sit forma eius: ergo. = Respondeo distinguo antecedens: in divinis, transeat; in humanis, subdistinguo: non requiritur quod sit forma eius, ut informans, et inadequate distribuens, nego; quod sit forma eius propriè, seu ut cumque, concedo; quod hoc docuit auctor, ubi Scotus eodem loco: *non denominative, sed essentialiter, quia aliud est pars eius, et aliquid eius*. Ad probationem distinguo antecedens, nam eodem in divinis ratione identitatis summae unumquodque dicitur formaliter tale per aliud: quod non est, ut Scotus eodem loco, quo aliquid est tale: in creatis autem id sic evenire potest: quia ut inquit Subtilis Doctor eodem loco, *sapientia in nobis est accidens, et hoc est imperfectionis*. Et antea ait: *respondeo quod forma in creatis habet aliquam imperfectionem, scilicet, quod est forma informans aliquod, et pars compositi*.

Arguitur 7.º Deitas deificat humanitatem: ergo et illam sanctificat. = Respondeo distinguo antecedens: deificat subjective deificare per eo quod est specialiter quodam ratione, seu titulo, transeat; et per modum formae, et formaliter, nego. Sic in utroque verum. [illegible] Dei sanctum; quia Deus per rationem; sed non est ad rem; quia non loquimur de proprio sanctificare, quod est ratione formae, seu in genere causae formalis. Et ita nat consequentia.

Sed contra dices: potentior est unio deitatis ad sanctificandum humanitatem, quam unio habitualis gratiae: sed per habitualem gratiam sanctificatur humanitas et propria sanctificatione: ergo et per deitatem. = Respondeo distinguo majorem: potentior est unio deitatis ad sanctificandum humanitatem in genere causae formalis, nego; supposita in genere causae efficientis, transeat; cum non diximus repugnare deitati sanctificare per modum proprium humanitatem. Arguitur 8.º Deus est sanctus formaliter per deitatem, ut per deitatis attributum: ergo et humanitas mediante unione fuit sancta formaliter per eamdem sanctitatem, vel deitatem. = Respondeo

sub. ant., nego cons.: quia Deitas, seu attributa sanctitatis identificantur cum Deo, et sic Deum reddunt formaliter sanctum: at vero cum humanitate nec identificantur, nec est forma inhaerens ei; et sic non potest eam sanctam reddere formaliter; quia ut aliquid sit formaliter tale, requiritur quod sit formaliter vel in illo per datam denominationem, vel quod cum illo identificetur, vel quod illud informet: cum autem divina natura, nec quodlibet aliud istorum [illegible] datum ista sit cum humanitate; hinc est dictum.

Arguitur 9.: forma physica, quae determinative physice alicui, potest subito praestare effectum, quem praestaret forma physica determinata in ipsa; sed natura divina est forma physica determinative physice gratia habitualis, quae sanctificat animam Christi; ergo. Maior patet in anima rationali, quae est forma physica determinans sensitivam et vegetativam, dum illud effectum vegetandi, et sentiendi. Minor probatur: quia in divina natura determinant omnes res creatae: ergo. — Respondeo distinguo maiorem: forma physica quae determinative physice alicui, potest praestare subito effectum, quem forma physica praestaret in ipsa determinata, si sit capax praestandi talem effectum in eodem genere causandi, concedo; si sit incapax, nego. Et distinguo minorem: natura divina est determinative gratia habitualis in genere causae efficientis, concedo; in genere causae formalis, nego. Sed supposito divina natura est incapax praestandi effectum gratiae habitualis: quia ei repugnat esse causa formalis, quo modo causat gratia effectum sanctificandi.

Arguitur 10. et est 3a. oppositionis: unio hypostatica in ratione doni est maior quam gratia habitualis: ergo humanitatem reddit non minus diligibilem, quam gratia: atque ac [illegible] consequentia: quia hypostatica unio est magis supernaturalis, quam gratia: ergo si gratia habitualis reddit humanitatem maxime diligibilem, etiam et unio. — Respondeo distinguo antecedens, nego consequentiam: quia effectus talis est dimensuranda cum natura causae agentis primi; non vero cum maiori vel minori perfectione alterius rei: quia Coelestino v.g. non potest agere producere ad eum [illegible] et Tole: sicut gratia sit perfectior in ordine supernaturali: ad effectus per ipsam ant., nego consequentiam: quia diligibilitas effectus supernaturalis non convenit a maiori vel minori supernaturalitate, sed a diversitate entitatis naturae ut patet in lumine gloriae, et melius in beatitudine naturali, quae licet sit minus perfecta v.g. quam habitus fidei, hic non praestat effectum beandi.

Arguitur 11.: ideo per gratiam habitualem sanctificatur humanitas Christi, quia per eam trahitur ad esse divinum, seu ad participationem divinae naturae; sed per gratiam unionis humanitas Christi multo perfectiori modo redditur, seu trahitur ad esse divinum: ergo. Probatur minor: quia per gratiam habitualem trahitur ad esse divinum per participationem, et per gratiam unionis trahitur ad esse divinum intrinsece: ergo. — Respondeo distinguo maiorem: quia per eam trahitur ad participationem divinae naturae formaliter, et in ordine actus secundi, concedo; quia trahitur ad participationem divinae naturae per dimanationem connaturalem, et in ordine actus primi, praecise, nego. Et distinguo minorem: per gratiam unionis multo perfectiori modo trahitur in ordine actus primi, seu radicaliter, sive per dimanationem connaturalem, concedo; formaliter, nego. Solvuntur ex dictis dicta.

Arguitur 12.: donum in radice determinans alia dona spectantia ad ordinem gratiae, reddit subjectum formaliter dilectum; sed gratia unionis est donum omnia determinans dona ad ordinem gratiae spectantia, scilicet, gratiam habitualem, virtutes, gloriam etc. quia ratione unionis haec omnia fuerunt debita humanitati Christi: ergo. — Respondeo distinguo maiorem: si tale donum sit in subjecto per modum formae, quae constituat intrinsece dilectum, concedo; secus, nego. Et distinguo minorem, nego consequentiam: quia gratia unionis non est per modum formae, quod exigitur ad sanctificationem formalem; sed solum est extrinsece, et ex unione, et per dimanationem connaturalem.

Arguitur 13. et est 4a. oppositionis: effectus gratiae habitualis est nos reddere filios Dei adoptivos; sed Christus non est filius adoptivus Dei: ergo non habuit gratiam. — Respondeo distinguo maiorem: effectus primarius gratiae est nos reddere filios adoptivos, nego; effectus secundarius, concedo. Et distinguo minorem, nego consequentiam: quia licet effectus primarius alicuius formae separari non possit a subjecto in quo talis forma inest, tamen effectus secundarius separari potest. Ut patet in Eucharistiae Sacramento, cuius effectus primarius quantitatis est extensio partium in ordine ad se; secundarius vero in ordine ad locum. In Sacramento autem altaris, Christi Domini Corporis habet primarium illius effectum; non vero secundarium.

Quod autem filios adoptivos sit effectus secundarius gratiae habitualis patet: quia gratia habitualis est forma quaedam absoluta; cum sit qualitas permanens; adoptio vero est relatio: sed nulla relatio est effectus primarius alicuius qualitatis permanentis:

Sed tantum resultat ex unione illius in subiecto capaci: ergo. Primum, quia effectus gratiae habitualis est subiectum reddere gratum, et gratitudine factum inhaerente, ad quem effectum subsequitur divina gratia adoptio, ubi et quando subiectum, cui inhaeret gratia, est capax filiationis adoptivae; et ita gratia non sit causa illius; ut diximus. Hinc est etc.

Arguitur 14° in Scot. sent. quod gratia non sanctificat ex natura rei: ergo gratia Christi Domini humanitatem non reddit per gratiam formaliter sanctam. = Ratio sequitur: quia, quod subiectum Scot. ad est quod gratia ex natura rei et physice non sanctificat, sed ex ordinatione divina: quia Deus ordinavit ut habens talem physicam qualitatem acceptetur ad vitam aeternam, et esset ab ipso amabilis. Vel de condigno ex pacto Dei ipsi gratiae non inhaerente ad aeternam vitam, sed quia Deus ut inquit Trid. Synod. S. 6. Cap. 16. bene operantibus et usque in finem sperantibus proponenda est vita aeterna: et tanquam gratia filiis Dei misericorditer promissa.

Sed dato in ebi: quod gratia habitualis non sanctificat intrinsece et formaliter Christi humanitatem. Ratio: quia ex Scotist. doctrina gratia sanctificat ex ordinatione divina, et ex extrinseco Dei favore; sed forma, quae mihi ex extrinseco aliquo constituit tale non reddit intrinsece et formaliter tale: ergo. = Resp. Neg., ad cuius probationem majorem dicimus: gratia sanctificat ex ordinatione divina, et ex intrinseco physice Dei favore, nego; et ex extrinseco morali Dei favore, nego. Et dicimus minorem: forma quae mihi ex extrinseco aliquo physice constituit tale, non reddit intrinsece physice tale, vel quae mihi ex extrinseco aliquo morali, non reddit intrinsece moraliter tale, nego. Quia alia vere sanctificat per se intrinsece physice quoad qualitatem, et moraliter intrinsece quod acceptatur, sive cognoscitur Dei.

Quaestio 2.ª An gratia habitualis Christi fuerit infinita?
Ante primum resolvitur quaestio.

In Christo Domino fuit plenitudo gratiae, ex variis Scripturae testimoniis; nam Joan. 1. dicitur: Vidimus plenum gratiae. Et cap. 2°: gratia Dei erat in illo. Et ad Coloss. 1: in quo habitat plenitudo gratiae. Quod autem inquirimus, est: an haec plenitudo fuerit actu infinita? Ubi recenhorum duplicem Domini dignitatem infinitam actualem. Una est moralis (inquiunt) quam habet gratia habitualis, quae est in humanitate unita Verbo, a quo participat infinitam dignitatem moralem; sicut et opera eius infinitum valorem simpliciter. Sed sicut nos negamus istud, sic et illud. Altera do (aiunt) est physica infinitas, quae actualiter est intentio physica producta; et de hac procedit quaestio.

Circa quam est 3.x sent.ª prima est Thomistarum, quam Albertus Magnus probabilem indicat, asserendo Christi Domini gratiam fuisse actu infinitam. 2.ª est aliquorum Thomistarum asserentium gratiam Christi consideratam in esse qualitatis, seu habitus, et in esse gratiae, esse dupliciter: nam consideratam in esse habitus, seu qualitatis, esse actu finitam: quia est quid creatum; in esse vero gratiae consideratam esse actu infinitam: quia Christum reddebat infinite gratum, et erat principium merendi per infinitis hominibus. Sic Vitoria, et Sotus. 3.ª clarius 3. sent.ª tenet Christi Domini gratiam nec in esse qualitatis nec in esse gratiae esse actu infinitam. Sic Scot. in 3. d. 13. q. ad primam quaest. vers. ad quod ostendendum. Et omnes Scotistae. Pro qua sent.ª sit

Sit unica dic.: Gratia Christi Domini tam in ratione qualitatis, quam in ratione gratiae est actu finita, seu non est actu infinita. Est mihi subtilis Mag. Scot. loc. sup. citat. et relati dominus cum Thom. et Scotist. Ratio: quia repugnat dari qualitatem infinite intensam: ergo. Probatur ex 11. Sapient.: Deus omnia fecit in numero, pondere et mensura; sed gratia Christi in esse qualitatis est ens in actu: ergo et mensurata, etc.; atque inde non potest esse actu infinita in esse qualitatis. = Ratio: quia ... in

esse quaelibet est audenti: ergo proportionari debet cum subiecto, cui inhaeret. probatur consequentia: quia quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur; at subiectum recipiens gratiam, nempe anima, est finita: ergo et gratia.

Probatur 2a pars: quia si gratia esset actu infinita, vel inquantum gratia fuit vel esset vere verbi, vel quia infinitos gratia fuit Angelis et hominibus. At neutrum [illegible]: ergo non est infinita actu: ergo. Probatur de 1o: quia licet vere verbi gratia fuit, tamen est finite grata animae Christi. Sicut diximus de valore operum Christi: ergo. Probatur de 2o: quia numerus Angelorum et hominum est finitus: ergo gratia in ratione effectus, et gratitudinis est actu finita.

Art. 3us Secundae rationo Solvuntur Argumenta.

Arguitur 1o ex 3. Joan. non ad mensuram dat Deus spiritum; at alijs fuit data gratia ad mensuram, ut patet ex D. Paul. ad Ephes. 4: Unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi: ergo eius gratia fuit infinita. = Respondetur distinguo maiorem: non ad mensuram excludentem finitam datam Deum gratiam Christo, nego: non ad mensuram caeterorum iustorum, concedo. = Respondetur 2o quod loquitur Joan. de summa gratia, quae fuit Christo collata: non vero de infinita; quia hoc repugnat; nec ea esset [illegible] quae effectus sunt Deum. = Respondetur 3o, quod SS. PP. intelligunt de Spiritu Sancto et divinitate concomitante ad unionem hypostaticam. + spiritum.

Arguitur 2o gratia Christi habet effectum infinitum vere ad infinitos effectus: siquidem est fons et origo omnium gratiarum, de cuius plenitudine omnes sancti Angeli, qui habent, acceperunt: ergo est infinita in ratione gratiae. probatur consequentia: quia exemplo Sol [illegible]: ergo. = Respondetur nego antecedens, quia licet Sol sit fons et origo omnium gratiarum, est tamen finita, sicut [illegible] Sol in ratione lucis: quia lux tamen gratia, quae Sol sunt quid creatum, est etiam quid finitum [illegible] in [illegible] Sole.

Arguitur 3o gratia habitualis fuit data Christo tanquam dispositio ad unionem hypostaticam; at haec fuit infinita: ergo et gratia. probatur consequentia: quia dispositio debet proportionari [illegible], ad quam disponit. = Respondetur 1o nego maiorem: cum ut diximus, quod gratia non [illegible] ut dispositio ad unionem humanitatis cum Verbo. = Respondetur 2o [illegible] nego minorem: siquidem unio hypostatica non est infinita: quia est res [illegible] ad unionem, quae est [illegible] finita.

Arguitur 4o anima Christi Domini fuit infinite grata Deo; at gratia est [illegible]: ergo haec fuit infinita. = Respondetur nego maiorem: quia non fuit infinite, sed solum summe grata: nec fuit gratia ad mensuram gratiae habitualis, quae in Christo non erat infinita, sed summa.

Arguitur 5o si gratia Christi Domini esset finita, homo divinis meritis poterit eam aequare, et excedere, siquidem finitum aequari, et excedi potest per divinum auxilium finitum; at nullus homo potest aequare Christum in merito, et gratia; ut patet ex Clementina ad nostrum de haereticis: ergo. = Respondetur distinguo minorem: nullus potest de potentia ordinaria, concedo; de potentia absoluta, nego. quia Deus ab aeterno videns opera hominum et [illegible] [illegible], et gratias ad quas perventuri essent, longe [illegible] [illegible] Christo.

Arguitur 6o gratia Christi fuit sufficiens ad conferendum valorem infinitum operibus Christi: ergo ipsa fuit infinita: quia nemo dat, quod non habet. = Respondetur 1o nego antecedens: quia valor infinitus operum Christi non provenit a gratia, sed a principio quod, nempe, a Supposito. = Respondetur 2o nego [illegible] antecedens: quia Christi opera non fuerint actu infinita. = Respondetur 3o quod etiam si gratia [illegible] valorem operibus Christi, tamen hic valor non esset infinitus actu, seu simpliciter, sed tantum in ordine [illegible], seu secundum quid, ut diximus de operibus Christi [illegible].

Quaero 3.º an Xpti gratia fuerit Summa?

Art. 1.º Statuus resolvitur quaestio.

Pro maiori huius claritate quoddam, est notandum ex Subt. in 3. d. 13. q. 4. n. 2. gratiam duobus modis posse dici summam, scilicet positive et negative. positive dicitur gratia summa, quae sit omnem excedens gratiam, dummodo existit, quae creabilis. ratio cuius est si aliqua alia daretur gratia summa, non est possibilis altera, quae ipsi aequaret; quia quod positive summum est, est etiam unicum in suo genere summi. negative vero dicitur gratia summa, quae tanta est, et tam perfecta, ut nulla alia gratia sit possibilis, quae eam excedat; licet dari possint multae aliae gratiae aequales, quae nec eam excederent, nec excederentur ab illa. unde dicitur summa negative: quia dicit negationem excessus, quae non potest nec excedi, nec excedere.

Ex quo infert D. Subt., quod gratia positive summa, nec Xpto, nec alium alteri potest conferri: quia quamcumque gratiam possibilem produceret, potest Deus alteram similem et aequalem producere. Sic ait Subt. potest enim, et potest aliam naturam aequalem assumere, et consequenter ei conferre gratiam similem ei, quam contulit animae Xpti. quo notato, est dicendum non dari gratiam positive summam; cum haec non fuerit in anima Xpti, ex doctrina Subt. Sed an gratia negative summa an sic, Xpto Domino data fuerit gratia summa negative? certe quidem aliorum sententiis omissis.

Sit nostra dictio: Xristus habuit summam gratiam negative talem, non autem positive. Sic Subt. in 3. d. 13. § ad primum quaestionis et § ad tertium quaestionis. Probatur 1.º ex Joan. 1.º: Vidimus gloriam eius et plenum gratiae: ergo habuit summam gratiam; sed non positive: quia potest Deus aliam aequalem producere, ut inquit D. N. Subt.: ergo fuit summa negative. Confirmatur: quia gradus gratiae sunt subordinati: ergo deveniendum est ad unum gradum ultimum, ultra quem alius repugnat: sed hunc habuit Xptus: quia possibilissimum est Deum contulisse Xpto omnes dotes, et gratias possibiles: ergo.

Probatur ratione 2.º: quia assignetur gradus gratiae v.g. ut octo. modo sic: vel in intensione perveniemus ad terminum, ultra quem progredi non potest; vel progredi potest in infinitum? si primum: ergo est talis gratia summa negative Xpto: cum fuerit summa. Si secundum = contra: quia quanto ultra progreditur, tanto entitative erit perfectior; et hoc repugnat: quia tota gratia erit infinite perfecta: ergo aliquando gradus ultimus gratiae, hic gradus erit summus; tunc sic: illum habuit Xptus: ergo eius gratia fuit negative summa.

Probatur 3.º ratione Subt.: quia in entibus permanentibus, quae nata sunt habere, aut posse habere simul omnes partes et perfectiones, seu gradus sibi compossibiles, potest Deus illas partes, et gradus unico instanti conferre et producere; sed gratia est ens permanens ex sua natura; cum sit qualitas supernaturalis: ergo Deus producere potest, et omnes conferre gradus sibi compossibiles; atque ista gratia quae habet omnes gradus sibi compossibiles est summa: quia illi nihil potest addi: alias non haberet omnes gradus sibi compossibiles: tunc sic: hanc contulit Deus Xpto: ergo fuit summa; sed non positive: ergo negative.

Art. 2.º Secundum Argumenta solvuntur contraria.

Arguitur 1.º: Si gratia Xpti esset summa, nunquam augeri posset; sed fuit aucta: ergo non est. Probatur minor ex 2. cap. Luc.: Puer Jesus proficiebat aetate, sapientia, et gratia apud Deum, et homines. R.º Concessa maiori, nego minorem, ad cuius probationem dans dico D. cum Seraph. in cap. 2. Luc. perfectibilem esse sic intelligendum. vel quod Xptus magis, et magis in dies claruerit in operibus, clarius ad Deum, et proximum. 2.º cum D. Thom. 3. p. q. 7. art. 12. ad 3. quod proficiebat quoad actum, et effectum, non quoad habitum. quod patet in sole; qui licet tantam claritatem habeat mane, quantum meridie; nihilominus non ita videtur fulgidus mane, sicut meridie.

Arguitur 2°. Summa gratia quam habuit Christus, est finita; sed quocumque finito potest dari maius; ergo ipsa gratia augeri valet, et sic non est summa. Maior est vera et certa. Minor probatur sic: Ex quacumque re finita potest dari alia praestantior; sed hoc non repugnat; ergo. Ex maior: quia si ita non esset, esset, quia sequeretur dari infinitum; sed hoc non est: quia solum esset praestantior per additionem novi gradus finiti, quo alium excederet. Creatura ergo. = Resp. distinguendo maiorem: non datur maius; quolibet finito non perveniente ad suum ultimum, potest dari maius, concedo; perveniente, nego. Quia gratia, vel quaelibet creatura, quae habet summum gradum suae perfectionis, licet sit finita, non potest esse maior: non quia esset infinita, si ulterior gradus adderetur, sed quia in dispositione est; aliquid autem novi gradus in tota specie, qui sunt indisponibiles aliqua summa gratia; inde est etc.

Arguitur 3°. Deus producere potest naturam intellectualem aliquam maiorem et maioris capacitatis ac est natura humana Christi: ergo gratia quae est in illo, licet non sit augmentabilis ab eo, quia eius respectu capacitas, deesse augeri potest in subiecto alio maioris capacitatis; probatur consequens: quia natura tanto est capacior, quanto perfectior; sed potest Deus aliam naturam magis perfectam producere: ergo. = Resp. ex Scot. in 3. d. 13. Sed ad primum; concedo antecedens: quia in quocumque subiecto est aequalis capacitas respectu gratiae. ad probationem negatur minor; nam vas v.g. non habet maiorem capacitatem ex eo quod sit aureum, quam habet ex eo, quod sit ligneum. Sed dices:

Beata Virgo M. dicitur gratia plena. Luc. 1. et Stephanus Actor. 4; sed non habuerunt tantam gratiam, sicut Christus habuit: ergo vase subiecti debet maior fuit gratia, et ita gratia Christi summa respectu huius subiecti, augmentabilis respectu alterius maioris capacitatis. = Resp. dist. maiorem et minorem, nego consequentiam. quia non dicimus, quod gratia respectu unius subiecti non sit maior respectu alterius; sed quod asserimus est, quod gratia, quae est summa in uno subiecto, non potest augeri in alio: quia dicitur in dispositione esse summa, et posse augeri. Verum gratia B. Virg. fuit summa non simpliciter, sed sumpta aliqua summa quadam abundantia, et magnitudine. Ut SS. PP. exponunt. D. Hieron. ait: Mariae vero tota se infudit simul plenitudo gratiae. Et post: in Maria vero totius gratiae quae in Christo est, plenitudo venit, quamquam aliter; id est, plenitudo in Christo summa; in Maria tantum aliqua abundantia. Et tertia [illegible] dicitur de S. Steph. et de Apostolis.

Arguitur 4°. gratia Christi poterat augeri, ergo non fuit summa. Probatur antecedens: quia gradus augeri poterant et quilibet. sed gratia est qualitas: ergo. = Resp. 1° nego antecedens, ad cuius probationem nota suppositum maioris; quia non est de ratione quantitatis augmenti. sed solum est de ratione qualitatis. = Resp. 2° nego antecedens, ad cuius probationem dist. maiorem et minorem, nego consequentiam. Ratio disparitatis est quia gradus quantitativi dividi, et augeri, semper manent gradus; de cuius ratione est posse ulterius dividi; at qualitas habet maximum quod sic. et sic ei augmentum repugnat, sicut quod ad [illegible] perveniat.

Arguitur 5°. augmentum infinitum in intensione non exhibet gratiam a ratione finitatis in essendo, seu in perfectione essentiali, et specifica: ergo non est in divinis, quod gratia Christi sit infinite intensa, sed huiusmodi gratia non est summa negative. ergo. = Resp. nego suppositum antecedentis. Nam quod datur in gratia infinitas in intensione. = Resp. 2° nego absolute antecedens: quia si esset infinita gratia per augmentum in intensione, gratia extra haberet a ratione finitatis: siquidem quod est in intensione infinitum pugnat cum finito: ergo. Arguitur 6°.

Si maior gratia Christi est summa: ergo nequit augeri per opera meritoria; sed hoc repugnat: quia Concil. Viennense damnat Beguardos, et Beguinos, qui asserebant posse hominem in hac vita pervenire ad statum, in quo nequit peccare, neque meteri posset. Ratio: ergo. = Resp. dist. antecedens, et concedo; nego minorem. Subiecto; ad cuius [illegible] dicimus [illegible], non loqui

de poto Dno: quia ex dni Ihesu eg. Send. eum gra nullu Veresp augmentu. V.ee
q. q. nra e in summo gradu augeri n potest p opera obijsa quaelibeda: quia licet dolia
opera aliquem habent valorem, n tamen disp[l]ebat: nam hoc provenit obaleis tare ? q. qui desunt
p. quia e in gradu summo, s[ed] desunt q[uod] possint esse alius gradu superior ad p[re]miandum
pro dicto opera. hoc enim apto et Beatis, q habent bona opera eliciunt a gra, et n merendo
rea aliquis praemij: quia s[ed] ibi n merent, ex eo q[uod] pervenerunt ad statum n merendi et V. unde
de dno; ita et ille, q summum habet gram n meret V. liberatione enim pprie plene. Argut 7.

Se gra xpti augeri n pot. V. l et esset ex nova intrinsica gra: V. l et ex defectu Virtutis p[ro]ducentis:
V. l et ex defectu capacitatis in subjecto; sed ex nullo eorum; ergo. Pr mir de 1o quia illa ex se est
participatio divina naturae, quae cum possit magis ac magis participari in infinitum, etiam potest parti-
cipando perfectione in infinitum reddere. Pr de 2o: quia Ds e in fide Virtutis et sic potest
sua ad infinitos effectus explanare Virtute. Pr de 3o: quia subjectum capax recipiendi aliquem
gram, potest eam recipere secundum omnes suos gradus; ergo. Pr ex Scot. § ad argutum. Vers. ad ter-
tium. n do mirem, ad cuius probatum p singulos Pr q probo: ad primum dist. illa ex se e parti-
cipatio divina naturae finito modo, do modo infinito neo. quia eo ipso q[uod] sit participatio divina naturae e quid
finitum; et cum sit summa in xpto, eum habet suum terminum. ad 2um dist. e Ds infinitae Virtutis, sed
finitos effectus producentis, do. ad infinitos producentis, neo. dico q e infinitae, d infinite operatur ad extra,
quia ex nihilo producit, q[uod] facere nequit efficiens finitum: n do quia ad extra quid infinitum
producit; nam hoc e impossibile. ad 3um dico: an, et hoc Cor: hoc m nos dicimus ergo gra
Summa xpti, quae fuit recepta secundum omnes suos gradus; attamen cum hi omnes gradus sint
finiti, et de nota; erbe e &c. hinc arguitur resoluta manet alia q. inq. rerum: an xpti gra
augeri potuerit?

Arto Sextus p[ro] Suxa Examinatur Dubia.

Dubiu 1o: an parte Creta p[ro]venire possit ad intensionem gra habitualis xpti Dni? =
Pr ofirmative loq. de pote absoluta. cum ratio e: quia xpti gra solum negative e summa.
et patet ex verb. Scot. init. pred. q. si autem de pote ordinaria loquitur, Pr negative: q.
hoc exposcit eius excell. ma dignitas corp. eius et mali. et humf. ut tenet Scot. in
3. d. 13. q. 4. §. ad 1um quaest.

Dubiu 2o: an gra habitualis xpti Dni p[ro]hibetur et neq. vocari ob
Vnione hypost.? = Pr negative. Pr: quia gra Creat. q a solo Do potest emanare p[ro]duci. ait
e Scot. in 4. d. 1. q. 4. Vers. Item. = Dixeris: quia sto q sit gra, repugnat q neq. sio desequ.
naturae alicui; sic q ait Scot. in 2. d. 23. §. dico q. Vers. quantumcumque (sic p[ro]sequens)
gra alicuius naturae decreet, semper tamen gra esset gra; nec esset nota, itaq de natura sua,
vel desegni naturae necessario; q.

Dubiu 3o: an xptus Dnus ab initio sue recept. gram summam habue-
rit? et an partes liberas ad eam se disposuerit? = Pr ad 1um ofirmative. et Pr ex 1. Iuan:
q[uod] m erat de nostro sanctus, V. et verbum Dei; q. = Pr ad 2um etiam ofirmative: quia humanitas xpti pri-
us nota fuit supposita, quam gra ornata habeti; sed hoc e Dubi: nam Angeli gram augmentum
habitualis p p[ro]prias dispositiones et ad eam se p[ro]parerunt, partes Charitatis, quae in 1o instanti Crea-
nis eliciverunt: q idem de xpto dicere decebit. Dubiu 4o: an gra xpti eiusdem speciei vanis lit.

ma? = Rx. affirmative: quia Corpus et membra in specie debent esse eiusdem rationis; sed Christus est Corpus, et nos eius membra. Sumus Corporis mystici. = Probatur: quia Christus est similis nobis in omnibus absque peccato: ergo est gratia similis.

Dubium 5: ad quid fuit necessaria in Christo gratia habitualis? = Rx. quod ad effectum praecipuum fuit sanctificandi interius animam Christi, et naturaliter eliciendi supernaturales actus. Probatur: quia anima Christi erat ordinis naturalis; ergo ex se non erat inclinata ad actus supernaturales, ergo ut ad illos inclinaretur, illosque naturaliter eliceret, indigebat supernaturali principio; sed hoc est gratia: quia debet eliciens esse ad merendum; ergo.

Dubium 6: an in Christo fuerit gratia actualis? Rx. affirmative: quia gratia actualis est motio divina, qua excitamur et adiuvamur ad opera supernaturalia eliciendum: sed hac gratia indiguit ut viator Christus ad actus supernaturales, sic ad amorem dei et proximi, et aliarum virtutum moralium: ergo. Dixi qua excitamur et adiuvamur: quia alia est gratia actualis excitans, qua excitamur ad bonum faciendum; et alia adiuvans, qua illud facere possumus.

Dubium 7: an Christus habuerit omnes gratias gratis datas? hae gratiae sunt dona aliquod supernaturale, principaliter instituta ad utilitatem et salutem aliorum, et minus principaliter ad utilitatem habentis. D. Paulus novem enumerat gratias gratis datas, 1. Chor. 12. quae sunt Sermo Sapientiae; Sermo Scientiae; Fides; gratia Sanitatum; operatio virtutum; Prophetia; discretio Spirituum; genera Linguarum; et interpretatio Sermonum. = Rx. quod affirmative: probatur ex D. Aug. Epist. 57. ad Dardanum. Ubi sic ait: Sicut in Corpore vigent omnes sensus; sic in Christo omnes gratiae: ergo. = Probatur: quia ex D. Paulus ad Ephes. 4. Christus Dominus est dispensator omnium gratiarum: ergo illas habere debebat.

Dubium 8: an hae gratiae gratis datae connexionem habeant inter se, ita ut qui unam habet, alias habere debeat? = Rx. negative: quia experientia docet quod multi unam, vel alteram habent, non vero omnes: ergo. = Dubium 9: an praedictae gratiae habeant connexionem cum gratia habituali? Rx. negative: quia aliquando reddunt peccatores: ut fuit in Caypho: ergo.

Dubium 10: an in Christo fuerint septem dona Spiritus Sancti? Rx. affirmative. et probatur ex Isaiae. Cap. 11: Et Requiescet super eum Spiritus Domini; Spiritus Sapientiae, et intellectus; Spiritus Consilii, et Fortitudinis; Spiritus Scientiae, et pietatis; et replebit eum Spiritus timoris Domini: ergo.

Dubium 11: an in Christo fuerint Virtutes Morales? Pro responsione noto, quod Virtus in communi, seu in genere est habitus operativus boni, seu ad bonum operandum inclinans. quae Virtus duplici dividitur, sic, respectu principii; respectu subiecti, et respectu obiecti. Ratione principii, alia sunt infusa, et alia naturales. v.g. Temperantia tunc est infusa quando hominem inclinat ad moderate manducandum, ne deum offendat; et tunc est naturalis, quando eum modice vivere facit, ad sanitatem servandam. Ratione subiecti dividitur in intellectualem, seu speculativam, quae residet in intellectu; et in moralem, seu affectivam, quae in voluntate inest. Virtus intellectualis inclinat ad verum indagandum; moralis vero ad mores hominis componendos. Utraque inclinat ad bonum morum; cum hac tamen differentia, quod intellectualis inclinat ad bonum in genere veri; moralis vero in genere morum.

Ratione Obiecti dividitur in Cardinales, et theologicas, hae sunt quae deum, ut obiectum praecipuum respiciunt. Vel quia ideo habent obiectum, ac theologia. Virtutes theologicae dicuntur. hae sunt fides, Spes, et Charitas. Per fidem credimus deo propter deum revelantem; per Spem in deum speramus propter ipsum adiuvantem; et per Charitatem diligimus deum propter deum ipsum summe bonum. illae autem sunt, quae media respiciunt, quibus homo accedit ad deum. Vere Cardinales nuncupantur: quia sunt veluti janua ad deum adducentes. Et hae sunt 4or, sic, Justitia; Prudentia; fortitudo; et Temperantia. Prudentia est: quae actiones humanas dirigit ad deum. Justitia, quae reddit unicuique quod suum est, sive in se ipso, sive erga proximum, quibus homo ad deum accedit. Fortitudo est: quae vincit obstacula; et Temperantia, quae explanat iter, cupiditates moderando. hoc noto,

Rx. quod si Sermo sit de Virtutibus moralibus Cardinalibus, firmiter tenemus; si autem de theologicalibus, dico, quod in Christo non fuit fides theologica, nec quoad actus, nec quoad habitus. Nec habuit Spem; habuit tamen Charitatem.

pt primum clare, ut intuenti clare patebit. Prob. 3 secundum: quia fides ordinatur ad visionem Beatificam, cum qua repugnat, quia visio ad unitatem Beatificam cessat fides. Sed in Xpto ab initio conceptionis fuit visio Beatifica: ergo non fides. = Prob. 3 2um: quia quod quis videt, sperari non potest, iuxta Apostol. Rom. 8: Spes autem quae videtur, non est spes. Sed Xptus a primo initio conceptionis fruebatur summo bono: ergo. Prob. denique 3 3um: Xptus habuit quae habitum; sed hic in stat. sent. non dicit charitate: ergo.

Dubia 12: an in Xpto fuerit virtus poenitentiae, et caeterae virtutes non repugnantes cum statu Beatifico? = Resp. affirmative fuit quod in Xpto virtus poenitentiae: quia est actus voluntatis, quo quis vindicare vult peccata sive deus commissum ad compensandum iniuriam deo illatam. Cum poenitere sit idem, ac poenam tenere de peccato commisso; quod autem commissum sit ab alio, sed a deo, cui non obstat non plane ad rationem eius poenitentiae: cuius ratio est: quia poenitere est actus justitiae vindicativae, quae est ad se, et ad alterum; sed Xptus voluit vindicare peccata sive deo commissa: ergo. Idem de reliquis virtutibus pertinentibus ad ornamentum morale.

Dubia 13: an fuerint in Xpto magnificentia, liberalitas, eutrapelia, et Philotimia? = Resp. affirmative: quia duae primae virtutes non consistunt in actuali exercitio sed in quadam permanente qualitate, quae sit productiva actus liberalitatis et magnificentiae; sed hae qualitates fuerunt in Xpto: quia semper magnifice, et liberaliter voluit eleemosynas pauperibus erogare: ergo. = Habuit etiam eutrapeliam: quia haec versatur circa ludos, et jocos non solum exercendos, sed etiam condemnandos: sed Xptus jocos et ludos damnavit: ergo. = Prob. de Philotimia: nam haec est inclinatio opportuna ad parvos honores acceptandos; sed Xptus eos acceptavit, quando pueri clamaverunt: Osanna filio David, Benedictus &c: ergo.

Dubia 14 et ultimo: an habuerit Xptus virtutem piae affectionis ad credendum? = Resp. negative. Cuius ratio est: quia pia voluntatis affectio ad credendum est medium ad actum fidei, et motum habitus fidei; sed in Xpto nullus est habitus, nec actus fidei: ergo. quod alio plura dubia videre desideraverit, videat D. D. in hac mea de Incarnatione tractatu.

Quaestio 4.a an Christus sit Caput ecclesiae, et per quid in esse Capitis constituatur?

Articulus Primus ad 1am partem quaestionis respondetur.

Praesens quaestio non est de Xpto, ut deo: siquidem deus est Caput et dominus omnium rerum; sed est de Xpto ut homo, non reduplicative, sed de humanitate; sed specificative, sive de Xpto, ut est Individuum naturae humanae a Divino Verbo personato. De quo inquirimus: an sit Caput ecclesiae, et per quid in esse Capitis constituatur? Sed notare oportet, quod non est sermo de Capite Physico, sed solum morali sumpto; quod appellatio metaphorica est, et sumitur ex similitudine humani corporis, et inde transfertur ad Caput morale. Circa 1am partem resolutio.

Sit 1a Conclusio: Christus vere, et proprie Caput morale ecclesiae. Est de fide. et Prob. ex pluribus Sacrae Scripturae locis; nam ad Ephes. 1. dicitur: Et ipsum dedit Caput super omnem ecclesiam. et Cap. 5: quoniam vir Caput est mulieris, sicut Xptus Ecclesiae. et ad Collos. 1: Xptus est Caput corporis sui, quod est ecclesia. et ad Chor. 12: Sicut enim in uno corpore multa membra habemus; omnia autem membra non eundem actum habent; ita multi sumus unum corpus in Xpto: ergo. Prob. ratione 2o: quia ea omnia, quae conveniunt Capiti humano respectu membrorum, conveniunt Xpto secundum quandam analogiam respectu fidelium: ergo est Caput morale, seu mysticum ecclesiae. Prob. minor: quia sicut Caput habet excellentiam situs, sic Xptus est primus, et Caput praedestinatorum; ut inquit Apostol. ad Rom. 8: quos praescivit, et praedestinavit &c, ut sit ipse primogenitus. Sicut in Capite vigent omnes sensus, et virtutes animales, sic in Xpto sunt omnes virtutes, et gratiae, ut ait Aug. Epist. 57. ad Dardanum: Sicut in Capite

vigens omes sensus; sic influxu suo omes gratiis, et ipse dat influxum spiritualem membris, ut ait Joan. 1.º de plenitudine ejus nos omnes accepimus; quae vero gratiae ejus differt. Et denique 3 suum Caput membrum distinctum habet; ut patet locis citatis d. Pauli: ergo est Caput distinctum mysticum, seu morale ecclesiae. Dico 2.º Di Christus

ergo sui vestigiis: Christus non est Caput ecclesiae per gratiam unionis, seu Paulae, nec per gratiam sanctificantem, seu habitualem, ultimis, aut ... ; sed per dignitatem aut potestatem, quam deus illi dedit in omnes Angelos et homines. Sic omnes tenent sententiam. Probatur: quia non est formaliter Caput ecclesiae per gratiam unionis, sive Paulae: quia haec duo dantur huiusmodi differentiae nempe, ... et gratiam substantialem sed neutrum differunt dominium illius ipse in membro ecclesiae: ergo nec per gratiam sanctificantem: quia haec est eiusdem rationis ac nostra; sed in nobis non differt dominium Capitis: ergo nec in Christo. Nec per unionem: quia haec solum est fundamentum ad esse Capitis; sed fundamentum non constituit formaliter dele: ergo. Probatur 2.º constituitur Caput

formaliter deus per dignitatem et potestatem a deo datam: nam ad Ephes. 1. postquam inquit Paulus, quod deus omnia subjecit sub pedibus eius, ait: et ipsum dedit Caput super omnem ecclesiam: ergo. Confirmatur ex illo ad hebr. 5.º Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a deo tamquam Aaron: sic Christus non semetipsum clarificavit, ut Pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum, filius meus es tu etc.: ergo ex d. Paulo Christus dignitatem Capitis, et Pontificis habuit ab aeterno Patre. Deinque; accipiende etc.

Art. Secund. Diluuntur contraria argumenta.

Arguitur 1.º Caput non est apud Christum, habet Caput; nam 1 Cor. 11. dicitur Caput Christi deus: ergo Christus non est Caput. Respondeo distinguo duos modos: in naturalibus, dico; in mysticis, seu moralibus, nego. Quia vir est Caput mulieris, seu suae domus; et tamen est membrum Reipublicae. Episcopus est Caput suae dioecesis; et tamen est membrum Romani Pontificis.

Arguitur 2.º ex Aristot. lib. 2. de juventute cap. 2. et 3. de partibus animalium cap. 4. Cor est pars nobilior animalis: ergo Christus potius debet dici Cor, quam Caput. Respondeo quod Aristot. locutus fuit secundum suam mentem. Vide Plato, Hypocrates, Galen. et Plutarch. oppositum sentiunt, quibus favent d. Aug. Greg. Chrisostom. et alii, qui sentiunt, primatum in dignitate, et excellentia prae omnibus corporis membris obtinere Caput. Et sic non est ...

Arguitur 3.º Unum Corpus non habet nisi unum Caput; sed in ecclesia plura sunt Capita: ergo. Probatur minor: quia deus, Christus et Pontifex in ecclesia sunt Capita: ergo. Respondeo distinguo minorem: sunt plura Capita diversimode, transeat; eodem prorsus modo, nego. Deus est ut dominus absolutus; de quo non est sermo. Christus 2.º est Caput mysticum, in quo sermo loquimur; quia ex illo omnes derivantur dona et gratiae; Pontifex 3.º est Caput non quod per se, et immediate influat, sed quia sacramenta et indulgentias differt in nomine Christi; et sic tantum est Caput quoad exteriorem gubernationem; et quia potest Christi merita ex eius ministerio dispensare.

Arguitur 4. ex Paulo. 1. Cor. 12: Vos estis membrum de membro: ergo Christus est membrum, et non Caput ecclesiae. Respondeo quod hic non loquitur Apostolus de Christo, sed de aliis ecclesiae partibus, quas dicit: Vos estis membra ecclesiae Corinthi, quae est membrum universalis ecclesiae.

Arguitur 5.º Cor influit in Caput: sed Christus potius est dicendus Cor, quam Caput ecclesiae. Respondeo 1.º Joannes, non Cor: quia Cor habet influxum occultum, vere cum potius Spiritum S. comparet, quam Christo, qui influxum habet visibilem in ecclesia, scilicet, per mentem et sacramenta. Respondeo 2.º quod etiam Cor comparari potest Christus aliquos per analogiam, sed magis proprie Capiti quam ... ...

Arguitur 6.º Christus per gratiam unionis et per gratiam habitualem potest merendo influxum spiritualem: ergo per illas est Caput ecclesiae. Respondeo Joannes, non Caput: quia solum praestat sufficientiam, seu fundamentum constituendi Caput ecclesiae, per eas non videtur deus Christum exornatum voluisse gratiis: eum constituit ecclesiae Caput, sed dignitatem a ... ... voluntate.

Art.us 3.tius Examini aliqua dubia q. explent.

Dubi. 1.º an Christus sit Caput Beatorum? = Rx affirmative. et Rx: quia actu, et phi-
Beati sunt membra ejus; sed hujus est Caput Christus: ergo. = Dicitur: quia Beati per merita
Christi fruuntur ejus gloria: ergo quia sunt ejus membra.

Dubi. 2.º an Christus sit Caput infidelium Viatorum? = Rx affirmative. Rx: quia Deus per merita Christi illis confert gratias, dispensat illorum vocationem, et alia auxilia [illegible]: ergo. Advertite quod non est Caput actu, et phi- sed dantum in potentia: quia liberum habent arbitrium, quo possunt flecti potest et malo in bonum; et sic in fluxu spirituali recipere possunt, quia possunt Baptizari.

Dubi. 3.º an Christus sit Caput damnatorum? = Rx, quod D.D. per [illegible] habent. Pro q.e affirmativa Rx: quia damnati habent characterem Baptismi, et ordinis; At hi characteres impressi fuerunt per Sacramentum ex meritis Christi: ergo. = Rx negativa q.e Rx: quia damnati sunt incapaces gratiae et gloriae: ergo respectu illorum nec actu, nec potest Christus esse Caput. Et [illegible]: quia Christus non est Caput nisi per actualem, et potentialem influxum gratiae et gloriae, ac supernaturalium donorum: ergo.

Dubi. 4.º an Christus sit Caput Angelorum? = Rx affirmative. et Dicit D. Paul. ad Coloss. 2: est Caput omnis principatus, et potestatis. et ad Ephes. 1. Suscitans eum a mortuis, et constituens eum ad dexteram suam in caelestibus supra omnem principatum et potestatem. et D. Petrus 3. ad: profectus in Caelum subiectis sibi Angelis, et potestatibus, et Virtutibus: ergo.

Dubi. 5.º an Christus meruerit Angelis gratiam et gloriam, ut est eorum Caput? = Rx affirmative. quia in q. Apost.: ut innotescat principibus et potestatibus in Caelestibus per Ecclesiam multiformis gratia Dei secundum praefinitionem saeculorum, quam fecit in Christo Jesu Domino nostro: ergo. = Dicitur: quia Christus fuit Caput omnium praedestinatorum; et ex meritis Christi [illegible] quod subiecte [illegible] a Carne posita, et impeditus fuit illorum gratiae, et Regnum gloriae Angelis: quia enim non prius fuerunt praedestinati, quam Christus.

Disputatio 2.a de intellectu animae Christi.

Quaestio Prima an Christus per scientiam Beatam omnia cognoverit in Verbo, seu divina essentia possibilia et futura?

Art.us primus Aliquibus suppositis resolvitur quaestio.

Suppono 1.º cum D.D. Theologorum consensu, Christum Dominum ab initio suae conceptionis fuisse Beatum. Sic enim plurimis ex locis Sacrae Scripturae ostendatur, nam 40 Psal. dicitur: Beatum faciet eum in terra. et Jon. 1. Vidimus gloriam ejus etc. V. de quo haeretici ex Sacra pagina oppositum probant, ut quod ex Jon. 17 dicit: clarifica me Pater etc. et Luc. 24: Opportuit Christum pati, et ita intrare in gloriam suam. et Psal. 15: adimplebis me laetitia cum vultu tuo. et alia similia, loquntur Sacrae textus de gloria Corporis, et de exaltatione nominis Christi, non loquntur de gloria animae.

Suppono 2.º ut certum de fide quod in Christo, sicut fuit duplex natura, divina et humana, ita fuit duplex intellectus, et Scientia; sic in Concil. Calced. SS. 3. in [illegible] [illegible]

Verbum divinum assumpsisse aiam ratlem perfectam, salvis omnibus eius proprietatibus, et in omnibus nobis similem absque peccato. quod est eiusdem in Scot. Sent; a rarit. et fundatur rel. ... aiae. et tota haec doctrina patet ex Conc. seu ex 6. Synod. action. 4. ubi contra haereticos definitur: in Xpto fuisse duas operationes, Creatam, et increatam, sicut et duas naturas.

Suppono 3.° omnium theologorum placito, in Xpto triplicem fuisse scientiam, Beatam, scilicet, infusam, et acquisitam, seu experimentalem. (de quibus postea) hic quaestio supponitur, aliasque plurimas omissis, dico 1.° aiam Xpti, sive eius intellectum scientia Beata videt in Verbo, seu in essentia divina omnia possibilia, quae deus cognoscit scientia simplicis intelligentiae. est D. Scot. in 3. d. 14. q. 2. § 3.° modo. Probatur 1.°: quia Beati vident aliquas creaturas possibiles; quod intellectus aiae Christi videt omnes. probatur 2.°: nam scientia Beata Xpti est maxima scientia, seu cognitio Beatorum; quod potuit aia Xpti omnia possibilia videre. = probatur 3.°: quia ex Apost. ad Collos. 2. in ipso sunt omnes thesauri sapientiae, et scientiae dei: quod dicit admittere cognitionem ex parte aiae Xpti erga creaturas aliquas possibiles, a fortiori admitti debet omnium possibilium cognitio. = probatur 2.°: quia ex Joan. 3.° deus dedit Xpto spiritum, seu cognitionem, non ad mensuram; quod

Dico 2.° intellectum aiae Xpti per scientiam Beatam cognoscit in Verbo, seu divina essentia omnia futura, quae deus cognoscit scientia visionis. est omnium theologorum. et probatur: quia Beati vident in Verbo, quae pertinent ad suum statum: quod cum sit Xptus Beatus; et insuper Rex, Judex, et Dominus futurorum sequitur ea videre in Verbo seu in divina essentia.

Art.° Secund.° D.ª dicta ponuntur soluta Argum.ta

Arguitur 1.° contra 1.um dictum: ex illo sequi intellectum aiae Xpti comprehendere deum per scientiam Beatam; hoc est falsum; quod = Resp. negando maiorem; quia cognitio omnium creaturarum non arguit intensionem cognitionis essentiae cuius ratio est: quia essentia non dicit connexionem essentialem, et necessariam ad creaturas; ideo qui videt essentiam, necessario creaturas videt.

Sed dices: quod omnia comprehendunt, quae causa facere potest, etiam causam comprehendit; sed per nos intellectus aiae Xpti scientia beata comprehendit omnia quae scientia simplicis intelligentiae facit, seu operatur, et omnipotentia facere potest: quod = probatur quia creaturae possibiles dicunt respectum intrinsecum, necessarium, et scibilem ad scientiam, et omnipotentiam: quod omnibus comprehensis possibilibus, comprehenditur omnipotentia dei.

Resp. negando maiorem; nam ad comprehensionem eorum quae causa facere potest, solum requiritur intensio cognitionis causae, non 2.° clare et dicte. unde ad probationem quia dato, quod ad omnipotentiam referentur creaturae possibiles, tamen non exigitur clare, et dicte causae cognitio; sat enim est, ut quomodocumque cognoscatur.

Arguitur 2.°: Inquisitio in decret. 2. p. q. 11. damnat Arnold. a Villanova, quia asserit, aiam Xpti scientia beata scivisse omnia, quae deus scit: quod = Resp. distinguo antecedens: damnat propter fundamentum eius, concedo. absolute, nego. ideo Arnold. a Villanova. Medicus fuit damnatus; quia erroneus asserebat in Xpto non esse aliam cognitionem, praeter in creato Verbi, et ob hoc fuit damnatus; siquidem hic est error Nestorianorum.

Argu. 3.° non etiam cognoscit per scientiam beatam omnes rationes rerum omnium possibilium, quae numquam erunt, et omnia futura libera determinata. — Resp. dicendo cum: quia omnia videt possibilia secundum rationem generis, speciei, et individualem.

Arguitur 4.° contra 2.um dictum: si aia Xpti per scientiam beatam omnia cognoscit futura, et bella cognoscit actu, vel non? si primum, ...

ē Servus q. d. quia ad eius statu sufficit ea cogere habitual. nā licet hac sciā salvar, q. n habuerit eorū cognozantiā; quæ ad eius spectant statu: q. = R. q. actu omia cognovit ad ins hg nec ani: quia ad statu perfect. cop. tabernat. ē judiciū n sufficit, d. quia actu ea cogere; quia d. quiu visio in variabilis esse; ē sic q. semel videt, ibi sine videt: quia ex influxu xpti totius moral. omia pendent. Argr 5º ex 13. Marc. de die illo, ē hora nemo scit, neq. Angli in cœlo, neq. filius, nisi solus P. g. = R. ex SS. P.P. quos refert Belarm. ipsu nesciere diē illū n absolutē sed alijs manifestaret, siquidē illud stiebat sub secreto; ē sic n fuit in singulis: quia ipi absolute nesciebant; ē in xpto ē fundamtū ad asserendū illud secretū: licet de eius scia beata omes ergo res fuerit dnicē; n v. in Anglis. Arguit 6º: si aia Christi scia beatā videre omia quæ d. scia visionū, videret etiā omes suas actus; sed ex hoc sequitur q. actu illi n eliciant libere a xpto: siquidē posita tali scia eorū advenienti occasione eorū, n poterat n operari: g. = R. n de mirū, ad licet p. hanc scia ani: n poterat n operari ex tempore, ē necessitate consequnti, t. ē necessitate anti, neq. ē hac necessitas tollit libertatē, n velle, ut dicitur in xpto acceptante passionē: oportuit ē xptū pati: sed quia ipse voluit, oblatus ē.
Arguit 7º: ad obiecta infinita cogda requiritur infinita atentio, nā pluribus intentus &c. sed hæc n dat in intellu aiæ xpti: g. = dfrar: nā si pluribus actibus intellu aiæ xpti videt plura, licet sint hæc infinita, visiones erunt etiā infinitæ: ē sic dat infinitū ō p. te rei: g. = R. ex d. Subt. diminutio atentionis intellis p. unire ex fantasiæ dispositione, n v. ex natura intellis, ē sic in beatis, s. ē in anima Christo cessat hinc mortis obstaculū. = R. ad dfrarg q. visiones ss. infinite sincathicē, n sincathicē s. ss. fixæ, semel ē possibilē, q. n ē in dvners.

Artus Sextus aliqua dubia ponuntur.

Dubit 1º: an scia beata aiæ xpti fuerit creata? = R. affirmativē: ē ratio ē: quia xpti aia n potuit vedi p. scia increata ipsiq. dei, ut omes tenent theologi affirmativē. tum: quia in dicil. viennens. ut refert in Clement. ad nostrum. de hæreticis, ubi definit esse necessariū lumen gloriæ in omib. intel. ad claudū visionē, tum tertio: quia intellis aiæ xpti n ē imatē unitus in delectione, seu scia increata dei; sed nulla fit potest tribuere fitiatē suæ effectus, nisi sit imatē unita, ut aliqp modo identificata lic. dnituto g. Dubit 2º: an scia beata aiæ xpti sit eiusdē ratis, seu speciei cū visionibus beatis reliquorū beatorū? = R. affirmativē: pro d. de hamib.: quia pō. lumen, ē obiecta sunt eiusdē ratis: g. ē visio. = dfrar ex d. Paulo ad Rom. 8: heredes quidē dei, coheredes autē xpti: g. = R. de Angelis: quia si quid obstaret, hoc esset, quia intellis Angli ē speciē distinctionē intellis aiæ xpti; sed hoc n: quia lumē sit verū ut contractū p. Angelū, n t. ut p. se consideratū ē ut ē principiū visionis: g. eiusdē ss. speciei, ut tenet Scot. in 2. d. 1. q. 6. & quint. etiā addi: ē in 3. d. 13. q. 3. § ad tertiū quoq. d. S. Sed teneo. Dubit 3º: an intellectus aiæ xpti mere passivē se habuerit ut physico influxu in suæ visionē beatā? = R. q. si de facto loquimur, n se habuit mere passivē, sed influxit physicē in suā visionē beatā.

nullus modo in divinis quod theologos reperit, et sic divinit excellit animae Christi = Si vero sermo sit de Scientia obscura, recipiensque patres aliis Scot. verbis in 3. d. 14. q. 2. Scientia rationem ubi sic habet: quod autem intellectus animae Christi potest possibile recipere visionem verbi primo, et immediate, et infinita, quod non sit fruitio prius aliquo lumine, tamquam sic aliquo obscura alia a visione &c. ergo.

Dubium 4: quid sit Scientia beata intellectus animae Christi? et an ea comprehenderit Deum? = Resp. ad 1um esse quandam Creatam intellectionem, qua, ea parte, qua hoc est, attingebat eius intellectus obiectum beatificum. = Resp. ad 2um negative. Et ratio est: quia cognitio comprehensiva debet adaequare totam cognoscibilitatem obiecti; sed Deus est infinite cognoscibilis; ergo finita cognitione animae Christi non potest &c. Quod miro expressit Scot. in 3. d. 14. q. 2. Sic aiens: nullus intellectus Creatus, si videat quodlibet visibile ex parte dei, potest ipsum comprehendere; quia non est commensuratus hinc inde.

Dubium 5: quid sit videre in Verbo, aut Deo in essentia, vel in deo? = Resp. esse videre aliquod, movente deo, ita ut deus aliquo modo sit ratio, aut causa cognoscendi: quod duobus modis fieri potest; primo, ut tenent Thomistae, quod essentia divina Deus, vel aliquod de attributis ita connectatur cum Creaturis, ut ex vi cognitionis essentiae, aut ipsius attributi, ipsae Creaturae necessario cognoscantur: Secundo, ut Scotistae dicunt, quod essentia sit ratio cognoscendi, non quia propter necessariam connexionem; sed quia essentia divina, seu deus, qui est obiectum beatificum, movet intellectum Beati liberrime, et gerit munus speciei impressae non solum ad suam cognitionem, sed etiam Creaturarum; quae dicuntur videri in Verbo, in divina essentia, sive in deo. ex quo infertur Creaturas non connecti necessario cum divina omnipotentia. Dubium 6:

an, ut Creaturae dicantur cognosci in Verbo, necessarium sit, quod eodem actu, quo deum videt, Creaturas videat? = Resp. negative: et est ratio: quia apud omnes est certum, videri in Verbo Creaturas; non tamen Creaturas eodem actu, seu cognitione videri, qua videt Deum. Vel ad faciliorem: aut potest visio Creaturae in Verbo, a visione Creaturae proprio in genere; nam cognitio in Verbo Creaturarum est, quae fit sine motione Creaturae, sive sine propria illius specie impressa, solo deo movente immediate; cognitio vero, seu visio Creaturae in genere proprio est, quae fit movente Creatura ipsa, media specie impressa sui, vel per se ipsum immediate.

Quaeritur 2.o an praeter Scientiam beatificam Christus habuerit infusam, et quid per eam cognoverit?

Articulus Primus aliquibus notis resolvitur quaestio.

Pro huius materiae claritate discernendi noto 1.o quod in Christo est triplex Scientia, seu cognitio Creaturarum, quarum 1a est beata, 2a infusa, et acquisita 3a. 1a est, qua res Creatas cognoscit in essentia divina. 2a est, qua Deus ipsi indidit imprimendo eius intellectui species representativas rerum Creatarum. 3a denique est, quae proprio studio et labore comparatur. Sed Scientia infusa alia est infusa per se et alia per accidens. Prima haberi non potest, nisi per supernaturalem, ut quod v.g. mysterium agnovit Trinitatis, quia propriis viribus cognosci non potuit, et sic haec cognitio per se infusa dicitur. Secunda vero est, quae licet per acquisitionem haberi possit, a Deo tamen infunditur, ideo per accidens infusa appellatur. Noto 2.o quod

Scientia beatifica nuncupatur a theologis Matutina; infusa vero, et .... parata dicitur

Vespertina et Utraq. 3 Rao ē: quia essia diua ē clarius mediū, quo exprius cognoscunt ad beata obiecta. Vnde Unde dicrimē int beatificā sciā et sciā in exprio gene, seu infusā, qd n dicrimē penes obiecta cognita; siquidē eadē obiecta, quæ cognoscunt in essia diuā, cogni poss. in exprio gene; sed instria dicrimē penes diversa media; nā mediū cognaōis beatificæ sciæ ē ipsa diua essia, quæ tam repræsentat rerum, quas emi-nenter, et vi virtualiter continet et hēt vim infinitam eas repræsentandi; sciæ vō infusæ mediū ē species intelligibiles diuinitus inditæ, quæ res cognoscendas repræsentant, n. secus ac si illæ species essent in exprio gene ex prio labore comparatæ. Ex dictis inferes qd

beatifica cognio hēt pro obiecto imato quod diuā essiam, et pro secundario, ipsas creaturas, quæ in diua vident essia; at cognio acquisita et infusa hēt ad creaturas ipsas tanquā ad primarium obiectum, qd ipse et nō in alio videt, aut intuitive, aut abstractive, et ideo hac rae res dicunt videri in exprio gene; et cum prius mediū sit longe perfectius, eò et præstantiori mō res videntur in essia diuā, quā in gene exprio.

Assertio 1a no-stris, rariis sententiis omissis, sit nra 1a dc: in anima Christi aeque ac scia beata fuit scia infusa. Pr 1. ex 2. ad Collos. ubi dicit: in quo sunt omnes the-sauri sapiæ, et sciæ dei. Et Jon. 7: quomodo hic litteras scit, cum n didicerit? et item: mea doctrina nō ē mea, sed eius, qui misit me: qd

Pr rae: nā ex eo una ad istarum, Christus n habuit sciam infusam, quia habuit beatam; sed hæc n pugnat cū illa: qd Pr mir: quia licet Christus fuerit beatus in ipso n repugnant ambo sciæ: qd ans prex d. Aug. 4. sup. Gen: in cælestibus pa-tria simul ē vespera et mane; sed cognio matutina ē scia beata, et vespertina ē infusa ex eod. Aug. q. 26. ad Orosium: cognio creaturæ in se-metipsa ē vespera, et in deo ē mane: qd

Sit 2a dc: Christus per sciam infusam cognovit omnia mysteria diua, nempe, dei ut trini et unius, &c; simul que cognovit omnia supernlia, v.g. theologicas virtutes, gratiam, lumen gloriæ, visionem beatam et &c. Pr 1a pars ex D. Th. 3 p. q. 2. d. 3. q. 9. ubi docet, d. Pauli recordante visionem dei præteritam, quam habuit in extasi, potuisse eius divinitatem per illas species visionis relictas in memoria obscure et dig-nitive cognoscere: qo pari rae Christus per sciam infusam et per species sibi di-vinitus inditas &c.

Pr 2a pars: quia omnia entia supernlia sunt finita, et limi-tata entitate, ut pote creata: qd cogni poss. per sciam infusam; siquidem fini-ta hent repræsentabilitatem, et per species creatas cogni poss. = Asserar: quia Christus donari debuit cognione eorum, quæ maxe ad eius animam pertinebant; sed rerum supernlium notitia maxe afferebat ad illius gratiam eius animæ:

Status Secundus Argutis in Oppositum fit Satis.

Arguit 1° 3a lx dicit: ex Aristot. 1. poster. scientia et opinio non possunt simul esse: ergo nec scientia beata et infusa. de opinione habetur ... et non habet ... probatur

1a consequentia: quia plus distant ratio creata et increata, quam duae rationes creatae; sed scientia beata habet pro medio increatum, infusa vero pro medio creatum: et scientia et opinio habent pro rationes creatas: ergo = Respondetur distinguo antecedens, non loquitur ad cuius probationem maior distinguitur: plus distant in ratione entis, transeat. in ratione scientiae, nego. itaque ... scientia talis assensus firmissimus, licet per diversas rationes, seu per diversa cognita medium: et scientia et opinio opponuntur in ratione determinantis creati, distinguuntur tamen maxime: quia non eodem modo in assensu, nam opinio facit assensum dubium, scientia vero omnino certum.

Arguit 2°: scientia beata excludit infusam: ergo. Respondetur antecedens: nam maius lumen excludit minus ergo = Probatur: quia cognitio perfecta praesente excludit omnem imperfectam cognitionem; sed scientia beata est magis perfecta, quam infusa: ergo = Respondetur non ... antecedens ... cuius probationem distinguo: maius lumen excludit minus si sint eiusdem ordinis, transeat. si sint diversi ordinis, nego. scientia beata spectat ad ordinem gloriae, et infusa ad ordinem gratiae, qui ordines sunt distincti = ad probationem maior distinguitur: cognitio perfecta praesente, quae disparatae est perfecta, excluditur, nego. quae absolute est perfecta, transeat.

Arguit 3°: frustra ponitur scientia infusa, ubi est scientia beata; sed per non ... in Christo ... est beata: ergo. Maior patet: quia frustra fiunt per plura, quae fieri possunt per pauciora. sed scientia beata cognitio potest omnia ea, quae per scientiam infusam: ergo = Respondetur non ... maxime ... cuius probationem maior distinguitur: frustra fiunt et si fiant per eadem medium, si fiant per diversa media, nego. ... maior distinguitur: quia scientia infusa non ponitur in Christo ad semplicem cognitionem, sed ad cognitionem diversis medijs: haec autem diversa media sint in utraque scientia; hinc est ...

Arguit 4° ... 2° dicit: si daretur scientia infusa in intellectu animae Christi, ex eo sequeretur duo, hinc scientia esset per species comprehensivas, sed hoc repugnat in intellectu animae Christi: ergo. Probatur Minor: repugnat aliquam creaturam adaequari Deo; sed si daretur talis species comprehensiva, adaequaret debebat Deo: ergo = Respondetur non ... minor, ad cuius probationem distinguo maior: repugnat creaturam adaequari entitative et in essendo cum Deo, transeat. repraesentative, nego. quia non est inconveniens, quod per speciem, quae est entitative finita, repraesentetur entitative infinitum; ut patet in speciebus comprehensivis Dei ab omnibus theologis admissa.

Arguit 5°: quidquid Deus habet ex se, nequit habere per aliud; sed Deus ex se est intelligibilis: ergo non nequit habere per scientiam infusam species. Maior patet: nam ex eo, quod Deus ex se est omnipotens, nequit habere omnipotentiam a creatura et per ..., quae ... est facilis neque hoc habere ... habetur ergo = Respondetur ... maxime: nequit habere per aliud, quod debeat tale esse, transeat. quod et illud quoque manifestet, nego. scientia ergo infusa species non ... esse, sed illud manifestat; sicut effectus creatus divina manifestant omnipotentiam; non tamen eam efficit Deo.

Arguit 6° ... dicit ... 2° dicit: quia est paradoxo ... esse, cum 2. ... 1: maxima et pretiosa nobis ... nobis donavit, ut per haec ... Divinae ... consortes

natu: qd ... nec n potuit a Deo excitari: = Sctia infusa pt Deo: quia ... q nunquam ... in hac ... Sctia infusa: q nec gratia: licet sit ens participat. = Sctia infusa ani: gratia e participat. divinae natu, e participat. Deitatis, et entitatis, nec. ... quando ... tamen gratia q n e participat. entitatis divinae: Sequitur, divina natura e entitas visibilis: ... e ... quandam ... Ex his omnes Secundum naturalem entitatem ... participationem entitatis divinae: et hoc optime Cognovit ... Arguit:

Lumen ... Cogi n potest a Sctia p Sctiam infusam: q: ... quia Lumen gloriae ... quod ... Lumen ordinis e superioris ordinis: ... Sctia ... qd n potest ... inferius Lumen, ut ... infusa Sctia Cogi; ... n omnes ... = ... n ... ani. et ... quia ... Lumen ... Cognosci, qui e longe ordinis superioris, quod Lumen ... inferius Lumen Cogi potest res Superioris ordinis.

Arguit 3°: Si ...

Sctia infusa Cognoscit Lumen gloriae, potest pariter visionem Dei, hinc ... a Se, quae ab aliis Beatis Cognoscere, ... n e: q: ... pariter ... Sic ... quae Cognoscit visionem, quae obiectum intuitive videt, etiam Cognoscit intuitive illud obiectum; ... p Sctiam infusam ... n potest intuitive Cognoscere ... = ... n ... ad ... nec ... quia videt medium, quo obiectum participat, n videt obiectum; Sequitur, medium n e ... nisi in entitate, in quo e ... entitatis; n autem ... videns ... ut ... Videns ... n videt intuitive ... ad ... quia ... visio n ... ad Deum clare visum, nisi quae e in entitate ... videnti ... n videt ... hinc e ...

Ad 3°. Circa Sctiam infusam dubia ponuntur.

Dubitatur 1°: an p Sctiam infusam ... Cognoscere futura contingentia? = ... negative. et e ratio: quia veritates contingentes Cogi n possunt ... Cognitione ... nec ... Cognoscant hi ... v.g. Petrus, et peccatum, n potest Cogi, qd ... peccavit: quia illorum ... e quid ... ab illis: ... in rerum natura e omnino contingens, ... nullam habet connexionem ... illis: q: ... Jon. 14. dicitur: nunc dixi vobis, priusquam fiat, e intelligendum de Sctia Beata, n de infusa.

Dubitatur 2°: quae obiecta ... Spectent ad Sctiam ... ? = ... qd illa omnia, quae ... Cogi n possunt ... Spectant ... ab aliqua Creatura, Sive existenti, Sive possibili Cogi possunt ... hinc ... ad Sctiam ... Sd ad Sctiam infusam ... Dubitatur 3°: an obiecta materialia, seu sensibilia Spectent ad Sctiam infusam? = ... negative: quia ... obiectum ... quae ... Creatura ... Spectant ... hinc n ... ad Sctiam ... Sd ad infusam ... Sctia in

Dubis 4º: an obiecta creata specialia ad scientiam per se infusam pertineant? = Rx negative: quia species horum obiectorum possunt acquiri a creaturis, sicut aliae supernaturales, ut ab angelis. Et sic solum ad scientiam infusam per accidens spectant. Unde 2º dicimus quod etiam aliquae Christi cognitiones tamen ex locorum gratia, et loquimur de scientia infusa per accidens; non per se. Dubis 5º: an quod etiam aliqua Christi cognitiones per scientiam infusam mysteria v.g. Trinitatis et Incarnationis, hoc cognitio fuerit scientiae infusae per se, et infusae per accidens? = Rx quod fuerit scientiae infusae per se: sic Scot. in 3. d. 14. q. 2. quia species horum mysteriorum non sunt de quibus habeatur ab obiecto creato: ut tradit Scot. quodlib. 14. §. Respondeo principali. ubi illud [illegible] Sap. cito ad Luc.: in eum potente solum est videre cuius natura est videre (Supple, increata) quia sicut Scot. si vult, videt; si non vult, non videt. Et in 3. Sup. cito, inquit: Deus, seu Verbum est manifestabile, aut speculum voluntarium, repraesentans omnia. Dubis 6º: an Christus actu cognovit omnia obiecta scientiae per se infusae? = Rx negative. et patet ex Scot. d. in 3. d. 14. q. 3. sic dicente: nec tamen oportet cognoscere illa nosse actualiter quidditates, nec singulariter. et ratio ipse est Scot.: quia non habebat actu alia in genere proprio secundum virtutem naturalem, propter intellectum in se. non autem potest intellectus finitus ad quaelibet obiecta simul distincte percipienda devenire naturali quid clarius? Dubis 7º: an Christus Dominus fuerit hanc scientiam discursivam? = Rx affirmative ex Scot. d. in 3. d. 14. q. 3. et ratio est: quia est perfectionis creati cognoscendi cognoscere res omni modo, quibus cognoscibiles sunt; sed sunt cognoscibiles etiam per discursum. Dubis 8º: an scientia per se infusa Christi omnium excedat omnem simul scientiam angelorum? = Rx negative: quia scientia per se infusa Christi omnium est collectio ex simul angelorum scientia: nam utraque est ab principio eiusdem speciei procedit; sic, a specie per se infusa; a lumine, seu habitu; nec non, et obiecto; quia ut dicitur etiam et huius species non dicitur in ratione per ipsius productum, in probabili Scot. sunt: quod hoc sent. Alibi Scot. est in 3. d. 1. q. 5. ubi: potest etiam addi: plura alia dubia sunt ergo hanc scientiam infusam, sed quia parvum portionem sunt ad nostrum finem: ideo ea omitto, apud D.D. videnda.

Quaestio 3.º an fuerit in Christo scientia acquisita.

Articulus Primus Stat ad quaestionem.

Isaac ing. Valentiniani errore iudicarunt, Christum debere ignorare, ut didicerit Alphabetum. Melancton et Lutherus cum omnes ejus aliis pueris ignorantiam haberet dixerunt: sed non esse falsum clare patet, ex eo quod Christus scientiam iam beatam, quam infusam habuerit constat. Unde ex superioribus, quod habuit Christus scientiam infusam, non solum infusam per se: sed etiam infusam per accidens; quae ut notat eng. Subt. D. Scot. in 3. d. 14. q. 3. n. 2.

n̄ dicunt̄ species a scientiâ acquisita; quia esto possit esse per accidens infusa. ideo apud Theologos n̄ ē maior difficultas de tali scientiâ acquisita. Sed ē: an eā habuerit pro primis actibus? quando aliorum principiis deduceretur.

Sit modo 1.ª [illegible]: Christus habuit scientiam acquisitam. est communis omnium Theolog. Et probatur ex Sacra pagina Isaiæ 7. dicitur: antequam sciat vocare Patrem, et Matrem &. Et ad Hebr. 5: didicit ex his, quæ passus est, obedientiam. et Luc. 2: Puer Jesus proficiebat ætate, et sapientia &c: q̄. probatur ratione: quia Christus habuit scientiam infusam per accidens; sed hæc ē scientia acquisita: ergo hanc habuit Christus.

Sit 2.ª [illegible]: Christus n̄ habuit talem scientiam acquisitam per [illegible]; sed [illegible] habuit per infusionem per accidens. ē [illegible] [illegible]. Probatur quæ ratione: in Christo dari scientiam ex genere suo acquisitam, quæ ē interpretativè per infusionem, et independens a phantasmatibus; n̄ vero per primis separata actibus per abstractionem specierum a phantasmatibus. Probatur [illegible] ex D. Aug. 15. de Trinit: quia necessitas nostra intelligendi dependendi a phantasmatibus, ē in nobis propter statum peccati: quia in eius pœnam ē datus hic in infimus intelligendi modus: ratione autem hic status potius ē pœnæ, quam naturæ; sed caruit Christus originali peccato: ergo [illegible]: quia [illegible] habuit hanc scientiam verum omnino infusam: ergo et Christus.

Articulus Secundus argumenta solvuntur contraria.

Arguitur 1.º [illegible]: scientia acquisita n̄ ē in Patria, sed scientia beata; sed Christus, utpote beatus, hanc habuit: ergo n̄ illam. Respondetur distinguendo maiorem: scientia acquisita n̄ ē in Patria, sed scientia beata, quæ ē fundata in fide, ut ē Theologica, et scientia mysteriorum, quæ necessario dependent a fide [illegible] scientiâ acquisitâ, aliquando n̄ ē vero. quia fide sublata, scientia tollitur: at 2.º de hac n̄ ē quæstio apud Theologos; sed in Christo n̄ sit fides; ideo ejus scientia etiam acquisita sed beata remanere potuit in Patria. Sed [illegible] inibi: scientia acquisita incompossibilis ē cum visione beatifica: ergo. Probatur antecedens ex D. Paul. 1. Corinth. Cap. 13: Sive prophetiæ evacuabuntur; sive linguæ cessabunt; sive scientia destruetur: ergo. Respondetur [illegible] ergo D. Paul. loquitur de destructione per modum actus, quo alii inniterentur; n̄ vero de destructione per modum habitum. Et ratio 1.ª ē: quia in Patria n̄ ē necessitas docendi.

Arguitur 2.º et ē [illegible] 29 [illegible]: si Christus per primis actibus n̄ haberet scientiam acquisitam, eius intellectus agens fuisset otiosus, et frustraneus; sed hoc n̄ ē dicendum: ergo nec illud. Probatur maior: quia proprium officium intellectus agentis ē facere species intelligibiles actu, abstrahendo eas a phantasmatibus, ut docent Phi in lib. de an. ergo erit frustraneus: sed per primis n̄ haberet operationes; et unumquodque [illegible] propter suas operationes, ut dicitur 2. de Cœlo. text. 17. Respondetur 1. n. [illegible] maiorem: quia [illegible] [illegible] tunc natura perficeret, ut fuit in Adamo; sine eo [illegible] per primis actibus species haberet [illegible] [illegible]. et n̄ dicitur frustraneus [illegible] ex se [illegible] [illegible]

[illegible]; nisi [illegible] ab alio Ctrio in quodam habet. [illegible]: quia facultas nec [illegible] ita et [illegible] mentis eorundem ex operibus gloriosis, quos sibi fundament; quia habebunt quodlibet perfectum actum. Et denique probatur: quod prius esse intellectus assentiri est, et tales species non sunt a Deo infusae, tunc quod ita sit subdistinguo: est prius esse in potentia, transeat; in actu, nego. = Ad 2.um nego maiorem, ad cuius probationem probatur distinguitur: quod prius esse est intellectus peccatoris, transeat; in intellectu Christi, nego. Sed haec est contra doctrinam D. Augustini.

Arguitur 3.o: Christus fuit viator; sed viator habere debet scientiam acquisitam propriis actibus: ergo. = Probatur: quia viator habere debuit scientiam connaturali modo suo statui; sed huic connaturalis modus est quod propriis laboret: ergo. = Ad hoc distinguo minorem: habere debet scientiam experimentalem acquisitam propriis actibus, transeat. Scientiam vero rerum talem, subdistinguo: quod talis scientia non est divinitus infusa, transeat; quod ita est, nego. Et sic fuit in Adamo, licet esset viator. = Ad probationem dicimus maiorem: debebat eam habere connaturali modo, si modo perfectiori eam aliter habere non potuerit, transeat; si eam habere potuerit, nego.

Sed dices: quia praestantior modus est scientiam habere per acquisitionem eius propriis laboribus quam infusam: ergo. Probatur ant.: quia talis scientiae acquisitio propriis laboribus est cuiusque [illegible] de; quam infusione vero est accidentalis. = Ad hoc nego ant.; ad cuius probationem nego ant.: quia utraque acquisitio est per se; [illegible] quod propriis verae species per accidens esse, quod species aliarum rerum [illegible] acquisita.

Arguitur 4.: ex Subt. 3. in 3. d. 14. n. 6. Christus proficit in cognitione rerum naturalium: quod propriis laboribus acquirit; alias non proficeret in nova scientia infusione. = Ad hoc distinguo ant.: Christus profecit in cognitione rerum naturalium per scientiam experimentalem, transeat; per scientiam acquisitam, nego. In hoc sensu loquitur Subt. ut patet ex verbis ipsius: non potest tamen illa [illegible] de omnibus, quod quod homines est dicere, quod proficit, sed est alio actu, quia alio et alio obiecto, alio et alio modo cognitio.

Arguitur 5.: ipso non fuisset Jesus proficiebat corpore; sed non scientia acquisita: ergo in hac proficiebat per propriis laboribus. = Ad hoc distinguo maiorem, et minorem, distinguo consequentiam: proficiebat quoad habitum, nego; sed quoad actum, transeat. Et ex actibus inferimus dari in [illegible] scientiam acquisitam; talem eam non videremus, o [illegible] inde inferimus eum habere per infusionem; nam non propriis laboribus. Vel dic proficiebat quoad actum non quia per magistros magis eum augmentaret scientia; sed quia in [illegible] [illegible] apud [illegible] et homines in corpore sedibus proficiebat.

Disputatio 3.a De Anima de voluntate Christi.

Post in Anima disp. suo ordine sit examinanda. Qui primum in possibilitate perfectionis; secundum eius liberas; et tertium conformitatem eius voluntatis quam sit.

Quaestio 1.a Quodnam sit formale principium

De Gratis ratio impeccabilitatis Christi Domini?

Art. 1.° Aliquibus Notis solvitur quaestio.

Valde celebris est in hac materia praesens difficultas. Ut quae eam magis clarius, noto 1.° quod licet ex haereticis antiquioribus nullus extiterit in Christo ita blasphemus, ut ei peccatum aliquid tribuerit; ex recentioribus tamen fuit quidam Apostata Ordinis Praemonstratensis, qui ausus fuit Christum asserere crucifixum in desperationem esse lapsum, cum dixit: Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Calvinus vero, ut notat Suarez disp. 33. sect. 1. dixit, quod Christus fuit in horto turbatus, et tentationibus agitatus, ut sine spiritu oraverit ad Patrem, quando dixit: Pater si possibile est, transeat a me calix iste. et postquam quasi ad se rediens, inordinatam petitionem statim correxit, suam ipsius voluntatem Patri subiciendo: Sed non mea voluntas, sed tua fiat. qui errores, ut haeretici, a Catholicis renuuntur. quare

Noto 2.° quod in Christo Domino nullum fuit nec originale, nec actuale peccatum, ut docetur ex Concil. Ephes. Can. 10. definiente, Christum non indiguisse oblatione pro seipso: quia peccatum omnino nescivit. Lateranensis sub Martino 1.° Can. 5. dicente: Nostram substantiam fuisse incarnatam perfecte absque peccato. Hoc ipsum ex pluribus patet Sacrae Scripturae testimoniis: Isaiae 53. dicitur: quod iniquitatem non fecerit, neque dolus fuit in ore eius. Et ad Heb. 4: absque peccato. Et Luc. 1: quod nascetur ex te Sanctum. De originali patet ratione: quia hoc solum viget in eis, qui via seminali ab Adamo originem ducunt, si non sit divino privilegio praeservatus, ut in Sanctissima Virg. Maria accidit: sed Christus ab Adamo non duxit originem via seminali: ergo.

Dices ex fide docetur Christum Dominum esse omnino impeccabilem, nec proxime peccare potuit. Ex quo quaeritur, a quo principio hoc proveniat: an ex unione hypostatica, an ex alio principio? Est certamen magnum inter Thom. et Scot. Sed quidquid Thomistae sentiant, cum quibus digladiantur, omittimus, et Scotistarum sententiam sequentes sic demonstrabo.

Sit conclusio: ratio formalis impeccabilitatis Christi est specialis manutenentia Dei; non vero unio hypostatica, ipsa enim est tantum radicalis, seu fundamentalis causa. est D. Subt. in 3. d. 12. q. unica. Et probatur 1.ª pars: quia formaliter esse impeccabilem est carere potentia proxima et expedita ad peccandum; sed Christus caret potentia proxima et expedita ad peccandum ex vi specialis manutenentiae Dei: ergo. Probatur minor: quia carere potentia proxima ad peccandum est carere concursu et mediis ad eliciendum actum peccaminosum; sed ex vi specialis manutenentiae Dei, seu voluntatis divinae caret Christus concursu ad peccandum: quia Deus sua voluntate divina decrevit semper concurrere cum Christo ad actum dilectionis: ergo. Probatur 2.ª pars: quia gratia unionis non sanctificat: ergo ex vi illius non redditur impeccabilis Christi humanitas. = Probatur antecedens: quia ex fide in Christi humanitate

erat voluntas creata; sed haec ab intrinseco, et physice est incapabilis quod a recto desciscere potest. maior est de haeresi Monothelitarum in dict. Calied. in 6. Synod. in Epist. Agathonis act. 4. et 17. in Concil. Nicen. 1. et Constantinop. 1. et minor pariter est eorund. Concilior. Ergo dicendum quod Pr. 2°.
quia creata voluntas ani Xpti in operationibus liberis est magis de natura sui, quam unio: nam tales operationes per ordinem ad voluntatem creatam sunt liberae et voluntariae: quod creata voluntas est in divinis principiis operum illorum et non hypostatica unio: quod si talis voluntas secundum se physice, et ab intrinseco est defectibilis, non poterit unio reddere naturam impeccabilem; quia ergo creata voluntas non esse in illa humanitate, quod est haeresis. Pr. 3°. unio ex se, aut Persona Verbi non determinat voluntatem humanam Xpti ad obediendum: quod nec ad actum oppositum: quod non est impedita ad peccandum ex vi unionis. Pr. ant. 1°. quia Persona Verbi non est activa adextra: nam operationes adextra sunt indivisae toti trinitati: quod non potest determinare voluntatem ad obediendum, nec eam impedire si obedire nollet. 2°. quia Personalitas Verbi non habet rationem principii physici, nec physice mutat voluntatem creatam: quod. Pr. 4°. Xptus stante unione hypostatica liberum habuit arbitrium, quod est potentia ad peccandum; sed liberum arbitrium includit potentiam peccandi: quod. Pr. minor: quia liberum arbitrium includit indifferentiam, non solum quoad exercitium, sed etiam quoad specificationem: quod Xptus cum unione hypostatica fuit indifferens, et potuit subire, et non mortem. Confirmatur: quia non est peccatum nisi voluntarium et liberum, id est, nisi quod venit a principio voluntario, et libero: quod liberum arbitrium est potentia ad peccandum; sed unio hypostatica non tollit liberum arbitrium: quod in Xpto cum unione hypostatica est potentia ad peccandum: quod eius impeccabilitas non est ratione unionis hypostaticae, sed ratione alterius principii a voluntate divina dependentis.

Argitus Secundus adversa solvuntur fundamenta.

Arguitur 1°. auctoritate SS. PP. quibus dicentibus probare videntur Xpti impeccabilitatem ex unione hypostatica oriri. Ergo sic omitto verbis; sed Pr. SS. PP. fuisse loquutos in sensu causali remoto, seu fundamentali, non vero in formali, de quo praedicamus. itaque hypostatica unio exigebat sua ex dignitate, ut afferret, et determinaret in Xpto fore aliquo, quo Christus dederat ad non peccandum; non vero quod unio illa esset formaliter ratio huius impeccabilitatis.

Arguitur 2°. illa manutenentia dei erat Xpto debita ratione unionis hypostaticae; sed per nos manutenentia dei est formaliter ratio impeccabilitatis Christi: quod et unio hypostatica. Pr. 1°. distinguo maiorem: est debita de congruo, concedo; de digno, nego. et sic non est debita ex necessitate et absoluta potentia. Pr. 2°. dato maiori, distinguo minorem, distinguo: quod et unio hypostatica formaliter, nego. distinguo: unio, concedo; non est, fuit humanitatis impeccabilitas; sed unio causat talem manutenentiam, quae impeccabilitatem tribuit.

Arguitur 3°. Verbum assumere non potuit nisi naturam ornatam gratia; sed cum haec

stare n̄ potest peccatū g°. — R̄x 1° n. d° maj: quia assumere potuit naturā, v.g. quæ e intelligat grē. = R̄x 2° p missa anti, n. d° Cq: quia tunc unio necessaria grā exigeret, quæ esset proles roo inpeccabilitj; n̄ d° unio. — R̄x 3° n. d° suppositū antis: quia in Not. Sent. grā, et peccatū poss.[2] esse simul de potentia absoluta, ut probant Thologi in Mat. de grā. Sed d° arguer: peccatū phice est incompatibile cū diuina natura: g° et cū humana natura, quæ e unita diuinæ. = R̄x d° anti, n. d° Cq: quia eodē argumento probaret humanā unionē n̄ posse mori: siquidē mors phice e incompatibilis cū diuina natura, s.[2] peccatū. Arguitur 4: si ex vi unionis n̄ esset xptus impeccabilis, deo tribueret peccatū: hoc e hæreticū: g°. R̄x sequela maj: verbo d° ex vi unionis competit gubernare, et regere humanitatē: g° si humanitas assumpta peccaret, hoc peccatū d° attribueret verbo. ante e SS. P.P. præcipue ex S. Epiphan. in Anchorato. Cap. 3. dicente: Verbum virtute sua signabat inferiorē naturā ab omni inutili carnali turbo: : aiā d° humanā, et mentē, et si quid e aliud, ipse insese heri Verbo dhuic deum existens n̄ diuina ad malitiā. et Anast. Synaita. Cap. 21: Confitemur eiq aiā et Corpus, quæ Verbo hypostaticè unita sunt, Verbo subijci: simulq cū omnibus proprietatibus suis a Verbo mageri regi, et duci, quæ dixi g°. R̄x n. d° maj, ad cuj probationē anti dicitur: Verbo d° ex vi unionis competit regere humanitatē, ex speciali Justitia, nec ex generali concursu, d° in quo sensu SS. loquuntur P.P. itaque xpti humanitas n̄ gubernatur peculiari voluntate et scientia dei in creata, s. solū dñi, eo, sic, modo, quo cæteræ creaturæ a primo diriguntur causa. Supposita p° verbi nil aliud humanitati prædicat, quam id, q° ipse prædicaret p°s sibi proprio trahendo eum immunem, et dependente ex hypothesi, q° peccaret, hoc peccatū n̄ tribueret d° Verbo. Sed d° instabis: actiones SS.[2] suppositorū: s. suppositū humanitatis assumptæ e diuinū: g°. = R̄x dist° d° maj: actiones SS.[2] suppositorū denominantur, d° eliciuntur, nec. et tūc n̄ e in diuinis, q° d denominaretur peccans; s.[2] q° d denominaretur innocens.

Sed adhuc instabis: quia actiones SS.[2] suppositorū n̄ solū denominantur, sed etiā eliciuntur: g°. R̄x anti: nā Joann. Theolog. in Dialog. flor. SS. 18. ex hoc dñi Phorū axiomate probauit spiritū sanctū a filio procedere, dessiq in diuinis n̄ generare, et Patrē ratione essentiæ: s. P. x diuus n̄ dantur denominantur, s. etiā eliciuntur vt quod generat mediā essentiā, vt principio quo generandi: J nullus S. P. reclamauit in darum: imo ferè, argumento Jon. Theolog. devicti, spiritū sanctū a P.e procedere confessi sunt: g°.

R̄x n. d° anti, ad cuj probationē dicimus, q° omnes phicæ rationes, quas Jon. Theolog. adduxit, n̄ fuere comprobatæ a dial. s. solū p mū propter

fine arguti. 2.de omnes rationes, quae in Dialogis afferunt ad astruendo dogmata fidei, non semper sunt de fide; imo aliquando fidei dogmatibus sunt oppositae, ut deducitur ex 7. Synod. ubi ut probet Angelos posse depingi, falsum assumit principium, nempe, Angelos esse corporeos. Dial. ex solis approbat dogma fidei, scilicet, quod Angeli depingi possint; non vero quod sint corporei; nam contrarium est dogma fidei in Dialogis sequentibus declaratum, in quibus declarantur Angeli esse spirituales substantiae. ut in tractatu de Angelis tradunt Theologi.

Argr 5: ex eo praecise natura aliqua redditur impeccabilis, quod dirigitur immobiliter per ipsius regulam rectae operationis; sed Christi humanitas ex vi unionis ad verbum praecise dirigitur et immobiliter per ipsius regulam rectae operationis, nimirum, divinam sanctitatem: ergo. Maior patet: quia ea ratione est natura peccabilis, quia deviare potest a recta regula operationis: ergo. = Rx omissa maiori, distinguo minorem: dirigitur a divina sanctitate, nempe, supposito divino, transeat; divina sanctitate, scilicet, voluntate divina, nego. = Et taliter omissa maiori, nego suppositum minoris, scilicet, quod prima regula rectae operationis sit divinum suppositum; siquidem haec regula prima est divina voluntas, cui qua non est physice dirigitur Christi voluntas creata.

Arguitur 6: Christus ab initio suae conceptionis fuit Beatus; sed ex beatitudine oritur impeccabilitas: ergo hinc fuit impeccabilis; modo sic: Christus fuit Beatus propter unionem hypostaticam: ergo. = Rx 1.º ad 1.º syllogismum, distinguo minorem subsumptam: fuit Beatus propter unionem, id est, negative, ut non posset Deus denegare gratiam ad bonum beatificum; non fuit Beatus ex connaturali, transeat. = Rx 2.º ad 1.^m syllogismum, distinguo subsumptam: fuit beatus formaliter propter unionem, nego; [illegible], transeat. = Rx 3.º ad 1.º syllogismum, et subdistinguo non consequentiam: quia licet ex unione sequatur Beatitudo, et haec reddat naturam impeccabilem, non sequitur tamen; sed potius nunc probat [illegible]: quia solum sequitur ex argumento unionem hypostaticam esse radicem impeccabilitatis, non vero esse formalem rationem, quod nos asserimus. Vel in ipsa Beatitudine decreto est specialis manutentio Dei; cum autem hoc decretum non sit formaliter unio hypostatica, hinc est [illegible].

Articulus Sextus ponuntur dubia aliqua.

Dubium 1.º an fuerit in Christo fomes peccati? = Rx negative. Et quia in 5. Synod. Coll. 8. Can. 12. damnatur quidam Theodorus Mopsuestensis, qui dixit in Christo fuisse rebellionem carnis. = Ratio: quia licet non sit peccatum, tamen ex peccato est, et in peccatum inclinat, ut loquitur Trid. Synod. Sess. 5. Can. 5.

Dubium 2.º quid nomine fomitis, et concupiscentiae intelligant Theologi? = Rx quod diversimode sentiunt D.D. sed quid sentiant, vide cum P. delg. de Incarn. Cap. 12. difficult. 2. dub. 5, et cum P. Franc. Suar. de Incarnatione Sect. 2. Cap. 8. n. 10. fomitem non esse aliquam qualitatem morbidam; sed esse inclinationem potentiae per modum actus primi ortam ex peccato, et in peccatum inclinantem. Vel quod quae elicit actus inordinatos, fomitem habet. Et sic non fuit fomes in Christo, cum inordinatos actus non habuerit.

Dubio 3º: an quid extinctus fuit a Christo fomes peccati? = Resp. quod quoddam donum integritatis, quo inclinatio potentiae erga objectum delectabile extinguebatur. Sic Alb. in 2. d. 29. quod donum integritatis est summus gradus virtutum habens in se animo, vel continuam perpetuam vigiliam, in qua erat quod vitiosorum et vitiis ipse insurgere; nec non et specialem manutentionem Dei, quibus omnibus non sinebat insurgere motus contra rationem.

Dubio 4º: quomodo intelligi sunt hi textus: Cum qui non noverat peccatum, peccatum fecit. 2. Corinth. Cap. 5. et Psalm. 21: Longe a salute meo verba delictorum meorum. et Psalm. 39: Comprehenderunt me iniquitates meae. et Psalm. 68: Omne tu scis insipientiam meam, et delicta mea a te non sunt abscondita. = Resp. quod primus sic exponitur: id est factus est nobis hostia pro peccatis; quae solet appellari peccatum iuxta illud Oseae 4: peccata populi mei comedent sacerdotes, id est hostias pro peccatis. Resp. ad reliquos text. 1º quod dicti exponuntur negative, quasi diceret Christus: ita nulla habeo delicta, ut longe sint a salute mea. Resp. 2º quod sua delicta appellet, quae falso ipsi sunt imposita. = 3º: quia nostra peccata appellat sua, quia pro eis satisfecit, et quia fuit noster fideiussor, iuxta illud Apostol: peccata nostra ipse tulit, et peccata nostra ipse portavit. et Isaiae 53: Vere languores nostros tulit, et dolores nostros ipse portavit. Et sic similiter plures text. sunt exponendi.

Quaestio 2.ª Quomodo libertas voluntatis humanae Christi cum eius possit conciliari impeccabilitate?

Modus primus aperit sensus quaestionis et resolvit aliquibus notatis.

Notandum 1º, quod Christus vere et proprie meruit a primo sui conceptionis instanti usque ad instans mortis: cum autem habuerit liberum, quod et caeteras conditiones ad meritum requisitas; non tamen meruit post mortem: quia status viae exigitur ad merendum. Veniunt ergo praesens quaerunt theologi: Item, quomodo Christus mereri potuerit implendo Aeterni Patris praeceptum, si eius voluntas non fuit libera ad peccandum?

Notandum 2º, praeceptum subeundi mortem pro salute generis humani, Christo fuisse a Patre impositum, et ab ipso Christo observatum, ut patet ex illo: ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi, sic facio. Ioan. Cap. 14. et

25: Sicut et ego Patris mei praecepta servavi. Sed nobis nunc enquiritur: quomodo Christus mereri potuerit implendo Patris praecepta, si non potuit peccare, ea non implendo? Varij sunt circa hoc sententiae. Sit unum Iudicium

Dico q.x. q.d licet vere beatitudinis, cui annexa e Manutentio Dei, sit Christus impeccabilis, physice tamen manet libera eius voluntas, et sic mereri potuit implendo praecepta Patris. Ita colligitur ex D. Subt. in 3. d. 12. q. 1. Prob. auctoritate ex Ion. 10: ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me, sed ego pono eam a meipso, et potestatem habeo iterum sumendi eam: hoc mandatum accepi a Patre meo: ergo physice potuit Christus velle, et nolle mori: ergo e liber: ergo vere hunc libertatis mereri potuit. Prob. ratione: quia impotentia moralis faciendi aliquod, non tollit, ut quis illud libere facere possit: sed vere manutentio Dei solum moralis, ex hinc e impotens voluntas Christi ad peccandum; ergo licet tali impeccabilitate libera manet. Maior prob.: nam plura libere facimus, quae tamen moraliter non possumus non facere: ut evenit in B. ma Virg. Maria, et Apost. confirmatis in gratia, qui dum viatores erant post acceptum Spiritum S.tum non poterant non diligere Deum, nec eius mandata despicere, et tamen libere ea servabant, et Deum libere diligebant: ergo. Prob. 2o: quia Christus fuit impeccabilis non simpliciter, sed ex suppositione manutentionis Dei. Sed haec suppositio non tollit eius voluntatem: ergo non sit antecedens, sed consequens, licet qua stat libertas in actu 2o: ergo voluntas Christi libera manet ad merendum per praeceptorum adimpletionem: ac proinde eius salvatur libertas licet impeccabilitate.

Actus Secundus Argumenta Solvuntur Dicta

Arguitur 1o: Christus non potuit non adimplere Patris praeceptum de morte sua: secunda: ergo libere tale praeceptum non implevit: licet voluntas eo sit libera, quia e indifferens ad utrumlibet; ac proinde nec meruit. — Resp. dist. ant.: non potuit non adimplere secundum potentiam physicam et ipsius voluntatis, nego. Secundum potentiam moralem, et proxime, conc.; et primo libertas e ad meritum sufficiens, ut ex probatione patet conclusionis. Sed dices: quia defectibilitas non e de essentia libertatis; ergo eo, q. Christi voluntas deficere possit physice in implere praeceptum Patris, non probatur eius libertas. Prob. ant.: quia in Deo salvatur perfecta libertas, absque defectibilitate: ergo. — Resp. con. D. Subt. dist. ant.: non e de essentia libertatis ut sic, concedo; non e de essentia libertatis creatae, nego. Licet libertas creata sit limitata potentia flexibilis in malum morale, et sic e defectibilis.

Arguitur 2o: quia necessitas ant. non compatitur libertatem: ergo adhuc posita eius impeccabilitate ant. erat liber Christus: ac proinde non dantur physice sed etiam moraliter e libera Christi voluntas. Prob. ant.: quia ut dicitur Lucae 24: oportebat Christum pati; sed libere passus e: nam oblatus e quia ipse voluit: ergo. — Resp. dist. ant. probationis: necesse erat Christum pati, necessitate

ante esse seu exercere passionem, quod non necesse ante dicti; voluntas Christi necessario. Solvo et Clare.

Actus Sextus aliqua Examinat dubia.

Dubium 1º: an fuerint in Christo tristitia, et dolor? ratio dubitandi est: quia in voluntate Christi fuit gaudium beatificum; quod ex sua natura excludit omnem tristitiam. = Respondeo quod affirmative: nam Math. 26, dicitur: Tristis est anima mea &c. et Marc. 14: Coepit pavere, et taedere, et maestus esse. = ad rationem quod dubitandi dicitur, quod non fuit tristis secundum partem superiorem, qua fuit beatus; sed secundum inferiorem atque rationalem, hoc est, quatenus ferebatur in Deum, quod est portio superior, fuit beatus, et summe gaudens; in quantum vero respiciebat obiecta disconvenientia fuit tristis.

Dubium 2º: in quo differant tristitia, et dolor? et in quo conveniant? Respondeo quod conveniunt in hoc, quod sint passiones, et non actus vitales simpliciter, (ut dicunt Thomistae) quae causantur ab obiecto disconvenienti cognito, ut praesenti, et existenti seu praemente. differunt tamen: quod tristitia est de obiecto cognito per imaginationem, si tristitia est in sensitivo appetitu; si vero cognito per intellectum, si tristitia est in appetitu rationali; dolor vero est de obiecto cognito per sensum tactus existente in illa parte, in qua sentit qualitas dolorifica. Quod dolor fuit in Christo; nam Isaiae 53. dicitur: Vir dolorum. et Psalm: Super dolorem vulnerum &c.

Dubium 3º: an fuerit in Christo timor? hic non est sermo de timore, qui est spiritus sancti donum, de hoc in 1ª fuimus locuti; sed est sermo de timore, qui est passio appetitus, qua appetitus timet aliquod malum, seu nocumentum, v.g. flagellationem, crucifixionem &c. = Respondeo quod affirmative et probatur: quia Marc. 14. dicitur: Coepit pavere &c. et Luc. 22: positus in agonia prolixius orabat; sed agonia est species, vel saltem effectus timoris: ergo.

Dubium 4º: an fuerit vere in Christo actus admirationis? Supponimus in Christo fuisse admirationem; nam videns Centurionis fidem, admiratus est, inquit Math. Cap. 8. et Luc. Cap. 7. quod quaerimus, est: an fuerit vera, et propria admiratio? ratio dubitandi est: quia ex Philosopho 1. Metaphysicorum Cap. 2: admiratio oritur ex ignorantia naturae rei, quam videmus, et causae illius rei; sed Christus nullam habuerit ignorantiam: hinc est &c. = Respondeo nunc, quod non fuit in Christo vera admiratio; sed solum exhibuisse externo signo admirationem: et sic est intelligendus textus Centurionis.

Dubium 5º: an Ira fuerit vere in Christo? Supponimus Christum habuisse Iram, ut patet ex Joan. 2. quod vendentes, et ementes expulit de templo. difficultas solum est: an fuerit vera Ira? = Respondeo quod Ira vera alia est, qua quis appetit vindictam sine ordine rationis; et alia cum ordine rationis. prima non fuit in Christo: quia illa est peccatum. 2ª vero fuit: quia peccatum non est, ut patet ex Psalm. 4. v. 5: Irascimini et nolite peccare. Et haec Ira potius dicitur Zelus, et hoc modo fuit in Christo, iuxta illud: Zelus domus tuae comedit me.

Dubium 6º: an fuerit in Christo delectatio? = Respondeo affirmative: quia delectatus fuit de bonis spiritualibus et donis, iuxta illud: Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum. et pariter ceteras passiones, quae non in voluntate imperfectas, reperiuntur fuerunt in Christo.

Quaestio 3.a De Potentiis Animae Christi Dñi: an Voluntas humana Christi Dñi fuerit dulcis?

Articulus Primus quaestionem resolvit.

Tanquam verum fidei principium supponimus fuisse duas voluntates in Christo: quia sic est definitum in 6. Synod. act. 4. et act. 11. et in aliis Concil. apud Theol. videndis. Et est ratio: quia Christus est verus deus, et homo: ergo habere debet voluntates duas, eo quod est deus; et voluntatem humanam eo quod est homo. Et hoc definitum fuit in 6. Synod. contra Monotelitas, qui licet duas crederent naturas in Christo, negabant tamen naturam humanam propriam habere voluntatem. Videndum est difficultas: an inter has voluntates fuerit contrarietas; seu an: humana non fuerit contraria divinae? &c.

Sit unica dico: *inter utram non fuit contrarietas voluntatum; seu humana fuit consona divinae.* Probatur dico: quia, ut notat Corn. in 6. Synod. act. 17. et in Lateran. Concil. sub Martin. 1. Consult. 5. Can. 16. stabilitur de fide nullam contrarietatem fuisse inter voluntatem divinam et humanam in Christo Domino, sed fuisse maxime conformes: ergo. Confirmatur: quia in acceptatione passionis dixit Christus: *non mea voluntas, sed tua fiat:* ergo humana consona fuit divinae. Confirmatur 2.: quia divina voluntas est rectissima in quocumque eventu: ergo si illi non esset consona, sed contraria humana voluntas Christi, haec esset devia et peccaminosa; sed hoc non est dicendum: ergo nec quod daretur contrarietas inter has voluntates.

Articulus Secundus arguitis in contrarium fit satis.

Arguitur 1.o a Monotelitis, qui erronee iudicaverunt fuisse in Christo contrarietatem voluntatum. Sic Math. Cap. 26: *Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Et Luc. 22: *Verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat.* Et Math. ibi: *Tristis est anima mea usque ad mortem;* sed hic non vult voluntas humana, quod divina volebat: ergo. — Resp. praedictos authores potius probare contrarium: quia, licet inefficaciter voluerit voluntas humana renuere tormentum; efficaciter tamen ea subire voluit conformando se divinae. Vide S. Hilar. 31. in Math. ait, quod Christus tristatus fuit non de morte, sed de scandalo discipulorum. Et sic non est contra nos argumentum: quia *oblatus est: quia ipse voluit.*

Arguitur 2.o quia Agathus Papa in Epist. Synodica relata in 6. Synod. act. 4. et ipsamet 6. Synodus act. 10. colligunt in Christo esse voluntatem humanam distinctam a divina ex voluntate recusandi mortem: ergo eiusmodi voluntas fuit contraria divinae. Probatur Cons.: quia divina volebat Christum mori; sed hoc recusabat voluntas humana: ergo. — Resp. quod Pontifex et Concil. non inferebant praecise talem humanam voluntatem ex eo quod recusaret mortem; sed ex eo, quod dixit Christus ad Patrem: *non mea voluntas, sed tua fiat.* Et ex eo quod talis recusatio fuit per modum orationis, quod duas voluntates competere non potest, ad probandas duas voluntates. Unde recusabat efficaciter neque inefficaciter, sed obliquus ex eodem motivo, neque ex duobus, quia divina habet motivum, quod mors erat quid utile ad Redemptionem generis humani: humana vero voluntas dicit aliud, quia erat contraria naturae mors.

Arguit 3º: velle aliquid factum esse, quod deus vult, est peccatum; sed hoc Xpto repugnat: ergo nec inefficaciter renuebat Mortem. Maior pt: quia ad hunc velle factum inefficaciter, quod deus vult, est peccatum: ut pt in Matre luxuriosa: ergo. Rx distinguo Maiorem: velle aliquid factum esse efficaciter, quod deus vult, est peccatum, Cdo; velle inefficaciter, subdistinguo: in iis, quae sunt intrinsece mala, Cdo; quae non sunt intrinsece mala, nego. Luxuria v.g. est quid malum intrinsece, aliqua non sunt intrinsece mala, sed quia prohibita, et in his non est peccatum, velle inefficaciter factum, quod deus vult.

Arguit 4º: tunc datur efficax voluntas, quod eligitur medium efficax; sed Xptus elegit orare ad Mortem fugiendam, quod est medium efficax: ergo habuit voluntatem efficacem; sed voluntas efficax renuendi Mortem est contra suae voluntati: ergo. — Rx non dari Maiorem: quia illa postulatio non fuit medium efficax, sed simplex renuis noleitas.

Art. 3º et ultimus pro complemento dubia examinantur.

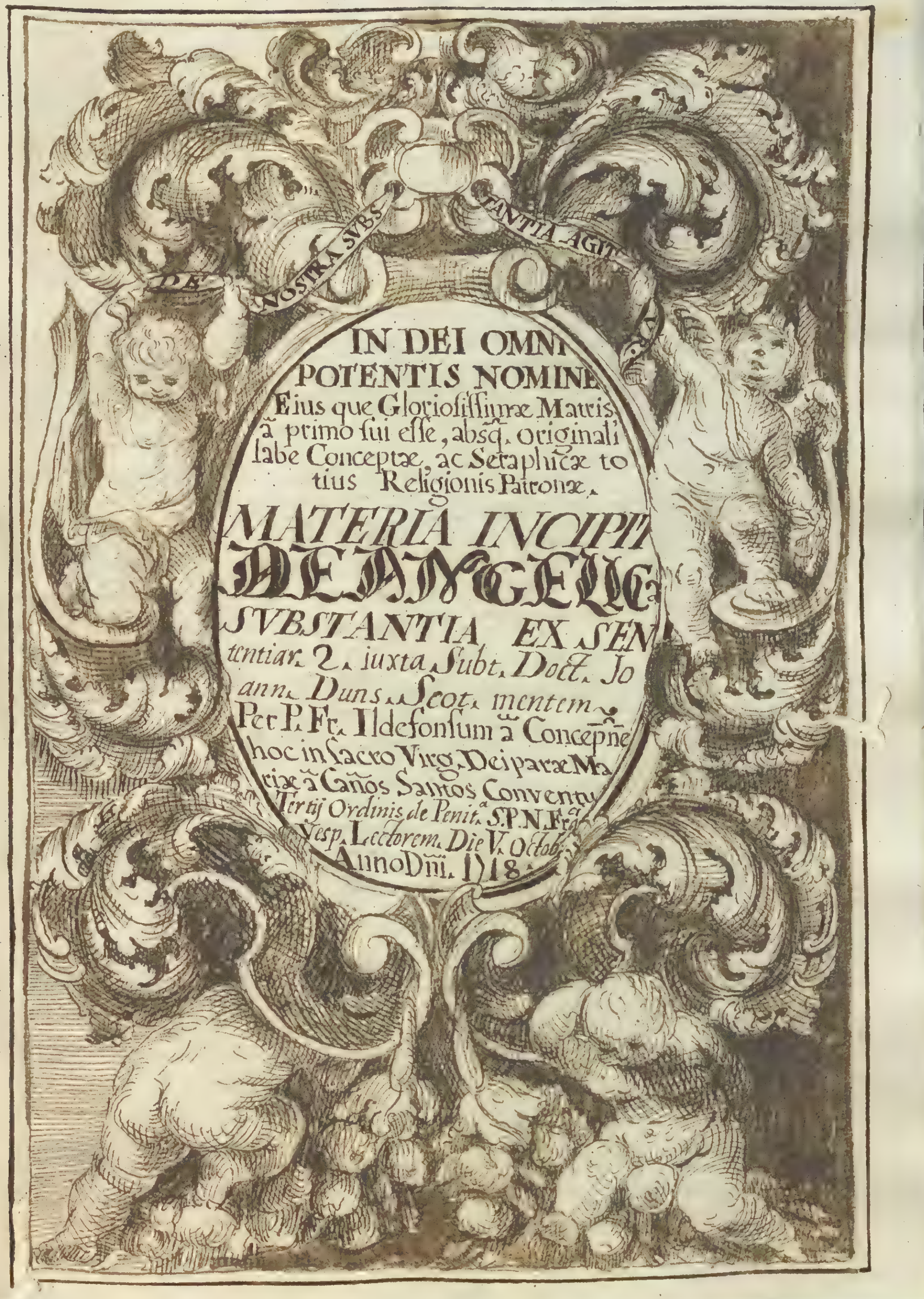
Dubium 1º: an fuerit Xptus subiectus et obediens deo Patri? — Rx affirmative: quia ad Philipp. 2. n. 8. de Xpto dicitur: humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem. Vel dicitur perfectam habuisse subiectionem; quia obedientia sine subiectione esse non potest. quam subiectionem profitebatur Xptus dicens: Pater maior me est.

Dubium 2º: an Xptus dominus, secundum humanitatem fuerit subiectus legi naturali? — Rx affirmative: quia tenebatur non assumere nomen dei in vanum; hoc est, non facere deo irreverentiam; et tenebatur non adorare deos alienos. Etc. Sed advertere licet cum Scoto in 3. d. 37. § ad quaest. notat, quod licet multa sint de lege naturae large loquendo, idest, quae sunt multum consona illi legi; de lege tamen naturae stricte loquendo solum sunt priora illa duo praecepta primae tabulae negative accepta, nempe, non habere deos alienos, et non accipere dei nomen in vanum, sive ei non facere irreverentiam.

Dubium 3º: an legi Mosaicae fuerit subiectus Xptus? — Rx negative: quia ista lex fuit data Judaeis, qui per semitem et propaginem descendebant ab Abraham; et cum Xptus sic non descendat; hinc est. Verum licet talem observabat legem, hoc tamen fuit, ut nobis exemplum praeberet humilitatis; et ut probaret legem, hanc tamen fuisse a Deo datam. Vel de facto, non videtur dicere talem legem, tamquam sanctam fuisse a Deo datam. fuit illi legi subiectus, ut dicunt SS. PP. exponentes illa verba ad Galat. misit deus filium suum factum sub lege. Et haec de hac materia. Cedantque in laudem omnipotentis, in gloriam SSmae Trinitatis, in ipsius Verbi Incarnati honorem; nec non eius Purissimae Matris exaltationem; nec non SS. P. N. Francisci et SS. omnium.

Amen.

O. S. S. te Ecclesiae Romanae Submittit et Subjicit
Fr. Ildefonsus a Conceptione. L. Jesu

IN DEI OMNI
POTENTIS NOMINE
Eius que Gloriosissimæ Matris,
à primo sui esse, absq. originali
labe Conceptæ, ac Seraphicæ to
tius Religionis Patronæ.

MATERIA INCIPIT
DE ANGELICa
SVBSTANTIA EX SEN

tentiar. 2. iuxta Subt. Doct. Jo
ann. Duns. Scot. mentem.
Per P. Fr. Ildefonsum à Concepne
hoc in sacro Virg. Deiparæ Ma
riæ à Caños Santos Conventu
Tertij Ordinis de Penitª. S.P.N. Fra
Vesp. Lectorem. Die V. Octob.
Anno Dñi. 1718.

Præfatium.

Licet mea foret de Angelica substantia ad Metaphysicos potius, quam ad theologiam spectet; quia Metaphysica de rebus agit, quæ denuo vere sunt quædam, quæ abstrahunt a sensibili materia, sub qua consideratione tractat de Angelis Aristoteles Lib. 12. Metaph. ubi eos [illegible] [illegible] vocat; et Plato [illegible] eos appellat Deos secundarios, intendens per hoc species separatas; Theologi tamen eam tractant: quia spectat ad ipsos de his disputare quæ sacra in Scriptura reperiuntur. de hac quæst. D. Thom. 1. p. a q. 50. 64. [illegible] ad. 1. 01. Sent. 2. D. Dionis. Lib. de Celest. Hierarch. et alii SS. PP. [illegible] quorum vestigia sectando, nos etiam (favente superno numine) ea, qua poterimus, [illegible] accepimus breviter [illegible] tamen eorum quæ ad exactam huius materiæ notitiam pertinent, omittemus. Semper [illegible] sectantes methodum, Librum in disp. tres in quas [illegible] dividemus. quo [illegible] sit.

Lib. primus de his, quæ ad naturalia pertinent Angelorum.

Quoniam naturæ ordo ad [illegible] ordinem supponit, ea quo [illegible] scribere methodo erga Angelos observabimus, in quibus [illegible] reperit: quare [illegible] Lib. de substantia productione, [illegible] perfectionibus Angelis convenientibus [illegible] bimus. ideoque sit.

Disputatio prima de Angelorum substantia.

Quæstio prima expositiva vox Angelus.

Articulus primus: Quid hæc vox Angelus significet?

Vox hæc Angelus est [illegible] [illegible] prima sui significatione nuntium designat, seu personam illam, quæ ad aliquid nuntiandum mittitur. Quare vox Angelus nomen est officii, non naturæ ut D. Gregor. Hom. 34. in Evang.a quo [illegible] [illegible] vocari Angelos solent. [illegible] Malachiæ 3: [illegible] [illegible] Angelum [illegible] [illegible] quæ Sacerdotes et Episcop. Angeli vocitantur. 1. Apoc.: septem stellæ Angeli sunt septem ecclesiarum. [illegible] qui mittuntur a Deo ad annunciandum [illegible] populo, ut penitentiam agant, Angeli dicuntur. [illegible] D. Hieron. Epist. 10 ad Algasium. [illegible] Apostolos vocari Angelos. [illegible] super ex D. Ambr. [illegible] Proprie Angeli dicuntur. D. [illegible] 2. de [illegible] cap. 3. [illegible] incarnatum Angelum appellat ex 9. Isai: [illegible] Angelus [illegible] Spiritus. S. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a SS.[2] [illegible] [illegible] de [illegible] nunquam esse Angelum [illegible] valet.

... ut notavit S. Isidor. Lib. 7. ori. Cap. 3: Patet ex dictis. et hoc theologi assumunt in Mat[illegible] definite. ... de quanvis Vox Angelus primo sui significatu quamcumque comprehendat personam, quae mittitur ad annuntiandum aliquod, seue spiritualis sit, seue corporalis, seue creata, seue increata. Theologi tamen predictam restringunt vocem ad quandam speciem creatae seu personae [illegible] rationales superiores, pulchriores, et excellentiores hominibus, quos [illegible] fideles Substantias separatas, seu intelligentias, vocant. Platonici [illegible] distinguunt inter Angelos, et bonos nominant Demones; malos vero Cacodemones, et e [illegible] malos demones. Theologi, et si esse bonos et malos Angelos fateantur, frequenter vocem Angelus ad solos bonos restringunt; malos vero demones appellant; licet praesens Quaestio utrosque comprehendat. Angeli quia pro spiritibus, seu spiritualibus personis creatis hoc superioribus sumpti sunt [illegible]. Et licet theologi materias disputent, ut pure theologice, sed se[illegible] metaphysice [illegible] deseruiendo, seu investigando naturas, et affectiones, ideo hic [illegible] comprehendere [illegible] seu Angelorum quae nunc [illegible] et malos haec vox Angelus se extendit, et omnia naturalia quae gratuita, et supernaturalia, quae eis adtribuuntur. Valde [illegible]

Quaestio 2.a An Angeli vere existant?

Articulus primus resolvitur quaestio.

Praesens quaestio difficilis est: an revera Angeli existant? non nulli [illegible] Non enim et Saducei negarunt existentiam Angelorum, siquidem Saducei Actor. 23. dicebant, neque esse Angelum, neque Spiritum; ideo quod [illegible] negabant. Atheismus sane veritatem negat: qui negat Deum [illegible] existere; putabant enim nihil praeter haec corporalia, et haec esse in hoc Mundo. Hi tamen omnes ut stulti errant in fide; sed neque aliqua adducunt valde movientia. Valde [illegible]

Sit prima dicta: ex fide constat existere vere, et realiter naturas spirituales, quas Angelos vocamus. Patet hoc ex Sacra pagina: in Psalm. 103. dicitur: qui facis Angelos tuos spiritus. et ad Hebr. 1: omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi. et 18. Math.: Angeli eorum semper vident faciem Patris. et aliis in locis: ergo. et de Angelis malis [illegible] Math. 25: ite maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et Angelis eius: ergo vere, et realiter existant Angeli, tam boni, quam mali.

Articulus Secundus Enervantur Argum.

Dicunt 1.o si vere, et realiter existerent Angeli, existentia esset demonstrabilis: sed demonstrari non valet existentia Angelorum: ergo non existunt. Probatur minor: quia si demonstrari posset, vel esset demonstratione a priori, vel a posteriori: sed neutra fieri potest: ergo. Probatur minor: non a priori: quia talis demonstratio constat ex effectu ab existentia causae deducto, sed nullam [illegible] ad quam [illegible] excogitari potest causa, quae necessario Angeli dicunt

existere: ergo non oportet: quia hoc demonstratio est, quo causa per effectum apparet; sed nullus effectus demonstrativo Angelorum existentia: ergo. Sed... Dices 1º. ergo non pare: si Angeli existerent, ... existentia esse demonstrato ... ratione naturali, nec ratione ... degna; ... dequit, nam: demonstrationem ... ratione naturali, Angelorum existentia ... ratione ... nec fatemur non ... Angelorum existentia non posse demonstrari naturaliter: quia ... omnipotentia Dei ... Angelos ... scilicet ... Dei voluntate; stando in ratione naturali, divina ... potestate, voluntate Dei, Angelos existere dare; ... hoc ex Sacra colligemus Scriptura ... SS. ex P.P.

Sed dices 2º. in ubi: quia ...

... cum demonstrare Averroe 12. metaph. text. et ... comment. 41. ex ... Caelos movere, ... immediate, ... mediis intelligentiis ... motricibus, quas ... ci Angelos vocant: ... quod ... motus Angelorum, ... posteriori demonstrari ... intelligentias seu Angelos; ergo ... Resp. ... naturali demonstratione ... existentiam Angelorum existentia quia nos ... tenemus. ... posse naturali demonstratione ... veritate fidei ... deo.

Resp. 2º. ... esse ... doctrina ... nos ... Caelos ... in doc... eum quo ratione negamus ex motu Caelorum posse demonstrari ... naturali Angelorum existentia quia ... movere immediate ... ... incendere ... movere ... et ... ex motu Cael. in 2. d. 2. ... 10. § Concedo. Verum patet ... ex motu Caelorum ... Angelorum existentia.

Quaestio 3. An Angelos existere sit naturaliter demonstrabile.

Articulus primus ad quaestionem respondet.

Dico primo: non est naturaliter demonstrabile Angelos existere. — hanc expresse noster defendit ... disp. 8. de Angel. art. 1. n. 5. et ... quia non est a priori demonstrabile, nec a posteriori existere Angelos: ergo. ... de primo: quia non est alia causa Angelorum ... Dei voluntas; sed ratione naturali demonstrari non potest Dei voluntas ... de secundo: quia nullus effectus demonstrat naturaliter Angelos existere ... existere Angelos ... Angelorum existentia: ergo non demonstrabilis naturaliter.

Articulus secundus arguitur in oppositum sit status.

Arguitur 1º. saltem a posteriori demonstrari potest naturaliter Angelorum existentia. ... quia ex ... sensibili ... motu rerum Caelestium demonstratur ... naturaliter ... intelligentia: ergo. Resp. ... antecedendo, ... Phil. ... ex motu Caelorum Angelorum existentiam ... non ... intentum ... a Deo movere; et sic argumentum non evincit. ... quia Deus est virtutis infinitae: ergo necessario agit infinite; sed motus Caelorum est successivus: ergo non potest esse immediate a Deo. — Probatur 1º. quia motus est effectus ... intensivus.

qᵒ à deo immate n̄ potest procedere. — Obiicit 2º: quia ex Aust. successive operari procedit ex limitate et imperfectione virtutis agentis; sed corpora celestia aliter successive movere non̄ possunt; ergo. Rx admittendo antecedens negando consequens: quia cum Deus libere agat, quidquid operatur ad extra. ad Ephes. 1: omnia operatur secundum consilium voluntatis suæ; potest producere successive aut instantanee. — Ad 3 leg. eliguitur ans: motus effectus est infinitus in suo esse, neo. Dispar ratio adducta entia, d. motus in suo esse est simpliciter perfectus: quia nil perfectioni sibi deesset ... Deus motum maxime n̄ tribuit perfectionem, nec ex defectu virtutis Dei, sed ex incapacitate naturæ ipsius motus, qui n̄ est capax amplioris perfectionis, ut pt in amphora parva respectu magni. — Ad 3 dicitur max. eliguitur: successive agere ex necessitate procedit ex limitatione, sed non successive agere ex libertate, neo. sicut modo Deus operatur. Vel aliter dicitur max. 2 obiicitur: successive agere in agibili, procedit ex limitatione virtutis, in factibili, neo. ... quod potest fieri in instanti; factibile vero nequit aliter quam successive fieri. Ergo agere successive id, quod in instanti fieri potest, arguit limitationem virtutis agentis; secus quando id, quod fit, necessario ... successive fieri, ... fieri, sed tamen successive ex libera operantis voluntate.

Arguitur 2º: haec quæ à demone arripiunt, operari effectus supra suas facultates; et ex his effectibus naturaliter eliguntur angelorum existentiam, quibus nullus modus effectus conveniant; ans pt: nam aliquando si sint ignari, diversa loquuntur idiomata: si sint debiles, ... movent moles etc.; ergo. — Rx n̄ ... quia si effectus illi n̄ sunt mali, possunt esse à numine movente immediate, et specialiter propter ... energumenos; si autem sunt mali, v. g. blasfemiæ etc., solum ratio naturali probatur inferri esse aliquem eorum causam, quæ nobis sit ignota.

Arguitur 3º: naturali lumine predicamus substantiam dividi in corpoream et incorpoream, seu in materialem et spiritalem; ergo datur aliqua substantia spiritualis; sed hæc est angelus; ergo lumine naturali eius existentia demonstrari potest. — Rx 1º, quod hoc arguitur solum quod sit possibilitas, ... factum; cum predicata ... abstrahant ab actuali existentia. — Rx 2º, quod divisio solum est lumine naturali nota substantiæ, seu quæ se extendit ad deum, et creaturas divisæ in materialem et spiritualem; et deo divisio hæc recipitur, cum ... entis in infinitum et finitum. Cum ratio est: quia naturale lumen attingit existere deum, esseque incorporeum, et ... existere hominem, alios quod corporeos substantias; ratio cum dividit substantiam, quæ est deum, et creaturas in corpoream et incorpoream, seu dividit ens, ex eo quod lumine naturali utriusque existentiam attingit.

Arguitur 4º ex d. Tho. 1. naturaliter cognosci potest deum esse unum, et esse à se singularem; ergo pariter ratione naturali cognosci poterit angelum esse, sive existere. Rx ans, sic in ... d. Tho: super ratione naturale ... cognosci deum esse unum; quod potest naturaliter cognosci nam ... dei ... deum à se esse singularem; quod potest cognosci naturaliter unitas dei, ... dei, ut singularis. — Rx 1º, quod ... arguitur à se ... vel à nob.

= Dix 2°, q. Slot. [illegible] [illegible] [illegible] mitius, et n. dec. [illegible] mitius: quia Verib. nang. cogit. n. valet intuitive [illegible] esse singulare; [illegible] solus exequitur.

Quaest. 4.ª An omnes Angeli Necessario esse Seu Existentiam immediate à Deo?

Articulus primus. Aliqua Notanda ad quaestionem.

Pro majori claritate quaestionis noto ex [illegible] D. Th. in 4. d. 1. q. 1. a. 3. et Vasq. in ista q. nullam Creaturam habere virtutem producendi [illegible] Creandi, ut omnes ergo tradant Theologi, sent. q. [illegible] Creatio est actio solius Dei. quo notato, ergo praesentem diff. Avicen. 9. Metaph. cap. 4. asserunt, non omnes Angelos, aut intelligentias, habuisse immediate productos à Deo; sed primum Creatum à Deo; et secundum producere 3um, et tertium 4um, et sic de caeteris. Sed quid nos sentiamus in sequenti patebit &c.

Sed q. 2 rna dic: Omnes Angeli fuerunt immediate Creati à Deo. est communis Mag. Slot. et apud Theologos receptissima. Prob. [illegible] ut unus Angelus posset alium producere, necesse est ut habeat virtutem creandi. sed ex supp. D. nulla Creatura habere potest virtutem Creandi: ergo omnes [illegible] immediate à Deo habuerunt esse. Maj. suppono vera: quia purus spiritus [illegible] enim non potest ex praesupposita materia; Min. vero est certa: nam Angelus, ut pote spiritus intellectualis, solum est agens per intellectum et voluntatem, [illegible] ut sic dantur producere [illegible] accidens: ergo non substantiam; ac per consequens non alium Angelum; pendet ergo à solo Deo immediate [illegible] esse, qui est infinitae virtutis.

Art. Secund. Oppositae Sent. argumenta solvuntur.

Arguitur 1°. ex Avicen. à causa omnino [illegible] solum potest esse unicus effectus; sed Deus immediate dantur producit unum Angelum. Prob. ans.: quia si [illegible] eadem causa producere possent immediate plures effectus, hi non distinguerentur inter se; sed hoc est [illegible] [illegible]. Min. pt: quia distinctio effectuum sumitur à distinctione causarum: ergo. = Dist. [illegible] ans. ex D. Scot. sequidem ut videtur in rebus materialibus, unus agens multos producit immediate. et [illegible] non enim probante, parum nos ans probant: quia [illegible] optime effectus distincti [illegible] unica causa, ut pt in exemplo dicto.

Sed [illegible] [illegible]: quia, ut fierent multi [illegible], distinctio numerica in rebus materialibus sumitur à materia: ergo [illegible] hoc non datur in rebus spiritualibus, recurrendum est ad diversitatem causarum. = [illegible] omnes ant.; n. [illegible] cons.: quia ut notat Scot. satis est in agente [illegible] cognitio plurium ad hoc ut plura immediate ob ipso producantur. Sic in dic. Scot.: sufficit in agente per intellectum, et voluntatem distinctio cognitionum, sive distincta cognitio plurium, ad hoc quod plura immediate producantur ob ipso.

Arguitur 2°: Angelus est perfectior hoc; sed in hoc est perfectio producere sibi simile: ergo et in Angelo. Maj. constat ex [illegible] [illegible] 8°: Minuisti eum paulo minus ab Angelis. Min. vero sic ex [illegible] Dic. 1. Metaph. [illegible] est [illegible] [illegible] potest producere sibi simile: ergo si producere sibi simile est perfectio [illegible] [illegible] [illegible] erit in Angelo. = Dist. maj., dic. [illegible] [illegible]:

in hoc est perfectio Secundum quid producere sibi simile, 4.° est perfectio simpl. neo
ad Phi authoritatem eadem distinctione Rx. itaque (quoad praesens attinet) illud individuum
dicitur habere perfectionem simpl. quod in se habet perpetuitatem, et ad sui naturam conservandam
non indiget communicari alio individuo; et illud dicitur habere perfectionem 2m quid, quod
habet talem perfectionem ordinatam ad supplendam imperfectionem naturae non habentis perpetuitatem, indigentis
multis individuis; et quamvis in hoc hoc inveniatur, non est perfectio [illegible]
[illegible] magis perfecto est perpetuitas in natura, quam communicatio in [illegible]. Sed [illegible]

quia producere sibi simile est perfectio simpl.: ergo. Rx ant.: [illegible] perfectio producendi
[illegible] sibi simile reperitur in Deo ad intra: [illegible] Rx ant.: [illegible] in [illegible] producit, qui
[illegible] Patri in natura [illegible] Rx. dicit. 1° ant.: producere sibi simile [illegible] multiplicando
[illegible] in natura, est perfectio simpl. [illegible] divisione naturae, aut illius multiplicatione
[illegible] [illegible] simile sibi absque divisione naturae [illegible]
[illegible] in Deo ad intra [illegible] et sic ad reliqua Rx argumenta.
[illegible] perfectio [illegible] 2m quid producere sibi simile cum divisione naturae in individuo: et
[illegible] quia [illegible] seu limitatio communicare non possunt [illegible].

Disputatio 5.ta An sit possibile Deum Creasse Angelos ab Aeterno.

Art. 1.° Resolvitur quaestio aliquibus Notatis.

Noto 1.° [illegible] maxime Catholicum esse, quod Angeli non fuerunt a se, vel omnino
[illegible] fuerunt a Deo, ut communiter docent Theologi contra
quosdam antiquos [illegible] asserebant: [illegible] se esse independentes, quod repugnat Angelorum
conditioni; cuius ratio est: quia [illegible] fuerunt a se, essent independentes, quod repugnat [illegible]
[illegible] Deo substantialiter, non esse, [illegible] a Deo. Noto 2.° quod Angeli non fuerunt ab Aeterno
creati, ut ex 1. Genes. constat: in principio Creavit Deus Caelum, et terram. Ubi communiter
SS. P.P. intelligunt [illegible] principio creationis, [illegible] ut notat N.
[illegible] in Reportat. in 2. d. 1. q. 4. et pariter [illegible] [illegible] [illegible] et
alios Antiquos, qui dixerunt Mundum fuisse ab Aeterno. [illegible] in illo Genes. [illegible]
hendit Angelorum Creationem; tum: quia [illegible] sunt nobilissimae mundi huius sensibilis;
[illegible] Angeli [illegible] movent nempe, orbes Caelestes. tum etiam: quia sic SS.
P.P. docent. Noto 3.° Angelos non fuisse Creatos post Creationem sensibilium, sed in eodem
puncto, quo Deus Caelum et terram Creavit; ut patet ex Lateran. Concil. sub Innoc.
10. Cap. Firmiter de Summa Trinitate, ubi [illegible]: Creator omnium visibilium,
et invisibilium, Spiritualium et Corporalium, sua omnipotente virtute simul ab
initio temporis utramque de nihilo condidit Spiritualem, et Corporalem, Angelicam et Mundanam Creaturam. [illegible] notis 2x est opposita sent.a [illegible]
Creaturam potuisse ab Aeterno produci: siquidem ait haec sent.a [illegible]
[illegible] esse Creaturam, et esse ab Aeterno. Hanc tenet [illegible] Bonav.a in 2.
d. 2. art. 1. q. 2. Henric. [illegible] defendit. quodlib. 1. q. 7. [illegible] et alii [illegible]
afert [illegible] 1. p. disp. 177. [illegible] 2.a [illegible]
[illegible] ideo [illegible] motivum [illegible] Sit [illegible]: Possibile
est Deum ab Aeterno Angelos Creasse. Hanc tenet Scot. [illegible] 2. d. 1. q.

q tenentes, et q sequenti, vbi inquit: Creatura aliqua potuit semper producta fuisse, puta Angelus, Cuius esse est in Evo. etc. Ex hac ratione: quia non repugnanti sibi dici: a Deo, et esse sempiternum a parte ante, sicut a parte post; ergo quod non repugnat, haberi potest a Deo: ergo. Ex ratione: quia tunc Angelus haberet principium productionis, licet non haberet principium durationis; tunc non haberet, ut esset ab aeterno; et haberet illud: ut Angelus esset a Deo productus; sed hoc totum non repugnat: ergo nec quod ab aeterno esset Angelus Creatus a Deo; atque ita potuit Deus Creare Angelos ab aeterno.

Art. 2. Secundum ponuntur Argumenta et Solvuntur.

Arguitur 1. ex D. Aug. 12. de Civit. Dei Cap. 15. dicente: quomodo ergo non sint coaeterni Creatori, si semper ille, semper illi fuerunt? quomodo etiam creati dicendi sunt, si semper fuisse intelliguntur? ergo ex D. Aug. nulla creatura potuit esse ab aeterno; sed Angelus est creatura: ergo. Resp. D. Aug. ex proprio sensu non fuisse loquutum; sed contra eos, qui dicunt Angelos semper fuisse. Sed contra dices: D. Aug. pro nos loquitur contra eos, qui dicunt Angelos semper fuisse. Ad hoc nos Angelum potuisse semper esse: ergo damnos D. Aug. loquitur. Resp. dist. min.: contra eos qui dicebant Angelos semper esse aeternitate extrinseca, nego. Illi autem contra quos D. Aug. conspiciebat, asserebant Angelos semper fuisse aeternitate intrinseca; nos vero solum ponimus in Angelo aeternitatem extrinsecam, videlicet non tenere extrinsece aeternitatem Dei.

Arguitur 2º. Angelo repugnat aeternitas: ergo etiam repugnat posse produci ab aeterno. Resp. dist. ant.: Angelo repugnat aeternitas intrinseca, conc. ant.; aeternitas extrinseca, nego. Repugnat enim quod creatura aliqua habeat mensuram essentiae, seu durationis, cui ex se repugnet desinere, vel sit quantitas ex se, sed negativa et non possit annihilari, ut dependens a Deo; non vero repugnat Angelo quod habeat mensuram extrinsecam, seu durationem defectibilem, ab extrinseco, seu dependentem a Deo, per quam ab aeterno seu sine principio durationis, et haec aeternitas, quam in Angelo ponimus, solum extrinseca. Arguitur 3º. si Angelus ab aeterno potuisset esse, semper esset et sine principio; ergo esset Deus. Ant. patet. Cons. probatur: quia quidquid est sine principio est a se, sed esse a se est praedicatum divinum Deitatis: ergo si Angelus ab aeterno, et sine principio esset Deus; quod est absurdum; ergo. Resp. huic argumento quod principium fuisse magni hominis videtur. Resp. dist. ant.: si Angelus potuisset esse ab aeterno, esset sine principio durationis, trans. ant.; esset sine principio productionis, nego. Et sic non esset Deus: quia non solum caret principio durationis, sed etiam principio productionis.

Sed contra instabis: quia Filius aeternus, et Spiritus Sanctus habent principium productionis, sicut Angelus; sed hoc non obstat vere esse Deum: ergo habere productionis principium non obstat ad hoc, ut Angelus ab aeterno productus sit Deus. Resp. dist. maj.: Filius aeternus et Spiritus Sanctus habent principium productionis eiusdem naturae, trans.; diversae naturae, nego. Bene quidem disparitas potest dari; Filius et Spiritus Sanctus habere productionis principium eiusdem naturae, et essentiae, non tamen disparitas valet ut esse divino habere principium productionis alterius naturae; ut autem in productione Angeli hoc reperiret, licet ab aeterno esset productus; hinc est, quod non esset Deus; atque inde etc.

Arguit 4º: quia SS. PP. et 5ª Synodus probant, non posse esse creaturam coaeternam Deo: ergo. = Resp. SS. PP. fuisse locutos de intrinseca aeternitate, et tunc repugnat sententia: et ideo eorum ratio erat: quia creatura et aeterna natura, ac est Deus; sic S. Athanas. orat. 2. 5ª Synodum non vero fuisse locutos de extrinseca. et licet haec aliquis loquatur sancti patres, est ex suppositione, quod creatura fuit in tempore quo modo nos etiam fatemur, ut ex 2. Ins. [illegible] notabili.

Arguit 5º: omne aliud a Deo est Ihingni: ergo nihil extra Deum potest esse aeternum, nisi est Deus; sicque solus Deus habet esse necesarium. Cons. vero sic proba: quia quidquid est Ihingni, est indifferens ad esse et non esse, et prius est in potentia ad esse, quam habeat actu esse; sed quod foret ab aeterno non potuisset esse in potentia ad existendum, priusquam existeret: ergo. Prob. Min.: nam in aeternitate non datur prius: quia aeternitas est: tota simul, et perfecta possesio: ergo vel Angelus non habet esse ab aeterno, vel habet esse necesarium; hoc non potest esse: ergo nec illud.

Resp. ex Scot. in 2. d. 1. q. 3. §. Tenentes autem. Disti. ant. dist. cons. [illegible]: ergo nihil extra Deum potest esse aeternum intrinsece, trans. extrinsece, neg. ad probationem dist. maj.: quod foret ab aeterno, non potuisset esse in potentia cum prioritate naturae, nego: cum prioritate durationis, trans. ad cuius probationem dist. antecedens: in aeternitate intrinseca non datur prius omnibus in aeternitate extrinseca, subdistinguo: non datur prius naturae, nego: non datur prius durationis, trans. prioritas vero naturae satis est, ut aliquid habeat esse, dum esse procedat.

Arguit 6º: in tali hypothesi Angelus haberet esse per creationem: ergo in tali eventu produceretur ex nihilo: ergo nihilum praecedere deberet in aliquo [illegible]: ergo nullo modo posset Angelus ab aeterno existere. prob. hoc ultimo cons.: quia praecedere nihilum creationem ad actuale esse: ergo esset [illegible] aliqua, in qua esset nihil: atque inde etc. = Resp. disti. 1º enthimate, [illegible] 2º cons.: quia quod dicitur creatura ex nihilo fieri, non ita intelligi debet, quod nihileitas praecedat durationem creationis ipsius; sed dicitur fieri ex nihilo; quia res illa, etsi a Deo procedit, quod ex se nihilum adderet, si relinqueret.

Arguit 7º: repugnat Deo Angelum producere sibi aequalem in infinitate, in potentia, et immensitate: ergo et in aeternitate. prob. cons.: quia Deus aequaliter est aeternus, ac immensus, infinitus, et potens: ergo. = Resp. disti. cons. Deo repugnat, et in aeternitate intrinseca, trans. aeternitate extrinseca, neg. repugnat enim aliquid produci a Deo quod sua natura sit aeternum ab intrinseco; hoc est Deum; non autem, quod sit extrinsece; sic repugnat produci infinitum secundum essentiam non vero secundum quantitatem. et licet hoc repugnet propter aliquas rationes speciales; non autem aeternum ab extrinseco.

Dubitatur: ob quem finem Angeli creati sunt? = Resp. Angelos fuisse creatos propter tria. Primo: propter divinas laudes decantandas. unde eos Plato vocavit Syrenes. et D. Bernard. coeli cantores. S. Greg.: divinarum laudum praecones. Athan.: Hymnum indesinente, et laude [illegible] magnificentiam dei. unde ipse Deus Iob ita [illegible]: ubi eras, cum me laudarent astra matutina etc.

Secundo: ut mundum corporeum administrarent: divina namque providentia regere solet inferiora per superiora, et corporea per spiritualia administrare. quare Angeli rectores mundi dicuntur. = 3º. ut homines [illegible], eosque regant, et custodiant. sic ad hebr. 1: omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos, qui capiunt haereditatem salutis.

Quaes. 6.a An Angeli ante Mundum Corporeum Creati fuerint?

Art. 1.us primum aliqua Suppositis Statuit. quaeq.

Suppono 1.o Angelos n. fuisse creatos ab Aeterno: seu ab aeterno productos; quia tenes. t. in principio creauit deus coelum et terram, quae text. de principio durationis exponunt SS. P.P. praesertim Dios. et S. Aug. ut notat Scot. in Report. in 2. d. 1. q. 4. in principio. — Suppono 2.o Angelos n. fuisse creatos post sensibilium creationem: quia Job. cap. 40. Behemoth seu Lucifer dicitur: ipse est principium viarum Domini, id est creaturarum. Vt de dificile est de illo momento in quo dicitur: in principio creauit Ds coelum et terram, an sic ante ipsum momentum, seu ante creationem Mundi fuerint creati Angeli? sed veterum aliorum opinionibus. Sit 1.a: Angeli n. fuerunt creati ante Mundum Corporeum, sed una cum ipso. Sic sumitur ex pluribus SS. P.P. et ex Later. Concil. sub Innoc. 3. Cap. firmiter de Sum. Trin. sic dicente: Creator omnium visibilium et invisibilium, spiritualium et corporalium, qui sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit spiritualem et corporalem, Angelicam et mundanam creaturam: ergo. Ratio: quia Gen. 1. dum enumerando opera omnium et assignando ordinem, quem in creatione entium servavit Deus, quod fecit coelum et terram et omnia, quae in eis sunt; quod ante Mundum Corporeum n. fecerit Ds Angelos. Confirmatur: quia dum Ds fecit Mundum Corporeum, simul creauit omnia quae in eo sunt, et Angeli sunt in Mundo: ergo. — Ipse Bar. dicit: ideo docet Angelos n. fuerunt ab Aeterno Creatos, quod vero ante Mundum Corporeum, est Bon. neq. apud theologos probabile; ... Angelos pecasse paulo post eorum creationem ... et in illo instanti in quo Angelus primo peccauit, Deus creasse coelum et terram: ergo ante Mundum Corporeum Angeli n. fuerunt Creati.

Art. Secundus Argumenta Soluuntur Contraria.

Arguitur 1.o ex S. Clement. Pap. lib. 8. Constitut. cap. 12. dicente: Deus qui ante omnia, Cherubim et Seraphim fecisti, et Secula ... et qui post haec omnia hunc Mundum qui cernitur, et omnia quae in eo continentur: ergo. — Resp. 1.o illum S. Clem. loqui de prioritate naturae, n. de temporis. Et si nil damnas, Resp. 2.o Constitutiones ad Clementem ... auth. satisfacere potest), quod est verum, cum ... S. Clem. et aliorum S.S. P.P. opposita tenentium defensare ... et aliorum P.P. et ... Concil. ... non sequuntur, ... definita sententia ... S. P.P. adducant. Arguitur 2.o: Job. 38. dicitur: Vbi eras, quando ponebam fundamenta terrae? ... cum me laudarent simul astra matutina, et iubilarent omnes filii Dei, id est, Angeli Dei, ut legunt Septuaginta. Resp. ... Job. textus quia n. negamus Angelos fuisse prius creatos, quam multas res sensibiles ... rebus corporalibus, aliquas alias creare perfecerunt: Sed solum negamus fuisse creatos prius tempore, quam Mundum istum sensibilem incepisse creare Deus. Arguitur 3.o: Job. 40. dicitur de Behemoth: ipse est principium viarum Dei, id est, creaturarum; sed Lucifer, qui ... ... fuit Behemoth, hoc est Elephans aut aliud iumentum, fuit ante Mundum

sensibiles factus. = Ad n. 3 Resp: quod ex 1. Reg. 32. Moral. Cap. 18. alias 24. nomine
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible]. [illegible] principium viarum
Dei dicitur [illegible]: quia de cuncta crean[illegible] operaret, hunc primum [illegible] quem
[illegible] [illegible] eminentiorem fecit. sic eniq sentiunt S. Isidor. et B. Beda
[illegible] [illegible]. [illegible].

Arguitur 4.° ad Ephes. 1. dicitur: quem misit, qui in mentis dei ante tempora secularia: q ante secula fuit creatus aliquis, cui facta fuit promissio: [illegible] nisi Angelus: ergo. = Rx 1.° ex D. Chrisostom. hom. 2. in 2. ad Thim. quod [illegible] ante tempora secularia, intelligit sic idem, a [illegible] illo principio. = Rx 2.°, quod [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Deus promisit, hoc est, [illegible] immediate [illegible] [illegible] ab aeterno: [illegible] in Script. Sacra [illegible] [illegible] [illegible]: secundum propositum voluntatis suae [illegible]. et [illegible] vel 3a sent. [illegible].

Arguitur 5.° si Angeli creati fuissent simul cum mundo corporeo, Script. Sacra mentionem faceret: atqui non est: ergo. = Rx 1.° [illegible]: quia [illegible] [illegible] [illegible] Script. expresse non [illegible]: nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explicant. = Rx 2.° [illegible], quia [illegible] in [illegible] [illegible] Angelorum creationis mentionem facit, [illegible] [illegible] [illegible] mundo. = Rx 3.° [illegible]; quia ut scribit S. [illegible]. Epist. 139. Moyses [illegible] Angelorum creationem [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] non postulabat.

Arguitur 6.° [illegible] Deum [illegible] [illegible] tot seculis ante mundum corporeum [illegible] [illegible] creandum Angelos tunc [illegible]. = Rx [illegible]: quia Ds ab aeterno operatur [illegible] verb. D. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] si [illegible] valeret, probaret [illegible] ab aeterno creare Angelos: ne forte [illegible] [illegible] maneret.

[illegible] 7.a [illegible] Angeli sint spirituales, [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] primus: [illegible] [illegible] [illegible] sententia.

Noto 1.° quod [illegible] Angeli sint substantiae [illegible], [illegible], quae sint in sua natura completae [illegible] subsistentes; quod fundamentum est in ipsa significatione nominis Angelus; ita [illegible] vox [illegible] homo [illegible] significat substantiam in natura [illegible] completa; ita et nomen Angelus significat [illegible] in natura intellectuali subsistentem, ut omnes [illegible] fatentur Theologi.

Noto 2.° quod haec natura Angelica subsistens variis potest [illegible] modis, videlicet, vel quatenus simplex et univoca entitas; vel quatenus composita ex alia [illegible] [illegible], sicut sunt naturae corporeae; et modo isto considerata potest [illegible] modis cogitari, sic, ut omnino corporea, vel omnino spiritualis, vel mixta ex corpore et spiritu. [illegible] 3.° Angelos esse substantias [illegible] intellectuales, quia sunt personae: ut aiunt Theologi; et persona est intellectualis naturae in individuo subsistens; adamantes [illegible] esse personas, [illegible] [illegible] [illegible] substantiam completam [illegible] [illegible], [illegible] esse mere spirituales, ut accidit in divinis personis; et quod non sit mere spiritualis, sed partim spiritus, et partim corporea persona, ut sunt personae hominum; ideo merito, inquirimus, quid in hac re circa Angelicam naturam tenendum sit.

[illegible] notandum, 1.° sententia est Caiet. in Epist. ad Ephe. [illegible] [illegible]. Orig. Tertullian. et aliorum, qui tenent Angelos esse corporeos. 2.a [illegible] [illegible] esse mere spirituales. quam docet Scot. in 2. d. 2. q. 8. [illegible] [illegible]. [illegible] D. Athanas. S. Greg. Nicen. Greg. Magn. D. Aug. et [illegible] [illegible] [illegible] nobis fundamentum sufficiens ad hanc amplectendam sententiam [illegible]

[illegible]

Angeli sunt omnino incorporei et mere spirituales. Pbatur ex Sacra pagina: nam Psalm. 103. dicitur: qui facis Angelos tuos Spiritus. ac si patenter dicat exponitur D. Greg. hom. 34. in Evang: qui eos, quos semper habet spiritus etiam, cum voluerit, Angelos facit; sed nomen Spiritus hic pro re sumptum, rem incorporeum significat. Confirmatur: nam idem patet ex Synodi Septimae Gener. seu Nicenae. 2. action. 4. sic dicit: Veneramur imagines SS. et incorporeorum Angelorum, utpote qui iam in hominis figura humana justis apparuerunt: ergo. Pbatur 2° ex Concil. Lateran.

Cap. firmiter de sum. Trinit. sic dicente: Simul ab initio temporis, utramque de nihilo condidit Creaturam, Spiritualem et Corporalem, Angelicam videlicet, et mundanam; et deinde humanam, quasi communem ex Spiritu et Corpore constitutam. in quibus verbis aperte decetur Angelos esse Spiritus, quemadmodum dicitur hominis Spiritus dicitur. Sed anima hominis est pure Spiritualis, et incorporea, ut definitum est in Concilio Lateran. sub Leone 10: ergo Angeli sunt omnino Spirituales, et incorporei. Pbatur 3° quia in Concilio Generali Niceno 1. action. 2. in confessione, eidem Sophronij, anime nostrae et Angeli, in eodem ponuntur ordine intellectualium, [illegible] eadem est substantia Spiritualis; Sed animae nostrae sunt omnino Spirituales, et incorporeae, ut constat ex Lateran. Concilio: ergo et Angeli. Pbatur 4 ex SS. PP. nam Ignat. in Epist. ad Trallenses vocat Angelos incorporeas naturas. Et D. Dyonis. de celest. hierarch. Cap. 1. et Cap. 4. de divinis nominibus ait, loquendo de Angelis: incorporales omnino, ac materia carentes intelliguntur, et tanquam Spiritus supra mundanam intelligunt modo. Et Greg. Nisen. Epist. ad [illegible] quae est octogesima inter Epist. Basilij ait: natura hominis ex anima et Corpore est complexa; Angelica vero incorporea natura sortita est. Et Orat. 4. Domin. Orat: Omnis, inquit, natura rationalis dividitur in Corpoream, et incorpoream naturam; incorporea porro est Angelica Creatura altera nos sumus: ergo. Pbatur 5° ex Scot. d. in 2. d. 2. q. 6. §. Sed tamen. ubi ait: Angelus est substantia indivisibilis: non est Corporeus, sed mere Spiritualis. [illegible] sic [illegible] indivisibilis [illegible] quantitas; sed ubi non est quantitas non est Corpus: ergo. Confirmatur: ex eo [illegible] est indivisibilis et totus stat in toto et in qualibet parte Corporis, quod est mere Spiritualis: [illegible] Angelus. Confirmatur 2° quia integra demonum legio, scilicet 6666. demones [illegible] eundem demoniacum ex 8. Luc: ergo carent quantitate [illegible] [illegible] corpore; Sed si essent Corporei haberent quantitatem: ergo sunt omnino [illegible]; [illegible] etc.

Solutis diluuntur Satisfit Contrarijs Argumentis

Arguitur 1° quia Corporeo et Sensibilij supponit Corpus; sed Scrip. Sacra tribuit Angelis [illegible] Corpora; [illegible] ex 6. Genes: videntes filij Dei filias hominum, quod essent pulchrae, acceperunt sibi uxores ex omnibus quas elegerant. Ubi filij Dei, [illegible] Angeli Dei: ergo. [illegible] ad [illegible] [illegible] Sacra Scrip. [illegible] vocat Angelos, sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sic [illegible].

Ad 2.um nato maior, dicendo ad probare, quod hic sacer text.us loquitur de filiis Enos, qui acceperunt filias Cain in Uxores; et filii dei nuncupantur: quia Enos caepit invocare dei nomen: et ideo dati ipsi, qui nomen eius colo, originem ducentes, filii dei appellantur: sicut modo Christiani dicuntur, qui Christum invocant, eorum qui filii divini qui in eadem permanent fide. et filii Cain vocabant filii hominum: quia terrae dediti erant, sicut et eorum Parentes, erant traditi; Angeli vero dicebant: qui malelicia vita ducebant. Ad 3.um maior nato, ad probare, quod sensus loci illius est, quod Nobiles et Potentes acceperunt sibi uxores, et ex hisce genuerunt Gigantes. quod solum est iuxta hebraicam phrasim, in qua dii vocant, qui sunt Nobiles Potentes, aut Iudices in populo. sicut dicitur ex Psalm. 81: <u>Deus stetit in Synagoga Deorum</u>.

Arguitur 2.o ex sacra pag.a Initat Angelos sensibus humanis esse perceptibiles et humana in figura pluries Proph. et Patriarch. apparuisse: quod ante prob: ex Genes. 18. 19. et 28. 32. Initat Iacob. cum Angelo luctasse et vidisse per scalam Angelos descendentes, et ascendentes: quod = Probatur: quia Tobiae Angelus Raphael sociavit in via, et cum ipso manducabat, eique docuit, quod decoquere piscis visceribus fugerent daemones. Tobiae Cap. 6. et 8: quod

Ad dicendo an: in corpore assumpto et formato, nego in corpore proprio, nec suppositum: quia Angeli proprio non habent corpora, sed assumunt aliquod corpus ex aere, vel ex alia materia tenui et subtili formatum; et talia movent corpora localiter aereaque se visibiles exhibent, et cum hominibus conversant; licet in talibus corporibus opera vitae corporis non exerceant vere, sed solum per apparentiam ut patet ex 12. Tobiae: <u>Videbar vobis manducare et bibere; sed ego cibo invisibili utor, et potu qui ab hominibus videri non potest</u>. id est visione beatifica quae metaphorice convivii explicari solet; = ad probationem dicitur, quod decoctum piscis visceribus fugere morales daemones: quia Religiosa fumigatio erat precibus adjuncta; et quia Christus sacrum Sacer, in Passione ambas igne visceribus [illegible]. Sec. d. Aug. Ser. 4. de Sanctis <u>Pro</u>, <u>et Filio</u>.

Arguitur 3.o Angeli movent: quod sunt corporei. prob. Cons.: quia si non essent corporei, non moverentur per spatium; sed sic est, quod spiritus corporei movent: quod = Ad Ant. ant. nego cons.; et ad eius probationem nego maiorem: quia animae vestes sunt omnino incorporea, et spiritus; et tamen a corpore separata in caelis conscendit per spatium corporeum: quod pariter Angelus est.

Arguitur 4.o Angeli mali, seu daemones cremant ab igne corporeo inferni; sed hoc esse non potest, nisi eo quod sint corporei: quod = Ad 1.um nego maiorem: quia animae vestes damnatorum cremant ab igne inferni; non tamen sunt corporeae: quod nec Angeli. = Ad 2.um cum Scot. in 4. d. 44. q. 2: <u>§ De secundo dico</u>, ant: cremant physice, seu actione physica, nec per alligationem ad ignem, sed Angeli, vaga non torquentur ab igne physica actione, seu per modum instrumenti physici. et est Rat.: quia ignis corpora sensibus torquet, producendo in eis aliquas dolorificas qualitates, quae corrumpit proprium temperamentum sensuum; cum autem spiritus incapax sit huius qualitatis dolorificae, et corruptionis: hinc est, quod nequeunt igni per actionem physicam torquere Angelos, et animas vestes.

Itaque Scot. tenet daemones et animas torqueri per alligationem ad ignem, ita ut ab ipso liberari non possint. quae alligatio declaratur sicut per ex

modus carceris, illos detinentis, ne pro suo libitu ubique vagari possint, a qua detentione cognita, et notitia ab ipsis valde torquentur, et affliguntur: quia cum eo nimis natura
excellentis, et innatus libertatis amore vellent pro suo libitu ubique vagari, cum
vident se alligatos, et violente detentos [illegible] valde torquentur,
et affliguntur. Si in brutis anima intellectu, et voluntate careres, et solis sensu,
et appetitu [illegible], dum se catena alligatum videt vehementer torquetur, et affligitur; plane similis alligatio torquebit, et angit multo magis Angelus, et animas liberas nobilissimas.

Et non solum haec alligatio localis angunt, et torquent, sed multo magis per alligationem obiectivam, quatenus intellectus Angeli [illegible] ad intensive considerandum igne in ratione obiecti, quem determinate apprehendit, et sibi disconvenientem eo quod velit libere suo famuli intellectu: quia quamvis semper possint daemones ad alia obiecta consideranda convertere, non tamen perfecte, et in illa intensione qua possent, si ab ea igni[s] apprehensione non detinerentur. Per hanc ergo obiectivam alligationem magis quam per localem torquetur spiritus: quia intellectus est nobilior [illegible] motiva. Et [illegible] maxime
et aeque certa apprehensio de eventu, sequitur maxima tristitia.

Prima alligatio effective provenit a Deo cohibente extra daemones ab eo loco in alium; ab ipso Deo provenit solum ingerere causa [illegible], quia [illegible] locus [illegible] locatum, non autem effective. Ignis non detinet detentione aliqua ad genus actionis pertinente; sed dantur in illo [illegible] ex divinis ad unionem reducibilis ad potentiam Dei. Et sic physice non agit in spiritu.

Secunda detentio effective per se provenit ab igne: quia hic effectus causatur per primam apprehensionem, ad quam reddat [illegible], quae est solida. Attamen hac ratione [illegible] quia calorem imprimat. Sed solum intensibilis per speciem, ille autem ignis, ut obiectum consideratum, non est spiritui disconveniens ex natura sua, sed quia nobilius est illud obiectum [illegible] considerari, [illegible], et tanta intensione. Ex quo patet nullam physicam actionem ignis spiritus, et ad torquere, [illegible].

Arguitur 5.o S. Aug. 2. de Trinitate cap. 7.o de Angelis loquendo ait: *illos corpus suum [illegible] dant Dei.* Et lib. 3. de Genesi, inquit: *daemones aereos esse animalia: quoniam corporum aereorum natura vigent et propterea morte non dissolvuntur*: ergo. = Respondetur ad hunc, et ad alios SS. PP. auctoritates quod est [illegible] adscribunt corpus [illegible] Angelos. Sed tamen est sententia aliorum SS. PP. et liberalitas [illegible] Angelos non habere corpus: [illegible] nil [illegible] ecclesia de fide, nihil [illegible]: quia in [illegible] SS. PP. [illegible].

Arguitur 6.o
in Concil. Nicaen. 2. action. 5. fuit approbata sententia Ioannis Episcopi Thessalonicensis affirmantis Angelos esse corporeos: ergo. Probatur antecedens: quia fuit approbatum Angelos posse depingi: sed [illegible] ratio erat: quia *intelligibiles creaturae non penitus incorporeae sunt*: ergo. = Respondetur negando antecedens, ad cuius probationem dicimus quod solum approbavit Concilium posse Angelos depingi; non vero eius rationem. [illegible]: quia si eius ratio erat falsa, non potuit optime Concilium Ioannis approbare sententiam. = Respondetur quod non negamus, veritatem rationis in tali tempore: sed solum affirmamus non esse approbatam a Concilio rationem; quia tunc temporis erat probabilis; non vero fuit approbata ratio; et sic optime Concilium approbavit sententiam, non autem rationem. Et cum tunc temporis esset probabilis, non debuerunt eam reiicere SS. PP.

Deelij: [illegible] ex Deelis, n̄ [illegible] ranit illa Vaõe, sic Anglos esse corporeos, n̄ tamen in Ccelo, [illegible] mea tempore [illegible] a dicto eiusdem [illegible] pt. nec dicta Decliis [illegible], 4. referi et approbat D. Athanas. Sent. affirmante, Angelus esse incorporeos; quod referi [illegible] esse, n̄ Vaõ Joann. esse defectum [illegible] et [illegible].

Angeli [illegible] 7.º demones, dicunt, rebus delectari sensibilibus, V.g. bonis odoribus. Sed hoc referi n̄ valet, sine [illegible] corporei: [illegible] odor e [illegible] naturae, ex quibus habent [illegible] corporeis [illegible] Deinde [illegible] demones delectari rebus sensibilibus [illegible] se, [illegible] q[illegible] sunt [illegible] aliquam, [illegible] subjiquo: delectant sensibus corporeis, nec [illegible] sensibus spiritualibus adhibebit [illegible] quo: delectant [illegible], nec [illegible] omitto. [illegible] e [illegible].

Quaestio 8.a an Angeli Componantur ex Materia et Forma Physica.

§. 1.us Primus: aliqua notanda ad quaestionem.

Notandum e 1.º in Angelis reperiri compositionem ex esse et [illegible] nec Angelus e substantia finita, quae e ratio [illegible] et e spiritualis, quae e ratio [illegible]. Item invenitur in illis compositio ex essentia et existentia: quia habent esse finitum et limitatum, quae essentia e in potentia ad existendum, et existentia facere compositionem. Praeterea reperitur in ipsis compositio ex [illegible] et individuatione, seu [illegible]: siquidem essentia Raphaelis v.g. eo quod creata et finita n̄ imbibit necessario [illegible], ita e metaphysice indifferens ad illam et ad quamcumque aliam. Pariter reperitur compositio ex subjecto et accidenti: intelligit n̄ Angelus per intellectum, et vult per voluntatem, a subjecto realiter [illegible], ad quam recipiendam e Angelus in potentia.

Notandum e 2.º quaestionem n̄ procedere ex supra positis compositionibus, nam apud omnes scholasticos veras sunt; sed procedit de compositione physica ex materia et forma. Circa quam 1.a sent. tenet Angelos constare materia eiusdem rationis cum materia corporum sublunarium. Sic Guillelm. n. 2. dist. 3. et Marcellus q. 15. de aia. qui asserit esse sent. probabile ex mente Scot. attamen nullus [illegible] [illegible] sua [illegible] asserit. 2.a sent. e eorum qui Angelos esse compositos ex materia et forma, n̄ tamen eiusdem rationis cum nostra esse materia. Ex materia et forma [illegible] spiritualibus, hanc tenent Alexand. Alensis et D. Bonav. in 2. d. 3. Richard. d. 3. art. 1. q. 2. 3.a denique defendit Angelos n̄ esse compositos ex materia et forma. Ita Subt. D. q. m. [illegible] fere omnes Scotistae et ex aliensis Suar. lib. 1. de Angel. Cap. 7. D. Aqu. et alij quam plures [illegible] quos.

Sit nostra dc: Angelus n̄ e compositus physice ex materia et forma. Hanc supponit Doct. Subt. in 2. d. 3. q. 7. n. 10, ubi inquit quod [illegible] n̄ e participabilis materia quae e altera pars compositi: et quodlib. q. 8 de secundo [illegible] supponit [illegible] intellectio e [illegible] immaterialis: quia eius proximum receptibile n̄ includit materiam. Probatur: nec Angelus e omnino [illegible], ut pt in ante q.: ergo [illegible] materia [illegible] pt [illegible]: si [illegible] materia physice e materia [illegible]: ergo [illegible] quod [illegible] compositus ex materia [illegible], hec materia esset eiusdem rationis cum nostra. Sed hoc negat secunda sent.: ergo materia pt. nec si alterius esset rationis, [illegible] duae materiae [illegible] hoc e absurdum: ergo etc.

R. 2º neg. ... ...; quia ... essent mag. ... si non esset eiusdem ... ... esset? Et neutra e. q. nullo. Rx. mix. quoad ... pos. ... quoad ... et an.: Probo: tali mat. Spiritus ... ... Rx. ... si Angelus ... mat. ... ... , eius ... educeret de pot. mag., ... Angelus esset n. creatus ... ... Secta Maxime: nam Creatio e. productio rei ex nihilo, seu ex nullo praesupposito subiecto, hoc e. independenter a ... materia: ... si ... esset ... Angelo n. esset creatus, ... n. het mag. nec Spiritualem, nec Corpoream.

Ad Argum. Secunda Adversa Enervant Argum.

Arguitur 1º ex d. Aug. lib. 1. de mirabilibus Sacrae Script. Cap. 1. dicente: Omnipotens Dei ... ... mat., quam ipse prius de nullis ... ... , cunctarum rerum e. sensibilium et insensibilium, intellectualium et intellectu carentium species multiformes ... ... = Rx. 1º d. Aug. hanc defensare opinionem, non ... aliis SS. PP. oppositam; et sic n. devincere eius verbo, cum taceant nos alii SS. PP. = Rx. 2º d. Aug. ... referre e opinione Platonis, existimantis Angelos esse corporeos, quam opinionem n. ... ... multis suae doctrinae locis ... .

Arguitur 2º Angelus se movet quoad locum, e. aliis operibus vitalibus et motu locali; ... nihil potest agere et pati secundum idem; ... Angelus n. habere debet ... secundum quam se moveat, et mat. secundum quam moveatur. = Rx. 1º ... nihil potest agere et pati secundum ... ... secundum ... ... n. ... , q. movens et motus ... ... ; ut patet e., ut ... ... diversas ... designant. Ut ... in ... ... separata; quae se movet producendo ... , e. movet recipiendo in se ipsa volitionem, cognitionem &c., ... ut pote producens ... ... a pot. receptiva.

Rx. 2º dist. ... eandem mi.: nihil potest agere et pati secundum idem actione univoca, conc.; actione aequivoca, neg.; ... ... n. potest ... docere ... , et simul doceri; ... autem e. actio univoca; bene tamen potest docere ... et simul doceri, ... actione aequivoca: quia ... Theologiam simul addiscere, et tunc ageret ipse ... actione aequivoca: quia ... agit et patitur, movet et movetur ... ... Angelus secundum ... ... , quos antea n. ... aequivoce tantum, n. vo. univoce: quia valet novos ... ... , et ipse ... acquirere ... .

Rx. 3º dist. mat.: Angelus se movet ... ... mat., neg. suppositum. ... ... eandem facultatem diversimode se habentem, ... se movet ... ... quia Angelus n. het ... mat., ... unius mat. ... ; Angelus ... ... agere et pati; et licet sit secundum eandem facultatem, diversimode tamen se habentem, ... ut principium producens, et ut recipiens recipiendum, ... recipit ... quia ... ... het, ut principium producens ... a simili de humano intellectu, ... esse secundum ... ... et ... ... facultates; tamen denominatur ... agens et patiens, ... ex ... .

Arguitur 3º Angeli conveniunt essentialiter c. Corporeis substantiis; ... ... essentialiter differunt: ... het ... utrique ... ... conveniant, et ... ... differant. = Rx. dist. ... ant.: Angeli conveniunt ... ... c. Corporeis substantiis; ... ... conveniunt physice, neg. suppositum. Quia n. ... ... mat., ... convenio, ... unitio e. ... ... , nempe, in gradu substantiae, qui e. ... ... , et ... ... differes Corporeae et incorporeae. Sed ... ... : illud praedicatum substantiae e. genus ad substantiam Corpoream et incorpoream: ... genus sumitur a mat., et ... a ... ...

vera mat°, a qua sumitr ratio generis. = Rx dicdo minore: genus sumitr a mat, et diff a fma quo ad similitudinem, non autem proprietate d°° proprie, et proinde nec genus nec differentia sumuntur a tota entitate rei distincta, sed secundum diversos gradus unitatis et disconvenientiae, quos ex dat° re [illegible], ut docet Doct. Sub. in 1. d. 8. q. 3. §. Teneo. q. Vers. hanc ratio. V. g. in hoc, in quo dat° ratio uniendi, et differendi, et utraque sumitur a tota hac entitate, secundum gradus [illegible], et rationalis, qui in tota hac entitate reperiuntur.

Arguitur 4.° nullo creato subiecto est purus actus: quia esset deus; nec est pura pot° quia esset nihil: quo omnis substantia creata componitur ex actu et pot°, neque ex mat° et fma: sed Angelus est substantia creata: quo ex mat° et fma componitur. = Rx dist° ant., nego cons: quia non omnis substantia creata componitur ex mat° et fma. Sed quidem Angelus est creata substantia, et ex mat° et fma physice non componitur: ideo licet constet ex actu et pot°, haec tamen non est mat° in Angelo: sed est pot° subiectiva, sive receptiva accidentium, aut altera pars ipsius metaphysice componens, quae pars dicitur genus: et quo componitur praedicatum in Angelo, quod praedicatum est substantia. et licet Angelus non sit actualitate mat°, eo quod est quid completum et subsistens, ut fatetur Scot. quodlib. 9. potest tamen dici purus actus, quia in se non includit aliquid mat°, et ob hoc est incapax recipiendi aliquid materiale. Arguitur 5.° ex Doct. Subt. q. 15. de aia, ubi videtur in sent. quod oppositam se inclinare: sequitur quod contra reprendet dicta, quae contra ipsa militant: ergo. = Rx quod Subt. doct. oppositam non potuit suis tenere sententiis, ut verum; sed tantum ait posse illi videri ex fundamentis Phi, et D. Thomae ut notat Hugo Cavellus in annotationibus ad praedictam quaest. et inquit quod Scot. non se inclinavit in talem sent.: licet pro sua potentia tradiderit verba D. Aug. hic: duo fecisti, Domine, unum prope te, scilicet Angelum, nam et unum prope nihil, scilicet mat°, ex quibus verbis collegit Subt. Doct. Angelos mat° carere. Arguitur 6.° inter fmas non repugnat aliqua spiritualis fma, ut est v. g. aia rationalis: quo nec repugnat inter mat° aliqua spiritualis, quae uniatur Angelo. prob. cons. quia non est mat° ratio unius, quae alterius: quo = Rx dist° ant., nego cons: et in dicta paritate: quia in fmis non repugnat gradus perfectior, et perfectior: nam cum fma ex se semper sit perfectiva, non repugnat quod sit perfectior et perfectius: mat° vero eo quo mat° est, eo magis imperfecta est: cum mat° ex se dicat imperfectionem; ratione cuius includere non valet gradus perfectionis, sic spiritualitatis, quae gradum valde perfectum. Arguitur 7.° Angelus ab intrinseco est corruptibilis: quo ab intrinseco est corruptibilis, [illegible] est a mat°: quo habet mat° Angelus. = Rx dist° ant., dicto consequens: [illegible] ab intrinseco corruptibilis corruptibilitate longe sunt dicta [illegible] accepta, nec [illegible] arguenti. Ideo sequitur movere quaest. ex cuius solutione clare videbitur solutio huius argumenti, ideo ad sel.

Quaest. 9.a De Angeli ex natura sua incorruptibiles sint.

Art.° 1.° Resolvit quo aliqua p.° notatu

Pro clariori intelligentia quaest. aliqua sunt notanda. et primum est, quod non est an Angeli sint immortales? quia hoc, ut verum supponimus; nam in Concil. [illegible] Sophronij in 6. Synod. General. recitata action. 11. et approbata action. 13. dicitur: Sic Angeli immortales perseverant. et D. Dionys. Cap. 4. de divin. nomin. inquit: Angelos habere vitam sempiternam, et quod immunem non potest ab omni interitu et morte solutam et liberam. S. Athan. tract. de definitionibus de aia et Angelis ait: Sicut initium habuerint, immortales sunt et aeternum vivunt. V.° de immortalitate non est quaestio.

Notandum est 2°, non esse quæstionem de incorruptibilitate ipsius Angeli omnimodo; quia esse Angelorum existentia non sit necessaria, sed contingens; nam Deus potuit eos non producere, ideo non possunt ex se pendere incorruptibiles absolute appellari. Ut notat Scot. in 2. d. ... q. 5. n. 22. ubi inquit: Deo, quod nihil aliud a Deo est immutabile, loquendo de mutatione, quæ est versio: quia nihil aliud a Deo est nihil vel negative. Unde sicut ex nihilo creati fuerunt, sic ex nihilo positive potuerunt annihilari, seu in nihilum abire. Sed est quæstio: an ex propria natura, sive ex propriis principiis sint incorruptibiles Angeli? Notandum est 3°, quod corruptibile et incorruptibile est 2x: ab intrinseco, scilicet, et ab extrinseco. Corruptibile ab intrinseco est illud dicitur, quod habet in se intrinsecum principium corruptionis. V.g. sublunaria. Corruptibile ab extrinseco est illud, quod suppositis corruptionis principiis intrinseco, potest etiam ab agente naturali corrumpi. V.g. ignis, qui ab agente naturali corrumpi potest. Et potest naturale agens separare ... Incorruptibile ab intrinseco illud dicitur, quod caret principio a materia, et ... introducere forma. Incorruptibile ab extrinseco dicitur seu radice corruptionis. V.g. V.g. anima rationalis, et Angelus. Incorruptibile ab extrinseco potest illud corrumpere. V.g. ... principiis corruptionis non tamen datur naturale agens potens ... non ... quod est radix corruptionis, non ... dicitur incorruptibile ab extrinseco. quia quamvis materiam habeat, quæ ... adest tamen agens naturale potens formam ... destruere. Notandum est 4°, quod corruptio adhuc est 2x, improprie, nimirum, et proprie; sive large, et stricte. Large, seu improprie acceptam sumitur pro quacumque destructione rei, quæ transit ab esse ad non esse. Inquit sensu corrumpitur, idem est ac decisio, seu defectio; et incorruptibile idem ac indefectibile. Stricte, seu proprie assumpta sumitur pro destructione, seu dissolutione compositi substantialis materiæ et formæ ... Notandum quæ ... et variis emissis sententiis.

Dicimus 2°: Angeli ex sua natura sive ex suis principiis intrinsecis sunt incorruptibiles positive. Est expresse mente Scot. Siquidem eos supponit expresse in 2. d. 12. q. 1. quatenus sæpe docet, quod sola materia reddit res corruptibiles; sed ex eadem quæstione Angeli sunt ex parte materiæ. Probatur: quia S. Scriptura ... pro ... secundo inquit: quod nulla substantia quæ est simplex, est corruptibilis per aliquam ... Sed Angelus est substantia, quæ est simplex, id est carens materia; ergo non est corruptibilis ... sentiunt plures SS. PP. D. Aug. S. Athanas. D. Joann. Damasc. etc. quod etiam apud Scotos ... Ratione: illud est incorruptibile positive, seu ab intrinseco et ex natura sua, quod caret principio, seu radice corruptionis; sed ... radice caret Angelus ex sua natura: ergo est ab intrinseco incorruptibilis. Major est vera: siquidem est de ratione incorruptibilitatis ab intrinseco. Minor, quia sic ... intrinsecum principium corruptionis est materia. Sed ... non habet Angelus ut diximus ... ergo ... Probatur: quia Angeli habuerunt esse per creationem: ergo solum in nihilum possunt, et non corrumpi. patet ... ex Doct. Subt. in 2. d. 37. q. dicente: Cuius productio est creatio, eius destructio est annihilatio: ergo si fuerunt creati, non possunt corrumpi, sed solum annihilari.

Art. Secund. Argumenta in contrarium ponuntur soluta.

Arguitur 1°: illud, quod habet ex dono gratiæ, non dicitur ex propria ratione naturæ. Sed Angelus est immutabilis, incorruptibilis ex dono gratiæ, non ex propria ratione naturæ. Major est vera, et Minor probatur SS. ex P.P. et ex 8. Synod. Generali actione 1. ubi statuitur Angelos, et animam rationalem habere immortalitatem ex dono gratiæ: ergo. = Resp. 1° aliquos dicere, Angelus est immortalis et incorruptibilis extrinsece ex dono ... intrinsece, et ex sua natura, nec est in hoc sensu procedit argumentum. = Resp. 2° scilicet Sanctos ipsos loqui de immortalitate, non de corruptione, de qua est discursus. = Resp. 3° Synodum loqui de immortalitate quæ est ... ; et hæc vera est ex gratia Dei: nam Deus omnia conservat ex ... sua dilectione, voluntate non autem loquitur quoad naturam animam et Angelorum.

Arguitur 2° ex Sapientia et Justino. Hic in lib. qq. q. 13. inquit ... immortales ex alterius voluntate pendet immortales esse non ... sunt. Ergo ...

Dei immortalis libere eligimus. ille vero in Epist. sua decidata in 6. Synod. action. 11. et approbata
ab eone 13. Certe medium. si [illegible]: Angeli immortales perseverant; non natura re vera [illegible]
sunt, sed per gratiam immortales habentes eius, sicut qui a Deo facti sunt, qui immortalitatis [illegible]
et incorruptionis [illegible] retinet. ergo = R. [illegible] St. P. d. per solum loqui de immortalitate, quae est
independentia ab alio quo gaudet Deus; non vero de immortalitate et corruptione naturae, de qua loquimur.
Sicut loquitur de incorruptione large accepta non vero stricte sumpta.

Arguitur 3.º omnis creatura
potest a Deo corrumpi; sed Angelus est creatura: ergo. = R. dist. maior: potest a Deo corrum-
pi corruptione large accepta, transeat; stricte accepta, sed [illegible]: omnis creatura dependens [illegible] [illegible]
non independens [illegible], [illegible] nulla [illegible] creatura est, quae non possit corrumpi a Deo, sive corruptione
large accepta, nempe [illegible] annihilatione; sive stricte, sic per corruptionem manente subjecto
adaequate [illegible] [illegible] in praesenti. sed de secunda quae habet [illegible] [illegible]: quam in
Angelis non [illegible] [illegible], quae est in ratione principii corruptionis proprie sumptae. Sed dices:
in Angelis datur potentia ad [illegible]; ergo ab intrinseco sunt corruptibiles. prob. cons.: nam esse ab
intrinseco [illegible] incorruptibile, est non habere potentiam ad non esse; ergo si habent Angeli potentiam ad non
esse, erunt ab intrinseco corruptibiles. = R. dist. ant.: in Angelis datur potentia obedien-
tialis ad non esse per annihilationem, transeat; ad non esse per [illegible], seu corruptionem subdis-
tinguo; ad non esse per corruptionem stricte acceptam, nego; large acceptam, [illegible] [illegible] [illegible] cons. dis-
tinguo eum prob.: esse ab intrinseco [illegible] incorruptibile est habere potentiam ad non esse vel
[illegible] 3. nego; ad non esse, supposita negatione principii corruptionis, [illegible] ex 3. [illegible] [illegible]
solvo hunc argumentum.
Sed adhuc inibi: [illegible] non [illegible] non habent repugnantiam, ut a Deo annihilentur:
sed [illegible] repugnantia est vera potentia naturalis, saltem passiva ad non esse: ergo ex sua natura possunt
[illegible]. = R. dist. minorem: haec non repugnantia est vera potentia passiva ad non esse per annihilationem,
[illegible] per corruptionem, nego. scilicet: nempe esse in Angelo talis potentia ad corruptionem:
[illegible] non datur materia, quae est radix corruptionis, non potest dari talis potentia ad corruptionem.
Arguitur 4.º quod est aliquid naturale, in eo seu affert repugnantiam ad oppositum: sed Angelus
non habet repugnantiam, ut a Deo annihilari possit: ergo incorruptibilitas non est naturalis. maior
[illegible]: [illegible] quia vis calefactiva est igni naturalis, ideo ignis habet repugnantiam ad non calefacien-
dum. minor est doctrina [illegible] et cons. infertur: ergo. = R. [illegible] rectoque [illegible] argumentum: quod est aliquid naturale
[illegible] seu affert repugnantiam ad oppositum. sed est natura in Angelo incorruptibilitas: ergo affert re-
pugnantiam ad oppositum, scilicet ad corruptionem [illegible]. = R. 2.º dist. maiorem, et minorem, non [illegible] cons.: quia
[illegible] [illegible] minor in cons. neque minor [illegible] se annihilare; cons. vero de corruptione
quod est quid diversum.
Arguitur 5.º res, quae natura sua petit creari, potest a Deo creari;
res, quae natura sua exigit annihilari, potest a Deo corrumpi. [illegible]: nam licet homo
[illegible] natura sua petat creari, tamen creari potest a Deo: ergo tunc sic: sed Angelus petit
[illegible] natura sua petat creari, tamen creari potest a Deo: ergo [illegible] [illegible] annihilari [illegible]
[illegible] [illegible] per nos annihilari: ergo a Deo potest corrumpi. = R. [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible]: quidem doct. Subt. Supp. Cetat. [illegible] est creatio, cum destructio est annihilatio [illegible]
[illegible] [illegible] modum, quo res, quae ex sua natura petit creari, possunt corrumpi: et mini-
me in Angelo: cum in hoc non sit materia, quae est corruptionis radix; et iuxta Philosophi senten-
tiam corruptio debet esse manente subjecto, seu materia. cum ergo haec non detur in Angelo, [illegible]

Articulus Sextus: Aliqua Dubia Examinantur.

Dubium 1.º [illegible] Angeli fuerint creati? = R. cum D. Hieronim. lib. 6. in Isaiae
cap. 14. fuisse creatos in firmamento, quod est caelum sydereum. Siquidem interrogat: Si adhuc
in caelo [illegible], quomodo dicit: Ascendam in caelum? Et ait: Sed [illegible] legimus caelum
caeli Domino, [illegible] [illegible] caelo, id est, in firmamento, in [illegible], ubi solum Domine, [illegible]

ascendere. at non defuere multi SS. PP. et Theolog. asserentes Angelos fuisse creatos in Cœlo Empyreo. Dubit. 2º an Angelus sit ens necessarium, an vero contingens? = Resp. quod est contingens: siquidem ait Scot. in 1. d. 8. q. 4. n. 22: deus quod in nullo alio a deo est immutabilitas, quia est simplex, quia est Veritas: quia nihil aliud a deo est necessarium. Potest tamen dici ens necessarium, quia non habet contrarium, ut deus vim non potest ab aliquo Creato, sed solum a deo potest annihilari. Sic Scotus. in 4. de Beatudine. d. 4. q. 6. Concedo.

Dubit. 3º an Angelus sit perfectior homine? = Ratione naturæ. Prob. quia dicitur: minuisti eum paulo minus ab Angelis. ad Hebr. 1. et Psal. 2. Cap. 2: Angelos virtute et fortitudine esse maiores. Neque contra est quod ut ait d. Hyer. humana natura dedit: quanta est dignitas Animarum omnes naturæ humanæ ubi depressa, quaerentes nudientes.

Dubit. 4º an ratione gratiæ et supernaturalibus Angelus non sit superior humanæ? = Resp. negative: quia homo est superior Angelis: non ad ipsius hypostatica unione, et assumpta fuit a Verbo divino Natura cum enim Apost. ad Hebr. 2. nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ. Ob quod Angelus noluit adorari a Joane. Evang. Apoc. 19: Caue ne feceris, conservus enim tuus sum. Nunc quasi S. Amb. Perhiberet Angelus adorari a homine, qui super se adorabat hominem deum. Dubit. 5º an, et quomodo differant Angeli ab anima rationali? = Resp. quod differunt specie ex proprijs eorum naturis; quia, sic, Angelus est natura completa, anima vero incompleta. Sic ait doct. Subt. in 2. d. 1. q. 5. forma eiusdem naturæ existentes nunquam incomplete. Sic non est doct. ut non perficiendi; Ratio naturalis est perfectiva corporis ut forma unitive ad informandum; Angelus autem naturaliter non perfectivus a Coeli materiæ: ex quo solutum modo dubium: an Angelus in hac re posset magis materiæ, quod non posset: quia est materialis. Sic Considera.

Quæstio 10. An omnes Angeli Eiusdem Sint Speciei, vel aliquo inter illos inveniat essentiali distinctio. Fiat. 1º aliqua notanter requisita ad quæstionem.

Manifestum est quod Angelus quasi, noto 1º quod ingens est Angelorum numerus: quia danielis 7. dicitur: millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millium assistebant ei. et Iob. 25: nunquid est numerus Militum eius? Unde ex Instat Aristoteles immerito dixisse 12. metaph. Cap. 7. et 8. Angelos esse quadraginta, et septem pro numero orbium Celestium secundum Eudoxij sententiam, nisi dicere velis fuisse loquutum Philosophum de Angelis, qui orbibus assistunt Celestibus, et eos movent.

Noto 2º Angelorum numerum excedere numerum hominum, qui fuerunt, sunt et erunt: quia B. Bergetto revelatum fuit, adesse plures Angelos quam homines, ut unicuique homini dentur Angeli, possent in eorum Custodiam designari; ex dionisio Cartus. refert Paiquagius, disp. 180. Cap. 3. n. 6. et ostitatem ex regula communi a Theolog. tradita, nempe quod in rebus a Deo ententis, quod perfectiores excedant imperfectiores, ut magnitudine, et numero. Noto 3º ex doct. Subt. duplicem in re quamlibet creata distinctionem reperiri: specificam, nempe, et individualem, prima est illa quamlibet speciei differunt, v.g. distinct. inter hom. et equum. 2ª vero est, quæ duo differunt individualiter, v.g. quod inter Petrum et Paulum invenitur: a quo tamen haec individualis distinctio sumatur? varie inveniuntur dissentiunt Auth.; doct. vero Subt. in 2. d. 3. docet eam distinctionem individualem esse entitatem

aliquam potius, scilicet aliqua natura, quae ipsos illos individuat.

Noto 4°; quod licet Angelus non distinguatur ex materia et forma physicis, vel ex quantitatibus potest componi tamen in actu, et potentia metaphysice, sive ex genere, et differentia, [struck through]: quia praeter divinam naturam nulla est substantia, quae sit actus purus: hoc namque soli Deo debetur ex summa illius singularitate, et necessitate essendi. Unde essentia divina non est celebrabilis, nec est replicabilis ad plura individua, ut est natura in rebus caeteris. Et hinc impossibilis est deus pluribus, ita differentia ad plures deos. An autem Angelica natura sit ita singularis? Controvertitur apud theologos.

Circa quam difficultatem 3x est theolog. sententia. 1a est D. Thomae q. 50. art. 4. Cajet. de ente, et essentia. cap. 5. q. 9. et aliorum affirmantium omnes Angelos inter se differre specie; ideoque impossibile plures dari Angelos solo numero diversos. 2a tenet oppositum. Et denique 3a, quae per mediam viam sustinet Angelos partim specie, partim numero solo differre. Nos 2am secundum amplectimur sententiam, cum qua

Sit ergo dicendum: Angeli omnes sunt eiusdem speciei infimae, et tantum solo numero differunt. Haec est doct. Subt. plurium Scotistarum. Et probatur ex D. Damascen. lib. de decret. cap. 7. dicente: incorporeas, inquit, appello animam, Angelum, daemonem: unumquodque istorum speciei est infima. Et cap. 1. dixerat: Unius cuiusque speciei una est natura et omnium Angelorum una est natura et omnium hominum. Et Subt. doct. quodlibet. 2. n. 3. §. 1a ratio. Hanc rationem D. Joann. Damasc. authoritatem, qua hac probanda dicit: Secundum unumquemque ordinem Angelorum et virtutum differentes hypostases dividit;

Probatur 1° ratione Scoti; ubi supra n. 3: nulli speciei infimae repugnat posse communicari pluribus: ergo nec repugnat habere plura sub se inferiora solo numero distincta: ergo Deus potuit plures Angelos numerice distinctos sub eadem specie infima producere. Antecedens probatur: nam si alicui speciei infimae repugnaret pluribus communicari, talis repugnantia haberet esse ex perfectione, vel ex imperfectione talis speciei? Sed non ex perfectione: quia communicabilitas divinae naturae, sive quidditatis divinae, quae tamen est summe perfecta. Nec ex imperfectione: quia communicari pluribus convenit speciebus infimis substantiarum corporearum, quae tamen sunt imperfectiores speciebus infimis Angelicae naturae: ergo nulli speciei infimae repugnat pluribus communicari; ac proinde nec Angelicae.

Probatur 2° ratione: omnis quidditas, et natura intelligibilis sub ratione universalis absque repugnantia, et ex ratione est numerice plurificabilis. Sed quidditas Angeli, v.g. Seraphicae, est intelligibilis sub ratione universalis: ergo quantum est ex se est numerice plurificabilis. Maior probatur: quia omne universale est aptum esse in multis ex sua ratione: sequitur de eius ratione esse unum in multis, et dici de multis. Minor vero sic probatur: nam si natura Angelica non esset intelligibilis sub ratione universalis, hoc esset: quia deberet esse singularis. Sed debere necessario esse una numero, et singularis: cum hoc solius divinae naturae sit proprium: ergo Angelica natura est intelligibilis ut universalis; ac proinde etc.

Confirmatur haec ratio: omnis natura quae de se non est actus purus, determinari, et contrahi potest aliqua entitate positiva. Sed Angelica natura non est purus actus: ergo potest determinari, et contrahi aliqua positiva entitate. Maior probatur: nam omnis natura, quae non est purus actus, non est de se haec et singularis: ergo est ex se [illegible] plurificabilis: ergo potest in plura numero dividi. Minor etiam constat: quia si natura Angelica esset purus actus, esset ipse Deus; sed quid absurdius: ergo natura Angelica non est purus actus, et tamen contrahi, et determinari potest positiva entitate aliqua: ac proinde erit una species infima.

Articulus 2. Secundae adversis argumentis respondetur, et satisfit.

Arguitur 1°: omnis distinctio vel sumitur a materia, vel a forma; sed nos Angelus non habet materiam:

vel eius defectio sumitur pro forma, et in Angelo quaevis illorum est privatio; sive privatio differentia: ergo omnis differentia privativa est specifica; quod Angeli specie differunt. = Resp. primo illud ℓ, 1º distinguendo termino deseriviente: et in Angelo omnis differentia est privatio, concedo quatenus in ratione differendi, nego; est privatio, quia est differentia in facie, omitto. minorem distinguo: omnis differentia privativa est specifica, si est differentia privativa tanquam in ratione differendi; concedo; si est per aliquod principium superadditum, nego.

Dolt. [illegible] Subt. huic argumento respondens, ait, quod differentia privativa est 2x, sive dupliciter sumi valet, 1º pro differentia in forma, quae proprie signat [illegible] privatio; 2º pro differentia formarum, quamvis non sit in forma, ut in ratione differendi. [illegible] ab alio differt Angelo est pro secunda, non vero pro prima: neque quod dicitur, quod singularis differt ab Angelo, qui est forma, dicitur fallacia consequenti: quia non sequitur: forma differunt: ergo formaliter seu in forma differunt. et non sequitur: hoc [illegible] differunt: ergo in numero differunt. aliud namque est aliquod designare, et aliud esse primo ratio designandi, seu [illegible]. hoc patet exemplo: natura Patris v.g. differt a natura Filii; quod differt Pater a Filio [illegible] natura; non sequitur: neque stat aliud principium additum naturae, ille, singularitas, pro quod [illegible] natura differ-ret ab alia. Sic similiter philosophandum est de Angelis.

Arguitur 2º: omnis forma separata a materia habet in se totam perfectionem speciei illius; sed omnis Angelus est forma separata a materia: ergo quilibet Angelus in se habet totam perfectionem suae speciei: ergo repugnat solo numero differre. major patet: quia ideo forma materialis non habet omnem perfectionem suae speciei, quia eam habet participatam a materia; ergo est data forma, quae non participat perfectionem a materia; omnem habet perfectionem suae speciei: sed talis Angelus sit forma separata a materia, etc.

Resp. ex Dolt. Subt. negando majorem: et eo modo, quod aliquid careat materia, non sequitur praecise quod habere debeat omnimodam perfectionem suae speciei: quia aliquando illa natura sit multiplicabilis in infinitum, sic unus eius individuus totam habet perfectionem speciei, necessario habet perfectionem infinitam, saltem extensive, quod est absurdum. ad probationem nata suppositum nempe, quod forma materialis participet a materia totam perfectionem suae speciei: neque sit id esse, sequeretur idem inconveniens.

Arguitur 3º: repugnat, quod forma simplex et a materia separata, solo numero multiplicetur. sed natura Angelica est forma simplex et omni materia carens: ergo. patet major ex Arist. 5. metaph. cap. 6. circa finem dicente: alia numero, alia specie, alia genere, alia analogice una sunt: ergo. = Resp. 1º, quod si re vera Philosophus loquatur de materia physica, non est audiendus a Theologis, et sic nihil eius verba probant. = Resp. 2º cum Dolt. Subt. quod Philosophus ibi intelligit materiam pro entitate individuali, non vero pro quidditate, ut ex verbis sequentibus videtur: specie unum sunt, quorum ratio est una. et sic plurificari valet Angelica natura.

Arguitur 4º: in entibus perfectis, qualis est Angelus, nihil est, quod non intendatur per se a natura; sed pluralitas numerica non intenditur per se a natura: quia pluralitas quantum est ex se potest esse infinita; et infinitum non intenditur per se a natura: ergo nec ab Angelo pluralitas. = Resp. non videtur minor, [illegible] probationem dico, quod potest esse infinita quantum est ex se; ceterum non necessario debet esse infinita. et dato, quod pluralitas infinita non intendatur a natura, non sequitur, quod non intendat pluralitatem aliquam, quae non sit infinita, qualis est Angelorum multitudo.

Arguitur 5º: quaelibet natura Angelica est de se singularis: ergo subsistit nequaquam plurificari [illegible] esse. antecedens patet: natura Angelica est omnino spiritualis et materia carens; sed in entibus spiritualibus datur singularitas per essentiam: ergo. major est certa. et minor suadetur ex Arist. 7. metaph. cap. 20. dicente: in his, quae materia carent idem est quod quid est, cum eo cuius est ergo.

= Ad n.ᵐ arg. solum in diuin. subst.ᵉ e esse singularis: quia ex ratione vere et intrinseca sua perfectionis est hoc et singularis: et non recipiens actus in sua latitudine; in aliis autem naturis a Deo, nullus est actus purus: quia quaelibet pro singularitate est determinabilis, et de natura angelica non est esse singularis.

Ad probationem maioris dico, distinguitur minor: in mentibus speciebus infinitis dari singularitates pro essentia, concedo, infinitis, nego. Et licet natura angelica sit spiritualis sit, est tamen finita; hence est distinctio solum pro in aia. rationali, quae est omnino spiritualis et materiae parens; non tamen hoc singularitatis specie ad hoc deum distinguimus, quod ibi pro materia et intelligit alteram dispositionem physicam partem; sed solum dicitur singularis individualis, et quidditate distincta. Vel aliter sic distinguitur: idem est realiter idem est forma, nego. Sicut nec dabitur; licet in essentia, et singularitate assignemus realiter identitatem, et ponamus formaliter distinctas.

Arguitur 6.º individua multiplicare solum intendit natura per conservationem speciei; sed hoc ratio nulla est in Angelis: ergo maior pro: nam incorruptibilibus deficiente, nisi per propagari in pluribus individuis, ut tenet Phil. 2. de aia. minor probatur: Instat: nam cum Angeli sint incorruptibiles, in uno solum potest species: ergo. = Ad n.ᵐ nego maiorem: Quia supremus rerum omnium Artifex praecipue intendit bonum, et ordinem universi in rerum formare; ubi intendere debet rerum diversitatem non solum in specie, sed etiam in numero; quia utrumque pertinet ad pulchritudinem universi. Sic enim ait D. August. lib. 19. de Civit. Dei. Cap. 13: nam ordo est parium et imparium rerum, unicuique sua loco distribuens, dispositio; ubi pro rebus paribus intelligit species, et pro rebus imparibus individua.

Arguitur 7.º in hoc genere substantiae corporeae incorruptibilis, Deus unum produxit numero individuum, nempe, solem unum, lunam unicam, et stellas singulas specie inter se diversas: ergo idem dicendum est de Angelis, qui sunt substantiae spirituales incorruptibiles. = Ad n.ᵐ nego antecedens, nam dispar ratio est: quia officere universo, et esse inutile, si duo plurium individuorum solis, aut lunae esset in utilis: quia pro uno sole, et pro una luna, quidquid luminis esset necessarium, praestat. Officere universo: etenim si soles, aut duae lunae simul lucere non possent, oporteret, ut occidente uno, alter oriretur, sicque nullo esset dierum ac noctium alternatio; non autem idem in Angelis sequitur inconveniens. = ad stellas autem dicimus veri simile esse, omnes eiusdem esse speciei, ut tenet omnis opinio.

Art. 3.ᵘˢ quid, et quot sint Angelorum Hierarchiae?

De Angelorum choris et ordinibus, eorumque Hierarchiis tractant D. Dionys. toto lib. de Caelesti Hierarch. Isidor. Lib. 1. Sentent. Cap. 12. S. Greg. homil. 34. in Evang. D. Bed. in lib. 9. 9. 9. 9. et D. Bernard. Serm. 19. in Cantic. ex Theolog. 2.º Sent. Mag. in 2. dist. 9. D. Thom. p. 1. q. 108. Ceterum cum D. Dionys. primus omnium hanc tractaverit, praeg. et adhibendum D. Dionysii opera, quae nunc stant esse illius sine dubio: quia ita sunt recepta ab Eccles, tamquam vera Dionys. opera. fuerunt in allegata ad fidei dogmata firmanda in Lateran. Concil. sub Mart. 1. Consult. 3. et 5. et in 6. Synod. gent. action. 4. et 10. denique SS. P.P. ut SS.ᵗᵘˢ D. Greg. et S. Joan. Damasc. talia allegant opera, ut D. Dionys. et Lucet. D. Aug.

S. Hieronim. et Gennadius in libris de Script. eccles. Dionys. operum non meminerint. Nec Euseb. Caesariens. qui Script. omnes sua aetate tempora refert. Neque Gelasius Pap. Ep. Sanct. Romana, d. 15. ubi fere omnium SS. P.P. scripta approbat, Dionysium non refert: non sequitur Dionys. operum non esse: quia alii inter ceteros SS. P.P. talia non legit

opera. V. de cur. d. Dyonis. opere ad ext. respondebimus p[er] sequentia dubia.

Dubitur 1°: quid sit hierarchia, et in quo consistat? Respondetur [illegible] ex P.P. et Theolog. quod hierarchia, cuius etymologia Græci nominis est, idem est quod Principatus Sacer, seu Collectio Personarum, inter quas est ordo aliquis dignitatis, et quæ sunt sub uno militant Principe. Ex quo clare colligitur, quod in irrationalibus hierarchia reperiri non valet: quia non sunt capaces propriæ principatus aut imperii: nam hoc solum potest invenire in illis, qui obedientiam præstare valent. Verum nec in Deo reperitur ob ipsam Personarum trinitatem: quia inter ipsas nec est principatus, nec dignitatis ordo.

Convenit quod hierarchia Angelorum et hominum, et sic reperitur tam in cælo quam in terra, nec non et in inferno; et quamvis in inferno nullus sit ordo, sed sempiternus horror inhabitat, ut ait Job. Cap. 10. n. 22. non tamen est intelligendum de ordine [illegible] non [illegible] naturæ. Cuius ratio est: quia nullus dæmonum per peccatum naturæ amisit [illegible] peccatum: et sic ibi est ordo naturæ perfectionum, quæ unus dæmon præ aliis excellit, aliud est pariter iustitiæ ordo, per quem unicuique pro delictorum mensura infligitur pœna.

Dubitur 2°: quot sit numerus hierarchiarum Cœlestium, et Angelorum ordinum? = Resp. ex S. Dyonis. tres esse Angelorum hierarchias, et novem esse ordines, seu choros. Ursa in Cælestium multitudo Spirituum a P.P. et Theolog. partita est in tres classes, seu principales partes, quas hierarchias appellarunt, eo quod quævis illarum classium Personas comprehendit, inter quas est aliquis ordo dignitatis sub uno Principe militantes, seu Persona excellentiori aliorum. Quælibet autem ex tribus his hierarchiis tres in ordines, seu choros divisa est, eo quod tria Personarum genera quælibet comprehendit.

Dubitur 3°: quod sit singulorum ordinum nomen, sive quibus nominibus sunt? = Resp. ista esse nomina: Angelus, Archangelus, Principatus, Potestates, Virtutes, Dominationes, Throni, Cherubim et Seraphim, quæ omnia expresse habentur in Scriptura sacra: quia ad Colos. 1. dicitur: Sive dominationes, sive Principatus sive Potestates. et ad Rom. 8. neque Angeli, neque Virtutes. et ad Thesalon. 4. dominus in voce Archangeli. et Genes. 3°: Collocavit Cherubim, et Genes. 3. Isaiæ 6: Seraphim stabant super illud. qui omnes numerandi sunt, ut eorum nomina sunt scripta.

Dubitur 4°: quos ordines, seu choros quælibet comprehendit hierarchia? = Resp. quod prima, sive infima comprehendit Angelos, Archangelos et Principatus. Secunda, seu media Potestates, Virtutes, et Dominationes. Tertia denique quæ est suprema Thronos amplectitur, Cherubim et Seraphim. Sic S. Dyonis. cum omni Theolog. sententia.

Dubitur 5°: quomodo inter se differant Angelorum ordines? = Noto, quod respondere, [illegible] esse: an differant specie? quia in [illegible] mus solum [illegible] differre. Dicendum: an novem illæ voces Angelus, Archangelus etc. significent distinctas Personas, in quod novem distinctæ? = Resp. quod omnes Theologi ipsi significare Personas distinctas: quia vox quælibet ex qualitate spirituali supponit Creatam Personam distinctam a quacunque alia significata per vocem ex novem.

Dubitur 6°: a quo quælibet Persona Angelica nomen [illegible]? = Resp. Seraphim sic dicuntur ab ardore dilectionis Dei, in quo alios excedunt. Cherubim a plenitudine

... Throni: ... quodam modo Deum ... Dominationes ob excell. dominij, quia aliis excedunt in imperio ... agendarum. Principatus: quia Regnis, et Provintijs ... sunt in ... Angelos ... illuminant, et movent ... ad omnia ... salutem ... ipsis manifestando. Potestates ob ... quae pollent ... ad ... infernales Spus, ne ... noceant hominib. Virtutes: quia ad illos specialiter pertinet miracula, et signa facere. Archangeli ob ... anuntianda. Angeli ... quia ... anuntiant. Haec specialis ... exprimunt, inde ... omib. ... munia ...

Dubio ... quot nomina Angelorum ... scripturis sint ... esse septem, nempe, Michael, Gabriel, Raphael, Uriel, Salathiel, sive Sealthiel, Jehudiel, et Barachiel, qui sunt septem Lampades ardentes ante thronum dei, Apoc. 4. quorum Michael interpretatur: quis ut Deus. Gabriel fortitudo dei: quia fortia bella anuntiavit Danieli ... Gabriel dicit Geberel, id est, vir deus, hoc est, deus fiet homo, seu incarnabitur ... Jeremias 31: femina circumdabit virum. Raphael, medicus, seu medicina Dei: quia praeest Corporum sanitati. ... Cecite curavit. Uriel, id est, lux, et ignis dei: quia homines dei cognitione illuminat, et amore inflammat. Salathiel seu Sealthiel, id est, oratio dei: quia pro hominibus orat, illosque ad adorandum excitat. Jehudiel, id est, confessio, seu laus dei: quia homines ad ... et dei laudem adhortatur. Barachiel, id est, benedictio dei: quia dei benefitia nobis procurat, nosque ad dei benedictionem, et gratiarum actionem impellit. Tres ... nullo ... notant: sed ab hebraeis ... ad nos ... Ecclesia ... explicite ... Vide ... mentionem eorum.

Disputatio Secunda de intellectiva potentia et naturali Angelorum cognitione.

Quaestio prima: an Angeli essentia ab eius intellectiva potentia realiter distinguatur?

Art. primus: Mens Auctoris, et solutio.

Concors Theolog. sententia est, Angelum ... potentia intellectiva praeditum: ... tamen ... intellectionum principium: quidam ... intelligere Angelos ... ut docuit Commentator 12. metaphys. text. 52. ... in substantijs separatis essentia ... quid distinctum, ac proinde, quod intelligere Angeli sit ... ipsius substantia seu essentia. ... in 2. d. 3. q. 5. tenet, quod licet intellectio ... qua Angelus intelligit alia a se realiter sit distincta ab eius substantia, illa tamen, qua seipsum cognoscit, est proximum indistincta. D. Thom. et Thomistae asserunt Angelum intelligere per quid reale distinctum ab eius substantia: quia intelligere Angelum est ... Verum ... Subt. doct. Scot. ... intellectum Angelicum, sicut et humanum esse ... realiter ... ab ipsius Angeli substantia, sive anima ... intellectionum realiter distinctum ... an intellectus Angeli sit entitas realiter, vel solum ... distincta a substantia sive anima Angeli?

Sed pro eius resolutione primum advertendum est,

realem esse distinctionem inter intellectum et intellectionem: quia ille est actus 1. intelligendi, seu virtus et activitas spiritualis substantiae ad comprehendendum obiectum intelligibile: haec vero est actus 2. seu ipsamet operatio substantiae spiritualis, qua de facto intelligibile percipit obiectum. Intellectus dicitur actus primus: quia est principium, ratione cuius substantia spiritualis est capax percipiendi obiectum intelligibile; haec vero actus secundus dicitur: quia ab ipsamet vi et potentia intelligendi emanat, veluti effectus a causa. Vel etiam intellectus dicitur actus, sed ideo primus, eo quod ordinem ad ulteriorem actum, qui ab eo emanat, et a quo eius perficitur; posterior autem dicitur secundus actus: quia est ipsius ultimus intellectus quoque, et ultimo perficiens in ratione intelligendi. Nunc quaeritur.

Sit nostra 2a: Potentia intellectiva Angeli est distincta realiter ab eius substantia, et sic Angelus non intelligit per seipsum substantiam, est communis Scot. doctrina tradita in 2. d. 16. ubi docet facultates animae esse realiter ab ipsa distinctas. Et quia de hoc dicemus inferius, ideo sententiae eius probavimus. Et 1a dicitur ex D. Aug. lib. 1. de Trinit. cap. 11. dicente: haec tria quae memoria, intelligentia et voluntas: quoniam non sunt tres vitae, sed una vita; nec tres mentes, sed una mens; consequenter utique nec tres substantiae, sed una substantia: ergo illae facultates non sunt accidentia, seu qualitates realiter ab anima distinctae; et sic de Angelis eadem realiter divisio. Et S. Bernard. Serm. 11. sup. Cantic. ait: quasdam ad seipsum... et haec tria ipsa anima sunt: quae in anima intueor, memoriam, intelligentiam et voluntatem, et haec tria ipsa anima sunt.

Probatur 2o ex D. Dionys. lib. de Celest. hierarch. cap. 11. ubi sic inquit: in tria omnes divinae mentes celestes ratione divisae sunt, in essentiam, in virtutem et in actionem. Quibus ex verbis sic arguitur: secundum Dionys. in Angelis est quid distinctum realiter ab eius essentia, sed non est realiter distinctum ab eius essentia ratio quae est virtus, seu potentia intelligendi, ratione potentiae non sit accidens, et substantia ut ex dictis patet. Ergo virtus, sive intelligendi potentia non sit accidens, et substantia ab essentia Angeli realiter distincta.

Probatur 2a pars 2ae: si Angeli substantia esset suum intelligere, quod est realiter identificare actualiter ultimum genere, esset etiam actus purus: quia suum realiter identificare actualitatem ultimam ordinis intellectualis: at hoc est absurdum, ergo maior ex se constat, et minor suadetur: esset Deus Angelus, si realiter identificaret; sequitur absurdum est Angelum esse Deum; et Deus non intelligit per seipsum suum esse.

Probatur 2a pars 2ae: non est Angelus substantia magis perfecta, quam Deus; sed Deus non intelligit per suammet essentiam: ergo nec Angelus. Maior est certa, et minor suadetur: nam in Scotistarum sententia datur in Deo intellectus per modum actus primi ad intelligendum, qui in divinis realiter ab essentia non distinguitur; Deus per suammet essentiam non intelligit: ergo nec Angelus; accipit de se productus realiter ab essentia ipsius Angeli distinctus.

Art. Secundum adversa solvuntur argumenta.

Arguitur 1o potentia et actus debent proportionari: sed Angeli intellectio est accidens realiter ab Angelo distinctum: ergo et eius potentia intellectiva. Respondeo distinguendo maiorem: debent proportionari in ratione entis, nego; in ratione producentis et producibilis, concedo, quod D. Thom. sentit, in qua accidens potest immediate attingere productionem substantiae. Et tamen substantia et accidens non habent proportionem in ratione entis. Sic similiter dicimus de intellectu Angelico.

Arguitur 2o: Angelus est purus actus et essentialiter intellectivus; ergo nihil distinctum a sua substantia recipere valet, quod eius cognitionem, sive intellectum efficiat cognitionis realiter ab ipso distinctam: ergo per suammet essentiam intelligit. Respondeo distinguendo antecedens: est purus actus

precise excludunt maq, 2º excludunt poq entium, sub disquo: reale distq; = hoc distq neo. = Ad 2º disq dº ide ans: e purus act et essent real entre. Seruus nego. et essent reale. Et Angelus intellectivus essent dicit: quia omnino caret maq, et quia eius intus e subsª non 2º: quia eius subs. et intellus sunt eadem real.
Arguit 3º ex eo quod Angelus intelligit p sua me subs qua in ipso, sicut in Deo dar intus p modum poq seu actº primi: sed in Deo non dar: ergo nec in Angelo. Prº min: quia si in Deo daret intus p modum poq seu actus primi, non esset purus actus in linea intelligendi, hoc repugnat: ergo. maj pt: nam illud non e purus actus in aliqua linea, quod expectat aliquod actum pfiunt, et constituente in ultima actualitate. Sed intus, si daret p modum actº primi, aliquod expectaret actum pficient et constituentem in actualitate ultima: ergo. min s. Sillogismus probat: nam illa e ultima actualitas aliqd constituens in esse ultimo actuali, quod ipsa alium non respicit actum; sed si daret intus divinus p modum poq actum secundum respiceret; ergo ipse non esset in actualitate ultima &c.
Rx disq maj; p basi minus nego ans: si in Deo daret intellectus p modum poq seu actus primi, non esset purus actus excludens omnem poq activa, dº excludens poq passivam p alterius actus pfectibus, nego. et sexuato pfetive Ad ad reliquum argumentum atq distinguo intellectus non e pars actuans, nec constituens, nec eius intellectio e pars pficiens intellectum divinum: quia infinitus habet rationem totum, non 2º partem: ergo omne totum sit maius sua parte et infinito nihil potest esse maius. Et disquis ultima min: si daret & respiceret actum secundum non pficiente, dº pficientem nego, aeal v.g. respicit rationale tamquam poq pfectibilis: quia ex sua formali ratione de se distinguo, et rationale excludit aial, et aial finitum sit, aliud pfici aliquid deest, sed intellectus potest in se &c rationi alterius partis nec pficit; quia autem infinito nihil pficere debet nisi e &c.
Arguit 4º: de ratione poq e quod sit principium pd seu influens in operationes: sed intus divinus sit tale: ergo non dar p modum poq, ergo nec in Angelo &c. Prº maj: quia a Deo arguit reale distinctionem inter principium et principiatum. Sed quia intelleo non e reale distinctio ab intellu, qui e principium influens, sive prodiciens intellectionem: ergo. min pdat: ideo namque Patres Sabelium Patrem reale distingui a filio: quia Pª principiat filium, ut pt ex Cyril. Lib. 1. in Joann. Cap. 2. dicendo: nullo ratione fieri, ut quod ab aliquo effluxerit, ab eo, a quo effluxerit non distinguat. min pt, et consequentia &c.
Rx ad argumentum disq maj: de ratione poq pductivae et activae e quod sit principium influens operans, dº de ratione poq operativa et metaphysica nego et min disq, nam cum ex aliis hec, quae in argumento ponuntur, ad probandam maj, loquuntur de poq productiva, ideoque non nimus requirunt spealem responsionem. Sed pro maiori claritate solutionis advertite, quod poq operativa distinguitur a productiva: quia haec respicit terminum pductum illa vero solum obiectum, non autem terminum. Et non poq pductiva e pducibilis realiter distinctum; ideoque in Pª datur poq pductiva respectu filii, et Spiritus Sancti: filius namque et Spiritus Sanctus sunt a Pª ratione cuius reale distinguunt: non tamen ob hoc Pª dici potest causa filii et Spiritus Sancti: quia causa habet principium influens in effectum cum dependentia ipsius ab illa, et hoc principium requirit in divinis, tum e &c. alia arguenda, quae fieri possunt facile solvunt ex dictis in formali.
Quaest. 2.ª An in Angelo detur intellectus agens et patiens?

Ad 2. p̃mittitur aliqua Notanda, et quæ̃o resolvitur.

Noto 1º quod intellectus Angeli erga objectum à quo non agit, v.g. circa Petrum existentem, est primum sine specie illius impressa. Et tunc dicitur esse in potentia: quamvis habeat nullum nec proximum, dicitur remotè capax ad cognoscendum illud objectum, postea intellectus Angeli recipit speciem illius objecti, et tunc intellectus proximè capax agendi, quia in productione concurrat intellectionem, seu speciei expressæ, dicitur intellectus in actu primo, quia recipit primum actum, sive actuationem exigitam ad illud objectum intelligendum. Demumque in statu intellectus speciei illius impressa, ac illa simul producit intellectionem seu expressam speciem, et tunc est in actu 2º et ultimo, recipit illius cognitionem objecti, quia nil [illegible] objectum illud intelligat.

Noto 2º quod intellectus non dicitur intelligens, seu cognoscens in quantum producit intellectionem sive speciem expressam, sed in quantum illam intra se recipit, quia esse intelligentem est statum effectus intellectionis; sicut esse album est effectus formalis albedinis, quod productivus, sed subjectum in quo recipitur. Et sicut Petrus non denominatur album seu principium [illegible] efficiens, sed productivum, sed subjectum in quo recipit [illegible] tunc non deum nec dicere recipit: Et Deum qui causa quod deus albedinis [illegible] in Petro v.g. tunc non deum non dicere [illegible] album, sed Petrum; sicut de facto corpus dicitur animatum, non deus; [illegible] album, sed Petrum: sic de facto corpus dicitur [illegible], seu cognitio non denominat intelligens seu principium aut causam [illegible] ad eam parit intellectio, seu cognitio non denominatur intelligens, seu principium aut causam [illegible] ad authoritatem S.ti Thomæ ad [illegible], sed subjectum in quo recipitur, Scot. in 1. d. 3. q. 4. § [illegible]. Vers. ad authoritatem S.ti Th. ad [illegible] exquisita principalis. Vers. ad secundum ubi ait: quod intellectus sumus [illegible] intelligentes in quantum recipit, non in quantum agit, sive agat, quia hoc accidit sibi, in quantum est pure intelligens.

Noto 3º quod duobus modis potest intellectus dici agens. 1º late, prout facultas quomodocunque activa, seu productiva suorum actuum, ut specierum et habituum intellectualium, et hoc sensu nemo theologorum negat esse intellectum agentem in Angelis. Secundo stricte, prout est facultas immaterialis, et sola productiva specierum intelligibilium in intellectu possibili, cum intellectus dicitur abstrahendo species illas a phantasmate, sive aliter agendo. Simul intellectus possibilis, sive patiens accipitur dupliciter. Primo late [illegible] seu [illegible] passiva et receptiva, [illegible] in potentia ad recipiendum [illegible], species, et habitus intellectuales; [illegible] est passibilis, quatenus est in potentia ad actus [illegible], [illegible] qui ex ipso educuntur et in eodem recipiuntur. Secundo stricte [illegible] de anima cap. 4. nempe pro facultate, quæ est [illegible] receptiva [illegible] intellectus [illegible] postea [illegible] omnia intelligibilia per species [illegible], vel habitualiter, [illegible] alias [illegible] productus a memoria fecunda [illegible] cognitione. Ut inquit Scot. in 1. d. 27. q. 3. et dicitur actu intelligens, [illegible] intelligente, sicut calor constituit calidum. A memoria fecunda [illegible] ab intellectu informato [illegible] gratiæ species intelligibili objecti non [illegible] quia ex ipsa memoria [illegible] in intellectu.

Sed [illegible] Notandis, est nostra dicendum: in Angelo dari intellectum agentem, et patientem proprie dictus. Est D. Subt. Scot. in 2. d. 3. q. 11. n. 4. [illegible] Probatur 1: omnis activa proprie [illegible], quæ absque impressione [illegible] naturæ [illegible] non est denegnda [illegible], sed intellectus agens in hominibus qui sunt Angelis inferiores, est [illegible] ergo major et correct [illegible] patent; minor [illegible] Probatur: maxima est perfectio in qualibet natura, quod et cum ex se patent; minor probatur: maxima est perfectio in qualibet natura, quod in se habeat vires, et principium quo sibi convenientem perfectionem possit acquirere, sed [illegible] attende non habet, sed intellectus agens est principium per quod hoc potest assequi [illegible] veram, et [illegible], quæ est summa [illegible] intellectus perfectio: quod perfectiones est in hac intellectus hora agente: ac proinde in Angelo reperiri. Probatur 2º. Subt. dicit: objectum adæquatum intellectus Angelici, est quid singulare, vel quid universale: per predicare, sicut omnis

subesse apprehendat intelligibilia? n. species: quia rei singularis ... [illegible] effecta
Phantasmate nequit formaliter, aut eminenter omnia ab Angelo intelligibilia: Sequitur ob obiectum
species, et adaequatis alicuius facultatis omnia, quae ab ipsa cognosci possunt. Phantasmate
debet formaliter vel eminenter: ... Secundum, id est, ... maxime ... a tribuatione
ita Phantasmata: sed sic omnia intelligibilia ab Angelo, sive ... materialia sive immaterialia,
non sunt: sola sensibilia non sunt proxime, et immediate, seu altius intelligibilia quae ut ...
Angelus ... neque nos indigere intellectu agente cuius vertute et opperatione a ...
... materialibus species excuperet, easque ... proxime, et alta intelligibilia ...
Prob. 3.º a sub. ... in Angelo est admittendus intellectus possibilis ... intellectus
agens. Cons. prob. nam intellectus non dicitur possibilis nisi respectu agentis: quod admisso uno, alterius
necessario admittendus est. Resp. ... intellectus Angeli species recepit, quas Deus a ...
Thom. initio suae creationis indidit: quod habet respectu earum vel earum recipiens: quod habet intellectus possibilis: ...

Arg. Secunda fundam. Contraria

Arguitur 1.º obiectum intellectus Angelici est intelligibile in actu: quod neque repugnat ...
formalitas intellectus agentis. Ans. supponitur verum a D. Thom.; sequitur fundamentum ... quod Deus ...
Angelus fundaret ... initio suae creationis species omnium rerum, ex quibus infert Angelus
... quod obiectum illud, quod est actu intelligibile. Cons. vero sic probatur: quia ... intellectus agens
... in ... Sed haec intelligibilitas non est in ... materialis intellectus agens ...
... ut vero D. Thomas ... ex ... obiectum Angelicum
intellectus esse ... et ... D. Thomae ratio. Arguitur 2.º Angelus in ...
suae creationis a Deo recepit species infusas intelligibiles omnium rerum: quod est intellectus agens
... ab adversariis. Cons. ... intellectus est extrahere spe-
cies ab obiectis, et illas ... intellectui: quod si habet Angelus species sibi ...
... non indiget intellectu. Resp. 1.º n. ... ans: quia ... species rerum
singularium, ... accepit, ... intellectus agens, ut ...
... species rerum singularium ... intellectu ... Resp. 2.º ...
Cons.: quia ... Angelus solum ab extrinsecis ... species, ... Deo ...
infundere illas ... Angelus, si ... sive eas
... illas acquirendo ... non habere intellectum
agentem. Sequitur, ab initio suae ... species habuit rerum omnium ... in
hominibus ... nutritiva, augmentativa ...
quia ... sunt ... admittunt a D. Thomas:
quod nec a nobis ... est admittenda ratio. Arguitur 3.º si in Angelo daretur intellectus agens,
esset ut medium ... a ... creationis ... principio creationis suae:
... est illi ... ab intrinseco, ... ab extrinseco, et ex speciali dei beneficio
... ex 2. responsione ... satis clare ...
Arguitur 4.º intellectus agens
ideo est ut ... quae sunt in Phantasmate, reddat intelligibilia: sed Angelus non habet Phantasmata:
... ideo est in nobis, ut ... quae sunt in Phantasmate, reddat intelligibilia,
... est in Angelis, ... in nobis ... agere intellectus ut ... Phantasmatibus spe-
cies ... singulare, speciale ... in Angelis ... ut ... singu-
laribus ... Phantasmatis ... species, ... speciale ... infra.
Arguitur 5.º ex eo ... dependet a corpore in operando,
quia ... dependet in essendo; sed Angelus non dependet in essendo a corpore: quod nec
in operando. Tunc sic: ... species a corpore ... corpore:

quod ex Angelus eluere non potest: quod nec intellectus homo agente: quia eius primarium munus est species educere, et sic complere defectum eius; et spiritualis efficere. — Resp. [illegible] lexeo soli pendet a corpore in operando, quia pendet in essendo ab ipso, non quia pendet in operando ab ipso mediantibus sensibus et phantasmatibus [illegible] Angelus non dependet [illegible] in operando, quia a sensibus et corporeis phantasmatibus [illegible] non dependet in operando a rebus corporeis, ut ab ipsis species excipiat, quarum operae rerum corporearum [illegible] intelligat, nec Angelus non pendet [illegible] a principio [illegible] causa sua cognitionis, et tamen ab obiecto, a quo excipit [illegible] cognitio.

Arguitur 6.o intellectus Angeli semper est in actu 2.o: [illegible] intellectione [illegible] Angelo non est intellectus [illegible] quia [illegible] sit in potentia pura per species impressas reducitur de potentia ad actum [illegible] — Resp. [illegible] semper est in actu 2.o respectu [illegible] obiecti [illegible] et [illegible] omnibus rebus [illegible] non [illegible] Angelus [illegible] intellectione [illegible] intellectus est in actu 1.o [illegible] eius speciebus [illegible] nec accedat species impressa [illegible] 2.o [illegible] semper non est in actu 2.o

Quaestio 3.a An Angelus ad aliqua cognoscenda a se speciebus egeat intelligibilibus?

Articulus primus: aliquibus suppositis resolvitur quaestio.

[illegible] species impressa [illegible] expressa [illegible] prima est quae deservit ut intellectus [illegible] potens ad intelligendum [illegible] in genere causae efficientis [illegible] in actu 2.o [illegible] prima [illegible]

Suppono 2.o species impressas [illegible] duplicem [illegible] intuitiva, et abstractiva [illegible] intuitiva est cognitio rei praesentis, et moventis, ut praecise est in sua actuali existentia; abstractiva [illegible] ab omni praesentia et existentia actuali. quibus suppositis [illegible] D. Thom. 1. p. q. 54 art. 2. [illegible] art. 5. [illegible]

Sit [illegible]: Angelus ad cognoscendum intelligibilia eget speciebus impressis [illegible] intellectus Angeli [illegible] obiecti cognitio [illegible] species indiget [illegible] ex parte obiecti, quod debet [illegible] ad [illegible] quia omnis [illegible] est indifferens ad [illegible] est species impressa [illegible] intell. Angelicus.

[illegible] 2.o [illegible] ab obiecto, et potentia paritur notitia, et D. Aug. 9. de Trinit. Cap. 12: Liquido tenendum est, quod omnis res quamcumque cognoscimus, congenerat in nobis notitiam sui: ab utroque enim notitia paritur, cognoscente, et cognito. [illegible] species impressa, quae est [illegible] obiecti [illegible] Angelus indiget [illegible] species [illegible]

[illegible] quia est perfectio intell. homo in actu 1.o [illegible] obiectum absens, [illegible] species impressa intell. Angelicus non est [illegible] Angelus recordatur rerum praeteritarum, [illegible] sine rerum praeteritarum speciebus: [illegible] Angelo. —

Prbatur 2.º Angelus hic intelligitur, et possibile; q. aliquaere potest de novo recipere species rerum... anim... 2.º Prbat. qua in intell.º agenti est Virtus aliqualis ... Potest... aute eleari Receptiva po... attendaq.e Angeli habere ante principio sufficientis species habendas Verum.

Pars Secunda. Promissum solvunt Argumenta.

Arguitur 1.º Angelus est mediū inter Deum et hom. sed Deus non intelligit per aliquas species, aliae et species intelligit a rebus acceptas: ergo Angelus medio modo intelligat, sic, per species non acceptas a rebus, ad sibi ingenitas. = Prbatur 2.º quia ... ne aut: omis intelligentia hoc est plena rei, id est, speciebus intelligibilibus: ergo quia non recipit species a rebus. = Prbatur 3.º ex D. Dionys. Cap. 7. de Celest. hierarch. dicente: Angeli non derigant divinas cognitiones, id est, notitias a rebus sensibilibus: ergo ab rebus ipsis nequeunt species recipere intelligibiles.

Rx. omissis mai., et mini., n. co. conseq. ad illationem. Angelus in ab aliis differt in hoc, quod non accipiat cognitiones rerum universalium ... ille tamen convenit in hoc, quod a rebus singularibus recipit species, seu cognitiones singularium ex quo ... ratione medij inter ... = Ad ... Rx. ... pro ... esse ... intelligi debet de rebus ... non ... singularibus ... non ... cog. ... D. Dyonys. negat Angelum recipere notitias a rebus ... sed hoc tamen salvat, quod recipiat species intelligibiles, seu notitias singularium a rebus.

Arguitur 2.º Singularia sunt obiecta sensuum: ergo ab intellectu percipi non possunt. Ans. est ... et admissa. Con. 2.º Sed prbatur: quia obiecta unius potentiae non potest percipi ab alia ... sensus ... non percipit saporem, nec gustus colorem: ergo Angelicus intellectus nequit singulares species ... = Prbatur ... Si Angelus cognosceret singulare, illud cognosceret sub ... ratione singularitatis: aliter enim dixisset illud cognosceret; sed sub ... ratione singularitatis non potest Angelus cognoscere illud: ergo. Prbatur min.: nam singulare ipsum movere intellectum, per se ipsum, quod est falsum: siquidem ... non primum non movet per se ... sub ratione primi obiecti, sicut magnitudo non movet visum, nisi per ... colorem: ergo singulare non potest intellectum movere, nisi sub ratione universalis, quod est primum obiectum intellectus: ergo sequitur quod Angelus species habet universales inditas a natura, non potest eas a rebus accipere.

Rx. ad ... ant. n. co. cog. ... bonis distinguitur: obiecta unius potentiae percipi non possunt ab alia inferiori, co. ab alia superiori, neg. sensus enim exteriores sunt potentiae ... a sensu communi; et tamen sensus communis obiecta eorum percipit. quod ... assereretur Aristoteles singulare percipi a sensu, et universale ab intellectu non ita debet intelligi, ut teneret singularia ... intellectum: sed ... voluit universale a solo intellectu percipi, et non a sensu; singulare ... a sensu percipi, et ab intellectu non ... negat. = ad 2.um ... ad ... sequela, n. ... mine, et ... absolute ... in ... ens ... obiectum ... adequatum potentiae intellectivae, et ideo quod ... habens speciem, quaecumque sit ... movet intellectum, non solum sub ratione ... entis, sive ratio illa sit speciei sive sit individui: quia ... ratio ... in ente, et illud ... sub ratione ... exemplum ..., quod ... non ... sequitur magnitudo sine colore nec ... neque speciei nec individuus sub ratione obiecti ... visum ...

Arguitur 3.º Angeli per nos cognoscunt medijs speciebus, quae ab initio suae creationis non fuerunt illis inditae, sed postea suis operationibus; sed ex hoc sequitur Angelos non fuisse perfecte sapientes, quod est absurdum: siquidem Ezechiel. 28. dicitur: Tu cherub signaculum similitudinis, plenus sapientia ... perfectus in vijs tuis a die conditionis tuae &c. = Rx. distinguo ... non fuerunt illis inditae species singularia, co. universalia, neg. ... et ... ipso non negamus Angelos in suae creationis principio habuisse species universales rerum, ... clare ... quod satis est, ut Angeli sapientia pleni dici possint: sed solum negamus illos habuisse omnes species rerum singularium a principio, hoc enim solius est divinae sapientiae: quia singularia sunt ... et ... a sola divina cognoscitur sapientia.

Arguitur 4.º Corpus non potest

agere in Spiritum, et Subiecte, a Rebus Corporeis non potest Angelus Species accipere. Consequentia tenet
et ant. probatur ex S. Aug. 12. sup. Genes. quia agens est praestantius passo: sed secundum ipsum
est Corpore praestantius Spiritus, ergo. — Rx. dist. ant. Corpus non potest agere in Spiritum ut causa
totalis, et principalis, concedo; ut causa partialis et minus principalis, nego. Quod patet, quia potest in
humano intellectu, et Phantasmate: quia intellectus agens, et Phantasma sunt causae totales rei in intellectu
possibili, ut omnes tenent opinio: licet Phantasma sit rei imago sive corporea: ergo similiter
intellectus Angeli cum Speciebus rerum Corporearum. Arguitur 5.° Sicut se habet modus essendi ad rationem, ita ad
modum essendi Angeli, sic modus operandi unius ad modum operandi alterius: sed anima ratione, eo quod
unitur Corpori quoad esse, accipit Cognitionem a rebus: ergo Angelus cum non uniatur Corpori, nec ab ipso de
pendeat, Cognitionem non accipit a rebus; atque adeo nec Species. — Rx. omissa maiori, dist. min. Anima
rationalis, eo quod unitur Corpori praecise, accipit Cognitionem a rebus, nego; ex eo et ob aliam rationem, concedo: quia unio
praecise et adequata causa, ob quam anima rationalis Cognitionem accipit a Rebus Corporalibus non est: quia unitur
Corpori; Separata a Corpore separata illas recipere potest, ut docet Subt. Doct. dist. 55. q. 2.
me est, quod ex eo, quod uniatur Corpori potest inferri, quod accipiat Cognitionem a Rebus: quia tunc arguitur
ab inferiori ad Superius affirmative, ut in hac arguitur: est homo: ergo animal. Ceterum ex oppositione
antecedentis non sequitur oppositum consequentis: quia fit argumentatio ab inferiori ad Superius negative, in quo
ut fallacia Consequentis ex qua non sequitur: v. g. non est homo: ergo non est animal. Sic non sequitur: intellectus
non unitur Corpori: ergo non accipit Cognitionem a Rebus: nam unio Corpori, ut actus animae, non est praecisa
et adequata ratio acquirendi Cognitionem a Rebus: alia enim assignari potest, nempe, carentia talis
perfectionis cum principiis sufficientibus ad eius acquisitionem, cuiusmodi sunt intellectus agens, et possi-
bilis, ut ex antea dictis constat.

Arguitur 6.° Angelus abstrahere non potest Species a Rebus, nisi illas prius cognoscat: ergo. Prob. maior: quia oportet
suam applicet virtutem; sed suam applicare non potest virtutem, nisi illas prius cognoscat: nam nihil volitum, qui
care virtutem est actus voluntatis, cuius operatio non est fiat, nisi in praecognito: nam nihil volitum quin
praecognitum: ergo est necessarium, quod prius singularia et quidditates cognoscat corporeas, quam abstrahat
Species: at tunc non sunt rationes cognoscendi singularia: quia iam illas praecognovit. — Rx. dist. min. ant. maior:
nisi illas applicet suam virtutem actione naturali, nego; actione libera, concedo. Quia non est Angeli actio libera
una, quae ex imperio procedit voluntatis; et naturalis alia libera, quae omne praecedit voluntatis operationem;
actio quae applicans requirit liberam voluntatis in virtute, praesupponit rei Cognitionem: secus de actione na-
turali: quia intellectus est prima naturalis actio omnino a voluntate independens, et repraesentans obiectum intel-
lectui Angelico, ipsum quod immediate movet.

Arguitur 7.° Si intellectus Angeli tales haberet Species rerum intel-
ligibilium, semper omnia illa intelligeret obiecta, quorum Species habet: sed hoc est falsum: ergo. — Rx. neg. maior;
quia praeter obiectum Species amplius requiritur praesentia, vel aliquid aliud, quod intellectum moveat ad obiectum
actualem intellectionem.

Arguitur 8.° tales Species impressae sine necessitate ponuntur in Angelico intellectu: ergo.
ant. prob.: nam intellectus Angeli cum solo obiecti praesentia sufficientem habet virtutem ad Cognitionem eliciendam:
quod ant. probatur a paritate: quia voluntas, si semel habet obiectum praesens, sine ulla in sua causa,
sive sit Species, sive habitus, habet virtutem sufficientem suam eliciendi actum erga tale obiectum: ergo.
— Rx. neg. ant. ad cuius probationem ... cum sola obiecti praesentia sufficienter habet virtutem ad Co-
gnitionem eliciendam, omnino ad Cognitionem ... et ... ratio: quia
ut inquit Subt. Doct. in 2. d. 24. q. dico ergo ad quaestionem: nihil aliud a voluntate est causa totalis
volitionis in voluntate. Et sic voluntas est causativa totalis actus; obiectum vero intelligibile per se, aut per ...
Species, deservit ut partialis causa cum intellectu; non vero ita evenit in voluntate: quia nisi ...
obiectum. Arguitur 9.° Species intentionalis est eiusdem rationis cum re, quam repraesentat: sed in intellectu Angelico non
possunt esse speciei eiusdem Species cum Rebus, quae ab Angelis cognoscuntur: ergo. — Rx. dist. ant. maiore: est eiusdem
rationis in aliquo, nego; similitudinis, concedo: Species enim est similitudo obiecti non entitative, sed in esse repraes-
entativo. quod non est in divinis, ut sit in Angelico intellectu Species talis, ut patet in nobis. Arguitur 10.° in
hoc statu plura cognoscimus sine Speciebus: ergo cum Angelus intellectus sit maioris activitatis poterit sic

intelligere plura. Ans. pbr.: secunda Spiritualia, velut res et entia rationis cognoscimus: q. = Rx. n. 2. ans. ad cuius pbationem ans.: quia spiritualia cognoscimus instar rerum corporalium, invisibilia Dei, ait Ap.º a creatura mundi per ea, quae facta sunt, intellecta, conspiciuntur: et sic cognoscunt. ã nobis quoad praedicata dmia, quorum habemus species: neg. ex Scot. in 1. d. 3. q. 2. §. et vero quanto dico. exprimens intellectum nostro specie praedicati minus abstracti, intelligo quoque causat speciē praedicati abstracti, etiam transcendentis. Vel. loq. etiam intelligunt per species locorum ex dremotis differentis et entia rationis per species rerum, quarum instar cognoscunt. Arguitur 11.º Species ad hoc ponuntur, ut obiecta faciant praesentia in esse intelligibili; sed hoc optime faciunt habitus scientiales: q. hic etiam cito est ponendus in intellectu Angeli. Prob. min.: quia in habitu theologico, v. g. omnia continentur theologica: q. in habitu posito in Angelo ad intelligenda omnia a se naturaliter intelligibilia, omnia virtualiter continebunt obiecta: q. optime est ponere in Angelo unum scientiae habitum, q. m innumerarum specierum multitudinem. = Rx. dist. 2.º maior: concurrunt ad hoc ut faciant praesentia obiecta terminative, neg.: ut faciant praesentia obiecta motive, d.º species quae ab obiecto producuntur, ut damque vicarii ipsius, possunt movere, et sic illa faciunt intellectum: q. habitus facere non potest: quia omnis habitus se tenet ex parte potentiae, et datur ut adiuvamentum illius. et sic movere non valet potentiam ad aliquam obiecti cognitionem.

Arguitur 12. et ultimo: Angeli subst.a poterit esse ei de serviire per modum speciei, ut res omnino 3 cognoscere possit: q. Angelus neget species. D.º ans. prob.: quia hoc non repugnat, neque reddit perfectionem subs. q ut sic: Deus enim, seu eius subs.a est omnia repraesentativa. neque etiam perfectionem finitae subs. q: ac repraesentatio illa non sit infinita; imo est valde finita: q. = Rx. n.º ans. ad prob. autem dicimus, repugnare subs.ª finitae omnia repraesentare intelligibilia: quia illa non continet virtualiter, seu illa non continet in esse intelligibili: sequitur, non est similis minibus speciebus Angeli subs.ª

Art.º Tertius: Examinantur Dubia circa quaedam distincta.

Dubium primum: an Angelus possit intuitive seu effective cognoscere? = Rx. q. est Scot. in 2. d. 3. q. 10. §. ad quaestionem affirmative sent. sic in ut Scot.: dico, quod Angelus quam[?] cognoscit quidditatem a se, et sui, et se ipsum intellect. habere potest, quando cognoscit cognitione intuitiva scilicet, sub ratione qua praesens est obiectum in existentia actuali: et potest cognoscere per speciem quando cognitione cognitione abstractiva. Dubium 2um: an Angelus cognoscat se ipsum immate seu per essentiam? = Rx. affirmative se de intuitiva loquatur cognitione. Negative, si de abstractiva. 1.º conclusio probatur ratione: quia Angeli essentia est ei realiter praesens: 2.ª probatur ex Scot. supra. Ceterum cognoscit obiecta realiter praesentia intuitive; et non praesentia per speciem cognoscit: d.º Dubium 3um: an in Angelo sint ponendi multi actus? an sufficiat unus ad omnia intelligenda obiecta? = Rx. ex Scot. in 4. d. 11. q. 1. §. secunda propositio. Angelus non posse eodem actu omnia intelligere obiecta: quia hoc est proprium Dei, ut docet Scot. in 1. d. 2. q. 2. §. ostenso. verum primo ostendo. Ratio cuius ponendi sunt in Angelo tot actus, quot sunt obiecta, quae actualiter intelligit, saltem quando obiecta sunt in se realiter distincta, ratio est: quia quilibet creatus intellectus suo dimensurato intelligibili, intellectionem exprimens mensura sui obiecti repraesentativa. quare obiecti adaequate cognitio, nec excedit cognitionem, nec exceditur ab illo. Ut intellectus Angeli designat speciem, quod obiecta earum speciei distinguunt. Dubium 4um: an Angeli cognitio possit esse discursiva? = Rx. affirmative. Ratio est: quia ad perfectionem Angeli spectat cognoscere obiecta omnibus modis, quibus est cognoscibile. sed obiectum est cognoscibile per simplicem apprehensionem, per iudicium, et discursum: q. = Prob.: quia non repugnat perfectioni Angeli multiplicitas cognitionum. Dubium 5um: an Angelus iudicet per compositionem aut divisionem extrinsecam? = Rx. affirmative. et est conformiter Scot. in 2. d. 6. q. 1. §. ad quaestionem. Verum ad secundum. quia absolute a ratione intellectus humani duplicem habere intellectionem, scilicet absolutam et comparativam: secundum ipsius Scot. in 2. ... est

simplex volitio, neque per pretium, et ag. liusa: q. e. et. ... qua Angelus ... idi cogit Petrum v.g. per simplicem apprehensionem, et quia ei videtur, idem sibi videtur, Petrum esse album; q. n. solum illa apprehendit ex dim. deh... illa componit ... se. Dubium 6um an detur in Angelo

Cognitio Matutina et Vespertina? = Resp. cum Scot. in 2. d. 3. q. 9. § ad quaes. Vers. potest dari affirmative. Ad quorum pleniorem intelligentiam rerum cognitionum, notandum est D. Aug. in Angelo has distinxisse creaturarum cognitiones. Primam vocat matutinam; et secundam vespertinam. Sumpta metaphora a die naturali; cujus priorem partem vocamus Manè; et posteriorem Vesperè. Quorum tradit in suis libris. Ad praecipue in lib. 4. Genes. ad lit. cap. 22. et 11. de civit. Dei cap. 9.

D.D. qui varie repugnat in explicando D. Aug. mentem circa has duas cognitiones. Dico autem probabiliore explicandi modo, dico, quod cognitio Matutina est illa qua cognoscit creaturam in ipso Deo; Vespertina est qua cognoscit in se ipsa. Et ratio: quia quaelibet creatura habet esse non solum in se ipsa, sed in ipso Deo; et cum esse quod habet in Deo sit prius, quam quod in se habet, hinc est, quod cognitio, qua Angelus habet creaturam, ut habet in Deo, Matutina vocetur; et ipsius met creaturae Vespertina. Dubium 7um: an Angeli ab initio suae creationis habuerint a Deo species inditas? = Resp. affirmative de speciebus repraesentantibus naturas omnes: quia Ezech. 28. dicitur: Tu signaculum plenum scientia, et perfectum decore in deliciis tuis a diebus conditionis tuae. At vero de speciebus repraesentantibus vera singularia, negative, ut patet ex 3. anh. quaestione. Dubium 8um an dictae species

universales infusae fuerint Angelo connaturales? = Resp. quod non fuerunt illi connaturales, si dicatur connaturalis per intellectum, tamquam quae praeveniat a sua essentia fluens; dicuntur tamen connaturales si connaturalitas intelligatur, tamquam quae praerequirantur ad illos recipiendos, tamquam mo... intelligat, esse intellectus Angeli natur... ad illas ad obiecta intelligenda. Dubium 9um: an Angeli vadere fuerint dati

species repraesentativae essentiae divinae? = Resp. affirmative ex Scot. in 2. d. 3. q. 9. § illo dico quod quia non est impossibiles species hujus, et ... Angelus ...

Art. 4.us Ponit Objectiones et Reguas contra omnia Dicta.

Objicies contra 1um Dubium: cognitio intuitiva fieri nequit medio specie; sed hac utuntur Angeli ad intelligendum. Sic cognoscendo: ergo. = Resp. distinguendo minorem: hac utuntur ad intelligendum abstractive, et non ad cognoscendum intuitive, nego. Solutio est clara ex probo verb. in 1. Dub. posita. Objicies contra 2um Dub. ex Scot. in 2. d. 3. q. 8. in principio quaestionis.

Ubi sic arguit se Scot.: anima se est actu intelligibilis, et sibi praesens non minus, quam Angeli essentia est actu intelligibilis, et sibi praesens: sed anima non intelligit per se ipsam: ergo nec Angelus. Minor probatur experientia: spiritualia non cognoscimus nisi per corporalia. Quod probat et ... Phil. 3. de anima text. 8. et 13. quod anima intelligit se, sicut alia. = Resp. ex Doct. Scot. § ad argumentum ab eodem versus. Dist. minor: non se intelligit pro hoc statu, do; separata, nego. quia sic ad se ipsam cognoscendam intuitive, non eget specie, sed ipsamet sua intellectiva, et cum eo cognoscit intellectu suo.

Objicies contra 4um; nec etiam per species se ... Angeli vocant intelligentes; hoc est, rationales: ergo quia ipsi discurrere possunt, non dubium illi. = Resp. non sequitur: quia a frequentiori nostro cognoscendi illa denominatio etiam impositae fuerunt. Hoc in ... intelligentia in multis materiis utitur discursu; nam Angeli: quibus et ... Speciebus ... verum, non utuntur discursu in materiis multis: bene tamen in aliquibus. Objicies contra 5um: supposuimus ponere in Angelo illud Judicium: quia a parte rei albedo Petri ... Objectio ... illud ... ab illo separata: ergo est ... quod Angelus simplici ... apprehensione cognoscit illud totum

secundum, ut est in rebus. — Ad 2um dico non esse incompossibile: et idem per bonum: quia in simplici apprehensione non reperitur veritas, nec falsitas: et ideo, ut verum sit in intellectu Angelico, sufficit esse album, et non esse nigrum, sed secundum debet operari intellectus sui componere cum albedine, et nigredine, separare ab illo.

Objicies 6o [illegible]: Angelus viator non habuit cognitionem evidentem Dei: ergo non statim creatus in Deo cognovit. Antecedens probatur: quia si evidentem haberet Dei cognitionem, fuisset beatus, et sic non viator: nec Angelus peccasset: siquidem non stat peccatum cum visione clara Dei, saltem de ordinaria potentia: ergo. — Resp. dist. antecedens: non habuit cognitionem intuitivam Dei, concedo antecedens; abstractivam, nego. Et [illegible] ad rationem: Ad argumentum: etenim cognitio beata Dei est intuitiva et facialis: cognitio autem qua Angelus habuit in via, erat abstractiva orta a quadam specie impressa gratuita infusa Angelo a Deo, quae ipsum repraesentabat et sic abstractive, quidditative, et secundum omnia sua praedicata: ut ex Scot. Instat. in 2. d. 3. q. 9. §. et vers. Dico igitur.

Objicies 7o [illegible]: ex Scot. in principio q. 11. dicente: quod omnis intelligentia est plena formis: ergo nulla species accipit a rebus; aliàs non esset plenus. — Resp. Scot. ibi §. et vers. ad rationes. quod Angelus, seu intelligentia plena est suis speciebus universalibus; non tamen singularibus.

Objicies 8o [illegible]: ergo gratia sanctificans, et aliis supernaturalis virtutes, v. g. fides, spes et charitas, erunt connaturales Angelo, et animae. Probatur consequentia: quia ad illas gratia, et Angelus naturaliter dicunt potentiam [illegible], tamquam ad suos seu effectivos, immo, et ad beatitudinem in [illegible], ut probat Doct. Subt. Scot. in 4. dist. 49. q. 10. §. Respondeo. vers. de illo. — Resp. negando sequelam, si attendatur solum receptiva potentia, non vero si etiam activa, et adaequata dicatur: quia etsi Scotus [illegible] Subt. Doct. [illegible] et Angelum naturaliter habere inclinationem passivam ad quemcumque gratiam, etiam supernaturalem, quae ipsos [illegible] perficere; negamus tamen habere naturalem inclinationem activam, saltem adaequatam, ad ipsam: et nulla creatura naturaliter potest naturaliter recipere beatitudinem, sive supernaturalem; adhuc [illegible] claram Dei visionem, et fruitionem illius, immo neque gratiam aliquam ad illa disponentem. Ex quo clare patet discrimen ad propositum: quia etsi gratia sanctificans, et aliae supernaturales virtutes, immo et Dei clara visio, atque ejus fruitio, dicunt potentiam connaturalem [illegible], seu sunt naturaliter dicunt species infusas, eo quod ad illorum receptionem, seu infusionem ab [illegible] habet inclinationem passivam; nequeunt tamen esse naturales dici; (sicut Angelo naturales dicuntur in ipso species) eo quod ad illas recipiendas, [illegible] aut Angelus verè et naturaliter activus: sicut Angelus habet, et [illegible] separata ad illas acquirendas species sibi a principio infusas. Ergo [illegible] sine aliquo miraculo, aut nulla facta violentia Angelicae naturae Deus potuit non infundere Angelo in illas species: siquidem infusio ista tantum est debita Angelo congruenter, sic, quod [illegible] suae perfectionis naturae. [illegible] probabile, quod si absolute loquere a Deo fuissent infusae, et omnes species, quas Angelus habuit a Deo infusas, Angelus potuit acquirere, tam universalibus, quam singularibus rerum omnium.

Objicies 9. et ultimum Dub. ex D. Dionys. de divinis nominibus dicente: quod species ordinis inferioris nequit cognoscere superioris ordinis; sed species impressa est respective inferioris ordinis: ergo. Minor est certa: quia talis species est creata. — Resp. distinguendo majorem: quae est inferioris ordinis in repraesentando, concedo; in essendo, seu entitative, nego. et sic [illegible] distinguendo minorem intelligendus.

Objicies ultimo: omnis ratio et [illegible] debet esse aliquid adaequatum cum illo objecto: sed species, eo quod est quid creatum, non est ratio [illegible] adaequandi cum objecto: ergo. — Resp. ex Scot. §. Secundo. vers. ad rationes. distinguendo majorem: adaequari cum objecto in ratione repraesentandi, concedo; in essendo, seu entitative, nego, et sic talis species in ratione repraesentandi cum objecto divino adaequatur; hinc est &c. —

Dubis 6°: an Angeli assumant Corpora vera, et realia? = Resp. affirmative. ut ex pluribus pt Sacrae Script. locis, in quib. indicat Angelos sensibus apparuisse. quia Gens. 3. legitur Demon Evae sub serpentis specie apparuisse, et 32. qd Jacob luctatus e cu Angelo, et ex lucta claudus remansit. Angelus 3 Abrahae sensibus visus fuit locutus. et Demon in deserto lapides Xpto obtulit in panes mutandos: qd Corpora vera, et vera, et n imaginaria assumunt. qd.

Dubis 7°: quae requirant ut Corpus dicatur ab Angelo assumptum? = Resp. 1°. requiritur, qd Corpus assumptum uniatur Angelo. aliud assumere esse e ac ad se assumere. 2°. qd ei uniatur, ut motor mobili, ipsum dirigens in singulis operationibus exercendis, ut in 2. d. 8. inquit Scot: quia Angelus n potest uniri Corpori tamquam forma: nam illa e quae habet ratione partis, eique incompleta, et Angelus e subs. completa. nec hypostatice: quia hoc e supernaturale opus; et Demones naturaliter assumunt Corpora. item: quia nullus suppositum, seu eo quod sit infinitus, aliud potest sustentare naturam. qd ut Angelus uniatur Corpori, esse debet ut motor mobili ad operationes exercendas.

Dubis 8°: ex qua materia formentur Corpora ab Angelo assumpta, et qua virtute? = Resp. 1°. qd Angeli formant assumpta Corpora ex materia mixta n vero ex Celesti natura, aut pure elementi. ratio e: quia Corpus mixtum facile potest densari, et figuram suscipere, vi vapor eiusd rae vaporibus et exhalationibus, quae sic se facile induerant, ut difficile resolvi possint. = Resp. 2°. Angelos formare assumpta Corpora propria virtute. ratio e: quia figurant densatione, quae fit solo motu impressionis, et calorem vero; qd Angeli propria virtute dare possunt efficere valent. qd. ratio: quia Demones assumunt Corpora ad peccandum, et ad mala faciendum; ad hunc vero Corpora n formant supernaturali, cum supernaturale opus habere n possit malum finem. qd.

Dubis 9°: an Angeli in corporibus assumptis operari exercere valeant sensitivas vitales? = Resp. qd exercent operationes vitales, quae fiunt per motum corporis; n autem, quae proveniunt a facultate sensitiva, et vegetativa: quia Angelus transferre potest de loco ad locum Corpus, qd assumpsit. potest in tali Corpore assumpto loqui. manducare, ambulare, ut legitur de Raphaele, qui cum Tobia loquebatur, et alias Corporis operationes, aliorum induit, et gessit, et fuerat: qd secundum pt: quia tales actiones requirunt organa viva. at Corpora assumpta n habent organa viva: nec sunt vivificata: quia Angeli uniuntur Corporibus assumptis, sicut aia rationalis unitur Corpori, qd e falsum, ut pt ex resolutione 7. dubij. qd.

Ratio: quia hae operationes proveniunt a proprio aiato. at Corpus assumptum n e aiatum: qd exercere n potest operationes, quae a facultatibus proveniunt sensitiva, et vegetativa. = Nec obstat dicere, qd Angeli vere manducarunt in mensa Abrahae, qui eis obtulit cibos: nam cibos solum figurative manducaverunt. ratio e: quia manducatio vera n stat in cibi sumptione, sed in divisione cibi, eu alimenti in subs. alentis. at cibus assumptus ab Angelo n vertebatur in corpus assumptum: cum illud corpus esset incapax alimenti, et nutritionis. qd.

Dubis 10°: an Demones generare possint in corporibus assumptis? = Resp. negative. cuius ratio e: quia ad generandum requiritur spus vitalis, et aiatus. at Demon in assumpto Corpore caret vita aiali, et idcirco semine; qd vere, et realiter generare n potest. = et si dicis; qd Demon fieri potest succubus ad virum, et ab eo recipere semen in corpore assumpto, et postea se facere incubum ad mulierem, quam potest recipere semen, et generare. = Resp. qd in tali casu n generare effugiendum est instrumentum, et vere illius ad quem fuit succubus: quia semen illud n e Corporis assumpti, sed viri, ad quem fuit Demon succubus. et filius genitus n esset Demonis, sed viri illius, a quo Demon in assumpto Corpore semen recepit. fet.

Quaest. 4. an Angelus possit vi naturali sui intellectus Secreta Cordium clare, et evidenter Cognoscere?

Artus Primus. An Angelus cognoscat secreta cordis.

Pro maiori huius capitis expositione Noto 1.º Doct. ... 82. ... dist. 19. et alijs in locis suae doctrinae, obiectum naturaliter movens intellectum Angelicum esse ens finitum, et limitatum saltem sub ratione absolute considerata, positum ex parte suarum causarum; sequitur eo ipso quod aliquid est ens creatum in actu, esse naturaliter motivum intellectus Angelici; itaque facto approximare deinde inter ipsum et Angelicum intellectum, movet naturaliter ad sui cognitionem, dixit Scotus doctrina, in qua asserit, Angelum posse moveri ab obiecto extrinseco; et pro obiecto motivo est ens creatum, et proportionatum respectu Angelici intellectus, absolute quae attingi valet.

Noto 2.º quod secreta cordis sunt actus cogitationis, delectationis, quae imperantur a voluntate. Et de actibus imperatis, qui tales sunt in intellectu, ut sensitivis potentijs, ut cuiuslibet alterius potentiae in hominibus, quae subest imperio voluntatis, esse potest. Considerando dixi quia secreti poterunt 1.º modo quae subest exprimere, et quae praecise est actus intellectus nulla habita relatione ad voluntatem. Secundo 2.º modo secreti valet, quae provenit ex voluntate affectu, et imperatur ab illa. Ut 1.º modo considerer secreta cordis, non est proprie secreta, et hoc in modo cogitatio est omnibus Angelis manifesta. Unde de 2.º modo nunc examinatur quaestio.

Circa quam 3.x sunt sententiae. 1.a asserit Angelum non posse cordium secreta cognoscere. Sic D. Thom. 1. p. q. 57. art. 4. Suar. lib. 2. de Angel. cap. 21. ubi hanc sententiam velut de fide tradidit. Et alij. 2.a tenet, designans inter cordis secreta praeterita, praesentia et futura quod licet futurorum cognitio soli Deo conveniat, secreta tamen praesentia et praeterita de facto ab Angelo cognoscuntur. quae sententia probabile iudicat Ferrand. d. 8. q. 5. Pelo. ... disp. 12. art. 5. et ... nesse alienum a mente Scoti hoc asserere de Angel. 3.a sententia defendit, quod etsi Angelus de facto secreta cordium non cognoscat attenta tamen sua naturali intellectiva potestate cognoscere. haec colligitur ex Scot. Mag. in 2. d. 3. q. 2. et in Report. d. 10. q. 8. ... Iudicium ex sequentibus dicendis patebit.

Sit quaestio prima dic: de facto solus Deus certo et infallibiliter cordium secreta cognoscit. est Scot. supra citati et Pr.º ex sacra pagina lib. 3. Reg. cap. 8. dicitur: Tu solus nosti cor omnium filiorum hominum. et 2. Paralip. cap. 6: Redde unicuique secundum vias suas, quas nosti eum habere in corde suo: tu enim solus nosti corda filiorum hominum: ait Salomon Deo. et Ieremiae cap. 17: Pravum est cor hominis, et inscrutabile; quis cognoscet illud? ego Dominus scrutans cor, et probans renes. ergo.

Pr. 2.º ex SS. PP. quia D. Hilar. in Psalm. 139. inquit: Cogitationes cordis nosse non hominis est, Deus, de quo dictum est: Scrutans corda et renes Deus. cui quoque, qui dixit: Sciens cogitationes eorum, quid cogitatis mala in cordibus vestris? et Origenes homil. 7. in Genes. negat Angelis ... positum esse cognoscere mentis. Sic enim ait: Verbi causa propositum habemus ... nec ex hoc dicere ad me Angelus poterit: quia nunc cognovi, quod tu times Deum. Deo enim soli cognitus est propositus ... mentis. ergo.

Pr. 3.º ratione: quia Angelus de facto non habet concursum a Deo exhibitum ad cognoscendas cordium cogitationes: ergo eos de facto non cognoscit. Antecedens ... ex ... Consequentia vero sic probatur: quia Angelus non cognoscere Angelorum et hominum cogitationes, vel provenit ex defectu virtutis naturalis intellectus Angelorum, vel ex negatione divini concursus? non ex 1.º ut in sequenti dicemus patebit: ergo ex 2.º, nempe, ex negatione concursus; iste de facto est denegatus Angelo. ergo.

Sit 2.a dic: Angelus virtute sua naturali

intellectus ad naturam Cogitandi Angelorum et hominum Cordis Cogitationes; ideoque si aliunde
non impediretur, intuitive, immediate, actu præsentium penetraret. Dicitur hoc D. Subt. loc. cit. Cetat. Prob.
ratio hæc: quia tales Cogitationes sunt objecta naturalia, quæ sub sphæra entis Creati continentur:
Ex Scot. in 1. nota [illegible] entis creati, finiti, et limitati est objectum movens intellectum Ange-
licum. = Confirmatur 1º quia ex actus secundus sunt subjecta et sunt objecta intelligibilia naturalia: ergo
[illegible] intellectus Angelici. Sed ipsi non objecta naturaliter proportionata natural-
[illegible] intelligibile quæ sunt naturale: ergo. = Confirmatur 2º: ex illo Dni axioma: Activo et passi-
vo non impeditis, sed debite approximatis, sequitur actio: ergo cum quælibet Angelorum et hominum Cogi-
tatio sit naturaliter intelligibilis, et quilibet intellectus Angelicus naturaliter [illegible], a Deo omni
[illegible] sequitur Cognitio actio: atque inde etc.

Dicitur 3º: Sic sermo est de futuris contingentibus, et Cogi-
tationibus, non noscuntur ab Angelo Cognitione Certa, sed ad solum Deum spectat, et [illegible] omnes Theologi. Prob.
ex Sacra Scrip. et SS. ex PP. Is. Cap. 41. dicitur: annunciate quæ ventura sunt in futurum, et
sciemus, quia Dii estis vos. et Cap. 46. ego sum Deus, et non est alius Deus, nec est similis mei, an-
nuntians ab exordio novissimum, et ab initio, quæ non dum facta sunt dicens. D. Hieron.
in Lib. 3 [illegible] proprium Deo quidem est, quæ futurorum Cognitio futurorum. et S. Cyrill. Lib. 4. in Joann.: nulli
alii, quam Deo, ac soli naturali Deo futura nosse convenit. Origen. Lib. 5 contra Celsum: Divi-
ni Sermonis Characterem esse futurorum prædictionem: ergo.

Art. 2º Argumenta contra Dicta ponuntur, et solvuntur.

Arguitur 1º ex Scot. in 2. d. 9. q. 2. §. et Vers. ad argumenta secundo quæro: ubi ait,
quod si esset Angelus præsens alteri seu existens intra sphæram eius posset Cognoscere, nequit
occultare se, seu suas species alteri, ita nequit occultare suas cogitationes, seu secreta: ergo
tenet Scot. quod Angelus nesciat Cognoscere Secreta Cordium, si semel supponamus esse intra
sphæram suæ Cognitionis posse; sed hoc instatur ex 2º dicto, posito et [illegible] etc. = Resp. Scot. an. [illegible]
loqui: quia et si Angelus impedire nequeat, quod sua secreta pateant aliis intra eius sphæ-
ram tale obiectum secretum, de facto tamen a Deo impeditur subtrahens concursum ad talem
Cognitionem negatum; aut aliter non permittente ab alio tale secretum Cognosci. Arguitur 2º ex
SS. PP. nam S. Greg. Lib. 18. Moral. Cap. 27. ait: in beatitudine resurgentium perspicabiles
alter alteri fiunt ipse sibi; et cum uniuscujusque intellectus attenditur, simul conscientia pene-
tratur. et S. Bed. Lib. 2. in Job. Cap. 7. inquit: non enim quidquam affectuum suorum ad invi-
cem latere Spiritus poterit: ergo. = Resp. hos SS. PP. solum velle, quod Angeli non impediant propter
membra, et corpulentiam, sicut homines, ne alter alterius mentem percipiant, aut penetrent,
non tamen velle Angelos de facto secreta penetrare Cordis. Arguitur 3º: de facto Angeli

mali per seipsos Cognoscunt Cogitationes internas, et secreta Cordium: ergo et Angeli boni. antecedens patet:
quia experientia instat, quod Magi, et Energumeni aperiunt quid homines [illegible] vel
de [illegible] quodam Mago testatur D. Aug. Lib. 1. contra Academicos. Cap. 6: ergo. = Resp. quod Dæ-
mones hoc Cognoscunt ex creatura per conjecturas, quas vident in Corpore. Item eo quod illi affectus
interni mentis, et Cordis repræsentant in phantasmate, aut in appetitu sensitivo per
per internos motus dictato; non tamen quia in suo esse intuitivo Cognoscunt: quia ad eorum Cognitionem
Dæmones [illegible] veri auctores, sine quo cognosci non possunt.

Arguitur 4.º quod non solum Deus cognoscere potest certo secreta cordium; quia Angelus vi suo-
rum donorum naturalium, inde Deus, vel cognoscere non valet, an infertur 1.ª quod si Deus potest; quare et
vero, quare Deus possit impedire Angeli cognitionem secretorum, si illa essent naturaliter cognoscibilia;
quod Aristoteles ait, non declaratur, quia lux est illud demum maxima: a non posse ad non esse non valet
consequentia; id est a non posse rem ad negationem; per quod ... de his sedente dicitur: quod non sequitur non tamen quod non
potest sursum ... et ..., quod de facto Angelus non cognoscit secreta ..., potest
... arcana cognoscere, ex quo infertur quod est vero, quare Deus possit impedire cognitionem Angeli
subjecto, quod enim Magister ex ... infertur, licet nobis innotescat.

Arguitur 5.º quidquid cognoscit
Angelus, debet esse ens intelligibile, et medientibus speciebus repraesentativis objecti, nam non est alius cognoscendi
modus; sed secreta cordium nec isto modo nequit Angelus cognoscere: quod probatur Minor quoad 1.m partem; quia
intellectus agens non est in illis praesens, neque intellectum alterius Angeli quod secreta
cordis alterius Angeli, et aliquid intuendo ipsa in se, nequit Angelus cognoscere. = Quoad 2.m partem
probatur: quia cogitationes et affectiones non producunt species ex se, nisi illius voluntatis, in qua sunt modo;
quod nequit Angelus, et tamen velle non possunt esse cogitationes producere species suas, quod alter Angelus
quod ... illas cognoscere non potest.

Respondetur dicendo dilemma 1. syllogismi et non dicendo Minorem, ad cujus probationem
bare dico: quod est credere casu quo sit in Deus distantia an ex re naturali possit aliud
secreta cognoscere Angelus? an possit operari in distans? non deo videbimus ... omnes
autem natura consequentia quod Angelus secreta cordium cognoscit, si voluntate non impediretur. = ad 2.m
partem dico quod quamvis affectiones cordis secretis coexistentibus; ... sive affectiones producant
ex se, sive ex voluntate species, alium ... existendant, sententia quod ... Angelo intellectu
est ... intelligibilis, si a Deo non impediretur.

Arguitur 6.º ut aliquid intelligatur, non tantum es-
se debet intelligibile in se, sed ipso debet esse aptum intelligi; et certo quodam modo debet se ha-
bere ad intellectum, ut illud cognoscat, saltem de cognitione intuitiva cujus modo est ista; sed cordium secre-
ta non se habent ad intellectum Angelicum modo quo possit ea percipere: quod probatur Minor: quia ut ... po-
sit percipi a ipso, debet esse in illo tamquam in subjecto; sed secreta cordis unius Angeli
non possunt esse in intellectu alterius Angeli tamquam in subjecto: quod quamvis in se intelligibilia sint
et intellectus alterius Angeli sit in ipso aptus intelligere non tamen accipi possunt a alio intellectu:
quia in illo esse non possunt tamquam in subjecto, quod exigitur ad intelligendum.

Respondetur negando Minorem, et ad
cujus probationem nego Majorem: quia non requiritur, quod sit objectum in ipso velut in subjecto, ut a ipso percipi
possit: satis enim est ut Angelus intelligens actu cognitionis objecti cogniti in se ipso vel in specie ... vel etiam natura-
liter in cognitione intuitiva, quod fit sine specie in ipso cognoscente vel ... alius cognitionis
objecti cogniti, non ... objectum ipsum: hoc patet in visione Beata: Beatus mens, quod videns divinam
intuitive in se ipso recipit aliquid illius visionis; non autem divinam essentiam quod per ... ratione etc.

Arguitur
7.º ea, quae ex sola voluntate creata dependent, soli Divinae voluntati subjaceant; sed affectiones
et secreta cordium ex se ... a creata voluntate pendent: quod soli Deo sunt nota talia cordium
secreta: quod ab Angelo percipi non valent. = Ex hinc argumento, quod est D. Thomae fundamentum,
Respondeo dicendo Majorem: ea, quae ex sola voluntate creata pendent, soli Divinae voluntati subjacent quo-
ad causalitatem, concedo; quoad cognitionem, nego; quia ... non cognosceremus, quae a solo Deo creata
sunt; v. g. Coeli. Majorem primam ... ... quia ... motum Coeli, qui est a
voluntate Angelica, non esset nobis notus, quod dici non valet.

Arguitur 8.º si Angelus virtute haberet
naturaliter ad cognoscendum cordium secreta, etiam haberet virtutem ad cognoscenda futura contingentia; sed non
habet; non ... quod nec illa. Major patet: quia futura contingentia sunt entia intelligibilia: quod. = Ex non dicto

maxe; ad, cui; probaeg ans sequit: sunt entia vetita, et intelligibilia, ut animal; neq. probat, q. ex malis, par ratio: siquide cordium secreta, sequitur quæst. predict. sunt extra [illegible]. Ratio autem pro- sunt ab Angelo [illegible] cogi, q[uoniam] m[ult]a ex se sine [illegible] [illegible] Deus denegavit decursu ad eorum cognitioem; futura q. non sic, siquidem quia [illegible] actu non existant, et propterea [illegible] videri ab Angelo cogi [illegible] et sic a solo Deo intellectu intelliguntur.

[illegible] quiq. si [illegible] habet virtutem naturalem proportionatam ad cognoscendum cordium cogitationes, ut [illegible] cognoscere; atqui non [illegible] non [illegible] solo naturali: quia si Angelus virtute habet naturalem et proportionatam ad cognoscenda [illegible] cordis, Deus [illegible] illo decursu naturali; aliis [illegible] miraculose Angelus non [illegible] ad cognoscendum cordis secreta, [illegible] tali decursu naturali ex [illegible] [illegible] de [illegible] Angelus cognosceret tales cogitationes cordis. [illegible] quia decursus generalis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causis productivis. Resp. non sequela ad probationem ans. et probatio est [illegible] sequitur decursu generali et naturali [illegible] absolute loquendo, de [illegible] [illegible] ex suppositione negationis decreti de non decurrendo cum Angelo intellectu, sive in sen- su diviso, neq. si in [illegible] poneret virtute in de [illegible] Angeli [illegible] decreto, quod Deus habet de non decurrendo cum Angelo ad tale, ut tale [illegible] cognoscendum, tunc ex suppositione decreti non est [illegible] [illegible] [illegible] generalis decursus [illegible] absolute [illegible] et [illegible] [illegible] tali decreto [illegible] [illegible] [illegible]. Ad illud de miraculo Resp. non supposito, quod [illegible] intervenerit illud decretum, [illegible] esset miraculum, quod Deus denegaret Angelis decursum ad cognoscenda cordis secreta: potius non esset miraculum, si talem decursum eis exhiberet; siquidem probaret de specie illud decretum, quo Deus decrevit non decurrere cum Angelis ad talia secreta cognoscenda. [illegible] exemplo: quia Angeli damnati [illegible] [illegible] [illegible], se [illegible] cum in [illegible] sent. non sunt inflexibiles, sive flexibiles sint, esset tamen miraculum, si aliquis ipsorum [illegible]: quia Deus decursum praebe- ret generalem, quem habent ab [illegible] denegatum.

[illegible] Arguit [illegible]: [illegible] nosse cognoscere secreta [illegible] est solius Dei, quod et [illegible] secreta cordis actu existentia. [illegible] eode[m] modo [illegible] [illegible] [illegible] sic ait D. Athanas. q. 27. ad Antiochenes: Præscius vero cordium cognitor solus est Deus: nec [illegible] Angeli [illegible] condita, vel futura videri possunt: q. Resp. non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secreta cordium sunt proportio- nata intellectui Angelico; [illegible] sunt [illegible] existentia, et [illegible] futura non existunt: [illegible] [illegible] requirunt [illegible] virtutis infinitæ ad sui cognitionem, et quo [illegible] [illegible] [illegible] SS. P.P. [illegible], quod faciunt [illegible] de existentibus [illegible] futuris secretis quoad cognitionem de facto, non [illegible] quoad [illegible] cognosci.

[illegible] quia S. [illegible] [illegible] neque [illegible], vere et [illegible]: [illegible] [illegible] esse [illegible] de [illegible] consequenti. hæc in [illegible] in aliis [illegible] loquuntur Theo- logi: quia de [illegible] destinato [illegible] [illegible] [illegible] damnari [illegible] antecedenti, non tamen conse- quenti, hoc, quod non damnabitur. [illegible] [illegible] [illegible], quod habet [illegible] ante ad peccandum [illegible] [illegible]; non [illegible] habet [illegible] [illegible]: quod nihil aliud, quam dicere, quod finaliter non peccabit mortaliter. Item: in stat. sent. dicimus, quod in Christo fuit [illegible] sive [illegible] ad peccandum; quia tamen nunquam illa [illegible] fuit reducta ad actum, dicimus, quod non habuit [illegible] moralem, seu [illegible]. Sic ergo in nostro casu.

Resp. 2o d. [illegible] loqui de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] An- gelus virtutem habet naturalem ad cognoscendum cordium secreta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro- portionata: cum tamen decreverit Deus non decurrere ad talium secretorum cognitionem; praedicta [illegible] [illegible] perpetuo impedita; et cum tollere hoc impedimentum non sit in potestate Angeli, [illegible] Angelus absolute impotens, seu non potens secreta cognoscere cordium: non quidem [illegible] [illegible] cog- [illegible] [illegible] proportionatum cum illo [illegible], sed [illegible] [illegible] auferendi tale impedimentum. [illegible] [illegible] [illegible]

Scot. in 4. d. 49. §. ad Verg. De quaesto vltro. vbi generaliter docet, quod potentia, quae est actu impedita, non est potentia proxima, sed remota, ut habetur à Phõ 9. metaphy. Cap. 4. idem docet eodem 4. d. 49. quest. 5. §. [illegible] in Vers. Nota hic verbum: potentia, vel magis possibilitas proxima requirit, quod convenientia adsint, et impedimenta cessent. Arguit 11.° et ultimo: si Angelus haberet tale virtute ad cognoscendum [illegible] secreta, sequeretur Angelum non indigere locutione, et auditione; hoc est falsum; ergo. Resp. negando seq. maioris: quia ordo ordinarius ad manifestanda secreta cordis unius Angeli respicit alterius: quod si secreta hic naturaliter possunt cognosci ab Angelo, sed sua exhibitione, et manifestatione illorum secretorum. = Ad n.° 10 negatur seq. ad cuius probationem concesso esse necessariam locutionem, et dicimus unum Angelum ad hoc ut alius secreta possit sui cognoscere cordis: quia licet ille habeat proximam virtutem, et [illegible] ad cognoscenda secreta cordis alterius Angeli: ex divina tamen providentia ea de facto non cognoscit, nisi accedat concursus voluntatis Angeli loquentis; et ideo de facto, et ex suppositione decreti indiget Angelus locutione, et manifestatione.

Quest. 5.ª quomodo sibi invicem Angeli loquantur?

Primus: resolvitur quest.° aliquibus suppositis.

Supponendum est 1.° verum esse Angelos inter se invicem loqui. [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] *[illegible] clamabant alter ad alterum.* et Apostolus 1. Cor. Cap. 13. inquit: *Si linguis hominum loquar et Angelorum.* quem locum sic Christus expon.: *Linguam Angelorum hic appellat vim [illegible] attribuens, sed eiusmodi est, quod ait: quamvis [illegible] [illegible], ut [illegible] colloquuntur.* et Theophilus: *Angeli proprio lingua est intellectus, vis nimirum illa, qua sibi mutuo cogitationes verum intellectus, ac divinas contemplationes impertiunt.* et alijs in locis Sacrae paginae huius veritas patet.

Supponendum est 2.° quod ex Scot. in 1. dist. 27. quest. 3. §. *ad quest. istam.* Vers. *Posset.* *Verbum est actus intelligentiae productus à memoria perfecta expressivus eius, quod latet in mente.* quam definitionem sumpsit ex August. d. lib. loco. quam sic explicat: *actus intelligentiae* ponitur ad excludendum a ratione verbi omne, quod ad voluntatem attinet. et omne, quod ad memoriam, seu ad intellectum in actu primo pertinet; ut sunt *habitus intellectus*, species impressae: quia verbum est actus 2.° intellectus. *Productus*, dicitur: ut verbum distinguatur à cognitione essentiali Dei, quae est improducta, et esse habens simpliciter, et emanans ab essentia, cum qua realiter identificatur. Verbum autem esse debet habere per realem productionem: quia realiter distingui debet ab illo, à quo procedit.

A memoria perfecta ponitur, ut denotet verbum produci simul ab intellectu, et obiecto, sive eius impressa specie illum movente, et concurrente simul ad cognitionem producendam, ex quo patet, quod in hoc sensu *memoria* non sumitur stricte, nempe, pro intellectu, prout est receptivus, et conservativus impressarum specierum, quae relinquuntur ex praeteritis actibus, sed sumitur *memoria* late, scilicet, pro potentia intellectiva, prout est receptiva speciei impressae, sed obiecti, quod intelligi debet; quia ex specie, et intellectu unum constat integrum verbi principium.

Expressivus eius, quod latet in mente. ut denotet, quod verbum debet esse manifestativum obiecti, quod latet in mente per suam impressam speciem, [illegible] quod verbum non solum [illegible]

in mente obtz, seu in intellu, id est ipse intellus moveat et excitat ad Verbi productionem, ad quam similiter duxerit obtz, quod sc. ipsum immate dicit mediate seu per speciem impressam. Ubi instat, quod Verbum non debet esse manifestivum, habitus in intellu existens: quia habitus potest inclinare ad productionem similium actuum, non tamen eam instruit et movet potentiam, et excitat, seu motum ad Verbi productionem, sicut impressa species, aut obtz latens in specie impressa.

Supponendum est 3.° quod locutio est intelligentiae nostrae cogitationis ad notitiam alterius exteriorem [illegible] producta. V. de ad locutionem non solum exigitur sui manifestatio; ideo non auditur talis dicitur manifestatio: sed quidem est ad notitiam alterius producta. hic fit suppositis [illegible] circa hanc dif. variis sunt dicendi modi: aliqui volunt hanc fieri inter Angelos locutionem per signa quaedam corporea et sensibilia. alii dicunt fieri per signa spiritalia. alii dicunt Angelorum locutionem fieri per solam ordinationem [illegible] loquentis ad eum cui loquitur absque eo quod loquens aliquid in audiente efficiat. Alii denique [illegible] dicant hanc locutionem fieri per actualem notitiam, seu expressam seu speciem in audiente, et a loquente productam, seu [illegible] qui

Sit ratio dicendi: Unus Angelus spiritualiter loquitur alteri producendo in intellectu eius speciem intelligibilem Verbi, quod intendit, de quo vult loqui. est Doct. S. Th. in 2. dist. 9. quaest. 2. quam omnes sequuntur [illegible] et probatur ratione: loquens intelligit intendit eum, cui loquitur, deducere in cognitionem rei, de qua fit locutio: ergo si potest tamquam causa solus, et absque [illegible] deducere in cognitionem rei, de qua vere censetur eam de [illegible] illo modo eam cognitionem producere in audiente, et vere censetur in [illegible] producendo in alterius intellectu speciem intelligibilem [illegible]; sed hoc fieri potest producendo in alterius intellectu speciem intelligibilem Verbi: ergo in hoc stat spiritualis locutio. ans verum est: siquidem locutio ordinatur ut audiens [illegible] cognoscat, et apprehendat, de quo a loquente fit sermo. sed intelligibilis [illegible] subiecti [illegible]: intellectus Angeli cognitiva [illegible] specie intelligibili [illegible] notitiam, est causa efficiens adaequata sufficiens ad producendam talem notitiam in [illegible] intellectu est capax [illegible] applicato, et talis cognitionis capaci; [illegible] Angeli audientis capax est [illegible] cognitionis; et sufficienter censetur applicari: quia est in [illegible] ad eam cognitionem [illegible] vagam audientis ergo.

Probatur 1.° quia quidquid est potens efficere aliquem producere in uno subiecto capaci [illegible] eundem effectum recipiendi, potest eum effectum in eo producere. sed intellectus Angeli informatus specie intelligibili ab [illegible] excepta potest effective illius [illegible] cognitionem producere: ergo in eo subiecto capaci ad eam recipiendam. sed intellectus Angeli audientis est subiectum capax receptivum talis speciei: ergo. — Probatur 2.° quia unus Angelus ab altero illuminatur. sed illuminatio fit per speciem impressam, seu notitiam [illegible] ab illuminante Angelo cognitam: ergo hinc [illegible] intellectus capax est suscipiendi talem notitiam ab externo principio productam; atque ideo Angelus spiritualiter loquitur alteri producendo in eius intellectu intelligibilem Verbi speciem.

Art. Secund. adversariorum solvuntur argumenta

Arguitur 1.° Angelus cognitus potest loqui absque eo quod [illegible] recipiatur locutio tamen in se ipso, quam in audiente: ergo locutio spiritualis non stat [illegible] ans: quia Angelus potest manifestare audienti suam [illegible], quin in illo producat Verbum: ergo. Probatur ans: quia Angelus inferioris [illegible] superiori aliquid

imprimere: q.^d = Rx n. d^o ani, ad cuius ꝑ haec ostr. ani nri. cuius ꝑ hoc docet.
Corporis nihil ha nos ꝑ hoc: quia lumen Regis, locutio: nunc ipsa fieri n potest quin
Loqui forme verbi inde; neq. clar auditio in Angelo, sine formare verbi
in audiente: e m audio n aliud idem locutio; sequitur idem, ne decept. q. fit
a loquente, dicit locutio; et q. recipit in audiente, vocatur auditio. Arguit 2.º
Angelus loquit Deo nihil phi in illo causando: e eodem modo potest unus Angelus
alio loqui. = Rx d^o anti, n. d^o Conq: quia Ds e incapax recipiendi aliqd phi-
sici, sive cuicumque phi imprimitur, n v. Angelus: qui vel exsiste ꝑ hac aliqua
esset ad audiendum, s. ad loquendum indiget specie impressa obi, d e recoli obi n monoe.
Arguit 3.º omnis intelle. e actus immanens, et vitalis. q. n potest transire
verbum unius intell. ad alium intell, nec cum illo uniri. Px cons. quia omnis operatio
immanens exigit manere in pote, a qua p̄ducit: sequitur in hoc a transeunte di-
ferat: q.^d = Rx d^o anti, aliqd. Deni: nec cum illo uniri ꝑ modum actu, seu forme
actuantis, d. ꝑ modum obti intelligibilis nego. q. pt clare: nam intelleo divina omnino deus
esse unit cum intell. Beati, n ꝑ modum sp., o actu; d ꝑ modum obti intelligibilis. ad
ꝑ haec anti aliquit: exigit manere in pote, a qua p̄ducit, ꝑ modum actu, esse
omitto. exigit manere ꝑ quise, sive absolute nego. quia transire valet, ꝑ
mod. obti intelligat, vel ex dict. instar intelleoe.
Arguit 4.º Angeli locutio e actus in-
tell. Angeli loquentis: q. ipse actus e signum sufficiens, ut loquens alteri. = Rx d^o anti,
n d^o Cons: quia n capit, quomodo ꝑ actum immanentem in me excitare possim alium, vel
ad meam locutionem attendat. v. ad Angeli locutio esse debet aliquid a loquente p̄ductum, et
in audiente receptum.
Arguit 5.º ex eo ꝑ nos locutio fit ꝑ sol. mod. dicto, quia intell.
Angeli loquentis e potens causa p̄ducere effectum in quocumque receptivo proportionato
illi effectui; d cons. v. e falsa: q. Px min: quia si vera esset, sequeretur mea
visum posse v.g. ꝑ me visionem p̄ducere in alterius oculo, s ꝑ ducit in meo.
hoc opere e falsum: q.^d = Rx n. d^o mine, et sequela ꝑ inde: quia obiectum inani-
dat subiectum, ꝑ ꝑ pt qua nequit virtus illa ꝑ dicta ꝑ mote applicari ad cau-
sandum in extraneo subiecto. q. n euenit in intelle. Angeli audientis.
Sed tamen.
q. sola voluntas unius Angeli causare potest in altero Angelo actum volun-
tatis. pt: quia e n obstat ratio; et unus habet virtutem ad p̄ducendum actum volun-
tis v. sola in se. deberi in quocumque receptivo ꝑ partio, qualis e voluntas alte-
rius Angeli. = Rx^d credendo ita.
Sed ta: quia tam efficere, q. alter Angelus,
cui imprimeret volitione, libere consentiat in aliquem actum peccaminosum, v.g. ut virtus sua
aliq illo resistendo, ut solum passive se habente. d hoc e in dubiis: q.^d = Rx n. d^o
mai: sequitur ꝑ illum actum voluntatis n fit ꝑ sol. volens; cum velle ꝑ sol. sit actus li-
beri e essent. constans etiam liberum effectum voluntatis. v. sicut ꝑ d^o Angelus
e intime praesens alteri, cui loquit, potest unire suam speciem cum illius intell.
ꝑ modum actu e sp. actuantis, d ꝑ modum obti intelligibilis, quin ille alter Angelus
fiat ꝑ sol. intelligens; sic nec ꝑ sol. volens.
Arguit 6.º si Angelus causare posset
intelleo in intell. alterius Angeli, posset etiam causare visionem claram Dei; hoc e
falsum: q. min. v. quia post hunc Angelus habet visionem beatificam aut fruitionem potest

aliq. Similiq̃ ꝓdicere in alio Anglo: q. — Ar. n.° Supp.stq maiq: nemp. q. esset visio clara dei: q̃uia visio clara dei ē visio beata, et hui.q mõ visio causata beata neget. Sequidq̃ hic debet teneri ad obl.q ꝑ sensu secundo: esse vere, n̄ p̄. vt reluceē in illo̅ finiti cognitõe. v. ē illa visio n̄ ē beata, sed visio visionis beati. Arguit 1.° cognitio est actus vitalis; sed hic ita exigit esse ꝓducti ā intrinseco principio, tenquo veridet n̄ possit ab alio ꝓduci: q̃ = Ar. n.° maior; q̃uia ad vit.q actus vitalis n̄ requirit, q. est ꝓducat ā suo intrinseco principio; sed sat ē vt vital tendat in obiectum. Seq. tende. in vitali vitalis dicit, eng.mtis ꝑ vital ē in seq tendat obj. q.d q̃m q.d intelect. ē actio gramme. ... n̄ 2.° q̃hue: q̃uia sic ē q̃uolibet absoluta.

Quaest. 5.a an Anglus superior inferiorem valeat illuminare?

Art. Primus aliquibus notatis resolvit quaest.

Pro plenior hui.q intellig.a quaest. noto q. ex Doct. Subt. in 2. dist. 9. q. 2. n.° 25 illuminatio Angelica est quaedam locutio de vero ꝑfectiva intellectus secundo. Ponitur loco ꝑ genere: q̃uia est terminus illuminatio, et extrema. dicit de vero: Anglus in bonos n̄ loquit falsum: locutio q.d, qua asserit cavere falsum, potius exercit, q̃uã illuminare extet. Ponitur ꝑfectiva intell. in actu 2.° q̃uia illuminatio n̄ ē q̃uid ꝑtinens ad cubiq. in actu primo. sed ad operatq. sive actus secundus expectans. Noto 2.° q. illuminatio ē locutio de re antea ignota; et ā dicta volunte pendente, v. si de re cognita, seu de re, q̃uã verbibus nanq. habere posit. Anglus vnus alteri loquit; re vera esset locutio, sed n̄ illuminatio: q̃uia ad illã n̄ requirit, q.d rei ignotã sit; bene tamen ad istã. Noto 3.° q. ad illuminatq. tres exigunt cõnes ex D. Dionys. Lib. de Celest. hier. Cap. 3. 1.a ē, q.d sit manifestatio alicuius veritatis; 2.a q.d sit purgatio; q̃uis in illuminatio expellit nescientia rei revelatq., dicit purgatio intell. Angeli illuminati. 3.° denique ē q.d sit ꝑfectio intell., n̄ vt in n.° 3. q̃uia sic cognitio rei naturalis ē intell. ꝑfectio; sed supernaturalis, hoc ē in ordine ad alia cognoscenda, q̃uã de facto, et viribus nanq. habere n̄ potest.

Resolvitur q. notis: Sent.a 1.a tenet vnu Anglum n̄ posse ab alio illuminari de facto; et causal.a dicit omnes Angelos tm̄ a se illuminari; causal.a a Deo. hanc ꝑ ob.q respondat Durand. d. 11. q. 3. n. 4. 2.a Sent.a oppositu iudicat, et q. tenent SS. PP. et Theolog. recepta tamen q̃ua

sit nr̃a 1.a: De vero respenit in Anglis vera, et ꝓpria illuminatio, q̃uã inferiores ā superioribus illuminant. ē secundus. Prob. mens Doctoris in 2. Sent. dist. 9. n. 1. ait: Anglus superior, cui secundum divinã consuetudinem aliquid particulare causa inferiori receptum, et D. Th. ad ex D. Dionysio Cap. 3. de Celest. hierarch. sic fante: Et si indultis, sed sacro hominum quibus aspadium hauserint, hoc ipso postmodum accepta sententia sequentibus ... quae in hoc ipso divinitus ... luminibus.

Prob. 1.a ... Hierarchiae

alteri, vel è aliud, qm cognoscere, illi maní̄festare; et Angeli superiores cognitas Veritates eadem illis manifestant inferioribus: ergo maior probat; et minor sic suadetur ex D. Dyonis. Cap. 7. de Celest. hierarch. ubi de Seraphinis sic loquitur: inferiora agmina ad sui similitudinem potentissime subvehunt, lucida illuminaque superne splendore lucens obscuritatis expulsrice. et eod. Cap. de Cherubinis loquendo inquit: induunt se bis sapientiam in secunda et inferiora transfundunt. Prob. 2° quia omnis creatura ex divina providentia bonitatem participat dei sicut bonum; sed deus quoad bonitatem ita diffundit, et communicat creaturis: ergo perfectione Angelis communicando nobis mysteria fidei, in quibus divina bonitas relucet. ergo superiores Angeli revelant, et illuminant inferiores ipsis communicando nobis mysteria, mediis quibus divina bonitas diffunditur creaturis. Prob. ultimo hoc quia: quia Deus sic disposuit communicare creaturis secundum creatura, non immediate, sed mediis Angelis sic sensibus, ut sic paulatim, suaviterque disponitur in inferiores nobis mysteria disponderet cognitio; quo illuminati veniret: ergo.

Art. Secund. arguitur in oppositum [illegible]

Arguitur 1° Apoc. Cap. 21. de Celest. Jerusal. dicitur: Civitas non egere sole neq. luna: quia claritas dei illuminavit eam: ergo Angeli sunt cives illius civitatis superni, a solo Deo illuminantur. = Prob. 2° Solus Deus Angelos beatificat per essentiam quoad evidentiam beatitudinis, sed illuminatio est quaedam beatitudo essentialis: ergo. = Prob. 2° quia illuminatio fit ad expellendas tenebras; sed nullus Angelus bonus tenebris afficitur: ergo = Resp. ergo Maior illi text. loquitur de his, quae spectant ad visionem beatam et ipsius deitatis manifestationem; quae solus deus efficere valet: non loquitur de illuminatione, quae spectat ad quaedam [illegible] supernaturalem, quae deus uni Beatorum seorsim [illegible] revelare potest. ut de sic [illegible] inquit: ergo a solo Deo illuminantur illuminatione, quae deus esse intuitiva, clara manifestatione, quae est earundem veritatum supernaturalium declaratio, nego.

Ad 1° probationem dicitur maior: solus deus beatificat beatitudine essentiali [illegible] ut est veritatis aliud se [illegible] declarato [illegible] clara manifestatione [illegible] = Ad 2° probationem dicitur maior: nullus Angelus bonus tenebris afficitur quae [illegible] ad [illegible] ad beatitudinem spectat, [illegible] ad [illegible] quia in divinis non est, quod deest in Angelis, [illegible] carentia, quae vocatur obscuritas, non positiva, sed negativa. Arguitur 2° impossibile est, quod unus Angelus alium illuminet effective: ergo Probatur: illuminatio specialis loquitur, debet a [illegible] [illegible] [illegible] potest ad [illegible]: ergo. Prob. maior: locutio quaevis debet a memoria fecunda, id est, ab objecto, et intellectu, tunc objecto specie impressa pariter communicata, id est, intellectu, sed res revelata ut revelata non est praesens intellectui, nec in se, nec in [illegible] intellectu, sed res revelata [illegible] [illegible] eius probatio nam maior. et simul non sua specie impressa: ergo. = [illegible] [illegible] maior [illegible]: quia res revelata per sui speciem [illegible] intellectui; non res revelata [illegible] [illegible] modo obiecti, et sic loquitur. [illegible] quaelibet cognitio ut obiectum, cognitio [illegible] [illegible] cognitio ipsius [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]. ut de [illegible] ut revelata non [illegible], quia sic non est obiectum revelantis, sed obiectum [illegible], cui fit revelatio. [illegible] [illegible] quae [illegible] Angeli, ad Beatitudinem [illegible] [illegible] [illegible] revelant. = Resp. 2° [illegible]: quia multa revelant Angeli, [illegible] quae non ad Beatitudinem, veri et ad alios fines [illegible], et ad [illegible]

eundem Spectantia. = Ad 2° autem dico, non esse Conseq. quia nullus est in universo, qui superio-
res Angeli loquerentur ad inferiorem Beatitudinis, sicut in hominibus evenit. Arguitur 4°:
Illuminatio a Sole, aut alio lumine procedens, [illegible] est Sole [illegible], cedere [illegible]
[illegible] inde illius retinendo [illegible] illumina [illegible] Angelus unus ab alio [illegible]
[illegible] loqui illuminare. = Resp. dicendo, antecedens [illegible] Consequentiam [illegible] quia pendet
[illegible] ponere: non [illegible] Angeli 2°: quia Sol [illegible] seu aliud luminosum non est
agens liberum, sed naturale, ideoque [illegible] posset; at Deum illuminans non est [illegible]
naturale, sed liberum; ideoque [illegible] plures [illegible] seu illuminando [illegible].
Arguitur 5° illuminatio fieri debet per [illegible] illuminat [illegible] illumina;
sed Angelus beatus non potest talem Cognitionem, quam in semetipso habet de obiecto, [illegible]
[illegible] v.g. de [illegible], producere in alterum Angelum [illegible] Resp. nego minorem: quia [illegible]
[illegible] illuminari non habet aliam Cognitionem de tali obiecto, quam quam debet habere in Verbo, sed
[illegible] neque [illegible] Angelo; [illegible] Resp. nego minorem: quia illa est visio [illegible]
Beatus nequit producere in alio, ut [illegible] Resp. nego minorem, ad cuius [illegible] probationem
nego minorem: et ad [illegible] probationem nego antecedens: quia omnis visio rei in Verbo non est beata. Sed
[illegible] Cognitio est [illegible], quod duobus modis potest aliquid in Verbo videri.
Primo: quod per visionem beatam Verbi, non tantum ipsius Verbi, seu essentiae divinae [illegible]
[illegible] videntur obiecta aliqua secundaria, quae in ipsa relucent. Seu [illegible] per
visionem distinctam a visione beata potest Cognitio Verbi videri, [illegible] sic, [illegible]
[illegible] expressare exterius, v.g. [illegible], quae [illegible] non videtur per ipsam visionem beatam
[illegible] Angelus videt aliquid de novo in Verbo, non dicitur videre primo
modo, sed tantum secundo: et [illegible] Cognitio [illegible] communicari [illegible]
Angelo; non autem posteriori: quia [illegible] communicari valet.

Dubia aliqua pro totius disputationis resolutione Examinantur.

Dubium 1m: quid illud sit, quod principaliter [illegible] se intendit Angelus loquens
causare in audiente Angelo? = Resp. ex Scot. in 2. dist. 9. quaest. 2: Angelus lo-
quens principaliter intendit exprimere conceptum illi intellectui, cui loquitur. Sed cum
conceptus alius sit [illegible], [illegible] Cognitio, qua [illegible]
seu obiectum intelligo, obviam [illegible] ipsius Cognitionis [illegible] Angelus loquens exprimere inten-
dit obviam conceptum; non autem [illegible].

Dubium 2m: an Angelus loquens non causet aliquas
[illegible] conceptus in Angelo audiente? = Resp. [illegible] [illegible] [illegible]
9. q. 2. [illegible]: quia non vult [illegible] ex [illegible] se tenendo ex p. [illegible]
[illegible] Angelus loquens causare potest dum conceptus [illegible]
[illegible] ut sit causa primus, [illegible], [illegible]
[illegible] primus; hinc [illegible].

Dubium 3m: quaenam sit differentia inter audire, et videre alicu-
ius conceptus loquentis? = Resp. quod distinguitur, quod visio, sive intuitiva, sive abs-
tractiva [illegible] videntis seu intelligentis simul durante obiecto, [illegible]
[illegible] [illegible] et impressione in audientis intellectu, nil [illegible] valet

Iurrente ... mere possit se hondo. ita Rot. in 2. dist. 9. q. 2. ... q verbo: in auditione intell. audientis dantis e passivus, et qui quid e in eo, ita q si Rot. speciei habitus e ipsius audit. ... speciei eius agens ad audi... Dubium 4m: an Angelus inferior

loqui possit superiori? = R. affirmative: quia ... Respug. ... aliqua in hoc, et e ratio: quia e quid Rot. ... Angelus inferior loqui ... intellectus actualis ipsius. ita in 2. dist. 9. q. 2. §. ad 2m ... verbo; et locutio ... fit per causas actuales, seu per ... intelligibiles verbi: q. Dubium 5. q quid Angelus

loquens causari possit in audiente Angelo? = R. cum Rot. in 2. dist. 9. q. 2. §. ad 2m ... potest causare actu dantis, itaque quod in specie; et ... simul causare actu ... species; et potest causare dantes species. Dubium 6. q: quomodo Angeli loquantur

cum Deo? = R. Rot. in 2. dist. 9. q. 2. §. ad argumenta secundi quaest. ... ex liberalitate oppetentis, quantum possint suis ... patere Deo, ita quod si possent causare in eo ..., ... causarent, et hoc e loqui Deo. Dubium 7. q an Angeli

si sint invicem loquantur in quacumque distantia? = R. cum Rot. in 2. dist. 9. q. 2. affirmative: ratio e: quia agentia corporea ... distantia, et sphaeram habent: ... prius in ... propinquis, quam in extremis agant: sed Angelus ... prius in ... propinquos quam distanti agit: quia locutio Angelica e spiritualis actio, ... exigere ... medium ... loquente Angelo et audiente: ... ex Rot. ... nulla distantia impedit Angeli locutionem; ... Rot. in addition ... ex ... sententia ... usque ... Dubium 8. q. an possit loqui ...

... uni, ... alteri, ... eo quod omnibus loquatur ... = R. affirmative: quia loqui e suum ... dirigere alteri, seu velle suum manifestare ... hoc facere potest Angelus uni, ... alteri, ... omnibus ... Rot. d. 9. q. ... Joanne ... multitudine ... loqueretur: quia ille solus ... omnes alii omnes audirent. q. Dubium 9. q: an Angelus

possit pluribus loqui simul, et quantis ... ? R. ad 1m affirmative: quia hoc proprium est ..., et Angelus. = ad 2m R. q hoc solus Deus novit: quia ... quia ... simul ... principii certum e, ... non possit simul in finitis loqui, etiam si infiniti essent. cuius ratio e: quia virtus ... productiva e finita, et limitata: q. Dubium 10. q: an Angelus loqui possit alteri,

... audire? = R. affirmative cum Rot. in 2. dist. 9. q. 2. quia ... hoc audire. ... ex hoc non sequitur ... locutionem esse frustraneam ... quia esset ... perfectio ... Angelo ab alio ... et ... e locutio in ... vel libere ... reticere ... Itaque quia Angeli ... loqui Deo, et tamen non possunt aliquid ... manifestius quam ... Dubium 11. q an locutio sit actus intellectus, an

voluntatis? = R. q elicitive e actus intellectus; imperative autem e actus voluntatis ... primum ex dictis ... et 2m ... quia ... libere ... secreta alii: ... et Angeli ... libere ... actus voluntatis imperantis: q.

Dubium 12um: quomodo Angeli loquantur cum anima sensibus juncta? = Rx. quod loquuntur mediante voce in aere formata, vel mediante aliquo signo sensibili, quod cogitare quia [illegible] intelligere, qui prius fuerint in sensu, vel interius phantasmata excitando: qua ratione boni Angeli nos illuminant, et mali nos tentant. Dubium 13um: an Angelus superior illuminari possit ab inferiori? = Rx. Sub distinctione: si sermo sit de ordinaria providentia negative Rx: et est ratio: quia Deus ordinavit ut illuminationes, et revelationes veritatum suarum; et ordo dignitatibus exigit, ut ordinem, aut prius distribuatur superioribus, quam inferioribus: quod inferior non loquatur aliquid quod revelatum a Deo veritatem, quod cognoscere non fuerit revelatum superiori. Si vero sermo sit de potentia absoluta, Rx affirmative cum Scot. in 2. dist. 9. q. 2. et ratio est: quia non repugnat, Deum revelare aliquid inferiori Angelo, quod superiori non revelaverit. Dubium 14um, et ultimum: an in Angelis reperiatur memoria? = Rx affirmative ex Scot. in 4. dist. 45. quaest. 3. § et Doct. ad argumenta principalia. Ubi sic inquit: quia Angeli non omnes intellectiones habent perpetuas, ideo possunt absolute recordari. Fatuum enim me dicere, quod Lucifer non recordatur se peccasse, nec boni Angeli recordantur, se tales actus intelligibiles habuisse, vel fecisse aliquos exteriores circa corpora. Sed pro majori enucleatione dubii hujus est notandum cum Scot. in 4. dist. 45. quaest. 3. quod memoria datur, siquidem experientia instat quod aliquos actus cognoscendi praeteritos est in nobis. Si enim non daretur memoria, deberet recordari [illegible] praeteritus quae est secundum [illegible] enim recordatio praeteriti. Sequeretur 2° quod virtuosi non possent cognoscere se juste praemiandos; nec vitiosi se juste puniendos: quia praemia, vel punitiones [illegible] propter mala, vel bona praeterita. Nec Scot. [illegible] Sup. S. et Doct. circa istam qui posuerit memoriam [illegible] consideravit; Scot. videatur in 1. dist. 3. q. 6. et in 4. dist. 45. quaest. 3.

Disputatio Tertia de Angelorum Volunta- te in Statu Suo puro Naturae expectata.

Quaestio 1.a an Angeli voluntas necessario habeat aliquem actum?

Art. 1.us Primum notantur aliqua et quaestio solvitur.

Primo est notandum quod quamvis [illegible] esse de fide certum, Angelos habere voluntatem; siquidem hoc instatur ex Psalm. 102: qui faciunt voluntatem eius; et ex D. Pro. Epist. 1. Cap. 1: in quem desiderant Angeli prospicere. Ubi per figuram metonymiae ponitur effectus pro causa; desiderium est actus: quod alicui potentiae quod effectus hic sit voluntatis; hinc sequitur hanc esse in Angelis: quia sine causa nequit dari effectus; nec sine potentia actus. Vel aliter in Angelis datur liberum, sequitur [illegible] capaces praecepti, et peccati, seu moralis culpae; pariterque justitiae et meriti: quorum omnium fundamentum est liberum arbitrium.

Secundo est notandum

ex Subt. Doct. in q. 16. quodlib. quod libertas est triplex. Prima est libertas contrarietatis, seu specificationis, qua voluntas pro nutu in aliquod tendere obiectum, vel in aliud oppositum. v.g. qua potest in amorem tendere, vel in odium. Secunda est contradictionis, seu quoad exercitium, qua scilicet potest voluntas actum elicere vel non elicere v.g. in obiectum tendere, vel non tendere. Tertia denique est libertas essentialis, qua voluntas licet indigentia sua ratione sit indifferens, determinata ex se semper censetur libere suum elicere actum, et tendere in obiectum, quamquam ab extrinseco moveatur, et determinetur.

Ex his quoad notis, sensus quaestionis est: an Angelica voluntas necessario aliquem habeat actum? seu an sit libera Angeli voluntas ab omni actu cessare? Circa quam duplex est opposita sententia. Prima est D. Thomae 1. p. quaest. 64. art. 2. asserentis, quod etsi Angeli voluntas ante electionem sit libera ad utrumlibet, post electionem tamen est immobilis ab eo, quod amplexata est. Ut videre est in Subt. Magistro. Scoti est 2a sententia in qua astruitur voluntatem Angelicam ad nullum actum necessitari; nec ex se ipsa esse immutabilem; sed posse actum semel electum non ponere, vel oppositum retractare. Circa quam sententiam

Sit nostra conclusio: Voluntas Angelica non est necessitata ad aliquem actum; nec ex se naturaliter est determinata ad unum; sed remanet semper libera. Est expressa mentis Scoti in 2. dist. 6. quaest. 2. n. 17. ubi ait: dico quod quando peccavit Angelus secundo peccato, adhuc fuit in via; et per consequens quando peccavit secundo peccato, potuit poenitere de primo; et ideo primum peccatum ex se non fuit irremediabile: quia si poenituisset, invenisset veniam et misericordiam; sed Angelica voluntas fuit in primo peccato flexa; ergo ob a tali primo actu flecti potuit. Idem docet in dist. 7. quaest. 20. et in 4. dist. 46. quaest. 4. n. 6. Probatur 2° ex D. Hieron. Epist. 146. ad Damascenum, ubi sic fatur: Deus solus est in quem peccatum non cadit. Cetera cum sint liberi arbitrii, in utramque partem suam possunt flectere voluntatem. Et D. Damasc., cum dixisset Angelos pro proposito sententiae mutabiles esse, idque ex se, et suapte sponte, hanc profert rationem: quippe creatum omne etiam mutabile est; solum autem id, quod increatum est, mutari vertique non potest; sed Angeli sunt quid creatum; ergo.

Probatur ratione theologica: cum Angelus aliquid eligit vere vera est liber, et operatur libere: cum posset vel eligere, vel non eligere; sed post factam electionem nihil est quod illum necessitet, ut non possit electionem factam retractare et sententiam mutare: ergo post electionem etiam est mutabilis. Maior ex patet se. Minor vero sic suadetur: si Angelus sententiam mutare non posset, 2 esset ratio ipsius defectus [illegible] vel ex propria Angeli natura vel ex parte actus voluntatis, vel denique ex habitu vel dispositione aliqua addita voluntati, et ex actu relicta? sed ex nullo capite horum necessitatur voluntas Angeli, ut sententiam mutare non possit: ergo. Probatur minor: quia non ex 1. capite; nam Deus necessitare nequit voluntatem Angeli; imo nec in malum actum necessitare Deus Angeli voluntatem etiam: quia hic loquimur quaestio de Angelo naturaliter volente, ut Deo subest, velut causae primae naturaliter operanti secundum exigentiam causarum secundarum: ergo. Nec ex 2° capite; siquidem magna foret imperfectio non posse corrigi, et a malo desistere;

Sicut enim sine errore capacitas magna esse imperfectio non pone errorem objicere. Ad Angeli voluntas peccare potest, vel etiam errare: quod esse imperfectio, si signaliter revocare non valet; at ex conde ex natura voluntatis Angelicae non convenit hujusmodi necessitas. Ex

parte actus voluntatis oritur necessitas: siquidem actus non ligat, nec potest constringere: quia esse potentia prior natura illo, et hic est non dependet in actu primo, secundum quod ad actum primum datur est potens, aut impotens, sive ut actum proximo producit; sive est quod dicitur contra vertitur. = Nec demum habere habitum, seu dispositionem aliquam: quia habitus et dispositio praecedens actum electionis non necessitat ad electionem, sed in hoc voluntas liberalis; siquidem supponimus Angelum libere eligere non obstante quocumque habitu, et praevia dispositione. Et ex nullo capite est.

Art.^us Secund.^us Solvunt opposita Argum.^ta

Arguitur 1.º Melius est actu operari, quam ab omni actu cessare; ergo quod magis commendaret, tribui debet Angelis viris: quod est perfectior sit actu, quod eius carentia, illi hoc tribuenda perfectio; ergo de semper est necessario Angelus in aliquo actu. = Probatur: quia in carentia actus nulla est ratio boni; quod tamen obtus voluntatis sit bonitas, respondet hujus ad aliquem necessitat actum. = Respondeo 1.º majorem omissa non dominari: siquidem omne quod est Angelo melius, non semper est ei tribuendum, neque ei melius erat, quod semper beatus permansisset; non tamen ei tribuendum est beatitudo; nec est necessario ab initio primo sui esse habuerunt.

Respondeo 2.º non absolute majorem; quia melius est aliquid ab omni actu cessare, quam actu operari; siquidem melius est cessare ab omni actu peccaminoso quam actu operari peccatum. = Respondeo 3.º aliquando majorem: melius est actu operari, quam ab omni operatione cessare, praecisa carentia actus et ipso actu, id est ut nos praecisione sive ipsa, nego, et si verum sit, quod absolute loquendo sit perfectior actus, quam ipsa sua carentia; hoc tamen est praecisione facta omnium actum, et carentia eius; non ordine ad liberam potentiam: quandam enim actum, quam enim eius carentia dat liberum exercitium voluntatis, quod est quid melius respective ipsius. = Ad probationem nego antecedens: siquidem datur ratio boni, nempe liberum arbitrium ad ponendum actum, vel suspendendum actus carentiam.

Sed dices: Angelus beatus cessare nequit a Dei fruitione: ergo quia in carentia actus non reperitur aliqua ratio boni, quae possit esse voluntatis obiectum. = Respondeo nego antecedens: quia licet sit certum, nullum beatum posse a fruitione Dei cessare. Sed in illa semper esse permansurum; hoc tamen est ex speciali auxilio Dei: non tamen ratione voluntatis necessitas: quia beatus habet potentiam ex natura sua indifferentem ad cessationem actus fruitionis; imo et ad actus oppositos in illo statu. Quod patet in Angelis, qui ceciderunt; etsi namque erant beati, ceciderunt tamen: quia eorum voluntas in abeundo et eundo libera permansit, oppositum actum eliciunt. Vide Gennadium, Cap. 62. de Eccles.^ticis dogmatibus, inquit: nisi sinerent incommutabiles essent, diabolus non utique cecidisset.

Arguitur 2.º Si Angelus vertibilis esset, pariter capax esset poenitentiae. Sed incapax est: ergo. Major ostenditur: quia ille capax est poenitentiae, qui pravo potest abducere voluntatem. Minor vero suprascripta: nam si poenitentiae capax esset, aliquando poenitentias egisset, aut aliquis eorum resipuisset; sed hoc non dicitur: ergo quia poenitentiae capax

n est Angelus. — R. n° maior; quia impenitentia Angelorum non oritur ex eorum immutabilitate voluntatis, sed ex negatione auxilii supernaturalis illius divini, quod auxilium absolute necessarium est ad verum poenitentiam agendam, et ex eo, quod sunt in statu termini, et ante eorum incidit aeternae damnationis sententia, quae poenitentiae viam eis praecepit. Si eorum voluntas ad poenitentiam verso coget. Hinc solvo instantiam ex verbis Plat. positis in 2ª v. de quia in statu termini, et nullo divino auxilio donati, poenitere non possunt. Arguitur 3°: intellectus Angeli immobiliter adhaeret eis, quae intelligit et iudicavit: ergo eius voluntas pariter similem habet immutabilitatem in suis electionibus. Ant. prob.: quia intellectus est potentia necessaria; ergo. — R. neg. ant.: cuius ratio est: quia intellectus Angeli eo delexit, et iudicavit in primo instanti diviniis ejus, ut obtinet, et damnatio obstiterit: ergo immobiliter illud obiectum intellexit. — R. 2° per meso ant., n° cons. disparitas est clara: siquidem intellectus non est potentia sua liber libero, sicut voluntas: et licet hac parte non sit velle dispari inter intellectum et voluntatem. Item: quia voluntas est domina intellectus, eo quod longe liberior; ratio cuius etiam si admittatur necessitas in intellectu, non tamen in voluntate: quia est domina ubi potest, quod voluerit.

Arguitur 4°: adhaesio ad finem aliquem ultimum, seu interiorem dependi, est principium omnium electionum; sed Angelus adhaeret immobiliter suo fini ultimo, quem semel deliberavit: ergo etiam adhaerent immobiliter aliis rebus, quae ad ipsum ordinantur ultimum finem. — R. dist. maiorem: Angelus adhaeret fini suo ultimo immobiliter extrinsece, transeat; intrinsece, et ratione suae immobilitatis, nego suppositum; itaque dicitur finis ultimus efficaciter movet per suam propositionem, et claram, seu evidentis ostensionem, qua intuitive videndus proponit ad determinandas beatas mentes ad sui intuitum et amorem. Angeli voluntas tunc ab extrinseco movetur; non vero ab intrinseco determinatur proveniente ab immutabilitate voluntatis Angelicae.

Hoc totum clarum fit: Beati immobiliter adhaerent Deo; daemones obdurant in illa voluntate, qua Dei aequalitatem, et similitudinem, tamquam finem sibi ultimum proposuerunt: et tamen dexter hic non provenit ab intrinseco, sed ab extrinseco: quia in Beatis provenit ab obiecto clare viso; seu apprehenso: in damnatis vero ex negata gratia, qua possint revocare sententiam. Vel certe, neutrum ex natura provenit voluntatis Angelicae. Hinc est quod argumentum nihil probat, siquidem quaestio inter theologos examinatur de voluntate Angelica in suo esse inspectata.

Arguitur 5°: Angelus diligit necessario: ergo. Pr. ant.: quia naturaliter inclinatur, et tendit in sui amorem: ergo. — R. n° ant.; ad cuius probationem ant. dico, et concedo: licet enim naturaliter inclinatur in sui amorem ferri: non tamen est quid necessitans ad talem amorem: quia cum sit omnino liber, potest a tali amore cessare. Hoc instat cuius: nam Angelus viribus suae naturae potest Deum diligere, seu in Deum tendere naturali inclinatione, ad hunc super ipsum met Angelum amandum, ut inquit Plat. in 3. dist. 27. §. illius verbis: ubi clarat: quod ex parte, seu ex puris naturalibus potest quicumque voluntas saltem in statu naturae institutae, Deum diligere super omnia. Et tamen nihil fuit necessitans Angelum ipsum ad hunc modi amorem; et hunc odio prosequitur Deum.

Arguitur 6°: mutatio electionis provenit ex eo, quod eligens aliter discernit, vel quia rem aliquam apprehendit post electionem quam antea; sed in Angelo neutrum fieri valet: ergo. Pr. minor: quia Angelus non habet passiones, nec ab extrinseco suae intentionis dispositione accipiunt; sed habet semel lumen perfectissimum: ergo. — R. n° minorem: licet enim Angelus perfectissimum habeat lumen; [illegible] omninus errare potest; ubi accidit; Aequitatis [illegible]

possibile apprehendendo erravit. Itaque dici potest, quod Angeli mali in duo vitia semel ruerunt. Primum, quod bonum esset Deo subjici, et eo contempserunt. Secundum, quod prima excellentia esset bonum sibi appetibile. Unde stante prioritate judicio, moti sunt ad secundum posterius; et sic non obstante cognitione et medio, seu fine sibi apprehensione, sibi potuerunt eligere alium finem, scilicet propriam excellentiam, in quo erraverunt.

Arguitur 7°. Angeli intellectus lumen fuit praestantissimum. Atqui praestantius est lumen, eo tenacius adhaeret voluntas objecto: ergo Angeli voluntas ita firmiter suo adhaeret objecto, ut ab eo nunquam removeri potuerit. = Ad hoc nego consequentiam: quia licet Angeli voluntas eo firmius suo adhaereat objecto, quo praestantius est lumen intellectus, ex hoc tamen non sequitur, quod non possit pro sua libertate eum obviare. Unde solum sequitur quod Angelus non tanta facilitate, quanta homo, suum propositum et sententiam mutare valeat, non vero sequitur, quod absolute eam resipuere non possit.

Quaestio 2.ª Quomodo Angelus Deum, seipsum, et alia diligat?

Articulus Primus: Suppositis aliquibus resolvitur quaestio.

Pro pleniori capitis quaestionis suppono 1°, quod amor est duplex, naturalis et supernaturalis. Prior est, ad quem elicendum ipsa sufficit naturalis facultas, solo praevio lumine intellectus eam illustrante, et detrahente ad objectum amabile, ejusque perficiendo, et manifestando omnes ejus perfectiones, quae relucent in tali objecto; et hic amor est inclinatio quaedam indita ab Auctore naturae. Posterior vero est, quem voluntas elicere nequit absque beneficio, et auxilio supernaturalis gratiae. De primo, non de secundo in praesenti; non de secundo.

Suppono 2°, quod naturale est duplex, scilicet prout opponitur libero, et prout supernaturali opponitur. Primum est, quod a principio mere naturali provenit; secundum vero quod opponitur supernaturali; quia est vade naturae, non autem vade superioris gratiae. Unde in praesenti sermo est de naturali prout supernaturali opponitur non autem prout opponitur libero. Sequitur cum libero, ipsum potest naturale, quod apud omnes certum habetur locum. Et sic quaestio examinatur in ordine ad Deum, Angelum, et omnia ab ipso Angelo dista. an ea omnia naturaliter diligat; et quo sit.

Primo dico: Angelus naturaliter seipsum diligit, prout naturalis amor supernaturali opponitur; non vero prout opponitur libero. Primum quoad 1. partem: quaelibet res naturaliter diligit se scilicet quaerit propriam appetit perfectionem, naturaliter quae ad illud inclinat: ergo multo magis Angelus. = Confirmatur: quia daemones naturaliter se diligunt; ergo et Angeli boni. Antecedens probatur: quia naturaliter suam fugiunt miseriam: ergo quia se naturaliter diligunt. Proba-

tur 2. pars, scilicet, quod Angeli dilectio non est naturalis, prout naturale opponitur libero: nam quod est naturale oppositum libero, est determinatum ex se necessario ad unum. Atqui Angeli voluntas ita non est ex se determinata ad unum: ergo nec ejus dilectio naturalis opposita libero. Maior est Philosophi: sequitur in hoc naturale a libero distinguitur, quod illud ex suis intrinsecis principiis ad unum determinatur, v.g. ignis ad comburendum; grave ad motum deorsum; et leve ad motum sursum. Minor constat ex dictis an non quaestione: ergo.

Sit 2ª dc: Angelus natural, seu viribus naturæ Deum diligere potest etiam super seipsum. Docuit Clot. Mont. in 3. d. 27. n. 23. dicentibus: quod ex puris naturalibus potest quæcumque voluntas, saltem in statu naturæ integræ, diligere Deum super omnia. Prob. hæc ratione dc: ratio naturalis dictat, quod dotibus perfectius amore perfectiori diligat; sed Deus est perfectior Angelo: ergo perfectiori dilectione est ab ipso Angelo diligendus.

Rationes Secundæ adverso Enervant Fundam.ta

Arguitur 1º contra 2am conclusionem: si esset in Angelis dilectio aliqua erga seipsos, dilectio hæc vel esset recta, et perfecta; vel inordinata, et imperfecta: sed neutra reperiri potest in Angelo: ergo. Prob. min: quia non reperitur prima, nam hæc si sit recta, et perfecta, est charitas, ideoque quid supernaturale: non secunda: quia dilectio imperfecta, et inordinata est peccatum: sed Angelus in statu naturæ non peccat, dilectio ista nequit in eo reperiri. Resp. dist. maj: esset recta rectitudine naturali, conc. rectitudine supernaturali neg. et nata min, distinguitur eius probatio: si illa sit recta, est charitas, et quid supernaturale, si rectitudo supernaturalis sit, conc. si rectitudo sit mere naturalis, neg. et [illegible] rectitudo est 2x una naturalis inclinationis, et altera supernaturalis virtutis. illa est recta: quia est indita ab Auctore naturæ; ex opposito namque sequeretur Auctorem naturæ aliquam inclinationem indirectam tribuisse creaturis; vel intra ordinem naturæ est perfecta: [illegible] principiis naturæ sit conformis; et perfectior evaderet, si charitati iungitur. Sequitur status gratiæ est perfectior statu naturæ in suo perfectionis [illegible].

Arguitur 2º: si in Angelo esset aliqua dilectio naturalis, hæc esset media inter dilectionem gratuitam, quæ oritur a gratia; et libidinosam, quæ oritur a culpa; sed hoc dici nequit. Sequitur medium inter bonum et malum debet esse indifferens: dilectio autem naturalis indifferens non est bono et malo: ergo. = Resp. dist. maj: esset media per exclusionem, conc. per participationem, neg. quia nec participat dilectionem gratuitam: cum naturalis sit, et non a gratia; nec participat libidinosam: cum a peccato non oriatur, sed est mere naturalis.

Arguitur 3º contra 2am conclusionem. Si Angelus Deum diligeret super seipsum, in nobis esset natura inclinata ad bonum; sed hæc non est: ergo. Prob. min. ex Genes. 8: Sensus hominis, et cogitatio humani cordis prona sunt ad malum ab adolescentia sua: ergo. = Resp. n. conc. maj. et ad Script. dextere respondeo: quod loquitur de appetitu naturæ per peccatum vitiato, non vero de appetitu naturæ integræ: quia cum ille appetitus sit a Deo ut Auctore naturæ, nequaquam debuit esse rectus, et ad bonum proclivis. Ex quibus colligitur de potentia Philosophica, et naturali inclinatione naturæ integræ, seu nullo vitio disturbatæ, qualis erat Angelica natura in statu viæ; ut inquit Clot. ibi sup. n. 15. dicendo conclusione, quod ex puris naturalibus potest quæcumque voluntas, saltem in statu naturæ integræ, diligere Deum super omnia; videlicet quoad inclinationem; et potest prohiberi naturæ integræ.

Arguitur 4º: nequit Angelus natural, seu viribus naturæ Deum super omnia diligere; ergo nec super se. Prob. ant: quia in suo statu poneretur habitus charitatis infusus; sequitur iste [illegible], ut super omnia Deum diligat: ergo. = Resp. n. conc. ant. ad cuius probationem ant. [illegible] non in suo statu poneretur habitus charitatis infusus; quia iste ponitur ut meritorie Deum super omnia diligat, et sicut oportet, ut vitam consequatur æternam; non vero ad naturaliter diligendum Deum.

Quaeritur 3.º an Angelus in primo instanti suae Creationis libertatem habuisset sufficientem ad posse peccare.

Articulus Primus aliqua notantur, et quaestionis dissolutio.

Inter [illegible] scholasticos Principes celeberrima semper extitit praesens difficultas pro qua est notandum 1.º non procedere de malo poenae, sed de malo culpae, hoc est an peccare potuerint? = 2.º est notandum quod loquimur quoad de posse proximum ad peccandum, an scilicet in illo 1.º instanti potuerint [illegible] liberi peccato aliquo, potuerint esse miseri? = 3.º est notandum [illegible] fere omnium Theologorum sententia Angelos in 1.º suae Creationis instanti non peccasse, unde solum est difficultas: an in eodem instanti 1.º peccare potuerint?

Circa hanc D. Thom. 1. p. q. 63. art. 2. et 3. [illegible] non omnino asserit sententiam [illegible] [illegible] in 2. dist. 5. quaest. 2. et [illegible] quaest. 1. quam omnes [illegible] scholastici [illegible] sic [illegible]: Angelus in 1.º instanti suae Creationis peccare potuit malo culpae, et ex scholasticorum mente est 1.º ratio: quia ad libere operandum sufficit, quod causa libera suae praecedat effectum in aliqua priorite naturae; sed in 1.º instanti Creationis Angeli dari possunt multa priora naturae et posteriora, secundum quae considerari Angelum priorem natura procedere ut liberum ad peccatum suum [illegible] maxime pt. in sole v.g. qui in 1.º suae Creationis instanti illuminavit [illegible] sic causa et effectus sive sol, et illuminatio in eodem instanti temporis fuerunt, ut sol prior natura, [illegible] illuminationem [illegible] [illegible]: quia in Creationis 1.º instanti Angeli fuit instans primum naturae, quo habuit suum esse naturale completum; 2.º quo habuit cognitionem perfectam suae Creationis; 3.º quo se determinavit ad bonum, vel malum, ergo.

Probatur 2.º ratione D. Thom: quia ex quo Angeli in 1.º instanti mereri potuerunt, potuerunt peccare. Antecedens est D. Thomae, [illegible] sic suadetur: libertas sufficiens ad posse mereri est sufficiens ad posse peccare, atqui secundum Thom. Angeli in 1.º Creationis suae instanti habuerunt sufficientem libertatem ad merendum, ergo et ad peccandum. [illegible] ex D. Thom. 1. part. q. 63. art. 2. ubi inquirit: utrum malum culpae possit esse in Angelis? et in corpore inquit sic: Respondeo dicendum, quod quilibet Angelus, quaecumque creatura rationalis, si in sua natura consideretur, potest peccare. Et si cuicumque creaturae convenit, quod peccare non possit, hoc habet ex dono gratiae, non ex conditione naturae. Et paulo inferius: in sola divina voluntate peccatum esse non potest; in qualibet autem voluntate creata potest esse peccatum secundum conditionem suae naturae: quid clarius? ergo.

Articulus Secundus solvuntur contraria argumenta.

Arguitur 1.º quia Concil. et SS. P.P. aiunt Angelos fuisse [illegible] innocentes, et rectos, bonosque vel bonitate naturae: ergo. = Respondeo 1.º concedo antecedens, nego consequentiam; quia non negamus [illegible] Creationis fuisse bonos bonitate naturae: sed solum affirmamus potuisse peccare in 2., 3. aut 4. instanti naturae. = Respondeo 2.º Concil. SS. que P.P. voluisse Angelos fuisse creatos a Deo bonos [illegible] naturae: quia Deus cum sit bonus non potest facere [illegible] opus bonum; Deinde sic Angeli fuerunt liberi, et sic in 2., 3. aut 4.º instanti naturae potuerunt aliqui ex malis rectis, vel obliquis.

Arguit 2°. si Angelus peccare valuisset in 1° sui creationis instanti, peccatum illud tunc admisse-
rei, induceret deo; id hoc est absurdum: ergo. Prob. major: quia omnis effectus, qui simul est in-
stit cum re ipsa causa, tribuitur illi causa a quo res ipsa producitur: ergo ante pt: nam ex Arist.
motus gravium et levium tribuitur generanti. = Resp. 1° neg. d° majore, ad cuius prob. nam
ante deo quia ante pt: ex Arist. motus gravium et levium tribuitur generanti, quia gene-
rans dedit illis virtutem activam, qua se movent: in hoc modo, nec illuminatio qua Solem incidit
simul cum Sole, et tamen tribuitur deo, qui Solem produxit, sed Soli ipsi: hinc dicimus
deum, sed Solem illuminare aerem. Vel Soli deo tribuitur ut causae primae, et universali, quo modo
omnis actio creatura deo tribuitur ut primo generanti. Resp. 2° neg. d° majore, cum suo prob.
et prim. neg. ante, nam licet quia etsi quandoque motus gravium et levium esse generanti tri-
buendum, negamus tamen peccatum Angeli in 1° instanti esse tribuendum deo. Ratio est. Primo: quia
ipsemet Arist. qui docuit gravia et levia a generante moveri, docuit etiam, viventia a
se ipsis moveri; cum ergo inter viventia Angeli loquamur hinc est. Secundo:
quia gravia, et levia sunt entia naturalia, quorum in operando abeuntes generati nequeo, ac sic
aliquo modo suo producenti principio attribui potest; at Angelus operans est liber
ratione cuius suo non potest tribui creatori.

Arguit 3°. Angelus non erit liber ad peccandum
in instanti 1°. ergo. Prob. ante: quia omnis causa, dum causat, necessario causat: sed illo 1° instanti Angelus
quando necessario et non liber est. = Resp. ex Clot. in 2. de fi. sect. 2. §. Respondeo a versic. Sed
hoc neg. ante, ad cuius prob. ante dicitur: omnis causa necessario, sive naturalis, dum cau-
sat, necessario causat, vel omnis causa etiam libera aliquo necessario causat supposita se tenente
ex parte existentiae effectus, ut se tenente ex parte causae, sic in suppositione quod causa libera
est non causat necessario: ideo ut aliquis haberet liberter, non solum in instanti 1°, verum et quocumque
alio instanti creationis Angeli, ut constat Clot. ibi versicul. Item. Vel dicitur, ut ibidem dico, quod
causa causat, necessario causat: quia supposita causa libera existentia, quo sic dicimus, quod causat, quod
est, necesse est.

Arguit 4°. actus primus viantis Angeli non est liber, sed naturalis: sed actus naturalis
non est malus: ergo. Prob. major: actus naturalis imprimitur in voluntatem, qua cum sit creata a deo, non
potest non esse recta: ergo. = Resp. n. d° majore: quia licet datur aliquis actus naturalis: et sic habet
propensionem, seu naturalem inclinationem rectam, hic tamen est prorsus eius posito, liberum est sub
plenis voluntatis dominio; ratione cuius potest actum elicere rectum, aut illum vertere in
obliquum.

Arguit 5°. nullus peccare potest, nisi sit debitor iustitiae: sed in primo instanti
non fuit debitor iustitiae Angelus: ergo. Major constat: quia iustitia et peccatum sunt veluti
habitus, et privatio; sed nemo potest amittere habitum, nisi qui habitum habet: ergo nemo
amittere potest iustitiam, nisi qui habet habitum iustitiae. Major habetur ex Anselm. in Casu dia-
boli. Cap. 12. et 24.

Resp. ex Clot. ibi versic. Nec illud. n. maj. nam de iustitia in-
fusa, quam de acquisita. de infusa, seu gratia iustificante: quia amittitur per unum pec-
catum mortale, ideoque qui illam amisit, iam non potest amplius peccare: quia dum eam non
habet non est debitor iustitiae. Nec Saraceni, qui numquam gratiam habuerunt infusam, peccare po-
sset. = De acquisita non valet: quia, ut inquit Clot. iustitia ipsa, vi cuius Angelus dicitur iustitiae
debitor, est liberae voluntatis, ratione cuius moderare potest naturales inclinationes, quae est iustitiae
tribuendum.

4

Ad 2.um concessa maiori, nego minorem. Sequitur enim ex illa primo Angeli omnes fuerunt in gratia creati, ut jam dicta videntur. Et de eorum Angelus [illegible] si in illo instanti 1.o dimisisset peccatum, ex quo dicebatur [illegible] in casu Anselmi [illegible] de justitia [illegible]: nunc [illegible] non [illegible] Angelus; illa tamen habuit, ut S. Aug. [illegible] lib. de Civit. Dei. cap. 9. [illegible]: [illegible] erat simul in eius idem natura, et largiens ea.

Sed 2.a [illegible] solvitur instantia: quia non Angeli fuerunt creati in gratia, et gratia et peccatum in nullo instanti possunt esse simul: ergo si in 1.o instanti fuit gratia, in eo non potuit esse [illegible] peccatum. = Ad 2.o maiori, [illegible] minore; gratia et peccatum non [illegible] simul esse in eodem instanti [illegible] modo [illegible] per modum habitus [illegible] permanentis [illegible] permanentis ambo, [illegible] de [illegible] natura per [illegible] in voluntate ad [illegible] per modum habitus; [illegible] supponi potest [illegible] peccaminosa.

Ex quo patet, quod licet Angelus sit creatus in gratia, potuerat adhuc in 1.o instanti peccare eliciendo operationem pravam; nec sequitur ex hoc, quod in eodem instanti simul sint gratia et peccatum, [illegible] quod sequitur est, quod praesupponat gratia ad peccatum per modum habitus praesidere naturam; [illegible] sequitur peccatum per modum actus. quod totum [illegible] in hoc, quod exsistens in gratia [illegible] dimittit peccatum.

Arguit 6.o actio creata non potest esse in instanti: ergo Angelus in instanti primo peccare non potuit. Antecedens est ex 6. Physicorum text. 29. et 60. ubi Arist. [illegible]: si verbum [illegible] movere potest in instanti: ergo maior virtus movere [illegible] in minori mensura [illegible] in instanti, quod est impossibile; [illegible] creata potest dare aliam maiorem, sic in infinitum: ergo [illegible] in minori mensura, quam in instanti movere posset. hoc [illegible] debemus ad hoc in [illegible] dicendum de Angelos in 1.o instanti [illegible]. = [illegible] ubi vers. dico. nego ant. ad probationem [illegible] Phys. [illegible] locutum [illegible] mensura [illegible], ut est tempus; [illegible] visibili, ut est [illegible] minima excogitabili mensura, alias [illegible] non [illegible].

Arguit 7.o Angelus prius debet supponi creatus, quam peccet: ergo in 1.o illo instanti non potuit peccare. = [illegible] ubi vers. [illegible] supponi debet creatus prius prioritate naturae, [illegible] prioritate temporis, nec [illegible] luna [illegible] in eodem temporis instanti, in quo lumen accipit a sole, diffundit ipsum in alias partes mundi, supposita tantum prioritate naturae recipere lumen a sole.

Quaestio 4.a an Angelus Liberum habeat Arbitrium naturae suae inflexibile?

Articulus Primus. Resolvitur quaestio.

Praesens [illegible] quaestio solum valet quibus quaestio prima [illegible] huius [illegible] mus; nimirum, voluntatem Angeli non esse necessitatam ad aliquem actum, [illegible] in omni actu liberam. attamen quaestio nos omnes est theologorum, [illegible] [illegible], ideo specialem [illegible]. [illegible] maiori [illegible] est supponendum, ad liberum [illegible]. Sequendum est quod [illegible] de Angelis [illegible] quibus est examinandum: an habere sibi [illegible] inflexibilem [illegible]? seu quae sit ratio

in flexibilibus eorum: pro quo [illegible] Cum omni omnium catholicorum theologorum sententia.

Quod voluntas demonum, et aliorum damnatorum ita sit in malo obfirmata ut ad justitiae statum nunquam sit reducenda. hoc potest veritas definita in 5. Synodo et in 6. actione 16. ubi approbat Epist. Sophronii damnantis Origenem, qui docuit poenas damnatorum esse aliquando finiendas, ipsosque esse ad statum innocentiae restituendos. Idipsum est definitum in Concil. Later. sub Innoc. 3. Cap. firmiter. ubi dicitur de reprobis, quod cum diabolo poenam aeternam recipient. [illegible] veritatem in suo symbolo docet S. Athan. cum dicit: qui bona egerunt ibunt in vitam aeternam, qui vero mala, in ignem aeternum. Eamdem veritatem

P.P. sequitur S. Greg. Nissen. lib. 1. Phil. Cap. 5. ait: quod hominibus est mors, Angelis est casus. Item Matth. Cap. 25. de [illegible] ibi: [illegible] ite in ignem aeternum, qui paratus est diabolo et angelis eius. Et infra: ibunt hi in supplicium aeternum. Et Apoc. Cap. 20. de diabol. dicit: missus est in stagnum ignis, et sulphuris, ubi et bestia, et pseudo propheta cruciabuntur die ac nocte in saecula saeculorum. Verum hac veritate supposita quaeritur ex quo inflexibilitas talis, an sit ex sua demonum, et damnatorum perversitate?

Sent. est D. Thomae [illegible] Causa seu talis ratio [illegible] demonum est immobilitas et inflexibilitas voluntatis eorum erga illud, quod voluntarie et libere semel elegerunt. Sic in quo Angelus. Probatur: [illegible] naturae Angelicae ut ubi semel uni parti libere adhaeserint, non possint in alteram flecti. Secundo quod est Scot. in 2. dist. 7. q. et Perseuil. Prima conclusio, quae sit [illegible] patebit quod opus.

Sit 1a. dic: ratio talis inflexibilitatis demonum, et damnatorum non provenit ex intrinseca eorum naturae voluntatis: est [illegible] Probatur ex S. Joan. Damasc. Cap. 3. de fid. [illegible] omne creatum [illegible] est mutabile et ipse Angelus perpetuo mo[illegible] naturae mutabilis [illegible] sua [illegible] liter. Pro [illegible] sua Angelorum voluntas est intrinsece [illegible] ex sua natura [illegible] et aliquo ex Cap. [illegible] debet eorum inflexibilitas. Probatur: quia Angelus damnatus in primo instanti habuit gratiam, per quam [illegible] D. Thom. [illegible] in illo instanti bene operatus est; Sed secundum D. Thomam Angeli mali volunt ex sua natura immutabiliter, deberet in illo opere perseverare; hoc autem non evenit: ergo immobilis est demonum voluntas, seu intrinsece libera: atque ex natura voluntatis Angelicae non oritur inflexibilitas in demonibus.

Quod autem in primo instanti Angelus, qui postea fuit bene [illegible] operatus, patet ex Thom. doctrina: quia si in 1o instanti talis Angelus non haberet actum boni amoris Dei super omnia mortaliter peccaret: Secundum D. Thom. sententia creatura rationis tenetur ad amandum Deum super omnia in 1o instanti rationis. At Angelus non habuit in illo 1o instanti peccatum mortale: [illegible] D. Thom. sent. [illegible] peccatum mortale [illegible] cum gratia sanctificante: quia in 1o inst. [illegible] quod [illegible] sanctificante gratia [illegible] Angelus [illegible] bene operatus est. At eius voluntas [illegible] ex intrinseca natura [illegible] lis est.

Sit 2a dic: talis ratio inflexibilitatis demonum, et aliorum damnatorum est, et oritur ex denegatione divini auxilii necessarii ad resipiscendum, et ex pravitate eorum voluntate quo se voluntarie deceperunt. est [illegible] Scot. mentem. Probatur ex ipsius verbis in 2. dist. 7

ubi sic inquit: Deus [illegible] ad resiliendum meritorie, requirit aliud [illegible] gratia, quo [illegible] non est extra se habere et deus. Secundo quod hic erunt ipsum [illegible] ex [illegible] quod simul ex gratia eorum voluntate, et denegatio [illegible] inflexibilitas. Probatur ex S. [illegible] lib. de fid. ad Pet. cap. 3. ubi ait: Hic de Angelis quidam hoc sibi posuit, et impleverunt, ut sequens eorum bonitate [illegible] perderet, [illegible] eos aliud [illegible] munere separaret. Et inferius addit: Ut Angeli mali nec mala possint [illegible] voluntate carere nec pena, sed permanente in eis injusta [illegible] malo, permaneat [illegible] retributionis aeterna damnatio: ergo.

Status Secundus Adversa Solvunt fundam.

Arguitur 1.º et est 2.º de 2.ª quaestione: nam arguit, quia talis fieri [illegible] soluta [illegible] in quest. 4. ultima hujus disp. ubi sic de 2.º arguitur ex D. Cyrill. hierosol. Catheches. 2. ubi postquam ergo [illegible] benignitatem remittendi peccatis exaggeravit, de Angelis sic inquit: Sed nescimus quanta ille et Angelis donavit, indulgentiam deillis: ergo censet Angelos post peccare, et demones penitere potuisse; sed hoc esse non posset, si eorum inflexibilitas orta esset ex eorum voluntate, et denegatio auxilio: ergo. Resp. D. Cyrill. [illegible] loquitur de anticipata indulgentia [illegible] gratia, et [illegible], cum mens declarat [illegible] verba haec, quae subdit et indulgentiam, quandoquidem [illegible] unius est, qui penitere non possit. Non autem loquitur, ut postquam peccarunt, eis parciat. Resp. 2.º quod loquitur in [illegible] D. Aug. [illegible], quod [illegible] debet esse [illegible], quod multa peccata non [illegible]; quia si Deus permitteret, faceremus [illegible] plura peccata Angelus faceret, si manu dei non teneret: non autem alio modo est intelligendus.

Arguitur 2.º ex D. Jacobo cap. 2. demones credunt et contremiscunt; sed credere et contremiscere est quid bonum, quod fieri non potest denegato dei auxilio: ergo hoc auxilium non est denegatum damnatis. Resp. quod illud credere est quid bonum [illegible] [illegible] bonum, nullatenus [illegible] mala, ad quod eliciendum non requirit specialis dei gratia; non [illegible] est quid bonum meritorium, quia ad eum exigit gratia dei auxiliantis supposito gratia sanctificante. Arguitur 3.º damnati penitentiam agunt de ante[illegible] peccatis; sed penitentia fieri non valet quin det auxilium dei simul cum [illegible] voluntate: ergo [illegible] non oritur eis inflexibilitas. Major probatur Sapient. 1. penitentiam agentes et prae angustia spiritus gementes. Resp. non [illegible] ad [illegible], quod illa penitentia est [illegible] [illegible]. Seu aliud non est quam quendam remorsum conscientiae qui semper est in omnibus damnatis, [illegible] peccata praeterita, qui remorsum non est peccatum, sed pena peccati.

Disputatio 4.ª de peccato Angelorum.

Quaestio Prima: Quodnam fuerit primum peccatum Luciferi.

Status 1.º aliqua notanda ad quaestionem.

[illegible] quod [illegible] est prius notandum varie [illegible] de primo diaboli peccato sensisse: nam Justinus in Apologetico censet primum, ac [illegible] demonum peccatum

fuisse impuritatem eorum cum Mulieribus: ex Gen. 6: Videntes Filij dei, alij vertunt: Angeli dei, filias Hominum, quod essent pulchrae, acceperunt sibi uxores ex omnibus quas elegerant. Clemens Alexandrinus, in 5. Stromatum, asserit, Angelos specie Mulierum captos eis arcana, ac recondita patefecisse: Angeli, (inquit) illi quibus superna sors obtigerat, delapsi ad voluptates enunciarunt arcana mulieribus, et quaecumque ad eorum venerunt cognitionem. Tertull. lib. de idololatria. Cap. 9. idipsum asserit.

Et lib. de habitu Mulierum asserit daemones fuisse Doctores, et inventores eorum omnium, quae ad suum ornatum Mulieres superbe assumunt: corporis, et quasi peculiare instrumentum istud Muliebris gloriae contulerunt; Lumina lapillorum, quibus monilia variant; et circulos ex auro, quibus brachia artantur; et medicamenta ex fuco, quibus lanae colorantur; et illum ipsum nigrum pulverem, quo oculorum exordia producunt. V. lib. de Virginibus velandis monet capita Mulierum velanda propter Angelos, ut ex D. Paulo ad Corinth. 1. Cap. 11: quos legimus a Deo e Caelo excidisse ob concupiscentiam feminarum [illegible] quod adumbrari faciei tam periculosa, quae usque ad Caelum scandalum jaculata est.

Quorum [illegible] legimus D. Amb. Lib. 1. de Virginibus ubi inquit: quam multos Angelos propter intemperantiam suam in saeculum ruisse e Caelo; Virgines [illegible] in Caelum transisse de saeculo. Zacg. autem Nissen. in Catheches. Cap. 6. D. Cyprian. lib. de zelo et livore. nec non et S. August. lib. de Genes. ad literam. Cap. 14. Iudicant fuisse invidiam primum Angelorum peccatum, [illegible] explicent. Unde est oppositum SS. P.P. non esse uniformes in hac re.

Angelicus Praeceptor D. Thom. 1. p. quaest. 63 art. 2. D. Seraph. D. Bonav. in 2. dist. 5. art. 1. quaest. 1. Alens. 2. p. quaest. 98. Membr. 2. dicunt primum, ac capitale peccatum Angelorum fuisse superbiam proprie dictam. V. Subt. Mag. Scot. in 2. dist. 6. quaest. 2. n. 4. tenet primum Angelorum peccatum fuisse inordinatum sui ipsius amorem, [illegible] eius causa in eodem Subt. Doct. loc. sup. citat. est notandum 2°.

Quod omnes actus voluntatis dividunt adaequate in volitionem, et nolitionem, ita quod nullus sit actus, sive bonus, sive malus, nisi actus, quo prosequitur conveniens, seu bonum; qui actus vocatur volitio, vel velle; seu actus, quo fugit disconveniens seu malum, qui actus vocatur nolitio, seu nolle. Ceterum inquit Scot. ubi sup.: duplex est velle, quod potest nominari amicitiae, et concupiscentiae; et dicitur velle amicitiae respectu istius obiecti, cui volo bonum: et velle concupiscentiae istius obiecti, quod volo alicui amato. ex quo patet actum volitionis dividi in amorem amicitiae, quo aliquem amamus propter se; et concupiscentiae quo aliquid alicui volumus.

Sed eodem loco citat advertit Subt. Doct. quod amor amicitiae supponitur ad amorem concupiscentiae. Sic enim ait: cum [illegible] concupiscentiae quasi finis cui volo bonum, (illum enim quem amatum concupisco sibi bonum, quod sibi volo) [illegible] finis [illegible] obiecti volitum; patet quod velle amicitiae praecedit velle concupiscentiae.

Notandum est 3°. quod in quolibet peccato invenitur [illegible] ex Ecclesiast. [illegible] quod initium omnis peccati superbia est. [illegible] omne [illegible] genus peccati: Siquidem eo ipso, quod quis peccat [illegible] se subtrahit a Deo, et eius legibus, a quibus discedit [illegible] est aliis peccatorum speciebus, ideo [illegible] peccare [illegible]

[illegible] tamen: an tale Angeli peccatum fuerit Superbia proprie dicta? quod sequenter [illegible]
Dico cum nostra Sent.[illegible] patebit.
Sit primo dico: Primum Angeli peccatum fuit inordinatus amor
Sui. Ita Subt. Doct. Scot. in 2. dist. 6. quaest. 2. Probatur: [illegible]
[illegible] ordinatum non habuit pro obiecto Deum: quia non habuit [illegible] consequenter: [illegible] Deum esse ordinate a-
[illegible] se: [illegible] omne [illegible] bonum; ut ait Scot. [illegible]: non potuit [illegible] inordinate et inten-
sive amare amore amicitiae: namque Deus est tale amabile, quod ex sola [illegible] sui, ut obiectum est,
dat [illegible] [illegible] [illegible] actum perfecte intensum: ergo [illegible] [illegible] Scot. hoc [illegible]
sequente: Nec est verisimile, quod aliquid aliud a se nimis intense dilexerit [illegible]:
tum: quia inclinatio naturalis magis inclinavit ad se, quam ad aliquid aliud [illegible] [illegible]
tum: quia non videtur, quod aliquid aliud [illegible] a se sic intellexerit sicut se: ergo. Probatur ex SS. P.P.
praesertim ex D. Aug.° de Civit. Dei Cap. 13. quaest. 12. ubi ait: initium malae voluntatis est sibi
nimis [illegible]. et lib. 12. de Civit. Dei Cap. 6. cum dixisset, quod [illegible] beatitudinis bonorum
[illegible], quia ei adhaerent, qui summe est. ait: cum vero causa [illegible] malorum
[illegible], quia [illegible] [illegible] quod ab illo, qui summe est, [illegible], ad se ipsos
[illegible] [illegible] [illegible]. et lib. 11. de Genes. ad literam Cap. 15. inquit: Angeli [illegible]
[illegible], [illegible], sed [illegible] potestate; et proinde [illegible] amor [illegible]
[illegible] [illegible]. Denique lib. 14. de Civit. Dei. Cap. [illegible] ait; [illegible]
[illegible] fecerunt civitates: Civitatem Dei, amor Dei usque ad [illegible] sui; [illegible]
sui usque ad [illegible] Dei: ergo.
Sit 2.ª dico: Primum Angeli peccatum [illegible] [illegible]
dicta, et formaliter, sed [illegible], et radicaliter [illegible]. est Scot. in 2. quaest. 2. [illegible]
dico, quod primum peccatum eius non fuit superbia proprie dicta: sed [illegible]
[illegible], magis videtur reduci ad Luxuriam; sicut peccatum [illegible]
quis in speculatione delusionis geometricae, ad Luxuriam [illegible]; [illegible]
non negat absolute illum amorem esse superbiam, sed esse proprie talem: [illegible]
[illegible] peccatum fuit immoderata complacentia in suis perfectionibus: [illegible] superbia [illegible]
dicta non est talis immoderata complacentia: ergo. Probatur minor ex D. Aug.° lib. 14. Cap. 13: [illegible]
in superbia, nisi perversae celsitudinis appetitus. [illegible] [illegible]
sui, sed ex eo sequitur: [illegible] nemo potest appetere immoderatam suam celsitudinem [illegible]
beatitudinem, nisi quia se ipsum inordinate diligit; [illegible] primum peccatum Angeli [illegible]
perbia. Probatur adhuc: Superbia proprie dicta est inordinatus appetitus excellentiae [illegible]
aliorum, ex D. Aug.° lib. 19. de Civit. Dei Cap. 12: Superbia [illegible]
Deum; odit namque cum sociis aequalitatem sub illo; [illegible] sociis [illegible]
suam pro illo; sed ille affectus dominationis, quem [illegible] superbia [illegible]
[illegible] dominationem super alios, non potuit esse primum peccatum Angeli: [illegible]
alios dominari, quia inordinate se ipsum diligebat: ergo [illegible]
origo superbiae; non vero ipsa superbia [illegible] [illegible].

Art.° Secund.° Adversa Enervant Argumenta

Arguitur 1.º ex Tobiæ Cap. 4. ubi sic dicitur: *Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas; in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio*: q. primum Lucifer peccatum, quod fuit initium omnis perditionis, fuit superbia propriè dicta. = Rx. ipsa auth. cum Codice græco, ut textus insinuat, primum Angeli peccatum fuit superbia causaliter, vel radicaliter, seu ordinatione. Vel *sic sine dubio* superbia, non autem sumpto à suo effectu.

Arguitur 2.º ex SS. P.P. et aliis Scripturæ locis: Isaiæ 14: *detracta est ad inferos superbia tua, quomodo cecidisti de cœlo Lucifer, qui dicebas in corde tuo: in cœlum conscendam* &c. Et Ecclesiastici Cap. 10: *Initium omnis peccati superbia est*. D. Aug.º lib. 14. de Civit. Dei Cap. 13: *malæ voluntatis initium, quid potuit esse aliud, nisi superbia?* S. Amb. vel alius Auctor Epistolæ ad Demetriadem Epist. 33. *hæc superbia à diabolo sumpsit exordium*. S. Aug. in orat. de Vergine Sabinas non propter fornicationem, aut adulterium, aut furtum de cœlo ejectus est; sed superbia illum in inferiores Abyssi partes præcipitavit. — Rx. 1.º quod text. et P.P. loquuntur de superbia radicaliter et effective sumpta, quatenus scilicet inordinatus amor illius sui ipsius Angelum induxit, ut vellet præsumere aliquam præeminentiam et dominationem affectare, ac tandem Deo subjici renuerit. = Rx. 2.º loqui SS. P.P. et text. in sensu D. Aug., nempe quod superbia diaboli fuit causa totius peccati, quod à primo Parente in totum genus humanum diabolus traduxit. Sic in eo sensu Psalm. 121. *Cecidit Angelus à statu et dignitate sua. Propinavit homini superbiam, dejecit sua invidentia eos, qui stabant. Illi Dominum esse noluerunt, sed dominari voluerunt.*

Arguitur 3.º ex D. Joanne: *Omne, quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ*: sed primum Luciferi peccatum non fuit concupiscentia carnis, aut oculorum: ergo fuit superbia. — Rx. disg. auth. omne quod est in mundo &c. respectu hominis, conc. respectu Angeli, nego: est enim divisio solum comprehendens peccata hominum, non vero Angelorum.

Sed instabis: primum Angelorum peccatum reduci debet ad aliquod ex septem capitalibus vitiis; sed ad nullum reduci valet, nisi ad superbiam: ergo. Pr. maior: quia illa divisio peccati in septem capitalia peccata est sufficiens: quod extra illa septem non numeratur nullum reperitur peccatum. Min. vero sic suadetur: siquidem non fuit luxuria corporalis, nec gula, aut avaritia: ista enim requirunt corpus, quod in Angelis non admittimus; nec fuit ira, nec accidia, aut invidia: ergo solum superbia. = Rx. ex Scot. in 2. dist. 6. quæst. 2. negando maior. cum suo probat.: nam talis divisio est insufficiens: alias desperatio, et infidelitas non essent peccata. Ideo peccatorum divisio non est adæquata in septem capitalia vitia: nec omnia comprehendit peccatorum genera: nec omnes peccatorum radices: siquidem (ait D. Scot. sup. n. 17.) *infidelitas, et desperatio sunt opposita spei, suntque graviora peccata, quam peccatum gulæ aut accediæ; nec tamen sub illis membris comprehenduntur proprie, et directe*. Ex quo infert quod hæc divisio est peccatorum, quæ sunt ordinariæ et quæ sunt radices, et occasiones aliorum peccatorum. Et sic divisio peccatorum adæquata est, quæ opponitur actibus bonis, quibus tenemur observare decalogi præcepta; quare sunt decem peccata.

Arguitur 4.º Superbia videtur esse peccatum, quod faciliùs poterat primo admitti ab Angelo: quia Angelus non post dei

Cognitio, sicq primo cognos, et propriè excellentia; quia ea dicitur appetivit suppeditare alios, atque ... non habet, et proprie superbia: quia — Ratio ... ad ... per hanc ... dicitur: cognoscit sic ... propriè excellentia ... immoderatus seu amorem, ... ordinatè seu ... alios, subdit quo radicaliter, ... formaliter, nec ... congerim fallitur excitari ... ergo suis amorem ... excellentia, seu amictus certa illo, quia ad suppeditandos alios: ... indecentè non amisset, non appetiverit alios suppeditare.

Sed ... quod primum Luciferi peccatum fuit superbia propriè et formaliter dicta. ... ex D. Greg. ... Moral. ... ubi enim modos superbiæ enumerat ... quos distinguit, quorum ... habere, habere a se, ... eo sic apprehensio delectatur etiam ... ... suis meritis aliquid accepisse putat ... ... ergo ... in illis stat formaliter superbia ... Lucifer habendo amorem seu peccatum superbiæ ... Ratio ... ad ... hanc ... ... modos superbiæ ... enumerat ... superbia ... et formaliter ... nec. ... modi ... causaliter dicuntur superbia, quia, nempe, ex præsumptione ... superbia, non autem sunt ... superbia.

Quæstio 2.a An Angeli mali appetere potuerint æqualitatem Dei?

Art. Primus: Resolvit difficultas aliqualiter ...

Noto 1.o ex D. Subt. in 2. dist. 6. quæst. 1. n. ... quod duplex est actus voluntatis seu volitio, 1.a efficax, 2.a displicentia, seu inefficax. V.g. duo infirmi, quorum unus sperat ... sanitatem restituendam, alter ... desperat. Ambo sanitatem optant, et volunt: dum primo tamen: nam primus sanitatem vult, quia sperat eam restituendam, ideo media inquirit, et applicat ad eius restitutionem conducentia. Secundus ... quia non sperat se posse consequi sanitatem, talia media nec inquirit, nec applicat. Prima volitio dicitur efficax; secunda tamen inefficax, seu displicentia tantum. Versatur primo tantum circa possibile. Secunda tamen ... occupat circa impossibile. Sese autem (inquit Scot.) sufficit ad merendum, et demerendum, quia etsi sit impossibile, tamen potest consentire illi pleno consensu: et ista volitione potuit Angelus appetere æqualitatem Dei. Sed de prima volitione quæ efficax est, dico, quod Angelus non potuit appetere; simplici tamen volitione potuit sibi ... tantum bonum, et tantam ... quanto ... si esset possibile.

Noto 2.o quod appetere Dei æqualitatem ... potest dupliciter. 1.o propriè, et per æquiparentiam ... esse Dei; ita quod appetat esse Deus ... 2.o modo ... in aliquo, et hoc sive reperiendo similitudinem in eo cuius est capax, sive cuius est incapax. In præsenti quæstione non est sermo de appetitu æqualitatis Dei 2.o modo: quia talis magis est appetitus similitudinis, quam æqualitatis. Unde est sermo de appetitu 1.o modo sumpto; an, scilicet,

Angeli mali primo et per se appetere potuerint esse tam excellentes, sicut Deus est?

Circa quam dif. 2x est oppta Sent. Prima asserit nullo modo potuisse Angelos appetere Dei aequalitatem. ita D. Thom. 1. p. quaest. 63. art. 3. quem omnes eius Discip. sequuntur. et quae D. Bonav. in 2. dist. 5. 2a vero Sent. opposita tenet ita Subt. Doct. Scot. in 2. dist. 6. quaest. 1. quam tuentur Suar. lib. 7. de Angelis cap. 12. n. 14. et quod omnes ut Scot. quam sequentes possumus dicere.

Sit ergo prima: Angelus Malus non potuit appetere voluntate efficaci aequalitatem Dei. est ex Scot. mente. ubi sup. ubi inquit: Sed de primo voluntate, quae efficax est, dico, quod Angelus non potuit appetere etc. Ratio: omnis volitio efficax est alicuius rei bonae, et possibilis in se, et ab appetente; ad Dei aequalitas, ut pote impossibilis haberi nequit ab Angelo: ergo nec ab eo potuit volitione efficaci.

Sit 2a dico: Angeli Mali appetere potuerunt volitione inefficaci Dei aequalitatem. est eiusdem Scot. eod. loc. cit. ubi sic prosequitur: Simplici tamen volitione potuit sibi concupiscere tantum bonum, et tanto desiderio, quanto concupisceret, si esset possibile. deinde de volitione loquendo ... ait: et ista volitione potuit Angelus appetere aequalitatem divinam. quid clarius? et in 2. dist. 6. q. 1. n. 2. ait: potest aliter ad quaestionem respondere: scilicet, quod Angelus potuit appetere aequalitatem Dei; sed non volitione efficaci, ut ex verbis Scot. in 1a dicta positis instat: ergo volitione inefficaci. Probatur ex SS. PP. quia D. Amb. Octon. 8. in Psalm. 118. inquit: elle sic se exaltavit, ut vellet aequari Altissimo. et S. Joann. Chrys. homil. 3. de verbis Isaiae ait: Dei speravit aequalitatem, quae res eum caelo expulit. et Nazianz. orat. 17. elationem Luciferi exponens, ait: indignum atque intolerandum ducebat se, cum lumine esset, non deum etiam existimari. ergo ex SS. PP. Angelus potuit aequalitatem Dei appetere, ad non volitione efficaci: ergo inefficaci volitione.

Ratio a priori ad hominem: ex eo, iuxta D. Thom. Angelus non potuit voluntate efficaci Dei aequalitatem appetere, quia est impossibilis Dei aequalitas, et ad impossibile non datur appetitus; sed iuxta D. Thom. Sent. hoc ratio non tenet: ergo probatur minor: quia ex D. Thom. quaest. 16. de Malo art. 3. ad nonum. et 1. 2. q. 13. art. 3. ad primum sic habet: voluntas duplex habetur, una quidem efficax et completa, alia vero inefficax et incompleta. et posteriori loco inquit: voluntas completa non est nisi de possibili, quod est bonum volenti. Sed voluntas incompleta est de impossibili, quae secundum quosdam velleitas dicitur, quia sic aliquis vellet illud si esset possibile. Ecce hoc autem nominat alii voluntatem iam detractam ad id, quod est hinc agendum et ideo nullo modo est impossibilis: ergo ex D. Thom. dari potest volitio etiam impossibilis.

Probatur 2o ex Arist. lib. 3. Ethicor. cap. 2. dicente: Electio quidem non est impossibilium, voluntas autem est impossibilium: ergo: = dicitur ex ferventissimo illo dicto D. Aug. tergo dicit sic expresso: Domine si ego essem Augustinus, et tu posses esse deus, mallem te, quam me esse etc.; ad Aug. vult quid impossibile. ergo. Probatur 2o: quia damnati odio habent deo, iuxta illud Psalm. 73: Superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper: ad odientis vult obiectum sui odii non esse: ergo damnati non esse dei optant: modo sic: hoc est impossibile: ergo aliquid impossibile potest appeti: ergo licet sit impossibilis Dei aequalitas, haec tamen potuit ab Angelo appeti inefficaci volitione.

Rx nunc à D. Subt. ex D. Aug. Lib. 13 q. quæst. 30. ubi docet quod Voluntas potest uti fruendis, et frui utendis, q. utitur a fruenti. nec Deus ipsum frui se ipso: Sed non potest frui nisi summo bono: q. potest D. appetere sibi summum bonum, non ut ea se ipso fruatur: modo sic: hoc summum bonum e[st] æqualitas Dei: ergo creata voluntas potest appetere æqualitatem cum Deo; sed non volitione efficaci, q. est inefficaci volitione.

Artus Secundus adversis Satisfit argumentis

Arguitur 1º ex D. Thom: Primum Angeli peccatum non fuit ex passione, et ignorantia: ergo fuit ex electione: ans verum est: Sequela prob. q. passio et ignorantia est pena peccati. Consequens autem certa est. Tum sic: electio non est impossibilium: atqui æqualitas Dei omnino sit impossibilis, ergo Angelus appetere non potuit. — Rx ipso entimeme, dist. 2º. Subdistinguo minorem: electio quæ est volitio efficax, circa applicationem mediorum ad finem consequendum determinatur, non est impossibilium, Dº. electio, quæ est volitio inefficax, nego. Unde volitio hæc est electio quia fuit dum solum displicuit, et appetivit in illo quo quis vult habere aliquid sibi propositum sub ratione boni, licet impossibile sit: q. non repugnat appetitum sibi. Ubi electio, quo Angelus peccavit, debuit esse deliberativa, sed illa volitio est inefficax: posset enim meritum aut demeritum: licet sit rei impossibilis: q. — Rx ut minorem, et dist. 2º. prob. eius: q. ex ... ignorantia potest peccare ... volitio aliquam impossibilium: ut si quis odio Deum teneri non solum optaret Deum non esse, sed hic malum aliquod ipsi, peccaret graviter, et tamen est quid impossibile Deum non esse, sicut aliquod malum ipsi posse infligere. Arguitur 2º. q. quod non est ens, non est appetibile: sed æqualitas Dei non est ens: Sed æqualitas

Sed Angelum esse æqualem Deo in natura non est ens: ergo. Rx minor: q. includit contradictionem, non est ens. Dist. maior: q. non est ens, non est appetibile volitione efficaci: creare esse æqualem Deo: ergo — Rx dist. maior: q. non est ens, non est appetibile ... Sive hoc non ens sumatur ... efficaci, Dº. volitione inefficaci, nego. quia hac potest quis appetere non ens: Sive hoc non ens sumatur pro ente impossibili, ut vere entitati caret, v.g. appetens mortem, et tantillas: Sive sumatur pro ente ... sequens propriis explanationibus ... aut in Angelis ... Arguitur 3º. nemo potest appetere suum non esse ex D. Aug. lib. 3. de liber. arbitrio. Sed si Angelus Dei æqualitatem appeteret, suum non esse appeteret: ergo = Probatur ex D. Anselm. lib. de Similitudinib. Cap. 6. ubi inquit: quod si quis vellet esse similis alteri in propria persona, vellet se non esse, quod velle nequit: ergo = Rx 1º dist. minorem: suum non esse appetere dixerit, nego. in directe, Dº. q. non repugnat ait Scot: Si quilibet peccans mortale vult aliquid, in quo non vult subesse Deo, et sic ex consequenti vult se non esse, quia non potest esse nisi subsit Deo. Rx 2º dist. eandem minorem: suum non esse appetere ex consequenti, omitto. Probatur vero nego. quia expresse non vult suum non esse: non enim sequitur ait Subt. Doct. quod sequens velit ans, velit et consequens, sed consequens potest in aliquibus ante. Sicut v.g. aliquis appetere potest Episcopatum, non volendo sacerdotium. Sic Angelus appetere potuit æqualitatem cum Deo ex suppositione impossibili, quod ipsa æqualitas non esset destructiva Angeli. Et sic consequens non habet necessariam connexionem cum ante, ratione cuius volito ante, non sequitur necessario consequens, nempe non esse Angeli, sicut in rei veritate sequeretur; = ad Anselm. ... loquitur de volitione ..., et efficaci; non vero de inordinata, et inefficaci. Arguitur 4º.

Angelus si Dei æqualitatem appeteret, non peccaret; sed peccavit, ergo q. æqualitatem Dei non ... appetere.

Prior mai: quia absq' ullo peccato potest aliquis appetere esse deus, q. ani pr: potest quis appetere esse Deus vel sicut Deum esse, sed peccato immunis; sed sic appetitur esse Deus peccato immunis, et innocens, q. = Rx dist. maj. absq' ullo peccato potest aliquis appetere esse Deus absolute, nego; conditionate, dist. sequi, sumne habere divinitatem, nempe, si hoc fieri possibile esset, sine ullo divinitatis praejudicio, et quidem innocens esse, absq' peccato ullo, n. tamen absolute, ut Angelus habuit divinitatem velleitatem; et sic peccatum commisit.

Arguitur 5°. aequalitas Dei est chimerica quae sine errore nequit ab Angelo apprehendi; sed Angelus ante peccatum n. fuit errori: q. n. potuit Dei aequalitatem appetere. = Rx n. dist. q. quia sine errore potest ens chimericum apprehendere aequalitatem Dei tam vere, vel aliquid non in eius apprehensione, seu errore, sed ens dubium, aut in compositione et divisione. sic aequalitatem Dei, tamquam ens chimericum, apprehendit totum illud complexum per modum unius; sed apprehendit singulas partes divisas, et postea voluntas illas conjungit inefficaciter, et postea seu se separando, quod una cum alia conjungat, v.g. quod aequalitas Dei cum essentia Creaturae.

Sed dices: ens primo ens chimericum apprehendere non potest sine errore, quia ani eo ex apprehensione sua, cum color n. e verum, apparens. et vere cadentibus aequalitatem, quae apprehendit facta, q. = Rx dist. ani in primo ens chimericum apprehendere hominis non potest ea etiam, sed aequaliter separatam Angeli, ideo quia Angelus, et ideo separata res videntur, sic sunt in se; et res cum vera et ea sibi praesentes n. patiuntur deceptiones, sicut res sensibiles patiuntur sensus.

Arguitur 6°. Angeli voluntas appetere nequit Dei aequalitatem, nisi prius obiectum ei proponatur. sed non potest proponi absq' errore: q. = Ri: quia vel proponitur cum errore, vel sine illo; non primum; quia nondum peccavit, et error prius esse poena quae culpa. n. secundum; nam ens n. errans nequit proponere voluntati aliquod falsum; sed falsum est Angelum posse esse aequalem Deo: q. = Rx n. dist. sine ad aliquid obiectum voluntati, quod sine errore proponit. <u>Aequalitas in Dei aliquid et tale; poni et apprehendi sine errore: quia in filio aliquo sine errore, quia filius Dei est aequalis Patri, ideo potest apprehendi</u> et potest Angelus illam apprehendere aequalitatem esse sibi bonum, si esse possibile, et supposita apprehensione, voluntas potuit illam appetere aequalitatem.

Arguitur 7°. Dei aequalitas est quid impossibile: q. appeti n. potest ab Angelo. = Rx dist. ob. sequens: appeti n. potest voluntate efficaci, sed voluntate inefficaci nego. sed sic in Dei aequalitas sit quid impossibile appeti tamen potest voluntate inefficaci: quod patet ex Thom. Sent.a sequenda Angelici, contra asserere, quod Angelus appetiverit beatitudinem sine meritis, et gratia, et tamen sine Dei gratia, et meritis est ei impossibile beatitudinem consequi posse: ergo etc.

Quaes. 3.a Quomodo Angeli peccaverint?

Art. 1.° Ratione ignorantiae, et dubio resolvitur.

Pro hujus resolutione dico cum Ferrero in 2 dist. 12. quod peccare ex ignorantia duplici potest contingere modo. 1°. quod ignorantia ipsum praecedat peccatum.

vt sequitur v.g. scire esse peccatum quod facit, illud non faceret et haec ignorantia quae fluit
e causa peccati seu ex causa per modum [illegible] seu dispositionis, ad quam sequitur peccatum; itaque
quando talis ignorantia est virtualiter voluntaria, et tunc non excusat a peccato. 2° modo potest ignoran-
tia dici causa peccati, et est quando peccans non ignorat seu scit esse peccatum, ignorat tamen
quanta poena ei debeatur; [illegible] peccans ignorant. 3° potest ignorantia sequi pecca-
tum, quasi [illegible] poena, sicut caecitas est poena peccati iuxta illud Sapient. 2: *Malitia excaeca-
vit eos.*

Notandum est 2° quod de [illegible] nullus [illegible] est sensus [illegible]
[illegible] esse [illegible]. Sequitur de facto [illegible] Angelos in peccatum [illegible] Job.
4: *in Angelis suis reperit pravitatem.* et 1. Joann. cap. 3: *Diabolus ab initio peccat.*
et Math. cap. 25: *ite in ignem aeternum, qui paratus est diabolo et Angelis eius.* [illegible]
quod aeternum [illegible] paratur nisi peccatoribus. Notandum est 3° [illegible]
dens, vt patet ex cap. 28. Ezech. vers. 12; vbi de Lucifero [illegible]
et perdidisti sapientiam tuam in decore tuo. ex quo colligitur [illegible]
clare [illegible] illos habuisse scientiam habitualem sufficientem [illegible]
quae [illegible] ad finem naturalem, et supernaturalem [illegible] erat necessaria, et [illegible]
[illegible] negasse Angelis neque sufficientem scientiam, qua non ignorarent peccatum, et malitiam eius.

Notandum est 4° quod nomina haec: *error, ignorantia et inconsideratio* differunt. Siquidem
error est approbare falsa pro veris, et reprobare vera pro falsis. *Ignorantia* autem est 2x
[illegible] sumitur pro simplici nescientia, quae in Angelis [illegible] reperiri valet: [illegible]
[illegible] quae scire possunt; [illegible] Solius Dei. 2° sumitur pro nescientia habituali [illegible] quae [illegible] tenet et tenere [illegible]. *Inconsideratio* est inadvertentia actualis circumstantiae; [illegible]
reddit vitiosus et moralis [illegible] non solum nomine, sed etiam re significatur per nomen haec
nomina *error, ignorantia et inconsideratio* [illegible].

His suppositis praesens movetur quaestio:
quomodo Angeli peccaverunt? an ex errore, 2° an ex inconsideratione, 2° an ex electione. Sententia
prima est D. Thom. p. 1. q. 63. art. 1. [illegible] Angelos peccasse ex inconsideratione actualis
circumstantiae actui suo opponendae. 2a sententia est Doct. Subt. Scot. in 2. dist. 3. asserentis Ange-
los peccasse ex electione, non autem ex errore, aut inconsideratione. quare

Sit 1a conclusio: *Angeli non pecca-
verunt ex errore.* Probatur ex D. Aug. 3. de liber. arbitr. vbi asserit: [illegible] error est
poena peccati; sed ante primum peccatum non fuit aliud peccatum: ergo primum non fuit ex errore.
Confirmatur: poena peccati non est ante peccatum; sed iuxta D. Aug. error est poena peccati: ergo
ante peccatum non fuit error: ac [illegible].

Sit 2a conclusio: *Angeli non peccaverunt ex inconsideratione.*

Probatur: ex 28. Ezech. vbi dicitur: *in multitudine negotiationis tuae repleta sunt interiora
tua iniquitate, et peccasti;* sed multitudo negotiorum in Lucifero fuit multiplex cogitatio
et consideratio rerum, quae inducere valent ad peccandum, vt sic ignorantia [illegible] peccati [illegible]
Confirmatur ex cap. 14. Isaiae: *dicebas in corde tuo: in caelum conscendam, etc.*; sed dicere
[illegible] est cogitare: ergo bene intelligebat, et cogitabat haec, et sic nullo fuit [illegible] cogitatio,
sive inconsideratio. Confirmatur 2°: quia inconsideratio minuit peccatum; sed peccatum Angelorum fuit
tam grave, quam excogitari potest: ergo non fuit ortum ex inconsideratione.

Sed 3.º dic: Angeli peccaverunt ex electione, cuius signum manifestum ubi sup. citat. et Probatur: quia Angeli ... plenitudine scientiae, si id instat: quod ex plena cognitione ... dam ... quam sup. ... peccatum extra ... ex malitia ... in separata scientia cognoscentes ... malum esse fugiendum ... ; id hoc sciverunt, et tamen deinceps elegerunt: quod ex electione, et ex malitia elegerunt malum.

Articulus Secundus. Contraria Solvuntur Fundamenta.

Arguitur 1.º ad hominem: Voluntas semper sequitur intellectum: quod errare non potest nisi erret intellectus; quod ad peccatum Luciferi aliquis defectus praecessit in intellectu. Resp. negando conseq. ... antecedens est, quod Voluntas non ... in ... qua re intellectus operatio debet praecedere operationi Voluntatis: seu quod Voluntas est potentia caeca, nequit debito operari circa obiectum ab intellectu cognitum; et proposito non sensuere, quod sicut non errat, nec voluntas; quia hoc oportet ... est, quod Voluntas sit libera et posset velle oppositum in ...

Arguitur 2.º: omnis defectus in Voluntate supponit nescio ... aliquem in intellectu practico: quod primum Angeli peccatum fuit ex inconsideratione. Probatur: quia stante rectitudine practica in intellectu non potest Voluntas non sequi illud; sequitur eo modo operatur Voluntas, quo ab intellectu dirigitur: quod — Resp. omisso ante, neg. conseq. ad cuius probationem ... sed probatum: nam peccatum in Voluntate non supponit neque errorem in intellectu: quia stante scientia in particulari, et recta ... in intellectu, potest voluntas, ut potentia libera, oppositum facere, et ... dicitur ...

Arguitur 3.º: Angelo debuit proponi obiectum circa quod peccavit magis delectabile cognitum, quam obiectum, quod retrahebat a peccato. v.g. Justum et rationabile est servire Deo, aut Deum non offendere; sed illa maior intensio cognitionis obiecti sufficit ut dicat in Lucifero praecise inconsiderationem obiecti honesti: quod — Resp. omissa maiori, neg. minor. non sufficit ut cognitio aliqua, aut ... dicatur defectuosa, quod non sit ... et intensa, sicut alia ut patet in hoc: quia non dicitur imperfectum, eo quod sit minus perfectum, quam in Angelis; sed requiritur quod talis cognitio sit ... habente, sicut ... cum cognitio ... ex inconsideratione.

Quaestio 4.ª An, et quali poena Cruciantur Demones.

Art.º Primus. Solvitur quaestio a Sequentibus Suppositis.

Suppono 1.º ... omnium theologorum ... duplicem esse damnatorum poenam, una Sensus dicitur, et altera damni vocatur. haec consistit in carentia visionis et fruitionis Dei summi boni, ad quod ... naturali inclinatione ... tendit; et dicitur poena damni: quia carentia haec maximum afferet damnum creaturae; nam omni ... perfectione, quiete, ac voluptate privat. Illa vero ... in privatione cuiuscumque alterius cuiuscumque boni, o... visio, atque in dolore, ac cruciatu, quo ab inferni igne, ... aliunde, excruciantur damnati. Utramque poenam ... Matth. Cap. 25. Discedite a me maledicti, ecce poena damni; in ignem aeternum, ecce poena sensus.

Suppono 2.º quod poena damni non ... consistit in privatione, seu carentia beatitudinis ut ... ut carentia beatitudinis dicitur poena damni debet esse ... quae dicitur ... poena ... quia ... carentia ... poena, haec non ... et dolore, aut molestiam ... derivata a ... poenitentis

les aere illud, q. n. e. nolui, nec involuntariu, neque [illegible] ipsius dolore, aut [illegible] re [illegible] arere, [illegible]
Cot. in 3. dist. 5. instat in hoc, q. in [illegible] carentia [illegible] sistat pena damni [illegible] [illegible] visione
namq. [illegible]tudine carent, [illegible] [illegible] [illegible] dalij carentia est pena damni. Suppono 2.° q. pena

Sensus [illegible] n. consistat in hoc, q. aliquid patiant. [illegible] Sensu [illegible] [illegible] Sensationis [illegible]
[illegible] incorporeos esse dicimus. [illegible] pena Sensus stat in hoc, q. a Deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Psalm. 148. vers. 8:
[illegible] in igne, glacie, [illegible] alio genere [illegible] Sensibili [illegible] pena Sensus in Angelo
[illegible] grando, nix, glacies, [illegible] tus procellarum [illegible] [illegible] [illegible] pene [illegible] ad [illegible] Seu
[illegible] [illegible] ad obt[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]one.
[illegible] His suppositis [illegible] [illegible] in qua pena [illegible] pene cruciunt Demones.
Sed quia de pena, qua demones cruciari possunt, inquiri valet an sit aeterna [illegible] [illegible]
merito in presenti questione de omni agendum est quare omissis varijs sententijs de modo quo cruciant
[illegible] de [illegible] penis [illegible] sequentes [illegible] conclusiones. ideoque Sit 1.a: Demones post lap-
[illegible] [illegible] 14 [illegible]

su vere in Infernum fuerunt precipitati. Pr. [illegible]
[illegible] [illegible] superbia tua. et infra: Verumtamen [illegible]
[illegible] S. [illegible] in Epist. Canonica 2. Cap. 2. ait [illegible]
[illegible] [illegible] Inferni [illegible] in [illegible] tradidit [illegible]
[illegible]
[illegible] suis [illegible] in judicium magni diei [illegible]

2.a dic: Demones cruciant tam pena damni quam Sensus. Pr. [illegible]
one, et visione Dei summi boni [illegible]; [illegible] patiunt penis [illegible] ad [illegible]
[illegible]; [illegible] hoc [illegible] utraque pena, nempe damni, et Sens-
pena in Inferno demones cruciant. [illegible] Math. Cap. 25. discedite [illegible]
te in ignem aeternum, qui paratus est diabolo, et Angelis eius; [illegible]
et Sensus q. [illegible] utramq. patiunt demones. Sit 3.a dic: Demonum pene numquam sunt finiende.
[illegible] est de fide et Pr. ex Scrip.a [illegible] que [illegible] damnatorum penas refert, eas esse aeternas
[illegible] Math. 25. [illegible] in [illegible] et infra: Ibunt hi in supplicium aeternum.
et Daniel. Cap. 12: et multi, qui dormiunt in terre pulvere, evigilabunt, alij in vitam aeter-
nam; alij in opprobrium ut videant semper [illegible]

Art. Secund. aliquo ponunt argum. soluta.

Arguit, [illegible] ex D. Aug. [illegible] in Psalm. [illegible] [illegible]ente: Propter-
ea ad istud caliginosum [illegible], id est ad hunc aerem, tamquam [illegible] damnatus e
[illegible] de apparatu superiorum Angelorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad Epist. Paul. ad Ephes. et alij SS. P.P. [illegible] post lapsum [illegible]
[illegible] in Infernum, [illegible] in aerem precipiti Angeli Mali. [illegible] SS. [illegible]
[illegible] [illegible] Inferno; [illegible] hunc aerem nomen tribuant [illegible] SS. P.P.
alij in [illegible] [illegible] explicant Sens[illegible] Arguit 2.° [illegible] 3. [illegible]
Epist. que [illegible] Origenem [illegible] ad Joann. [illegible] ait: [illegible]
[illegible], q. [illegible] erat, et ad eandem redituum dignitatem, et [illegible] regna celorum [illegible]

Demones sunt finienda. = Resp. 2° S. Epiphan. haeres. ex opinione Origenis, quam opinionem ex 5.a Synod. damnavit. Origenis opinionem ... Origenes, Omnium impiorum hominum, ex tum & Daemonum tormenta finienda, & eos ... beatos, atque ... sanctos, et ... sanctorum ... consortio ...

Arguit. 3°: non videtur justum, quod pro peccato quantumvis magno, poena quaeque puniatur aeterna: quod ans. prob. quia gravitati poenae correspondere debet gravitas peccatorum; sed peccatum quantumvis magnum, est temporaneum quod. = Resp. neg. ans. ad cuius prob. dicunt magis gravitati poenae correspondere debet quantitas peccati secundum ordinem a Deo stabilitum quam alio modo, ut verba ... D. Greg. Lib. 34. Mor. Cap. 16: ad districti quoque Judicis justitiam pertinet, ut numquam careant suppliciis, quorum mens in hac vita numquam voluit carere peccato, et nullus detur iniquo finis ultionis, qui quamdiu valuit noluit habere finem criminis.

Quaest. 2.a Quomodo Demones ab Igne Crucientur Corporeo.

Notandum primum aliqua notanda ad quaestionis resolutionem

Primum est notandum quod apud omnes ... Daemones et damnatos ab igne corporeo cruciari in Inferno. Sic ex Cap. 25. Matth. constat: Ite maledicti in ignem aeternum, qui paratus est diabolo, et angelis eius. et ex 22. Cap. Deut. Ignis succensus est in furore meo, et ardebit usque ad Inferni novissima. et ex Psalm. 10: Pluet super peccatores laqueos ignis, et sulphur. ... D. Greg. Dialogo. 4. Cap. 30. ait: Si vivus homo ... tenetur: cum sint incorporei, corporeo sunt igne cruciandi; quid mirum si animae antequam corpora recipiant, corporea possint sentire tormenta?

Notandum est 2°. quaestionem non procedere de cruciatu hujus in sequentibus ...; videlicet procedit de modo quo ab igne torqueantur corporeo. ergo quod ... defendit primus ... Demones et damnatos ab igne cruciari, eo quod comprehendunt se ab ipso torqueri. Sic Suarez. quod ... Seraph. Doct. Bonav. probabile indicat. 2a asserit torqueri ... alligari ad ignem, ... cruciari, ex eo quod ... sua voluntate detinent. ut D. Thom. q. 65. art. 4. et 5. 3a defendit demones cruciari physice ab igne corporeo elevato. 4a denique est Scot. in 4. dist. 44. q. unic. et dist. 41. q. 2. §. ad quaestionem. ut ex sequente.

Sit nostra dict. 1a: Demones non cruciantur in Inferno ab igne physice, etiam elevato. est Scot. in 2. dist. 6. et in 4. dist. 44. quaest. 2. §. dico 2°. est ... Scotistae ... explicat, quod corpus physice agat in spiritum quod implicat ignem Inferni effective et physice aliquid agere in daemonibus et animabus damnatis. Prob. ans. quia nulla potentia etiam supernaturaliter elevata potest ... movere extra suam sphaeram: quod neque ab igne potest producere ... elevatus ...; quod auditus adhuc elevatus videre non potest; oculus non valet audire; voluntas non potest intelligere; nec intellectus amare, etiam si elevetur; sed non alia ratione, nisi quia operatur extra suam sphaeram producere non potest effectum.

Probatur 1°. quia res spiritualis est incapax dolorum corporei et sensibilis: cum spiritus careat sensibus corporeis: non ... cruciari ... igne corporeo. = Probatur 2°: quia tormentum physicum, seu dolor corporeus essentialiter ... sensus corporeos; sed demones physice non habent corporeos sensus: ergo physice ab igne corporeo cruciari non possunt, etiam si talis corporeus ignis sit elevatus. = Probatur 3°. ex D. Greg. Lib. 4. Dialog. Cap. 28: dicente: quomodo res incorporea teneatur igne

corporeum posit? q. physice demones cruciant ab igne corporeo inferni.

Pars 2.a Di: demones damn. inteonae seu morali cruciari ab igne corporeo inferni. est Scot. vbi sup. et Sa: quia secundum fidei dogma, ss. q3 S.S. et omnia, demones cruciant ab igne inferni; d. non physice de etiam; vt ex ante dic. Instat: q. morali explicat in quo hec poena desistit, a Scoto solt. in n. 7. 10 hec vba: ignis inferni est obiectum disconveniens demonibus, idque duplicater. Primo: vt detinens spiritus definitive. Secundo: vt immutans obiective, et vtroque modo cruciat demones. Primo uid: quia nolunt detineri ab igne, et ad ... nolle inclinatur ... modo, Secundo ... [illegible]

[illegible]

Secunda ... [illegible] ... demones, seu morali ... [illegible]

... Ratio ... Scot. vbi sup. ... Sed dantum ... Secunda ... quod deus effective ... ut ... [illegible]

[illegible]

Pars secunda ... Cruciatus ... [illegible]

Arguitur 1.o ... Prophet. Reg. in Psalm: ... demones ... [illegible] ... seu diversae partes, ... [illegible] ... Sensitivum pro ... exercet, physice tanget partes ubi senser: ... [illegible] ... Vaga solus ostendere poena damni ... n. tamen ex parte effecte ... [illegible] ... esse sensitivus aut spirituales. nos ... esse spirituales dicimus ... [illegible] ... morali vehementer voluntas praeservante et originaliter ab ipso igne, non physice, sed obiective ... [illegible] ... Instituta a deo in illo loco in poenam ... ab Anglo ... modo supplicii ... in volunte, quo Angeli ... [illegible] ... peccati. Ex illa ... resultat tristitia in volunte ...

V. Contra ... dolor, qui desistit ... in sensitiva parte, ... in damnatis ad ... sensitivus in damnatis, neo ... in viventibus, ... in damnatis in dolor, seu tristitia, ... quae est passio appetitus sensitivus; ... voluntas contra malum praesens voluntas contrarium. ... tristitia nullo modo cessare possunt: quia cessare non possunt a ... mali ... quae cogitandi ... possunt ... non desinendo cogitare, ... offerre ... possunt. Sicut ait Scot. vbi sup.

illa autem detentio in determinato ubi [illegible] ens [illegible] quia impedit [illegible] libertate; cum namque per detineri in determinato ubi illius [illegible] nullam [illegible] potest [illegible]

Quod autem dolor [illegible] tristitiae apprehensiva Sensitiva [illegible] Sensitiva tristitia [illegible] in [illegible] voluntate [illegible] apprehensio [illegible] nolitio; probatur ex [illegible] in 4 [illegible] 44. q. 2. [illegible] ex D. Aug. 21. de Civit. Dei [illegible] act. dolor [illegible] tantummodo est [illegible] ex [illegible] sensio, Seu [illegible] dolor, qui nuncupatur tristitia, [illegible]

Arguitur 2.º ex SS. PP. dicentibus [illegible] pati non solum sentiendo videndo, [illegible] experiendo; [illegible] R. [illegible] quia infertur ex doctrina SS. PP. non verum est [illegible] Sanctos P.P. [illegible] experientia [illegible]; hoc tamen est nolendo sentiendo, quia nolitio [illegible] experiuntur [illegible] contactum [illegible] tristitia [illegible] nolitio, [illegible]

Arguitur 3.º [illegible] inferni effective cruciat demones, [illegible] causa physica: ergo physice demones torquet. [illegible] ex D. [illegible] dicitur [illegible] sit fidelis cruciari, sequitur [illegible] ignis [illegible] detinens diabolum [illegible] Minor est evidens, quia [illegible] causa physica [illegible] infert [illegible] R. [illegible] ignis inferni [illegible] physice cruciat demones, neo [illegible] effective [illegible] moral [illegible] in delusit [illegible] vel detinens [illegible] nolitio [illegible] apprehensio, ut disconveniens; [illegible] autem nolitio effective infert tristitia.

[illegible] causa physica [illegible] morali [illegible] moralis [illegible] tamen non est physica causa [illegible] Sacramentis [illegible] quia [illegible] tamen physice in [illegible] Sent. [illegible] moralis tantum [illegible] ex pacto [illegible] ad [illegible] Sacramenti [illegible] bene suscipientibus [illegible] physica est [illegible] causa, [illegible] autem inferni ignis non sit [illegible] causa demones cruciant; hinc est [illegible] physice non sit.

Arguitur 4.º [illegible] effective torquet demones in Inferno, [illegible] quod in [illegible] cruciant [illegible] Criciunt in [illegible] detentione [illegible] locale, nec [illegible] physice. Minor est D. Aug. 21. de Civit. Dei Cap. 10. [illegible] alij [illegible] alij [illegible] esse [illegible] Sive [illegible] sive [illegible] habent [illegible] quia omnes demones [illegible] detinent [illegible] R. [illegible] quoad 2 [illegible] quia illa detentio [illegible] demonibus [illegible] ipsorum nolitio non est aequale, [illegible] intensior est illa nolitio in [illegible] qui magis [illegible] eis [illegible] disconvenienti, [illegible] magis nolitio [illegible] tristitia [illegible]

Arguitur 5.º Si dam[illegible] demonum pena in eo sisteret, [illegible] ob detentione [illegible] cruciant, sequeretur, demones ab Inferno exeuntes, [illegible] aere [illegible] volitantes non torqueri; [illegible] esse non potest [illegible] Minor patet; quia [illegible] ab Inferno exeuntes, nec [illegible] ob [illegible] ignem ipso cruciant [illegible] R. [illegible] [illegible] Aug. lib. 4. de Victoria [illegible] intrare, quia [illegible] penam suam [illegible] ignis, qua [illegible]

[illegible] C. 3. [illegible] [illegible]

Inquires 6º. ignis Purgatorij e eiusdem rationis ac inferni, relate quo ad effectum torquendi spiritus. Et animae purgatorij non habent nolitionem, et tamen tristantur ab igne per modum obiecti nolliti, q. pene, seu tristitia earum non oritur ex nolitione, atque inde nec in damnatis, sed ad instar quorundam in hac terra qui in poena exultant spiritu. [illegible] Sec. prob.: nam animae purgatorij detinent(ur) divina voluntate ... poena infligente q. ... ad [illegible] diliguntur [illegible] detinentur divina voluntate ... absoluta ... nolitione ... purgatorij, ex qua nolitione si esset possibile aut si Deus sic disponeret, optarent detentionem ab igne purgatorij ... oritur tristitia ... Christus ... voluntati ... ego volo sed ... tu. Math. 26 ... Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste.

Inquires 7º. Seu ... ignis ... intelligentes intelliguntur animae daemones et damnatos: q. idem dicere potest Sol, Aquae, ... obiecta = Resp. ex Scot. ... quia si Deus ... daemones, et damnatorum animae ... Sic cruciarent: quia si aliquandiu ... detinerent, ac modo in igne patirentur. Verum tamen, quod ignis ... in ... impressam speciem intentionalem ad Angelum et animas torquendas; sive ad excitandam tristitiam ... intentionis ... corporalis causant horrorem. Cogit speciem intelligibilem ignis, seu intellectio ... tristitiam ... SS. P.P. ... hanc propter ... Deus ignem assumit ad torquendos daemones, ... ad lavacrum ... baptismalis assumpsit aquam propter similem ... Sed ...

... tristitia in daemone oritur ... ex nolitione ignis ... obiectum aut ... quae tristitia ... detineret ... = Resp. ... esse in daemone, sicut ex Dei sententia in ... in 4. dist. 44. q. 2. § ad quaest. si atque invitus ibi detinetur. Vt inquit Scot. exemplo in 4. dist. 44. ... in instar de ... Versiculo Exemplum. est q. hoc hominis desiderantis mori ... ille ... tamen nolitio causa in illo tristitiae.

... Si ... Inquires 8º.

... daemone e spiritu q. non potest illi esse conveniens, aut disconveniens ignis, aut aliud corpus ... Unde corpus sol. potest ... cruciari non potest. ... quia in corporalibus unum corpus solum potest ... ab alio sibi disconvenienti, seu contrario ... = Resp. ... non ... sequitur ... disconveniens: quia ... modo obiecti in eo tristitiam causat. ... ab illo cruciari ... potest ... moralem, seu intellectualem ... quia in corporalibus ... non est alius patiendi modus, nisi per ... corpus; in spiritualibus autem patiuntur Angeli et animae ... nolentes aliquod obiectum ex qua nolitione causatur tristitia ... ad hanc tristitiam ... q. e ignis, et nolitio, inde e, q. ... causari tristitiam ... et daemon ... Sed ... nolitio e ... daemone:

... potest ... suspendere, ac ... tristari = Resp. ... q. potentem suspendere ... seu ... consequenti, nec ... philosophari debemus de damnato ... suspensionis ... nolitiones, ac philosophamur de beatis respectu suspensionis amoris beati. v. e. daemon ad ... ignis ... suspendere potest suam nolitionem ... tristari ... semel posita apprehensione et nolitione ... nolitio. Sic tenet Scot. in 4. dist. 44. quaest. 2. § ad quaest. Vers. sed ...

Sed ad hunc ... ex nolitione ... daemonis ... allegatos ... seu obiectum ad ignem ... tristitia ... q. ... et non ab igne cruciatur. = Resp. ... hanc paritatem

Dvenit. Si quis de morte Parentis trister, quia Filius v.g. vt inimicus interfecit, n dicitur q Tristia illa oriatur a bene ipso, sed a nolitione mortis, seu a morte vel nolitio. Ratio est: quia obiectum odibile est prior causa a qua oritur tristitia; ac proinde ipso, et nolitio aliquibus obiectis tantum sunt ob Rationes aut Dispositiones, vt obiectum in Voluntate tristitiae causet. Et si aliquando haec ab Auctoribus vocentur causa, hoc est quia se tenent ex parte causae, seu obiective causam nomen vsurpant.

Arguitur q Phantasma est quid Corporeum; sed concurrit ad producendam Speciem intelligibilem, quae est quid Spirituale; q licet ignis Corporeus potest tamen producere aliquam qualitatem Spiritualem cruciantem Angelum. Maior est Certa. Minor est Scot. in 1. dist. 3. q. 8. §. ad primum. Vers. Et primum quidem. Et confirmatur quia Rx. ... Cons. Ratio desumpta est clara: siquidem phantasma solummodo partiale concurrit ad speciem intelligibilem producendam; ignis vero ad solam producendam colorem aut aliquam qualitatem in daemone damnato.

Rx 2° affirmando, distinguo minorem: phantasma concurrit vt Causa exemplaris ad producendam Speciem intelligibilem, concedo; concurrit efficienter vt Causa partialis, nego. Solum in concurrit vt exemplar ad Cuius Similitudinem intellectus agens format Speciem intelligibilem. Vt est Scot. Sup. cit. hoc modo est intelligendus: nam phantasma secundum Scot. in 4. dist. 44. q. 2. §. ad argumentum. Vers. Sed quia est instrumentum, ita ad productionem intellectus intellectus agens format speciem intelligibilem: sicut ignis vt instrumentum Dei torquet animas. Sic Scot. ait: ignis agit, vt instrumentum Dei; sicut phantasma se habet ad intellectum agentem.

Art. 3. aliqua dubia pro Complemento Examinantur.

Dubitatur 1° an Lucifer alios induxerit Angelos ad peccandum causamque fuerit Lapsus eorum? = Rx affirmative cum omnibus theologis. Sententia Probatur ex Apoc. 12. Cap. Serpens Antiquus, diabolus, Satanas, et seducens vniversum orbem. Et Orig. lib. 1. Periarchon. ex SS. P.P. tam Graecis, quam Latinis, ait: Apud nos verissima ista habetur opinio quod diabolus apostata effectus, quamplures Angelos secum declinare persuaserit, qui et nunc vsque Angeli eius nuncupantur.

Dubitatur 2° in qua parte sit locus Inferni? = Rx cum omni Sententia Infernum esse Sub terra seu in centro terrae: quia sicut beatorum locus est Supra omnia alia visibilia loca; sic damnatorum locus esse debet infra omnia loca vt ... quare dicitur, q locus purgatorij, et ubi alij Sancti cruciantur, Infernum circumdat, qui purgatorij locus nuncupatur Abrahae Sinus.

Dubitatur 3° an daemones, et Alij damnati tantum Cruciantur per ignem? = Rx problematice. 1° affirmative: quia sic ex SS. P.P. videtur. vt tenent Abul. Sotus. et Maldonat. Citat. a Suar. = Secundo negative: probatur ex Scriptura Sacra quia Iob. Cap. 24. de damnatis inquit: ad nimium Calorem transeat ab aquis nivium, quae verba expresse allegantur sunt, et D. Hier. Math. 10. explicando gehennae nomen dicit: duplicem autem esse gehennam nimij ignis et frigoris in Iob plenissime legimus. = Probatur ex 22. Math: ibi erit fletus, et Stridor dentium; D. Hiero. fletus oculorum de igne, Stridor dentium ex frigore.

Dubitatur 4° an tristitia in daemonibus, et damnatis sit operatio voluntatis, an passio vere receptiva? = Rx ex Scot. in 3. dist. 15. et D. Thom. 1. 2. quaest. 31. art. 1. q tristitia sit ... Scot vere est passio. Ratio est: quia si tristitia

esse operas voluntis, esse velle, aut nolle. Resolutio ē: quod in Angelo stato dæmonis ē velle et nolle, non tamen ē tristia: quia tristitia ē actus voluntatis, et possit in ea recipi. Dubitas

5° an dæmones tristitia, sive vehementius, ut omne excludat delectationem? — Affirmative probatur ex Sto. Thom. Ethic. cap. 14. dicente, quod excedens delectationem impedit tristitia. Et sic ad contrario sensu etc. — [illegible] q. 50. q. 3. § respondeo. Ubi ostendit, quod voluntas bene ē inclinata ex his, quæ pro delectatione ostendit, quæ impersonaliter tristia, [illegible] dæmon superius summa tristia, quæ penitus impossibile excitari delectationem. Sed [illegible]

ex Psalm. 12. n. 6: qui tribulant me, exultabunt, si motus fuero; et hoc intelligitur de diabolo, et Angeles cum [illegible] D. Aug. quod — Ad n. 2 loquitur quod dantur hanc de stie dæmones opulnos exultari certum ē, non vero in sua voluntate [illegible] et hoc modo expresserunt alij ter. Scripturæ et SS. PP. qui locuntur de gaudio externo, et [illegible] hominibus ostenso in assumptis corporibus. [illegible] multi SS. PP. [illegible] gaudium dæmonum [illegible] vocitant.

Liber 2.° de his, quæ ad supernaturalitatem pertinent Angelorum

Hucusque de ijs, quæ ad naturam Angelis [illegible] spectant, egimus; nunc de ex [illegible] ad eorum supernaturalitate [illegible] sit.

Disputatio prima de statu viæ Angelorum.

Quæstio 1.a an Angeli creati fuerint in gratia sanctificante?

Art. 1.° Primus quæstio resolvitur.

Suppono 1.° quod nomine gratiæ id vocari cuique aliquid gratis confertur. Deponitur in hac divisione sive in sanctificantis, seu gratis facientis, vocantis, excitantis, etc.; in præsenti 2.a dantur ē sermo de sanctificante, quæ ē quidam supernaturalis habitus, ut cum creatura adoptatur in Dei filium, dicitur et [illegible] naturæ: redditur ex peccatore iustus, sanctus; ac Deo carus. Ideo [illegible] in gratia quæritur an in hac omnes Angeli fuerint creati?

Suppono 2.° quod in hac re solemniter se habuit Subt. N. Mag. Sent. in 2. dist. 5. q. 1. § ad inquirendum. Versiculo. Supponitur ubi ait: et tunc supponatur, quod omnes fuerunt creati in gratia etc. et q. 2. § in textu dato. Vers. sed de prima mora, in qua potest probabiliter sustineri, [illegible] in illi fuerunt conformes in statu naturæ creati sine gratia. et § ad primum [illegible] et secundo, dico, quod dubium est, utrum boni fuerint in primo instanti in gratia. Unde [illegible] infert Doct. Subt. solemniter se habuisse.

Suppono 3.°, quod [illegible] dubium in hac [illegible]; aliqui tamen 4.or moras, seu modos, in quibus Angeli in duræ [illegible] statu [illegible] valent. Sic [illegible] in 2. dist. 5. q. 2. [illegible]

In prima opinione omnes Angeli fuerunt in naturalibus; In secunda omnes in gratia: In tertia boni steterunt, et meruerunt in gratia; et mali deliquerunt: In quarta et hi, et illi fuerunt in suo. Et licet probabilior judice assertio existimantis omnes Angelos fuisse creatos in gratia; illa tamen contraria non improbabilis existimat.

Suppositis his, 1.a Sent.a tenet Angelos malos nunquam fuisse in gratia creatos; bene tamen Angelos bonos, non in primo instanti suae creationis. Ita Magister Sent.arum in 2. dist. 4. et 5. Alex. Alens. p. 2. q. 19. D. Bonav. Ric. et Alij; 2.a Sent.a tenet omnes Angelos tam bonos, quam malos gratiam habuisse sanctificantem in primo suae creationis instanti. Sic D. Thom. 1. p. q. 62. art. 3. quam in via sequitur omnis schola defendunt. Dico ergo

Sit conclusio: Angeli omnes tam boni, quam mali creati fuerunt in gratia sanctificante in primo suae creationis instanti: haec dicitur non est aliena a mente scholae. Cum probabilem sit. Ideoque Probatur ex Sacra Scriptura et 1.o ex Isaiae 14: quomodo cecidisti de caelo Lucifer; sed eius lapsus non fuit in naturalibus: ut naturalia Angelorum integra maneant: ergo fuit in spiritualibus, seu gratia. 2.o ex Jud. cap. 6. Angelos, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, &; sed hic textus a SS. PP. intelligitur de gratia; qua amissa domicilium Regni caelorum perdiderunt. ergo Angeli mali in gratia fuerunt creati; ac proinde omnes. Probatur 2.o ex SS. PP. quia D. Aug. Lib. 12. de Civit. Dei Cap. 9. ait: Deus creasse Angelos simul in eis condendo naturam, et largiendo gratiam. et de bonis Angelis postea ait: Hanc bonam voluntatem, hoc est Dei amorem, nunquam sanctos Angelos fuisse creandum est. De malis vero inquit: isti, qui cum boni creati essent, mali sunt, aut minorem acceperunt divini amoris gratiam, quam illi, qui in eadem perstiterunt. et D. Basil. in Psal. 32. ait: nihil sancta est sine spiritu sancto. [illegible] Angelos [illegible] ex nihilo ut essent, verbo opificis [illegible] sua sanctitas.

Probatur ratione: Angeli non fuerunt creati in minori perfectione, quam parentes primi; sed omnes Theologi [illegible] primos parentes in gratia, et [illegible] illi justos fuisse [illegible] omnes Angeli. Probatur [illegible] quia sic Justitia ex Concil. Trid. sess. 5. ubi dicitur: Adam [illegible] sanctitatem et justitiam perdidisse, in qua fuerat institutus. Confirmatur: quia Deus promptior est ad miserendum, quam ad damnandum; sed Angelos creavit in eo statu, ut illico possent demereri, atque damnari: ergo eos etiam producere debuit in eo statu, ut mereri, et vitam aeternam possent.

Probatur 2.o ratione: Deus a principio Angelos creavit ordinatos per finem supernaturalem, et sub ordinatissima providentia, ut dari possent dequebant finem; sed divina exigit providentia, ut cuicumque creaturae medium tribuat necessarium ad suum finem debitum assequendum: atqui gratia sanctificans est necessarium medium ad promerendam beatitudinem, ergo jure fuit, ut Deus omnibus induere Angelis a suae creationis principio.

Probatur 3.o: quia si ob aliquam rationem Angeli omnes non fuerunt in gratia creati, maxime quia mali eam non habuerunt; sed diabolus, omnesque eius asseclae gratiam habuerunt a principio suae creationis: ergo omnes Angeli. Minor probatur: tum: ex Concil. Bracharensi primo. Canon. 7. dicente: Si quis dicit diabolum non fuisse prius Angelum bonum a Deo factum, Anathema sit. tum etiam ex D. Hieron. Sup. Cap. 3. Osee. ubi ait: [illegible] gratiam perdiderunt sicut homines, qui lapsi de propria [illegible] et ante gratiam possidentes, [illegible]

Secunda Arguenda Observant adversa.

Arguitur ex Joann. Papa Epist. ad Isaac Syracusanum in Cap. Quis 16. quaest. 2. de diabolo sic dicente: *doleat Satan et erubescit charitas quam in caelo nequivit habere homines instantes ex lutea massa tenere in terris*; sed homines tenent in terris charitatem quae in sent. est eadem cum gratia aut realiter cum gratia sanctificante: ergo hanc daemones in caelo nequiverunt habere: atque inde non omnes Angeli fuerunt in gratia creati. = Resp. 1° quod Joannes Pap. sentit diabolum dolere quod homo charitatem quam ille amisit recuperare possit, non ipse. Resp. 2° Joannem fuisse locutum non de charitate absolute, sed de charitate seu gratia perseverante, quam multi homines habent, et diabolum non habuit, sicut insinuat ex glosa Canonica: ideoque dolet et erubescit quod cum ipse gratiam amisserit, ad huc homines videat, licet fragiles in [illegible] perseverare gratiam. = Resp. 3° particula *nequivit* significare impossibilitatem habendi post lapsum, non vero, recuperandi charitatem et [illegible] in malo proposito obfirmatam, et [illegible] vocationis ad poenitentiam supernaturalis, sine qua recuperari non potest. = Resp. 4° quod *nequivit* intelligitur antecedenter non [illegible] antecedenter nequivit charitatem habere [illegible] homines plurimi, ideo sicut homines plurimi [illegible] non habent.

Arguitur 2° ex Joann. Cap. 3: *ab initio diabolus peccat*; et Cap. 8. Jesus Judaeos adstantes [illegible], dicebat: *vos ex Patre diabolo estis, et desideria Patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit*: ergo nunquam gratiam habuit sanctificantem. = Resp. ex sent. in 2. vers. ad illud, quod [illegible] *ab initio* non intelligitur de initio creationis, sed [illegible] initio creationis hominis. ex tunc enim diabolus fuit homicida saltem in affectu [illegible] aemulus [illegible] creationis [illegible] morte ferret [illegible] et non multo post [illegible] qua solvitur adducit sent. D. Aug. citat. ex lib. 11. sup. Genes. Cap. 31.

Arguitur 3° ex Jobi 3. Cap. *Deus in Angelis suis reperit pravitatem*. hebr. text. sic legit: *in Angelis suis non posuit laudem et lucem*: sed lux in Sacra Scrip. significat gratiam: ergo hanc non posuit Deus in Angelis suis. Probatur minor ex 1. Epist. D. Petri Cap. 2: *vocavit vos in admirabile lumen suum*. et ex D. Paulo: *eratis aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino*. = Probatur ex D. Aug. Lib. 1. de Genes. ad litter. Cap. 9. *Angelica creatura, in qua primo facta fuit informis et caelum dicta; deinde formata [illegible] appellata*.

Resp. 1° text. et D. Aug. loqui [illegible] lumine gloriae et beatitudinis: quia creati non fuerunt Angeli in consumata luce et perfectione, qualem nunc habent Angeli beati. Ratio cum omnes Angeli creati fuere in via, id est carentes lumine gloriae et beatitudine, quam postea boni consequuti sunt. = Resp. 2° D. Aug. et text. esse intelligendos de priori natura, non de tempore: quia in priori natura fuerunt creati informes, hoc est, sine lumine gratiae, quam postea in eodem [illegible] in alio posteriori natura receperunt. ut patet ex [illegible] sent. in 3. supposito.

Arguitur 4°. Si Angeli omnes in gratia creati fuissent, nullus eorum cadere posset; sed multi ceciderunt: ergo. Probatur major, quia si in gratia essent creati, etiam fuissent ad Deum conversi supernaturaliter; si essent semel conversi ad Deum, ab eo nunquam averti potuissent: ergo. Probatur minor: tum: quia sunt Angeli inflexibiles. tum etiam: quia si essent conversi ad Deum, meruissent beatitudinem: ergo in 1° instanti eam acquisissent [illegible] merito primo; atque inde cadere non possent. = Resp. negando majorem, ad cujus probationem [illegible] premium [illegible]: quia in sent. Angeli sunt inflexibiles ex inductione [illegible] voluntatis eorum. Ut [illegible] essent Angeli in via, et sua libertate utentes, potuerunt [illegible] cadere, et sic peccare. ad [illegible] quod [illegible] meruerunt beatitudinem: attamen, qui perseveraverunt usque in finem, hic [illegible]; cum [illegible] non fuerint Angeli, inde est [illegible] totum in hac [illegible].

Arguitur 5.° Deum nil frustra operari; sed si gratia fuisset Angelis collata in 1.° instanti, frustra fuisset collata ergo &c. Probatur minor: quia esset frustranea in demonibus; ergo. Probatur antecedens: nam ex illa nullum perceperunt fructum boni operis et meriti: ergo. = Respondeo distinguendo majorem, negando minorem; ad cujus probationem distinguo antecedens: esset frustranea in demonibus ex parte eorum malitiae, transeat; ex parte finis Dei, nego. Secundo Angelis fuit gratia data ex parte eorum perfectionem, et ex parte medium ad finem supernaturalem consequendum. Ut si ipsi male usi fuerunt gratia, hoc fuit ex parte eorum malitiae, ratione cujus frustra sibi operantes non perceperunt bonum. ex quo infertur quod gratia non fuit frustra eis collata ex parte Dei; nam si ipsi accederent ad bonum operum perseverantes, fructus sui meriti acceptura essent. Arguitur 6.° gratia est medium inter naturam et gloriam: ergo primum creari debuerunt in statu pure naturae, postea gratia donari, et demum beatitudinem promereri. = Respondeo 1.° quod idem argumentum probaret valere in creatione primi hominis, et tamen non fuisset creatus in gratia, quod est contra Tridentinum Synodum. = Respondeo 2.° dato antecedente, distinguo consequens: prius prioritate naturae creari debuit in statu pure naturae, transeat; prius prioritate temporis, nego. [illegible] solutio desumpta ex 3.° notabili ubi [illegible] Mag. Flor. 4.° mora distinguimus in Angelorum creatione. Arguitur 7. ex Subt. Doct. in 2 dist. 5. q. 1. § ad inveniendum dicente: quod quilibet Angelus [illegible] in gratia, sive in instanti creationis, sive [illegible]: ergo post creationem Angeli receperunt gratiam ex Flor. = Respondeo quod Subt. Doct. in hac quaestione [illegible] problematicum: et tamen nos, qui oppositam sententiam cum eodem sustinemus.

Quaestio 2.a An ad gratiae infusionem in Angelis praecesserit aliqua praevia dispositio?

Articulus Primus: aliqua notantur et quaestio solvitur.

Noto 1.° pro majori intelligentia quaestionis conversio ad Deum est triplex: prima est consumata, et perfecta, qua sancti in beatitudine reperiuntur, [illegible] tamen sunt in se. 2.a est meritoria, quae [illegible] habitu [illegible]; hoc est perfecta conversio viatorum ad Deum finem supernaturalem. 3.a denique est, qua [illegible] conversi ad Deum ex auxilio supernaturali movente. Et de hac [illegible] procedit quaestio: an scilicet Angeli conversi fuerint ad Deum in illo 1.° instanti, mediante qua dispositione meruerunt gratiam de congruo.

Noto 2.° quod non inquiratur quaestio: an Angeli de condigno meruerunt gratiam? seu an: hujusmodi gratia promerita fuerit de condigno per aliquam Angelorum dispositionem? hoc in nullo casu fieri potest: quia meritum de condigno supponit gratiam habitualem, quam supponimus non dari in Angelis ante infusionem gratiae in 1.° instanti collatae. Ut quaestio est: an talis gratia fuerit Angelis data mediante aliqua eorum operatione, seu dispositione [illegible]? Primo sententia negat cum Scoto Capreolus in 2. dist. 4. Philosophus disp. 20. art. 5. Secunda affirmat [illegible] cum D. Thom. 1. p. q. 62. [illegible] 2. et colligitur ex Subt. Doct. in 2. dist. 5. q. 1. n. 5. et 10. quam tenemus.

Sit notabile 1.um dicendum: Angeli in 1.° instanti gratiam sanctificantem habuerunt per propriam dispositionem sui liberi arbitrii. Est de fide: quia non est deterior Angelica natura, quam inferior [illegible]: sed hoc adulti, qui sunt inferioris naturae non recipiunt gratiam sine propria eorum voluntatis dispositione; ergo hoc est dicendum Angelis. = Probatur: quia ex eo pueri, sive parvuli gratiam recipiunt sine dispositione quia usu carent libertatis; sed Angeli [illegible] perfecto libertatis usu dotati fuerunt, et non ut parvuli, ex D. Basil. in Psalm. 32. neque [illegible] in infantia [illegible] sunt creati [illegible] perfecta fuerunt donati natura, et libertate disponere potuerunt ad receptionem gratiae.

Sit 2.um dicendum: dispositio, qua Angeli de congruo meruerunt gratiam sanctificantem, non [illegible] ipsa gratia, sed [illegible] auxilio extrinseco supernaturali Dei.

Px dc: [illegible] dispositio ad gratiam ex natura rei ipsa praecedit gratiam: q ab illa nequit effectus praecedere. Antis vero [illegible] e: Si quidem dispositio quaelibet est necessario praeparatio ad formam, ac e habentem praecedens; q. = Confirmatur: [illegible] morte et eorum [illegible] causa; sed gratia est effectus dispositionis; q. = Confirmatur 2°: quia prius est esse quam operari: sed quod in aliquo [illegible] motio ad gratiam, necessario q nec eius operatio. Px 2a pars dc: quia huiusmodi dispositio ad deum, seu gratiam infusio n clamanda naturali a substantia Angeli; neque enim supernaturale n potest abente: [illegible] q necio bolio [illegible] auxilio supernaturali.

Artus Secundus. Contraria ponuntur argumenta et solvuntur.

Arguitur 1°: Angeli gratiam habuerunt sibi [illegible]; q eam n [illegible] disposuerunt. Antis patet ex antis supt. Coa vero si px: dispositio praecedit formam: ls substantia [illegible] adeam suscipiendam; sed aliquod decreatum n potest praesupponere aliquid praevium in subiecto, quod sit dispositio ad sui receptionem; q gratia [illegible] = Rx distinguo antis: Angeli habuerunt gratiam sibi decreatam in eodem instanti rei temporis, do naturae, neo. Et nata coa distinguitur eius probatio: dispositio praecedit formam instanti naturae, do instanti temporis, neo: quia ut ex Philo instat, prius dispositionis est prius esse formae subiecti; sed simul tempore sint subiecti [illegible], et eius dispositio. q. [illegible] in Angelis pariterque in hoc se [illegible] gratiam, quam recipit sua media dispositione.

Sed 2a instabis: quia ex solutione sequitur in Angelo simul esse duos actus; sed hoc fieri n valet: q. Px maior: quia qui non eleuerunt actus [illegible] auxilio supernaturali, quo se disposuerunt ad gratiam; et alios debuerunt alterum ex gratia eliciere; quia [illegible] gratiam habitam est honesta: q. = Rx [illegible] in Angelo simul simulate temporis essent duo actus, do simul simulate naturae, neo. q n e inconveniens: secundum in theologorum sententia, n e, q in eodem instanti rei temporis eliciant actus [illegible] beatitudinis meruerunt. et [illegible] pravum, quo aeternum supplicium mali digni sunt; et boni [illegible] fuerunt [illegible].

Arguitur 2°: Angelis tribuendus perfectior operandi modus: sed modus perfectior operandi est [illegible] oritur ex habitu supernaturali, quem sine eius dispositione [illegible] = Rx distinguo minorem: modus perfectior operandi, qui oritur ex habitu de praesente facta in operatione potentiae habituatae, et n habituatae, do absolute, neo. [illegible] diversae sint duae potentiae, sicut in duas operationes eiusdem potentiae; illa, quae oritur a potentia habituata perfectior est illa, quae oritur a potentia nuda; n vero hoc tenet respectu eiusdem potentiae absolute; quod patet in iustificatione hominis per auxilium supernaturale.

Arguitur 3°: Angeli qui non se disposuerunt ad gratiam: q eam meruerunt de congruo, et gloriam de condigno. q si mereri et gratiam, et gloriam receperunt, deinde n potuerunt peccare: sequitur status gloriae [illegible] n valet [illegible] peccato. = Rx distinguo deinde: q gratiam meruerunt de congruo, et gloriam de condigno in eodem instanti temporis, et per [illegible] actum, do in eodem instanti naturae, et per eundem actum, neo. [illegible] per dilectionem supernaturalem, det Angeli se disposuerunt ad gratiam sanctificantem illis de congruo meruerunt, et receperunt in eodem temporis instanti, sicut in alia positione naturae, vero [illegible] gratiam habuerunt, de condigno gloriam meruerunt. [illegible] recepissent omnes Angeli, si in eadem perseverassent gratia, ex Math. 10: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Ls autem mali n perseveraverint, amiserunt [illegible], q habent ad gloriam obtinendam.

Arguitur 4°: Christo domino fuit datus habitus gratiae sine propria dispositione, seu sine merito de congruo: vero quia perfectus est gratia sine dispositione habere. Antis patet ex Doct. subt. in 3. dist. 20. §. Ad illud. Vers. praeterea dicente: Semel dedit Christo sine meritis praecedentibus ex liberalitate sua. Et in 4. d. 15. q. 1. §. de secundo: Summa gratia data creaturae data est Christo [illegible] et sine omni merito; q. = Rx 1° dico antis, distinguo deinde: perfectius est in Christo [illegible], do in Angelis, neo. disparitas est: quia gratia Christi a primo sui conceptionis instanti fuit consummata, et primi eius actus fuerunt visio et fruitio beata, qui actus n poterant esse dispositiones ad gratiam; sed potius fuerunt ipsius gratiae [illegible] unde sine propria dispositione, et merito summa gratia fuit Christo data; at in Angelis [illegible]

n fuerunt visio, et beata Dei fruitio; ratio autem n fuit in eis gratia sine [illegible]

Rx 2º. d[istinguo] ant[ecedens], n[ego] cons[equentiam]; ratio disparitatis est: quia primo [illegible] repetiverunt ex gratia unionis, et ideo illa habuit nobilissimo modo, quia [illegible] unionis, habuit illa non quantum dispositiones, seu [illegible] in 3. dist. 10. quaest. uni. n. 4. et hoc fuit unio ad Deum [illegible] ratio autem [illegible] rebellaretur sanctissime aut omnia bona supernaturalia habuit [illegible]; et ob hoc [illegible] actu, quem dispositionem in operando eliceret; et [illegible] unio, quae nescio [illegible] esse [illegible]; in Angelis hoc n invenias; unde est &c.

Arguitur 5º. magis Dei liberalitas resplendet, si gratiam Angelis daret sine [illegible] quam [illegible] dispositione [illegible] Angelis. Rx n[ego] ant[ecedens]: quia si aliquid diminueret, esset [illegible] in justificatione hominis adulti n resplenderet liberalitas Dei; [illegible] Deus n daret gratiam sine [illegible] dispositione, quae se habet [illegible] ad recipiendam gratiam, quae [illegible] meretur. [illegible] in justificatione hominis et in Angelis resplendet liberalitas Dei: quia etsi Deus [illegible] Angeli, et homines adulti, qui se disponunt ad infusionem gratiae; tamen [illegible] Dei gratia, [illegible] ordinis supernaturalis [illegible], quia gratiam Deus liberaliter, et sine [illegible] merito aliquo omnino [illegible].

Arguitur 6º. Deus aliquas res creavit perfectas [illegible], v. g. arbores, et [illegible] dispositione ulla ex parte earum; ergo multo melius Angelos. = Rx d[istinguo] ant[ecedens], n[ego] cons[equentiam]: quia aliquae res n possunt per propriam dispositionem recipere altiores [illegible], [illegible] homines possunt adulti, et Angeli.

Quaestio 3.ª An gratia Angelis collata fuerit juxta naturalem perfectionem, seu proportionem naturae?

Articulus Primus: aperitur sensus quaest. et solutio.

Sensus quaest. n est: an Deus gratiam [illegible] Angelis secundum gradus naturalis perfectionis [illegible] naturalis, ut perfectio naturalis Angeli sit [illegible] ratio, et ratio motiva sufficiens Dei ad infundendam gratiam substantiae Angeli: quia hoc [illegible] est expressus error Pelagianorum; siquidem gratia Dei respectu cujuscunque creaturae procedit a solo Deo tanquam a causa unica juxta illud Psalmistae: Gratiam et gloriam dabit Dominus: [illegible] gratia sit ex mera voluntate et liberalitate Dei. V. est sensus est: an Deus, mere liberaliter operando, mensuravit gradus gratiae Angelis juxta mensuram naturalis perfectionis eorum? circa quod

Sit unica: Deus Angelis gratiam inaequalem distribuit juxta mensuram, et mensuram eorum naturalis perfectionis. Est communis inter theologos: quia [illegible] SS. PP. quibus haec dicitur: quia D. Basilius lib. de Spirit. Sancto cap. 16. sic inquit: Caelorum virtutes n sua sponte natura sanctae sunt, sed juxta proportionem, qua se invicem superant, a Spiritu habent sanctificationis mensuram. et S. Damascenus lib. 2. cap. 3. ait: Per Verbum omnes Angeli creati sunt, et per Sanctum Spiritum sanctificatione omnes perfectionis numeros acceperunt; ita tamen ut pro sua quisque dignitate, et classe luminis gratiae participes sint. &c.

Articulus Secundus: argumenta in contrarium solvuntur.

Arguitur 1º. Christus Dominus majorem habuit gratiam, quam omnes Angeli; et est inferior in natura, juxta illud Psalm. 8: Minuisti eum paulo minus ab Angelis: ergo Deus juxta proportionem naturae n dedit gratiam; atque Angelis n fuit data juxta naturalem eorum [illegible]. = Rx d[istinguo] ant[ecedens]: majorem habuit gratiam, [illegible] ratione unionis hypostaticae [illegible] absolute, [illegible] v. est si Deus attenderet tantum ad naturalem perfectionem [illegible] nisi sua divina voluntas, quae est [illegible]

vocabo, alterendis praeter: n. attentia occasione naturali allucientis, de quo paccati praesens tempor.

Arguitur 2°: B.ma Virgo Maria fuit Angelis inferior in natura; sed superiorem habuit gratiam, quam omnes Angeli: ergo. = Rx. dist. cons. [illegible]: superiorem habuit gratiam ratione naturae, nego; ratione supremae dignitatis Matris Dei, conc. secundum ait S. Hieron.: *Maria [illegible] extitit puritatis, ut Dei Mater esse mereretur.* Ex quo colligitur, Mariam Virg. gratiam recepisse summam non propter naturam suam perfectionem, sed propter summum finem merendi altissimam dignitatem Matris Dei. Sed contra insurges: quia natura est mensura gratiae. Sed hoc esse non potest: quia Px Scotum: quia inferius non potest esse mensura superioris; sed natura est inferior gratia: ergo. = Rx dist. cons. S. Scoti: quod natura est mensura occasionalis gratiae, conc.; est mensura prima, principalis, seu formalis, nego; et ut mens Scoti distinguitur eodem modo. Cuius probatio: mensura prima, principalis, seu formalis [illegible] non potest esse mensura facti, principalis, seu prima inferioris, conc.; non potest esse mensura occasionalis, nego. Prima vero, et principalis mensura distributionis gratiae datae [illegible] quae homines occasionalis, nego. Prima vero, et principalis mensura distributionis gratiae datae est divina voluntas, *dividens singulis prout vult*. ex Epist. 1. ad Corinth. Cap. 12. Occasionalis vero est ipsa Angelica natura, quam Deus ex pura libertate sua distribuens gratiam, [illegible] voluit in eis conferre iuxta perfectionem naturalem, ita quod, qui in ordine naturali praestantiores erant, in supernaturali ordine etiam praecellerent.

Arguitur 3°: ex Doct. Subt. Scot. in 1. dist. 41. *S. potest aliter.* Vers. Dico, quod duo individua eiusdem naturae possunt esse aeque volibilia, et ordinabilia ad supernaturalem finem. Et eadem quaest. 41. supponit, asserit, et repetit, quod omnes creaturae rationales, seu intellectuales in puris naturalibus, solas voluntati divinae sunt aeque praedestinabiles: quod secundum Scot. non attendit perfectio naturae ad gratiam supernaturalem, seu ad gloriam assumendam. = Rx. n. cons. quia Subt. D. [illegible] excludit meritum aliquod, dispositionemque aut dignitatem moralem, de qua erat controversia in Pelagianis, et Semipelagianis; non vero excludit naturalem convenientiam, qua pulchra natura excitat ad amorem sui, seclusa omni merito dam de dono quod de digno.

Arguitur 4°: ex hac doctrina sequitur, Deus praedestinare debuisse ad unionem hypostaticam naturam potius Angelicam, quam humanam; sed hoc dici non potest: ergo. Deus hypostatice [illegible] Verbo unita collata fuit gloria quia non attendit ad naturam perfectionem naturalem. Px Scoto Maior: quia [illegible] unio hypostatica est summa gratia; sed [illegible]: quod ad hanc summam debuit summa natura. = Dist. Maior: quia [illegible] hypostatica est summa gratia; sed [illegible] quam humana, illa potius, [illegible] iuxta perfectionem naturae; quod Angelica natura sit perfectior quam humana, illa potius, quam ista, debuit Deus ad hypostaticam unionem assumere. = Rx ad argumentum n. cons. Scoti Maior. ad cuius probationem, et ad confirmationem dico, et Subt. D. in 3. dist. 7. *S. Sed hic sunt.* Vers. *Secund. dubium*, quod fuit considerabilior dominatio ex parte Dei, ut potius humanam naturam in fine, quam Angelicam supremam, summam unionem gratiae, et gloriae conferret.

Congruentia vero urgentior fuit, ut sic Deus ostenderet, nullo iustitiae [illegible] neque morali dominatio aliqua ad impertiendam gratiam, et gloriam teneri secundum perfectionem esse naturam [illegible], quia ait Scot. loc. sup. Cit.: *quod non oportet, ei conferre gloriam secundum ordinem naturarum.* [illegible] *dominationes ipsa: ostendere Deus, se non esse obligatum conferre* [illegible] [illegible] de solis praedat ex mera naturali perfectione, ratione cuius gratia [illegible] ex dominatione [illegible] rali; inde est, quod Deus potest eligere liberaliter naturam perfectiorem ad [illegible] maior pulchritudine naturae: cum tamen inter Angelos sit in aequalis natura [illegible]

5° ex D. Paulo 1. Corinth. Cap. 1.: *non multi sapientes secundum carnem* [illegible] *et quae stulta sunt mundi elegit Deus*, [illegible] [illegible] homines; ergo de necessitate inter Angelos [illegible] debet. = Rx n. Cons. quia [illegible] *secundum* [illegible] *Sen.* [illegible]

et ipsemet tester Apostolus Rom. 11. nobis non opponere quod sicut Deus gratiam Servavit [illegible] Angelos perdidigue hoies. reliquum absolutus vero nihil dicitur in auth. SS. P.P. [illegible] Patres allegantes perpetuum. [illegible] quod hic, qui est D. Ambrosius lib. 1. de Spiritu Sancto c. 7. [illegible] hominibus in Spiritum [illegible] ascendant, quando [illegible] est, quod Caetera quidem Superior Angelorum [illegible] receptis gratiis Spiritualis, quidem tamen est non [illegible], [illegible] manus [illegible] sit. v. et quod [illegible] praeponitur Angeli, quam hoies, et beneficia gratiae receperint, ut nobis ex Deum auth. [illegible] Superioris.

Arguitur 6.o Si Deus gratiae Angeli dedisse iuxta mensuram [illegible], Luciferum esse et Sanctior Caeteris [illegible] primo suae Creationis instanti: sed hoc videtur absurdum: [illegible] illud ex quo sequitur; maxime instat: [illegible] erat in naturalibus Angelorum omnium. Maior [illegible] Sic: quia videtur absurdum Deum uberiorem [illegible] gratiam, quam sciebat non fore gloriosum cum Caeteris Collaudentibus. — Respondeo dicendo maiorem, negando consequentiam. [illegible]: quia non est inconveniens, Luciferum gratiam uberiorem recipere, quam Caeteri, qui Alii in gloria Deum non collaudare: quia gratiam ostendit iuxta praesentis dispositiones, non iuxta praevidentis eventus finem. hoc probandum in Miserrimo Iuda; qui plures gratias accepit, quam plurimi Sancti; isti tamen soli facti sunt; ille vero periit.

Arguitur 7.o ex nostra assertione sequeretur, quod cum aequali gratia unus Angelus plus mereret, quam alter; sed hoc dicere esse non potest: quod neque quod det gratiam uiuit [illegible]. Probatur maior: quia ex eo unus Angelus amplioris gratiae obtinuit, quia perfectiorem habuit naturam et vegetiores facultates, quibus se ad gratiam excipiendum efficacius disposuit; ergo pari ratione si unus Angelus cum gratia aequali maiorem Conatum adhibuit [illegible] in implendo praecepto, praestantius meritum habuit; sed non quod propter gratiam: cum aequali Supernaturali maiorem propter Conatum; sed hic maior Conatus est ratione perfectioris naturae: quod plus mereret unus, quam alter cum aequali gratia gratia. [illegible] Sic: meritum ratione perfectionis naturae [illegible], quod et quod Angelus ratione naturae perfectioris gratiam habebat uberiorem.

Respondeo 1.o cum omni Theologorum Sententiam. n. [illegible] Scilicet maior: ad cuius probationem dicendo: Siquidem omnes tenent Theologi, quod amplior ratio meriti sumitur ex parte gratiae; et Sic cum gratia aequali Si duo pariter aliquod opus implerent, quamvis una vegetius, quam alter ageret non ob hoc praestantius habere meritum; sed esset omnino aequale ex aequalitate [illegible]. hic est omnium Theologorum, Solvo. [illegible] Sent. — Respondeo 2.o dicendo maiorem: cum aequali gratia unus mereret plus, quam alter, si in illo det maior Conatus, [illegible] Si daret aequalis Conatus, nego. [illegible] maior meriti ratio non est [illegible] viribus naturae praescindendo a gratia; sed tribui debet gratiae, seu facultati per gratiam elevatae, et cum maiori Conatu operanti. Ut a simili dicunt [illegible] de principio inaequalitatis luminis gloriae.

Articulus Sextus alequa Examinant dubia.

Dubius 1.o an Angeli Simul cum gratia receperint Virtutes per se infusas, nempe, fidem, Spem, et Charitatem? — Respondeo affirmative: quia istae virtutes Simul cum gratia infunduntur in iustificatione hois, ut definit ex Trid. SS. 6. Cap. 7: haec omnia Simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur fide, Spe, et Charitate. Sed non est ratio aliter theologizandi de Angelis, et primis parentibus; ergo.

Dubius 2.o an Angelo Viatore fuerit necessarium auxilium aliquod gratiae ad Venturos se operandum ad grave vincendum tentationem, et ad perseverandum in gratia? — Respondeo, quod [illegible] ad hoc dubium solvendum [illegible] ex tract. de gratia: tamen ex eodem tractatu, dicimus, quod ad eliciendum [illegible] Supernaturalem indiguit Angelus gratiae auxilium; non vero ad servandam Legem naturalem; sicut de hoc [illegible] Theologi in nostra doctrina: quia Sancta cogitatio seu Cognitio, qua [illegible] boni esse amandi, et fugiendi mali non erat gratia. Sed [illegible] Angelo, sicut primo homini erat debita ex Vi Creationis, sicut hoi ex vi statu innocentiae.

Dubius 3.o an ponenda Sint in Angelis habitus naturales ordinis? — [illegible] Se problematice habuisse. [illegible]

habetur e nego consequent. pp: B. Angeli peccantes non sunt negative ... Credi, quantumvis conatu se nisi agi entenssivi, ... sene illa est ... habitus en pote ... ang. Scot. en 1. dist. 17. ... Conieso, ... operante ex aequali conatu, ... entensior, habetu coagenti; ... Ratio: q. habetu ... natura ... nature ... entensiue adhibens

Ratio 2.a partis negative est: quia Scot. in 2. d. 3. q. 10. S. ad argum. ait, quod in ... et quecunque alia potentia Angeli est sume habilitata, seu prompta ad eliciendum suos actus; ... summe habilitata non potest ... aliqua habilitas ... Major ... quia ... esse sume habilitas ad ... v. g. non est ... aliquo; ... e perfectio, que non e Angelo ... Minor ... in summe habilitare ... aliquo generaret habilitas: ...

Dubium 4.um ... Angeli post amissionem ... eliciere ... aliquod opus bonum, quo ... in ordine ad ... fructuose ... quia e in ... et ... ad merendum. ... quia ad ... opus ... vires nature ... auxilium supernaturale gratiae ... ... auxilium ... amittendo gratiam ... ex ... S. Cap. 5. dicente: ... exordium ... Christus ...

Disputatio 2.a de Beatitudine Angelorum.

Quaestio Prima: Utrum Angeli in primo instanti suae creationis ... beatitudinem?

Articulus Primus: Sensus quaestionis ponitur, et resolvitur.

Pro majori hujus ... Beatitudo ... in ... Prima e perfectio ... qua Angelica natura ... suae ... potest ... sine ... Deum ... et amore ... naturae. 2.a e ... e altera perfectio naturae Angelicae ... natura ... naturalis ... sine ... auxilii et ... elevantis.

Notandum 2.o ... Beatitudo ... in duplici ... una e viae, altera patriae. Prima dicitur inchoata: ... cognitio fidei, qua Deus ... in enigmate ... et ... charitate ... Secunda ... consummata ... in clara Dei visione et ... fruitione, qua ... in celis ... beati: ... beatitudo ... ex Scot. in adeptione ... summi boni ... per cognitionem et amorem.

... notandum: ... questio ... an Angeli omnes tam boni quam mali receperint beatitudinem ... fuerint creati in beatitudine a primo suae creationis instanti. Prima sententia ... Angeli omnes a suo primo exordio ... beatitudine, sine clara Dei visione et fruitione non ... ; 2.a ... nullum Angelorum ... beatitudine ... quia ... e ambigua ad Beatitudinem naturalem et supernaturalem ... cum ...

Sitque 1.a Dico: Omnes Angeli tam boni quam mali creati fuerunt in beatitudine naturali. ... Scot. in 2. dist. 3. q. 9. n. 8. ... Angeli omnes a suo primo creatione instanti habuerunt perfectam cognitionem et dilectionem Dei, ut ... Beatitudo ... naturalis ... Bernardus ... Deo ... cognoscibile ... Beatitudo ... beatitudo naturalis: ...

Dico 2.º Angeli omnes de facto creati fuerunt sine [illegible] naturali beatitudine. Sic Scot. in 2. d. 4. q. 2. n. 3. ubi inquit: non fuerunt creati de beatitudine sua, licet in potentia propinqua; sed solum fuerunt creati de beatitudine non habentes beati. Prob. Dicit Aug. lib. 4. sup. Genes. dicentem: non potuit discerni Deum bonos a malis, quia quod esset discretio in se non, qui mali modo sunt, in primo instanti fuerunt beati, quia sic fuerunt creati uniformiter [illegible] eodem modo patet de bonis: ergo.

Dico 3.º Ratio: Angeli boni meruerunt beatitudinem supernaturalem, et Angeli mali [illegible] fuere, sed hoc esse non posset, si [illegible] supernaturali beatitudine creati: ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Correctione et gratia cap. 10. dicente: [illegible] Angelorum et hominum [illegible] [illegible] ostenderet [illegible] [illegible] [illegible] eorum quid posset [illegible] beneficium [illegible] [illegible] [illegible] mererentur [illegible] beatitudinem [illegible] clara Dei visio repugnat cum [illegible] [illegible] visio clara Dei [illegible] [illegible] [illegible] saltem obedientiae: ergo nec Angeli [illegible] boni fuerunt creati in supernaturali beatitudine.

Dico 3.º [illegible] [illegible] beatitudini supernaturalis in primo suae creationis instanti, si Deus [illegible] [illegible] [illegible] vero, quod boni potuerunt in primo instanti esse [illegible] [illegible] [illegible] creati capaces beatitudinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quocumque instanti [illegible] [illegible] [illegible] quodcumque instanti fuit capax: ergo.

Argumentis secundae adversae enervant argumenda.

Arg. 1.º [illegible] si Angeli fuissent creati in beatitudine [illegible] [illegible] [illegible] Angeli mali [illegible]: ergo [illegible] non fuerunt in [illegible] beatitudine creati. [illegible] quia de ratione beatitudinis est inamissibilitas: ergo. = Resp. neg. min. ad cuius probationem [illegible]: de ratione beatitudinis supernaturalis est inamissibilitas, [illegible] beatitudinis naturalis, nego.

Sed 2.º dicer: ex D. Dyonis: naturalia in daemonibus remanserunt integra: ergo si beati fuerunt naturali beatitudine, hanc inamissibiliter habuerunt. = Resp. [illegible] ant. naturalia in esse physico [illegible] remanserunt integra, [illegible] naturalia admixta aliquo morali, nego. Naturalia [illegible] in esse physico v. g. substantia, potentiae, species intelligibiles, et alia [illegible] integra remanserunt non [illegible] admixta morali aliquo, v. g. cognitio practica et rectitudo voluntatis [illegible] [illegible]: quia haec saltem quoad aliquos destructa fuerunt in Angelis per peccatum.

Arg. 2.º: beatitudo naturalis consistit in amore Dei, ut Auth. [illegible]; sed ille amor non [illegible] in daemonibus: ergo. = Resp. dist. maior, et minor, non cons. [illegible] quidem Dei amor non [illegible] in daemonibus: quia [illegible] Deus [illegible] tamen non [illegible], Angelos esse nunc in naturali beatitudine; sed quod eam habuerunt, quando erant in via.

Arg. 3.º: beatitudo est felicitas summa: [illegible] esse cum peccato mortali: quia hoc est summa miseria: [illegible] in via nulla poterat dari beatitudo [illegible] [illegible] creatura in via [illegible] peccandi: ergo. = Resp. [illegible] ant. [illegible] consummata, perfecta, et in patria est felicitas summa, [illegible] beatitudo non consummata, imperfecta, et in via, nego. [illegible] Sequi: [illegible] in via nulla potest dari beatitudo consummata, [illegible] non consummata, nego.

Arg. 4.º [illegible] Angeli in illo instanti fuerunt elevati per habitus supernaturales, et actu ab illis procedentes erant supernaturales: ergo non beatitudine [illegible] [illegible]. = Resp. [illegible] [illegible] non cons. quia [illegible] v. g. hoc est [illegible]: et omnia cum [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]

infert: Angelus [illegible] elevatus per habitus supernales: [illegible] eius adhuc sunt ordinis supernalis. Ratio: quia ad actum non solum dantur potentiae, sed etiam obiecta motiva; ut si motiva fuerint naturalia, actus evadit naturalis; et hoc sic a potentia eorum elevata.

Arg. 5. est Divi Augustini ex Lib. de Genesi ad litteram Cap. 24. Omnes Angeli creati [illegible] cognitione matutina: sed haec est cognitio beatifica: ergo. — Resp. ex D. Subt. dist. matutina creati fuerunt cognitione matutina virtuali; ideo fuerunt [illegible] habuerunt species infusas dalis cognitionis, in qua species [illegible] virtualiter [illegible] in sua [illegible].

Sed dico insbis: quod D. [illegible] loquitur de beatitudine [illegible]: ergo. Probatur: nam D. Augustinus ait Angelos fuisse beatos ex beatitudine [illegible] nos speramus: sed haec supernalis est [illegible] n. [illegible] ad cuius probationem dicimus, quod [illegible] D. Augustinus [illegible], quod Angeli in principio fuere beati, loquitur [illegible] principio, quod est instans primum creationis Angeli; sed de principio, quod est initium [illegible] naturalis beatitudinis, quam nos speramus. Et ratio est: quia fuit brevissima [illegible] beatitudinis supernaturalis bonorum [illegible] [illegible].

Arg. 6. est D. Augustini [illegible] Genesi Cap. 26. et Lib. 11. de Civit. Cap. 11. Angeli omnes semper [illegible] fuerunt de sua beatitudine aeterna [illegible] et salute; sed haec certitudo est propria Beatorum: ergo. — Resp. [illegible] loqui de certitudine [illegible] seu qua in [illegible], qui [illegible] scire, se esse in [illegible]; quod [illegible] hoc statu [illegible] [illegible] potest omnimoda certitudine; Angeli autem viatores habebant [illegible] loquitur de beatitudine [illegible], ut constat ex Lib. de Correct. et gratia Cap. 10. ubi ait D. Augustinus: Angelos non habuisse summum beatitudinis plenitudinem neque stabilitatem, ut cadere non possent, sed [illegible] illum sequi debuissent.

Arg. 7. Ezech. Cap. 28. de Lucifero dicitur: in deliciis paradisi fuisti: sed deliciae haec sunt actus beatifici et gaudium [illegible] visione divina. — Resp. [illegible] deliciis paradisi non intelligi clara Dei visio, sed dilectio per charitatem et cognitio per fidem: necnon [illegible] charismata donorum, quae in primo instanti creationis [illegible] Angeli illustratus fuit Lucifer, et quae per peccatum perdidit.

Arg. 8. ex eo [illegible] Angeli non fuerunt creati in beatitudine supernaturali, quia meruerunt; et status merendi compati non valet cum statu beatitudinis. Sed [illegible] [illegible]: quod hic status merendi compati potest cum hoc statu beandi: ergo. Probatur: [illegible] omnium [illegible] Sed [illegible] beatitudinem [illegible] sed cum hoc statu beandi habuit statum merendi: ergo. — Resp. dist. ideo [illegible] statu merendi [illegible] non valet [illegible] cum statu beatitudinis [illegible] absolute; nec est [illegible] quia [illegible] statui [illegible] in Christo Domino [illegible] absolute; non [illegible].

Q. 3. an Angeli suam meruerint Beatitudinem supernaturalem?

Art. Prim. aliquibus suppositis, resolvitur quaestio.

Suppono 1. ex Subt. Doct. in 2. dist. 5. q. 1. n. 5. quod in creatione [illegible] [illegible] in quarum prima omnes Angeli fuerunt in [illegible] in secunda [illegible] [illegible] in [illegible] Angeli deliquerunt; [illegible] [illegible] 2. ex [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

Suppono 2.º q.d primus stat., seu morula fuit duratio instantanea in esse natur. Angelicæ, tunc solum naturalia [illegible] cognoverunt. Secund. stat., sive morula fuit, in quo per gratiam excitante se disposuerunt, et receperunt gratiam sanctificantem; [illegible] stat., in quo boni meruerunt augmentum, et receperunt gloriam; Angeli autem mali a se[illegible] [illegible] receperunt, et [illegible] damnati sunt æternum. Quartus denique stat. est in quo boni gloriæ, ad quam fuere destinati æternæ, damnati sunt consequenter juxta illud Math. 25: *et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam.*

Suppono 3.º q.d meritum est opus creaturæ liberum, et honestum, acceptandum a Deo [illegible] dignum remuneratione. Sic colligitur ex Doct. Sub. in 3. dist. 18. quæst. unica. Ex qua doctrina infertur, q.d status viæ ita esse conditionem necessariam ad meritum, salva de lege ordinaria, ut in [illegible] supplendum, nisi in Christo Domino: qui ex lege [illegible] et de absoluta potentia [illegible] status viæ [illegible] patriæ; sive [illegible] merendi status habuit beatitudinem. His suppositis, licet

omnes conveniant in hoc q.d Angeli boni meruerunt supernaturalem beatitudinem; tamen non omnes conveniunt in assignando medium, quo sunt promeriti. 1.ª prima Sent.ª ait Angelos bonos meruisse beatitudinem supernaturalem eodem instanti quo eam obtinuerunt; nulla prævia, et præcedente [illegible] tempore; ita [illegible] [illegible] D. Thom. 1. part. q. 1. art. 1. Marsil. et Alij. 2.ª tenet Angelos habuisse supernaturalem beatitudinem antequam illam meruissent; quia dicunt illi [illegible] per ordinem ad illam opera, quæ exhibituri erant in hominum ministerio [illegible] [illegible], et Alij. 3.ª denique est nostra, q.d eam meruerunt [illegible] per bona opera præmium antecedentia, solum ordine [illegible], et etiam duratione, sive tempore. Sic Scot. in 2. dist. 5. q. 2. Et sive sit [illegible] [illegible], sive tempore, nihil [illegible] refert hujus quæst. ideoque

Dico tamen: *Angeli boni meruerunt supernaturalem beatitudinem per opera ab ipsis patrata antecedenter [illegible] [illegible], sive tempore [illegible] [illegible]. Est juxta Scot. doctrinam. Et probatur ex D. [illegible] de Correct. et gra. [illegible] 11. dicente: [illegible] Angeli, qui cadentibus aliis per liberum arbitrium, steterunt [illegible] [illegible] [illegible] boni [illegible] merito receperunt*; [illegible] [illegible] sunt bona opera. et merces est beatitudo supernaturalis, quam receperunt per bona opera antecedenter patrata per liberum arbitrium.

Probatur: omnis merces consequitur per se operatione per opera ab ipso patrata; sed beatitudo est [illegible] [illegible] intellectualis naturæ, quam Angelus fuit consequutus per antecedentia opera, non per dicendo eam in via, non merendo, ut obtinendo in patria. Et ulterius probatur: quia beatitudo est [illegible] repugnat de lege ordinaria, [illegible] status viæ; quod sicut in viatoribus [illegible] [illegible], et ad obtinendam in patria; ergo hanc Angelus meruit [illegible] per opera beatitudinem antecedentia.

Motus secund.º arguitur in oppositum Calvinistas.

Arg. 1.º Majus præmium exigit majus meritum; sed Angeli majorem gloriam habent multis hominibus beatis: q.d requirit majus meritum; sed in tam brevi via [illegible] non potuerunt talia merita [illegible] [illegible] nomine meritum: quia per longum tempus [illegible] [illegible] [illegible]; q.d sua per opera antecedenter non potuerunt Angeli supernaturalem beatitudinem promereri. R.x 1.º dist.º [illegible] [illegible] [illegible] subdo: quia [illegible] [illegible], non solum in bonitate operis, et [illegible] operantis, [illegible] in dignitate [illegible], ob quam opera sunt Deo accepta illa, ubi [illegible] indeed [illegible] in intervallo [illegible] majori [illegible] [illegible] majus præmium gloriæ mereri potuerunt. Sed hæc [illegible] clare [illegible] [illegible] [illegible] Vero. Manet in [illegible] verbi [illegible] [illegible] [illegible] ut D. Bern. Senen. Ser. 52: *B. verbo*; [illegible] [illegible] [illegible] *illis verbis: Ecce Angelis [illegible] plus meruit, quam omnes Angeli, et homines omnia opera sua.*

R.x 2.º dist.º [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] merita; ex Scot. in 2. dist. 5. q. 1. § ad argumento. Vers. ad secund. obiicies: *maximum meritum Angelorum obtinendo finem ultimum.*

motu intrinseco, quod meliorem exent a fine [illegible] experiendo. nam ad magnum praemium venit multitudo meritorum; sed multo magis requiritur summa meriti intensio [illegible] Ceterum multis verisimilia: Christus fuit motus meriti valde intensus [illegible] nova [illegible], quo [illegible] intendantur forte quod nullus homo secundum ordinariam legem posset habere intensionem debitam meriti, sicut ipsi fuerunt.

Arg. 2.o Praemium, et meritum possunt esse simul: ergo Angeli simul meruerunt, et adepti fuere suam supernaturalem beatitudinem. Antecedens probatur: quia in eo instanti, quo quis meretur augmentum gratiae, illico confertur: ergo praemium et meritum simul esse possunt saltem. Et[c]. = Rx. distinguo antecedens: praemium et meritum possunt esse simul, quod non adest repugnantia ratione sui, transeat; quod adest repugnantia attenta in casu meriti et praemii optime [illegible] esse possunt simul; attenta ratione sui, minime: [illegible] autem beatitudinis sui ratione [illegible] eius merito: quia [illegible] [illegible]; et illorum [illegible] sive [illegible]; et [illegible], et [illegible] se repugnent; hinc e[st]. Et[c].

Contra 3.o dicer: Christum Dominum in primo suae [illegible] instanti meruisse gloriam animae suae; ac in eodem instanti illi fuit collata: ergo absolute beatitudo, et meritum simul compatiuntur; dicam etiam in Angelis. Et[c]. = Rx. ex Doct. Subt. in 3. dist. 18. q. 1. concedendo maiorem: siquidem Christus Dominus non meruit gloriam, nec gratiam animae suae: quia gratia et gloria sine meritis ipsi Christo datae fuerunt. Sic in 4. dist. 20: [illegible] dedit ipso sine praecedentibus meritis ex liberalitate sua. Confirmatur [illegible] de gratia, et [illegible] de gloria.

Arg. 3.o non implicat praemium in re exhibitum ante meritum: ergo in praemium meritorum subsequentium potuerunt Angeli habere supernaturalem beatitudinem. Probatur antecedens: quia Anima [illegible] gratiam [illegible] pro meritis Christi Domini praevisis: ergo. = Rx. distinguo antecedens: non implicat de potentia [illegible] absoluta, [illegible] de facto, nego: v. [illegible] in meritis Christi praevisis non [illegible] secundum ordinariam legem, et [illegible] non [illegible].

Art. 3. aliqua examinantur dubia circa beatitudinem Angelorum.

Dubis 1.o an Angeli beati noverint diem Judicii? = Rx negative: quia Matth. 24. dicit: de die illo, et hora nemo scit, neque Angeli caelorum, nisi solus Pater. et licet D. Aug.o in Enchiridio cap. 56. aut 62. dicat, Angelos scire numerum praedestinatorum; quod [illegible] mihi [illegible]; hoc non obstat: quia [illegible] a Deo revelari [illegible], et non mysterium illud.

Dubis 2.o an in Angelis beatis reperiantur dotes gloriae? = Rx. affirmative: quia in hominibus beatis reperiuntur; ac non est maior ratio, quia in Angelis non [illegible] reddendum [illegible] dotes gloriae; sicut [illegible] seu ornamenta [illegible].

Dubis 3.o an Angeli beati [illegible] habent spirituale matrimonium cum Deo? = Rx. affirmative: quia [illegible] alias [illegible] hominis desponsatur cum Deo, [illegible]; quia sicut in corporalibus vir, et femina fiunt una caro per [illegible] adhaerentiam, ita fit unus spiritus cum Deo per adhaerentiam spiritualem, iuxta illud 1. Cor. 6: qui adhaeret Deo, unus spiritus fit cum eo. sed non minus [illegible] beati adhaerent Deo per amorem: ergo.

Dubis 4.o an Angeli beati desponsentur cum Christo Domino? = Rx etiam affirmative: quia non alia ratione desponsatur cum aliis beatis, nisi quia eis meruit gratiam et gloriam esse, ut in [illegible] carnem [illegible]; sed Angelis meruit gratiam, et gloriam esse; ergo cum Christo Domino desponsantur. Deus [illegible] ad Ephes. 5: sibi [illegible] desponsavit [illegible] sanguine suo; sed Angelis nil fuit collatum ex

passione Xpti: aut nec eius meritum merito passionis: §. 2. Ax; q. non e. in lig... ex Ve ex hibita; seu exhibitive; n. 2. in pro...ione, seu Sacramente: Cum Vero e. quo multum Angelorum, e. hominum pradestinata fuit passi. Xpi Dni merita ante peccatum ... prevista, e. sic Ag omnib. e. singulis fuit reptus depensatus en ... ta p... ionis: in tu 2. ex eimoner, Veu in Ve exhibita depensatus e. q. Sanctissimus Sus effusit Sanguine, e. aiq. obtulit.

Disputatio 3.a de Custodia SS. Angelorum

§. 1.o an, et qualiter ad hominum custodiam mitantur Angeli?

Primus: aliqua notant ad questionis resoluem.

Noto 1.o ex Doct. Subt. in 2. dist. 10. q. V. ca. n. 2. q. Angelorum Missio e. 2.x una exterior, sensibilis, et motalis; altera 2.o mediata, interior, et insensibilis. Prima e. quo Angeli deputantur a Deo ad hoies, vt eis duas ensinuent illumine, et ferus affectus ad amore Inflamment superne. 2.o. 2.o e. quo superiores Angeli ad inferiores mittunt, vt eos de divinis mysteriis, supremaq. voluntate instruant: sic in ait Doct: Secundus Dni gratiae, et ordinis revelant maria dei Mysteria Superiorib. primique inferiorib. et sic superiores mittent ad inferiores loq.do, et illuminando eorum intellectum: et alii inferiores mittunt exteriori illa revelata nuntiando homibus, vel explendo, et sic n. omes Dmiut mittunt extra.

Noto 2.o q. presens dest. n. solu inquit: an verum sit, deus sua altissima providentia ordinasse Angelos ad hominum custodiam? Verum quaerit: qualiter sive quomodo ad tale hominum ordinent custodiam? Sive an: omnib. hominibus, et singulis det custos Angelus? Calvinus lib. 1. instituonis. Cap. 14. afirmat incertum esse, q.d singulis hominibus assignentur Angeli ad eorum custodiam qui mendacissime asserit falsum esse dmentum Sacr. Psalm. 90. Catholici vero D. D. oppositum sentiunt. ideoq. Dicipsi.

Dicimus 1.o Deus suo inexscrutabili providentia aliquos deputavit Angelos ad hominum custodiam. Pr. dicit ex D. Mat. Sup. 18. Math: Angeli eorum semper Vident faciem Patris mei qui in caelis est. Alat Doct. in 2. dist. 10. in principio. hoes n. licent contemnendi; quia ... mittunt Angeli. et Psal. 90: Angelis suis mandavit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis. ... Angelus te premunit a fronte et a tergo custodiens.

... ad hunc ... Psalm. 33: immittet Angelus Dni in circuitu timentium eum, et eripiet eos. et Cathim. ... Math. 18. ... Angeli ... oportet, et sic per illo... ... omes sunt ... spiritus in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.

Dico 2.o Deus sua altissima provid.a omnibus, et singulis hominibus Angelum deputavit custodem. Sic ... contra Calvin. Pag. 3. ex Math. 18. dicente: Angeli eorum semper vident faciem Patris. Sup. quo verba ait D. Basil. lib. 3. contra Eunomium: unicuiq. fidelium adest Angelus tanquam Pedagogus aliquis, et pastor vitam gubernans, Nemo contradicat qui Dmni verborum meminerit dicentis: ne contemnatis vnum ex his pusillis; quoniam Angeli eorum &.

Pa. 2.o ex D. Hier: Sup. citat. 18. Math. ... dicente: Magna e. dignitas animarum, vt vnusquisq. habeat ab ortu natus in custodiam sui Angelum deputatum. e. D.

Anselm. in Elucidario, ait: Vnaquaeque aia dum in corpus mittitur, Angelo committitur; et aia in conceptione [illegible] q. ab eius conceptione Angelum in sui custodiam deputari; ac inde omnib. et singulis hominib. [illegible] datum a Deo Angelum custodem.

Artus Secund. Fundam. Solvuntur

Obj. 1.a contra 1.am et 2.am conc. Angelica custodia derogat hominis libertati, [illegible] [illegible] dantis meritis: ergo non e admittenda. Rx. ant. hoc pro libero arbitrio [illegible] nec agit nisi violenter: desere, sustenti, qui tentat adversari: [illegible] ad deum vel [illegible]. Rx. n. [illegible] ad cuius pro [illegible] ante, dicimus: [illegible] deserere est [illegible], sed magis cum [illegible] custodia, q. sine illa nec quid cum collectio n. e adversus carnem et sanguinem, sed adversus Principes, et Potestates, et contra spiritalia nequitiae in coelestibus. A quibus [illegible] hos vinceret, [illegible] Petr. Damian. ad Alex. [illegible] 11. Pontificem Summum: neque enim versutias tam callidi exercitus hostis posset fragilitas [illegible] resistere, nisi eum a tentationibus Electorum virtus Angelica propulsaret.

Obj. 2.a Solius est Dei homines custodire: ergo Angeli ad eius custodiam non deputantur. Prob. ant.: sicut Deus dicitur hominum custos, ut Job. 7, dicit: quid faciam tibi o custos hominum? et Psalm. 120: ecce non dormitabit, neque dormiet, qui custodit Israel::: Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus. Dominus [illegible] tuum. Ergo. = Rx. n. ant. ad cuius pro [illegible] dicendum: quod Deus custodia non officit [illegible] imo ad Ang. custodiam [illegible] quod Deus semel cum Angelis operatur [illegible] vel [illegible] ut primo; quod n. repugnat: quod sunt in [illegible] operantur [illegible] corporis salutem.

Obj. 3.a Angelorum [illegible] ordinatur ad praeservandum hominem, ne incapiat vias diaboli; sed hoc praestare non valet [illegible] cum sua custodia non datur. Rx. min. quia solum est captivitate [illegible], cum e [illegible] Rx. [illegible] min. ad cuius pro [illegible] [illegible] quia redimere e morte vivificare [illegible] e [illegible] beneficiis ab externo; hoc valet [illegible] et potentiam [illegible] illud [illegible] solo Deo: qui vitam [illegible] restaurare potest de novo; et sic licet [illegible] redimere non [illegible]; custodire tamen valet.

Obj. 4.a ex Luce. 22: [illegible] [illegible] [illegible] ministrat: Ergo Angelus custodiens hominem, ei ministrat: [illegible] hoc e [illegible] Angelo [illegible]. Rx. [illegible] falsum [illegible] ant. [illegible] ministrat [illegible] ministerio subiectionis, nec [illegible] [illegible] quia [illegible] custodit hominem ei praesidendo, et illum regendo ac docendo, ut [illegible] parvulum; non vero serviendo, vel famulatu [illegible].

Obj. 5.a Si Angelus [illegible] [illegible], ut hoc habere [illegible] vel raro [illegible]. Si raro [illegible] daemones custodes hominum erunt: [illegible] nec [illegible] ministerium [illegible]. Si raro [illegible] [illegible] poterit alius [illegible] [illegible] eiusdem [illegible] Angelo: [illegible] [illegible] Rx. q. Angelus e hominis custos, [illegible] Deus [illegible] [illegible] suis Deus mandavit, ut custodiant te in [illegible] viis tuis. Et hoc [illegible] raro [illegible] [illegible], aut nihil officit.

Obj. 6.a [illegible] 2.am conc. [illegible] singulis dari Angelum custodem [illegible] parvulis; sed hic non e [illegible] custodiae: [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] nec in opus [illegible] facere bonum: [illegible] [illegible] ad hoc dari hominibus custodiam: [illegible] = Rx. [illegible] ad cuius [illegible] [illegible] non possunt [illegible] [illegible] in opus bonum [illegible] [illegible] non possunt [illegible] tempore [illegible] [illegible]

affecto ratiõ ejus, nec perpetuus est. Verum testimonij parum est hic de illis custodibus: ne[c] temnas unum ex his pusillis quia Angeli eorum etc.

Ang. 7: An Angelus custos custodiat hominem, dando ei regimen? Affirmo non dari. Pr. Neg.: quia reprobum non caret Angelus custode saluti aeternae. Angeli autem missi in custodiam, ne haeredes ... etc. = Prob. n. 8º[?] Ang. ad ... probans aliquid: Angeli sunt missi pro illis, qui haereditatem capiunt salutis ... intendunt vel exercent ... regimen, nec ... intendunt ... tenentur ... haereditatem capiunt salutis, et ... est ex ... omnibus ... Angelus custos.

Ang. 8º: Soli justi dant custodem Angelum? Non omnibus est tendendi hominibus. Pr. ans. ex decimo capite ... lib. 4. Paralip. Cap. 7. Grave ac tam ... Angelos ... tenebrosos, et d. Basilius in Psalm. 33. ... omnium ... ne ... in ... ejus ...
... Soli omnibus justis Angeli dedunt custodes; ... de ... omnibus ... Angelus.
Prob. n. ... ans. ... D. P. ... quo non ... vel ... Angelos ... aliqua opera, et exercitia ... hominum in ... vel ... relinquant ... Custodiam: quia ut ait D. ... in Psalm. 38. Angelus ... nocere ei ... discedit Angelus, nisi jussus a Domino. Et ... custos ... ne ... imo, ut ... ex Cap. 23. Exod. ... custode ... dimittet cum peccaveris. Et ... demonium ... hoc ... nec Angelus ... custodire debet ... opere malo.

Ang. 9: ... hominibus dare custodem Angelum, ... dare ... admittere ... Angelos custodes; ... quo illud Psalm. 90. Angelis ... ut custodiant te in omnibus viis tuis, in ... de ... Dni; et ... 22. ... Dni confitentur ... Pr. n. ... ad ... Christian. ... Tironij ... ella, ... membrorum sunt, ... cent ... custodiendo ... n exant ... exigentia capitis, ... membrorum ... non ... solum ... ... quia ille custodia fuit ... inde potius ... hominibus ...

Ang. 10: ... Marie et d. Joann. Bapt. ... habuerunt Angelos custodes; non omnibus ... custos Angelus. Pr. ans. quia fuerunt ... in ... ad ... habuerunt tamen Angelos custodes, tam ad melius ... quam ... sufficiendas.

Ang. 11: infidelibus, et iis, qui erant in lege scripta non fuit datus Angelus custos. ... Pr. ans.: quia Chrysost. hom. 3. ad Colos. et ... Wiclif. g. 61. dicunt in ... numerum ... erant Angeli ... Pr. n. ... quia in lege scripta habuerunt ... custodes Angelos ... ad ... quia ... ante oculos ... ad legem ... Angeli eorum semper vident ... in lege ... non negant, ... potius ... in lege scripta esse custodes Angelos.

12º: ... omnibus, et ... dare custodem Angelum, ... parvulus ... custodes; ... quia ... hier. sup. ... Math. ... custodiam ... Angeli ... Pr. n. ...

ad D. Hier. dicit, q. loquit de natura ... tu in utero. eo modo quo Luc. Cap. 1. de Concept. D. Verb. ait: q. ... de Spiritu S.to e. Vae ... Anselm: utloq... anima ... in Corp. mittit, Anglo ... mittit.

Sed 3.a dices: Filius ... Ang. ... custos ... ad custodia filij. ... haec ... Ang. ... e ... ad eum ... : ... Resp. deg. ... ani: e aliquid ... in esse ... in ... omnio. V.e ad ... multiplicit pluvis fuant Angli custodes; ... Dno. hic; hinc e. &c.

Arg. 13.o Anti-Christus n. hebt Angli custod: ... 2. ad Thessalon. 2. dicit V... esse secundu operatione Satane. et D. Aug. tom. ... de Anti-Christo ait, ... diab... Virtute dia-boli ... favebitur: ... Resp. n. ... quod ... Deus ... Angli assignaund custod ... mala, ac ...

Arg. 14.o Deus Misit ... et Spiritu S.to ad nos ... ad hanc ... Angelorum custodia. ... Resp. ... n. ... Sequi: ... custodia ... Filij, et ... libertate ... nemur, et nostre lib. arbitrij ... bene operet, ... ad q. nullus idoneus, quo Anglus ... custos.

Arg. 15.o ... nullut ... nuntij ... ipse e ... Sed Deus e ... omnib. et ... custodes Anglos. ... Resp. n. ... ... et ... ad nos mitt. custod. Angli. ... sumno ... vae ... quid ... tenendu.

§. 2.o Plura tractat Dubia de Custodia Angelorum ... Vnic. ... orem ... horum.

Dubit. 1.o an Angli inferiores a Superiorib. mittant ... = Resp. ... quo ... ait ... Angelus, qui loquebatur in me, ... ebat, et alius Angelus egre-diebat in occursu eius, dixit ad ej ... &c. ... S. Greg. hom. in Moral: ... aliqui ... ministrant.

Dubit. 2.o an Angli Superiores etiq ad homin. custodia deputent? = ... Affirmative: quia Isaia 6. Seraphim stabant. et Volauit ad me unus de Seraphim &c. ... Seraph. hin e. Super... Angli: ... ex Daniel. 18: Michael unus ex principib. ... primis ... hom. 1. de Angelis, e. Michael dux Sup. ... et ... in ser. de S. Mi-chael. ait: ... Michael, sicut Luci-fer mali: ...

Dubit. 3.o an Virg. Mar. Angli ... custod? = Affirmative ... quia ... fuit gratia exornata, et Virtutib. ... tamen ... Spiritu ... Theolo... fuisse custodem, qui fuit: Gabriel. que ... et ... inclinabat ...

Dubit. 4.o an alij rebus deputent Angli custodes sicut homibus? = Affirmative: quia D. Aug. Lib. 83. q. 79. ait: Vna quaeque res visibilis hbet Angelica potestate sibi ... Cap. 14: alius Angelus exiuit de Altari, qui

habebat [illegible] ... d. q. 15: aut [illegible] ... ubi Arist. ait: boni nimium [illegible] ... celicos [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

Dubis 5.o an Regni, et Prov. assignent Angli Custodes? = [illegible] ... quia ex Daniel. 10. Instat, q.d Principibus Persar. atq. Graecor. [illegible] ... Custodes Regnorum ubi Principes exant Angeli, ut SS. P.P. [illegible] ... Dubis 6.o an Angelus Custos discedat ... suus custoditus [illegible] ... in peccatis et poenas? = Ax. [illegible] ... quia [illegible] ... ex Scot. in 4. d. 50. q. 3. ... Isai. 33. dicit: Angeli pacis amare flebunt. et D. Jon. Chris. hom. de Ascens. dicit: Angelos nostros diligere ... et q.d qui ut sancta, magno dolore tenebant; debet hoc esse metaphorice quo in [illegible] ... Genes. 6: de Deo: tactus dolore cordis &.

Dubis 7.o quamdiu durat Angelorum Custodia? = Ax. [illegible] ... qui damnanti sunt, dura usque ad [illegible] ... custodiri q.d fit in ... mortis in quo [illegible] ... sunt [illegible] ... qui salvandi sunt, perseverat usq. ad [illegible] ... Chris. [illegible] ... Angeli [illegible] ... custodes [illegible] ... in paradisi [illegible] ...

Dubis 8.o an Angeli custodes sint venerandi a [illegible] custoditis? = Ax. [illegible] ... ex D. Bern.do in Psalm. 90. Serm. 12. ubi fat sic: in quovis diversorio, in quovis Angelo, [illegible] ... tuo reverentiam [illegible] ... tu [illegible] ... illo praesente quod vidente me non auderes: &.

Dubis 9.o an nostri custodes Angeli gloriae quidnam recipiant ob empensa nobis a beneficio sequi se beneficia? = Ax. [illegible] ... quia S. Aug. [illegible] ... ait: quoties bene agimus, gaudent Angeli, et [illegible] ... quoties a bono recedimus, [illegible] ... gaudium est [illegible] ... uno peccatore poenitentiam agente.

Dubis 10.o qui sint speciales effectus custodiae Angelorum? = Ax. q.d licet sint [illegible] ... ut tradunt SS. P.P. ... tamen sunt speciales, nempe, movere ad bonum, retrahere a malo, et a multis liberare ... [illegible] ... speciales sint, alios tamen nos [illegible] ...

Dubis 11.o et ultimo quid rependere debeamus in gratitudinem beneficiorum nostris Angelis custodibus? = Ax. q.d [illegible] ... debemus rependere ob suorum beneficiorum memoriam, [illegible] ... venerari, diligere et invocare. Sic D. Bern. Ser. 12: Ipse Deus mandavit [illegible] ... qui [illegible] ... charitate obediunt et nobis [illegible] ... in tanta necessitate, ingrati esse non licet: simus ergo devoti, simus grati tantis custodibus, redamemus eos, honoremus eos quantum possumus, quantum [illegible] ...

Disputatio 4.a et ultima de Loco Angelorum.

Quaestio Prima: Per quid Angelus sit in Loco.

Supponimus aliqua notanda ad quaestionis resolutionem.

Noto 1.o q.d in Deo reperiri omnium operum triplex [illegible] genus [illegible] ... theologi: siquidem potentia, qua percipit cuncta, et voluntas, qua divino [illegible] ... incendio; omnipotentia, in eo [illegible] ... dependent, qua exequitur cuncta. que omnia in Angelo ... praestantiores divinitatis efficie describunt: intellectus cum [illegible] ... divinitatis [illegible] ... perspicere possunt; voluntas qua tum Deum, tum seipsos, et alios quosque diligibiles prosequuntur amore; et facultas executiva, obedientia et voluntate [illegible] ... quo certo res [illegible] ... quorum multa, [illegible] ...

Noto 2º q^d cum hec exercitia pro maxe erga corpora deprehendat operari v.t. eneii loci tenendo, et sese in eo movendo, et ea diversimode agitando, ut de eo plenam notitiam habeat, nunc praesens inquirit: pro quid sit in loco? Cum dubitandi e ratio: quia cum in n[ost]ra sent.a Angeli non careant, neque di quante, restat ratio inquirere: quo sint in loco. et quo

Noto 3º q^d omni e the[illegible] sensus, absolute et vere esse praesentes et unitas loco: quia hoc exprese Textus Sacrae ex pagina: nam Apoc. 10. de Demone et sociis eius dicit: nec inventus e locus eorum amplius in celo. et Isaie. 14: quomodo cecidisti de celo Lucifer? Verumtamen in infernum detraheris, et ad profundum laci. et ex aliis sacris scrip. loci quae omnia in proprio sensu intelligenda sunt, ut apud SS. PP. sic habeat. et e solus ratio inquiramus.

Noto 4º q^d Angelus e in loco, non per extrinsecam denominationem, sed pariter dicitur [illegible]. Nam e in loco intrinsece sicut per ipsum sibi intrinsece inherentem, qualiter pariter dicitur albus per albedinem sibi inherentem. Ratio tamen e: quia non potest dari verus motus sine vero termino et reali motu sine termino reali: at q^d Angelus movetur in motu corporibus e verus, [illegible] motus localis: ergo debet verum, et realem terminum huius motus: sed verum, et reale ubi: quod solum ubi e terminus localis.

Noto 5º ex Doct. Subt. in 4. dist. 13. q. 1. q^d relatio alia e intrinsecus adveniens, et alia extrinsecus adveniens. Prima e, quae positis extremis, nexu statim resultat sine aliqua nova actione. 2a vero e, quae positis extremis, quae per ipsa mutari, et [illegible] refruit, non statim resultat, sed exigit novam actionem productivam talis relationis. primae exemplum in Patre, et filio: quibus in rerum natura positis, nexu resultat. 2a vero in loco, et locato.

Noto 6º q^d licet quis praesens inquirat: pro quid Angelus sit in loco, restat tamen quaerere: per quid sit fundamentum, et per quid sit formaliter in loco? [illegible] 2a e quoniam sensus, de utroque determinanda praesentes dif[illegible] multiplex e d. d. sent.a Prima tenet operationem transeuntem Angeli in corpus esse [illegible] proximam, quo e in loco. sic Ferrara, et Egid. 2a asserit Angelum esse in loco per applicationem virtutis, nullo alio superaddito. ita Cajet. et Capreolus. 3a defendit esse Angelum in loco per suam substantiam. quam plurimi Scot. ex Doct. Subt. in 2. dist. 2. q. 6. a. stante. Ut quomodo haec sent.a intelligenda sit patebit ex qua noto 7º et ultimo, q^d cum Angelus non sit corporeus, nec quantitate affectus, nullo modo valet esse circumscriptive in loco, nec commensurative, ita q^d totus sit in toto loco, et pars in parte loci. quia cum spiritus sit, non habet partes; e tamen in loco definitive: cum vere, et realiter sit secundum suam substantiam in [illegible] determinato loco, in quo e totus in toto loco, et totus in qualibet parte loci. quibus notis

Sit conclusio 1a dico: Angelus non e in loco per actionem transeuntem. Prob. ex Scot. in 2. dist. 2. q. 6. ubi cum sent. oppositam refutat: quia Angeli in Celo Empireo assistunt debiti, nihil transeuntem operant: etc. 2. Prob. ex Doct. Subt. eod. loco, ubi ait, quod dicta sent.a fuit damnata, inquit enim: quidam articulus damnatus ab Episcopo Parisiensi, (nempe Stephano) et excommunicatus; de loquitur de contraria sent.a ut videri potest apud Scot. Sup.a citatos: etc.

Pr. 2.º pr. Vasq. Scot: Prius est esse, quam operari: ergo prius est esse in loco, quam operari
in loco; sed posterius non est causa prioris: ergo operari in loco non est causa, cur Angelus
sit in loco. = Confirmatur: quia ad veram, et realem praesentiam Angeli, seu ad veram Angeli prae-
sentiam, solum requiritur, quod revera totus Angelus sit hic, et non alibi; quid enim aliud
rei praesentia sonat? Sed eo ipso, quod Angelus sit hic, et non alibi, etiamsi nihil operetur, re
vera est hic, et non alibi: ergo.

Dicitur 2.º: *Angelus non est in loco per applicationem virtutis.* Pr. pr.: quia
ipsamet virtus substantiae Angeli non est ratio existendi in loco: ergo neque applicatio eiusdem virtutis.
Prob. cons.: quia si quando v.g. corpus non esset ratio existendi in loco circumscriptive, nec
eius applicatio daret praesentiam effectui: ergo pariter. = Confirmatur: quia applicatio virtutis calefac-
tivae ad lignum calefaciendum non est ratio calefaciendi, sed tantum conditio, sine qua non: ergo applicatio
Angeli virtutis ad locum non est ratio existendi in loco, sed solum conditio, sine qua non cognoscimus
esse Angelum in loco.

Dicitur 3.º: *Angelus fundamentaliter est in loco per suimet substantiam.*
Est Scot. in 2. dist. 2. q. 6. *§. ad quaestionem.* et *§. ad oppositum.* Prob. 1.º Vasq.: quia rebus, seu
substantiis materialibus, quantitas non est ratio existendi in loco absolute, sed solum circumscriptive:
ergo si separemus modum essendi circumscriptive in loco, erunt in loco per suas substantias,
seu sua met substantia erit fundamentum ubi seu praesentiae localis: ergo Angelus, qui care-
quantitate, erit definitive in loco immediate per suimet substantiam, sive haec erit immedia-
tum fundamentum relationis, seu praesentiae, aut ubi.
Prob. ans.: quia adoranda Christi corpus in
Eucharistia revera est in loco definitive, sed non habet quantitatem, quae illius partes extendunt ad
locum, et ab eo circumscribant: ergo quantitas non est ratio essendi in loco absolute, sed tantum cir-
cumscriptive; et quia corpus Christi, et eius entitas per hanc Cons.: neque quantitas panis
et vini in Eucharistia sacramento eadem permanet post consecrationem; sed non est ratio, cur panis
dicatur esse in loco: siquidem panis, seu eius substantia amplius existat: ergo quantitas prae-
esse non est ratio essendi corpus in loco, sed quia corpus Christi: ergo substantia Angeli, quae care
quantitate, erit immediate per seipsam definitive fundamentum in loco.

Dicitur 4.º: *formalis ratio, et*
praedicta, qua Angelus est in loco definitive est unio, qua unitur Angelus in loco, seu relatio
extrinsecus adveniens praesentiae loci. Est Major. et Mastr. ... Scot. ... in 2. d.
2. Pr.: illa est ratio formalis per quam datur, ... in dicitur esse formaliter: sed unio, seu
praedicta relatio ubi Angeli cum loco est ... Angelus formaliter constituitur in esse locali: ergo unio
Angeli cum loco est formalis ratio, per quam Angelus est in loco. = Confirmatur: quia in quocumque Cor-
pore locato, quantitas non est formalis ratio, sed solum fundamentum existendi in loco; sed est formaliter in
loco per relationem ubi, sive per respectum extrinsecus advenientem: ergo in spirituali substantia hic respectus
... formalis ratio, cur sit formaliter in loco; atque de unio haec, seu relatio est ratio formalis, qua
Angelus est formaliter in loco definitive.

Art. Secund.º Quo Solvunt. Argumenta.

Objicies 1.º contra 1.am conclusionem: ex Damasc. Lib. 1. de fide. Cap. 27. ubi ait, *quod*
Angelus in loco esse dicitur, quia intellectualiter modo adest; atque ubi operatur, ibi esse
dicitur operari: ergo Angelus per operationem est in loco. = Respondeo ex Scot. in 2. dist. 2. q. 6. quod ibi
Damasc. solum intendit, quod operari, et esse in loco non sunt eadem. Vel Resp. ... Damasc.

insinuare vult, ideo Angelos in loco operari, quia in loco sunt. Re[sp]. ... eodem Cap: neq Angelus ob naturae perniciditatem, et quia prompte et celeriter transit, indi- vergit loci operari.

Arg. 2°: si Angelus non operaret in loco, non posset habere relationem praesentiae ad locum: ... non potest esse in loco nisi per operationem. Prob. ans: quia omnis relatio ... aliquod ... fundamentum: sed operatione seclusa non habet Angelus aliquid, quod posit hanc relationem fundare: ergo. Prob. min: quia substantia Angeli non potest dale fundare relationem. Prob. ans. pro: quia substantia nuda non valet esse fundamentum relationis realis: ergo. Prob. ani: nam substantia nata esset dale fundamentum, vel secundum rationem ... substantiae, vel secundum rationem particularem dalis substantiae? Neutrum dici potest: ergo. Non primum: quia tunc omnis sub- stantia ... fundaret relationem, quod est absurdum. Non secundum: quia id, per quod distinguitur Angelica substantia in ratione dalis, non est de relative ad locum, seu spatium, sed solum ad determinatam rationem entis: ergo operatione seclusa non est, in quo Angelus dale posit relationem fundare.

Resp. n. ant. ad cujus probationem maneat dist. nat. min. simul ans probationis nat. permit aliquod ani probationis. et ad ... probationem ... quod Angeli substantia fundat relationem praesentiae, non praecise de ratione ... substantiae, nec de ratione particulari dalis substantiae, sed quatenus substantia est hic, et non alibi: quemadmodum quo Paries v.g. fundat relationem similitudinis ad alterum parietem, non praecise quatenus est substantia corporea, neq quatenus est extensum; sed quatenus est vel albus, vel niger. Aliter quam quod in d[octrina] hom. sent[enti]a relatio unionis entis ... admittit: hec non ... in nuda substantia vel ..., vel ... fundat: ergo sine fundamento arguunt d[octrina] horum.

Arg. 3°: ex eo, quod Angelus operet intra aliquam determinatam spheram, infert ... illum esse intra dalem spheram determinatam, et ... relationem esse in loco est operatio ipsa. Prob. ans: quia si Angelus ad hoc ut operet determinatam exigat spheram seu activitatis, intra quam et non extra operari posit, infert illum esse praesentem intra illam spheram et non extra: ergo operatio intra aliquam spheram determinatam est per quam Angelus est in loco, ita quod solum ratione illius operationis dicatur esse in loco.

Resp. dist. ans: ex eo, quod Angelus operet intra spheram aliquam determinatam, infert a posteriori illum esse, ... a priori ... a posteriori, sive per effectum inferri illum esse; non vero a priori: quia ratio a priori, ... in loco formalis est ubi internum, seu relatio praesentiae, per quam Angelus est formaliter in loco. Quod ubi praesupponit ad operationem: nam ut ait ... in 2. dist. 2. q. 8. actio illa productiva, seu operatio naturalis praesupponit Angeli praesentiam ... sue substantiae: prius namque est, quod sit alicubi Angelus, quam quod ibi operetur: quia esse ad operari praesupponit.

Arg. 4°: si Angelus non esset in loco per operationem, ... esset semper, et necessario in loco; hoc est absurdum: ergo. Prob. maj: nam omnia quae operationes sunt naturalia et necessaria in Angelo: ergo. — Resp. dist. maj: esset semper et necessario in loco sumpta negative pro esse alicubi, ... sumpta pro esse in eo- dem numero ubi, ita ut ab illo demoveri non possit, neg. ... quod verum est, quod quia ... ... est ... Angelus est in loco semper et necessario, seu naturaliter ... operationem ... ; non ... est ... necessario Angelus in loco, quia ab ipso demoveri non valet, quia Angelus mutari potest per motum localem, et deperdere ubi.

... dicere Angelum formal. existere in loco per Ubi acquisitum per motum ... q. est per se term. per operaor: et hæc est ratio formalis essendi in loco. Rx. ant. ... Angeli est actio transiens: et = Rx. dist. ant.: est dicere, q. ... realiter distincta formal. ... operaor est ratio ad Ubi ... sq. formal. Angelum esse in loco. Arg. 6.º Ubi acquisitum per motum localem supponit Angelum se moventem: et supponit formalem rationem existendi in loco. Ans. probatur ant. quia Angelus requirit terminum ad quem, qui est Ubi, supponit formal. in termino, a quo incipit motum: et probatur quoniam ad terminum ad quem accedat Angelum, ita est formal. præsens huic loco per Ubi acquisitum: et per quod distat; et hoc est operaor, et applicaio virtutis, aut substantia sua: et ergo aliquid ex his dictis est formal. in loco. Rx. dist. ant. n. d. supposita negatione: nempe motum Angelicum esse ... formalis essendi in loco. ad probationem dist. ant. dist. c. consequens: et probatur ad terminum ad quem accedat Angelum, ita est formal. præsens huic per aliud Ubi in termino, vel per operaor, aut applicaionem virtutis, vel seu per substantiam, neo suppositum: quia nihil ex his est formalis ratio essendi Angelum in loco. V.e probatur ad terminum ad quem, sive ad novum ... Ubi per motum localem acquisitum est formal. huic in termino a quo per aliud formalem rationem, sive præsentiam aut Ubi. Et transeundo ab isto, velut a termino a quo incipit motum, vario ... seu realiter acquirit aliud Ubi, sive terminum ad quem.

... quidquid est in loco, est ratione suæ quantitatis: sed Angelum non habet ... quanto virtutis: et ratione hujus est in loco. Rx. scil.: nec in loco ratione quantitatis virtutis per modum actus primi: quia sic abstrahit a loco, sicut ipsa substantia: et ratione quantitatis virtutis per modum actus secundi: et hoc non est virtutis applicaio: et = Rx. omissa mai. d. dist. min. dist. c. consequens: et ratione quantitatis virtutis per modum actus secundi est in loco, neo per modum actus primi, sub ... est fundamentum seu proxime formal., neo est nat. subjecti motum: quia in hoc despectu, sic, actu primo habet probabiliter passivum ... ad locum. V.e licet abstrahat a loco; posita tamen in loco, est ratio proxima, seu fundamentum, quia tamen valet relatio præsentiæ localis.

Arg. 8.º in corporalibus quantitas molis est proxima ratio fundandi Ubicationem circumscriptivam: et similiter seu ... proportione in spiritibus quantitas virtutis erit fundamentum ratio ubicationis definitivæ. = Rx. 1.º n. d. ant.: quia in Euch. Sacram.to adest quantitas; hæc tamen non est ratio proxima fundandi ubicationem circumscriptivam: ... non est ratio proxima corporis Christi Domini, ut hoc existat definitive non circumscriptive: et non ratione quantitatis molis. Nec est ratio proxima subjecti ... : hæc ... non cernitur: et non sensus est ratio proxima ubicationis circumscriptivæ. Rx. 2.º dist. ant. n. d. cons. dist. prout est ratio: quia in corporalibus ideo ... est proxima ratio; quia substantia corporea est in loco divisibiliter, et dimensionative, ita quod cum partes loci partibus correspondent; ad quod est necessaria quantitas; at in Angelo non ita evenit: quia cum spiritibus sit definitive, ac modo indivisibili in loco, habet ... non exigit ... quantitas virtutis per modum actus primi fundat ubicationem.

[illegible] 3. Dex. Si Angelus [illegible] in loco esse in illo indivisibili. Sed hoc est falsum: [illegible] quia [illegible] substantia indivisibilis [illegible] ante [illegible] loca [illegible] et tamen in corpore est divisibili in corpore: ergo [illegible] divisibile [illegible] omnis indivisibili; ergo quia indivisibile [illegible] opponitur [illegible] divisibile in [illegible] loci: [illegible] stare poterit, quod Angelus substantia sit divisibilis in loco, [illegible] indivisibilis sit: quia est tota in toto loco, et tota in qualibet loci parte. [illegible] quod non est [illegible].

[illegible] 10. Si Angelica substantia esset [illegible] ratione [illegible] ex se Angelus certum sibi exigeret locum, et non posset [illegible] in maiori, vel minori existere. Sed hoc est falsum: [illegible] quia substantia Angeli [illegible] lineam [illegible] sequitur eandem [illegible] substantia, [illegible] Angeli [illegible] exigat. [illegible] quod [illegible] Angelus sit [illegible] ratio [illegible] essendi in loco, non potest corpus [illegible] occupare, sive replere modo maiorem modo minorem locum, nisi aliqua fiat [illegible] in [illegible] intrinseca grande, [illegible] aut [illegible] vel [illegible] quia [illegible] nisi Angeli substantia intrinsece [illegible] vel [illegible] non poterit nunc in maiori, modo in minori loco existere.

[illegible] quod [illegible] maiori, [illegible] quod Angelus non posset modo in maiori, modo in minori esse loco. ad [illegible] dicitur: est [illegible] intrinse, [illegible] ex intrinse [illegible] variari potest [illegible] ad locum, [illegible] determinari. [illegible] certum sibi [illegible] locum quo [illegible] existit, petit in aliquo loco certo esse, [illegible] tamen certus locus esse potest vel maior, vel minor secundum [illegible] voluntatis [illegible] Angelus.

Ad minorem [illegible] ratio [illegible] quia [illegible] corporea substantia est in loco [illegible] in loco divisibili, et modo [illegible] toto loco, et [illegible] partibus loci; at [illegible] Angelus est tota in toto loco, et tota in qualibet parte loci, [illegible] in corpore. [illegible] corpus [illegible] omni in [illegible] sine intrinseca [illegible] nunc [illegible] corporis; et corpus [illegible] esse sub [illegible] aliquando sub minoribus dimensionibus, sive speciebus [illegible] voluntate; ita [illegible]

11. [illegible] substantia [illegible] esse [illegible] ad locum in [illegible] ut sit in loco determinato petit aliud [illegible] non [illegible] corpus [illegible] quando [illegible] voluntate. [illegible] non [illegible] quod sit in [illegible] ratio [illegible] essendi in loco, [illegible] quod sit [illegible] loco; [illegible] ab agente [illegible] se movente, [illegible] alio [illegible] loco; [illegible] Angeli petat aliud, ut sit in loco; [illegible] tamen fieri non esse [illegible] in loco: quia [illegible] quod sit [illegible] in loco [illegible] ex [illegible] adveniente, [illegible] quia sit [illegible] Angelus, qui se [illegible] se loco, [illegible] voluntate [illegible]

12. [illegible] in [illegible] Ubi Angeli est relatio, [illegible] manente [illegible] variari [illegible] ubi Angeli [illegible] et [illegible] variari non potest [illegible] eadem manet Angeli substantia [illegible] est absurdum. [illegible] et [illegible] manet [illegible] hic locus: [illegible] Angelus, qui semel fuit [illegible]

in hoc loco, sed [illegible] extrinsecis; quod vi in dunnis [illegible] sequor [illegible] relationem esse [illegible] rationis [illegible] Angeli. = Respondeo maxime e relatione ex terminis, [illegible] advenire, nego; [illegible] quia [illegible] relatio [illegible] se motu, non sequitur quod mutet [illegible] et [illegible], sed quod ponat motum in [illegible] ubi. [illegible] in corpore quanto; et non e [illegible] nec [illegible].

Arg. 13: Si Deus [illegible] ubi, nempe relationem, [illegible] esset Angelus in loco [illegible] tale [illegible] rationis existendi in loco. = Respondeo distinguo antecedens: adhuc esset Angelus in loco fundamentaliter, [illegible] formaliter, nego. Sicut si Deus [illegible] adeuplum [illegible] [illegible] rationes [illegible], seu relationes similitudinis, manent similes fundamentaliter, non [illegible] sic [illegible] casu, quo Deus destrueret [illegible] relationem [illegible], Angelus [illegible] non formaliter sed fundamentaliter in loco.

Arg. 14: [illegible] in 2. [illegible] 2. a. 6. [illegible] Angeli esse in loco per [illegible] seu substantiam; [illegible] formaliter in loco. = Respondeo distinguo antecedens: ait Angelum esse fundamentaliter in loco per suam substantiam [illegible] esse formaliter, nego, quia formaliter e Angelus in loco per relationem ex [illegible] seu [illegible].

15. Ultimo: ex [illegible] 6. Physicorum ea [illegible] per [illegible] se tangere, quorum [illegible] simul; sed Angeli substantia, et locus non sunt simul [illegible] per tangere [illegible] loco: [illegible] per [illegible] formaliter [illegible] in loco per relationem. = Respondeo distinguo maiorem: in rebus [illegible], [illegible] in [illegible], [illegible] et [illegible] nar [illegible]: [illegible] [illegible] per se requisitum [illegible] locati [illegible] unius ad alterum.

[illegible] huiusmodi [illegible] in rebus corporeis fiat mediante (ut [illegible] Philosophus) non tamen [illegible] in rebus spiritualibus in quibus [illegible] substantia [illegible] fundat relationem, sicut [illegible] ad locum, quae est [illegible] essendi spiritus in loco, [illegible] [illegible] e [illegible] in rebus corporeis [illegible], quia in loco sunt [illegible] ad quod [illegible] corporis ad [illegible] loci [illegible] in spiritibus [illegible] in loco.

[illegible] 3. [illegible] Examinantur Dubia.

Dubium 1: an [illegible] in loco per [illegible]? Ratio dubitandi est: quia [illegible] Sentiunt [illegible] in loco [illegible] = [illegible] tamen [illegible]. [illegible]: quia ex [illegible] loci [illegible] Angelos moveri localiter, sed hoc esse non valet nisi essent [illegible] in loco: [illegible] ex sequenti dubio. [illegible]

Dubium 2: An Angelus possit se et alia localiter movere [illegible] executrice? = Respondeo affirmative. [illegible] Genes. 19. dicitur: venerunt duo Angeli Sodomam vespere, et ex Daniel. 14. apprehendit eum Angelus [illegible] in vertice eius, et portavit eum [illegible] Angelus se et alios [illegible] [illegible] per [illegible] executivo: [illegible] apparet, per quas [illegible] hoc [illegible].

Dubium 3.um an detur in Angelo aliqua potentia executiva? = Respondetur affirmative quia ut ex cap. 1. Angelus movens localiter. Angelus sive Angelum ... à Deo in ... Angeli ... Angeli ... dicuntur ... Angelus ... et 12. Cap. Exod. ... ergo executiva dari in Angelo.

Dubium 4.um an Angelus possit esse in loco indeterminato? = Respondetur ex Scot. in 2. dist. 2. quest. 6. §. Verum de isto. Negative. Ratio est: quia nequit naturaliter esse ubique sicut in omni loco; siquidem hoc est proprium solius Dei: ergo Angelus in aliquo determinato loco debet esse.

Dubium 5.um an Angelus exigat naturali sua virtute locum determinatum? = Respondetur negative. Scot. in 2. d. 2. q. 6. §. ad propositum. Verum ex isto ubi inquit: illa non passiva ... in Angelo adesse in loco, non est naturalis, nec violenta, sed neutra: ... Angelus ex se non ... ad istum, vel illum locum: sed neutro modo se habet ad ... sicut superficies ad ... et ingrediens ...

Dubium 6.um quomodo Angelus individuabiliter ... in loco, sive contra superficiem a ... Corporis? = Respondetur, quod non alio modo, nisi quatenus est praesens ipsi superficiei: non quod ... superficiem ...: nam Angelus non valet esse in loco cum extensione partium; ... ut ... penetrative ... eidem corpori, cui est praesens.

Art. 4. Dubia solvuntur ...

Arg. 1.o Quoad 1.um dubium: Angelus solum ubique, et non proprie est in loco: ... ex S. Dionys. lib. 1. de Spiritu S.to ... lib. 2. dicente: Locus et Immutatio Locorum ab incorporalibus separantur. Et Boetius de hebdomadibus ait: Immunis animi conceptio quae omnibus videtur incorporea non esse in loco. Et D. Basil. hom. 30. de Paradiso inquit: Locus esse ... Corporum: ergo. = Respondetur negando antecedens, et ad SS. P.P. dicitur, quod loquuntur de loco ... modum Corporum in loco. Sicut ait D. Damasc.: Cum autem Angeli ... sint ... intelligibiliter in loco sunt, non Corporum more circumscriptive.

Arg. 2.o quoad 2.um dubium: Genes. 3.o ... audisset vocem Dei deambulantis ... non ... proprie de motu locali ... quia Deus est ubique: ergo nec Angelus potest se movere proprie localiter. = Respondetur negando consequentiam quia ... non est ubique sicut Deus, sed in loco determinato, ideo potest proprie localiter se movere.

Arg. 3.o ex D. Bernard. Ser. 5. in Cant. Angelus non transit de loco in locum, nisi per Corpora ... si non induunt corpora ... non possunt localiter = Respondetur quod D. Bernardus non loquitur de omni motu, sed solum de motu locali sensibili, quem Angeli exercent ... hominibus ... et ... dubium de insensibili Angelorum motu.

Arg. 4.o ex Phil. 8. Phys. in illo, quod movetur, debent esse plures partes, quarum una sit movens, et alia mota: sed Angelus non habet partes, cum materia careat: ergo. = Respondetur ex Scot. in 2. dist. 2. q. 10. et in 1. dist. 8. q. 7. Majorem esse veram de organicis potentiis, seu de agente quod operatur mediis potentiis organicis; quia tale agens habet diversas partes, seu organa; non autem est vera de

sindo, seu de quocumq. agente creato ex dictis.

Arg. 5: Angelus se movet: ergo datur inter movens et motum ad se ipsum: ergo relatio realis non est extra rel. dissa. Rx ex Scot. in 1. dist. 3. q. 7. quod est triplex genus relationis. Primum sunt ea opposita et indistinctibiles in eodem supposito et natura, ut dari non possunt. Sic non sunt relationes causae et causati. 2. sunt opposita et indistinctibiles in eodem supposito, sed non in eadem natura. Sic sunt relationes producentis ad productum, et producti ad producentem, quae reperiuntur inter divinas personas. 3. sunt opposita quae ratione sonant, et grammatica, quae dicunt possunt in eodem supposito et natura. Sic sunt relationes inter movens et motum. Primum et 2. exigunt extra rel. dissa. non autem 3. et ista reperiuntur in Angelo.

Arg. 6. Dato 3. dubiis: si in Angelo esset potentia executiva, propter causare subjectum aliquod, aut aliquod accidens absolutum, sed neutrum causare potest in se: ergo. Rx negando: quia potentia executiva causat de facto motum localem: ergo potest causare ... ... Rx non potest motum ad quem ... ... accidens absolutum: sequitur utrumque ... de ratione corporum, ratione cujus non dispensatur cum subjecto spirituali Angeli.

Arg. 7. Dato 4. dubiis: Angelus potest movere naturaliter quodlibet corpus, sive citra quodlibet obstaculum: ergo localiter est praesens cuilibet loco, quia omne agens finitum praesupponi debet praesens passo, citra quod operatur: ergo. Rx distinguo ans: Angelus potest movere successive naturaliter quodlibet corpus, dato, simul, nego. et sic distinguo conseq.: ergo localiter est praesens cuilibet loco, quod actualiter operatur circa illud, dato; quod non est operari, nego. Solutio est clara.

Sed dices ex his quae retulit. Apostolus. Praedicta 3a. sent. Cap. 22. ait: Omnis spiritus alterius est, hoc est Angeli, et Daemones: velut ex momento ubique sunt: ergo locus de motu non exigit Angelus. Rx quod loquitur ... ad significandam Angelorum velocitatem summam, non autem quia ipse ... ... quia hoc est proprium Dei per immensitatis attributum.

Q. 2a. An Angelus simul esse possit in pluribus locis?

Art. primum. Sensus aperitur et quaestio resolvitur.

Pro majori quaestionis claritate est advertendum locum Angelorum esse duplicem: unum adaequatum, et inadaequatum alterum. Primum est ille, qui correspondet Angelo secundum ... ... super se et virtuti, ... esse subsistentialiter potest totus Angelus, et non extra illum, qui locus ... nuncupatur. Secundus est ille, in quo Angelus existens non est secundum ... ... ratione cujus sua virtute extra illum esse valet, qui dicitur locus partialis. In utrumque exemplum: tota Aula dicitur esse locus adaequatus, et pars aliqua ejusdem Aulae est locus inadaequatus. Quaestio est examinanda de loco adaequato; non ... de inadaequato.

Sed cum duobus modis ... ... valet, nempe naturaliter, et supernaturaliter, ideo de utroque differentia ... primum an Angelus sua naturali virtute

inspecta simul esse posset in pluribus locis adaequatis? seu an superari hoc fieri posset. Vere clare instat, quod non sermo de pluribus locis inadaequatis sive sensus sive ... quia de his potius quare omnes alii sentiunt, verum quod sequitur patebit ...

Dico primo: Angelus naturali sua virtute non potest simul esse in pluribus locis adaequatis. Probatur. Si Angelus e loco adaequato Michaelis sua naturali virtute non potest extra spatium suum existere est communis Theol. Ment. in 2. q. 7. ... quia si extra illum locum posset Angelus sua naturali virtute existere, talis locus non posset illi adaequatus ... quia locus adaequatus Angelo est locus qui praedet virtuti naturali, et ... Angelus, vel extra illum nequeat existere: quod si Angelus est extra illum, vel ille primus locus non est adaequatus, quod est contra suppositum; ... si est adaequatus in 2.º loco non est Angelus virtute sua naturali.

Dico 2.º: Angelus potest de potentia Dei absoluta existere simul in pluribus locis adaequatis, est doct. communis Subt. Theol. in 2. dist. 2. q. 7. Et quia in 4. Sent. fusius et in lib. 4. Phys. ... ideo breviter a nobis probatur: Angelus est in loco modo definitivo; non implicat ... esse miraculose in pluribus locis adaequatis modo definitivo: ergo Angelus sic potest esse. Probatur minor: quia Corpus Christi Domini in Eucharistia est vere, et realiter ... pluribus locis adaequatis; et est modo definitivo: ergo.

Instabis: facilius est unum quam duo patrare miracula. Sed ad hoc ut Christi Corpus sit in Eucharistia sub duabus speciebus, et in pluribus locis adaequatis, duo exiguntur miracula, ad hoc vero ut Angelus sit, unicum tantum ... ergo hoc facilius poterit esse. Probatur minor: nam in Eucharistia est miraculum quod Corpus suo ... quantitate et modo veluti spirituali existat, et est miraculum quod sit pluribus praesens ... et est miraculum quod eius praesentia multiplicet: ergo in 1.º casu est 2x, et in 2.º ... Dicimus: Ad primum fieri potest supernaturaliter; ad secundum: ... Angelus supernaturaliter ... simul existere in pluribus locis adaequatis.

Art. Secund.º adversa enervant fundam.ta

Arguitur 1.º et est de 1.ª parte: Angelus naturali sua virtute ... sem... esse pluribus adaequatis locis: ergo ans. probatur: in Angelica Republica nonnulla fieri possunt virtute naturali, sed ... ordine ... Angeli, quae in humano solo fieri valent de absoluta potentia: et in humanis esse duo corpora in pluribus locis adaequatis tantum fieri potest de potentia absoluta: ergo in Angelis fieri potest de potentia ordinaria. Probatur maior: quia de ordinaria potentia ... Angelus loquitur alteri in ... illi ... expressis, seu aliis cognos ... in humanis hoc negant theologi de ordinaria potentia: ergo.

Respondendo negando ans. ad cuius probationem distinguo maiorem, et minorem naturaliter; quia est dispar ratio: sequitur in Angelo superiori est virtute naturali ad loquendum inferiori, ut ait D. Dyonis. de Cael. Hier. cap. 11: Superior Angelus naturali sua potentia est ordinatus locutioni ... esse in pluribus locis adaequatis non est ex sua naturali virtute, sed potius ab extra inde solum ... loco adaequato ... ordinaria potentia in uno tantum existere valet.

Arg.^m 2°: Sicut aia rat.lis v. g. natural.^r unico clauditur Corpore, ita Angelus uno limitatur Loco; Sed aia rat.lis natural.^r e in pluribus locis adeqatis, nempe in manu dextra, et sinistra: E Sem. . Angelus esse poterit in pluribus adeqatis locis natural.^r ergo natural.^r unico limitatur loco. = Rx d.o ma.i, n. d.o suppos.m min.s, s.le, dextera, et sinistra duo esse loca adequata resp.ue aiae: Siquidem cum aia sit tota in sua Corporis, . . . mag adeqat eum. et sic rate totius partium e extensa inesi.

Arg.^m 3°: Angelus e in loco adeqato p liberam applicatione substantiae suae; E hac libertate utens poterit simul in alio adeqato loco esse; Sed libertas haec e rate suae naturalis virtutis: E virtute sua naturali poterit simul esse in pluribus locis adeqatis. = Rx d.o anteced. n. d.o cons.: quia Angelus tantum potest uti sua libertate, secundum capacitatem suae naturalis activitatis; cum autem haec sit solum ad unum locum adeqatum; hinc e &c. . . successive tantum e potens sua utens libertate, esse in pluribus adeqatis locis natural.^r; cum . . . . . de successive, et de simultanee; inde e &c.

Arg.^m 4°. Ideo . . .
aia rat.lis singularis e in Corpore modo definitivo; Sed sup.r natural.^r n. potest simul esse in duobus Corporibus: E Angelus sit modo definitivo in loco, n. ob hoc simul poterit esse in duobus locis adequatis sup. natural.^r = Rx d.o ma.i, et mi.i, n. d.o cons.; ratio disparitatis e: quia aia n. e tantum in Corpore velut in loco, sed etiam e ut forma; et ut in Philo defensavi, una forma totalis nec divinitus potest simul duas informare materias; at Angelus repugnans in se . . ut forma; rate cuius sup. natural.^r potest &c.

Arg.^m 5°.
Si Angelus sup. natural.^r esset in pluribus adeqatis locis, distaret a se; Sed hoc e absurdum. E Ma.r pr. quia illa loca, ut supponit, inter se distant: E et Angelus . . . . . Pba. quia quae sunt simul in aliquo tertio, sunt simul inter se: E ex opposito, quae sunt simul distantibus, sunt inter se dista: E si Angelus e simul distis locis, a seipso Angelus distat. = Rx neg. d.o maj. et d.o anteced. p ordinem natur. Loca. et d.o ante . . natur. Loca: quia sicut n. sequitur, quod Deus distet a se, etiam si distent Corpora, quibus e praesens; et n. sequitur, quod aia hominis distet a se, licet manus dextera, et sinistra, quibus inest, inter se distent; sic nec Angelus &c.

Arg.^m 6°: Angelus e unius natur. limitatae: E debet esse limitatus secundum modum locandi, quo potest inesse; Sed in inesse potest locis: E in hoc e limitatus; atque adeo n. poterit . . . . . loco. = Rx d.o ant. d.o cons.: E debet esse limitatus attenta virtute sua naturali, d.o in resp.tu sup. naturali potentiae, nam Corpus in Xpti . . . e unius nature limitatae; rate cuius attenta sua naturali virtute n. potest esse sub diversis speciebus modo definitivo, sub quibus . . . . in Euch.^a ratione sup. naturali in resp.tu potentiae: E . . . in Angelo e . . .

Arg.^m 7°: duo ubi sunt formal.^r contraria; Sed duo contraria n. possunt simul inesse in aliquo subiecto: E in Angelo n. possunt esse duo ubi, seu Angelus n. potest esse simul in pluribus locis adeqatis. = Rx omissa ma.i, disting. min. duo contraria non possunt simul inesse in aliquo subiecto, si contraria sint . . . ob . . . . et cuiusque speciei . . . . si . . . relativa, nam . . . in eodem subiecto possunt, n. solum . . . natural.^r . . . natural.^r ut patet in ipso . . . se movente: in quo e relatio moventis et e relatio moti;

una ... rei et movet, et movet. ... absolute, ... Albedo, et ... possunt ut ... Confirmatur ...
... ; ... maxime ...

... 8: ex hoc quod sequitur, quod ... quiescere et moveri: ... Con radiant: ... Maior patet: quia si locum ... moveri, moveret ... et si esse aliud quiescens in eo quiescere: ... simul quiescere et moveri ... alio loco ... patet ... neo. ... tali casu motus et ... Angelus ... pluri ... Varietas ... Angelus ... et in eodem ... quia non est in ... ; ... in aliquo corpori moto, moveret, ... in alio corpori ... quiesceret: quia motus et quies in hoc casu ... duntaxat ...

Quaestio 3.a Utrum plures Angeli in eodem Loco esse Simul possint?

Punctum 1.um Primus nostram ponit, et probat Sententiam.

Pro nostra resolutione ... 1.a Dico: Plures Angeli de potentia Dei absoluta possunt esse simul in eodem loco. Sic Scot. in 2. dist. 2. q. 8. ubi inquit: Si omnes Angeli fuissent creati ante creationem corporalem, sicut videtur verum secundum Damasc. Lib. 2. Cap. 21. non videtur facile assignare quomodo tunc non fuissent simul: et si tunc non fuit ... in divinis eos esse simul, nec modo: quicquid autem sit de ... et de possibili de ... naturali eorum; de possibili tamen respectu potentiae divinae non videtur esse impossibile, quin ... possent esse simul.

Probatur ratione: non implicat ... plures Angelos esse simul in eodem loco; ergo ... fieri ... Probatur maior: quia si ... diceret non possent Angeli plures alicui in esse loco, sed ex Luc. 8. instat, quod in eodem homine ... uno ... Legio, quae Coalescebat apud Romanos, ex Sex millibus, Sexcentis, Sexaginta et Sex spiritibus immundis.

Dico 2.a Hic: adhuc naturaliter ... plures Angeli in eodem loco naturaliter esse possunt modo de ... est ... Scot. in 2. d. 2. q. 8. ... si unus Angelus movens Caelum ... in meridie, et alius ... Angelus ... debeat transire per illum locum, non videtur necesse, quod non transeat per lineam rectam, ut quod alius cedat sibi.

Probatur ratione: naturaliter duo corpora non queunt simul esse in eodem loco; quia ratione quantitatis se mutuo expellunt. At Angeli sunt expertes quantitatis: cum careant corpore et sint omnino spirituales: ergo in eodem loco plures simul esse naturaliter possunt. Et quod sint modo ... Angelus est simul cum ... in eodem corpore, ut ... ex his, qui ... a spiritibus immundis. At ... naturali est ... cum Angelo, quoad modum existendi ... in loco. ... modo Angeli possunt esse

Sectio Secunda: Articulus in oppositum solvuntur.

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]
[illegible] compleantur eadem omnia [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] ... [illegible] in illo loco
[illegible] simul [illegible] ... in 2. dist. 2. q. ... [illegible]
[illegible] ... [illegible] Angelus non est in loco [illegible]
[illegible] ... [illegible] ubi [illegible]

Arg. 2. quod
[illegible] ubi tam Angeli quam corporis est modus accidentis intrinsece modificans [illegible]
[illegible] ubi plures Angelos esse simul [illegible] ... quia
[illegible] in eodem modo est [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... ubi est unus [illegible] ... [illegible]
[illegible] loco; [illegible] ... plures Angelos simul esse in eodem
loco intrinseco [illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

Ad 2. [illegible] ... Nihil sequitur [illegible] ...
[illegible] plures Angelos posse simul esse in eodem loco materiali [illegible] ...
[illegible] ... negamus [illegible] esse ubi seu [illegible] quia [illegible]
[illegible] Angelorum existentium in eodem loco [illegible] ...
[illegible] ... [illegible] plures [illegible] in quorum
[illegible] ... ad eundem materialem [illegible]. Sed arguitur: nihil specialis
est quod sint in eodem loco materiali plures Angeli [illegible] ... specialis esse si essent
in eodem materiali loco [illegible] ubi unum [illegible] ... [illegible]
specialis non est quod sint in eodem materiali loco: [illegible] ... unum [illegible]
[illegible] ... specialis aliquid [illegible] ...
[illegible] ubi [illegible] ... hoc tamen materiali speciale non [illegible] ...
[illegible] ...

Sed adhuc instabis [illegible] ... [illegible]
plures Angeli possunt esse simul in eodem loco materiali [illegible] ... unum [illegible]
unum locatum [illegible] plures esse simul non possunt [illegible] quid speciale [illegible]
[illegible] simul [illegible] ... [illegible]
materialis locus unum [illegible] locatum materiale [illegible] ... speciale est Angelos quam-
[illegible] in eodem loco materiali esse: [illegible] ... [illegible]
[illegible] quandoque unum locatum expellit a loco alterum.

Arg. 3. [illegible] ... An-
geli non possunt se penetrare [illegible] ... in eodem [illegible] se mutuo penetrant [illegible]
[illegible] ... in eodem loco existunt [illegible] se penetrant
[illegible] existunt [illegible] ... sunt in loco [illegible]
[illegible] ... in eodem loco [illegible] mutuo penetrare [illegible] Angeli [illegible]
sunt [illegible]

Arg. 4. duo corpora non possunt naturaliter esse simul in eodem
loco [illegible] ... plures Angeli [illegible] ...
[illegible] ... [illegible] quia
[illegible] Angelus [illegible] ... [illegible]

= Rx. ipso anti, n. Cor. ad Cuius pro ... Suppositum ergo: Sicut et eodem modo, neo. Sicut et aliquo modo ... et alter: Sicut rare, organitis vel lumine 3 Neg. rare ... ipso raro
... quo Corpus ... loco alterius Corpus non est raro ... vel lumine 3 ... raro ...
... rare Cum unum Corpus alterius exeunt a suo loco natural ... quia ...
... natural ... quando ... natural ... est ... mobili ... Angeli ... Angelus
quandoque ... mole, ... adest, ob quod alius Angelus ... Sphaera ...
... non posit natural esse.

Arg. 5.º Angelum ... debet ... eo ... ordinis ...
... debet ... eo ... ex opposito ... Dei ...
... Angelum esse ... quoad ...
... ad ... quia non ... si Deus de absoluta sua
... plura Corpora in eodem Collocaret loco, et tamen hoc non est ... ut a Philosophis ...
hoc posse fieri.

Arg. 6.º ea, quae eundem habent essendi modum, non possunt esse simul; sed Angeli
habent eundem modum essendi: ... sunt ... in loco. ... Maior patet: 1.º quia ex ... duo
Corpora gloriosa nequeunt natural esse simul, licet Corpus gloriosum possit simul esse
cum Corpore non glorioso; quia gloriosa Corpora habent eundem essendi modum. 2.º si essent duo
... eandem ... possent simul esse ex D. Damasceno, ... simul esse ...
Creari. 3.º quia ex eo ... natural esse non possunt in eadem ... quia eundem habent
... modum: ...

Rx. ex D. Subt. n. ... : quia esse in loco non dicit aliquem habitudi-
nem, ... seu essentiae ... sive dependentiae ... ad locum, et ... Col. ... et tune
... ad secundum ... in esse ab: hoc in duis essentiae dependenti illius, quod
recepit esse ab alio: ... dependentiae ... Causa ... plures ... possunt esse ...
... licet sint eodem modo ... hoc esse potest in esse ab, ... esse, ... in esse
in.

Sed contra ... Omnia temporalia eundem ... respectu ad tempus: sive eundem
essendi modum in tempore, sicut spiritualia eundem essendi modum in loco: ... non obstante plura
temporalia possunt esse simul in eodem tempore. ... accidentia ... temporalia
habent eundem modum essendi in loco, ... in ... plura ... sunt in eodem loco, ... subiecto
ut patet in ... et ... existentibus in ...

Ad probationem ... Maioris ... ad 1.º ...
Suppositum, ... quod duo gloriosa Corpora non possunt esse simul natural. quia eo quod gloriosa
se invicem ... possunt; ... simul. = ad 2.º ... esse ... duo ... non possent
simul esse, quia eundem haberent essendi modum; sed esse ... quia essent aequalis ... et ...
neuter superioritatem ... respectu alterius ... loco alterius ... superioritate
respectu illius, quo invito, in ... = ad 3.º ... quia non est ratio ...
quia adest ... ex ... in ... quolibet ... Contra ... Cum ...
essent ... sunt ... et ... manet ... respondere
... hinc est ...

Sed ... Corporum gloriosorum ... duo Corpora gloriosa
possunt esse simul: ... sunt penetrata. = Rx. anti ... n. ... Cor. ...,
ut aiunt Summulistae, ab ampliato ad non ampliatum, seu ... ad ... quia ...
est ... falsum: Sequitur non valet: habeo pedes ambulando ... ambulo. et ... Cur ...
... gloriosa Corpora non penetrant, ... alio penetrare superioritate impedita;
quod unum Corpus ... habet ... alio ... non glorioso ... ut notat ... Col. ...

dist. 49. quæst. 16. in fine.

Q.° 4.ª Per quid Angeli localiter moveantur?

Quia motus localis ad locum ordinatur, ideo explicato Angelorum loco de eorum motu, seu de mutatione locali sermonem instituimus, ut [illegible] ponitur.

Art.ᵘˢ primus: aliq.ᵘ notatis quæro resolvitur.

Noto 1.° quod quæstio præsens inquirit, per quid Angeli moveantur localiter? seu an moveantur motu proprie dicto? et an talis motus sit [illegible], et an per actionem, et quæ corporei motus in quo Angelus intersistit: quo in sensu [illegible] Theologos præsens examinatur de [illegible] quo resolvendo.

Noto 2.° ex Scoto in 4. dist. 10. q. 8. § [illegible] verum ad textum, quod in [illegible] Angelorum motu, tam bonorum quam malorum: licet eundem sint naturæ, et [illegible] possunt ex natura sua, quæ non permittuntur eis. Vare [illegible] tam attendendo [illegible] illorum naturæ facultatem quæ ad divinum ordinationem: quia lex ordo divinæ [illegible] divinis legibus [illegible] definitum, semper [illegible] ordinem invertere non possunt. [illegible] inspecto vi motrice naturali Angeli, [illegible] possent occidere [illegible] eradicare montes [illegible] et alia multa, quæ per violentum localem motum fieri possunt: illa tamen nec faciunt, nec est timendum quod faciant, nisi ex natura divinæ voluntatis, [illegible] alligata eorum naturali potentiæ, et ideo non [illegible] exercere [illegible] ipsi non permissa, nisi quod loquuntur, sed ut permittendum.

Noto 3.° ex Scoto D. Subt. lib. 4. metaphys. q.ᵈ aliquid moveri, et movere stat triplici: primo: per accidens; 2.° ratione alicujus partis; 3.° secundum se totum. Per accidens movetur, quod movetur ad motum alterius, cum quo naturalem habet connexionem: [illegible] fiat per modum [illegible] substantiæ, sive accidentis: sic accidens movetur ad motum corporis, et accidens ad motum sui subjecti. Ratione alicujus partis movetur, quod dicitur motum ab aliqua parte, ut [illegible] dicitur motus [illegible] aliquam sui partem [illegible] sola manu quiescente corpore. Secundum se totum movetur, quod secundum omnes suas partes movetur. V. g. quando [illegible] movetur.

Noto 4.° quod spatium reale in [illegible] loco aliter se habet ad corpora, quam ad spiritum: siquidem respectu corporum se habet per modum continentis; quod re vera corpus continet, et per modum spatii [illegible] [illegible] corpore illud implet, vel aliud admittere nequeat. Sic aqua dicitur in vase, vel dicitur locus aquæ, quatenus aquam continet: spatium dicitur, quatenus impletur aqua. Potest tamen dici ubi ipsius aquæ, quod nempe fundat relatio [illegible] præsentialitatis, [illegible] aqua [illegible] [illegible].

Ad [illegible] respectu spiritus spatium illud reale potest habere rationem loci, nec non et ubi respectu substantiæ spiritualis in ipso locatæ: quia substantia illa Angeli, ubi [illegible] realiter [illegible] vel aliud non [illegible], non tamen habere potest rationem spatii repleti: quia licet spatium illud reale non impleatur per præsentiam substantiæ spiritualis, nam si omnes Angeli adessent in aliquo reali spatio, non minus spatium illud posset quodlibet corpus excipere, quam si nullus adesset spiritus: inde est, quod non habeat rationem spatii repleti locus Angeli.

§. Sciendum.

Noto, primo sententiam esse Durand. in 1. dist. 37. p. 2. illius q. 1. n. 26. [illegible] Angelum non posse [illegible] moveri localiter, sed in diversis apparere locis per diversos effectus, quos in illis producit. 2.ª sententia est D. Thomæ 1. p. q. 53. art. 3. et Cay. ibi art. 1. docentium motum localem proprie loquendo non convenire spiritibus substantiis, sed aequivoce tantum. 3.ª sententia est nostri D. Subt. in 2. dist. 2. q. 9. et sequentibus, asserentis Angelum vere et proprie moveri, sive asserit proprie, et vere [illegible] in [illegible] sua substantia. Juxta quam sententiam.

Conclusio 1.ª dicit: Angelus potest localiter moveri motu proprie dicto. Est expressa S. Thom. in 2. d. 2. q. 2. et 11. Prob. 1.º auth. Sacrae Scripturae: nam Luc. 1. dicitur: Missus est Angelus Gabriel, et Isai. 6: Volavit ad me unus Seraphim: ergo Angeli ex Sacra pagina localiter moventur proprie. Sed hic, et similibus textibus loquitur, dicent adversarii, quod sunt intelligendi de Angelis in assumptis corporibus.

Sed contra 1.º: quia Angeli proprie movent localiter. Prob. Cons. quia si tunc movebantur cum corpore, tunc haberet a se ipso mutationem positionis, et sic distincta a mutatione positionis ipsius corporis; sed positio mutata arguit mutationem activam proprie acceptam: ergo reperitur in Angelis. Maior probatur: quia positio mutata Angeli non est nisi aliquid ipsius corporis: quod est distincta a mutatione positionis eius: ergo etc.

Contra 2.º: Math. Cap. 1. dicitur Angelum missum fuisse ad Joseph in somnis dubitantem de Salvatoris Virgine. Sed haec visio, ex supposito, cum facta fuerit in somnis, esse non potuit visio Angeli in corpore assumpto: ergo a corpore assumpto contra secundum Sacram paginam Angeli proprie movent localiter. Item ex S. Amb. lib. de Spiritu S.to Cap. 10. hic dicit: Seraphim de loco ad locum transit: ergo.

Prob. 2.º ratione S. Thom.: animae beatae aequantur Angelis in beatitudine iuxta illud Salvatoris promissum Math. 22: Erunt sicut Angeli Dei: sed animae rationales localiter moventur proprie: ergo. Prob. Min.: quia beatissima Domini Christi anima separata movebatur proprie localiter: ergo. Ant. prob.: nam Athanasius dicit sub initio Symboli Cap. (?) Fideliter illud fidei exponens articulum: descendit ad inferos, resurrexit a mortuis, ascendit in caelos, sic ait: Sed descendit in anima, resurrexit in carne; ascendit in utroque: ergo vere anima Christi Domini ad inferos descendit per verum motum localem: ergo etc. Confirmatur: quia Luc. Cap. 16. dicitur, quod anima Lazari fuit ab Angelis deportata in sinum Abrahae: ergo.

Conclusio 2.ª dicit: Angelus movetur motu per se et non motu per accidens, nec ad motum corporum, quibus inest. Est expressa mens S. Thom. in 4. d. 10. q. 6. dicentis sic: Si Angelus voluntarie faceret se esse praesentem corpori, si moveo corpus, non propter hoc moveo Angelum: quia nec est movibilis a se a Vente meo; nec per accidens in proposito: quia nec est traditus, neque pars alicuius movibilis per se a me. Si ergo Angelus esset praesens corpori moto a me in dicto motu, hoc non esset per actum meum, sed per actionem suam propriam, qua faceret se praesentem ibi: quid clarius? Prob. ratione quoad secundam partem 1.º sic: illud dicitur moveri per se, quod in re vera est subiectum per se motus: sed Angelus, et hoc est: ergo. Maior est certa: siquidem res inde dicitur a motu: ergo quae motum in se recipit realiter, et per se dicitur mota. Minor prob.: quia idem est subiectum termini motus in facto esse, et in fieri; sed subiectum termini motus localis in facto esse est ipsa Angeli substantia, quae est praesens huic loco, quem acquisivit per motum: ergo eadem est in fieri. Maior prob.: quia motus localis nihil est aliud, quam ipse terminus in fieri seu acquirendus: ergo idem est utrobique: ergo subiectum motus per se atque hic est in Angelo.

Prob. quoad 2.am partem: quia si Angelus moveri posset per accidens etiam moveri posset invitus ab hoc: sed hoc est absurdum: ergo. Prob. maior: nam ex hypothesi, verbi gratia, quod unus Angelus fuisset a Deo destinatus iuxta sacras aliquas sancti Reliquias in Altari inclusas, et has aliquis manu furtiva et sacrilega surripere, si ad motum corporis moveretur Angelus, invitus moveretur et hic motus esset per accidens iuxta adversariorum doctrinam: ergo. Minor probatur

primi p. quia Angelus moveri non potest, invidus ab hoc: ergo. Ant. probatur: nam Angelus est superior hoc, et perfectior: ergo minime invidus ab ipso moveri potest: ergo non sufficit idem. Resp.

Ad quoad 3 p.: quia Angelus in Corpore, quo inexistit nec est forma, nec pars ejusdem mobilis per se. Et hoc requiritur ad motum per se Angelorum in corporibus, quibus insunt: ergo. Maj. prob.: Sequitur Angelus in Corpore nec est forma substantialis, ut anima in Corpore, nec est ut forma accidentalis, ut albedo in pariete: ergo non est ut forma accidens non movet Angelus ad motum Corporis, in quo inest; sed movet per suam propriam actionem, ut in quo diximus Solutio.

Art. Secundus Argumenta Enervant Adversa.

Arg. 1.° ad 1.° quaestionis: ex Phil. 3. Physicor. text. 6. Motus est actus entis in potentia in motu: ergo est acquisitio alicujus formae, quae movile habere non potest nisi per motum; sed nec Ubi, nec Locus potest esse perfectio Angeli: ergo est non movetur per propriae. Prob. min. quia omnis perfectio est perfectior suo perfectibili. Sed nec locus, nec Ubi sunt perfectiora Angelo: ergo.

Resp. ad 1. Dist. 1.° enthymema, neg. subsumptum minorem ad eum sensum quod vult maj. Sic majorem solutio: Angelus hic intellectionis, quae est perfectio potentiae intellectivae; tamen intellectio est sensus ignobilior, et imperfectior natura Angelica. Et eadem ratione dicendum de Ubi, ut est praesentia Corporali cum Angelo, quod sit aliqua perfectio Angeli, sicut aliquis actus dicitur perfectio, sed longe ignobilior illa natura, cui inest.

Arg. 2.° Angelus est spiritualis substantia, et indivisibilis; sed ex Phil. 4. Phisicor. indivisibile nequit moveri: ergo. Resp. mai. dist. d. min. Indivisibile quantum nequit moveri per se indivisibile substantiale, neg. Phil. loquitur de quanto indivisibili, nempe de puncto, quod non movetur per se acquirendo locum extrinsecum.

Sed dices: Motus est accidens divisibile. Sed substantia Angeli non potest esse subjectum accidentis: ergo nec subjectum motus. Prob. min. nam Angeli substantia est indivisibilis: ergo. Resp. dist. minorem. Substantia Angeli non potest esse subjectum accidentis per susceptionem dimensionis ab illis et quando comparatur ad ipsum, neg. Et consonanter natura loco: quia natura ... est indivisibilis, esse in Corpore quod inest, divisibili.

Arg. 3.° Motus localis est distantia diversorum locorum secundum quantitatem. Sed Angelus non potest distare loco per diversas alteriore distantia: ergo. Min. prob. Angelus non habet quantitatem: ergo. Resp. ad n. 2.° majus: Sequitur motum localem praecise est habere distantiam diversorum motum, quo movens acquirit locum derelicto priori loco. Ut enim habet distantiam quantitativam et distantia non quanto; et sic erit distantia virtualis secundum vero non ...; ... a spirituali substantia sive non affecta quanta.

Arg. 4.° Si motus Angeli esset per praedicatum, talis motus esset aliquid reale. Sed non est: ergo. Prob. min. si esset quid reale, hoc acquireret per motum localem. Sed per localem motum nil reale intrinsecum acquirit: ergo. Min. prob.: per motum localem solum acquirit locum; sed locus non est quid reale intrinsecum mobili, sed quid extrinsecum: ergo. Resp. ad n. 2.° minorem ad cuius probationem neg. min. Et ad ejus probationem neg. maj.: nam per motum localem acquirit realem praesentiam localem ad locum, quae est quaedam realis entitas, quae vocatur Ubi, seu ratio extrinsecus adveniens quae substat in mobili, et terminat ad locum.

Arg. 5.° est 1.° ad 2.° quaestionis: Si motus Angeli esset, deberet esse quid ...

in ipso Vacuo; et hoc fieri non potest: ergo. Pr. Min: quia acquireret Angelus tot mutationes quoties movetur. At hoc fieri non potest, quod Angelus movetur ergo. = Resp. n. cons. maj. ad cujus prob. dico: admittitur Maj: sed neg. acquireret Angelus mutationem in ente reali extrinseco, dico motum non mutat eum substantiam, non dicit entitatem aliquam absolutam, sed tantum aliquam, quae fieri dirimere Angelum ... ... substantiam, seu respectum ... spatii.

Urg. 6.° Angelum moveri in assumpto Corpore, sed hic motus est per accidens; ergo tunc per se non movetur. Prob. ex: quia Corpora v.g. quae moventur ad motum alterius, moventur per accidens; ergo pariter ... in Angelis. = Resp. dico majorem: Angelus movetur per suam potentiam aliquam in assumpto Corpore, dico moveri per aliquod Corpus assumptum, nego. Et disting. ... Corpora, quae ad motum alterius moventur, moventur per accidens si ... se habent ut ..., ut ..., dico si vero non se habent, nego. Solutio hic instat ex 1.° de Verb. Scot.

Q.° 5.ª Quo Modo Angelus moveri possit.
Art. 1.° Primum aliqua notantur, et Q. resolvitur.

Noto 1.° quod motus alius est continuus, et instaneus alius. Primus ille est, in quo movile per partes deserit terminum a quo, et acquirit terminum ad quem. 2.° vero est, quo movile deserit terminum a quo, et acquirit terminum ad quem eodem momento; ita ut hic unius ... objecto, et alterius acquisitio unitantum instanti ... temporis coexistat. Noto 2.° quod adhuc motus unus est successivus, et alter discretus. Iste est in quo mobile deserit totum simul terminum a quo et immediate acquirit simul totum terminum ad quem. Ille vero est, in quo movile intercedens non pertingit ad locum ad quem totum per positum, sed in medio subsistat. Verum motus successivus idem est cum motu continuo, et discretus cum motu instaneo: unde cum motus continuus opponitur discreto, et successivus etiam opponitur instaneo. Noto 3.° quod motum divisibilem ex 3. cap. oritur: 1.° ex parte mobilis, quod sic est extensum, divisibile, ... extensionis, ita quod ... non potest, nisi post alteram. Sic est motus ... 2.° ex parte spatii extensi, et ... partium ... quarum una decurri non potest, nisi alteram. Sic est ... mediumente Coelum et terram. 3.° ex parte durationis temporaneae: cum enim tempus sit mensura motus secundum prius, et posterius, et ... secundum successionem, necesse est, quod mensuratum sit divisibile, ... mensura divisibilis est. Noto 4.° quod est necessarium, quod hic omnia haec simul ... ut motum vere divisibilem ... ... unum horum tantum intercedere in motu ipso. Est tamen certum, Angelum motum non posse divisibilem ... ... unde, seu ex parte ipsius Angeli: cum eius substantia sit omnino indivisibilis; an vero divisibilitatem habeat a spatio, quod decurrit, seu a tempore, quo durat, hic est examinandum. Seu an: motu continuo, et successivo, vel discreto, et instaneo Angelus localiter moveatur. Pro cujus resolutione. Sit

Conclusio: Angelum de loco ad locum moveri motu successivo, sive continuo; non vero motu discreto, et instaneo. Est mens expressa Subt. Doct. Scot. in 2. dist. 2. q. 9. n. 8. ubi cum dixisset Angelum posse ... ... movere, inquit: et quod continue, patet: quia inter duo ubi sunt infinita ubi media, quod ... ex continuo motu corporis, ... ubi; per omnia autem illa

... Angelus transire, atque adeo in nullo illorum esse, nisi instanti ... et patens non potest omnia illa pertransire nisi continue moveatur. quibus ...

Probatur secundo: Angelus transit de uno loco ad alium transeundo omnia et singula ubi quae mediant inter illa ubi ... ergo movetur motu continuo, continue se tenentes ... spatij. Confirmatur: Angelus transit de suo loco adaequato ad alium adaequatum locum, et in hoc sumere debet aliquod tempus: ergo hic motus est successivus. Probatur minor: quia alias motus mensuratur ... tempore, cujus partibus commensurantur partes spatij, quas ipse pertransit: ergo. Confirmatur 2° quia ex opposito sequeretur posse Angelum sua naturali virtute simul esse in duobus adaequatis locis; hoc repugnat: ergo.

Secundo dubiis oppositis satisfit.

Obijcies 1° ex Arist. 6. Physicor. Cap. 4 ... quod movetur motu continuo, partim esse in uno a quo et partim in uno ad quem: sed Angelus hoc habere non potest: ergo. Minor instat: quidquid Angelus est incorporeus. Major probatur quia quod movetur ex uno a quo ad ... ad quem, est divisibile ... partibus est ... Respondeo 1° ex Philos. in 2. dist. 2. § ad argumentum. Verum est illud. Distinguo majorem: quod movetur et habet plures partes ... partim est in uno a quo et partim in uno ad quem, concedo; quod movetur et est indivisibile ut Angelus, nego. Et distinguo ... quod movetur ex uno a quo ad ... ad quem est divisibile vel ratione sui ... ratione temporis, vel ratione spatij, concedo; ratione sui praecise, subdistinguo: quod movetur ... concedo; quod movetur ... nego.

Respondeo 2° ex eod. Philos. distinguo majorem ... majorem: sed Angelus hoc habere non potest ratione sui, concedo; ratione spatij, nego. ... ait Philos. in 2. d. 2. oportet intelligere, quod in motu locali est successio ex diversitate loci ... ex divisibilitate mobilis, et ex divisibilitate spatij: quarum utraque est causa successionis ... modo dici potest quod Angelus est partim in uno a quo et partim in uno ad quem ... sic ... adaequatum locum divisibilem et ... sive sumendo ... illas non ex parte mobilis, sed subjecti, ex parte spatij, in quo ... est Angelus.

Obijcies 2°: Angelus secundo suam indivisibilem substantiam est subjectum motus: ergo hic non est continuus. Consequentia probatur quia motus continuus habet partes extensionis: ergo substantia indivisibilis incapax est subjecti motus continui. Probatur haec consequentia: nam diversae partes extensionis motus subjectari debent in diversis partibus extensionis subjecti: ergo. Probatur antecedens: quia ex ... lumen v.g. indivisibilibus partibus ... subjectat, quia ipsa lumen ... est extensa: ergo. Respondeo n. ... Consequentiam ad cujus probationem antecedens distinguo: motus continuus habet partes extensionis vel ratione subjecti vel ratione spatij, concedo; ratione subjecti praecise, subdistinguo: ratione subjecti divisibilis, concedo; ratione subjecti indivisibilis, nego. ad probationem ... distinguo eodem: diversae partes extensionis motus subjectari debent in diversis partibus extensionis subjecti divisibilis, concedo; subjecti indivisibilis, nego. et ... antecedens probante nam ... quia ... lumen subjectatur in materia diversis partibus: quia ... est extensa; non ... sic accidit in motu Angelico.

Obijcies 3°: Successio continua oritur in motu ex resistentia mobilis ad motorem, vel medij, quod est motum ad ipsum mobile: sed nullo ex his capite potest esse ... in motu Angeli: ergo. Probatur minor: quia medium Angelo non resistit neque ut motori, neque ut mobili: ergo. Probatur antecedens: nam medium est corporale, et Angelus spiritualis: neque ut mobile resistit sibi ut motori: ergo. Respondeo n. majorem in suo absoluto: quia etiam ... oritur ex alio capite, scilicet ex limitatione virtutis agentis: quia inter ubi a quo, et ubi ad quem dantur infinita ubi, virtus finita et limitata, ut est Angelica, non potest omnia illa simul tangere: neque potest ... attingere, nisi transeundo per medium, unde cum eius motus est successivus ... continuus ...

Sed dic in q̄bus 1°: Si daret Vacuum à Cælo ad terram usque; tunc si aliq^d Corpus grave descenderet, moveret in tempore, ex Arist. 4. Phis. Cap. de Vacuo; ergo in inst. et non successive, et tamen: So hoc datur quidem ex defectu resistentiæ medii; ergo p. quoque in Angelo. = Dic 2°: Luminosum in instanti suum diffundit lumen, quod in aere, seu medio non reperit resistentiam, seu q̄ dicitur, neque 3 impedit ... distantia. Sed Angelus non habet sibi aliquod resistens nec distantia, sive ... Spatii: ergo etiam non debet potest in inst. transire de extremo ad extremum.

R. ad instantiam admissa hypothesi, n. de tamen Cons. cum Doct. Subt. qui in hac quest. 9. §. respondeo ad 1. ait: Dico, quod tunc motus gravis esset successivus in Vacuo: quia prius pars vacui, prius cederet, et prius totum grave transiret partem spatii, quam illa quibus verbis expresse ponit Scot. successionem Corporis gravis etiam in vacuo, et desit effectus resistentiæ medii: quod pariter in Angelo est dicendum. = ad 2. et Antec. n. de Cons.: quia Luminosum, cum non sit necessarium se successive subiici omnibus et singulis spatii partibus; potest in inst. totum illuminare ... sui Spatii; at 2° in Angelo oppositum requiritur, ut de extremo transeat ad extremum. Arg. 4°

ideo Corpus moveri non potest motu discreto, sed successivo, quia cum sit extensum et habet partes correspondentes partibus loci, non potest totum simul deserere locum; sed Angelus caret extensione: ergo = Rx. dist. maj.: ideo Corpus et et quia debet decurrere spatium divisibile mediantem inter terminum à quo, et terminum ad quem, Sed ... precise ob rationem dictam, neg. quia ut diximus, divisibilitas motus oritur etiam ex divisibilitate medii, seu Spatii inter terminum à quo, et terminum ad quem. Arg. 5. Angelus, cum spiritualis sit, subtilior et velocior est Corporea Luce; sed hæc in inst. omne pervadit aeris spatium: ergo multo facilius Angelus. = Rx. dist. maj.: Lux Corporea in inst. omne pervadit aeris spatium per veram motum, neg. per simplicem diffusionem, et mutationem quæ est sine motu, Sed Angelus autem cum vere moveatur transiens de uno loco ad alium; non in inst. sed successive potest aerem pervadere.

Q. 6. An Angelus transire possit de Loco ad Locum non transeundo per medium?

Art. primus: Supponuntur aliqua ad quæstionem.

1. Præsens quæstio deducitur ex præcipuis, in quibus Angelus Præc. D. N. Subt. Doct. pugnant, et quæ inquiritur, est supponendum 1° quod Angelus potest locum mutare triplici modo. Positive, privative, et mixtè. 1° modo, novam acquirendo præsentiam, et priorem retinendo. v. g. quando Angelus in puncto existens, vel in minori spatio adæquato se extendit ad spatium majus, priori retento. 2° modo, quando se retrahit ad minus spatium, vel ad indivisibile nil novi acquirendo. 3° denique 3 modo quando spatium prius deserit, vel ex toto, vel ex parte et acquirit aliud, vel totaliter vel ex parte incœpit: quia tunc præsentiam partim acquirit, et partim deserit. de nullo ex his nihil dicendi quæro.

Supponendum est 2°, quæstionem procedere de loco adæquato ad locum adæquatum: an, scilicet, de uno ad alium Angelus transire possit intermedio transitu medio. quod medium est in duplici differentia ut notat Scot. in 2. dist. 12. §. Sed dices quidem; aliud medium, quod inter habet aliquid extremorum, v. g. punctum respectu partium proportionalium continui; vel linea divisibilis spatii indivisibilis: quia medio aliquid sunt extremorum: aliud vero est medium, quod non est aliquid extremorum. v. g. aer inter duo loca distantia: de isto loquitur quæstio.

Supponendum est 3º quod non inquirimus in praesenti de motu indivisibili, qui apud Scot. vocatur motus instaneus, nempe quo fiat in instanti non, sed in instanti temporis, et est medium partium inter ex utroque extremo: siquidem tali motu transire potest ut patet Scot. in 2. d. 2. q. 12. Si autem loquamur de motu indivisibili, inquit Scot.: dico, quod in tali motu potest per transitum in extremum immediate, non transeundo per medium, quod est aliquid utriusque extremi necesse est hoc: quia si transiret per tale medium, continue transiret, et non instantanee. Et est de medijs distantibus praedictis de fo.

Supponendum est 4º quod Angelus naturaliter loquendo non est independens ab spatio, sed connexionem aliquam dicit cum eo, non quia det influxum aliquem in Angelo per se, neque ab spatio, sed quia ex perfecto ordine naturali Angelus cum spatio connexionem dicit: quia necessario Angelus esse debet alicui spatio praesens. Quibus suppositis inquirit quaestio: utrum Angelus sua virtute naturali valeat transire possit de extremo ad extremum distans, non transeundo per medium? et sic non de possibili absoluta examinatur: quia de hac non est dubium inter Scot. et Tho.

Circa quam dicimus 1º sententia affirmans asserit primo est quam D. Thoma. 1. p. q. 53. 2 ubi asserit id Angelo esse possibile sua naturali virtute. Thomistae: Angelus omnem eius desiderium sequitur: quia cum astruant suo cum doct. Angelum esse in loco per operationem transeuntem, et sic pro suo libito operari possit in hoc loco et non in medio: sic inquiunt posse moveri de extremo hoc ad illud, nulla in medio exercita operatione. 2ª 2º opinio defenditur cum qua

Dicimus:

Angelus naturaliter sive sua naturali virtute transire non potest de loco adaequato ad locum adequatum distantem sine transitu per medium. Est Scot. in 2. d. 2. q. 12. n. 3. ubi ad hanc respondens quaestionem sic ait: Videtur probabiliter quod non: quia ordo praefixus a Superiori agente videtur esse necessarius cuicumque agenti inferiori, quando habet actionem praecise circa talia ordinata. Quibus ex verbis sic formatur ratio pro hac nostra.

Ordo a Superiori agente praefixus est necessario servandus a quocumque inferiori; sed est ordo a Deo agenti superiori praefixum quod nulla creatura transire possit de loco adaequato ad locum adaequatum distantem sine eo quod prius pertranseat medium: ergo. Maior constat: quia cum omnis creatura pendeat a Deo non solum secundum entitatem, sed operationes, et ex hoc pene modum operationum, et actionibus suis, opus est ut agat cum ordine stabilito. Minor vero sic a Doct. Subt. probatur: quia quod continue movetur, prius pervenit ad medium, quam ad extremum; nam ex Phil. 1. et 5. Phisicorum text. 22. motus continuus est illud cuius successio inaequaliter prius in unum, quam alterum pervenit; sed Angelus continue movetur sive motu continuo: ergo.

Probatur haec ratio ex D. Subt. ubi sup. sic dicente: ordo partium naturalium succedentium sibi in ordine naturali cum debitur sit ab influente natura; ideo respectu cuiuscumque agentis naturalis est necessarius; sed ordo in motu locali creaturae de uno ad alium locum cum transitu per medium, est debitus ab influente natura: ergo respectu Angeli est necessario servandus. = Probatur ex doct. Subt. ubi sup. ubi ex Arist. 8. Metaphisicorum ait: Nec agens naturale potest facere acetum ex vino: quia inter vinum et acetum naturaliter media est quaedam alia subiecti forma ergo pari ratione etc.

Art. Secund.º Contraria Solvuntur Argumenta

Arguitur 1. ex doct. Subt. sic dicente: necesse est hoc: quia si transiret per tale medium, continue transiret, et non instantanee: sed hic docet modum Angeli esse instaneum, et non continuum, seu successivum: ergo Angelus transire potest instantanee de loco ad locum; modo sic: transitus instaneus est sine transitu per medium: ergo. = Resp. Subt. doct. loqui de transitu medij quod est aliquid utriusque extremi

vt dicto ex 3.° supposito, quod libenter admittimus; sed de iste motu, sive transitu non procedit quaestio; sed de loco distanti ad locum distantem, quod medium vocatur a Scot. non communicans: et aliud vocatur communicans; in isto bene transire potest Angelus, non vero in illo.

Arg. 2.° Angelus est in loco per operationem; sed operari potest in loco extremo, sine eo, quod operetur in medio: ergo. = Rx. n.[o] maiorem: quia vt ex dictis manet, non est Angelus per operationem in loco; sed per suam substantiam fundamentaliter, et per relationem praesentiae, seu extrinsecam adventum formaliter.

Arg. 3.° Angelus est in loco per suam substantiam ut subordinatam ad imperium suae voluntatis; sed potest velle esse in extremo, seu loco distanti non volendo esse in medio: ergo. = Rx. disting. maiorem: est in loco ut subordinatam suae voluntati, et iuxta ordinem a superiori agente praefixum, concedo; sine tali ordine, nego. et disting. minorem. sed potest velle volitione inefficaci, et quia optata non obtineat, esse in loco distanti, non volendo esse in medio, transeat. volitione efficaci, nego. solutio est clara.

Arg. 4.° Corpus Christi Domini transit de Celo ad altare, in per transitum medio: ergo et Angelus simili modo etc. = Rx. disting. antecedens: Corpus Christi Domini transit per absolutam potentiam, et infinitam in per transito medio, concedo; transit naturaliter, nego. quia suam naturali virtute, seu potentia operando Deus, ait Scot. in 2. d. 2. q. 12. §. ad primum. verum ad 2um. quodcumque medium inter extrema potest habere per non medio, et ordinem per non ordine: quia est supra illum ordinem praefigens illum, et non tenens illum pro praefixo. In autem hinc non est sermo de absoluta potentia; sed de virtute naturali Angeli; inde est, quod non valet consequentia.

Arg. 5.° Angelus est independens a loco: ergo pro suo libito poterit se praesentem facere in loco quantumvis distanti, primo sine praesentia in spatiis intermediis. Antecedens patet: quia Angelus movetur localiter a sua potentia motiva, quae est vel eius voluntas, vel huic posita; sed tam posita, quam voluntas est independens a loco: ergo. consequentia vero patet: quia alias Angelus non esset in loco independenter libere, sed naturaliter. = Rx. disting. antecedens: Angelus est independens a loco circumscriptivo, concedo; a loco definitivo, subdistinguo: a loco definitivo hoc determinato, concedo; est independens absolute indeterminate, et vage a loco definitivo, nego. et nego consequentiam. et vtrumque probatio intelligitur modo distinctionis. verum est, quod Angelus est liber; sed tamen quia creatura finita et limitata necessario et naturaliter petit vnum locum, et si non determinate hunc, vel illum, petit vero hunc, aut illum: et ut hoc petat a sua naturali virtute, ideo pro sua libertate non potest ab vno transire ad alium sine transitu per medium: quia ordo hic est ab agente supremo stabilitus.

Sed dices: Angeli voluntas est absolute libera in suis actionibus; sed motus localis Angeli est actio, seu actus suae voluntatis: ergo absolute liber: atque de omnino independens. = Rx. disting. maiorem: sed motus localis est actio, seu actus suae voluntatis regulatus iuxta ordinem naturalem praefixum, concedo; extra talem ordinem, nego. nam et voluntas est absolute libera. et tamen eius actus dignos beatitudine est ut subordinare, et regulare supremi domini, nempe quod adsint media stabilita ad talem beatitudinem dignandum: quia iuxta ordinem a deo praefixum sine bonis operationibus mediis quae sunt suae naturali viribus, beatitudinem assequi non valet.

Arg. 6.° motus Angeli similis est cogitationi nostrae: sed nostra cogitatio potest transire de Celo ad terram sine cogitare medium: ergo. = Rx.

aliq. 3^a. nex: Similes quoad aliqua, 3° q. eodem m. nec. et mixi ipsa, non loca. Simili modo m. est, uel sim motu, q.m concedo a Scto, et vnum principio. quia vtera de accidi. et aliq. hent similia; n^a 2° quoad omia: quia spatij inter mobile n^a e medij cognitionis, s^{ed} in locali motu e mediu ad transitu dti.

Art^o 3° et vltimus hujus mat^a: dubia examinata aliqua.

Dubiu 1°: an pota, seu virtus ad movenda localiter alia insit natura Angelo? = Rx affirmatiue: quia hec pota natura conuenit corporeis rebus: s^d cu Angelus excellentiori sit natura, ca hanc habere debet. v. e. pota hec pullulat a natura Angeli, tanquam vera et propria eius passio.

Dubiu 2°: an possit quilibet Angelus localiter movere quodlibet corpus? = Rx huic dubio vener. Scot. in 2. dist. 8. in fine. Dic affirmat. q^d per pota motiua: Angelus potest corpus movere de loco ad locum, quod n^a impro portionabile excedit eius virtutem motiuam.

Dubiu 3°: an vnus Angelus alterum possit movere localiter, et detinere inuitum? = Rx affirmatiue: quia sic euenit in corporalibus, et videtur in agentibus maioris efficacie et virtutis; s^d superior Angelus maiorem habet virtutem motiuam, quam inferior: s^o v. e. Scot. in 4. d. 44. q. 2. in fine, q^d Angelus habens superiorem Angelum, ab eo potest moveri, et inuitus detineri. Sic m. ad: contra voluntatem Angeli n^a h. beati sed Angeli superioris n^a posset fieri sic detentio, nisi a Deo iminaret.

Dubiu 4°: quomodo Angelus alia moveat? = Rx, q^d imprimendo eis quandam qualitatem, quae vocatur impulsus. et ratio e: quia sic percipitur bene quomodo fiat motus ille ab agente creato: vt a simili videtur de hoc sic movente proiecta. Sub quo dubio comprehenduntur corpus, anima separata et alius Angelus: quia in quolibet istorum imprimit Angelus impulsum ad localem motum.

Dubiu 5°: an per localem motum possit Angelus operari aliquid mirabile applicando actiua passiuis? = Rx affirmatiue: quia virtutes aliquarum causarum naturalium ad quae proportionate, tempore et loco applicari debent, vt suum effectum causent, ca autem multi horum effectuum sint nobis occultissimi et raro videantur, nobis mirabiles apparent.

Dubiu 6°, et vltimo: quot sint effectus mirabiles quos Angeli applicando actiua passiuis operari possint? Rx, q^d auth^{es} hos effectus referunt. Prim. est ignem citissime e suo loco elementari portare et applicare ad inflammandum domos, ut habetur ex 1. Iob. n. 16. 2° e. immittere vehementes, et turbulentos ventos, et dissoluendo. Sic insta. ex eod. cap. 1. Iob n. 19. 3° e. excitare tempestatem movendo aquas maris, et immo. 4° magnos ventos immittendo. 4° e. causare magnos terrae motus addendo exhalationes terrae visceribus inclusas. 5° e. morbos causare in humano corpore conturbando humores; somnia movendo phantasmata; dolores, distrahendo compages et connexiones membrorum. 6° est: varios sanare morbos applicando virtutes herbarum et medicinas: quarum vim, naturam, et efficaciam optime nouerunt. 7° est: facere aliquid, quod volunt ad agendum per similitudines virtutes lapidum, herbarum, succorum, seminarum, et animalium. 8° est: transferre de vno loco ad alium quaelibet corpora: res praesentes e conspectu transferre

nâo Subitò; absentes facere citissimè praesentes: movere statuas, ut videant ambulare; linguas movere ut videant loqui et alia multa mirabilia. de quib^s videat^r V^s Scot. in 2. dist. 8. quaest. unic. per totam. nullum tamen verum miraculum possunt Angeli efficere: Siquidem miracula vera verae excedit naturalium omnium causarum. Et haec de mâo Angelico. Cedant et in gloriam omnipotentis Dei; Sin essentia uni, atque in Personis trini; in Deiparae Virg^s Mariae honorem: nec n̄ S. P. N. S. Franc. 83. Angelorum Laude, atq^e omnium Sanctorum benedictionem.

Amen Jesus.

Om.^a Sacros.^a Rom.^a Eccles.^a Submitto.

Fr. Ildefonsus a Conceptione, Lect.^r Primar. 130

Quæstio Unica: An Deus potuerit ab æterno Angelos creare?

Art. primus: resolvit quæstio aliquibus notatis.

Pro huius maiori intelligentia quæstionis noto 1º: Angelos fuisse in tempore creatos, ut omnes fatetur Theologorum sententia; ideoque ipsi sicut cæteræ res a Deo tanquam a causa prima efficiente. id testatur Genes. Cap. 1. *in principio creavit Deus cælum, et terram*, ubi omnes SS. P.P. intelligunt pro hoc principio principium durationis temporaneæ, præcipue D. Aug. ut notat Scot. in 2. dist. 1. quæst. 4. et ex Concil. Later. sub Inoc. 10. Cap. *Firmiter de Summa Trinit.* Insuper quod fatetur Concil. omnia sensibilia creata fuisse tempore, quo Deus Angelos creavit: *creator omnium visibilium, et invisibilium, spiritualium, et corporalium, sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis, utramque de nihilo condidit spiritualem, et corporalem, Angelicam et mundanam creaturam.*

Noto 2º ex Scot. in 1. dist. 9. quæst. unic. creaturam ut sic abstrahere ab omni duratione: quia cum duratio ex [illegible] Scot. sit: *permanentia rei in suo existere*, et hæc permanentia sit accidens aliquod, abstrahit ab illa, sicut substantia abstrahit ab omni accidenti: et ratio [illegible] [illegible] habetur per extrema, a quibus abstrahit, ideo fuisse ipsius in quibus duratio in omni dividitur: pro quo

Noto 3º: quod duratio in omni dividitur in æternitatem, ævum et tempus, velut in sua inferiora, in quibus reperitur ut ratio generica: siquidem *æternitas durat*, et permanet. *Ævum* permanet, et *tempus* denique permanet licet tali vel tali modo: quia duratio omni vel non secundum suum esse, vel secundum suum existere.

Noto 4º: quod duratio adhuc dispartitur in permanentem, et successivam. 1ª est: *duratio illius esse, quod est totum simul.* v.g. duratio Angeli et substantiæ, quæ tenetur in instanti, aut creatur, ut alia variabilis. 2ª vero est: *cuius partes non sunt simul, sed una post aliam.* Et hæc permanens duratio dividitur in æternitatem et ævum. Æternitas secundum Boec. Lib. 1. de Consol. prosa 6. et 7. de Trinit: *est interminabilis vitæ tota simul, et perfecta; seu adequata possessio.* Ubi excludit tam alia, quæ possint principium, et finem, nam cum soli Deo convenit: quia licet existentia habeat actualiter, hæc tamen nec habuit, nec habet defectibilitatem, sed semper absolute indefectibilis est, tam a parte *ante*, sicut a parte *post*. Ex

quo clare infertur, quod si Deus ab æterno Angelos crearet, Angelus non esset proprie æternus: siquidem licet non haberet principium et finem, eius tamen duratio esset terminabilis, et finibilis, seu defectibilis: quia posito non creari ab æterno, et creatus potest annihilari a Deo; eius enim duratio est dependens, et a libera Dei voluntate pendens: unde possibilis [illegible] [illegible] non reperitur [illegible] Deo: ratione cuius [illegible] Deus non esset æternus Angelus. ~~[illegible] [illegible]~~ Ævum: *est duratio rei permanentis incorruptibilis ab intrinseco, quæ tamen ab extrinseco desinere potest.* Dicitur *rei perma-*

nentes, ut excludant res corporeæ, quæ licet durabiles sint successive non acquirunt [illegible], et permanenter, sed successive una parte post aliam, ratione cuius mensurantur tempore. Dicitur *incorruptibilis ab intrinseco*, ut excludantur compositæ physicæ, quæ, licet magis includant, ab intrinseco corruptibiles sunt: siquidem materia est corruptionis principium intrinsecum. Denique dicitur *ab extrinseco posse*

desinere: quia Deus illa annihilare valet. et si aliqui Poëtae Aeternum et semper, ut ex 4. cap. Eccles. patet: nomen omni permanenti [illegible] rerum. hoc tamen improprie.

Noto 5.º quod tempus ex Arist. 4. Phisic. Cap. 11. est mensura seu numerus motus secundum prius, et posterius. Dicitur mensura motus: quia motus partes numerant, et mensurant per tempus. Sicut motus brevis est, qui brevi tempore decurrit, longior, qui longo tempore perseverat. Dicitur secundum prius, et posterius: quia res mobiles et mensurant tempore, nisi [illegible] habent successionem suarum partium, seu est motus, in quo dantur partes priores, et posteriores. Et aeternitas, et aevum distinguuntur: quia aevum absolute est durabile; non autem aeternum. Aevum, et tempus distinguuntur: quia est aevum permanens; tempus autem successivum. et sic res successivae tempore mensurantur. Sicut differunt omnia; quia aeternum est [illegible] omnino, et independens intrinsece. Aevum est permanens, dependens tamen: tempus est dependens, et successivum.

Noto 6.º quod cum aeternum ab aeternitate denominationem sumat eo modo quo fuerit aeternitas erit aeternum erit. Aeternitas ergo est duplex, una per [illegible] semper talis intrinseca et imparticipata, et alia impropria, secundum quid extrinseca, et participata. Prima est, quae ipsi in 4. notab. posuimus. quae dicit triplicem negationem, nempe, negationem initii, et actualis quam possibilis. negationem divisionis, sive successionis. et negationem dependentiae ab alio tamquam a causa. et ob hoc Theologi dicunt filium esse a Patre, et esse aeternum sicut Pater: quia non dependet tamquam a causa: cum hoc sit [illegible] [illegible] dictum in natura sua effusum; qualiter non est Pater respectu filii: cum in utroque sit eadem sit individua natura.

Secunda est quae dicitur creaturis: cum a Deo participent durationem. Haec quidem aeternitas multis modis valet sumi. 1.º pro eo quod antiquum est. sic Genes. 49. cap. dicitur: desiderium collium aeternorum: de Messia. 2.º pro eo quod longius durat. sic Genes. 17. dabo tibi terram Canaan in possessionem aeternam. 3.º pro eo quod non habet principium et non finem. sic Gloria vocatur aeterna. Alio radii, et singuli. 4.º denique pro eo quod licet habet principium per durationis, non tamen habet principium durationis successivae. et haec aeternitas dicitur extrinseca: quia quicquid habet, non esse extrinseca ipsius natura, sed ex beneplacito divino.

Noto 7.º et ultimo: quod licet aeternitas formaliter, et intrinsece sit indivisibilis, extrinsece, et connotative divisibilis est: quia communiter omnes theologos dicunt aeternitas successiva, et [illegible] [illegible]: siquidem verum habet ad coexistendum rebus successivis, et divisibilibus; quo in sensu [illegible] Cor. 2. dicitur de Deo: qui est qui erat, et qui venturus est. Deus namque coexistit rebus praeteritis, praesentibus, et futuris. sic pariter in aeternitate coexistat rebus in 2.º signo, sive in 3, aut 4.º quod ut Creaturae sit ab aeterno, satis est quod sit pro aliquo signo; [illegible] [illegible] pro omni sit signo: hoc enim est impossibile, ut haeresis Arrianorum. [illegible] [illegible] creaturae esse coaeternum Deo adesse pro omni aeternitatis signo, [illegible] quorum arguit D. Athanas. Orat. 2. contra Arrianos. et pariter dixit: siquidem ut creari aliquid sit in tempore, sufficit quod sit pro aliquo temporis dicto, aut in praesenti, vel in praeterito, vel in futuro: quod semel [illegible]

Sed quid nostri 2.ª est opinio sent. a quorum 1.ª tenet nullam creaturam potuisse produci ab aeterno. sic Seraph. D. S. Bonav. [illegible] in 2. dist. 2. quaest. 2. [illegible] [illegible]. cont. lib. 1. quaest. 7. [illegible] et [illegible] 2.ª [illegible] [illegible] positum asserunt. ideo [illegible], quibus Scot. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sit ratio: possibile fuit Deo ab aeterno Angelos creasse. sic Scot in 2.

dist. 1. quæst. 3. §. tenendum. et §. sequenti. ubi inquit: Creaturam quæ potuit semper produci esse fuisse; ... Angelum, cuius esse est ab alio. Prob. 3 ... Unica ratio: non repugnat nec ex parte causæ ... effectus; quia Angelus ... nec ex parte causæ: quia licet hæc prærequiri debeat ... debet eam præcedere duratione, seu prioritate temporis sed ... D. Thom. 1. dist. 9. quæst. unica. his verbis: Si Sol fuisset ab æterno splendor ab æterno fuisset; Sol est causa splendoris; ... Deus ... ab æterno ... modo sicut dari ... ergo ... = Non ... Angelo repugnat æternitas ab intrinseco, sive ... ab extrinseco: quia creatura ut sic ... ab omni ... fit.

Status secundus ad quem objecta solvuntur.

Arguitur 1.º ex D. Aug. lib. 12. de Civit. Dei. Cap. 15. dicente: quomodo ergo non sint coæterni Creatori, si semper ei esse fuerunt. quomodo ergo creati ab æterno sunt, si semper fuisse dicuntur? ergo ex D. Aug.º Angelus non potuit esse ab æterno. = Resp. distinguo antecedens; Si semper fuisse dicuntur? ergo ex D. Aug.º Angelus non potuit esse ab æterno æternitate intrinseca, seu semper ... concedo; ergo ex D. Aug.º Angelus non potuit esse ab æterno æternitate intrinseca, seu ... nego. D. Aug. in ... Deo, qui ... æternitate extrinseca, sive semper quid, nego. D. Aug. ... dicunt Angelos semper fuisse pro omni æternitatis signo, seu intrinseco æternitate. non autem ... non dicimus ... extrinseca, ... signo aliquo æternitatis in Angelo: et sic non est ... nos ...

Arguitur 2.º Si Angelus esset ab æterno, non esset creatura. Sed nec sequela est falsa; ergo et ... Prob. sequela: quia ex ... SS. P.P. probant ... Filium Dei non esse creaturam, quia est ab æterno; atqui pro nos Angelus esset ab æterno; ergo? = Resp. nego majorem. ad cuius probationem ... antecedens ... quia est ab æterno æternitate intrinseca, transeat; quia est ab æterno æternitate extrinseca, nego. SS. P.P. ... probant Dei Filium esse æternum æternitate intrinseca, cui repugnat ... creationi, et ideo ... ratio erat: quia creatura est alterius natura ac Deus; non ... ... esse æternum extrinsece æternitate quam nos dicimus in Angelo, si ab æterno ... esset creatus.

Arguitur 3.º Angelo repugnat æternitas; ergo et esse ab æterno. antecedens probatur: quia æternitas est solius Dei. Consequentia probatur: nam quod est ab æterno, est cui non repugnat æternitas; ergo = Resp. distinguo antecedens: repugnat æternitas intrinseca, concedo; extrinseca, nego. Et distinguo sequens: ergo et esse ab æterno intrinsece, concedo; extrinsece, nego. antecedens probans distinguit: æternitas intrinseca est solius Dei, concedo; extrinseca, nego ... supponitur ... Sic ... extrinseca æternitas: sequitur hæc dicit ... defectibilis ... repugnat; quia creatura aliqua ... mensura, existentia, seu duratione, cui ex se repugnat ... seu quæ ex se ... necessaria, et ... non potest, seu destrui a Deo; non dicit repugnat creatura aliqua, quæ ... mensura extrinseca, seu duratione defectibili ab intrinseco, seu ... a Deo, ... quæ ab æterno sit sine principio durationis suæ ...

Arguitur 4.º Si Angelus ab æterno ... esse, semper esset, et sine principio; Sed sic esset Deus, quod repugnat; ergo ... Prob. ... quia quidquid est sine principio, et semper est, est a se; Sed esse a se est prædicatum ... ergo = Resp. distinguo ... esset sine principio ... durationis, nego. sine principio durationis ... sine principio durationis instantaneæ, seu permanentis; nego. durationis successivæ, ... et distinguo ...

[illegible]: quidquid ē sine principio durationis sui, vel ē a se omnino durationis omnino; subdistinguo si sit abdendum, conc. si sit abdendum, neg. et disquit min. nat tamen loa: quia casu, quo Angelus ab Aeterno esset, non ideo esse ita ut excludat omne principium: quia sic ē deus. vel de esse sine principio durationis successivae, qui quid instar temporis: non esse sine principio productionis: quia esset creatus a deo in Aevo, tunc enim habet durationem permanentem, quae sit in instanti, et ita a deo productus esset, non habet esse a se: itaque deus non esset. omnis parte primae dist. quia fieri potest, quod aliquid sit sine principio durationis successivae, et quod non sit a se: nam Angelus non ē a se, et tamen ē sine principio durationis successivae: in tali hypothesi non esset in tempore.

Sed dices 1.º quia Filius Aeternus, et Spiritus S.º habent principium productionis, sicut Pater; et hoc non obstante vere sunt deus: ergo ut in tali hypothesi Angelus esse deus non obsistat, quod habeat principium productionis. = dices 2.º quia non habere principium durationis ē proprium solius dei: ergo Angelo dari nequit, ut sic dici possit esse deus. = dices 3.º quia in dicto non sunt a aeterno non habet principium; et propterea Angelus illud habere, quod ab aeterno esset. = dices 4.º implicat creaturam fieri, quin incipiat esse; et quod incipit esse, non potest esse ab aeterno: ergo. Prob. min. nam implicat incipere esse, et esse sine principio; atqui ab aeterno foret sine principio esset: ergo.

[illegible] ad 1.m dist. discr. maior: habent principium productionis eiusdem naturae conc. diversae naturae, neg. bene enim personali potest divinis ita personis non habere productionem principium eiusdem naturae, et esse; non vero dici valet habere principium productionis alterius naturae: ita autem in productione Angeli reperitur; eius alterius naturae, inde ē, quod esse deus, licet ab aeterno sit productus. = ad 2.m disquit ans.: non habere principium durationis ab intrinseco et ex sua natura ē proprium solius dei, conc. non habere ab extrinseco et ex beneplacito dei, neg. vero Angelus ex dei voluntate habet, quod non esset in illo principium durationis; quia non esset in tempore [illegible] creatus; non vero ex sua natura: quia ex hoc volunt, ut [illegible] in tempore creari. ad 3.m [illegible] disp. dico maior: et Angelus non habet principium durationis, conc. productionis, neg. ex dictis solutio patet. = ad 4.m [illegible] maior, non conc. minor. ad [illegible] probat disquit maior: implicat incipere esse, et esse sine principio productionis, conc. et esse sine principio durationis subdistinguo: implicat incipere esse in tempore, et esse sine principio durationis, conc. incipere esse in Aevo, et esse sine tali principio, neg. solutio patet ex supra positis instat. verum non ē, quod Angelus, ut posito creare, incipere esse in Aevo; tunc enim, ita tunc non esset tempus, incipere esse [illegible] principio productionis, non vero durationis.

[illegible] 1.º quidquid [illegible] aeterno, est deus: sed repugnat Angelum esse deum: ergo esse ab aeterno. Maior probatur: quia quidquid ē ab aeterno, ē sine principio: ergo. = [illegible] disp. dico maior: quidquid ē ab aeterno independens, seu aeternitate intrinseca, et semper, ē deus, conc. quidquid ē ab aeterno dependens, seu aeternitate extrinseca, et secundum quid, neg. [illegible] probat: ē sine principio durationis, conc. productionis, neg. quia creatura, et sic semper dependeat rel. dependentiae. Sed dices: propterea quidquid ē ab aeterno independens, ē deus; sed si Angelus esset ab aeterno, esset independens: ergo. Prob. min. quia propterea [illegible] ab Aeterno [illegible] [illegible] semper quod [illegible] fuisset. ergo quod semper [illegible] independens: ergo.

pr. min: nq. ad dependet ē posterius respectu illius, a quo dependet; sed q. ē posterius [illegible]
sequitur in [illegible] in quo [illegible] eo [illegible] producit; Resp. q. [illegible] Sub dist. [illegible] Maior ad [illegible]
[illegible] sequitur [illegible]: q. d. semper ē, ex omni signo aeternitatis independente,
signo aeternitatis, independens [illegible] ē, nego. [illegible] ... pro hic [illegible] q. d. dependet [illegible] potentiae
[illegible] d. temporis [illegible] ad quod dependet, [illegible] posterius tempore [illegible]: nego. et [illegible] sequitur min:
q. d. ē posterius semper [illegible] ē [illegible] aliquo signo, nego. [illegible] omni signo, [illegible] Angelus [illegible] licet [illegible] omni
aeternitatis signo [illegible] aliquo tamen, e ē posterior Deo: [illegible] sed [illegible] ipso [illegible] [illegible] q. d. aeterni
scil. act: semper [illegible] producta, [illegible] integre [illegible] illi aeternitatis signis, sic [illegible] 2. [illegible]
quo [illegible] semper excludit tempus: [illegible] ab aeterno esse [illegible] producit taliter creare. Arguitur 6.: Si esset
Angelus ab aeterno, esset [illegible] prior ad eius creatione [illegible] potentia obiectiva et [illegible] Sub [illegible] Causae; et [illegible]
[illegible] q. [illegible] praecederet, q. [illegible] aeterno: [illegible] duratione [illegible] praecederet
= [illegible] ans: esset [illegible] prior [illegible] prioritate durationis seu temporis, nego. Supposita
[illegible] Causae esset tempus: [illegible] non erat [illegible] Deo creatus, [illegible] et [illegible]
[illegible] praecederet tempore, nego [illegible] praecedere, nego [illegible] et nato [illegible]
eius [illegible] praecederet durationem, nego [illegible] praecedere creationi Angeli
[illegible] praecedere; sed Angeli creatio [illegible] ex nihilo [illegible]
[illegible] vel scil. ex nullo presupposito subiecto: [illegible] sit creatio. Sed [illegible] creatio ē
de non esse ad esse; sed talis motus [illegible] sub tempore: q. [illegible] Pr. Min: [illegible] tempus [illegible]
motus: q. [illegible] = [illegible] motus [illegible] ē motus instantaneus, [illegible] ē motus successivus; [illegible] et sequitur
min: motus successivus [illegible] sub tempore [illegible] motus instantaneus, nego. et [illegible]
sequitur: tempus ē mensura motus successivi, et secundum prius et posterius, [illegible] ē motus
instantanei, nego: [illegible] motus successivus, qui [illegible] tempore [illegible] et [illegible] est ille, in quo
subiectum mobile habet suum esse [illegible] partes, [illegible] mobile scil. divisibile, [illegible] partes
post aliquas. Motus [illegible] instantaneus et qui nec [illegible] nec [illegible] tempore mensuratur, est ille in quo
subiectum totum suum esse habet simul. ut ē creatio Angeli, [illegible] aeternum spiritualis
subiecti. Sed [illegible] motus creationis Angeli ē successivus: q. [illegible] ans: motus creationis Angeli est in
quo datur [illegible] aliquo [illegible] adque [illegible] subiectum transiens: sed hic motus ē successivus: q. [illegible]
[illegible] in creatione Angeli datur actio; sed haec ē successiva: q. [illegible] Pr. [illegible]
[illegible] de non esse ad esse ē secundum prius et posterius; [illegible] non [illegible] est motus successivus.
= [illegible] eo modo, quo Deus potest Angelum creare ab aeterno, potest illum annihilare [illegible]
[illegible] esse tempus [illegible] eius creatio. Pr. min: annihilatio supponit Angelum existen-
tem in suo esse: q. [illegible] praecedit Angelus eius annihilationem: [illegible] ab aeterno.
[illegible] ad [illegible] ans. ad [illegible] naturaliter suppositum [illegible] sic quod
[illegible] subiectum transiens in creatione Angeli: q. [illegible] subiectum transiens ē [illegible] prima: [illegible] in Ang-
[illegible] subiectum transiens in creatione Angeli [illegible] naturaliter suppo-
[illegible] admittimus: [illegible] omnino spiritualem, et incorporeum esse dicamus. = [illegible] naturaliter suppo-
[illegible] nempe, q. d. in creatione [illegible] subiectum transiens: [illegible] creatio ē [illegible]
[illegible] productio ex nullo praesupposito subiecto. [illegible] = ad 2. [illegible] min: et ad
[illegible] naturaliter suppositum [illegible] videlicet, q. d. actio creativa [illegible] scil. transiens; sequitur, q. d. [illegible]
[illegible] Dei, et sic [illegible] ratione [illegible] ē secundum [illegible] prius et posterius. [illegible] licet [illegible], q. d. in
creatione Angeli scil. motus de non esse ad esse, [illegible] non [illegible] successivus: quia [illegible]
ut fatetur Flor. in 2. dist. 2. n. 31. ex duplici Causa [illegible] successivus [illegible] ex [illegible]
[illegible] locali ē successio ex duplici [illegible], videlicet [illegible] m[illegible]

Spatij quia utraq³ Causa est non sufficiens [illegible] en Angl^s. Creare n dar Spatiu: [illegible]
quia tunc tempus n esset Creatu; nec daretur mobile Subtu: [illegible] Angelus, quia Spiritus Substa, n e divisib
Subtu mobile, [illegible] divisibile. hinc [illegible]

Ad 3^m instans non mix. e [illegible] desquir: anihilar. creare tempore cum Creato, neo. nam, [illegible] Subtu instans nam Supponat existentiam Angeli cum anihilatio; n [illegible] instans [illegible] Creato quia anihilatio essentia ante tempore [illegible], alias ab Aeterno n fuisset, ut [illegible] Supponit. ita tamen instans esse anihilati, quia [illegible]: Sequitur Angelus amitat [illegible] Sed adverte, quod indivisibile n [illegible] Causa, et ex spatio [illegible] Causa [illegible] et tamen e divisibilis; [illegible]

Sed [illegible] instans dum Angelus [illegible]: quod hoc instans non e reale. Sed instans reale e instans temporis: [illegible] tempus in [illegible] dum Angelus [illegible]. — [illegible] Subtu: [illegible] instans reale e instans temporis si sit divisibile, secundum prius et posterius; [illegible] si sit indivisibile, neo. [illegible] instans non [illegible] e [illegible] fictio; n [illegible] temporis: Sequitur e indivisibile, eo quod [illegible] dar Subtu mobile divisibile, nec Spatium, n [illegible] in tempore instans; [illegible] in praesens, praeteritum, [illegible] futurum, quod divisibilior Sumens [illegible] indivisibilior, [illegible] ex [illegible] Subt. [illegible] divisibilior, 2 indivisibilior aliquando [illegible] Sumi ex divisibili, 2 indivisibili [illegible] Subti mobilis. [illegible] adhuc: instans non e instans temporis: [illegible] anima: in instanti non dar motus; [illegible] 5. Metaph. quaest. 10. et ex Phil. 11. Metaph. [illegible] quia est aliqua passio motus: [illegible] dar motus ut instantaneus, vel successivus, [illegible] successivus praecise, neo. et desquir [illegible]: [illegible] Phys. tempus e passio motus instantanei, neo. motus successivi [illegible] tempus [illegible], neo. tempus Sumitur [illegible] e passio motus successivi, et divisibilis, [illegible] e relatio mensurae [illegible] motus successivi, et divisibile, et Subtu mobile tali motu successivo. [illegible] negatio in re successiva; quia haec Creat motus successivo, [illegible] negatio resultans passio motus successivi, et [illegible] mobilis: Sequitur e relatio praedicamentalis. attamen nec [illegible] nec [illegible] e passio instantanei motus; [illegible] in Creatione Angeli ab Aeterno tantum esset motus [illegible], inde e, quod n esset tempus [illegible] instans non

Arguitur 7°. Si Deus potuisset Angelum ab Aeterno Creare, potuisset [illegible] Mundum ab Aeterno creare. [illegible] Mundus ab Aeterno Creare n potuit: [illegible] quia Deus e infinite omnipotens, et liber: [illegible] ad eum [illegible] Creare [illegible] Sequitur [illegible] ex [illegible] omnipotentia hoc, 2 illud Creare [illegible] ex natura rei [illegible] Vespugnat [illegible] Mundum ab Aeterno Creari: quia Mundus Coalescit ex rebus divisibilibus, quae ex [illegible] non exequunt [illegible] motus: Sequitur [illegible] esse [illegible] Causa [illegible] motus mensurae [illegible] tempore: [illegible] e Mensura motus secundum prius et posterius: at [illegible] Angelus, et [illegible] vel aliqua qualibet Spiritus Substa, [illegible] indivisibiles, eius actio seu motus est instantaneus, seu n e successivus: quia [illegible] Subsistunt [illegible] totum [illegible] esse.

[illegible] Angelus de facto est Substa Spiritualis [illegible] fuit Creata in instanti indivisibili [illegible] Simul [illegible] Angelus [illegible] tenere [illegible]: [illegible] nullo est [illegible]

ex Later. Concil. in 1. notab. Cit. Fleurenfert. q. — Ad 3am maior [illegible] minor: Sed
non ideo Angelus dicit [illegible] neus Conotative, 1do Vase suum motum, nec [illegible] Angelus dicitur
nunc [illegible] raneus extrinsece, et pro Connot. Coexistentiae temporis, ut est Cod. [illegible] Instat: Si-
mul et [illegible] temporaru; non dicit Vam seu motum: quia hic fuit instaneus, seu indivisi-
bilis: [illegible] Angelus totus suum esse simul acquisivit. Si dicit ab Aeterno [illegible], nec
Vase sui [illegible], nec Conotative, seu extrinsece diceret temporaneus; non primo [illegible]
indivisibilis subst. non [illegible]: quia tunc non esset tempus. Totum hoc per exemplo Aeter[illegible];
hec [illegible] nunc dicit extrinsece temporanea: quia extrinsece, et conotive est suum [illegible]
quia coexist rebus per teritis, praes[illegible], et futuris in [illegible] v[illegible], est [illegible] est indiv[illegible]
et tamen [illegible] temporis formaliter nec intrinsece, nec extrinsece, seu Conotive [illegible]
vo, divisibilis [illegible] temporanea quod pari Vase in Anglo. Arguit 8o repugnat [illegible]

Aeterno, et simul esse in tempore: Si esset ab Aeterno Angelus, esset simul in A[illegible]
Ex min: si esset ab Aeterno Caelum, simul esse Conseruatur [illegible] instanti [illegible]
tempus: q. Ex min: tunc essent duo instantia nat. [illegible] instantia plura nat. [illegible]
temporis: q. Ex min: quia tempus est motu secundum prius et posterius [illegible]
nat. habent rationem prioris et posterioris: sequitur 2m instans non est prius [illegible]
Ad 3am maior non [illegible] minor. ad cuius [illegible] probat. [illegible] min. [illegible]
ra instantia nat. motu successio Instituunt tempus, 1do motu instaneo, seu [illegible]
distinguit maior: tempus est motus successivus, 1do motus instaneus, nego. min. et distingu[illegible]
[illegible] habent rationem prioris, et posterioris nat., 1do temporis, seu successionis, sub[illegible]
divisibilibus, 1do in rebus indivisibilibus, adhuc subdistinguo: in Aeternitate, nego [illegible]
pore, item subdistinguo: extrinsece et Conotive, 1do intrinsece, et [illegible], nego, suppositum [illegible]
[illegible] indivisibiles sunt, non dicunt successionem, seu tempus. Verum non est quod temporis instanti

rebus Instat instantibus nat.: non tamen est verum, quod plura instantia nat. Instituunt tempus:
hoc colligitur instantibus nat., quod res sunt divisibiles: ita ut cum motus exigat suc[illegible]
ut [illegible] acquirat post aliud: et tunc quia cum motus est divisibilis, est motus continu[illegible]
tempore, et res temporanea dicitur. Sequitur tempus est [illegible] motus successivi at [illegible]
tempore, et res temporanea dicitur. [illegible] quia cum motus est instaneus, [illegible]
res sunt indivisibiles, plura instantia nat. non Instituunt tempus: quia cum motus est instaneus, [illegible]
indivisibiles: [illegible] tales res suum esse totum simul acquirant. Ut [illegible] non est tempus [illegible] plura [illegible]
quia duo esse est prius nat. quam [illegible] a [illegible] et tamen hec instantia nat. non [illegible]
[illegible]: [illegible] ad hoc requirit [illegible] instantia nat. quod hec instantia sint divisibilia. [illegible]

ideo in Angelo [illegible] eius motus, sive transitus de non esse ad esse est indivisibilis, et non [illegible]
quia subiectum mobile, videlicet Angelus est indivisibilis. Sed [illegible] hec non probat: q. [illegible]
Si nunc Angelus in tempore Caelum moveret localiter, et de uno loco ad aliud transi[illegible]
tus esset divisibilis, et successivus; sed subiectum mobile esset, [illegible]
= Ad 3am maior, non [illegible] minor. ad cuius probat. maior distinguit: [illegible]
suum extrinsece, et ex parte spatii, [illegible] quod transire, 1do [illegible]
intrinsece, (inquit Scot. in 2. dist. 2. n. 31.) quod in motu locali [illegible]
[illegible], videlicet, ex divisibilitate mobilis, et ex divisibilitate spatii, quam [illegible]
[illegible] successionis. et [illegible] Angelus [illegible] indivisibilis, et [illegible] ab [illegible]
[illegible] Angeli esse ante mundum [illegible] inde est [illegible].

Arguitur 10: Si Angelus fuisset ab aeterno, esset intrinsece aeternus; hoc repugnat: ergo. Probatur maior, quia esset pro 1o signo aeternitatis: ergo. Probatur antecedens: si negetur pro 1o aeternitatis signo esse, ergo pro tali signo non potuisset a deo produci, et pro tali signo deus est potens producere Angelum, ergo pro tali signo habet virtutem in se producendi: ergo. Respondetur nego maiorem, concedo antecedens pro bonitate, et distinguo maiorem pro bonitate: si negetur pro tali 1o aeternitatis signo esse, quia pro tali signo non potuisset a deo produci simul cum deo coexistens, concedo; non potuisset a deo produci pro secundo signo, nego. Et distinguo minorem: et deus est potens pro tali 1o signo Angelum producere in secundo signo, concedo; producere in tali 1o signo, nego. Deus virtutem habet in 1o signo ad producendum Angelum, non tamen cum illo coexistens in 1o signo, et in 2o, cum autem tunc esset a deo dependens ut a causa efficiente, inde est, quod non esset aeternus intrinsece.

Sed dico in probatione: ergo quia dependens non potest esse in 1o signo aeternitatis: ergo quia Angelus supponit suum principium productivum cum esse, ideo in 1o signo aeternitatis esse non potest. Sed licet filius supponat productivum principium cum existens, potest esse in 1o signo aeternitatis: ergo. Probatur minor, et [illegible]: licet filius aeternus supponat cum existens suum principium productivum, nempe patrem, tamen filius est in eodem 1o aeternitatis signo cum patre: ergo. Respondetur [illegible] 1o [illegible], distinguo consequentiam, quia Angelus supponit cum esse suum productivum principium extrinsecum, seu ut causam efficientem, non potest in 1o signo esse, concedo; quia supponit principium productivum, ut causam, nego. Et distinguo pro bonitate minorem: licet filius supponat patrem, tamen in eodem signo aeternitatis, quia est sine dependentia naturae, concedo; quia supponit praesse principium, subdistinguo: quia supponit principium, quod non est causa, concedo; quod est causa, nego. Principium est quod se influit esse in aliud, cum dependentia huius ab illo. Vel principium aliud dicatur, quod est sine natura habere relatione dependentiae a causa; et quod in divinis sequitur principium productivum a causa: nam licet pater sit respectu filii principium productivum, non tamen causa: sequitur filius est eiusdem naturae cum patre. Sed dico ad hunc modum, quo Angelus esset a deo productus ab aeterno, fuit productus filius aeternus; et pro nunc est in 1o aeternitatis signo filius: ergo et Angelus. Probatur maior: Angelus pro nos esset productus a deo tamquam a principio extrinseco; et sic est filius productus: ergo. Probatur minor: nihil magis extrinsecum alium reddit, quam id quod est realiter distinctum a tali re; et pater, qui est principium productivum filii, est realiter distinctus a filio: ergo. Respondetur non dico maiorem, et minorem transmittendo distinguo consequentiam, distinguo minorem pro bonitate: et pater est realiter distinctus in persona, concedo; in natura, nego. Vel licet pater sit principium quod productivum filii, non tamen unde quamquam distinctum a filio tale principium: quia non est distinctus in natura quod requiritur, ut sit causa extrinseca efficiens, quo modo se habet deus, si ab aeterno Angelum produceret, et sic non dari paritas.

Arguitur 11o. Si deus ab aeterno Angelum crearet, esset coaeternus cum deo; hoc implicat: ergo. Probatur maior: creatura non esset coaeternus cum deo, quia esset pro posteriori naturae ad esse dei, et hoc non obstat, ut sit coaeternus cum deo: ergo. Probatur minor: divina attributa sunt pro posteriori natura ad divinum esse; et hoc non obstat ut sint coaeterna cum esse divino: ergo. Respondetur non dico maiorem et distinguo maiorem pro bonitate: quia esset pro posteriori natura et cum dependentia, seu a causa efficiente, concedo; quia praesset esse pro posteriori natura, nego. Et distinguo pro bonitate: divina attributa sunt pro posteriori natura ad divinum esse sine dependentia, concedo; cum dependentia, nego suppositum, quia dependentia supponit causam, et divinum esse non est causa attributorum. Solutio est clara.

Arguitur 12o. Angelus non potest esse pro omni signo aeternitatis: ergo nec ab aeterno, ut coaeternus. Si ab aeterno fuisset, esset pro aliquo signo aeternitatis, et pro nos non potest esse pro omni signo: ergo hic ultimo coaeternus, nam hoc est verissimum: pro nullo instanti brutum potest esse reale, ergo brutum non potest esse reale pro aliquo instanti: ergo paritas hoc. Respondetur distinguo antecedens: non potest esse pro omni signo collective, concedo; divisive, nego: quia creatura potest esse in 2o aut 3o, licet non in 1o. Et paritas de tempore: ergo pro omni tempore non potest aliquid esse collective, bene tamen divisive, et in praesenti, et in posteriori, et futuro.

Mat. de Incar. et A